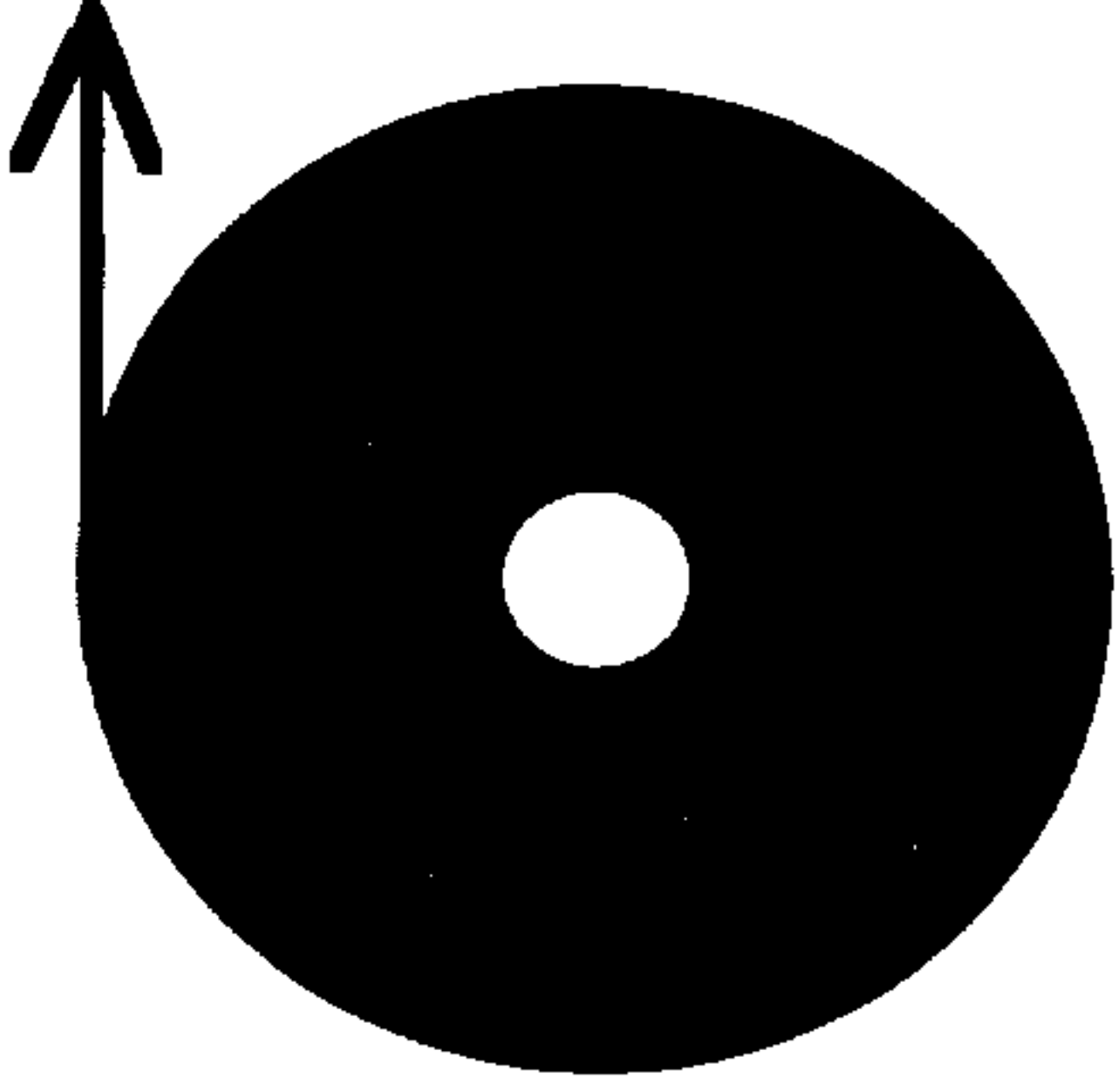

RI

Na

Telephone: +47

LØGTINGS TIDINDI

1941

Løgtingstíðindi

1941.

Tórshavn.
A/S „Færö Amtstidende"s Bogtrykkeri.
1942.

INNIHALD

bls.

Løgtingsmenninir o. a. 1
Fastar nevndir og aðrar nevndir 2

I. Fíggjarlig viðurskifti.

1. Fíggjarstandur løgtingsins 3
2. Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin 3
3. Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin 4
4. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin 4
5. Amtsfondsálíkningin 6
6. Løgtingsskattur 6
7. Stempilgjald o. t. 7
8. Innanoyggjalán 14

II. Skúlamál.

1. Skúla- og kirkjusýn 18
2. Broytan av reglum um setan av lærarum 19
3. Streymalæra í skúlunum 20
4. Húsleiguviðurskifti læraranna 21
5. Lønhækkan til skúlalærarar í Klakksvík 22
6. Ítrútlalærarin 24
7. Skúlastova og lærarahús í Skopun 25
8. Dýrtíðarviðbót til ferðalærarar 27
9. „Føroya søga I" sum lærugrein í fólkaskúlunum 28
10. Broytan av reglum viðv. studningi til háskúlauppihald 29
11. Lærdaskúlalesnaður í Føroyum 31
12. Lønin til vikarar í fólkaskúlunum 32
13. Skúlastova í Norðradali 33
14. Hækkan av læraralønum í Vági 34
15. Eftirløn til einkju eftir lærara við skiparaskúlan 35

III. Kirkjumál.

1. Fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin 36
2. Prestafluttningur 36
3. Umvøling viðv. Tvøroyra kirkju 38
4. Kirkjugarður í Kvívík 39
5. Eykastudningur til kirkjugarðshegn í Skúvoy 40
6. Kirkjugarður á Skarvanesi 40

IV. Telefonmál.

1. Frágreiðing frá telefonnevndini 42
2. Lánið frá telefonverkinum til Klakksvíkar sjúkrahús 43
3. Umskipan viðv. telefonstøðunum 44
4. Hækkan av telefontakstunum 46

bls.

V. Sjúkrahús, læknar o. t.

1. Bróstajúkrahúsið í Hoydølum 48
2. Hondkeypsútsøla 52

VI. Fiskivinna o. t.

1. Broytan av fiskilógini (trol) 54
2. Hækkan av endurgjald fyri mist klæðir við skipsbrot 57
3. Fiskivinnulánsgrunnur 58
4. Tokulúður á Mikineshólmi 60
5. Løn fiskimanna við ferskfiskaveiðu 61
6. Royndarkamar fyri kumpassir 63
7. Skipan viðvíkjandi vrakarakontrollørum 65
8. Atgongd at taka skiparaprógv 69
9. Umsókn frá P/F Fiskavirkið 70
10. Siglling á Skálafirði 72
11. Ferskfiskavinna og ferskfiskasøla til Bretlands 74

VII. Landbúnaðurin o. t.

1. Studningur til Føroya Búnaðarfelag 75
2. Jørð til veltingar 77
3. Dagpengar til landbrúksnevndir 78
4. Keyp av maskinkarða 78
5. Forboð móti innfluttningi av djórum úr Íslandi 80
6. Studningur til høsnahald 81
7. Studningur til stik 82
8. Studningur til grísahald 83
9. Viðlikahald av gørðum 86
10. Leingjan av bøfriðing 88
11. Studningur til uppdyrkan 92
12. Keyp av traktor 92

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

1. Eftirlit 93
2. Lendiviðurskiftini í Skálavík 96
3. Hækkan av vegstudningi (limmáraætlanin) 102
4. Studningur til brýr og lendingar 103
5. Ætlan viðvíkjandi vegum og lendingum 1942/43 104
6. Umbøtan av Hvannasundi sum grindavág 106
7. Endurgjald fyri lendi til almennar vegir 107
8. Studningur til viðlikahaldið av Saxunarvegunum 109
9. Vegur í bjørgunum á Trøllanesi 110
10. Studningur til bátadrátt í Nólsoy 110
11. Bøtan av brimskaða í Nólsoy 111
12. Umvølan av lendingini í Hattarvík 111
13. Ymiskir trafikvegir 112

IX. Havnir o. a.

1. Eftirlit við havnum 114
2. Studningur til bátahavn í Hovi 115
3. Ymisk havnamál 116
4. Brúgvagjald fyri loudibrúnna í Norðagøtu 118
5. Kríggsskaði — Klakksvíkar havn 119

bls.

X. Ymisk lógmál.

1. Lóg um valuta 122
2. Lóg um yvirarbeiðl 123
3. Broytan av reglum um bjargingarløn 126
4. Broytan av ferðapassareglum 128
5. Broytan av socialum lógum 128
6. Broytan av lóg um invalidurentu 129
7. Lóg um gjald av arv og gávum 131
8. Lóg um rúsdrekka 131
9. Broytan av lóg um kommunuval 132
10. Broytan av jarðalógini viðv. torvskurð 134
11. Revisión av lóg um einkjubarnastudning 137
12. Lóg um pantsetan av fiski 138
13. Broytan av lóg um frítíð við løn 139
14. Broytan av løgtingslógini 142
15. Lóg um registur fyri ognar- og pantibrøv 145
16. Leingjan av lóg um úfskifting 146
17. Broytan av lóg um kríggstryggjan av húsum og innbúgvi 147

XI. Strandferðaskip.

1. Smiril 150
2. Viðanes 153

XII. Kommunal mál.

1. Decisión av kommunuroknskapum 154
2. Ellisheim 155
3. Eftirstøður hjá Froðbiar kommunu 160
4. Ábyrgd fyri láni til Skopunar kommunu 163
5. Jarðasøla — Porkerls kommuna 165
6. Loyvi til Skopunar kommunu til eigindómskeyp 166
7. Loyvi til Froðbiar kommunu til eigindómssølu 168
8. Loyvi til Vágs kommunu til eigindómskeyp 168
9. Ekspropriatión av sandi í Norðagøtu 169
10. Loyvi til Vágs kommunu til eigindómskeyp 171

XIII. Ymisk studningarmál.

1. Studentaskúlin 171
2. Studningur til svimjingarhyljar 176
3. Hvildarheimið „Naina" 177
4. Studningur til Føroya búnaðarfelags administratión 179
5. Skúlabókagrunnurin 180
6. Studningur til einkju 181
7. Barnablaðið 182
8. Leikvøllir 182
9. Kvæðaavskrivan 183
10. Samsýning til skjalavørða A. Degn 184
11. Stoyparí 185
12. Samsýning til háskúlalærarar 186
13. Sømdarpeningur fyri skúlabókastarv 187

XIV. Ymist.

1. Decisión av amtskommunalum roknskapum 188

bls.
2. Kavarabúnin 188
3. Loyvi til fasta farleið 190
4. Viðurlag til stevningsmenn 191
5. Dagpengar til elektricitetsnevndina 192
6. Útjavnan millum løgtingsskatt og kommunuskatt 193
7. Fíggjarvíðurskifti og dýrtíðarskipanir 196
8. Maximalprísir 196
9. Byggingarkønur ráðgevari 199
10. Lønhækkan til jarðamøður 200
11. Plantasjan í Trongisvági 201
12. Eftirløn til tænastufólk tingsins 202
13. Víðkan av Føroya almenna vøruhandli 204
14. Bøtan um lønkor læraranna 207
15. Forumonja rannsóknir 208
16. Umsókn frá „Frelsons Hær" 209
17. Hini av amtmanninum greiddu mál 210
18. Sendimenn til Íslands 211
19. Skjótan av spreingiknøttum 213
20. Kríggstryggjan av arbeiðarum 215
21. Hús til løgtingsverkfrøðingin 216
22. Viðurlag til sóknarfútan 217
23. Hjálp til tolleftirlit 218
24. Postsambandið við Slættanes 219
25. Føroya grótvirki 220
26. Fyriskipanir vegna kríggsvanda 221
27. Friðhalgan av Toftavatni 222
28. Vernd móti loft- og minuvanda 223
29. Skaðabøtur 225
30. Bræv viðv. íslandsarbeiðarunum 227
31. Uppskot viðv. tingskipanini 228
32. Landhandilin 229

XV. Val av álitismonnum og nevndum 232

ÁR 1941, týsdagin 2. sept. kl. 13, varð Føroya Løgting sett. Formaðurin, ið valdur varð í seinastu tingsetu, J. H. Daubjørg, tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett. Hann bað tingmenn rópa eitt 9-falt hurra fyri kunga okkara.

Tingmenn vóru hesir:

O. F. Joensen, Klakksvík.
Jacob Nielsen, Mykinesi.
P. M. Dam, Tvøroyri.
J. Patursson, Kirkjubøur.
S. P. Zachariasen, Klakksvík.
Hans Nolsøe, Vestmanna.
Rasmus Rasmussen, Fuglafirði.
Joen Rasmussen, Sørvágl.
Johan Danielsen, Tórshavn.
Heine Justinussen, Svínoy.
Johan Poulsen, Strondum.
A. Samuelsen, Fuglafirði.
Jens Chr. Olsen, Toftir.
Hans Iversen, Kvívík.
Jacob E. Jacobsen, Klakksvík.
J. H. Danbjørg, Porkeri.
Poul Petersen, Tórshavn.
Louis Zachariasen, Tórshavn.
Anth. Sørensen, Húsavík.
Thorstein Petersen, Tórshavn.
Samuel Ellefsen, Miðvági.
Jacob Fr. Øregaard, Gøtu.
J. P. Davidsen, Sandi.
Kr. Djurhuus, Tvøroyri.

Til formann varð valdur J. H. Danbjørg og til næstformann Kr. Djurhuus. Til tingskrivarar vóru valdir Hans Nolsøe og O. F. Joensen.

Fastar nevndir.

Kirkjunevndin: J. Fr. Øregaard, H. Nolsøe, O. F. Joensen, J. Poulsen, S. Ellefsen.

Kommunala nevndin: J. H. Danbjørg, J. Poulsen, A. Sørensen.

Figgjarnevndin: P. M. Dam, J. P. Davidsen, L. Zachariasen, J. Poulsen, Kr. Djurhuus, J. Patursson, Poul Petersen.

Ymsmálanevndin: J. E. Jacobsen, O. F. Joensen, R. Rasmussen.

Amtmannsmálanevndin: S. P. Zachariasen, Jens Chr. Olson, H. Justinussen.

Aðrar nevndir.

Landsnevndin: P. M. Dam, L. Zachariasen, Kr. Djurhuus, A. Samuelsen og P. Petersen.

Fiskivinnunevndin: S. P. Zachariasen, J. Fr. Øregaard, Kr. Djurhuus, Jens Chr. Olsen og Poul Petersen.

Skúlanevndin: S. P Zachariasen, J. H. Danbjørg, Johan Poulsen, A. Samuelsen og J. Patursson.

Búnaðarnevndin: J. P. Davidsen, L. Zachariasen, Kr. Djurhuus, H. Iversen og P. Petersen.

Nevnd viðv. maksimalprisum: L. Zachariasen, P. M. Dam, O. F. Joensen, A. Samuelsen og J. Patursson.

Nevnd viðv. lóg um ríðdrekka: P. M. Dam, S. P. Zachariasen, J. Poulsen, A. Samuelsen og H. Justinussen.

Havnanevndin: J. F. Øregaard, H. Nolsøe, A. Samuelsen, J. Poulsen og R. Rasmussen.

Nevnd viðv. lóg um valuta: P. M. Dam, L. Zachariasen, J. Danielsen, Kr. Djurhuus og Poul Petersen.

Telefonnevndin: L. Zachariasen, J. E. Jacobsen, J. Poulsen, O. F. Joensen og A. Sørensen.

Vegnevndin: J. P. Davidson, P. M. Dam, S. P. Zachariasen, J. Poulsen, H. Iversen, J. Paturssen og S. Ellefsen.

„Smiril"s nevndin: J. E. Jacobsen, H. Nolsøe, Kr. Djurhuus, O. F. Joensen og H. Justinussen.

Nevnd viðv. Ólarsøkning: L. Zacharinsen, J. P. Davidsen, J. Poulsen, A. Samuelsen, J. Paturssen.

Brøstsjúkrahúsnevndin: Jacob E. Jacobsen, Hans Nolsøe, J. Danielsen, H. Iversen og Poul Petersen.

Nevnd viðv. socialum lógum: P. M. Dam, L. Zachariasen, Johan Poulsen, O. F. Joensen og Poul Petersen.

Nevnd viðv. varuhandlinum: P. M. Dam, L. Zachariasen, A. Samuelsen, O. F. Joensen, og J. Paturssen.

Nevnd viðv. sigling á Skálafirði: J. Fr. Øregaard, S. P. Zachariasen, J. Poulsen, J. Danielsen og R. Rasmussen.

Nevnd viðv. broytan av lóg um kriggstryggjan av húsum og innbúgvi: P. M. Dam, L. Zachariasen, Kr. Djurhuus, A. Samuelsen og Poul Petersen.

I. Fíggjarlig viðurskifti.

1. Fíggjarstandur løgtingsins.

Roknskapur og fíggjarstandur løgtingsins 1940, sí skjal 1.

2. Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin.

Sí skjal 2: Uppskot frá landsnevndini til fíggjarsamtykt fyri 1942.

Álit sí skjal nr. 7.

22. nov. samtykt 19—0.

3. Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin.

Sí skjal 2: Uppskot frá landsnevndini.

Álit sí skjal nr. 8.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Í C. 3. Føroya Forngripafølag verður „300 kr." broytt til „600 kr."

Broytingaruppskot frá Hans Iversen o. fl. til viðmerking 1:

Undir viðmerkingar verður sett til punkt 1 sum:
h) Brúgv um Fossá í Haldórsvík.
i) Brúgv um Torgá á Langasandi.
j) Bátadráttur við Heyggsneyst í Porkeri.

Broytingaruppskot frá Hans Iversen o. fl. til viðm. 2:

Úr økonomiska grunninum veitist Hans Jacobsen, Haldórsvík, sum samsýning fyri lendibrúgv, ham hevur lagt í vetur, 150 kr.

Uppskot frá nevndini A. 18. nov. samtykt 18—0, B. við 19—0. Broytingaruppskot til C 3 samtykt 18—0 og C so broytt við 18—0. D samtykt 20—0.

Broytingaruppskot til viðm. 1 samtykt 16—0, broytingaruppskot til viðm. 2 við 13—0 og viðm. 3 við 13—0.

4. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin.

Sí skjal nr. 2: Uppskot landsnevndarinnar.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Landsnevndin hevur lagt fyri tingið uppskot til fíggjarætlan fyri 1942, hareftir studningur til kommununnar er ætlaður til 6.000 kr.

Nevndin hevur eftirhugt tær fyriliggjandi upplýsingar um útreiðslur, sum kommunurnar hava haft, og skal nevndin seta fram hetta

Uppskot:

Fugloyar	kommuna	.....	kr.	100,00
Svínoyar	—	.....	„	100,00
Viðoyar	—	.....	„	200,00
Klakksvíkar	—	.....	„	300,00
Kunoyar	—	.....	„	100,00
Mikladals	—	.....	„	— —
Húsa	—	.....	„	100,00
Oyndarfjarðar	—	.....	„	100,00
Fuglafjarðar	—	.....	„	200,00
Lorvíkar	—	.....	„	150,00
Gøtu	—	.....	„	100,00
Nes	—	.....	„	400,00
Sjóar	—	.....	„	200,00
Eiðis	—	.....	„	200,00
Funnings	—	.....	„	150,00
Haldórsvíkar	—	.....	„	100,00
Saksunar	—	.....	„	— —
Hvalvíkar	—	.....	„	100,00
Kollafjarðar	—	.....	„	100,00
Kvívíkar	—	.....	„	100,00
Vestmanna	—	.....	„	400,00
Kaldbaks	—	.....	„	— —
Havnar uttanb.	—	.....	„	100,00
Kirkjubøar	—	.....	„	100,00
Hestoyar	—	.....	„	100,00
Nólsoyar	—	.....	„	100,00
Sandavágs	—	.....	„	100,00
Miðvágs	—	.....	„	200,00
Sørvágs	—	.....	„	100,00
Biggjar	—	.....	„	100,00
Mykines	—	.....	„	— —
Sands	—	.....	„	150,00
Skopunar	—	.....	„	100,00
Skálavíkar	—	.....	„	150,00
Húsavíkar	—	.....	„	100,00
Skúvoyar	—	.....	„	100,00
Hvalbiar	—	.....	„	150,00
Froðbiar	—	.....	„	400,00
Fámjins	—	.....	„	— —
Hovs	—	.....	„	— —
Porkeris	—	.....	„	— —
Vágs	—	.....	„	300,00
Sunnbøar	—	.....	„	200,00
Tórshavnar	—	.....	„	500,00
			kr.	6.250,00

4. okt. samtykt við 18—0.

5. Amtsfondsálíkningin.

Álit (L. Zachariasen við fyrivarni):

Landsnevndin hevur skotið til at lækka amtsfondsálíkningina frá 100.000 niður í 50.000 kr.

Í málinum liggur rit frá amtinum, ið mælir fíggjarnevndini undir viðgerðini at hava í huga, at skattaálíkningin hjá summum kommunum er farin fram eftir nógv linari reglum enn hjá øðrum.

Nevndin, ið hevur viðgjørt málið, hevur haft í huga, at tingsins ætlan er, at amtsálíkningin skal minkast, men heldur, at fíggjarviðurskifti landsins hava verið undir eini so óvanligari broyting, síðani landsnevndin setti fram sítt uppskot, serliga í seinastu døgunum, at umstøður ikki eru fyri eini stórvegis lækking av amtsfondsálíkningini, og mælir nevndin tessvegna bert til eina lækking uppá um 9.000 kr., altso niður í 91.000 kr.

Mælt verður til at álíkna henda pening eftir hjálagda uppskoti.

Uppskot til amtsfondsálíkning 1942: **Sí skjal nr. 11.**

18. nov. samtykt 18—0.

6. Løgtingsskattur.

Sí mál nr. XIV-8.

7. Stempilgjald o. t.

Frágreiðing frá *miltanatinganevndini:*

Under Behandlingen af Spørgsmaalet om Tilvejebringelsen af nye Indtægter for Amtsrepartitionsfonden vedtog Lagtinget i den ordinære Samling 1940 at lade et Udvalg paa 5 Medlemmer behandle 1) det i Lagtingssamlingerne 1936 og 1938 vedtagne Forslag om Stempelafgift, 2) Spørgsmaalet om Formuebeskatning og 3) Spørgsmaalet om Grundværdistigningsskat.

Som Medlemmer af Udvalget har i Henhold til Lagtingets Skrivelse af 22. November 1940 fungeret

Amtmanden over Færøerne,
Lagtingsmand, Postmester Johan Danielsen,
Chefen for Færøernes Oppebørselskontor, Niels Mortensen,
Lagtingsmand, cand. jur. Poul Petersen,
Lagtingsmand, Ingeniør Louis Zachariassen.
Udvalget har valgt Amtmanden til dets Formand.
Amtsfuldmægtig Hjorth-Nielsen har virket som Udvalgets Sekretær.

Efter at Udvalget i stedfundne Møder har behandlet de foreliggende Spørgsmaal, skal man udtale følgende:

1. Indforelse af Stempelafgift.

I Samlingen 1936 vedtog Lagtinget (se Lagtingstidende 1936 p. 384) et Forslag til Lov for Færøerne om Stempelafgift udarbejdet paa Grundlag af den i det øvrige Kongerige gældende Lovgivning om Stempelafgift til Statskassen. Afgiftens Provenu blev skønsmæssigt anslaaet til 25.000 Kr. aarlig. I Skrivelse af 7. Oktober 1937 meddelte Statsministeriet Lagtinget, at Ministeriet af principielle Grunde ikke mente at kunne fremme Forslaget.

Sagen blev atter behandlet i Samlingerne 1937 og 1938 (se Lagtingstidende 1937 p. 272 og 1938 p. 245), men Forslaget blev ikke fremmet til Lov. Finansplanen af 1938 indeholdt intet om Indførelse af Stempelafgift til Amtsfonden.

Udvalget har gennemgaaet det foreliggende Forslag til Indførelse af Stempelafgift. Det er Udvalgets Opfattelse, at Gennemførelsen af Forslaget eller lignende Regler, som de i Forslaget indeholdte, vil støde paa store praktiske Vanskeligheder. Erfaringerne fra det øvrige Kongerige, hvor Stempelafgift har eksisteret i meget lang Tid, viser, at Stemplingspligten giver Anledning til særdeles mange og vanskelige Fortolkningsspørgsmaal, der kræver særlig Sagkundskab. Det maa derfor forventes, at Indførelsen af Stempelafgift paa Færøerne vil medføre et betydeligt og kostbart administrativt Apparat og give Anledning til mange Retssager. Hvis en Stempelafgift skal indføres, bør det derfor efter Udvalgets Skøn ske ved korte og simple Bestemmelser, der klart fastslaar, hvilke Dokumenter, der skal stemples, hvilken Takst der skal betales, og hvorledes Stemplingen foregaar. Den direkte Beskatning til Amtsfonden i Forbindelse med Indførselsafgifterne indbringer imidlertid for Tiden meget betydelige Beløb, i Forhold til hvilke Provenuet af en Stempelafgift ikke vil faa nogen Betydning. Udvalget mener derfor, at man i hvert Fald for Tiden bør stille Spørgsmaalet i Bero, og Udvalget skal ikke indlade sig paa en kritisk Gennemgang af Forslaget

udover de foranstaaende almindelige Bemærkninger. Det skal dog kun nævnes, at Forslaget indeholder en Række uklare og tvivlsomme Punkter, der først maa gennemarbejdes, dersom Sagen ønskes gennemført paa det foreliggende Grundlag.

2. Indførelse af Formuebeskatning.

Der har under Udvalgets Drøftelser været principiel Enighed om Ønskeligheden af en Formuebeskatning. Udvalget er ikke blindt for, at Formue under de nuværende Forhold kan holdes skjult for Ligningsmyndighederne, saaledes at Ejerne undgaar Beskatning af Indkomst hidrørende fra Formue, og saaledes at Ligningsmyndighederne unddrages den Støtte for Ligningen, som Formueopgivelser vilde være. En effektiv Eftersporing og Beskatning af Formuerne vilde derfor foruden Formueskat ogsaa i et vist Omfang indbringe Indkomstskat til Kommunerne og Amtskommunen. Udvalget kan ogsaa pege paa det almindeligt anerkendte Princip, hvorefter Indtægter, hidrørende fra Formue, bør beskattes højere end Indtægter, hidrørende fra Arbejdsydelser.

Udvalget har derfor drøftet de praktiske Muligheder for og de paaregnelige Indtægter ved en Formuebeskatning. Grundlaget for Beskatning af Formuerne maa være en Vurdering af Aktiverne. Denne Vurdering baseres dels paa Skatteyderenes Selvangivelse, dels paa Ligningsmyndighederne Skøn. *Man støder her straks paa den Vanskelighed, at Selvangivelse kan anvendes i et beklageligt ringe Omfang paa Færøerne* (i visse Kommuner under 10 % af Skatteyderne). En egentlig Opgørelse af Formuen, der er nødvendig ogsaa for den nuværende Indtægtsbeskatning, foretages kun af de færreste, selv ikke af alle handlende. En særlig Vanskelighed opstaar ved *faste Ejendomme* som Følge af, at en almindelig Vurdering af disse ikke finder Sted, saaledes som i det øvrige Kongerige. Statsskatteloven siger herom i § 14: „Faste Ejendomme sættes til den Værdi, hvortil de er vurderet til Ejendomsskyld . . . . .“ Paa Færøerne findes ingen almindelig Vurdering af Ejendommenes Værdi i Handel og Vandel, og en saadan Vurdering kan næppe heller gennemføres, førend en Udskiftning er fuldført overalt. Faste Ejendomme, der repræsenterer en stor Del af Formuerne paa Færøerne, maatte derfor i hvert enkelt Tilfælde vurderes efter Skøn. Da der heller ikke findes en Matrikul over den ikke-udskiftede Jord, vil det desuden i mange Tilfælde være vanskeligt at konstatere, hvem de paagældende Ejendomme tilhører. Man maa derfor befrygte, at Vurderingen af faste Ejendomme vil foregaa paa uensartet Maade i de forskellige Kommuner, hvorved erindres, at Kommunerne, der ikke vil faa Del i Skattens Provenu, ikke er direkte interesseret i en høj Vurdering. En lignende Vanskelighed vil gøre sig gældende ved Vurderingen af et andet vigtigt Aktiv, nemlig *Fiskerflaaden*. Udgangspunktet maa her som i Statsskatteloven være Salgsværdien, men denne kan ofte være vanskelig for ikke at sige umulig at ansætte. *Varelager* ansættes efter Fakturapris paa Grundlag af Statusopgørelsen. Som før nævnt er det dog langt fra alle handlende og erhvervsdrivende, der fører et Bogholderi, der kan danne Grundlag for en nøjagtig Ansættelse af Formueværdien.

Det er vanskeligt at danne sig et Skøn over, hvad en Formuebeskatning kan forventes at indbringe. I Bilag 1*) er der givet en Oversigt over Formuebeskatningen i Aaret 1938/39 i de 3 Landkredse i det øvrige Kongerige, hvis Indbyggertal nærmest svarer til Færøernes. Det ses heraf, at Skatten med Statsskattelovens Satser har indbragt fra 32.000 til 41.000 Kr. paa

*) Verður ikki prentað her.

Formuer, der er vurderet fra 24 Millioner til 33 Millioner Kroner. Naar det erindres, at Formuebeskatningen i det øvrige Kongerige er effektivt indarbejdet gennem lang Tid og grunder sig paa nøjagtige Vurderinger, maa man antage, at en Skat med de samme Satser i hvert Fald i Begyndelsen næppe vil indbringe tilsvarende høje Beløb paa Færøerne.

3. Indførelse af Grundværdistigningsskat.

Udvalget har ligesom angaaende Formueskatten været enigt om den principielle Ønskelighed af en Grundværdistigningsskat. Den Værdistigning paa Jord, der fremkommer som Følge af Vejanlæg, Byernes Udvikling, Havneanlæg o. lign., og som ikke skyldes den enkelte Ejers Arbejde med Jorden, hører til saadanne samfundsskabte Værdier, som retfærdigt bør beskattes.

I Bilag 2*) findes en Oversigt over dansk Rets Regler om Grundstigningsskyld efter Loven af 20. Maj 1933. Disse Regler er baseret paa den almindelige Grundskyldsvurdering, der foretages hvert 5. Aar over hele Landet. Enhver Lovgivning om Grundstigningsskat maa paa tilsvarende Maade baseres paa en ensartet Vurdering af al Jord, der kan tjene som Udgangspunkt til at konstatere Værdistigningen. Det er ikke tilstrækkeligt, at man kan konstatere en Stigning for den enkelte Ejendoms Vedkommende. En saadan Stigning kan skyldes Stigning i det almindelige Prisniveau eller Opdyrkning. Det, der skal beskattes, er den ekstraordinære Stigning paa enkelte Ejendomme udover den almindelige Værdistigning. Den første Betingelse for Indførelse af Grundværdistigningsskat efter lignende Regler som de i det øvrige Kongerige gældende er derfor en almindelig og ensartet Vurdering af al Jord paa Færøerne. Da en saadan Vurdering ikke findes og næppe heller for Tiden kan iværksættes, jfr. det under 2. herom udtalte, mener Udvalget ikke, at Indførelse af en Grundværdistigningsskat efter de i det øvrige Kongerige gældende Principper for Tiden er praktisk gennemførlig paa Færøerne.

Det kan endelig bemærkes, at en Grundværdistigningsskat kun kan forventes at indbringe meget begrænsede Beløb paa Færøerne. Som Bilag 2 udviser var Tallene for hele Danmark i Aaret 1937/38 ca. 900.000 Kr. og 1936/37 ca. 480.000 Kr. Naar det erindres, at Grundværdierne paa Færøerne i hvert Fald for Byernes Vedkommende er langt lavere paa Færøerne end i det øvrige Kongerige, kan Skatten — med tilsvarende Satser — kun forventes at indbringe smaa Beløb.

Det fremgaar af foranstaaende Udregning, at Udvalget principielt anser en Formueskat og en Grundværdistigningsskat for ønskelig, men at man er af den Opfattelse, at Gennemførelsen af begge disse Beskatningsformer saavel som af en Stempelafgift vil støde paa store tekniske Vanskeligheder. Ud fra de foreliggende Oplysninger vil disse Skatter i gode Tider næppe indbringe en Bruttoindtægt paa mere end 35—40.000 Kr. Gennemførelsen vil derhos forudsætte en kostbar Vurdering af de faste Ejendomme og for Stempelafgiftens Vedkommende en bekostelig Administration, hvorved Nettoprovenuet vil blive beskaaret. Medens Udvalget derfor af de nævnte Grunde og under Hensyn til de meget betydelige Indtægter, der for Tiden indvindes

*) Verður ikki prentað her.

gennem Indkomstbeskatning og Indførselsafgift, ikke mener paa nuværende Tidspunkt at kunne anbefale Indførelsen af de nævnte komplicerede Beskatningsformer, hvis Provenu kun kan forventes at blive ringe i Sammenligning med Amtsfondens andre Indtægter, har man under Sagens Behandling haft Opmærksomheden henledt paa Mulighederne for gennem en mere effektiv og ensartet Ligning at øge Provenuet af den nuværende direkte Indkomstskat til Amtsfonden.

Amtsfondens Indtægter er paa 2 Punkter afhængig af Sognekommunernes Ligning til personlig Skat til Kommunen. For det første paalignes Sognekommunernes Bidrag til Amtsfonden forholdsmæssigt paa de enkelte Kommuner under Hensyntagen til Skatteindtægten i hver Kommune. For det andet sker Udregningen af den personlige Skat til Amtskommunen paa Grundlag af den sognekommunale Paaligning, og der er ikke Hjemmel til at ændre denne Ansættelse alene ved Paaligningen af den personlige Skat til Amtskommunen. Følgelig er Amtsfondens Indtægter i høj Grad afhængig af, hvor effektiv og ensartet Ligningen udføres af Sognekommunerne. Det er Udvalgets Opfattelse, at Skatteligningen for Tiden udføres meget forskelligt i Kommunerne. Nogle Kommuner gør utvivlsomt et stort Arbejde med Ligningen og opnaar relativt tilfredsstillende Resultater, medens Ligningen i andre Kommuner er mere tilfældig. Dette er forstaaeligt, naar det erindres, at Sognekommunernes Pengebehov iaer efter Finansplanens Gennemførelse er begrænsede, hvorved Interessen i en effektiv Ligning svinder. Man kan heller ikke se bort fra, at Hensynet til at spare Beboerne for Skat til Amtskommunen kan paavirke Ligningsmyndighederne til at ansætte Skatteindtægterne lavere og Procenten højere. Paa dette Punkt er der altsaa en reel Kollission mellem Kommunernes og Amtsfondens Interesser. Endelig maa det erkendes, at Ligningsarbejder foruden det uundværlige Lokalkendskab kræver en betydelig teknisk og praktisk Færdighed i at bedømme Regnskaber og Indtægter, og det kan ofte være vanskeligt for de vekslende Forstanderskaber at erhverve denne Færdighed.

Betragtninger som disse førte til, at det i Finansplanen blev bestemt, at der ved Statens Bistand skulde tilvejebringes en sagkyndig Bistand for Lagtingets Skattendvalg, navnlig til Kontrol med Sognekommunernes Ligning.

Arbejdet blev paabegyndt i December Maaned 1939 med Bistand af Ekspeditionssekretær Sv. Nordentoft, der var stillet til Raadighed af Skattedepartementet. Nye Ligningslister blev udarbejdet og sammen med et udførligt Instruktionshæfte udsendt til samtlige Kommuner. Der blev derhos i Januar Maaned 1940 afholdt en Række vel besøgte Foredrag i Thorshavn for Medlemmer af Kommunalbestyrelserne. Det var dengang Meningen, at det paabegyndte Arbejde skulde fortsætte med en stadig Kontrol med Ligningen, foretaget af Skattendvalget, bistaaet af en i det øvrige Kongerige særligt paa Ligningsomraadet uddannet Person, men Afbrydelsen af Forbindelsen hindrede Gennemførelsen af disse Planer.

Udvalget er af den Opfattelse, at en effektivt gennemført Ligning i Kommunerne vil kunne indbringe Indtægter for Amtsfonden, der er betydeligt større end dem, der kan forventes ved de paatænkte nye Beskatningsformer, og man skal derfor anbefale, at det paabegyndte Arbejde med Ligningskontrol genoptages paa et rationelt Grundlag. Det er ogsaa efter Udvalgets Skøn en Fordel, at man først søger at gennemføre de bestaaende Skattelove saa ensartet og retfærdigt som muligt, forinden der skrides til nye Beskatningsformer.

Ligningskontrollen har hidtil i det Omfang den overhovedet har fundet Sted været udøvet af Lagtingets Skattendvalg med Hjemmel i § 33 i Loven om den kommunale Beskatning af 12. Marts 1928, der i 2. Stk. udtaler:

„For saavidt muligt at tilvejebringe en ensartet Ligning i samtlige

Kommuner skal Lagtingets Skatteudvalg gøre sig bekendt med de Fremgangsmaader, der følges ved Skatteindtægternes Beregning i de forskellige Kommuner, og søge mulige Fejl rettet og større Ensartethed tilvejebragt."

Denne Regel giver antagelig Skatteudvalget Myndighed saavel til at give Ligningsmyndighederne almindelige Direktiver angaaende Ligningens Foretagelse, samt til at ændre Ligningsmyndighedernes Ansættelse, naar Fejl konstateres. Det maa dog erkendes, at Hjemmelen til dette sidste ikke er ganske klar, og Skatteudvalget har blandt andet af Hensyn hertil ikke hidtil i noget Tilfælde ændret Ligningsmyndighedernes Ansættelse, hvor denne ikke var paaklaget.

Det er i det hele taget et Spørgsmaal, om Kontrollen med og Ændringer i Ligningen bør foretages af det samme Udvalg, som paadømmer Skatteklagerne. Hvis dette nemlig er Tilfældet, kan det ske, at Udvalget først under Kontrollen forhøjer en Ansættelse, og derefter som Klageinstans paany ændrer Afgørelsen. Selvom dette kan ske paa fuldt ud korrekt og retfærdigt Grundlag, vil denne dobbelte Funktion let virke forvirrende og vildledende paa Skatteyderne. Til Sammenligning kan anføres, at Kontrolfunktionen og Klagefunktionen, der hidtil i det øvrige Kongerige begge havde været henlagt under Landsoverskatteraadet, ved Lov af 31. Marts 1938 blev henlagt henholdsvis til Ligningsdirektoratet og Landsskatteretten.

Udvalget mener, at der vil være mange Fordele forbundet med at henlægge Ligningskontrollen til et lille selvstændigt Organ, der udelukkende skulde beskæftige sig med Ligningskontrol, og Udvalget har udarbejdet det som Bilag 3 optagne Udkast til midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Oprettelse af et Ligningsraad. Det er foreslaaet, at Ligningsraadet faar Myndighed til at gøre bindende Direktiver for Ligningen indenfor Skattelovens Rammer, samt at ændre de af Ligningsmyndighederne foretagne Ansættelser, hvor disse skønnes urigtige. Udgifterne ved Ligningsraadets Virksomhed foreslaas afholdt af Amtsfonden. Udvalget har drøftet Muligheden af at ophæve Thorshavn Overligningskommission og henlægge dennes Funktioner til Lagtingets Skatteudvalg af Hensyn til Ønskeligheden af at opnaa en ensartet Praksis i Thorshavn og de øvrige Kommuner.

Den nuværende Ordning med 2 sideordnede Klageinstanser har imidlertid ikke frembudt Vanskeligheder i Praksis, og Udvalget har derfor ikke villet stille Forslag til Ophævelse af Overligningskommissionen. Der er endelig foreslaaet en ny Affattelse af de gældende Regler om Pligt til at meddele Ligningsmyndighederne Oplysninger til Brug ved Ligningen. Det fastslaas klart, at Ligningsmyndighederne kan kræve sig meddelt alle nødvendige Oplysninger, herunder særlig om Storrelsen af Kapitaler i Pengeinstitutter og disses Forrentning.

Udvalget skal i Overensstemmelse med det anførte anbefale, at et Ligningsraad oprettes saa hurtigt som muligt, saaledes at Raadet kan paabegynde sit Arbejde inden Ligningen i Aaret 1942.

Forslag til midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Oprettelse af et Ligningsraad m. v.

§ 1.

Der oprettes et Ligningsraad for Færøerne, bestaaende af 3 Medlemmer, nemlig . . . . . .

§ 2.

Ligningsraadet fører Tilsyn med den kommunale Skattoligning og paaser, at denne finder Sted paa ensartet Maade i alle Kommuner i Overensstemmelse med Skattelovgivningen.

§ 3.

Ligningsraadet kan give Ligningsmyndighederne Anvisninger med Hensyn til Ligningens Foretagelse. Ligningsmyndighederne har Pligt til at følge de saaledes givne Anvisninger.

Ligningsraadet kan saavel under Ligningens Foretagelse som senere med bindende Virkning for Ligningsmyndighederne ændre de stedfundne Skatteansættelser. Skønsmæssig Forhøjelse af en af Ligningsmyndigheden foretagen Ansættelse maa dog ske inden 2 Aar efter Udløbet af det paagældende Skatteaar.

Forinden en Ansættelse, der ikke er paaklaget af vedkommende Skatteyder, ændres af Ligningsraadet skal der gives vedkommende Skatteyder Lejlighed til at udtale sig om Sagen.

§ 4.

De af Ligningsraadet foretagne Ansættelser kan inden 1 Maaned paaklages af Skatteyderen til Lagtingets Skatteudvalg, for Thorshavn Kommunes Vedkommende til Thorshavn Overligningskommission, der træffer endelig Afgørelse i Sagen.

§ 5

Medlemmerne af Ligningsraadet og dettes Medhjælpere er pligtige at iagttage Tavshed med Hensyn til de Oplysninger om Skatteydernes Indkomst og Formueforhold, som de under Varetagelsen af deres Hverv maatte faa Kundskab om.

§ 6.

Ligningsraadet har Adgang til at overvære de kommunale Ligningsmyndigheders Møder og Forhandlinger. Offentlige Myndigheder har Pligt at meddele Raadet alle de til Udførelsen af dets Arbejde nødvendige Oplysninger.

§ 7.

Offentlige Myndigheder, Bestyrelser for Banker, Assuranceselskaber, Aktieselskaber, Kreditforeninger, Sparekasser og deslige, samt de Personer, Rederier eller Selskaber, der til Stadighed beskæftiger lønnet Medhjælp i deres Virksomhed, er forpligtet til uden Betaling i begæret, men kort betegnet Form, saavidt muligt at meddele de kommunale Ligningsmyndigheder, Lagtingets Skatteudvalg og Ligningsraadet alle de Oplysninger, der kan tjene disse Myndigheder til Vejledning ved Udførelsen af deres Hverv, saasom Fortegnelse over Dødsboer, over Lønninger, Tantieuer, Gratialer og andet Vederlag med Angivelse af de paagældende Personers Navn og Bopæl, Oplysning om Størrelsen af indestaaende Kapitaler og disses Forrentning, om Fiskeparter og andre Oplysninger, som Ligningsmyndighederne eller Ligningsraadet skønner nødvendige til Vejledning ved Skatteansættelser.

Vægrer nogen sig ved at meddele de begærte Oplysninger, afgør Indenrigsministeriet, hvorvidt han er forpligtet hertil, og kan om fornødent fremtvinge Oplysningernes Meddelelse ved Fastsættelsen af en Dagsbøde.

§ 8.

Ligningsraadet kan antage fornøden Medhjælp, og der kan tillægges Raadets Medlemmer et af Lagtinget fastsat aarligt Honorar.

Udgifterne ved Ligningsraadets Virksomhed afholdes af Amtsfonden.

§ 9.

§ 33, 2. Stk. og § 34 i Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning ophæves.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Álit:

Tingið samtykti ífjør at velja 5-mannanevnd at viðgera uppskot um stempilgjald, samtykt 1936 og 1938, spurningin um formúguskat og spurningin um skatt á grundvirðishækkan.

Millumtinganevndin hevur sent tinglum frágreiðing, dagsetta 31. august í ár. Har verður mælt til at steðga í hvørt tilfelli fyribils við stempilskatti. Millumtinganevndin var principielt samd um, at best var at fáa formuguskatt, men nevnir trupullelkarnar,ið standast av, at so fá geva upp skattainntøkur, at eingin almen virðissetan av fastari ogn verður gjørd í Føroyum, og at ringt er at virðisseta skipaflotan og vørn á goymslu. Nevndin ætlar at formuguskattur við sama satsum sum í Danmørk valla vil geva árliga 32—41.000 kr., sum inn er komið í 8 skattadeildum í Danmørk við íbúgvaratali av líknandi stødd sum í Føroyum.

Millumtinganevndin heldur eisini, at skattur á grundvirðishækkan átti at verið ásettur, men av tí at vit ikki hava nakra almenna virðissetan av jørð, heldur nevndin, at tílíkur skattur fyribils ikki kann ásetast. Harnæst vil hesin skattur bert geva lítlan pening.

Millumtinganevndin ætlar, at formuguskattur, skattur á grundvirðishækkan og einfalt stempilgjald neyvan vil geva meirl enn 35—40.000 kr. árliga, og harfrá ganga útreiðslur við virðissetan av fastari ogn og við umboðsstjóra viðvíkjandi stempilgjaldi.

Fíggjarnevndin, ið nú hevur málið til viðgerðar, skal úttala:

Amtmaðurin og skrivstovustjóri tingsins hava sagt nevndini, at teir ikki undir tingsetuni kunna fáa stundir til at seta fram fullfíggjað uppskot. Sostatt er tað ógjørligt hjá nevndini ella nevndarlimunum at koma fram við uppskotum til hesar skattalógir í hesi tingsetu.

Uttan at taka støðu principielt til spurningarnar eru nevndarlimirnir tó samdir um at biðja landsnevndina í samráð við amtmannin um at útarbeiða uppskot til næstu vanligu tingsetu.

Millumtinganevndin greiðir so frá, at skattaálikningin tykist ógvuliga ymisk í teimum ymisku sáknum, og heldur nevndin, at ein effektiv gjognumford áliknan í kommununum vil geva nógv størri inntøkur gjognum lógtingsskattin enn nú. Mælir nevndin tí til at seta á stovn eitt líkningarráð og setur fram lóguppskot. Hvor tinginnður hevur fingið álitið frá millumtinganevndini og lóguppskotið.

Fíggjarnevndin er samd við millumtinganevndina um, at tað er meyðugt og beint at fáa til vegar betri eftirmsan og vegleiðing við skattaálíknan, og heldur, at uppskotið er gott og eigur at verða samtykt.

Nevndin mælir til, at limirnir av líkningarráðnum verða valdir av løgtinginum, og hevur eiki at finnast at uppskotinum, tó vil minnilutin (J. Patursson og P. Petersen) mæla til, at í grein 7. verður „Indenrigsministeriet" broytt til „landsnevndin", og at í uppskot II ganga út orðini: „í samráð við amtmannin".

Uppskot:

I A. Lagtinget vedtager det af det mellem Samlingerne nedsatte Udvalg fremsatte Forslag til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne

om Oprettelse af et Ligningsraad m. v., idet § 1 affattes saaledes:

Der oprettes et Ligningsraad for Færøerne, bestaaende af 3 Medlemmer, valgte af Lagtinget for 1 Aar ad Gangen. Samtidig vælges 3 Suppleanter.

B. Frá J. Patursson og P. Petersen:

Í § 7 petti 2 verður orðið „Indenrigsministeriet" skift um við „landsnevndin".

II A. Landsnevndin verður umbiðin í samráð við amtmannin at útarbeiða uppskot til stempillóg, lóg um formúgunskatt og lóg um skatt á grundvirðishækkan og leggja hesi uppskot fram í komandi vanligu tingsetu.

B. Frá J. Patursson og P. Petersen:

Landsnevndin verður umbiðin at útarbeiða uppskot til stempillóg, lóg um formúgunskatt og lóg um skatt á grundvirðishækkan og at leggja hesi uppskot fram í komandi vanligu tingsetu.

24. nov. uppskot I A samtykt 17—0. I B fall 6—0. II A samtykt 16—0. II B fall 3—0.

---

8. Innanoyggjalán.

Álit:

Landsnevndin hevur haft til viðgerðar spurningin um at útbjóða innanoyggjalán $1\frac{1}{2}$ millión kr. serstakliga til vøruhandil løgtingsins, og fyri at fólk kunnu fáa atgongd til at vinna rentur av peningl, sum nú í nógvum førum ikki kann verða settur í sparikassar og bankar móti rentu.

Færø Amts Sparekasse, Norðoya Sparikassi, Føroya Banki og Sjóvinnubankin hava samtykt, at um tingið bjóðar út eitt lán stórt $1\frac{1}{2}$ mill kr., vilja teir plikta seg at tekna tann partin, sum fólk ikki seta seg fyri.

Minnilutin Jóannes Patursson og Poul Petersen skal føra fram:

Á fundi í vørunevndini tann 13. juni flýddi eg undirskrivaði Jóannes Patursson soljóðandi bræv til formannin skrivað tann 12. juni, og sum ætlað var til at leggja fram til fundin, sum ásettur var henda dag, men seinri var avlýstur og settur til dagin eftir:

„Vørunevndin fyrireikar:

1) at tað danska lánið til vøruhandil løgtingsins nú verður afturgoldið.
2) at tikið verður eitt innanlendis lán í slíkari støddi, at tað svarar til at afturrinda tað í pettí 1 nevnda lán.

Í orðaskiftinum aftaná tók undirskrivaði Jóannes Patursson til máls um, at lánið átti at setast 2 milliónir ella helst størri, meðan tørvur kundi vera til at umskifta eisini onnur útlensk lán við føroyskum láni, og vísti og annars hetta mál til fyrireikingar í landsnevndini og haðani til løgtingið.

Vit halda, at lánið í fyrstu syftu eigur at verða so stórt, at tað rekkur til og verður nýtt til, til fullnar at afturgalda tað danska lánið til vørunevndina, bæði tann lutin av láninum, sum vørunevndin longu hevur í hondum, og so hin lutin (100.000 dollars í America, sum løgtingið enn ikki hevur notið, men eigur niðurfyri.)"

Nevndin hevur ikki kunnað komið ásamt um nú beinan vegin at seta lánið í 2 millión krónur. Tá so er, og tíðin er so langt útliðin, at tað vil tarna tingsins avgerð í hesum máli, hevur minnilutin latið sína upprunaligu ætlan um 2-milliónalán ístaðin fyri $1\frac{1}{2}$ detta burtur.

Harafturímóti hevur minnilutin ikki kunnað hildið undan frá sinum upprunaliga uppskotið, at lánið skal nýtast til at umskifta tað danska krónulánið við innlanskt lán. Minnilutin hevur í hesum viðfangi ikki kunnað fylst við meiralutanum, sum ætlar hetta lán, uttan at áseta, at tað skal nýtast til at umskifta danska lánið til nýtslu hjá landsnevndini.

Minnilutin er samdur við meiralutan um, at landsnevndin skal hava heimild til at taka nýtt lán, um hon heldur tað verða tørvuligt. Men herumframt vil minnilutin leggja ta treyt á hesa lántøku, at hon fyrst og fremst skal nýtast til at umskifta tað danska dollarstánið (100.000), sum fyrst í ófriðatíðini var tilsagt løgtinginum og leingi hevur verið tørvur á hjá tinginum at fingið fatur á.

Meirilutin (P. M. Dam, J. P. Davidsen, L. Zachariasen, Kr. Djurhuus og J. Poulsen) halda málið hava alstóran týðning og hasta so nógv, at stundir ikki eru til at taka upp nýggjar samráðingar við peningastovnar, men tá ið meirilutin heldur tað vera beint at halda tinginum allar dyr opnar at royna at fáa økt um lánið, um tørvur skuldi verið á ti, verður mælt til at heimila landsnevndina tingsins vegna at útbjóða nýtt lán eftir sama reglum sum hitt fyrra lánið. Meirilutin heldur tað ikki vera beint at binda seg til at avloysa statslánið, ið vøruhandilin hevur. Tað kann væl bera á, at tingið fær brúk fyri ti herumskrivaða lánið og meira til, *um tørvur er á at gera vøruhandilin stórtiknari*, enn hann hevur verið higartil.

Fíggjarnevndin skal mæla til, at lánið verður tikið og setir fram hetta

Uppskot:

1) Føroya Løgting tekur eitt lán uppá $1\frac{1}{2}$ miljón krónur. Fyri lánið verða útgivin skuldabrøv í støddum 100 kr., 200 kr., 500 kr., 1.000 kr. og 5.000 kr. Av lánínum verður latin ronta 3% p. a., og tað verður afturrindað við 1/10 í hvørjari 11. juni og 11. december termin, fyrstu ferð í december termin 1943; tó skilur løgtingið sær rætt til at innloysa lánið alt ella eln part áðrenn ásettu terminur. Vanlig afturrindan fer fram á tann

hátt, at so nógv skuldabrøv, sum svara til 1/10 av lánipeningunum í hvørjari rað, verða frábýtt við útdráttl, sum notarius publicus tekur lut í.

Úrslitið av útdráttinum verður lýst eina ferð í ti til rættarkunngerðir góðkenda blað í Føroyum við 3 mánaðar ávaring undan gjalddegnum.

Skuldabrøvini merkjast við litra og nummum, soleiðis at skuldabrøvini

	uppá	100	kr.	fáa	litra	A,
skuldabrøvini	„	200	„	„	„	B,
„	„	500	„	„	„	C,
„	„	1.000	„	„	„	D,
„	„	5.000	„	„	„	E.

Lánið verður útgivið við ásettningsvirði.

Skuldabrøvini verða undirskrivað av løgtingsskrivstovustjóranum Løgtingsins vegna.

Um lánið av løgtinginum verður uppsagt at innloysa alt ella ein part, má hetta verða gjørt til eina termin við ávarðing 3 mánaðir frammanundan í minsta lagi og við kunngeran sum frammanundan ásett viðvíkjandi útdrignum skuldabrøvum.

Rentuseðlar og skuldabrøv verða, tá tey eru fallin til gjaldingar, greidd út á Gjaldstovu Føroya.

Av rentuseðlum og útdrignum skuldabrøvum verður eingin renta latin aftana gjalddagin.

Viðvíkjandi mortifikatión uttan dóm av burturblivnum skuldabrøvum ella rentuseðlum verður gingið eftir teimum fyri Føroyar ásettu reglum í lóg nr. 145,1 3. april 1938 § 16.

2) Lánið verður í fyrsta syfti ætlað til veruhandil tingsins, men nýtslan av tí verður annars at avgera av landsnevndini. Útreiðstur til renting og avdrátt og til útgávu og skipan av lántokuni, ber nýtarin av lánunum, so leingi hann er til, og annars antsgrunnurin, sum ið hvussu so verður, ber ábyrgdina fyri renting og afturrindan av lánunum.

Allar greiniligari fyrlskipanir um útgávu lánsins, útbjóðing til teknings o. s. fr. verða gjørdar av fíggjarnevnd løgtingsins ella uttan fyri tingseturnur av landsnevndini.

Landsnevndin verður heimilað tingsins vegna at útbjóða nýtt lán eftir sonnu reglum sum fyri hitt fyrra lánið, um hon heldur tørv vera á tí.

Upskot

frá minnilutanum:

a) Í staðin fyri fyrsta punktum í 2) í nevndaruppskotinum, sum fellur burtur, verður sett:

Lánið verður at nýta til at umskifta løgtingsins danska krónulán, 1½ miflión kr., við innlenskum láni av sonnu stødd.

b) Í síðsta pettl í 2) verða orðini „um . . . . ti“ løgd burturúr. Sett verður í staðin fyri:

„Lánið skal vera landsnevndini til nýtslu fyrst og fremst til at umskifta tað danska dollarslánið í New York við innlenskt lán.“

27. okt. meirilutauppskot samtykt 19—0. Minnilutauppskotið fall 5—0.

II. Skúlamál.

1. Skúla- og kirkjusýn.

Álit frá *kirkjunevndini*:

Eftir vanligari skipan skuldi prósturin sýna kirkjur og skúlar í Sandoyar og Suðuroyar prestadømum seinasta ár, men vegna ymisk viðurskiftir varð hettar ikki gjørligt. So statt samtykti tingið í fjor, at málið viðvikjandi skúla- og kirkjusýni í áðurnevndu prestadømum skuldi leggjast fram fyri tingið í hesi tingsetuni.

Í brævi, dagssett 31. juli h. ár minnir løgtingsskrivstovan próstin á málið, og gevur hann í brævi, dagssett 31. august, soljóðandi aftursvar og frágreiðing:

„Við tað at heilsa mín ikki er góð og eg tí eri undir doktarahond, havi eg ikki verið førur fyri at fara út at ferðast í ár fyri at taka skúla- og kirkjusýn. Men eg haldi, soleiðis sum viðurskiftini eru, at tað kortini ikki hevur so nógv at týða. Í vanligum tíðum hevur tað ofta gingið striggið við at fáa tað gjørt, sum hevur verið útsett við t. d. skúlasýninum, og tað er tí lítið hugsandi, at nakað stórvegis verður gjørt nú, tá ið bæði alt er ógvuliga dýrt, og tað er ringt at fáa tilfar. Skuldi nakað serligt komið á annaðhvørt skúlar ella kirkjur, er tað væntandi, at sóknarstýri og meinigheitsráð vilja syrgja fyri at fáa tað bætt um."

Kirkjunevndin, lð hevur fingið málið til viðgerðar, kann geva próstinum viðhald í tí, hann her hevur ført fram, men heldur nevndin tó, at beinast hevði verið, um kirkju- og skúlastjórn, meðan prósturin vegna heilsubrek ikki er førur at rokja starvið, høvdu skrivað til meinigheitsráð og sóknarstýrir um at ansa eftir og gera tær umvølingar og uppábøtir, sum tørvur er á.

Uppskot:

Ávisandi tað í nevndarálitinum fram ferda skal nevndin mæla til, at kirkju- og skúlastjórn skriva til meinigheitsráð og sóknarstýrir um at ansa eftir og lata gera allar neyðturvuligar umvølingar og uppábøtur kirkjum og skúlum viðvikjandi.

8. okt. samtykt 14—0.

2. Broytan av reglum um setan av læraram.

Álit frá *skólanevndini*:

Denne Sag, som i Fjor blev udsat til i Aar, er atter henvist til undertegnede Udvalg.

Som Tinget bekendt blev det i Fjor besluttet at forelægge Sagen for Lærerforeningen, de kommunale Forstanderskaber og Skolekommissionerne. Der er indkommet adskillige Erklæringer fra de nævnte kommunale Myndigheder og Erklæring fra Lærerforeningen samt Skoledirektionen. De kommunale Erklæringer viser, at den af Sandevaag Skolekommission ønskede Ordning om Lærernes Flytning m. m. er meget omtvistet.

Lærerforeningen gør opmærksom paa den foreslaaede Ordnings lyse Sider og dens Skyggesider, men gør ingen Indstilling i Sagen.

Skoledirektionen udtaler einstemmigt, at man ikke mener, at der har vist sig praktisk Trang til at gennemføre Regler som de af Skolekommissionen i Sandevaag foreslaaede, og at Gennemførelsen efter Skoledirektionens Skøn vil møde berettiget Modstand fra Kommunerne, der vilde blive berøvet deres Bestemmelsesret ved Lærerkaldelsen, og Direktionen ser sig derfor ikke i Stand til at anbefale Forslaget.

Udvalget er enigt med Skoledirektionen i foranstaaende og kan ikke tilraade Tinget at lovfæste det af Sandevaag Skolekommission fremsatte Forslag.

Man gaar ud fra, at saafremt 2 Lærere i Folkeskolen paa Færøerne maatte ønske at bytte Embeder for en begrænset Tid og de paagældende Sognes Skolemyndigheder billiger dette, vil det kunne lade sig gøre med Skoledirektionens Billigelse, og videre mener Udvalget ikke, at man bør gaa i Sagen.

Forslag.

Der svares Sandevaag Skolekommission, at Lagtinget ikke ser sig i Stand til at imødekomme Kommissionens Andragende af 27. August 1940 om en Nyordning med Hensyn til Ansættelsen af Lærere ved den færøske Folkeskole. Et Eksemplar af den paagældende Udvalgsbetænkning vedlægges.

8. okt. samtykt 17 - 0.

3. Streymalæra í skúlunum.

Álit:

Hetta mál varð viðgjørt í ti vanligu tingsetu 1910 (sí løgtingstíðindi 1910, skjal nr. 20). Í málinum lá tá ummæli frá 21 skúlanevndum, men av tí, at málið ikki hevði verið hjá søknarstýrinum, lærarafelagnum og skúlastjórnini til ummælis, setti nevndin fram uppskot um at fáa hesar upplýsingar fram til vanligu tingsetu 1941.

Í málinum liggja í ár ummæli frá 24 søknarstýrum, harav 20 hava sagt ja til, at tað verður lurt um streym í skúlunum, meðan trý halda, at kvoldskúlarnir skulu taka sær av málinum, og eitt søknarstýri setur seg imóti.

Føroya lærarafelag hevur í bræv $^{8}/_{8}$.—41 sagt, at streymalæra hoyrir saman við kensluna í landalæru, og at uppskotið frá løgtinginum í fjør, um hvat ið eigur at verða kent um streym, er gott, nevniliga: a) høvuðsstreymarnir við oyggjarnar, b) streymviðurskiftir á plássinum, c) útroknings eftir almanakkanum.

Skúlastjórnin sigur seg at vera samsint við tær hugsanir, ið eru førdar fram í løgtingsálitinum í fjør, og skúlastjórnin heldur eins og løgtingsnevndin í fjør, at her kann ikki vera talan um nakra heilt nýggja lærugreina, men undirvísingin verður sett í samband við landalæru.

Nevndin hevur somu stoðu til hetta mál sum í fjør og mælir til, at skúladirektiónin skrivar til skúlakommissiónirnar og skúlarnar um, at lærarnir so langt sum gjørligt við undirvising í landalæru at kenna næmingum í streymviðurskiftum, eftir teimum høvuðsreglum, sum eru ávistar í nevndarálitinum í fjør, nevniliga í:

a) Høvuðsstreymunum um oyggjarnar,
b) lokalstreyminum á staðnum,
c) yvirlit (herundir útroknings eftir almanakka),

afturat eigur at verða kent børnum um streym yvirhevur og tær orsøkur, ið valda streym. Eisini hevði tað verið hent at fingið til vega ein bókling um streymvlðurskifti, og mælir nevndin til, at skúlabókanevndin fer konan mann at skriva stutt og greitt um hetta evni. Henda bók kundi so verið nýtt sum grundarlag í undirvísingini.

Uppskot:

1) Skúladirektiónin verður biðin at skriva til skúlakommissiónirnar og skúlarnar um so langt sum gjørligt við undirvising í landalæru at kenna næmingum í streymviðurskiftum.

2) Skúladirektiónin í samráð við skúlabókanevndina roynir at fáa konan mann at skriva um streymviðurskifti. Hetta hefti verður at nýta sum grundarlag fyri undirvising í streymalæru.

4. okt. samtykt 14—0.

4. Húsleiguviðurskifti læraranna.

Álit:

Føroya lærarafelag vendi sær í fjør til tingið, og samtykti løgtingið soljóðandi upptøku (sambart løgtingstíðindi 1910, síðu 33 og 34):

„1) Boligspørgsmaalet ordnes foreløbig som af Skoledirektionen foreskaet.
2) Skoledirektionen anmodes om at indhente de Oplysninger, som omhandles i foranstaaende Betænkning og derefter udarbejde et Udkast til Forslag til en almindelig Ordning, der forelægges de interesserede Forstanderskaber og Skolekommissioner. Derefter forelægges Udkastet for Lærerforeningen. Med alle disse Erklæringer forelægges Sagen for Lagtinget i den ordinære Samling 1911."

Skúlastjórnin hevur sent løgtinginum brev 17. september, hari stjórnin skrívar:

„I Overensstemmelse med Lagtingets Anmodning har Skoledirektionen indhentet skematiske Oplysninger vedrørende Lærernes Boligforhold i samtlige Landkommuner og har paa Grundlag af disse Oplysninger udarbejdet den vedlagte Oversigt. Det fremgaar heraf, at kun 23 Lærere eller mindre end ¼ af samtlige Lærere bor til Leje, og at Kommunerne i de fleste Tilfælde udreder en Boliggodtgørelse, der paa det nærmeste svarer til den Husleje, Lærerne betaler, saaledes at der faktisk kun i de større Bygder saasom Tveraa, Vaag og Klaksvig er nogen væsentlig Forskel mellem Godtgørelsen og den faktiske Leje. Det ses særligt, at Kommunerne i flere Tilfælde betaler en større Boliggodtgørelse — i et enkelt Tilfælde op til 480 Kr. aarlig — end de normale Takster.

Det foreliggende Materiale synes at vise, at Spørgsmaalet ikke har meget stor praktisk Betydning, hvilket stemmer overens med, at der ikke direkte for Skoledirektionen har foreligget nogen Klage over de normerede Satser for Boliggodtgørelsen. Da Skoledirektionen tilmed i den bestaaende Lovgivning har fornøden Hjemmel til i Tilfælde, hvor det ikke findes opportunt at paalægge Kommunen at tilvejebringe en Lærerbolig, at fastsætte Boliggodtgørelsen til et højere Beløb end de nuværende Satser — en Udvej, der ganske vist ikke hidtil har været benyttet som Følge af, at Spørgsmaalet ikke har foreligget i konkret Form for Skoledirektionen — har denne under Sagens fornyede Behandling ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at ændre sin tidligere Stilling. Skoledirektionen ønsker dog at understrege, at man fremdeles vil være villig til, saafremt der skulde indkomme Klager eller Andragender om Forhøjelse, at tage saadanne under Overvejelse i hvert enkelt Tilfælde under Hensyn til de herskende Prisforhold paa Stedet."

Nevndin vísir á brevið frá skúlastjórnini og mælir til, at send verður lærarafelagnum avskrift av hesum brevi og yvirlitinum viðvíkjandi húsaviðurskifti læraranna, og at lærarafelagið verður biðið um at tiga beinleiðis við skúlastjórnina í einstøkum tilfellum, sum koma at liggja fyri, har læraris kæra um, at teir fáa ov lítið endurgjald. Skuldi semja so ikki komið í lag við skúlastjórnina, kann lærarafelagið tá aftur vendu sær til tings.

Uppskot.

Avskrift av hesum áliti og av brevinum frá skúlastjórnini 17. september í ár við yvirliti yvir húsaviðurskifti læraranna verður send lærarafelagnum.

10. nov. samtykt 14—0.

---

5. Lønhækkan til skúlalærarar í Klakksvík.

Álit:

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra 7 Lærere ved Folkeskolen i Klaksvig om Forhøjelse af Lærernes Grundløn til 2200 Kr. fra 1. Januar 1940 at regne. Et tilsvarende Andragende har været behandlet i 1939 og med Lagtingets Anbefaling indsendt til Ministeriet. Paa Grund af Begivenhederne 9. April i Fjor har man ikke modtaget Svar fra Ministeriet.

Skoledirektionen, som atter i Aar har faaet Sagen foretagt, har med et Flertal vedtaget at sende Sagen til Lagtinget. Amtmanden har udtalt, at han fuldtud forstaar Lærernes Ønsker, men maa nære Betænkelighed ved at medvirke ved Gennemførelsen af den ansøgte Forhøjelse, saa længe Forbindelsen med Undervisningsministeriet er afbrudt.

Udvalget har under Sagens Behandling faaet mundtlig Meddelelse om, at Klaksvig Kommune er villig til at udrede Halvdelen af den omtalte Forhøjelse, saafremt Lagtinget vil yde den anden Halvdel.

Udvalget har endvidere faaet oplyst, at 5 af de ansøgende Lærere har en Grundløn paa 1,800 Kr. aarlig og de andre en Grundløn paa 1,800 Kr.

Som bekendt har Lagtinget i Henhold til en med Regeringen indgaaet Overenskomst overtaget Kommunens Andel af Folkeskolens Lærerlønning og derigennem aflastet denne Kommune som Færøernes andre Kommuner for en betydelig Udgift. Det var ved Overenskomsten en Forudsætning, at Kommunerne ikke yderligere skulde belastes med Udgifter vedrørende Lærerlønninger. Saaledes som Sagen foreligger, mener Udvalget ikke, at man kan stille Forslag om Grundlønnens Forhøjelse. Derimod stiller man paa Grund af de foreliggende ekstraordinære Forhold nedenfor Forslag om, at der ydes de ansøgende Lærere et ekstraordinært Dyrtidstillæg, som for de 5 Læreres Vedkommende fastsættes til 200 Kr. og de 2 Læreres Vedkommende

fastsættes til 300 Kr., paa Betingelse af at Klaksvig Kommune yder et Tilskud af samme Størrelse. Dette Forslag har saavel Budgetudvalget som Færø Amt intet haft at erindre imod.

Forslag:

1) Af Amtsrepartitionsfonden tilstaas der hver af følgende Lærere (Lærerinder) ved Klaksvig Skole, nemlig S. P. Zachariasen, M. B. Jacobsen, S. Petersen, Håkon Djurhuus og H. D. Petersen fra 1. Juli 1941 og indtil videre et ekstraordinært Dyrtidstillæg stort 200 Kr. aarlig, paa Betingelse af, at der fra Klaksvig Kommune tilstaas de nævnte Lærere (Lærerinder) et Dyrtidstillæg af samme Størrelse.
2) Fra samme Tidspunkt og paa samme Betingelse tilstaas der ligeledes af Amtsrepartitionsfonden Lærerinderne A. E. Olsen og M. E. Waag (Olsen) hver et ekstraordinært Dyrtidstillæg paa 300 Kr. aarlig.

Broytingaruppskot frá nevndini:

I Stedet for Udvalgets Punkt 1) og 2) foreslaas:

Af Amtsrepartitionsfonden tilstaas der hver af følgende Lærere (Lærerinder) ved Klaksvig Skole, nemlig S. P. Zachariasen, M. B. Jacobsen, S. Petersen, Håkon Djurhuus, H. D. Petersen, A. E. Olsen og M. E. Waag (Olsen) fra 1. Juli 1941 og indtil videre et ekstraordinært Dyrtidstillæg paa 300 Kr. aarlig paa Betingelse af, at der fra Klaksvig Kommune tilstaas de nævnte Lærere (Lærerinder) et ekstraordinært Dyrtidstillæg af samme Størrelse.

24. nov. broytingaruppskotið samtykt 16 - 0.

6. Íróttalærarin.

Álit:

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 26. Juli d. A. fra Færø Amts Skoledirektion, hvori det bl. a. indstilles, at Idrætsinspektør Poul Petersen, som er Lærer ved Kommuneskolen i Myggenæs, i et Tidsrum af 2 Aar fritages for sin Lærergerning sammesteds, saaledes at der ansættes en Vikar i Stillingen som Lærer paa Myggenæs med den almindelige Vikarløn, det vil sige Grundlønnen for Stillingen 1600 Kr. aarlig. Idrætsinspektøren skulde saa aflønnes med sin Lærerløn plus Huslejegodtgørelse 250 Kr. samt et særligt Honorar paa 600 Kr. Endelig skulde der tillægges ham Diæter 6 Kr. pr. Dag og Rejsegodtgørelse som hidtil dog saaledes, at der hertil anvendes indtil 1400 Kr. aarlig.

Direktionen motiverer denne Indstilling ved at udtale, at samme tiltræder Idrætsinspektørens Anbringende, som gaar ud paa, at hans Arbejde som Idrætsinspektør ikke kan udføres paa forsvarlig Maade af en Mand, der skal passe en fast Lærergerning, og at han selv er særlig vanskelig stillet som Lærer paa Myggenæs. Inspektør Petersen har desuden udtalt, at det rette Udbytte af hans Arbejde kun kan opnaas, naar Stillingen omfattede saavel Skoleidrætten som den frivillige Idræt.

Uden at tage Stilling til dette sidste kan Udvalget slutte sig til det af Skoledirektionen iøvrigt udtalte.

De samlede Udgifter ved den af Direktionen anbefalede Ordning beregnes til **2050 Kr.**, og dette Beløb foreslaas — ligeledes efter Skoledirektionens Indstilling — afholdt af Amtsrepartitionsfonden, indtil en endelig Ordning af Idrætsinspektørens Forhold kan finde Sted.

Forslag:

1) Af Færø Amts Repartitionsfond bevilges følgende Beløb:

Vikarløn: det nuværende Vikartilskud 500 Kr.	1100 Kr.
Forøgelse af Diæter og Rejseudgifter til Idrætsinspektøren	700 Kr.
Huslejegodtgørelse til Idrætsinspektøren	250 Kr.
Ialt:	2050 Kr.

pr. Aar i 2 Aar.

2) Skoledirektionen bestemmer fra hvilket Tidspunkt denne foraarige Ordning skal træde i Kraft.

11. sept. samtykt 19—0.

7. Skúlastova og lararahús í Skopun.

Álit frá *kirkjumálaráðið:*

Sagen angaaende Udbedring af Lærerboligen og Opførelse af en ny Skolestue i Skopun er ved Skrivelse af 19. Marts d. A. til Færø Amts Skoledirektion rejst af Forstanderskabet for Skopen Sogns Kommune. I Andragendet, dateret 9. Juni d. A., til Lagtingets Landsnevnd fremhæver Forstanderskabet paa ny Nødvendigheden af, at de nævnte Arbejder paabegyndes hurtigst muligt, da Læreren, der bor til Leje, er opsagt til 1. April 1942, samtidig som der ansøges om Landsnevndins Medvirkning til, at der ydes Tilskud, eventuelt Laan til Arbejdernes Gennemførelse.

Sagen er bilagt med en Tegning over den paatænkte nye Skolestue samt Overslag over Udgifterne vedrørende Skolestue og Reparation af Lærerboligen. Den foreliggende Tegning er i alt væsentlig i Overensstemmelse med Arkitekt Thomas Havnings Tegning 1 a af en Skolestue (jfr. vedlagte Hefte). Følge Overslaget er Skolestuen beregnet til 8612 Kr. og Arbejderne ved Udbedringen af Lærerboligen 3549 Kr., den samlede Udgift vil herefter være 12.161 Kr. Erhvervelse af Grundareal til Skolestuen dog ikke iberegnet. Det anføres, at de i Overslaget beregnede Materialepriser er efter Opgave fra A/s Balslev & Co.

Paa Forespørgsel af Færø Amts Skoledirektion udtaler Forstanderskabet, at dette enstemmig har vedtaget, at Kommunen med Hensyn til Opførelse af Skolestuen selv i første Række vil afholde alle Udgifter ved Anskaffelse af Byggegrund, Materialer og Arbejde ved Opstøbning af Væggene og andre Betonarbejder af egne Midler. Dette anslaas til ca 26—2700 Kr. Planerne har været forelagt Inspektionen af Bygdeskolerne paa Færøerne, som godkender disse med visse nærmere angivne Forbehold.

Sagen har været til Behandling i Landsnevndin 12. Juni d. A., som vedtog at indhente Skoledirektionens Erklæring, hvorefter Sagen vilde være at forelægge for Tinget.

I Direktionens Erklæring, dateret 17. September d. A., udtales at denne intet finder at erindre imod de foreliggende Planer under Forudsætning af, at Skolen opføres paa et passende Plads i Bygden, og de sanitære Forhold indrettes som anvist af Bygdeinspektionen i Skrivelse af 30. August d. A.

Direktionen henstiller til Overvejelse, hvorvidt det under de nuværende Forhold er nødvendigt at skride til de projekterede omfattende Byggearbejder uanset, at en Skolestue allerede findes i Bygden. Skoledirektionen maa dog af undervisningsmæssige Grunde finde det ønskeligt, at Planerne realiseres, saasnart Lagtinget af økonomiske Grunde finder det forsvarligt.

Amtet kan for sit Vedkommende ligeledes under nævnte Forudsætning tiltræde de foreliggende Planer og vil efter Omstændighederne være villigt til at yde Kommunen et Forskud paa 1000 Kr. paa forventet Tilskud til Byggearbejderne, saaledes at Tilskudets endelige Størrelse fastsættes af Undervisningsministeriet, alt paa Vilkaar, at Kommunen godtgør, at de til Byggearbejderne nødvendige Pengemidler er tilvejebragt.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, har intet at indvende imod den foreliggende Plan, forudsat de af Bygdeinspektionen tagne Forbehold med Hensyn til Hygiejne og sanitære Forhold iagttages. Det fremgaar af det anførte, at der i Skopen findes en Skolestue, som er i Brug, og, efter hvad der foreligger, maa antages at være i en saadan Stand,

at den fortsat kan bruges endnu i nogen Tid. Tilbage bliver saa Lærerboligen. Det er naturligvis meget beklageligt, at Læreren har Vanskeligheder med at erhverve en passende Bolig, men Udvalget mener ikke at kunne tilraade, men snarere fraraade, at Kommunen for Tiden gaar i Gang med omtalte Byggeforetagende, selv om det kan forekomme nok saa punktrevet. Skopen Kommune har som bekendt store økonomiske Vanskeligheder at kæmpe med i Forvejen; et Byggeforetagende som det nævnte med de høje Toppriser paa alt Bygningsmateriale vil efter al Sandsynlighed udsætte Kommunen for en økonomisk Belastning, den vanskelig kan bestaa. Udvalget skal i denne Forbindelse bemærke, at de foreliggende Overslag, bortset fra den Prisstigning, der er sket, siden disse blev lavet — synes alt for lavt beregnet, og at det efter Udvalgets Skøn ikke vil være muligt at udføre de omhandlede Arbejder for de kalkulerede Beløb.

Med Hensyn til Kommunens Andragende om Tilskud fra Lagtinget er at bemærke, at Tinget som bekendt hidtil ikke har ydet saadanne, hverken til Skoler eller Lærerboliger, og med Efterkrigstidens usikre økonomiske Forhold for Øje mener Udvalget ikke at kunne tilraade, at Tinget gør det i foreliggende Tilfælde og dermed ligimitere tilsvarende Krav, som maatte komme til at foreligge fra andre Kommuner. Skulde Skopen Kommune alligevel bestemme sig for at bygge nu, vil dette næppe lade sig gøre uden Optagelse af Laan. Efter den Stilling, Laaneinstitutionerne hidtil har taget, vil et saadant næppe faas uden Lagtingsgaranti, men det er lidet troligt, at Tinget i indeværende Samling endnu een Gang garanterer for Laan til Skopen Kommune, især da det i Forvejen ikke er ubetydelige Beløb, Tinget betragter som tabt paa Garantier, der er ydet samme Kommune.

Udvalget kan i Henhold til det anførte ikke tilraade, at Andragendet imødekommes under nuværende Forhold.

Forslag.

Under Henvisning til det i Betænkningen anførte mener Tinget ikke at kunne imødekomme Andragendet.

10. nov. samtykt 16 -0.

8. Dyrtíðarviðbót til ferðalærarar.

Álit:

Færøernes Læreroforening har i Skrivelse af 8. August d. A. andraget om Løntillæg til de færøske Vandrelærere under Hensyn til den herskende Dyrtid.

Der henvises i Andragendet til, at Vandrelærerne har en meget ringe Løn, samt at de fleste har siddet mange Aar i Stillingen uden at faa fast Ansættelse i Folkeskolen. Endvidere gør Foreningen opmærksom paa, at Tinget i 1939 har vedtaget at indstille til Regeringen, at Vandrelærerne lønnes som Andenlærere, men at denne Indstilling ikke er besvaret af Regeringen paa Grund af, at Forbindelsen med denne blev afbrudt ved de Begivenheder, som fandt Sted 9. April i Fjor.

Vandrelærerne lønnes med 1.200 Kr. årlig, som betales af Staten og Amtsfonden med Halvdelen fra hver Side. For Sæsonen 1940/41 er der efter Lagtingets Indstilling i Samlingen 1940 tillagt Vandrelærerne et Dyrtidstillæg 300 Kr. for gifte og 150 Kr. for ugifte. Udgifterne ved dette Tillæg er ligeledes delt lige mellem Statskassen og Amtsfonden.

Skoledirektionen har med Amtets Tilslutning foreslaaet, at Tillægget for Sæsonen 1941—42 fastsættes til 120 Kr. for gifte og 210 Kr. for ugifte, saaledes at denne Udgift deles mellem Statskassen og Amtsfonden med Halvdelen til hver.

Læreroforeningen andrager om, at Vandrelærerne med Hensyn til Indtægterne stilles lige med Andenlærerne i Folkeskolen.

Medens hele Udvalget er enigt om at forbedre Vandrelærernes Løn, har man ikke kunnet enes om den Form, der skal anvendes og Lønforhøjelsens Omfang. Man har delt sig i 2 Mindretal.

Mindretallet Danbjørg og Zachariasen foreslaar, at Vandrelærerne lønnes som Andenlærere med en Grundløn paa 1.400 Kr. For flere af Vandrelærernes Vedkommende har disse siddet mange Aar i Embede, og nogle af dem har stiftet Familie, og hvad det betyder at have Husholdning i disse Tider er overflødigt at stille Betragtninger over.

Mindretallet foreslaar derfor som Principaliteter, at Vandrelærerne faar den Aarslon, der tilkommer Andenlærerne efter Loven, og som subsidiært, at Vandrelærerne faar deres Løn som Andenlærere udbetalt for 10 Maaneder.

Et andet Mindretal (Poulsen og Samuelsen) ønsker tillagt Vandrelærerne et Dyrtidstidstillæg paa 900 Kr. for gifte og 300 Kr. for ugifte for Tiden fra 15. Juli 1941 til 15. September 1942. Dette Forslag er tiltrædt af Amtmanden.

Udvalgsmedlem Patursson fremsætter ikke noget Forslag i Sagen.

Forslag.

1. **Fra Mindretallet** (Danbjørg og S. P. Zachariasen):

Principaliter.

Fra 1. Januar 1942 og indtil videre lønnes Vandrelærerne efter de Regler, der gælder for Andenlærere.

Subsidiært.

Fra 1. Januar 1942 og indtil videre lønnes Vandrelærerne som i det principale Forslag anført, dog saaledes at disse faar Løn udbetalt kun for 10 Maaneder.

II. Fra Mindretallet (Poulsen og Samuelsen):

For Tiden fra 1. September 1941 til 15. Juli 1942 tillægges der de færøske Vandrelærere et Dyrtidstillæg paa 900 Kr. til de gifte og 300 Kr. til de ugifte, saaledes at Udgiften afholdes af Statskassen og Amtsfonden med Halvdelen hver.

Broytingaruppskot frá S. P. Zachariassen og Danbjørg:

Til det fra Mindretallet (Danbjørg og S. P. Zachariassen) fremsatte Forslag føjes som nyt Stykke:

De til ovennævnte Forslags Gennemførelse nødvendige Pengemidler afholdes af Amtsfonden.

Broytingaruppskotið og uppskotið frá Zachariassen og Danbjørg principaliter so broytt samtykt 29. nov. 1940.

---

9. »Foroya soga I« sum lærugrein í fólkaskúlunum.

Álit:

„Ujáar ungmannafelag" har andraget om, at J. Paturssons Foroya søga I. som udkom i 1939, maa blive Undervisningsfag i den færøske Folkeskole og at dette maa blive bestemt ved Lov. Det maa være Andragernes Mening, at Færøernes Historie skal blive obligatorisk Fag i Folkeskolen (Børneskolen), og at den omtaldte Bog skal autoriseres som Lærebog i Faget.

Færøernes Lærerforening, som har faaet Sagen til Erklæring, har udtalt:

„Við tað at tað er skilligt, at bókin ikki er skrivað til kenslubók í skúlum, kann felagið ikki mæla til, at hon verður lógfest sum tvungin kenslubók, men um onkur skúli skuldi ynskt at nýtt hana, halda vit, at hann eigur at hava loyvi til tess."

Undertegnede Udvalg, som har faaet Sagen til Erklæring, er enigt med Lærerforeningen i, at den omtaldte Bog ikke er skrevet til „Kenslubók

i skúlum", og Udvalgets Flertal (Danbjørg, Poulsen, S. P. Zachariasen og Samuelsen) mener heller ikke, at den egner sig dertil. Flertallet kan heller ikke anbefale, at Lagtinget sanktionerer, at den benyttes i den færøske Folkeskole. Det omtaldte Skrift er et politisk Stridsskrift og bør behandles som saadant og vil blive benyttet som saadant.

Forslag.

Fra Flertallet (Danbjørg, Poulsen, S. P. Zachariasen og A. Samuelsen):

Lagtinget udtaler:

J. Paturssoon: Føroya søga I (Úrdráttur úr stjórnarlaginum) er et politisk Stridsskrift og derfor uegnet som Lærebog i den færøske Folkeskole.

22. nov. samtykt 16—0.

---

10. Broytan av reglum viðv. studningi til háskúlauppihald.

Álit:

Til undertegnede Udvalg har Lagtinget henvist et Andragende fra Forstanderinden for Børnehjemmet i Vestmanhavn, Fru Nicoline Højgaard Simonsen, hvori Forstanderinden ansøger om, at Reglerne for Ydelse af Understøttelse til Elever paa Folkehøjskolen ændres saaledes, at der bliver Adgang til at bevilge Personer, der er fyldt 15 Aar, Understøttelse af Statskassen til Højskoleophold.

I Andragendet udtales det, at flere Andragender om Understøttelse nu anslaas med den Motivering, at Andragerne er for unge. I mange Tilfælde bevirker dette, at de unge Mennesker ikke kan komme paa Højskolen, da vedkommende Forældre ikke ved egne Midler kan bekoste Højskoleopholdet. Forstanderinden udtaler sluttelig, at unge Mennesker i 15—16 Aars Alderen ofte meget ønsker at faa et Højskoleophold for bl. a. at kunne være bedre kvalificerede til Optagelse paa Præliminærkursus eller Handelsskole.

I en blandt Sagens Bilag værende Erklæring fra Færø Amt udtales følgende:

„Det er i Undervisningsministeriets Cirkulære af 31. Januar 1903 bestemt, at Eleverne ved Højskolerne for at opnaa Statsunderstøttelse maa have fyldt 18 Aar. Denne Regel er fortolket saaledes, at det er anset for tilstrækkeligt at Eleven var fyldt 18 Aar inden Højskoleopholdets Afslutning.

Ved Uddeling af Understøttelser til Sommerkursus 1939 udtalte Undervisningsministeriet i Skrivelse af 14. April 1939, at man under Hensyn til Cirkulærets Regler ikke havde givet Understøttelse til de Andragere, der var under 18 Aar.

Til Sommerkursus i Aaret 1940 havde der meldt sig en Del Ansøggere paa 17 Aar og derunder, og Amtet indstillede efter Omstændighederne, at der blev givet sædvanlig Understøttelse til de 17-aarige. Dette tiltraadte Ministeriet, medens de yngre Ansøgere ingen Understøttelse opnaaede.

Ved Uddelingen for Vinteren 1940-41 og Sommeren 1941, som foretoges af Amtet paa Ministeriets Vegne, fulgte man den samme Praksis saaledes at de 17-aarige, men ikke yngre, opnaaede Understøttelse.

Amtet maa nu særlig under Hensyn til Ministeriets bestemte Holdning i Sagen nære Betænkelighed ved at ændre Aldersgrænsen, der reelt begrundes med, at det fulde Udbytte af Opholdet først kan forventes at blive opnaaet omkring 18 Aars Alderen og senere. Man har imidlertid til Hensigt fortsat at praktisere den Regel, at der — uanset Cirkulærets Bestemmelser — ydes Understøttelse til iøvrigt kvalificerede Ansøgere paa 17 Aar."

Udvalget har konfereret med Forstander S. av Skarði om Sagen. Højskoleforstanderen udtaler, at det selvfølgelig er i Højskolens økonomiske Interesse at faa det størst mulige Antal Elever, men i al Almindelighed maa det siges, at Elever paa 15—16 Aar er for unge for Højskolen og derfor hører hjemme i Fortsættelsesskoler. Saadanne har man imidlertid ikke paa Færøerne. Paa Forespørgsel udtaler Højskoleforstanderen, at denne Mangel i et vist Omfang kan afhjælpes ved Føroya Højskole, forsaavidt man ofrer de til en særlig Afdeling fornødne Midler, herunder Midler til Udvidelse af Højskolens Lokaler.

Efter den af Amtet nu under Krigen etablerede Praksis bevilges der som oplyst i Amtets foran citerede Skrivelse Understøttelse til Ansøgere paa 17 Aar. Udvalget forstaar dette saaledes, at Amtet bevilger Tilskud til kvalificerede Ansøgere, som fylder 17 Aar inden Højskolecopholdets Afslutning. Derved er Aldersgrænsen faktisk nedsat med et Aar.

Udvalget mener, at man foreløbig ikke bør gaa videre. Unge Mennesker, hvert Fald unge Mennesker i de større Bygder, som ønsker at komme ind paa Præliminærkursus eller Handelsskole og som i Folkeskolen har vist særlige Evner i saa Henseende vil forhaabentlig ved Aftenskolekursus eller ved Henvendelse til Folkeskolens Lærere paa Stedet kunne faa Bistand til at forberede sig til Optagelse paa Handelsskole eller Præliminærkursus.

Forslag:

Der tilstilles Andragerinden en Afskrift af nærværende Betænkning, idet Lagtinget efter det oplyste ikke mener foreløbig at kunne gaa videre i denne Sag.

6. okt. samtykt 19—0.

11. Lærdaskúlalesnaður í Foroyum.

Álit:

Den færøske Studenterforening andrager om Støtte til færøske Studenter, som under Krigen ønsker at begynde deres Studier paa Færøerne paa Grund af manglende Adgang til et Universitet. - -

Det oplyses i Andragendet, at 9 Studenter, hvoraf 8 med Studentereksamen fra Færøerne, ønsker at paabegynde Læsning her og derfor ønsker Støtte til at skaffe sig Manuduktører. Det oplyses endvidere, at 5 af Studenterne er fra Thorshavn og 1 fra Bygder udenfor Thorshavn.

Af Studenterne er nogle uformuende og trænger til Støtte, medens andre maa antages at kunne klare sig ved Hjælp hjemmefra.

Af en fra den andragende Forening fremskaffet Erklæring fremgaar, at man mener, at der vil medgaa 5.700 Kr. for et Aar til Manuduktionshonorar og Ophold i Thorshavn.

Studenterforeningen har tænkt sig, at al Undervisning skal være fri, medens Opholdet i Thorshavn skal afgøres under Hensyn til Studenternes økonomiske Evne.

Det er oplyst, at 2 af Studenterne vil studere Medicin, 1 Historie, 2 Theologi, 2 Engelsk Sprog og 1 Jura. Den ene af Studenterne havde paa det Tidspunkt, da Andragendet indgaves, ikke valgt Studiefag.

Studenterforeningen mener, at Manuduktører kan skaffes i Thorshavn.

Udvalget har konferereet med Budgetudvalget om det økonomiske Spørgsmaal. Budgetudvalget har givet Tilslutning til, at et Beløb paa 4.000 Kr. stilles til Disposition for Landsnevndin til Støtte for Studenterne under deres Ophold i Thorshavn i 7 Maaneder af det kommende Aar. - -

Herefter mener nærværende Udvalg at burde fremsætte Forslag om, at et saadant Beløb stilles til Disposition for Landsnevndin i det omtaleldte Øjemed. Dette Forslag er tiltraadt af Landsnevndin.

Landsnevndin skal af Beløbet kunne bevilge Tilskud til Studenter, som godtgør, at de har faaet Aftale med Manuduktører i Thorshavn og saaledes har faaet en forsvarlig Ordning med Hensyn til Studiernes Paabegyndelse.

Forslag:

1) Af Amtsfonden stilles til Landsnevndins Disposition et Beløb af indtil 4.000 Kr. til Støtte for færøske Studenter, som godtgør, at de har paabegyndt deres Studier ved Manuduktører i Thorshavn.
2) Den færøske Studenterforening underrettes om foranstaaende.

24. nov. samtykt 15 - 0.

12. Lonin til vikarar í fólkaskúlunum.

Áit:

Færøernes Lærerforening indrager Tinget om, at samme vil udvirke, at Vikarer i Folkeskolen faar som Vederlag ikke alene 1/12 maanedlig af Embedets Grundløn med det Embedet tillagte Dyrtidstillæg, og at dette faar en passende Forhøjelse, men at der ogsaa tilstaas dem Huslejegodtgørelse svarende til den Lærer, som de vikarierer for.

Undertegnede Udvalg, som har faaet denne Sag til Betænkning, er bekendt med, at det forelagte Spørgsmaal kan have Betydning for de Tilfælde, naar en Lærer paa Grund af Sygdom er ude af Stand til at røgte sit Arbejde. Der er mulig ogsaa Tilfælde for Tiden, hvor en Lærer med Skoledirektionens Samtykke er rejst til København for at gennemgaa et Kursus paa Statens Lærerhøjskole og ikke naaede at komme hjem igen paa Grund af, at Forbindelsen med det øvrige Kongerige blev afbrudt ved Begivenhederne 9. April i Fjor.

Udvalget mener ikke at kunne foreslaa, at der tillægges Vikarerne Huslejegodtgørelse allerede af den Grund, at der formentlig ikke haves Hjemmel til at tillægge baade den i Embedet ansatte Lærer og hans Vikar Huslejegodtgørelse. Derimod er Udvalget enigt om at foreslaa, at Vikarer i Folkeskolen foruden 1/12 af Embedets Grundløn maanedlig faar et Dyrtidstillæg, som for Skoleaaret 1941—42 fastsættes til 600 Kr. for gifte og 300 Kr. for ugifte; Amtmanden har tiltraadt Forslaget.

Forslag:

Lærervikarer i Færøernes Folkeskole lønnes i de Tilfælde, hvor Honoraret skal betales af det Offentlige, foruden med 1/12 maanedlig af vedkommende Embedes Grundløn med et Dyrtidstillæg paa 600 Kr. aarlig for gifte og 300 Kr. aarlig for ugifte. Dyrtidstillægget bevilges for Skoleaaret 1941—42. Saavel Løn som Dyrtidstillæg betales med Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Færø Amts Repartitionsfond.

21. nov. samtykt 17—0.

13. Skúlastova í Norðradali.

Álit:

I en Henvendelse til Lagtinget, dateret 30. August d. A., udtaler Forstanderskabet for Thorshavn udenbys Sogns Kommune, at Beboerne af Nordredal ønsker opført en Skolestue i Bygden Nordredal. Forstanderskabet har vægret sig ved for Tiden at medvirke til, at en saadan Skolestue bygges paa Grund af den herskende Dyrtid og de forhaandenværende Forhold. Naar hertil kommer, at der f. T. kun er 4 eller 5 skolesøgende Børn, mener man, at man som hidtil foreløbig maa hjælpe sig med at laane en Stue, hvori Undervisningen kan foregaa. Forstanderskabet forespørger derefter, hvad Lagtinget mener om Sagen.

Udvalget tilraader Lagtinget at svare, at samme under Hensyn til det oplyste og den herskende Dyrtid er enigt med Forstanderskabet.

Forslag.

Der svares Forstanderskabet for Thorshavns udenbys Sogns Kommune, at Lagtinget er enigt med Forstanderskabet i, at Sagen om Opførelse af en Skolestue i Nordredal bør udsættes indtil gunstigere Forhold indtræder.

3. okt. samtykt 16—0.

14. Hækkan av læraralønum í Vági.

Álit (S. P. Zachariasen óheftur):

Til Udvalget er henvist et Andragende fra Lærerne ved Vaag Skole om at faa deres Løn forhøjet, saaledes at den faar samme Størrelse som Lærernes ved Tveraa Folke- og Realskole. —

Af Sagen fremgaar, at Vaag kommunale Realskole blev oprettet 1. April 1928. Skolen er imidlertid ikke godkendt, da Ministeriet bl. a. har forlangt andre Lokaler end den, som kan stilles til Disposition. Skolen har dog flere Gange demitteret ved Eksamenskommissionen. Som Følge af, at Realskolen mangler Godkendelse, er Lønforholdene ikke ordnede i Ligbed med Tveraa kommunale Realskole.

Skoledirektionen har i en over Sagen afgivet Erklæring af 24. Septbr. d. A. udtalt, at et Flertal af Direktionen „efter en fornyet Gennemgang af Sagen ikke mener, at de af Kommunen nu givne Tilsagn om Opfyldelsen af de i Undervisningsministeriets Skrivelse af 12. Juli 1931 stillede Betingelser vedrørende Skoleforholdene berettiger til paa nuværende Tidspunkt, da Forbindelsen med Ministeriet er afbrudt, at meddele Førstelæreren Eksamensret eller at godkende Skoleplanen med den deraf følgende Forhøjelse af Lærerlønningerne, men at Skoledirektionen som ogsaa tidligere udtalt overfor Førstelæreren er sindet, saasnart Forbindelsen paany er opnaaet med Ministeriet, at anbefale, at Førstelæreren faar Eksamensret, selvom de tidligere stillede Krav ikke er opfyldt."

Amtet har derefter udtalt for sit Vedkommende, at man, saa længe Forbindelsen med Undervisningsministeriet ikke kan opnaas, ikke ser sig i Stand til at kunne lade Statskassen deltage i Udgifterne til Lønforhøjelsen.

Ved Skrivelse af 4. Oktober d. A. har Forstanderskabet underrettet Lagtinget om, at samme har vedtaget fra 1. Oktober d. A. at betale Halvdelen af den Udgift, som den af Lærerne ansøgte Lønforhøjelse maatte andrage, og man udtaler det Haab, at Lagtinget herefter vil gaa ind paa at udrede den anden Halvdel.

Den omtaldte Forhøjelse bestaar i *at*

Førstelærerembedets Grundløn forhøjes fra 3.000 Kr. til 1.800 Kr., 2 Realskoleembeder fra 2.000 Kr. til 2.880 Kr., et Realskoleembede fra 1.600 Kr. til 2.880 Kr.

Tre Folkeskoleembeder fra 1.000 Kr. til 2.200 Kr.

Udvalget mener efter det saaledes foreliggende, at man ikke kan foreslaa Lagtinget at udrede Halvdelen af den ansøgte Lønforhøjelse til Realskolens Lærere. Derimod kan man efter Omstændighederne gaa med til at tilraade, at det tillades Vaag Kommune at udrede Halvdelen af den foreslaaede Lønforhøjelse til de paagældende Lærere, saafremt Kommunen maatte ønske dette.

Man bringer i denne Forbindelse i Erindring, at Lagtinget allerede har overtaget en saa stor Del af Kommunens Skoleudgifter i Henhold til en med Regeringen i sin Tid indgaaet Overenskomst og derved aflastet denne Kommunes Budget klækkeligt. Det var ved den nævnte Overenskomst en Forudsætning, at Kommunerne ikke yderligere skulde belastes med Udgifter

vedrørende Lærerlønninger og kun de tilstedeværende ekstraordinære Forhold kan begrunde, at dette desuagtet undtagelsesvis sker.

Hvad Spørgsmaalet om en Forhøjelse af Grundlønnen for de 3 i Andragendet omtaltte Folkeskolelærerembeder angaar, da mener Udvalget, at man heller ikke kan imødekomme dette Ønske fra Forstanderskabet, saa længe Forbindelsen med Regeringen er afbrudt.

Som en midlertidig Foranstaltning *gældende indtil videre* stilles der nedenfor Forslag om, at der af Amtsrepartitionsfonden tillægges de 3 i Sagen omhandlede Folkeskole - Lærerembeder et ekstraordinært Dyrtidstillæg — uden Karakter Grundlønsforhøjelse — paa 300 Kr. aarlig for hvert Embede — ialt 900 Kr. aarlig, paa Betingelse af, at Kommunen udreder et lignende Dyrtidstillæg af Kommunens Kasse. Tillægget beregnes fra 1. Oktober 1941. Saavel Budgetudvalget som Amtmanden har billiget dette Forslag. -

Forslag:

1) Af Færø Amts Repartitionsfond bevilges der 900 Kr. aarlig, gældende fra 1. Oktober d. A. og indtil videre som ekstraordinært Dyrtidstillæg til de i Andragende af 4. Oktober 1941 omtaltte 3 Folkeskolelærerembeder (300 Kr. til hvert) paa Betingelse af, at Kommunen udreder et lignende Beløb i samme Øjemed.
2) Det tillades Vaag Sogns Kommune fra 1. Oktober d. A. og indtil videre af Kommunens Kasse at udbetale aarlig til:

Førstelærerne ved Vaag Folke- og Realskole.....	900 Kr.
2 Realskolelærere hver.....	880 Kr.
1 Realskolelærer.....	1280 Kr.

som ekstraordinært Dyrtidstillæg.

24. nov. samtykt 17—0.

---

15. Eftirlon til einkju eftir lærara við skiparaskúlan.

---

22. nov. samtykt til gerðabókina 19—0:

„Málið verður givið amtmanninum til umsagnar og síðan landsnevndini til viðgerðar."

III. Kirkjumál.

1. Fíggjaretlan fyri kirkjugrunnin.

Álit:

Landsnevndin hevur í august mánaða í ár sett fram uppskot til fíggjarsamtykt fyri kirkjugrunnin fyri árið 1942.

Kirkjunevndin, ið hevur havt uppskotið til viðgerðar, skal mæla til, at uppskotið verður góðkent óbroytt.

Uppskot:

Tingið góðkennir tað av landsnevndini framsetta uppskot til fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin fyri fíggjarárið 1942.

21. okt. samtykt 14—0.

2. Prestafluttningur.

Álit:

I Henhold til § 3 i „Anordning angaaende Ophævelse af Præsteskyds paa Færøerne og Udredelse af Befordringsgodtgørelse til Præsterne sammesteds" fastlægges denne for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen. Det er Kirkeministeriet, der afgør Befordringsgodtgørelsens Størrelse efter at have indhentet Lagtingets Indstilling om den samlede Størrelse af den Sum, der aarlig bør ydes for det paagældende Femaar.

Egentlig skulde den være fastlagt for Femaaret 1939/44, men paa Grund af, at Forbindelsen med Danmark er blevet afbrudt, har dette ikke ladet sig gøre. Man vedtog derfor i sidste Lagtingssamlig, at Udgiften for sidste Finansaar skulde være den samme som for de tidligere, nemlig 3.600

Kr., hvoraf Kirkefonden udreder $^2/_3$ og Kirkeministeriet den ene $^1/_3$. Lagtingskontoret har indhentet Provstens Erklæring i Sagen. Provsten tilraader, at man fortsætter som hidtil; dog henstilles, at Præsterne Buhl-Nielsen, Næs, og Joensen, Thorshavn, faar deres Befordringsgodtgørelse forhøjet, da disse foruden deres egne Præstegæld for Tiden ogsaa besørger Nordstrøma Præstegæld og som Følge deraf har større Befordringsudgift end normalt. Joensen er desuden for Tiden ene om at besørge den geistlige Betjening af Sydstrømøen. Provsten foreslaar derfor, at Befordringsudgifterne for disse to Præsters Vedkommende bliver anvist efter Regning. Da Forbindelsen med Kongeriget stadig er afbrudt, skal Udvalget tilraade, at den nugældende Befordringsgodtgørelse forlænges for Finansaaret 1941/42, dog saaledes, at de Befordringsudgifter Præsterne Buhl-Nielsen og Joensen har vedrørende Betjeningen af Nordstrøma Præstegæld anvises dem til Udbetaling efter derom indsendt Regning.

Forslag:

1. Præsternes Befordringsgodtgørelse for Finansaaret 1941/42 fastsættes som som hidtil til 3.600 Kr. pr. Finansaar, dog saaledes, at Præsterne Buhl-Nielsen, Næs, og Joensen, Thorshavn, faar deres Befordringsudgifter vedrørende Betjeningen af Nordstrøma Præstegæld anvist efter Regning, selv om det skulde medføre en Stigning af de samlede Udgifter ud over de normerede 3.600 Kr.

10. okt. samtykt 14—0.

3. Umvoling viðv. Tvoroyra kirkju.

Alit:

Af forskellige Sagen vedlagte Bilag synes at fremgaa, at Taget paa Tveraa Kirke er en Del medtaget. Ingenior Ejrnæs udtaler saaledes i Brev til Kirkeinspektionen, dateret $^{5}/_{11}$ 1916, at han efter at have synet Tagbeklædningen maa give tidligere Synsmænd m. fl. Ret i, at Bølgeblikstaget trænger meget stærkt til Fornyelse, hvilket er ganske naturligt i Betragtning af Tagets Alder (32 Aar).

Ingeniøren beregnede den samlede Udgift vedrørende Tagets Fornyelse til 7.000 Kr.

Færø Amts Kirkeinspektion har ved Skrivelse af $^{10}/_{3}$ d. A. forelagt Sagen for Lagtinget. I Henhold til Henstilling fra Kirkjunevndini har Lagtingskontoret indhentet Tilbud paa Levering af glvs. Bølgeplader fra følgende Firmaer: A/S Balslev & Co., Thorshavn, Havnar Timburhandil, Thorshavn, Kjølbro, Klaksvig, men erklærer alle Firmaerne, at deres Beholdning af nævnte Vare er udsolgt. Hvornaar nye Forsyninger kan faas, er der naturligvis under de nuværende Forhold, ingen der ved.

Udvalget har imidlertid Følelsen af, at Sagen næppe er saa presserende, som foreliggende Akter giver Indtrykket af, og støtter sin Opfattelse bl. a. derpaa, at et Medlem af Udvalget, der har været paa Tveraa og underhaanden søgt at skaffe sig Oplysninger om Tagets Tilstand bl. a. ved Samtale med Menighedsraadets Formand, udtaler, at det ligesom Menighedsraadets Formand skønner, at Sagen uden større Skade kan udsættes i hvert Fald foreløbig. Som nævnt er man i Øjeblikket afskaaret fra at foretage noget grundet paa Mangel af Materialier. Udvalget er sindet til i Betragtning af samtlige foreliggende Omstændigheder at foreslaa, at Sagen overgives til Færø Amts Kirkeinspektion, der bedes holde sig underrettet om Tagets Tilstand i den kommende Tid og bemyndiges til om fornødent og muligt at foretage de Udbedringer evt. Fornyelse af Taget, som denne skønner hensigtsmæssig og nødvendig.

Forslag:

Under Henvisning til det i Betænkningen anførte bemyndiges Færø Amts Kirkeinspektion til at foretage det i Sagen videre fornødne.

24. okt. samtykt 17 – 0.

4. Kirkjugarður í Kvívík.

Álit:

Í løgtingssetuni 1939 veitti tingið Kvívíkar kommunu sum studning til nýggjan kirkjugarð kr. 960,00. Í bræví, dagssett 22 ∂ fár, sokir sóknarstýrið um endurnýggjan og hækkan av studningi frá 1939. Umsóknin er grundað við, at arbeiðslonin nú er nógv hægri, enn hon var í 1939. Ætlanin er, at kirkjugarðurin skal verða gjørdur liðugur í hesum árinum.

Verkfrøðingur Ejrnæs hevur 8/10 fár verið í Kvívík og kannað hetta nýggja grefstraplass, og gevur hann hesa frágreiðing: Stykkið er vel høskandi til grefstur. Tað liggur o. u. 300 m vestan fyri bygdina millum sjógvin og vegin til Vestmanna og hevur eitt passandi hall móti suðri. Lendið er ov grunt sum er, og má hava o. u. 50 cm av nýggjari áfyllu av mold yvir allan grefsturin fyri at kunna nýtast.

Áfyllan má flytast frá hagannum, ið liggur vestan fyri bygdina. Stoddin av grefstrinum er um 14—1500 m². Sjálvur garðurin verður lagaður av gróti, slættur á aðrari síðuni (Type b). Longdin av garðinum verður ca. 150 m. Útreiðslurnar eru mettar at verða:

150 m grótgarður, „Type b" á 32	—	4800 kr.
750 m³ mold, at grava, koyra á staðið og javna		6000 kr.
	Ialt	10,800 kr.

Verkfrøðingurin rokuar við, at studningur eisini verður veittur fyri útreiðslur til áfyllu, men nevndini kunnugt hevur studningur einans verið givin til sjálvan garðin, ikki til lendið. Nevndin má ráða frá, at hetta verður gjørt deils av principiellum grundum og deils tí, kirkjugrunnurin hevur alt ov smáar inntøkur til at átaka sær nýggjar óvanligar útreiðslur. Harafturímóti skal nevndin mæla til at endurnýggja og hækka studningin samsvarandi við tað, sum útreiðslurnar eru hækkaðar síðan 1939.

Uppstøl.

Úr kirkjugrunninum verða játtaðir $^{3}/_{10}$ av 4800 kr. til nýggjan kirkjugarð í Kvívík, ialt 1440 kr. Peningurin verður rindaður, tá ið arbeiðið er liðugt, sýnað og góðkent.

14. okt. samtykt 16 - 0.

5. Eykastudningur til kirkjugarðshegn í Skúvoy.

Álit:

Í sumri 1928 samtykti tingið úr kirkjugrunninum at veita sum studning til hegn rundan um kirkjuna í Skúvoy kr. 525,00.

Hesin studningur varð endurnýggjaður í fjør.

Av eini rokning,ið er viðlagd málinum, sæst, at útreiðslurnar hava verið kr. 769,00.

Meinigheitsráðið fyri Skúvoy hevur heitt á skrivstovu løgtingsins og biðið tingið um at veita sum eykastudning tann pening, sum frestar, nevnilga kr. 244,00.

Nevndin skal mæla til at veita tann umsøkta studning.

Uppskot.

Úr kirkjugrunninum verður veittur sum eykastudningur til hegn um Skúvoyar kirkju 244 kr.

13. okt. samtykt 18—0.

6. Kirkjugarður á Skarvanesi.

Álit:

Søknarstýrið fyri Húsavikar søku heitir á tingið um at veita studning til nýggjan kirkjugarð á Skarvanesi. Bygdin hevur hígartil havt grefstur saman við Húsavík, men kenst hettar ógvuliga torfart, serliga á vetrardegi. Vegalongdin millum bygdirnar er um 3 fjórðingar. Ætlanin er at leggja kirkjugarðin norðan fyri bygdina „Innan fyri Klyvar."

Verkfrøðingur Ejrnæs sigur, at stykkið, tó menn hava valt sær, er væl hóskandi og hevur eitt passandi hall ofman móti sjónum, tó krevst nakað av áfyltu á ymsum støðum. Av tí at bygdin er lítil, bert 8 hús, heldur hann, at ein stødd uppá 17×11 m kann vera hóskandi; ein slíkur grefstur vil hava

pláss til 36 gravir (sjá viðløgdu „skitsu"). Tað er pláss at viðka garðin vestur eftir, tá tørvur er til tess.

Eftir kostnaðarætlan av verkfrøðingi Ejrnæs er garður og áfylla mett til at kosta:

56 l. m. av grótgarði, „type" c á 16	kr.	896,00
ca. 120 m³ mold sum áfylla „type" á 5.	„	600,00
„Avrunding"	„	4,00
	Tils. kr.	1.500,00

Nevndin kann mæla til, at studningur verður veittur, men skal vísa á, at tað verður neyðugt hjá kommununi, áðrenn arbeiðið verður byrjað, at skaffa til vegis

1) Ognarrætt til grefsturin
2) Váttan av fylkislækna at plássið er høskandi til brúkið.

Nevndin skal mæla til, at kommunan fær loyvi til, um hon yniskir tað, at laga garðin eftir yrkishátti b („Type b"). Um garðurin verður lagaður eftir yrkishátti b, verður kostnaðurin:

56 l. m. av grótgarði á 32	kr.	1.792,00
ca. 120 m³ mold sum áfylla á 5	„	600,00
„Avrunding"	„	8,00
	Tilsaman kr.	2.400,00

Uppsheit:

1) Tá tann nýggi kirkjugarðurin á Skarvanesi er liðugur, sýnaður og góðkendur, veitir tingið Húsavíkar kommunu sum studning úr kirkjugrunninum $^{2}/_{10}$ av 1.800 kr. = 540 kr. um garðurin er lagaður eftir yrkishátti b (í slætta síðu), og um hann verður lagaður eftir yrkishátti c (av óhugdum grótti) $^{3}/_{10}$ av 900 kr. = 270 kr.
2) Eitt eintak av áliðinum verður sent Húsavíkar kommunu.

21. okt. samtykt 17—0.

IV. Telefonmál.

1. Frágreiðing frá telefonnevndini.

Álit:

Nevndin hevur fingið til umhugsunar frágreiðing frá millumtinganevndini viðvíkjandi tí starvi, hon hevur greitt millum tingseturnar. Nevndin hevur hannað málið og hevur ongar atfinningar at gera.

Nevndin er kunnug við, at millumtinganevndin hevur hækkað vistarhaldspeningin til teir fostu telefonreparatorarnar í Havn við 1 kr. fyri hvørja nátt, ið teir eru burtur frá heimbygd síni. Nevndin heldur, at henda hækkan eisini eigur at gaida fyri teir fostu reparatorarnar uttanfyri Havnina.

Sostatt skal nevndin seta fram soljódandi

Uppskot:

I. Tingið góðkennir tær avgerðir, ið millumtinganevndin hevur gjort.
II. Tingið viðtekur at hækka vistarhaldspeningin hjá teim fostu telefonreparatorunum uttanfyri Havnina við 1 kr. til 1 kr. fyri hvørja nátt, ið teir eru burtur frá heimbygd síni.
III. Tingið kjósar eina 3-mannanevnd til millum tingseturnar í felag við telefonverkstjóran at skipa fyri øllum málum telefonverkinum viðvikjandi ímillum tingseturnar.

3. nov. samtykt 15—0.

2. Lánið frá telefonverkinum til Klakksvíkar sjúkrahús.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Við skuldarbrævi, dagsett 20. februar 1937, hevur stýrið fyri Klakksvíkar sjúkrahús lænt 15.000 kr. frá telefonverkinum til sjúkrahúsið, treytað av at goldið verður 4 % p. a. í rentu av láninum, og at lánið verður goldið aftur „paa Anfordring". Skuldarbrævið sigur eisini, at „Misligholdelse med Rentebetalinger bevirker, at hele Hovedstolen forfalder til Betaling".

Lántakarin hevur bert goldið rentu til 11/6 1938 og hevur annars goldið aftur 2.161,17 kr. av láninum. Pr. 11/6 1941 vóru lán og ógoldin renta tilsamans *kr. 11.175,05.*

Nevndin heldur tað vera rettast, at telefonverkið nú fær allan tann pening goldnan, sum tað eigur eftir skuldarbrævinum. Peningaviðurskifti telefonverksins og løgtingsins stuðla eisini til tað.

Tyskal:

Telefonverkið fær goldið úr amtsgrunninum *kr. 11.175,05* móti fullari avgerð og kvittan av skuldarbrævi, dagsett 20. febr. 1937 frá stýrinum fyri Klakksvíkar sjúkrahús til telefonverkið.

13. okt. samtykt 13—0.

3. Umskipan viðv. telefonstøðunum.

Álit:

Harra verkfrøðingur L. Zachariasen, verkstjóri telefonverksins, mælir tinginum til at broyta skipan telefonverksins soleiðis, at verkið sjálvt yvirtekur raksturin av teim mest týðandi støðunum, keypir grundstykkir, byggir telefonhús og setur kvinnur við fastari løn til at stýra hesum støðum.

Skrivið frá verkstjóranum er soljóðandi:

„Tann upprunaliga fyriskipanin, sum gjørd var við telefonverkið um, at kommunurnar skulu løna telefonstøðunum og fáa fast gjald av samtalum og telefontelegrammum, sum støðirnar senda ella taka ímóti, ræður við ymsum broytingum enn, í staðin fyri fyrr at fáa $1\frac{1}{2}$ øyra av hvørji samtalu fær hvør kommunan nú 6 øyru pr. samtalu, sum støðin annaðhvørt sendir ella tekur ímóti. Telefonverkið letur eisini nú 10 kr. um árið fyri hvønn telefonfelaga við frúm innanbyggja samtalurætti, og umframt hava allar samanstillingarstøðir fingið sítt serliga gjald hækkað.

Í royndhevur tað verið soleiðis, at tað, sum telefonverkið letur, hevur gingið beinleiðis til støðirnar, og umframt hava nógvar kommunur — tó ikki allar — árliga lagt nakað av peningi aftrat. Nógv tað mesta — og nógvar staðir alt —, sum støðirnar fáa, kemur frá telefonverkinum.

Støðirnar eru allar staðir inni í privathúsum uttan í Klakksvík, á Tvøroyri og I Vági. Í Klakksvík eigur telefonverkið húsið, á Tvøroyri státurin og í Vági kommunan. Allar staðir á bygd eru tað privat fólk, sum hava støðirnar í hondum fyri egnu rokning og senda avrokning eina ferð um mánaðin til telefonverkið. Sjálvsagt skulu tey annars lýða tær reglur, sum telefonverkið setur á.

Tað er ofta nærum ógjørligt at fáa støðirnar til at lýða felagsreglurnar, tí hvør støðin uppfatar sog sum liggjandi í kapping við allar aðrar støðir fyri at nýta linjurnar mest møguligt. Tá ið ikki nógvar samtalur eru til, verður samtalutíðin gjørd óregluliga long. Haraftrat royna støðirnar ofta hvør at ringja aðra av, og hópurin av tíð fer soleiðis til spillis við ringing ella eisini við, at fólk eru leingi um at koma til, tá ringt verður. At støðirnar eru løntar eftir teirri umseting, tær sjálvar hava, stuðlar teimum til at kappast hvør um aðra at nýta linjurnar, og hetta førir ofta til, at einstakar støðir - helst samanstillingarstøðir - leggja seg í vegin fyri, at aðrar støðir koma fram ella, ið hvussu er, eiki gera fyri at hjálpa teimum.

Soleiðis sum brúkið av telefon er vaksið hesa síðstu tíðina, noyðist broyting í skipanini at verða gjørd, og her er ætlandi eiki annað at gera, enn at telefonverkið sjálvt yvirtekur raksturin av teim mest týðandi støðunum fyri samtalugongdina á linjunum, keypir grundstykkir, byggir telefonhús og setur eina kvinnu við fastari løn til at stýra hvørjari av hesum støðum. Hon fær ella tekur sær sjálv fastlonta hjálp á staðnum, sum brúk er fyri henni. Slíkar fyristøðukvinnur vil telefonverkið kunna skifta millum tær støðir, sum liggja beinleiðis undir verkinum.

Eg skal nevna nakrar støðir, sum tað ræður um at fáa í fasta legu:

Klakksvík, Fuglafjørður, Saltangará (ella Søldarfjørður), Strendur, Hvalvík, Vestmanna og Miðvágur. Í øðrum ráðl koma Eiði og Sandur, tá kaðalsamband aftur fæst við Sandoyna, og í Suðuroy er tað Tvøroyri og Vágur um at gera.

Her er, sum tað sæst, talan um í fyrsta umfari at fáa grund til at

byggja fi telefonhús á. Alt framtiðar linjusamband vil kunna verða lagt fast eftir hesum støðum, og er hetta ein ógvuliga stórur fyrimunur.

Eg vil tí biðja løgtingið taka málið um at leggja ymsar týðandi støðir beinteiðis undir telefonverkið upp til viðgerðar, tí ein slík umskipan er neyðug, sum telefonnýtstan nú fer fram og er vaksin hesa síðstu tíðina."

Nevndin má geva verkstjóranum viðhald í tí, sum hann førir fram, men heldur tó, at umstøðurnar nú beint í løtuni ikki tala fyri, at slík hús kunnu byggjast fyri ein rímuligan kostnað.

Øðrvísi sær tað tó út, ifall tingið sær seg fært fyri at lata tílík hús uppføra av føroyskum gróti og á tann hátt hevur tvinnanda mál fyri eyga nevnliga fyri tað fyrsta at fáa telefonini teir neyðturvuligu bygningar og fyri tað annað at hjálpa fólki til at fáa arbeiði í hesum ringu tíðum.

Nevndin heldur, at tað í øllum førum er rætt at biðja millumtinga-telefonnevndina um at skaffa fram planir og kostnaðarætlan yvir tær støður, grundstykklið viðroknað, ið tørvur er á at byggja, og eisini kostnaðarætlan yvir flyting av sjálvari telefonini á hesum plássum, og at kanna eftir, um hús kunnu byggjast.

Tað kundi borið á, at hóskandi hús ella grundstykkir kunnu fáast til keyps fyri ein rímuligan prís, og tað er óivað rætt at hava hetta í huga. Tessvegna meinar nevndin, at tingið eigur at heimila millumtinga-telefonnevndini til at keypa slík hús og grundstykkir, ifall tey fáast fyri rímiligan prís.

Nevndin loyvir sær so statt at seta fram hetta

Uppskot:

I. Álagt verður millumtinga-telefonnevndini at skaffa fram planir og kostnaðarætlan yvir tær støðir (grundstykkir viðroknað), ið tørvur er at byggja, eisini kostnaðarætlan yvir flytan av sjálvari telefonini á hesum plássum og kanna eftir, um hús kunna keypast.

II. Millumtinga-telefonnevndin verður heimilað til tingsins vegna at keypa hóskandi hús og grundstykkir og til tess at nýta av peningi telefonverksins, ifall nevndin heldur, at avgerðin um keyp ikki kann støðga, til tingið kemur saman.

III. Málið um byggjgn av teim í álitinum umtalaðu telefonhúsum verður at taka uppaftur til viðgerðar á tingi, tá ið umstøðurnar fyri byggjan verða lagaligari og byggjutilfar verður biligari.

20. nov. samtykt 16—0.

4. Hækkan av telefontakstunum.

Álit:

Í tingsetuni 1940 varð soljóðandi uppskot framsett (sambart Tingtíðindi 1940, bls. 50):

„1. Løgtingið úttalar, at vegna hækkandi arbeiðslunir og tilfaraprisir og orsakað av, at telefonverkið aftaná heimsbardagan má koma til at nýta nógvan pening til áhót á linjur og støðir, vil tað kanska verða tørvandi at hækka telefongjøldini nakað, so leingi kriggið varar.

2. Tingið gevur telefonnevndini í samráð við landsnevndina heimild til at hækka telefongjøldini fyribils, um hon heldur tørvur er til tess."

Hetta uppskotið fall, tí bert 9 greiddu atkvøðu fyri.

Aftur í ár er málið reist á tingi við soljóðandi skrivi frá løgtingsins skrivstovu:

„Telefonnevndin hevur á fundi 1. juli í ár samtykt at mæla til, at telefontakstirnar fyribils verða hækkaðar, meðan heimsbardagin varar, og verður tingið tí biðið um at taka hetta spurning til viðgerðar."

Nevndin heldur tað vera rett at hækka samtalugjaldið vegna tær í punkt 1 í uppskotinum frá í fjør nevndu umstøðum og eisini av tí, at tað fyri tinginum í ár liggja umsóknir frá ymiskum telefonstøðum deils um hækkan av gjaldinum fyri samanstillingar og deils um lønhækkan vegna dýrtíðina, og nevndin heldur tað vera rætt at ganga umsøkjarnum í møti viðvíkjandi hesi lønhækkan.

Stjórin fyri telefonstøðini í Norðskála, ið er ein av umsøkjarunum viðvíkjandi hækkan av samanstillingsgjaldinum, nevnir í bravi sínum ymiskar trupulleikar við at fáa telefonsamband t. d. við Tórshavn vegna tess, at nógvar telefonstøðir eru á vegnum og skjótur tí til, at telefonviðurskiftini í Hvalvík og Streymnesi verða broytt, soleiðis at støðin í aðrari av hesum bygdum verður tikin út av høvuðslinjuni og í framtiðini einsnis kann koma inn á hana inn gjøgnum hina støðina.

Ein hækkan av telefontakstunum uppá 10 oyru fyri hvørja samtalu ætlast at geva telefonverkinum eina meirinntøku av o. u. 23.000 kr., meðan útreiðslurnar fyri okjan av viðurgjaldinum til telefonstøðirnar við t. d. 1 oyra fyri hvørja farandi og komandi samtalu og ein hækkan av gjaldinum fyri samanstillingar við $^{1}/_{6}$ av tí núverandi gjaldi vil viðføra eina meirútreiðslu uppá o. u. 5.000 kr.

Hinar 18.000 kr., ið tá skuldi verið eftir, eru ætlaðar at nýta til eindan av teim meirútreiðslum til lønlugar og tilfarakeyp, sum orsakaðar eru av dýrtíðini.

Viðvíkjandi snarsamtalum mælir nevndin til at broyta skipanina soleiðis, at „il" ikki skal slíta vanligar samtalur, men hava fyrsta rett aftaná tá samtaluna, sum byrjað var áðrenn „il" varð umbiðið.

Undantikið higani frá skulu tó verða neyðsemiarboð.

Uppskot:

I. Frá 1. januar 1912 verða hesar broytingar gjørdar:

a) Telefongjøldini verða hækkaðl við 10 oyrum fyri hvorja telefonsamtalu á 3 minuttir.

b) Boðpeningurin, ið fellir til stødirnar, verður eisini hækkaður við 5 oyrum.

c) Telefonstøðunum úti á bygd verða veittar dýrtíðarviðurgjald, ið svarar til 1 oyra fyri hvorja telefonsamtalu, sum støðin móttekur ella sendur.

d) Viðurgjald fyri telefonsamanstillingar verður hækkað við $^1/_5$ (einum settaparti) av ti núverandi gjaldi.

II. Svarað verður harra J. C. Dam, Norðskála, at løgtingið hevur í umbúna eina avmarkaða umskipan viðvíkjandi telefonstøðunum.

III. Snarsamtalur skulu ikki slita vanligar samtalur, men hava fyrsta rætt aftaná ta samtaluna, sum byrjað var áðrenn „tl" varð umbiðið.

Undantikið higani frá skulu tó verða neyðseudarboð.

Broytingaruppskot frá J. P. Davidsen o. fl.:

Sum nýtt punkt til nevndaruppskotið verður sett:

Yvir tráðleysar telefonstøðir, har fyrr kundi forast telefonsamtalur og nú bert kunna sendast telegrammir, skulu slík telegrammir upp til 25 orð bert kosta eina krónu.

Nevndaruppskotið og broytingaruppskotið samtykt 18—9.

V. Sjúkrahús, læknar o. t.

1. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum.

Ávit:

Den 12. September d. A. blev der i Lagtinget valgt Medlemmer af Sanatoriendvalget. Dette Udvalg har faaet overleveret:

1) det reviderede Regnskab for Aaret 1940.
2) Driftsoversigt pr. 1. Juli d. A.,
3) Udskrift af Forhandlingsprotokollen fra det mellem Tingsamlingerne nedsatte Sanatoriendvalg.
4) Budget for Aaret 1942.

Det reviderede Regnskab for Aaret 1940 er fremlagt, og Forslag til Godkendelse af dette samt af de af det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg trufne Afgørelser vil blive fremsat.

Regnskabet for 1940 udviser et Underskud paa 36.464 Kr. 31 Øre. Dette Underskud skal i Henhold til Lagtingets Vedtagelse af 17. Oktober 1940 (jfr. Lagtingssag Nr. V-I/1940) betales af Amtsrepartitionsfonden. Underskuddet for 1940 er saaledes 14.280 Kr. 89 Øre større end det foregaaende Regnskabsaars Underskud og 17.424 Kr. 31 Øre større end budgetteret.

Af Regnskabet fremgaar, at Udgifterne til Forpleining stiller sig saaledes:

	1939	*1940*
pr. Patientdag	208 Øre	258 Øre
pr. Kostdag	170 --	208 --

For Aaret 1940 har Gennemsnitsbelægningen været 56,09.

Det mellem Tingsamlingerne siddende Udvalg har vedtaget følgende:

7/4 1941: At Lønnen til Sanatoriets Piger fra 1. Marts 1941 fastsættes til:

1. Tjenesteaar	360 Kr.	aarlig
2. --	420 Kr.	--
3. --	480 Kr.	--

7/4 1941: at købe 25 Stk. Dyner fra Thorshavns Dampvaskeri for 762 Kr. 50 Øre og Stof til Dynebetræk fra Helgason og Melsted for 666 Kr. 20 Øre,

— - at slette ældre Restancer med 191 Kr. 50 Øre (et Beløb paa 15 Kr. kunde Udvalget ikke gaa med til at slette) efter Forslag fra Færøernes Oppebørselskontor,

— -- og fra den 1. April 1941 at forhøje Betalingen til Dronning Alexandrines Hospital for Vask af Sanatoriets Tøj m. v. fra 2.400 Kr. til 3.000 Kr. aarlig,

7/1 1941: at Sanatoriet betaler Korsetspenge til Kommunelæge A. Poulsen med 200 Kr. årlig, saaledes at Byrådet til Kommunelægen betaler et tilsvarende Beløb.

5/6 1941: jfr. Lagtingets Vedtagelse i Fjor:
at lade alle Bygninger male udvendig 2 Gange med Undtagelse af Udbygningernes Tage, som skal males af H. Høydal, at lade alle Vinduer efterse og reparere i forrudent Omfang, i Kældergangen i den nye Afdeling at lade Loftet inddele i Felter og derefter at lade Loftet og hele Gangen male.

Sanatoriet leverer selv Maling, men selve Arbejdet udbydes i Licitation,

— at lade lægge Linoleum paa Gulvene i 2 Stuer i den nye Afdeling,

— at der fra den 1. Maj d. A. tillægges hver af Sanatoriets Piger et midlertidigt Dyrtidstillæg paa 10 Kr. maanedlig,

1/9 1941: at godkende Antagelsen af et Tilbud paa Levering af et nyt Komfur til Hovedafdelingens Køkken for Kr. 124 11 6 plus Fragt,

— at lade Olaf Mohr, Høyvig, benytte „Rossatranna" til Græsning for Koer i indeværende Efteraar, mod at han reparerer Hegnet,

— at godkende Kontrakt af 15/8 1941 med Christoffer Ziska om Maling af Sanatoriet mod Timeløn,

— at opslaa den ved Sygeplejerske Frk. Jensia Smith's Opsigelse pr. 1. December d. A. ledigblivende Stilling.

Af de i Lagtingssamlingen 1940 bevilgede Reparationsarbejder er det udvendige Malerarbejde nu under Udførelse. Dette Arbejde blev udbudt i Licitation, men intet Tilbud blev indgivet. Saa snart Malingen var modtagen fra England, blev der oprettet Kontrakt med Christoffer Ziska, som har paataget sig at udføre Arbejdet mod Timeløn. Vejret har hidtil været ret daarligt, saa det er gaaet langsomt med Malerarbejdet. Vinduerne er alle efterset og repareret i forrudent Omfang.

I den nye Bygning vil Kældergangen med Loft blive malet i Løbet af Efteraaret, og der vil blive lagt Linoleum paa Gulvene i 2 Stuer. Der er bestilt et nyt Komfur til Hovedafdelingen, og dette Komfur vil formentlig ankomme hertil om ca. 1½ Maaned.

Udvalget maa meget beklage, at der endnu ikke er foretaget nogen Licitation vedrørende et nyt Centralvarmeanlæg i Hovedbygningen. Ingeniør Fjrnæs blev for ca. 8 Maaneder siden anmodet om at udarbejde Tegninger, Beskrivelse m. v. vedrørende dette Anlæg, men trods gentagne Erindringer er der stadig ikke modtaget nogen Tegning, Beskrivelse m. v. Udvalget maa henstille til Lagtinget, at dette alvorlig misbilliger en saadan Arbejdsmaade, og at det paalægger Ingeniør Fjrnæs omgaaende at levere de nødvendige Tegninger m. v. Det gamle Centralvarmeanlæg er i en saadan Stand, at Rørene ikke kun repareres, og samtidig lækker Rørene forskellige Steder, saa Gulvene efterhaanden maa raadne. Det er derfor mere end paakrævet, at Leveringen af et nyt Centralvarmeanlæg til Hovedbygningen udbydes i Licitation snarest muligt, saaledes at det nye Anlæg kan leveres og være klart til at stille op tidlig næste Sommer.

Det henstilles, at den af Lagtinget i Samlingen 1939 trufne Vedtagelse om at overlade til det mellem Tingsamlingerne siddende Udvalg at lade Arbejdet vedrørende et nyt Centralvarmeanlæg udføre vedbliver at gælde, selv om dette Anlæg nu maatte komme til at blive dyrere end den i 1939 udregnede Overslagssum 23,500 Kr.

Naar foran omhandlede i Fjor vedtagne Malerarbejder m. v. er ud-

ført, vil Bygningerne være i ret god Stand udvendig. Med Hensyn til Taget skal henvises til det i Udvalgsbetænkningen i Fjor herom anførte.

Indvendig er Bygningerne i forholdsvis god Stand, og her vil det i Løbet af det kommende Aar næppe være nødvendigt, at der foretages andre end de sædvanlig opstaaende mindre Reparationer, som henstilles overladt til det mellem Tingsamlingerne siddende Udvalg at lade udføre. Dog vilde det være ønskeligt, om de resterende Gulve i den nye Afdelings Stueetage kunde blive belagt med Linoleum, saafremt dette maatte være muligt.

Budgettet for 1942 er ret vanskeligt at opstille, da Priserne har været stadig stigende. Driftsoversigten pr. 30/6 1941 udviser for 1. Halvaar 1941 et Underskud paa godt 24.000 Kr., saaledes at Underskudet for indeværende Aar maa paaregnes at komme til at andrage noget over 50.000 Kr., og dette Underskud maa foreløbig anslaas at stige for Aaret 1942.

Forslag.

I. Det reviderede Regnskab for Aaret 1940 godkendes, ligesom det godkendes, at Underskudet for dette Aar — 35.464 Kr. 31 Øre er dækket af Amtsfonden.

II. De af det mellem Tingsamlingerne siddende Sanatoriendvalg truffne Afgørelser godkendes.

III. Det mellem Tingsamlingerne siddende Sanatoriendvalg bemyndiges til at lade foretage de mindre Reparationsarbejder m. v., som maatte vise sig paakrævet, og til at lade de resterende Gulve i den nye Bygnings Stueetage blive belagt med Linoleum. Den Udvalget i Lagtingssag Nr. V-8-39, Forslag III b), givne Bemyndigelse vedrørende et nyt Central varmeanlæg i Hovedbygningen bliver staaende ved Magt, jfr. det foran i Betænkningen herom anførte.

IV. Renter og Afdrag for det til Overlægeboligen i Sparekassen optagne Laan betales af Amtsrepartitionsfonden pr. 11/12 1941 med 1.281 Kr. 25 Øre, hvorefter dette Laan vil være fuldt tilbagebetalt.

V. *Budget*

for

1942.

Indtægter:

A.	Patientbetaling	Kr.	20.000,00
B.	Statstilskud	„	56.940,00
C.	Have og Husdyrhold	„	3.000,00
D.	Lagtingstilskud	„	63.660,00
E.	Forskellige Indtægter		—
		Kr.	143.600,00

Udgifter:

1.	Lønninger:				
	1 Overlæge (Dyrtidstillæg 1200 Kr.)	Kr.	1.700,00		
	1 Reservelæge	„	9.000,00		
	1 Oversygeplejerske	„	2.000,00		
	2 Sygeplejersker	„	3.600,00		
	1 Økonoma	„	1.800,00		
	1 Portør (Dyrtidstillæg 720 Kr.)	„	3.120,00		
	8 Piger à 180 Kr.	„	3.840,00		
	1 Inspektør	„	300,00		
	1 Revisor	„	120,00		
	Ekstrahjælp og Ferieafløsning	„	3.020,00		
	Pensionsfonden	„	500,00	Kr.	25.000,00
2.	Forpleining			„	60.000,00
3.	Brændsel og Belysning			„	27.800,00
4.	Have og Husdyrhold			„	2.000,00
5.	Medicin o. l.			„	5.000,00
6.	Vedligehold af Bygninger			„	6.000,00
7.	Inventar			„	7.000,00
8.	Røntgen			„	1.500,00
9.	Vask og Rengøring			„	5.000,00
10.	Forsikring, Assurance			„	1.300,00
11.	Kontorhold			„	1.000,00
12.	Fragt, Losning, Kørsel			„	1.000,00
13.	Forskellige Udgifter			„	1.000,00
				Kr.	143.600,00

Naar Regnskabet for 1911 er revideret, vil det Underskud, som ikke maatte være anvist i Forvejen à Konto (jfr. Forslag VI i Lagtingssag Nr. 112/1933), være at dække af Amtskonden.

VI. Der vælges et Udvalg paa 3 Medlemmer til mellem Tingsamlingerne at varetage Sanatoriets Bestyrelse og til næste Tingsamling at fremkomme med en Beretning om Sanatoriets Drift mellem Tingsamlingerne.

30. sept. samlykt 18 0.

2. Hondkeypsútsola.

Álit frá *gransmiðrúmi radini*.

Kobmand Poul Isaksen, Thorshavn, har ved Skrivelse af 22. Februar d. A. anmodet Tinget om, at der gives ham Dispensation for Salg af forskellige Varer som Borsalve, Zinksalve og Carbolsalve som kan faas færdiglavet fra England.

Isaksen anfører, at hans Materialhandel „Sýran" i sin Tid blev etableret efter Anmodning af aldøde Amtslæge Zachariasen. Endvidere anfører Herr Isaksen, at han ikke var vidende om, at bl. a. Boller og Kapsler mod Fuuresygdommo (vatnsjúkan) kun maatte sælges af Apotekeren. Disse Kapsler solgte Isaksen for 12½ Øre pr. Stk. og Apotekeren for 25 Øre pr. Stk. Det har ogsaa vist sig, at Apotekeren har manglet denne nødvendige Medicin for Faarene. —

Ansøgningen er af Landsnevndin forelagt Amtslægen til Erklæring, og denne har udbedt sig Apotekerens Erklæring i Sagen. —

I Skrivelse af 6. Maj d. A. har Apotekeren udtalt følgende:

Carbolsyre er underkastet Receptvang. Indian Balm, som Isaksen ikke omtaler i sin Ansøgning, kan Grossisterne indføre i Partier over 100 Kr., men maa kun sælges til Apotekerne.

Angaaende Materialhandelen „Sýran", som efter Isaksens Udsagn blev startet paa afdøde Amtslæge Zachariasens Foranledning, da forespurgte Apotekeren direkte Herr Zachariasen, men denne svarede benægtende.

Besværingen over Faarekapslens Beholdning og Pris er urigtig, og Isaksen er efter Loven ikke berettiget til at indføre eller sælge samme. En Overgang manglede Apoteket Faarekapsler, som Følge af at Fartplanen fra Liverpool for S.S. „Tjaldur" ikke blev overholdt som ved Haandskrivelse var bekendtgjort for Kunderne.

Apotekeren finder ingen Grund til at imødekomme Poul Isaksens Ansøgning.

Ved Skrivelse af 7. Juli d. A. har Amtslæge P. Dahl givet følgende Erklæring i Sagen:

„Hetta tykist mær heilt óneyðugt, tí apotekaralógin gevur vissu fyri, at vøruerna, ið seljast á apotekinum, eru sum lógin fyriskrivar og sammansettar eftir farmakopéini, og tær verða seldar til ein pris, sum lógin fyriskrivar. Nógvar av teimum enskru vørunum, sum t. d. tað í hesum skrivi nevnda Indian balm, eru soleiðis sammansettar, at eingin uttan fabrikkin, sum ger tær, veit, hvat ið er í teimum, og tað er ímóti okkara apotekaralóggeving.

Tað kann sjálvsagt hendla í hesum tíðum, og apotekarin viðgongur eisini, at neyðtarvulig sløg av medisini verða útseld, men kann ein materialhandil fáa tey úr Onglandi, so má apotekið eisini kunna fáa tey, og apotekið hevur plikt at útvega tey, meðan ein materialhandil ikki fer sonna plikt. Yvirhovur er tað eingin grund til at broyta apotekaralógina, og fylgjurnar av eini broyting kunnu verða álvarsamar."

Den Omstændighed, at de 2de i Sagen nævnte Erklæringer fra Amtslæge P. Dahl og Apotekeren, som pure gaar imod en Ændring af Apotekerloven med Hensyn til Haandkøbsudsalg af Medicinalvarer, maa gøre Udvalget betænkeligt ved at imødekomme Ansøgningen.

Apotekeren i Thorshavn og Amtslægen med Bolig i Thorshavn maa til en hver Tid holde sig gensidigt underrettet om, at alt vedrørende Medi-

einalvarer, som er paakrævet, i Fald det kan skaffes, er til Stede her og i Mængder for længere Tid, endelig nu under Krigsomstændighederne.

Apotekerpriserne (Recept-Medicin) har jo autoriserede Takster, og Haandkøbsvarer maa ligeledes holdes saa langt nede som muligt og ikke kunne betegnes med Aagerpriser.

Udvalget skal som anført fremsætte følgende

Forslag:

1) Tinget ønsker ikke paa det nuværende Tidspunkt at foretage Ændringer i Apotekerloven.
2) Der meddeles Andrageren en Afskrift af Betænkningen.

Broytingaruppskot frá J. Gregaard o. fl.

I staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

1) Umsøkjarin verður vistur á at læta umtalaða seyðamedicin undirsøkja, hvørvitt tað inniheldur nakað, sum apotekarar hava einarætt at selja eftir reglugerð nr. 79 av 1. april 1929. Um so ikki er, er frítt at selja seyðamedicin.
2) Um seyðamedicini inniheldur nakað sum apotekarar hava einarætt til at selja, verður landsnevndin umbiðin at viðgera málið, soleiðis at undantak verður gjørt frá apotekaralógini, ella at onnur skipan fæst í lag, hareftir medicini verður selt til lagaligan pris.

31. okt. broytingaruppskotið samtykt 16—0.

VI. Fiskivinna o. t.

1. Broytan av fiskilógini (trol).

Alit:

Hetta málið var til viðgerðar í seinastu tingsetu (sí lógtingstíðindi 1911, s. 115).

Nevndin setti tá fram uppskot um at broyta fiskarilógina soleiðis at loyvt verður at nýta skovluváð innanfyri sjómark inn til eina striku, ið gongur uttanfyri víkir, innvík, firðir og sund, og at skovluváðslúkurnar skuldu hava hægsta vekt 30 kg.

Við atkvøðisgreiðslu fall nevndaruppskotið niður fyri.

Ein undirrættsdómur, sagdur 9. novbr. 1910, ájáttar, at skovluváð verður at seta javnt við trol, meðan ein yvirrættsdómur, sagdur 28. febr. 1911, signr, at tað er loyvilígt at nýta skovluváð innanfyri sjómark.

Vegna hetta hevur fútin skrivað brev um, at lógtingið tekur málið til viðgerðar av nýggjum, eins og fiskimenn í Kaldbak heita á lógtingið um at áseta lógboð fyri at nýta skovluváð innanfyri sjómark.

Nevndin er samd um, at tað kann ikki gerast loyvilígt, so sum nú er, at nýta skovluváð innanfyri sjómark inn á hvonn fjørð og hvørja vík, og at tað má gerast ein broytan, sum í hvussu er niðar inníti, at tað ikki verður loyvt skovluváðsdrift inni á firðum, sundum og vikum.

Ein meiraluti (J. C. Olsen, P. Petersen, S. P. Zachariasen) heldur, at tað kann gerast loyvilígt uttanfyri firðir, sund og vikir í tíðarskeiðinum $^{1}/_{4}$ til $^{30}/_{9}$ at nýta skovluváð við farum, ið hava maskinur upp til 40 h. k., og at skovluváðslúkurnar ikki vega meir enn 30 kg. hvor.

Ein minniluti (Chr. Djurhuus, J. Pr. Øregaard) heldur at skovluváð skal koma inn undir sama reglur, ið galda fyri trol, og verður soleiðis at seta uppiskoyti til lóg nr. 90 av 1. april 1925 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad § 1, aftaná Bundslæbevaad (Trawl), „herunder indbefatter Skovlevaad".

Frá meirilutanum:

Forslag

til

midlertidige Bestemmelser om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 90 af 1. april 1925 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad, jfr. Lov Nr 150 af 22. December 1939.

§ 1.

Det tillades Personer, som iøvrigt har Ret til Fiskeri paa Søterritoriet, at drive Fiskeri med Skovlevaad i Tidsrummet fra 1. April til 30. Sep-

tember, med Fartøjer, som har ikke over 10 H. K. Maskinkraft, dog ikke Indenfor en Linie, som gaar fra

Skopari (Fugloy) til Seltorvu (Viðoy).
Seltorvu til Eaniberg „
Eaniberg til Kallsfles (Kallsoy).
Kallsfles til Kallur
Kallur til Rivtanga (Eysturoy).
Rivtanga til Risan „
Risanum til Skeiðliðjð (Streymoy).
Skeiðinum til Stapan „
Stapan til Hestin „
Hestinum til Kellingina „
Kellingini til Múlan „
Múlanum til Ritinovu (Vágoy).
Ritinøvu til Hellutanga „
Hellutanga til Havnarfles (Mykines)
Havnarfles fram við ytstu skerum til Flatadrang.
Flatadrangi til Falltanga
Falltanga til Trælanýpu (Vágoy)
Trælanýpu til Fleygabergstanga (Koltur)
Fleygabergstanga til Trøllhøvda
Trøllhøvda til Knúkin (Skúvoy)
Knúkinum til Klóraratanga (Suðuroy)
Klóraratanga til Villingatanga „
Villingatanga til Kobbatanga (Suðuroy)
Kobbatanga til Bergstanga „
Bergstanga til Knápin „
Knápinum til Sumbiarhólm „
Sumbiarhólmi til Móanes „
Móanesi til Akrabergstanga „
Akrabergstanga fram við landinum til Baglahólm (Suðuroy)
Baglahólmi til Porkerisnes
Porkerisnes til Froðbiarnýpi
Froðboarnýpi til Nøvina Skúvoy
Nøvini til Kvørutangan (Sandoy)
Kvørutanganum til Dalsfles
Dalsfles til Skálhøvda
Skálhøvda til Kirkjubønes (Streymoy)
Kirkjubønesið til Hellina (Nólsoy)
Helluni fram við landinum til Hósteinstanga
Hósteinstanga til Risinn (við Eystnes i Eysturoy)
Rissini til Nevið
Nevinum til Mjóðanes
Mjóðanesið til Trallið (Borðoy)
Trøllinum til Syðratanga
Syðratanga til Høvdan (Svínoy)
Høvdanum til Eysturhøvdi
Eysturhøvda til Múlan (Fugloy)
Múlanum fram við landinum til Eystfelli
Eystfelli til Skopari

§ 2.

Højeste Vægt for Skovlevaad, som saaledes maa benyttes paa det angivne Areal af Søterritoriet, er 30 kg. for hver Luge.

§ 3.

Den, som ønsker at fiske med Skovlevaad paa Søterritoriet, er pligtig til at foretage Anmeldelse til Politiet med Opgivelse af Fartøjets Navn.

§ 4.

Overtrædelser straffes efter Reglerne i Lov Nr. 90 af 1. April 1925, jfr. Lov af 22. December 1939, dog at Bøderne kan nedsættes efter Rettens Skøn. Fartøjer, Fangst og Fangstredskaber kan beslagleggges og sælges efter nævnte Lovs Regler.

§ 5.

Sager angaaende Overtrædelser af nærværende Bestemmelser behandles som Politisager.

§ 6.

Disse Bestemmelser er gældende indtil 31. December 1942.

Umskot

frá minnilutanum:

I Lov Nr. 90 af 1. April 1925 § 1 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad tilføjes efter Bundslæbevaad (Trawl): „hvortil Skovlevaad ogsaa henregnes."

Broytingaruppskot frá Poul Petersen:

Í grein 1 aðra reglu aftanú „Skovlevaad" verður sett „eller Snurrevaad" fall 9—0.

Broytingaruppskot frá J. Rasmussen og S. Ellefsen:

I Stedet for Flertallets Forslag
Flatadrangi til Falltanga
Falltangi til Trolanýpu
sættes
Flatadrangi til Trolanýpu (Vágoy)
samtykt 12—1.

Broytingaruppskot frá meirilutanum í nevndini:

I alle Forslagets Paragraffer, hvor Ordet „Skovlevaad" forefindes, erstattes dette med „Skovlvaad"
samtykt 15—0.

Í atkvøðisgreiðsla grein fyri grein viðv. meirilutauppskotinum:
§ 1 so broytt samtykt 15—0, §§ 2—6 hildnar samtyktar uttan atkv.
Við atkvøðisgreiðslu um meirilutans lóguppskot í sini heild fall tað við 10—0.
Minnilutauppskotið samtykt 13—1.

2. Hækkan av endurgjald fyri mist klæðir við skipsbrot.

Ætlan (K. Djurhuus við fyrivarnir):

Føroya Fiskimannafelag hevur í brevi $^{11}/_{8}$ 1941 biðið tingið um at fáa í lag broytan í sjómannslóg av 1. maí 1923 og „Bekendtgørelse" til sama lóg, soleiðis at endurgjaldið 400 kr. fyri mist klæðir við skipsbrot verður hækkað. Brævinum er viðlagt uppgerð yvir virðið á teimum klæðum, sum menn av M/S „Research" hava mist nú í vár. Menninir hava sjálvir givið tað upp og prísirnir eru ásettir í samráð við formann Føroya Fiskimannafelags. Hetta virði er sett frá 842 kr. til 1.075 kr.

Frá Færøernes gensidige Forsikringsforening liggur brev um hetta mál, og heldur felagið, at tær uppgávur, ið liggja fyri frá fiskimonnunum, eru ov hágar, og viðleggur 4 uppgávur yvir mist klæðir, ið settar eru frá 309 kr. til 642 kr.; felagið heldur tí, at peningamarkið neyvan tarvar at fara upp um 500 kr. fyri „europæisk Fart".

Færøernes Rederiforening heldur eppá sama mark sum „Gensidige Forsikringsforening" og heldur, at hækkanin ikki eigir at verða meir enn hundrað krónur, av tí at menn ikki hava so nógv klæðir við til 1 mánaðstúr, sum fyrr til eu. 3 mánaðar.

Nevndin heldur, at tað vegna tíðtíðina er hervandi, at endurgjaldið fyri mist klæðir vegna skipsbrot verður hækkað, soleiðis at endurgjaldið fyri mist klæðir verður sett: „I Kystfart" 800 kr., „I europæisk Fart" 900 kr. Tað er at leggja aftrat, at menn, ið sigla niður, hava aleftast eini góð klæði hjá sær og nógvir eistui yvirfrakka, ella regnfrakka.

Nevndin setur fram soljóðandi

Frumvarp

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 451 af 30. November 1923 om Erstatning for Tab af Ejendele foraarsaget ved Forlis.

§ 1.

I § 2 ændres „350" til „800 Kr.", „400" til „900 Kr." og „150" til „1.000 Kr."

§ 2.

Disse Bestemmelser har Gyldighed indtil 31. December 1942.

Broytingaruppskot:

I Stedet for „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne" etc. ændres Forslagets Titel til „Bekendtgørelse for Færøerne" etc.

20. okt. broytingaruppskotið og nevndaruppskotið samtykt 16 – 0.

---

3. Fiskivinnulánsgrunnur.

Alit frá *figgjarnevndini:*

Tingið samtikti í 1940 millum annað at bjiðja landsnevndina umhugsa at fáa til vegar uppskot viðvíkjandi fiskivinnulánsgrunni, sí løgtingstíðindi 1940, síðu 83. Viðvíkjandi stovnan av grunni vísur landsnevndin á løgtingssamtyktina 1940 í inntokumálunum, hareftir 25 % av yvirskotinum fyri amtsgrunnin fyri 1941 verða at leggja í vinnulívsgrunn, og heldur landsnevndin, at harvið er grundarlagið lagt fyri einum bánigrunni, og at tingið má arbeiða víðari uppá tað grundarlagi, sum harvið er skapt.

Figgjarnevndin setur fram uppskot til reglur fyri vinnulánsgrunni løgtingsins og vísur á teir tankar, sum hava verið frammi í 1927 og 1938, sí løgtingstíðindi 1927, skjal 7, og 1938, skjal 18.

Harnæst kann eisini peikast á „Betænkning angaaende Færøernes Erhvervsforhold, afgivet af det af Statsministeriet under 12. April 1938 nedsatte Udvalg" og á løgtingssálit í sama máli í tingsetuni 1939, skjal 12.

Nevndin mælir til, at stýrið verður lagt undir nevnd uppá 5 limir, valdir av løgtingi.

Roknskaparhaldið verður hjá gjaldstovuni, sbr. lóg nr. 83 av 15. mars 1939.

Tey lán, sum eru givin sum bátalán, verða løgd í grunnin.

Uppskot

A. til

samtyktir fyri Vinnulánsgrunni Føroya løgtings.

§ 1.

Stovnan og endamál.

Settur verður á stovn Vinnulánsgrunnur Føroya løgtings við heimstað í Tórshavn.

Endamál grunnsins er at velta lán til folk ella felag í Føroyum vinnulivinum til frama.

§ 2.

Grunnsins stovnsfe.

Sambart tingsins samtykt 1919, sí løgtingstíðindi 1919, síðu 83, verða latin í grunnin 25 % av tingsins rekstrarvlopi eins og peningurin, sum landsnevndin tingsins vegna leenti monnum til snúbátakeyp og unnvolingar.

§ 3.

Stýrið.

Grunnurin verður stýrdur av eini 5-manna stjórn, vald av løgtinginum. Ein stjórnarlimur fer frá á hvarjum ári

Við fyrstu avgongu verður við lutaksti avgjort raðfylgjan fyri avgongu stjórnarlimanna.

Fyri hvonn stjórnarlimin verður valdur ein ritaksmaður.

Stjórnin velur sínumillum formann og nestformann.

Stjórnin hevur hægsta leiðsluna í øllum viðurskiftum grunnsins. Stendur atkvøðugreiðslan á jevnum, er formannsins atkvøða avgerandi.

Eingin avgerð kann verða tikin uttan í minsta lagi 4 stjórnarlimir eru á fundi.

Stjórnin tekur sær tørvandi hjálp, ásetur stjóra, um virksins stødd og umstøður gera tað neyðugt.

Starvssamsýning til stjórnarformannin, nestformannin eins og til hinar limirnar verður ásett av løgtinginum eftir ummæli av landsnevndini.

§ 4.

Rokuskapargrannskarar.

Árliga verða 2 rokuskapargrannskarar valdir at kanna ársrøknskapin. Lon rokuskapargrannskaranna verður ásett av stjórnini.

Rokuskaparárið er almanakkaárið.

Stjórnin eigur innan 1. juni at leggja røknskapin fram fyri rokuskapargrannskararnar til kanningar. Síðani skal hann innan 1. oktober leggjast fram fyri tingið til góðkenningar.

§ 5.

Lánreglur.

Grunnurin lænir upp í 70 % av lánsvirðinum. Lán verða givin móti veðhaldi.

Áðrenn lán verða givin eigna at verða kanna eftir, hvussu og til hvørjar treytir lántakarin kann veita sær hin partin av peninginum, ið tiltakinum torvar.

Rentan er 4 % p. a.

Stjórnin ella stjórin avgerð avdráttartíðina. Undir serligum umstøðum kann lánið verða avdráttarfritt í einum tíðarskeiði upp til 5 ár.

§ 6.

Eftiransan.

Stjórnin avgerð, hvussu eftiransingin við teim fyritokum, ið lænt er til, skal fara fram.

§ 7.

Grunnsins avtøka.

Um grunnurin verdur avtikin, verdur lagt fyri tingið at taka støðu til, hvat ið skal gerast við pening og aðrar ognir grunnsins.

B. Tey í grein 2 í reglugerðini nevnda 2a % verða ikki úttaut, fyrr enn kríggið, ið tú stendur á, er liðið uppat.

18. nov. samtykt 22-0.

---

4. Tokuliður á Mikineshólmi.

Ávit:

Málið var í fjor til viðgerðar á tingi, og samtykt varð at beina tað til landsnevndina at fáa upplýst, um tilfar kann fáast, og hvat kostnaðurin verður (sí lógtingst. 1940, s. 76).

Lógtingsverkfræðingurin áetlar útreiðslurnar til 1-3.000 kr.

Upplýst er, at bretska hervaldið neyvan vil geva loyvi at nýta toanliðrar í Føroyum undantikið teir, ið longu eru, og so stalt mælir telegrafstjórin til, at málið steðgar, til kríggið er liðugt.

Nevndin heldur, at sum viðurskiftini liggja fyri, er einki annað at gera enn at steðga við málinum.

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður send umsókjaranum.

29. nov. samtykt 13-0.

---

5. Lon fiskimanna við ferskfiskaveiðu.

Álit:

Føroya Fiskimannafelag hevur í brævi $^{30}/_{5}$ 1941 heitt á Landsnevnd Føroya Løgtings, um at tað við lóg verður gjøgnumfort, at hvor maður, sum er mynstraður sum skipsmaður, motorpassari, bestimaður ella kokkur við skipum, ið sigla við ferskfiski gjøgnum vandasjógv, skal hava eina minstalønn uppá 1.000 kr. um mánaðin fyri tíðina, hann er við skipinum undir sonu mynstring.

Afturat hesum hevur F. F. í brævi $^{2}/_{9}$ 1941 greitt frá, at um 80% av fiskimanna tali ikki sleppa út at sigla; til tross vandan á sjónum tráar ein stórur partur av hesum mannum eftir at koma uppí hesa vinnu.

Fyri at bøta nakað um hesi tvørligu viðurskiftir var síðst í mai mánaði hildin ein fundur í Havn, har sendimenn frá Færøernes Rederiforening, Suðuroya Fiskimannafelag, Føroya Fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag mottu saman við fiskinevnd Løgtingsins og samtyktu sáttmala um at skifta manning um borð á skipum, soleiðis at menn, ið hava hug at sigla, melda seg hjá søkuarformonnum fyri Føroya Fiskimannafelag og Suðuroya Fiskimannafelag. Skift verður manning 3. hvonn túr. Hendu skiftan umfatar ikki skipara, bestimann og motorpassara. — Søkuarformennir hava sent listan yvir teir, ið meldaðu seg til Fiskimannafeløgini og hovin $^{1}/_{9}$ 1941 meldað seg 328 fiskimenn, men Fiskimannafelagið veit ikki av, at meir enn ein er sloppin við, men leggur felagið afturat, at teir hava fratt sum tíðindi, at manning verður skift, og av ti at einki gongur eftir reglum og fyriskipan, kanna menn, ið nýliga eru farnir av skipum, sleppa við øðrum. Orsakað herav biður felagið Løgtingið við lóg skipa fyri, at skifting av manning á okkara skipum, sum sigla við ferskfiski ella við trolarum, sum veiða ferskfisk verður yvirhildin eftir samtyktini, og at hon verður reglulig og undir strangari eftiransing. Tíðnæst at hóskandi revsing verður lagd við til teir, sum ikki líða lógboðið. Felagið leggur aftur at, at sjálvt um hetta kemur í lag, er tað ivaleyst, at mangir fiskimenn koma at ganga arbeiðsleysir, og at Løgtingið eigir at hugsa um, hvat ið gerast kann til komandi vetur, fyri at menn, ið hava hug og vilja til tess, kunnu koma í vinnu.

Reiðarafelagið sigir í brævi $^{1}/_{9}$ 1941, at tað ikki er møguligt at fáa til vega upplýsingar, hvarefti ein kann rokna vinnu fiskimanna yvirhovur, men heldur felagið, at tað alloftast liggur um og yvir 1.000 kr. fyri hvonn túr. Semingsmaðurin heldur eisini, at lonin yvirhovur liggur um ta leið, Reiðarafelagið sigir frá.

Føroya Fiskimannafelag hevur sett upp, hvat ein maður kann ætlast at fáa í part fyri í góðan túr, II ein meðal túr og III ein ringan túr. Roknað verður við eini mongd av 50.000 kg. á 58 øyru plus 1 øyr. kg. í kommissión.

I. Ein góður túrur 3.500 lig kr. 1210. — í part.
II. Ein meðal túrur 2.100 lig „ 121. — í part.
III. Ein ringur túrur 1.600 lig ongar prosentir, men bert mánaðbýru.

Hertil er at siga, at sjálvt um prísurin í Onglandi er farin nakað niður, so er eisini innkeypið av fiski vorðið munagott biligari, og hetta hevur sín ávirkan á frádrátturin, so møguligvís koma prosentirnar at liggja við sama lag og kanska hægri eftir teirri nýggju prisskipan.

Eftir tí fyri okkum liggjandi verunleika hevur niðursiglingin ikki verið so lítið av einum eydnuspelið, bæði viðvíkjandi mannalívum, skipum

og vinnu. Nógv er týnt, nogvir hava vunnið nógv, aðrir minni og allur aðrir litið. Nevndin er á einum máliið um tað, at vandin er storur hjá teimum, sum sigla Onglandshav, og at teir menn, ið eru í hesari vinnu, gera eitt munagott arbeiði við at bjarga fólki og landi okkara gjognum hesa vanduið.

Tann sáttmáli, ið kom í lag 26. januar í ár vikvikjandi niðursigling, er bert galdandi til 31. december 1911, og skuldi tað tí longu verið tið til at tikið upp samráðingar um nýggjan sáttmála viðv. niðursigling og moguligu aðrar fiskivinnuháttir. Fyri ta tíð, sum er eftir av árinum heldur nevnilig, at logtingið elgur at tryggja fiskimonnum eina minstalýru uppá 800 kr. pr. túr, og er hetta galdandi fyri tey far, ið avreiða á soluplássinum, aftaná at hesuta viðtaka er samtykt, eins og tey skip, ið avreiða á soluplássinum aftaná 31. december, ikki koma inn undir hesa samtykt.

Viðvikjandi teim nýggju kontraktum viðv. fiskivinnu í komandi ári, su verður Landsnevndin biðin um at skriva til fiskivinnufelagini um at koma saman til samráðingar alt fyri eitt, og um hetta ikki fest í lag, so Landsnevndin stevnir til fundar. Um eingin senja skuldi koniið í lag, verður avgerðin at skjóta inn undir tann voldgiftsdómstól, ið avtalandi er at seta niður.

F. F.s krav $^{8}/_{9}$ 1911 um at yvirhalda sáttmála fyri skiftan av manning til niðursigling, heldur nevndin seg ikki kunna seta lógarupplsókt um, men nevndin hevur í samband við hesum biðið logtingsskrivstovuna skrivað brev til Færoernes Rederiforening, Foroya skipara og navigatorfelag og Felagið fyri Trolarar og Garnskip, og biðið um at gingið verður fram eftir teim reglum, ið settar eru í sáttmálan $^{29}/_{9}$ 1911. Av tí at hesin sáttmáli er uppiskoyti til sáttmála av 26. januar 1911, er tað sjálvsagt, at samráðing verður tikin um hetta samsvn við hinum fiskikontraktum.

Hvat viðvikir tí í F. F.s brevi $^{2}/_{9}$ nevnta arbeiðsloysisspurningi, su hevur Logtingið í hesu setu ymisk mál, ið miðja móti at seta fólk í arbeiði komandi vetur.

Tað er verðið nevndini kunnugt, at ein storur partur av teim monnum, ið sigla niður, eru ógiftir menn; ein kann vel fata, hví tað so er, men tað eru ivaleysi nógvir menn við storum búski, har tey sita svong heima, mangir av teimum vildu fegin koniið við, men sum nú er, har alt visir seg at gangn sum best ber til, verður ringt at bota uppá hetta. Tað verður tí skotið uppá, at landsnevndin ásetur fastar reglur fyri, at skiftan av manning fer fram, reguliga á allum teim skipum, ið avreiða ferskfisk í Onglandi, og at tað verður í samráð við lógreglumeistarnar seta reglugerð fyri, at mynstringskontórini ansa eftir, at tað fer fram soleiðis, sum fyriskipað verður.

Uppskot.

1. Logtingið tekur ábyrgd fyri, at menn, ið sigla við ferskum fiski frá Føroyum og Íslandi til Bretlands, fáa vissan fyri, at teir fáa 500 kr. fyri hvonn túr, teir sigla. Hesta viðtaka er galdandi fyri tey far, ið avreiða á soluplássinum, aftaná at henda regla er komin í gildi og er ikki galdandi longur enn fyri tey far, ið avreiða á soluplássunum áðrenn $^{1}/_{1}$ 1911.
2. Tað verður álagt landsnevndini at seta reglur um skiftan av manning, soleiðis at eingin maður, ið siglur við isfiski — undantikið skipari, bestimaður og maskinmeistari — kann mynstra meir enn fyri 2 túrir isenn, og at tað í hvossu er skal ganga líka so long tíð, til hann aftur kann mynstra.

3. Løgtingsskrivstovan verður biðin um at skriva til skiparafelagið og reiðarafelagið um at ansa eftir, at sáttmálareglurnar av 29/5 1941 um skiftan av manning verða yvirhildnar.

27. nov. samtykt 20/0.

---

6. Royndarkannar fyri kumpassir.

Álit (K. Djurhuus óheftur):

Tað eru nú 18 ár síðan løgtingið fyrsta ferð viðgjordi málið um royndarkannar fyri kumpassir og hevur viðgerð farið fram á árunum 1923, 1924, 1925, 1929, 1939 og 1940.

Í 1939 samtykti tingið soljóðandi uppskot:

„Lagtinget andrager om Tilladelse til, at der oprettes et Provekammer paa Færøerne, hvorefter Kompasser kan blive forsynede med lovhefalet Certificat."

Uppá hesa viðtoku løgtingsins hevur handilsministerið í telegrammi 16/1 1940 svarað, at „Forholdene for Tiden ikke tillader Oprettelse af Kompasprøvekammer".

Í ti vanliga tingsetuni 1940 samtykti tingið soljóðandi uppskot:

1. Lagtinget beslutter, at der paa Færøerne skal oprettes et Provekammer, hvorfra Kompasser kan blive forsynede med lovbefalet Certificat.
2. Landsnevndin bemyndiges til at føre de fornødne Forhandlinger med Amtmanden om denne Sags hurtige Gennemførelse.

Skipssýnsmaður Jacob Jonsen heldur í brevi 16/12 1940, at tað ikki er átroðkandi at seta á stovn royndarkannar fyri kumpassir, av ti at handilsmálsterið er sinnað til at gera undantak frá núgaldandi reglum, soleiðis at skipstilsýnið fyrihils gevur viðmæli til, at kumpassir eru í góðum standi.

Fútin hevur í skrivi 13/5 1941 sagt, at royndarkannar fyri kumpassir eigur at verða lagt saman við royndarkannar fyri lanternur. Um høli og amboð kunnu fáast til vega uttan ov stórar trupulleikar og útreiðslur, hevur fútin einki at siga til, at royndarkannar fyri kumpassir verður sett á stovn.

Um tað ikki verður gjort, heldur fútin, at tørvandi umsjón skal gevast skipssýninum í hendi.

Annars er at visa til skriv fátans 24/7 1911, har greitt verður frá galdandi reglum fyri ansjón við kompassum. Samanborið við brev fátans 13/1 1911 tykist tað eitt sindur mótsigandi, tá ið hansara brev 24/7 1911 endar við hesum orðum:

„Opretteelse af et Prøvekammer skulde efter det anførte ikke i Øjeblikket være paakrævet".

Antið hevur sent lógtinginum málið afur og sigur í skrivi 27/8 1941, „at Amtet under 6. Januar 1940 forelagde Handelsministeriet Lagtingets Indstilling af 18. November 1939 og herpaa har modtaget telegrafisk Svar af 16. Januar 1940 om, at Forholdene ikke for Tiden tillader Opretteelse af Kompasprøvekammer. Om dette telegrafiske Svar er Lagtingets Landsnævn underrettet ved Amtets Skrivelse af 17. Januar 1940. Efter Afbøyelsen af Forhindelsen genoptog Amtet Spørgsmaalet og har modtaget de i Sagen værende Erklæringer.

Efter det foreliggende finder Amtet det ikke muligt at træffe Foranstaltning til Opretteelse af et Prøvekammer, og efter det foreliggende synes det ret forsvarligt at undlade saadan Opretteelse, naar Skibstilsynet i tilstrækkelig Grad har Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet om Kompassernes Paalidelighed."

Frá skipseigarum í Suðuroy er krevjingin framm um at fáa eitt royndarkamar fyri kompassir sett á stovn í Føroyum. Hendu krevjingin styðjar seg m. a. á brev til amtmannin frá A. S. J. Dahl, Gørðum í Vági, dagsett 2/1 1940, har sagt verður, at ca. 1/4 av øllum skipskompassum í Føroyum skulu hava nýggj certifikat.

Nevndin hevur haft samráðing við skipsmann Jacob Jensen, instrumentmakara Hans A. Nielsen og fyristoðumannin fyri skiparaskúlanum, Jens P. í Dali.

Skipssýnsmaðurin heldur tað ikki vera neyðugt at seta royndarkamar fyri kompassir á stovn, meðan J. P. í Dali og Hans A. Nielsen mela til at fáa í lag eitt royndarkamar fyri kompassir. Vit hava frammanundan royndarkamar fyri lanternur, og hava vit prógv fyri, at tað ber vel til. Sum umstoðurnar nú eru, og vit vita ikki, hvussu leingi hetta skilið varar við, eru vit vistir til okkum sjálvan og heldur nevndin, at skipað eigur nú at vera fyri at fáa í lag eitt royndarkamar fyri kompassir og mælir til at endurnýggja uppskotið frá ifjor við teirri uppskoytan, at lógtingið um neyðugt tekur tær áreiðslur, sum fylgja við at seta hetta í verk.

Uppskot.

1. Við at vísa til tingsins samtykt í fjor verður amtmaðurin biðin um at eftirkanna mogulcikarnar fyri at seta í verk royndarkamar fyri kompassir.

2. Landsnevndin fer um neyðugt heimild til at útvega tarvandi pening til hetta endamál.

24. nov. samtykt 14—0.

7. Skipan viðv. vrakarakontrollorum.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Amtið hevur við brævi av 31. juli 1941 sent landsnevndini avrit av einum uppriti frá einum samráðingarfundi hin 25. juli í ár millum amtið og metaraansararnar um eina umskipan av lonviðurskiftum teirra, so leingi eingin salt- og klipfiskavirking er í Føroyum.

Í fundaruppritinum verður sagt, at metaraansararnir og amtið komu til settis um, at grundlonin skuldi setast niður í helvt, men at teir tó skuldu fáa vanligs ríðtiðnrábót.

Amtið biður um landsnevndarinnar úttalilsi um. antin nevndin hevur nakað móti umskrivaðu lonumskipan.

Metaraansararnir hava í rit av 5. august 1941 skriftliga bildið sína áskoðan fram.

Í hesum riti, sum landsnevndin hevur fingið avrit av, siga teir, at teir „ikke har faaet den Opfattelse, at der blev aftalt den Ordning," at teirra „faste Honorar skulde nedsættes til Kr. 1,200." Kortini halda teir:

„Vi forstaar meget vel de Grunde, som Hr. Amtmanden førte frem, der kunde tale for en Nedsættelse af Honoraret, men set fra vor Side, der ogsaa maa tænke paa vor Eksistens, kan vi ikke se, at det kan være saa afgørende for Statens Økonomi, at opnaa en Besparelse i Udgifterne ved at sætte os ned paa en Gage, som stiller os langt ringere end en hvilken som helst Arbejder eller Funktionær.

Ganske vist har Forholdene ført det med sig, at vi ikke har vor Tid saa meget optaget som tidligere, men det er Forhold, der ikke kan tilregnes os og som forhaabentlig kun bliver af forbigaaende Natur.

Flere af os har forladt vor Hjembygd og derved sat os i Ekstraudgifter. To af os er sygelige og kan ikke paatage os svært Arbejde, men kan dog meget vel i fuldt Omfang klare Arbejdet som Vragerkontrollør.

For os alle gælder det, at vi meget vanskeligt kan komme ind i anden Virksomhed. De mange Fiskere, der paa Grund af Pladsmangel maa ligge hjemme, har allerede benyttet de Fiskerbande, der var til Disposition.

Ifølge § 5 i Lov Nr. 71 af 23. Marts 1932 om Vragning af Fisk paa Færøerne skal vi saavel efter Lovens Aand som efter Lovens Bogstav være uafhængige af de Personer, for hvilken Vragningen udføres.

Vor Stilling er herefter ganske ulykkelig. Vi tillader os derfor at henstille, at der, saafremt Staten ikke fremtidig har Raad til at lønne os anstændigt, eller ikke ønsker at opretholde Vragerinstitutionen, at der søges truffet den Ordning med Læglingsmyndighederne, at det bliver Lagtinget, der holder Vragerinstitutionen gaaende."

Áðrenn landsnevndin hevur tikið endiliga stoðu, letur so amtið í riti av 26. august 1941 landsnevndina vita, at tað hevur sagt gjaldstovuni frá, at frá 1. november 1941 skal metaraansarunum verða ríndað 1.200 kr. í grundlon plus 15 % í „Honorartillæg" um árið.

Landsnevndin hevur so dagin eftir 27. august lagt málið fyri tingið.

Í málinum liggur eisini ein umsókn frá 1 fiskametarum úr Klakksvík, J. Jacobsen, Joen Matras, Chr. Mørkøre, B. Johannesen, at fáa „Godtgørelse

eller Tilskud fra det offentlige i Lighed med andre Bestillingsmænd, som er afskaaret fra Fortjeneste paa Grundlag af Krigen."

Undirritaða nevnd, ið hevur fingið málið frá fiskivinnunevndini til viðgerðar, áttalur:

Fiskimetaraskipanin hevur haft stóran týdning fyri okkara salt- og klippfiskafrumleiðsla. Hóast kriggsviðurskiftini rætt nú hava fort tað við sær, at menn eru hildnir uppat at framleiða salt- og klippfisk og einans fáast við ferskfiskaveiðu og fluttning av ferskfiski, er tað óivað vantandi, at saltfiskavinnan verður tikin uppaftur. Og verða líkindi fyri sala av ferskfiski at versna, sum hent er í seinastuni, kann tað bera á, at menn longu á komandi ári fara aftur á saltfiskaveiðu, serliga tá ið orð gongur av góðum prísi fyri salt- og klippfiskin. Tað vil ti vera skeivt nú í lotuni at taka fiskimetaraskipanina av, og metarannsararnir kunnu so statt illa avsigast, men mangi, so leingi fiskimetaraskipanin er í gildi, vera tokir til arbeiðis. Hetta kann ikki krevjast av teim uttan viðurgjald. Í hesum sambandi er at minnast til, at teir sum ávíst eru settir á fasta løn, og at teir flestu vegna starv sítt neyðugt at flyta til ókunnugt plássa.

Amtið meinar heldur ikki, at metarannsararnir skulu missa alla teirra løn, nú lítið og einki er at gera hjá teim, men tað heldur seg ikki kunna ganga við til at rinda teim meiri enn hálvt samsýningargjald, so leingi einki er at gera viðvíkjandi hovuðsarbeiði teirra. Hesuna umtsins sunda er faillin, serliga tá ið hugvað verður, hvussu státsins peningaviðurskiftini liggja í dag. Men aftur á hin bógvin eru tað harðir kostir hjá metarannsararnum nú bókavegin við eitt kast at vera beinnir til at søkja sær framtíðjástarv ella eykastarv, serliga tá ið teir eru handleir til ikki at vera í brøyði hjá veiðarnum og fiskahandlarnum.

Viðvíkjandi teim vanligu fiskametarum liggja viðurskiftini eitt sindur øðrvísi. Tað er sjálvandi hart hjá teim at hava mist fiskametarastarbeiðið. Men teir hava ongarið verið fastlønir og avskornir frá at søkja sær vinnu har, ið á hevur staðið. Teir hava kortini ikki kunnað møti fisk hjá handilsvirkjum, sum teir í lotuni hava verið interesseraðir í ella ikki verið frítir av. Men samfelagið hevur ikki beinleiðis skeri ella tarnað teim í, og eina og nánast tikið teir úr teirra fyrverandi virki. Nevndin heldur tí ikki, at hitt almennu hevur aðra skyldu at veita teim viðurgjald fyri mist metingararbeiði enn sama vanligu ábyrgd at royna at veita arbeiðsleysum arbeiði ella hjálp.

Metarannsararnir hava einans verið luttir av státinum. Tingið hevur ikki tikið hut í rindan av teirra løn og hevur so statt ongan serligan viðurgjaldsábyrgd yvir fyri teim. Men tað vil falla náttúrligt, at tingið, um tað ber til, nýtir arbeiðsmegt teirra, nú teir einki hava at gera, og harvið óbeinleiðis gongur teirra umsókn á móti og hjálpir teim at verða sitandi í starvinum sum metarannsarar. Nevndin vil tí mæla til, at teimum – fyri eitt ár fyri fyrst – verður givið í hendi at vera vegleiðarar og ráðgevarar hjá okkara fiskimonnum, ið fáast við ferskan fisk. Hetta er ein týðningarmikil uppgáva. So nýggir sum okkara fiskimenn eru í viðgerðini av ferskum fiski, hevur meginparturin av teim ikki haft havi at fingið sær ta neyðturvtligu royND og vitan viðvíkjandi, hvussu fiskurin fyri at verða fyrsta flokks vara má verða viðgjordur líka frá ti, hann verður veiddur, til hann verður seldur á útlendska marknaðinum. Tað er tí umráðandi og uvgerandi fyri okkara framtíðar sølu av ferskum fiski, at okkara fiskimenn sum skjótast koma eftir at viðgera fiskin, so hann verður fyrstaflokksvara. Tað er jú almanna kunnugt, at ferskfiskaviðgerðin er ein hin vandnasta av okkara framleiðslugerðum, og vit eiga at minnast, at tað er júst nú, at vit skapa okkara ferskfiski eitt gott ella ringt orð. Vit kunna nú í óskoytni og ringari viðgerð av ferskfiskinum gera óbøtiligan skaða fyri okkara framtíðar ferskfiskasølu, og vit hava hovi til við eini ansnari og beinari viðgerð at koma okkara ferskfiski í eitt

gott orð, so vit, tá ið ferskfiskasølan einaferð aftur verður frí hjá Dunum, Svium og øðrum á tí bretska marknaðinum, kunnu vera kappingarfeir við teir, ið bjóða fram hin besta fiskin.

Men eingin kann vera fullgóður vegleiðari og ráðgevari, uttan hann sjálvur er fullfiskin í arbeiðinum. Tað er tí neyðugt, at teir menn, ið átaka sær at vegleiða og ráða fiskimonnum okkara í viðgerð av ferskfiski til útfluttningar, sjálvir eru kunnugir við, hvat ið krevst fyri at kunna fáa fiskin sum fyrstaflokks vara á marknaðin. Nevndin heldur tað tí vera beinast, at royndt verður at fáa ein í ferskfiskaviðgerð fullfíkinn mann at halda skeið við metaraansarnunum og bera teir at viðvikjandi viðgerðini av ferskfiski, so hann kann verða fyrstaflokks søluvara.

Útreiðslurnar við einum tilíkum skeiði, lonin til metaraansaranar fyri teirra vegleiðingar- og ráðgevarastarv og aðrar møguligar útreiðslur við hesum starvi heldur nevndin principielt uppá átta at verðið goldnar av ferskfiskavinnuni sjálvari. Nevndin hevur hugsað um at leggja $^1/_4$ øyru í útfluttningsavgift uppá kg av ferskum fiski. Men av tí, at viðurskiftini hjá ferskfiskasølunni í seinastu dagunum eru versnað í stórum, skýtur nevndin til, at amtsgrunnurin fyri eitt ár feri fyrst riðar útreiðslurnar.

Tillagt:

Fyri árið 1. november 1911 til 1. november 1912 verður úr amtsgrunninum játtað hvørjum av teimum metaraansarunum (Vragerkontrollørerne) Karl Hermansen, Tvøroyri, Gunnar Nolsoe, Klakksvík, Jørgen Beck, Vestmanhavn, A. Andreasen, Tórshavn, og O. Mikkelsen, suður í Vági, 1.200 kr. sum samsýning fyri at átaka sær at ráða og vegleiða okkara fiskimonnum í viðgerð av ferskum fiski og annað starv fyri bitt almenna, t. d. hjálpa politinum við umsjón við skipsfartinum.

Landsnevndin fær heimild tingsins vegna úr amtsgrunninum at játta tann neyðturvuliga pening til at rinda kostnaðin til tað í álitinum omtalaða skeið og til rindan av øðrum møguligum útreiðslum metaraansaranna av starvi teirra viðvikjandi ferskfiskaviðgerð.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Við aðra viðgerð av málinum hevur amtið sent avrit av bravi frá Faroernes Rederiforening, dagsett 31. oktober 1911. Í hesum bravi verður sagt, at ferskfiskaútflytarin yvirhovur sigur sig longu hava tikið duguligar menn at skipa fyri viðgerðini av tí ferska fiskinum, sum teir flyta út. Eisini halda teir fram, at leðdi skipararnir og bestimennirnir um borð í skipunum nú eru vorðnir fullkomir í viðgerð av ferskfiski.

Sagt verður, at ferskfiskaútflytararnir eins og manningin á skipunum, sum sigla til Onglands við fiski, hava sterkan athuga fyri at viðgera fiskin á rattan hátt eins og at fáa hann so skjótt til marknaðin sum yvirhovur møguligt, tí fyrst tá kunnu vónir vera fyri at fáa ágóðaggevandi prísir fyri fiskin.

Hildið verður tí fram sum eyðvitað, at hvor einn maður, sum fast við ferskfiskaútflytan, leggur sín stórsta doyð á at fáa fiskin so góðan sum møguligt. Hetta halda reiðararnir eisini vera prógvað av, at tað í seinastuni nestan ongatíð eru komnar klagur frá keyparunum í Onglandi yvir góðskuna í fiskinum. Reiðararnir halda so statt fast um, at menn nú longu eru á beinari leið viðvíkjandi ferskfiskaviðgerð.

Hildið verður, at teir menn, sum nú eru vandir við ferskfiskaarbeiði

og at viðgera ferskfiskin rætt, sjálvandi ikki kunnu missa tað stóra, sum hevur verið tiið teim til. Fyri at aðrir kunnu fáa tað.

Reiðarafelagið kann tessvegna ikki viðmæla, at fiskaeftirlitsmennirnir verða brúktir sum ráðgevarar, og heldur felagið eisini, at teir ikki hava hina neyðtarvuligu erfaring at mæta og viðgera ferskan fisk.

Amtið raðar eisini frá umskrivaðu ráðgevaraskipan, tí ið reiðararnir ikki kunna gangga við til hana.

Nevndin heldur framveggis, at tað er í hæsta stig torvandi at fáa nakrar Føroyingar alt viðvikjandi, hvussu ferskfiskur eigur at verða viðgjørdur, so hesir menninir kunnu virka kring landið sum ráðgevarar hjá fiskimonnunum eins og hjá teimum, sum standa fyri ferskfiskútlyting.

Nevndin kann ikki vera samd við reiðararnar í, at útlyttingsfyrirtøkumenninir eins og fiskimenninir hava nemið tann neyðturvuliga kunnleika og ásannan, sum krevst ferskfiskavinnumi viðvikjandi. Men tá ið teir leiðandi innanfyri ferskfiskavinnuna ikki halda sig kunna taka undir í hesum máli, heldur nevndin tað vera nyttugt at fara undir tað fruman fyri umrædda skipan.

Tryggin fyri, at ein tílík skipan verkhevur kann virka vel og eins aftan, er, at tær menn, sum verða settir sum ráðgevarir, verða sevgjarir er teim leiðandi í ferskfiskavinnu. Er tað undanfarna tíðfelt, kann royndin líki annað enn miseydnast.

Tíðirnar eru so hátíðar, at í øllum kommunum verður ómak lagt fyri eykahjálp til yrkisarbeiði.

Nevndin heldur, at umskrivaðu ráðgevaraskipanin, tí sum nevnt er, er ómstøðunum ora komin niður í hálva lon, hóskandi hvørn ítaka sum fyrbúgvandi stóra hjá tí almenna. Nevndin mælir til at veita teimum miðalaða eykajeniing uppá 1.000 kr. til hvørn fyri at vera til taks hjá tí almenna, tá heit verður á teir, at gera eitthvørt arbeiði, sum landsnevndin leggur á teir.

Uppskot:

Karl Hermansen, Tvøroyri, Jóannes Nielsen, Klaksvík, Jørgen Olsen, Vestmannahavn, A. Andreasen, Tórshavn, og G. Mikkelsen, sudur í Vági, hava fyri árið frá 1. november 1944 til 1. november 1945 úr ummegrunnintum játtaðar hvør sínar 1.200 kr. mótt at vera til taks fyri hini almenna at gera eitthvørt arbeiði, sum landsnevndin leggur á teir.

21. nov. broytingaruppskotið samtykt 16-0.

8. Atgongd at taka skiparaprógv.

Átt:

Frá 11 monnum, ið hava tikið stýrimannsprógv, er kemin umsókn til tingið um at fáa tað skipað soleiðis fyri, at skiparaprógvið bráðfengis við hvussu er verður sett í verk við navigationsskúlan í Havn. Í umsokninni verður bildið fram, at tað er ein stórur saknur hjá mongum ikki at kunna halda áfram lesnaðin til endaligt skiparaprógv, áðrenn stýrimannsprógvið verður ov gamalt; eisini kann tað í mongum forum verða trongvert seinni at taka upp aftur lesnaðin.

Fyristaðarnevndin fyri navigationsskúlan hevur hesa málið til umrædu, og sigur hann, at kommur eru tekin. Viðvíkjandi kensluhókum er tað so, at nakrar av hókunum eru tær somu sum til stýrimannsprógvið, og tær kann ein rokna við, at nemingarnir eiga, men til skiparaprógvið nýtast eisini hókur, sum ikki stýrimennirnir eiga, og hesar hókur kunna ongantíð ikki útvegast fyri. Tað er tí kannast eftir mat hesar hókur kunna útvegast úr vinginum, t. d. frá danskum navigationsverum her, eftir sum tað ikki gerst, eru so fáir ídnaðarlutir alla mátar kreaturlutir í landinum, sum gava sama kravið um tær dugnaðir til skiparaprógvið.

Viðvíkjandi bókunum so er ikki pláss á navigationsskúlan nú, meðan varnarskúlin er, men tá hann er liðugur, er góð pláss.

Jens Paul í Dali leggur áherslu á, at tað undir í hesum viðvíkandi sambandi hevði tafa stóran ávirkan á eina ríkta hjálpskúla, dersom hann í lagi.

Samstundis hevur Fiskiarfelagið nemnd fyri navigationsskúlamál, innihaldandi tað samt, sum omanfyri er greitt frá, og hon fatanum, tó heldur, at tað í lotuni ikki er tvi upp á kvalifiseraðar skiparaprógvar í Norðurlonum.

Amtið vísur á, at Oprettelse af skibsførerskolen som fremtid vil af Navigationsskolen vil stande paa lokalske Vanskeligheder, ligesom det ikke kan undgaas, at det vil medføre forøgede Udgifter til Navigationsskolens Drift.

Amtet mun dermed eisini ómótmælt vera á, at tað er ónytt at fara í gongd á hesum mikla kostnaði á einum tíðarpunkti, tá hann ikki hevur samband í øðrum Kongarigi, og hvar man ongantíð ikki kann nyta sín av tí royndin og vegleiðing, sum Tilsynet í navigationsundervisningin kann veita. Tí er eisini ómótmælt, at landsins ikki fyri Tíðin er vanligt á kvalifiseraðar skiparar, og Sagan allarsamt av tí Grund ikki fyri Tíðin mun metast fyri prestigerandi, meðan Amtið, at man bur stilla Spørgsmálinu í Bero inntil videre."

Nevndin hevur haft samráðing við skipsverskúlastjóran, og hálur hann sum fyri er fram í skrivinum, at tað mest tvorligt er bókur, men um tær ikki kunna fáast so at avskriva og duplikera, eisini bókningar til undervisingarbrúk. Ai vit hava kvalifiseraðar lærarar, hálur hann vera ivaleyst.

Av tí at skeiðið bert varar á—6 mánaðar, er góð hósavind á skulanum allur til vars.

Nevndin fatar vel, hvussu tvorligt tað er hjá monnum, ið mála sær at taka skipsførarapróg, ikki at kunna koma framat, tí tað er royndur veruleiki, at ein partur av tí kunnleika, ið er ognaður við stýrimannsprógvið, ikki kemur at vera so friskur og liðugur, tá ið eitt ár ella longur fer burtur imillum. Tað verður tí mælt til, at málið verður givið landsnevndini upp

í hendi at fyrireika, so at byrjast kann til várs. Um torvur er til tess, fer landsnevndin heimild til at fáa til vega pening til tær útreiðslur, ið fylgja við hesum.

Uppskot:

1. Amtmaðurin verður biðin um skjótast gjørligt at kanna eftir møguleikunum fyri at seta í verk skiparaprógv og ta í samband hervið torvandi undervising við navigatiónsskúlan.
2. Amtmaðurin verður biðin um skjótast gjørligt at leggja úrslitið av eftirkanningunum og um møguligt uppskot hesum viðvikjandi fyri landsnevndina.
3. Landsnevndin fer heimild til lógtingsins vegna at avgera alt tað, ið er torvandi fyri at fremja málið, herundir møguligvís at fáa til vega tann neyðturvuliga pening til hetta endamál.

22. nov. samtykt 17—0.

---

9. Umsókn frá P/f Fiskavirki.

Álit frá *[illegible]*.

P/f Fiskavirkið í Sýðrugøtu sókir í riti av 16. august tingið um hjálp til:

at fáa innsett frystiggreðir í kjallara turkilúsins.

at rinda lánið, ið felagið skyldar fiskaribankanum, ella fáa tað skipað soleiðis, at felagið ikki verður tikið av fótum vegna lánið.

Felagið grundar sína umsokn við, at viðurskiftini hava verið sær soleiðis, at eingin fiskur fæst til turkingar. Felagið hevur tí ongar møguleikar at vinna nakran pening uttan so er, at tað verður fort fyri at taka tann nýggja vinnugrein upp. Fiskivinnan er broytt frá saltfiskaframleiðslu til ferskfiskiskap. Tá ið Gotumenn liggja illa fyri bæði hvat ið viðvikjur at fáa agn og at goyma fiskin í ferskum skili, til hann kann vera avreiddur til ferskfiskaútflytan, heldur felagið, at tað er eitt neyðsynjarmál fyri Gotumonn at loysa at fáa eitt frystihús. Umsøkjararnir halda, at kjallarin til turkilúsið er vel høskandi til at seta frysti- og kølingargreiður í, og at tað er ein náttúrligg uppgáva hjá felaginum at leggja virki sitt um til at verða eitt lið í fersk-

fiskasoluni. Ein tílík umlegging av felagsins virki kundi hjálpt tí at vunnið tann neyðturvuliga pening til at goldið hvorjum sítt.

Nevndin, ið hevur haft mátið til viðgerðar, ásannar, at tað fyri Gøtu eins og fyri so mong onnur pláss í Føroyum vil verða av stóran týdningi at fáa eitt frystihús til goymslu av ugni og ísaðum fiski í kossum, men er nevndin ikki før fyri at taka endaliga støðu, tá ið einki liggur fyri um, hvat tað tilætlaða vil koma at kosta, hvussu og um tær neyðturvuliga greiðir í heila tikið kunna fáast til vega, og hvussu raksturin ætlast at fara at bera seg. Nevndin hevur tí biðið umsokjararnar um at veita til vega:

1) Tilboð uppá frystigreiðirnar, ið talan er um,
2) eina samlaða kostnaðaráætlan og uppsatt yvir tað, ið felagið ætlar at gera,
3) eina rakstraætlan.

Nevndin hevur enn ikki fingið teir umbiðnu upplýsingarnar.

Viðvíkjandi rindan av rentum og avdrátti til fiskaríbankans mælir nevndin til, at landsnevndini verður givið upp í hendi felagsins vegna at samráðast við amtið um at fáa borið tað soleiðis í hand, at tað ikki frá fiskaríbankans síðu verður farið harðliga fram móti felagnum vegna gjaldtrot.

Uppskot:

Landsnevndin verður biðin um at samráðast við amtmannin um fiskaríbankans vegna ikki at fara harðliga fram móti P/f Fiskavirki í Gøtu, so tað fer av fótum.

Mátið verður annars sum heild beint í landsnevndina, ið verður heimilað til, um hon heldur tað vera rætt og neyðugt, at veita felaginum garanti fyri einum møguligum láni til innsetan av frystigreiðum í kjallaran í felagsins turkihúsi.

4. okt. samtykt 14—0.

10. Sigling á Skálafirði.

Alt:

Den 7. Marts d. A. blev der af Chefen for de britiske Styrker paa Færøerne udsteldt følgende Bekendtgørelse om Sejlads paa Skaalefjord:

„1. Det er forbudt Fartøjer paa over 10 Tons at sejle ind paa Skaalefjord uden forud indhentet Tilladelse fra Marinemyndighederne paa Skansen i Thorshavn. Tilladelse skal søges indhentet mindst een Time for Indsejlingen.
2. Det er forbudt Fartøjer af enhver Art at sejle ind i eller forlade Skaalefjord om Natten eller i Taage.
3. Alle Skibe paa Vej til eller fra Kaldbakfjord, Tangefjord eller Kollefjord skal holde Vest for en Linie, der forbinder Raktanga og Storaflos.
4. Fartøjer, der undlader at efterkomme disse Instrukser, udsætter sig for at blive beskudt."

Denne Bekendtgørelse bevirker, at de mange i Bygderne langs Skaalefjord boende Fiskere ser sig nødsaget til at indskrænke deres Hovederhverv: Fiskeriet, da de ret naturligt ikke tør løbe den Risiko at blive beskudt. Det maa fremhæves, at denne Risiko for Beskydning er opstaaet i *Fiskernes egne territoriale Farvande.*

Straks da Bekendtgørelsen fremkom, protesterede Fiskerne ikke imod det i Bekendtgørelsen indeholdte Forbud mod Sejlads om Natten eller i Taage, fordi der ikke paa daværende Tidspunkt havde været nævneværdigt Fiskeri fra Skaalefjorden. I Sommerens Løb opstod der et ret godt Fiskeri fra Fjorden, og nu kunde Fiskerne føle, hvor generende de i Bekendtgørelsen indeholdte Sejladsforbud var for Fiskeriet. Fiskere fra Strømder sendte derfor i Slutningen af Juni Maaned d. A. gennem Færø Amt et sagligt motiveret Andragende om, at de i Bekendtgørelsen indeholdte Regler for Besejling af Skaalefjord maatte blive lempet efter det praktiske Behov, og Fiskerne foreslog samtidig, at der eventuelt oprettedes Kontrolsteder (f. Eks. i Strømder og Toftet), hvor alle Fiskerbaade skulde stoppe og blive kontrolleret. Færø Amt anbefalede Fiskernes meget moderate Andragende, medt de britiske militære Myndigheder svarede, at de med Beklagelse saa sig uden af Stand til at ændre de gældende Regler om Besejlingen af Skaalefjorden.

Fiskerne fra Skaalefjorden har derefter rettet Henvendelse til Lagtingsmændene for Østerø om at anmode Lagtinget om paany at opnage Spørgsmaalet til Forhandling med de britiske militære Myndigheder.

Undertegnede Udvalg har derefter i Forbindelse med Amtmanden rettet Henvendelse til de britiske militære Myndigheder og fremhævet:

a) Bekendtgørelsen betyder, at ca. 100 Fiskere fra Skaalefjord med ca. 100 Baade (ca. 95 af Størrelse ca. 1 Ton og 5 af Størrelse under 10 Tons) mange Dage i Aarets Løb, særlig om Vinteren, vil blive afskaaret fra Fiskeriet og dermed ogsaa fra at skaffe sig Levebrødet til dem selv og deres Familier.

a) Fiskeriet foregaar ved Strømskifte, saaledes at der de korte Vinterdage kun kan fiskes ved et Strømskifte, og dette Strømskifte afskæres Fiskerne fra Skaalefjorden ofte fra at benytte, naar de ikke har Lov til at sejle om Natten eller i Taage,

af dette Spørgsmaal er af livsvigtig betydning for Fiskerne fra Skaalefjord navnlig nu, hvor de fleste af Fiskerne maa ligge hjemme, fordi Fiskerskibene grundet paa Krigsfare ikke kan drive det saalvanlige Fiskeri.

Der har saa været ført Forhandlinger mellem Udvalget i Forbindelse med Amtmanden og Chefen for de britiske Styrker paa Færøerne om Lempelser i de nu gældende Bestemmelser for Sejlads paa Skaalefjorden. Under disse Forhandlinger er der opnaaet visse Lempelser for de paa Skaalefjorden hjemmehørende Fiskerbaade. Disse Lempelser, der findes angivet paa det Sagen vedlagte Bilag, hvis Indholdi *Ikke* maa bekendtgøres eller paa anden Maade fremkomme i Aviserne, maa kun kundgøres ved Opslag i Kundgørelsestavlerne i Næs og i Sjøv Sogne. Som Følge af de for disse Lempelser i Sejladsen fastsatte Betingelser vil det være nødvendigt at vælge Tillidsmand eller Tillidsmænd ved Baadehavnen i Tofte og at udfærdige fornøden Instruks for disse Tillidsmænd, ligesom der maa opføres et mindre Vagtskur med deri installeret Telefon til Brug for Tillidsmanden (Tillidsmændene) ved Baadehavnen i Tofte, men disse Foranstaltninger henstiller Udvalget overladt til Lagtingets Landsnævn og Færø Amt at ordne efter Samraad med de militære Myndigheder og de interesserede Forstanderskaber.

Udvalget anser det ikke for muligt nu at opnaa yderligere Lempelser for Sejladsen paa Skaalefjord, men Udvalget vil henstille til Lagtinget og dettes Landsnævn stadig at have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold.

Forslag.

1) Den Sagen vedlagte Meddelelse om Lempelser i Bekendtgørelsen om Sejlads paa Skaalefjord bedes af Færø Amt udsendt til Forstanderskaberne for Næs og Sjøv Sognes Kommuner til Opslag i Kundgørelsestavlerne.

2) Lagtingets Landsnævn og Færø Amt bedes i Forstaaelse med de militære Myndigheder og i Forbindelse med de interesserede Forstanderskaber snarest muligt at foretage det i Sagen videre fornødne (Udnævnelse af Tillidsmand eller Tillidsmænd, Udfærdigelse af Instruks, Opførelse af et mindre Vagtskur ved Baadehavnen i Tofte, Etablering af nødvendig Telefon m. v.). De til disse Foranstaltningers Gennemførelse og Opretholdelse opstaaende Udgifter betales af Amtsfonden.

18. nov. samtykt 16 0.

11. Ferskfiskavinna og ferskfiskasola til Bretlands.

Álit frá *vernarráðini:*

Frá sjálvstýris- og javnaðarmonnunum er mál lagt inn á ting um samráðing við breiska stýrið um at fáa eina nýggja skipan viðvikjandi Føroyinga ferskfiskavinnu og ferskfiskasolu til Bretlands. Fram verður hildið í málinum, at tann skipanin, sum gjørd varð við at bert 30 skip nú fáa loyvi at keypa fisk í Íslandi, kom ógvuligga óvart á við tað, at hvørki landsnevnd ella amtmaður hevði verið við í tinginum um ferskfiskakeyp Føroyinga í Íslandi. Eisini verður havt á mátti, at tá ferskfiskatollurin á sinni varð avtikin, rokaðu menn við, at tullur varð ikki lagdur aftur á føroyska ferskfiskasolu í Bretlandi, ið hvussu er ikki, uttan Føroyingar fingu ávarðing um hetta frammanundan. Skotið verður uppá á málinum at seta ein Føroying í Bretlandi, sum einans skal hava tað til starvs at umboða Føroya vinnuliv og rokja tess interessur í Bretlandi.

Nevndin, sum hevur havt við hetta mál at gera, kann nú vísa á, at løgtingið gjøgnum amtmannin hevur borið fram sínar atfinningar fyri breiska konsulin viðvikjandi tí nýggja ferskfiskatolli, sum álagdur varð í oktober mánaða í ár, og at hesin tollur nú er burturfallin. So stati hevur ein partur av teinum í málinum nevndu viðurskiftum longu fingið ein úrslit eftir okkara tykki.

Annars kann nevndin ásanna, at okkara handilsviðurskifti við Bretland eru vorðin so týðningarmikil, at tað í mongum forum óivað hevði verið til stóran fanna fyri okkum at havt ein handilskonan mann á marknaðinum ikki bert fyri at hjálpa okkara fiskasolu, men líka nógv til hjálpar í vørukeypi og í keypi av arbeidsamboðum. Hesin maður kundi tá verið á staðinum so leingi, tørvur var til tess. Móskandi vildi verið, um landshandilin stóð fyri úsendingini av tílíkum manni, ella um føroyskur keypmannasskapur yvirhovur fekk nakað við hetta mál at gera, og at tingið styðjaði málið peningaliga, sum tørvur er til.

Sum málið nú liggur fyri, heldur nevndin tað vera rettast at geva tað upp í hendurnar á landsnevndini, og at heimila henni rætt til at nýta tann pening, sum tørvast til hetta endamál.

Uppsetningur:

Landsnevndin fer rætt til at styðja úsending av handilskonum manni til Bretlands við peningi í ti nøgd, sum krevst og undir tí í álitinum framforda sjónarmiði.

Møguligar útreiðslur til hetta endamál ganga úr andsgrunninum.

Broytingaruppskot frá Poul Petersen og fl.:

Aftaná orðið „Bretlands" í uppskotinum verður sett „ella Íslands."

26. nov. broytingaruppskotið og nevndaruppskotið so broytt samtykt
20—0.

VII. Landbúnaðurin o. t.

---

1. Studningur til Foroya Búnaðarfelag.

Atk:

Føroya búnaðarfelag har ved Skrivelse af 21. April 1941 ansøgt Tinget om at yde en Bevilling paa 10.000 Kr. aarlig, som sammen med de 20.000 Kr., der ifølge Lov Nr. 20 af 11. Februar 1931 ydes af Statskassen, skal anvendes til Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. v., og ansøger Foroya búnaðarfelag samtidig om, at de Ændringer, som Foreningen ved Skrivelse af 31. August 1939 ansøgte Tinget om at gennemføre, nu maa blive imødekommet. Sagen er bilagt et Forslag til Ændring i de for Anvendelse af Statskassens Tilskud i Henhold til Lov for Færøerne af 11. Februar 1931 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m. og 1. Juni 1931 gældende Regler.

Efter Sagens 1. Behandling i Tinget er Sagen overgivet til undertegnede Udvalg, der skal bemærke:

Saaledes som det fremgaar af Lagtingstidende for 1939, Side 110, samt Bilag 9, behandlede Tinget det paagældende Aar meget indgaaende det fra Foroya Búnaðarfelag fremkomne Forslag om Ændring i Reglerne om Tilskud til Husdyrhold m. v.

Tinget vedtog derefter Forslag til Ændring i disse Regler.

Efter dette Forslag skulde det Beløb af 20.000 Kr., som Statskassen aarlig ydede til Husdyravlens Fremme, forhøjes med 10.000 Kr. til 30.000 Kr.

Ved Afbrydelsen af Forbindelsen med Danmark den 9. April 1940, forelaa der imidlertid intet om, at Regering og Rigsdag havde fremmet Lagtingets Forslag.

Loven og Reglerne af 1931 er herefter fortsat gældende.

Da Udvalget imidlertid anser det for værende af overmaade Betydning for det færøske Landbrug, om det af Tinget i 1939 vedtagne Forslag i heromhandlede Sag gennemføres, og Udvalget skønner, at Tingets Økonomi f. T. taaler at belastes med et aarligt Tilskud til anførte Formaal paa 10.000 Kr., skal Udvalget herefter tillade sig at anbefale Tinget at sætte fremmet de i 1939 vedtagne Forslag og samtidig bevilge til Færøernes Jordfond som Supplement af Statskassens Tilskud paa 20.000 Kr. et Beløb paa 10.000 Kr.

Forslag:

Idet henvises til Lagtingstidende 1939, Side 110, samt Bilag 9, anmoder Tinget Amtmanden om at stadfæste de deri indeholdte Lovforslag og Regler:

A. *Forslag til Lov for Færøerne om Forudsætninger til Husgræsset og Husdyrbrugets Fremme m. v.*

B. *Forslag til Regler for Anvendelse af det af Statskassen til Færøernes Jordfond givne Tilskud i Henhold til Lov for Færøerne om Forudsætninger til Fremme af Husdyrbrugets m. v.*

C. *Forslag til Ændring i Lov Nr. 51 af 11. Marts 1931 om Husdyrbrugets Fremme paa Færøerne.*

Samtidig bevilger Tinget af Amtsfonden et Beløb af 10.000 Kr. aarlig til Færøernes Jordfond til Anvendelse til de i Forslagene anførte Formaal, idet man forventer, at der fremdeles af Statskassen vil blive ydet en Bevilling af 20.000 Kr. aarlig til anførte Formaal.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Vi mener, at det navnlig er vigtigt, at Kontrolarbejdet med Hensyn til Mælk forbedres og udvikles, men at Udgifterne til Kvægskuer og Fanrefolde m. m. for Tiden maa kunne reduceres til mindre Beløb end planlagt. Derfor maa Lagtingets Tilskud kunne nedsættes til 5.000 Kr. aarlig, hvad vi stiller Forslag om, tillige med Forslag til nogle formelle Ændringer.

Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

I. Idet henvises til Lagtingstidende 1939, Side 110 og Bilag 9, vedtager Tinget de deri indeholdte Forslag som

A. *Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Forudsætninger til Husgræsset og Husdyrbrugets Fremme m. v.*, dog med følgende Ændring:

1) I § 1 ændres „30.000 Kr." til „20.000 Kr."
2) § 4 affattes saaledes:

Disse Bestemmelser, der træder i Kraft den 1. April 1942, træder i Stedet for Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Husdyraviens og Husdyrbrugets Fremme m. m. af 11. Februar 1931.

B. *Regler for Anvendelse af det af Statskassen til Færøernes Jordfond ydede Tilskud i Henhold til midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Foranstaltninger til Fremme af Husdyrbruget m. m.*, dog med følgende Ændring:

I A. 2 ændres „1. April 1942" til „1. April 1941".
I Reglernes Afsnit F § 1, Stk. 2, ændres Ordene „§ 2 i Lov Nr. ..... af....." til „§ 2 i Kundgørelse Nr. ..... af ..... om Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Lov Nr. 61 af 14. Marts 1931."
I Afsnit F § 11, Stk. 1, 2 og 4 ændres Ordene: „Lov af....." til „Kundgørelse Nr. ..... af.....".

C. *Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Lov Nr. 61 af 14. Marts 1931 om Husdyrlovens Fremme paa Færøerne*, dog med følgende Ændring:

§ 5 affattes saaledes:
Disse Bestemmelser træder i Kraft den 1. April 1942.

II. Af Amtstienden bevilges som Tillæg til Statens Tilskud 5.000 Kr. aarlig til Færøernes Jordfond til de omhandlede Formaal.

22. nov. broytingarupptøkið samtykt 19 - 0.

---

2. Jorð til vellingar.

Álit sí skjal nr. 13.

4. nov. samtykt 16 - 0.

3. Dagpengar til landbrúksnevndir.

Álit frá *tinggjørnevndini* (J. Paturssøn óheftur):

Føroya búnaðarráð hevur í riti av 24. mei 1941 til landsnevndina skotið uppá, at dagpeningurin til landbrúksnevndarlimirnar verður hækkaður uppí 8 kr., eins og hent er hjá limunum í búnaðarstevnum og yvirbúnaðarstevnum.

Nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, ásannar, at 1 kr. er ein av lág dagløn, og mælir tessvegna tinginum til at hækka dagpening landbrúksnevndarlima til 8 kr. sum av búnaðarráðnum skotið úppá.

Tyskal:

Sambart § 6 í lóg nr. 174 av 24. mei 1937 verður dagpeningurin til landbrúksnevndarlimirnar hækkaður uppí 8 kr.

25. sept. samtykt 14-0.

4. Keyp av maskinkarða.

Álit frá *tinggjørnevndini*:

Harra Tóri Dalsgarð hevur vent sær til landsnevndina við bon um peningaliga hjálp at rinda einar maskinkarðar, ið hann hevur tilboð uppá í Brettlandi. Hann sigur, at tað ger sær tað sama, annaðhvørt sær verður gjevið lán, ella um tingið sjálvt keypir karðarnar.

Umsøkjarin visur á tann stóru tarv, ið er at fáa ullarambroð, og hevur hann í einum serligum skrivi greitt frá úrslitinum av eini royndi, hann hevur gjort at gera vaðmal úr lagdi. Hansara royndi hevur verið úr ull, hann uppá serliga lagaligar treytir hevur keypt frá løgtingsins vørðhandli. Hóast henda royndin eydnaðist vel, kundi hann ikki halda fram við vevnaðinum, av tí at hann kundi ikki fáa allina spunnað.

Tað til nevndina senda rokskaparyvirlitið yvir umskrivaða royndi verður her tikið uppaftur:

Keypt ull		kr.	500,25
Spunagjald til Ullvirkið		„	420,00
Vevingarløn (1 fólk)		„	640,00
Uppseting, vevir, „syglir" o. a.		„	117,00
Húsaleiga		„	100,00
Brenni		„	80,00
Ljós		„	25,00
Sápa		„	10,00
Arbeiði við vask, turk, pressi, sending		„	240,00
Selt vaðmal	kr. 2.096,41		
Vaðmal við hús	kr. 500,00		
Nettoágóði		„	404,16
	kr. 3,596,41	kr.	2,596,41

NB. Arbeiðið var alt okkara og komu tey til 80 110 oyru í timan.

Vaðmalið, ið eftir er, er sett 15 % undir soluprísin fyri at leggja upp fyri stubbur o. t.

Upplýst er, at rívingarkarðin kostar £ 60, og sagt verður frá, at ein finkarði er varstandi at kunna fáast. Prísin kann hann ein ikki uppgeva, men ottast hann at komu at liggja um 450 £.

Umsokjarin sigur, at hann sjálvur kann veita ein part av peningunum til vega. Hús og kraft eigur hann. Hann havur verið á fundi í nevndini til samráðingar um málið.

Fíggjarnevndin heldur málið, ið her er greitt frá, vera mikið athugaligt. Tað er torfort hjá fólki at fáa ull sína spunnaða. Spunalagið í Havn hevur nógvi eina so út fyri at avrika allan spunan, ið fólk yniskir at fáa spunnið og er tí, sum viðurskiftini liggja, stórur torvur á at fáa nýggj spunaarnboð, bæði maskinkarðar og spunalog.

Av tí at ynlskt eina liggur ógreitt hjá umsokjaranum kørðunum viðvíkjandi, kann nevndin ikki í hesi tingsetu taka endiliga stoða til málið. Men nevnin heldur tað vera umráðandi at fáa fatur á greiðum, ið kann verða okkara búmaidnaði, í hesum viðfangi ullaídnaðin, til bata og nytir til, at landsnevndini verður givið í hendi tingsins vegna í búskandi mani at veita lán ella veðhald fyri lán til keyp av karðigreiðum og spunalogum.

Uppskot:

Landsnevndin verður heimilað til tingsins vegna at veita manni lán ella veðhald fyri lán til keyp av karðigreiðum og spunalogum.

24. okt. samtykt 17 0.

5. Forboð móti innfluttningi av djórum úr Íslandi.

Uppskot frá amtmanninum:

I Medfør af § 2 og § 4 i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1908 for Færøerne om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m. fastsættes herved paa Landbrugsministeriets Vegne følgende:

§ 1.

Enhver Indførsel fra Island af levende Faar, Geder og Horakvæg er forbudt.

Indførsel af Produkter af enhver Art af Faar maa kun finde Sted efter forud indhentet Tilladelse fra Færø Amt.

Overtrædelse af foranstaaende Forbud medfører Strafansvar efter Loven.

§ 2.

Dette Forbud træder i Kraft straks.

Færø Amts Bekendtgørelse angaaende Indførsel af levende Dyr m. m. af 29. August 1938 ophæves herved.

Álit:

Ifølge Færø Amts Bekendtgørelse af 29. August 1938 er der Forbud mod Indførsel til Færøerne af levende Dyr m. m.

Denne Bekendtgørelse er udstedt for at forhindre, at der tilføres de færøske Husdyr smitsomme Sygdomme fra andre Lande.

I Island for Eksempel forefindes saaledes en Bakteriesygdom, den saakaldte „Johnes Sygdom" paa Islandsk „Garnaveikin", der i visse Distrikter er meget udbredt blandt Faarene. Denne Sygdom er meget smitsom og har paaført det islandske Samfund meget følelige Tab.

De færøske Karantænemyndigheder har det været særligt indskærpet at passe, at der ikke med Skibe, der anløber Færøerne indføres levende Faar eller Produkter heraf.

Spørgsmaalet er nu rejst, om det kan tillades at indføre frosset Faarekød fra Island.

Om dette Spørgsmaal har den færøske Husdyrkommission under 19. Juni d. A. udtalt, „at kunne gaa med til at Færø Amt efter derom i hvert enkelt Tilfælde indgivet Andragende og uden i hvert enkelt Tilfælde at indhente Husdyrkommissionens Udtalelse indtil videre giver Tilladelse til Indførsel fra Island af passende Partier frosset Faarekød, naar det ved Indførselen hertil overfor Politiet kan godtgøres, at Faarene, fra hvilket Kødet stammer, er slagtede paa anerkendte Slagterier, dyrlægekontrolleret og stemplet som Eksportvare.

Hvis det kan gennemføres, bør det ved Tilladelsens Udstedelse betinges, at det indførte Kød skal opbevares i Fryshus, indtil Detailsalget sker."

Amtet har derefter i Overensstemmelse hermed affattet Udkast til en ændret Bekendtgørelse om Indførsel af levende Dyr m. m. og forelagt Lagtinget Sagen med Forespørgsel om Tinget maatte have noget at erin-

dre imod, at Amtet udsteder en Bekendtgørelse i Overensstemmelse med Udkastet.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, kan efter at have gjort sig bekendt med den i Sagen førte Korrespondance, anbefale Tinget, at der udstedes en Bekendtgørelse som Udkastet; derved gøres det muligt uden Risiko for Smitte i et vist Omfang at importere frosset Faarekød, hvilket maa siges at være paakrævet af Hensyn til Øernes Kødforsyning.

Forslag:

Tinget kan tiltræde, at Amtet udsteder en Bekendtgørelse angaaende Indførsel af levende Dyr m. m. i Overensstemmelse med det foreliggende Udkast.

25. sept. samtykt 17—0.

---

6. Studningur til høsnahald.

Ávit frá *fíggjarnevndini:*

Harra J. P. Vang, Tvøroyri, hevur í umsókn av 30. august 1941 biðið tingið um studning til byggjan av einum høsnahúsi, 20×20 alin. Kostnaðurin av húsabyggingini verður ætlaður til 5.000 kr.

J. P. Vang hevur áður fingið 1.000 kr. til bygging av einum hønuhúsi. Hetta húsið er gjørt og studningspeningurin goldin. Eisini er játtað honum 300 kr. í rentufríðum láni til keyp av eini klekimaskinu.

Harra Mourits E. Jacobsen, Kaldbak, hevur í skrivi av 1. september 1941 søkt um studning til bygging av einum hønuhúsi fyri 200 hønum eins og til 200 m av hegn. Hann metir húsið og hegnið at kunna at kosta um 1.000—1.200 kr. Ein uppdráttur av tí ætlaða hønuhúsinum er viðlagdur.

Fíggjarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, ásannar, at tað er av týdningi at fáa høsnahaldið framt í Føroyum, serliga nú undir krígunum, tá ið spurningurin eftir eggum er ógvuliga stórur. Tingið hevur í samtykt í fjør játtað 10.000 kr. til høsna- og grísahald og hevur harvið tikið principiella støðu fyri lán og studning til menn, ið hava hug at fara undir framleiðslu av eggum og fleski til sølu.

Sambart hesa tingsins principiellu støðu skjýtur nevndin uppá at játtað verður hvørjum av umsøkjarunum eitt rentufrítt lán til afturrindan í 5 ár.

Uppskot:

1) Tinglið játtar úr amtsgrunninum sum rentufrítt lán til afturrindingar í 5 ár:
   a) J. P. Vang, Tvøroyri, 2.000 kr.
   b) Mourits E. Jacobsen, Kaldbak, 1.000.
2) Umsøkjarin fær peningin goldnan, tú ið húsið er gjørt liðugt og av landsnevndini er góðkent sum gott og nýtiligt til bøsnahús.

4. okt. samtykt 14—0.

---

7. Studningur til stik.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Harra Joen P. Skorastein, Lorvik, søkir tingið um studning til stik um trøð sína. Landsnevndin hevur sent málið til Føroya Búnaðarráð.

Í málinum liggur avrit av einum riti frá ráðnum til umsøkjarin, har lovað verður honum studning at rinda $^1/_3$ av tí, ið stikið kostar. Sagt verður eisini umsøkjaranum, at um hann ynskti at fáa lán, skal hann søkja um tað á einum serligum skema.

Undirritaða nevnd, ið málið er heint til, heldur, at tað liggur ikki fyri hjá tinginum at veita studning til stik við tað, at henda uppgáva er hjá Føroya búnaðarráðið, ið tinglið styðjar við stórum peningi til búnaðarendamál.

Búnaðarráðið gevur serliga munandi stuðul til grótgarð og gevur nevndin øllum monnum, ið ætla at gera gyrðl, hetta ráð:

Ger um trøðna grótgarð,
stóran stuðul tá tú fær,
men keypir tú tær útlendskt stik,
kalla vit tað landasvik.
Hald teg burt frá stik-agentum,
pening tá tú fært við rentum.

Úpskot:

Vísandi á álitið kann tingið ikki veita umsøkta studning.

1. okt. fall við 12—0.

---

8. Studningur til grísahald.

Álit frá *fíggjarnevndini* (J. Patursson óheftur):

Landsnevndin hevur haft kjøtspurningin til viðgerðar, og í ásannan av, at tað er neyðugt at gera tað,ið gerast kann, fyri at økja um kjøtframleiðsluna her á landi, hevur hon nakað undan tingsetuni játtað 5000 kr. til keyp av alidjórum til svínahald. Keyptar eru nakrar sýr og nakrir gøltar frá meinarístjóra Jensen. Búnaðarráðgevaranum Mads Winther Lützen varð givið í hendi saman við løgtingsskrivstovustjóra Mitens og búfrøðingi H. J. Jacobsen at kanna eftir, á hvønn hátt tær keyptu sýrnar og gøltarnir best kundu haldast sum alidjór, serliga varð álagt teimum at kanna eftir møguleikum hjá royndarstøðunum í Hoyvík og í Traðardali á Sandi at halda alistøðir fyri grísahald.

Landsnevndin helt, at so vítt møguligt áttu hesar støðir at taka sær av teimum keyptu grísunum.

Á seinri fundi í landsnevndini greiddi búnaðarráðgevarin frá, at tað ikki hevði borið til at latið royndarstøðirnar tikið sær av hesum grísum, men varð tað givið ymsum monnum uppí hendur at halda nakrar sýr uppá tær treytir, at teir skulu rinda tær aftur gjøgnum nøkur ár og binda seg til at selja grísalvølpar til ein av búnaðarráðgevaranum ásettan prís.

Málið um grísahald er beint til undirritaðu nevnd, ið hevur haft tað til umnælis hjá búnaðarráðnum. Búnaðarráðið var serliga spurt um líkindini hjá royndarstøðunum í Hoyvík og í Traðardølum á Sandi at hulda grísaalimiðstøður. Tað hevur í riti av 10. oktober sett fram áskoðan sína í hesum máli. Tað heldur tað hava stóran týdning fyri hin føroyska búnaðarstattin at fáa upparbeitt ein svínastovn og ræður til at settar verða svínaalimiðstøðir. Viðvíkjandi at nýta royndarstøðirnar til allmiðstøðir verður sagt, at tað ikki er møguligt at hava eina allmiðstøð á royndarstøðini í Hoyvík, uttan at bygdur verður ein serligur svínastallur. Hetta frárræður ráðið kortini og heldur, at tað við teimum høgu prísunum, sum nú eru á byggitilfari, vil koma at vera ovdýrt at byggja; og tað vil eisini, heldur ráðið, vera skeivt at gera tað av teirri grund, at ætlanin er at leggja royndarstøðina í Hoyvík niður, tá ið landbrúksskúlin verður bygdur á Heyggi í Kollafirði.

Harafturímóti heldur ráðið, at royndarstøðin á Sandi vil væl kunna nýtast sum ein svínaalimiðstøð við at umbyggja eitt sindur har. Hendan um-

byggjan vil í mesta lagi koma at kosta 1.000 kr. og vil geva rúmd fyri 12—14 súm. Tað mælir til, at alistød verður sett á stovn her við 10 súm og einum gølti.

Hjálagt ráðsins riti finnst ein rakstrarætlan av búfrøðingi H. J. Jacobsen fyri svínahaldi í Traðardali og ein frágreiðing um hansara hugsan um hetta mál. Hann ræður til at hava 3 alistøðir við 10—15 súm á hvørjari, og heldur hann tað liggja best fyri at hava hesar miðstøðir hjá jarðabrúkarum á plássum, har søluviðurskiftini fyri mjólk eru vánalig; hann heldur tað als ikki duga, um maður vil hava slíkar alistøðir, at kroysta nøkur kríatúr inn á bygningar, sum eru bygdir til annað brúk. Slíkar alimiðstøðir megu hava bygningar, ið bóska til endamálið, men eisini hann heldur, at byggitilfarsprísirnir eru so høgir, at hann má ráða frá at fara undir nýbygging av alistøðum. Tað vil verða ovdýrt fyri at driftin kann bera seg — uttan so er, at peningurin til nýskipanina við tað sama verður skrivaður niður í hvat hon kostar í friðartíðum.

Hann hevur somu støðu sum ráðið til royndarstøðirnar í Hoyvík og á Sandi sum alimiðstøðir fyri svínahaldi í Føroyum.

Hansara driftsætlan fyri svínahaldið í Traðardali er:

Nýskipan:	
Bygningar	kr. 1.000
10 sýr	- 5.000
1 gøltur	- 500
	kr. 6.500
Árlig umsetan:	
Renta 5 % av 6.500 kr.	kr. 325
Avdráttur av 6.500 kr.	- 325
Fóður til 11 dýr à 1800 f. ei. à 50 øyr.	- 7.150
Viðlíkahald av ásvinum	- 750
— av bygningum v. m.	- 300
Rokt	- 500
	kr. 9.350
150 áttavikugrísar (9350 : 150) à 64	kr. 9.600

Brúkið skuldi soleiðis kunnað borið seg við at grísarnir verða seldir fyri 64 kr., sum eisini liggur um dagsprísin nú, heldur hann.

Í málinum liggur ein umsókn frá Páli J. Nolsøe á Tvøroyri um studning til keyp av alisvínum, tveimum súm og einum gølti, umsóknin er viðmælt av Fróðblar sóknarstýri.

Nevndin er á einum máli um, at í hesum tíðum ræður tað um at leggja so nógv inn av mati sum møguligt. Eingin veit, hvussu verður við at fáa nakað uttanífrá.

Kjøtspurningurin er ógvuliga átroðkandi millum manna. Síðan kríggið brast á, er innførslan av kjøti vorðin torfør vegna teir høgu prísirnar og vegna, at kjøt hevur verið ilt at fingið uttanífrá. Kjøtframleiðslan í Føroyum er alt ov lítil til brúkið her á landi. Hetta hevur borið kjøttrot við sær og eina órímiliga hækkan av kjøtprísinum, sum tó viðvíkjandi heimaframleiðsluni er avmarkaður við hægsta prísi.

Tað er soleiðis, at í øllum húsum er altíð nakað væl av avfalli og avlopi, ið ikki kann nýtast til fólkafóði. Tað ber tí væl til hjá tveimum,

trimum húsum at taka seg saman um at føða ein grís, og kunnu tey gera tað uttan at keypa stórvegis av handilsvøru til hansara.

Nevndini er kunnugt, at tað finnst ein hópur av fólki í Føroyum, sum leingi hevur roynt at fingið sær grísahvølpar, men sum ongar hava fingið, av tí at eingir hava verið fallir at fáa, og má tað tí haldast at vera á beinari leið, at landsnevndin hevur tikið upp málið um økjan av kjøtframleiðsln okkara við at gera fyrlskipanir til fremjan av grísahaldi í Føroyum.

Tað vil tí verða ein avgjørdur bæti fyri kor smánanna, um skipað verður so fyri, at grísahvølpar kunnu fáast fyri ein hampuligan prís.

Nevndin aftrar sog ikki við at mæla tinginum til at skipa fyri, at tað almenna fyri fyrst setir á stovn eina alistøð fyri svínahald í Føroyum, og at henda alistøð kemur at liggja á royndarstøðini í Traðardali á Sandi, soleiðis sum greitt er frá frammanundan, at møguligt er at gera, og at tað tí verður heitt á búnaðarráðið, ið situr um royndarstøðirnar, at gera so væl tingsins vegna at taka sær av at skipa fyri eini svinaalistøð á støðini í Traðardali á Sandi, og at tingið játtar ráðnum eitt tilskot uppá 1.000 kr. til umbygging av húsum har til svínaaling og keypir stødini 10 sýr og ein gølt, ið verða at rinda aftur av rakstrinum.

Tað er nevndarinnar áskoðan, at stødin eigur at fáast við framleiðslu av grísahvølpum til sølu til fitingar eins og av alisvínum til sølu. Prísurin á hvølpunum til fitingar eigur ikki at fara uppum 50 kr., fyri at ómúgvandi maður skal kunna hava møguleika at keypa. Men nevndin heldur ikki, at tingið í hesum viðfangi hevur umstøður til aftrat tí, ið frammanfyri er skotið til, at veita privatum persónum beinleiðis studning ella lán til svínahald. Mælt verður tí til at svara umsøkjara Poul Nolsøe á Tvøroyri, at tingið ikki kann veita honum umsøkta studning, men víst verður honum á, at hann annaðhvørt hjá teim, ið longu við tingsins hjálp hava fingið sýr, ella á teirri tilætlaðu alistøð innan stutta tíð kann fáa allsvín fyri ein rímiligan pening.

Uppskot:

1) Tingið játtar Føroya búnaðarráði 1.000 kr. úr amtsgrunnunum sum studning til umbygging av húsum á royndarstøðini í Traðardali á Sandi, so tey verða hóskandi til bríks fyri svínaaling.

Føroya búnaðarráð verður biðið um tingsins vegna at skipa fyri rakstrinum av eini miðstøð fyri svínaaling á nevndu royndarstøð. Amtsgrunnurin rindar keypið av 10 súm og einum gølti til alimiðstøðina; peningurin verður at rinda aftur av rakstrinum við $^1/_4$ um árið. Alimiðstøðin hevur skyldu at selja grísahvølpar fyri so lágan prís sum yvirhøvur møguligt, fyri at ómúgvandi eisini kunnu hava høvi til at fáa sær fitisvín.

2) Tingið kann ikki veita umsøkjara Poul Nolsøe á Tvøroyri tann umsøkta studning, men víst verður honum á, at hann annaðhvørt hjá einum av teim, ið longu við tingsins hjálp hava fingið sýr, ella á teirri í álitinum umtalaðu tilætlaðu svínaalistøð í Traðardali á Sandi innan stutta tíð kann fáa grísahvølpar til alisvín fyri ein rímiligan pening.

29. okt. samtykt 16—0.

9. Viðlíkahald av gørðum.

Álit:

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune har ved Skrivelse af 3. September 1941 indbragt for Lagtinget en af Hegnsynskommissionen for Frodebø Bygd afsagt Kendelse, hvorefter Kommunen er tilpligtet at vedligeholde en nærmere betegnet Hegns- eller Gærdestrækning mellem Indmark og Udmark.

Forstanderskabet gør gældende, at den omhandlede Gærdestrækning er Kommunen uvedkommende som Følge af, at Kommunen ikke er Ejer af nogen Udengaardsjord, men kun er Ejer af nogle Grundstykker, at Vedligeholdelsespligten til Gærder, som det omhandlede, paahviler det Marketal, der besidder Udmark og Indmark, og at Hegnsynspligten hæfter paa det samme Marketal, naar dette indlægger Haugestrækninger (Trøer) til Opdyrkning.

Forøvrigt fremgaar det af Sagen, at Hegnsynskommissionen har ladet den omhandlede Hegnsstrækning udbedre for Kommunens Regning og derefter, da Forstanderskabet nægtede at betale Regningens Beløb 29 Kr. 90 Øre, ladet dette inddrive ved Udpantning.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist til Behandling, skal bemærke, at Lov for Færøerne Nr. 171 af 18. Maj 1937 om Hegn- og Markfred bestemmer, at Hegnspligten paahviler Indmarken (§ 2, 1. Stk.), at den som opfører nyt Hegn, kan fordre det synet af Hegnsynsmændene og kræve Afgørelse af, om en Del af det fremtidig bør vedligeholdes af Ejere af indenfor liggende Hegn, som ved hans Hegn bliver overflødigt (§ 9, 2. Stk.), dog at det ikke skal paahvile Lodsejer at vedligeholde længere Hegn i Forhold til hans udlagte Andel i Indmarken, end denne Andel nogen Sinde har haft at vedligeholde (§ 9, 1. Stk.), at Hegnssager i 1. Instans henhører under Distriktets Hegnsynskommission (§§ 45 og 46), at den af Hegnsynskommissionen afsagde Kendelse inden 3 Uger efter Kendelsens Forkyndelse kan indankes for Landvæsenskommissionen (§ 49), og at Lagtinget saaledes ikke har Beføjelse til at omgøre eller ændre en i Henhold til Loven afsagt Kendelse.

Udvalget mener saaledes ikke at burde komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Hegnsynskommissionens Kendelse har været afsagt paa urigtigt Grundlag eller ikke, idet dette som anført ikke tilkommer Lovgivningsmagten at afgøre, men er et Spørgsmaal, der hører under den dømmende Myndighed.

Den ved Sagens 1. Behandling rejste Diskussion om Betimeligheden af at foreslaa gennemført Ændringer i fornævnte Lov om Hegn- og Markfred mener Udvalgets Flertal ikke at burde behandle under nærværende Sag.

Mindretallet (Davidsen og Zachariasen) bemærker, at Hegnspligt ikke bør overføres paa Kommuner, der udelukkende erhverver Jord i Bebyggelsesøjemed, og man anbefaler derfor, at der gøres en Tilføjelse til § 9, 2. Stk., efter 1. Punkt i Lov Nr. 171 — 1937 for Færøerne om Hegn- og Markfred.

Under Henvisning til det anførte fremsættes herved følgende

Forslag

fra Flertallet: (Kr. Djurhuus, H. Iversen og P. Petersen):

1) Sagen maa afvises som Lagtinget uvedkommende.
2) Der meddeles Forstanderskabet og Hegnsynskommisslonen Afskrift af nærværende Betænkning.

Fra Mindretallet: Til § 9, 2. Stk., efter 1. Pkt., i Lov Nr. 171 — 1937 for Færøerne om Hegn- og Markfred føjes:

Hegnspligt kan ikke overføres paa Kommuner, der har erhvervet Jord udelukkende i Bebyggelsesøjemed.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Øll nevndin er samd um, at løgtinglð ikki kann útvega dóm, avsagdan av hegneftirlitsmonnum, og setur tí fram felagsuppskot um hetta.

Minnilutin (J. P. Davidsen og L. Zachariasen) skuln halda fram:

Hegnskylda hvílir á innangarðs jørð. Minnilutin mælir til, at stykkir ið verða nýtt til annað enn búnaðarendamál, verða undantikin t. d. byggigrundir.

Tá eigari selur eitt innangarðsstykki, eigur tilsvarandi hegnskylda viðvíkjandi felagshegni at fylgja við og ganga yvir til hin nýggja eigarin. Hetta verður eisini at galda stykkir, sum verða seld til byggigrundir, men næstu ferð hegnskyldan verður býtt av nýggjum, hvat kann krevjast 10da hvørt ár, verða tílíkar byggigrundir undantiknar.

Lógin tykist ikki at vera greiið viðvíkjandi tí, her er flutt fram, og minnilutin setir tí fram uppskot, sum eru av týdningi serstakliga fyri kommunur, ið hava keypt innangarðs jørð at selja til byggigrundir.

Uppskot.

I. *Øll nevndin:*

Tingið hevur ikki heimild at broyta avgerð hegneftirlitsmanna.

II. *Minnilutin* (J. P. Davidsen og L. Zachariasen):

Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 171 af 18. Maj 1937 om Hegn- og Markfred.

§ 1.

§ 2, 1. Stk., 2. Pt., affattes saaledes:

Hegnspligten paahviler Indmarken med Undtagelse af Arealer, der benyttes til andet end Landbrugsformaal, saasom Byggegrunde, Fisketørringspladser o. lign., jfr. dog § 9.

§ 2.

Til § 9 føjes:

Naar hegnspligtig sælger vedkommende Ejendom eller en Del af samme, overføres Hegnspligten helt eller delvis til den nye Ejer, medmindre andet aftales.

Dette gælder ogsaa de i Henhold til § 2, 2. Stk. fra Hegnspligt undtagne Ejendomme, indtil ny Deling af Hegnspligten kan kræves.

27. oktober broytingaruppskotið frá allari nevndini samtykt 14—0. Broytingaruppskot minnilutans fall 5—0. Uppskotini í álitinum harvið burturdottin.

---

10. Leingjan av bøfriðing.

Álit:

Norðagøtu búnaðarfelag har ved Skrivelse af 7. September 1941 henvendt sig til Lagtinget med Andragende om, at Lovbestemmelserne om Faarenes Vintergræsningsret bliver ændret derhen, at Indmarken er fredet for Faar fra 14. April til 11. November. Som Begrundelse for Ansøgningen bliver det anført, *at* der fra offentlig Side er udsendt Opfordring til Folk om at dyrke mest muligt, *at* denne Opfordring er efterkommet i den Grad, at der nu henligger i kultiveret Stand betydelige Strækninger, som før henlaa ukultiverede, *at* Muligheder for et sikkert Udbytte dog er særdeles ringe, idet Faarene, der om Foraaret, efter at Kartoflerne er lagt i Jorden og Kornet saaet, har Græsningsret paa Indmarken, gør Skade paa Væksten dels ved selve Græsningen og dels ved at ødelægge Læggekartoflerne, samt desuden, *at* Faarene atter har Græsningsret paa Indmarken om Efteraaret, medens Roemarkerne er i bedste Vækst.

Udvalgets Flertal (Kr. Djurhuus, H. Iversen og P. Petersen) skal bemærke:

I Kapitel 8 i Haugeloven (Lov for Færøerne Nr. 172 om Haugers Styrelse og Drift m. m. af 18. Maj 1937) er der fastsat nærmere Regler for Haugens Græsningsret for Faar paa Indmarken.

Efter disse Bestemmelser tilhører i Tiden 25. Oktober til 14. Maj Græsningsretten for Faar paa Bø eller anden Indmark overliggende Hauges Ejer, medmindre anderledes lovligt er fastsat, dog har enhver Ejer eller Bruger af Indmark Ret til at indhegne og frede for Faar Arealer, der er tilsaaet med kunstigt Græs. Saadan Fredning, der kan udstrække sig til $^1/_4$ af den paagældende Ejers eller Brugers Indmark, kan omfatte det samme Areal i to paa hinanden følgende Aar efter Tilsaaningen (§ 34).

Yderligere kan Græsningstiden forkortes med indtil 2 Uger for den enkelte Vaar eller Høst, naar saa mange, som ejer eller bruger to Tredjedele af den paagældende Indmark (beregnet efter Skattemarker) samtykker deri (§ 35).

Endelig kan Græsningsretten saavel af Grundejer som af Haugejer *kræves aflost, naar det paagældende Areal agtes benyttet til Træplantning eller Anlæg af Have eller Fiskeforringsplads eller lignende med Græsningen uforeneligt Brug.*

I dette Tilfælde sker Afløsningen med fuld Erstatning i Penge af Græsningsrettens Værdi (§ 36).

Faarenes Græsning paa Indmarken om Vinteren e: Tiden fra endelig Indhøstning om Efteraaret til Udsaaning om Foraaret, maa sikkert anses at være et ligesaa gammelt Brugsforhold som Faareavlen er som Erhverv paa Færøerne. Det nu lovbestemte Tidsrum for Vintergræsningen (25. Oktober—14. Maj) har utvivlsomt efterhaanden erfaringsmæssigt fæstnet sig som det saavel for Indmarken som for Faarebruget mest belejligste Tidsrum.

Saalænge Indmark og Udmark tilhørte de samme Personer, kan det næppe formodes at være opstaaet nogen særlig Interessemodsætning mellem Indmarksbruget paa den ene Side og Udmarksbruget paa den anden Side.

Først efterhaanden som Trøindlæg fandt Sted, og Trøerne kom at tilhøre Personer, der ikke var Ejere i Haugen og saaledes ikke direkte interesserede i Faarebruget, opstod Interessemodsætningerne, idet Trøejere saa Udbyttet af sit Opdyrkningsarbejde reduceret ved den Græsning, Haugeejerens Faar udøvede fra Efteraar til hen paa Foraaret, medens Faareejeren paa sin Side følte sin Ret krænket ved at skulle vige med den ham tilkommende Vintergræsningsret.

Ved Thorshavn, hvor Overladelse af Trøarealer til Besiddelsesløse formentlig gaar længere tilbage end paa andre Pladser paa Færøerne, blev den mellem Haugeejeren og Trøbesidderen opstaaede Interessemodsætning løst paa den Maade, at der ved Loven af 19. Januar 1863 om Afhændelse af de ved Fæstegaarden Husegaard ved Thorshavn tilhørende Trøer blev skabt Adgang for Trøbesidderen til ved frivillig Overenskomst mellem denne og Fæsterne at afløse Vintergræsningen. Saa vidt vides, er Vintergræsningsretten derefter afløst for et betydeligt Antal Trøers Vedkommende. Senere er der ved Lov Nr. 179 af 1. April 1924 om Afløsning af Vintergræsningsretten paa Trøer, indlagt fra Fæstegaarden Husegaard og fra Embedsgaarden Aalekær, givet Trøbesidderen Ret til, saafremt denne ikke kan opnaa frivillig Afløsning *at kræve* Afløsning gennemført mod et af Landvæsenskommissionen fastsat Vederlag.

Da Vintergræsningen som foran anført er en ældgammel til Ejeren og Besidderen af Udmarken knyttet Rettighed, kan en Afløsning eller en Indskrænkning i denne Ret næppe ske uden mod fuld Erstatning til den græsningsberettigede. Dette synes ogsaa erkendt ved den fornævnte Lovgivning om Vintergræsningsrettens Afløsning. Ved Haugeloven af 1937 er der imidlertid tilsyneladende skabt Adgang for Indmarkens Ejer eller Besidder til uden Vederlag at frede indtil $^{1}/_{4}$ af Indmarkens samlede Areal, men maa dette dog formodes sket ud fra den Betragtning, at den øvrige Del af Indmarken (der er formentlig særlig tænkt paa Trøer) vil yde Faarene en bedre Græsning, særlig om Foraaret, end det paagældende Areal i Forvejen kunde yde, medens det henlaa uopdyrket. En Fredning under den her omhandlede Form omhandler ogsaa kun saadanne Arealer, der er tilsaaet med kunstigt Græs.

Det maa imidlertid ogsaa anses for fastslaaet ved Haugeloven af 1937, at Vintergræsningsretten er et velerhvervet Gode, der ikke uden imod Erstatning kan afløses, cfr. Lovens § 36.

Hvad angaar det i foran omhandlede Ansøgning anførte om, at det ved Lov er nødvendigt, at forkorte Tiden for Vintergræsningen om Efteraaret af Hensyn til Indhøstningen af Roer og om Foraaret af Hensyn til Saaning og Kartoffellægningen, bemærkes, at der ved den fornævnte Lovbestemmelse i Haugelovens § 36 allerede synes at være skabt Adgang til fuldstændig Afløsning af Faarenes Vintergræsningsret, naar det paagældende Areal agtes benyttet til et med Græsningen uforeneligt Brug, og naar hertil kommer den

ved Lovens § 34 hjemlede Adgang til for 2 Aar ad Gangen at frede indtil $^1/_4$ af Indmarksarealet af Hensyn til Tilsaaning, kan Udvalgets Flertal ikke se rettere, end at der saavel for Andragerne som ligestillede allerede foreligger fornøden Lovhjemmel til at gennemføre en Fredning saavel fuldstændigt som for et kortere Tidsrum af saadanne Arealer af Indmarken, der anvendes til Dyrkning af Kartofler, Roer og Korn eller andre Vækster, der ikke taaler Græsning af Faar. Det, at der maa ydes fuld Erstatning, naar Vinterfredning ønskes gennemført, mener Udvalgets Flertal ikke kan ændres ved Lov, idet Vintergræsningsretten, som allerede paapeget, er et velerhvervet Gode, der ikke kan ophæves uden mod fuld Erstatning.

Ved at henvise til det foran anførte skal Udvalgets Flertal tillade sig at fremsætte nedenstaaende Forslag.

Ein minniluti í nevndini (J. P. Davidsen og L. Zachariasen) dugir ikki at siggja, at tann tíðin (25. oktober—14. mai), sum seyðurin nú við „Lov for Færøerne om Hangers Styrelse og Drift m. m." hevur rætt til at vera á bønum, í royndum hevur vist seg at vera mest hóskandi bæði fyri innangarðsbrúkið og uttangarðsbrúkið.

Tvørtímóti hava royndir prógvað, at bæði sáing av korni og niðurseting av eplum um summarmála (14. april) ella fyr geva størstu ársgrøði. Bit á bønum um várið gevur eisini stóran stoðg í grasvøksturin. Nógvar staðir tekur seyðurin setteplini upp aftur um várið, og hóast tað eru reglur fyri, at slíkur seyður skal verða avtikin, vil tað í flestum førum vera nærum ógjørligt fyri ein veltingarmann at noyða teir, ið seyðin eiga, til gjøtla at rætta seg eftir hesum reglum, helst tá ið tað er komið so vitt, at meginparturin av bøseyðinum tekur upp epli.

Minnilutin heldur tí, at tað hevur stóran týðning fyri samfelagið, at innangarðsjørðin verður betri friðað um várið og vil sum hovnðssjónarmið sela fram, at seyðurin eigur at fara av bønum 14. april í staðin fyri 14. mai. Annars heldur minnilutin, at tað hevði verið nakað vunnið, um bøfriðingin um várið kundi verið selt frá 1. mai og loyvir sær at seta uppskot um hetta, um ikki meiraluti fæst fyri at friða frá 14. april.

At leingja bøfriðingina um heystið vil óivað vera beinleiðis til bata bæði fyri seyðahaldið og veltingarmennirnar, við tað at royndir hava vist, at seyður, sum seint leggst at bakkanum um heystið, er betri fyri í allar mátar bæði lívseyður og holdseyður. Kálveltur nýtast at hava frið um heystið, og fyri innangarðsbrúkið vil ein leingjan av bøfriðingini frá 25. oktober til 11. november tí hava stóran týðning uttan at skerja seyðabrúkið nakað.

Minnilutin má halda, at vinningurin fyri samfelagið við at friða innangarðsjørðina betri bæði á vári og heysti er mangar ferðir størri enn tann missur, seyðabrúkið vil halda seg hava av slíkari friðing. Missurin er ivingasamur, men vinningurin er opinberur. Grønmetisveltingin, sum er so ómetaliga týðningarmikil fyri fólkið sum heild, kann heldur ikki fara fram á bønum, uttan hann verður friðaður betri, enn nú er.

Felagsskapurin millum haga og bø í gomlum døgum gav felags áhuga fyri spurninginum um friðing av innangarðsjørðini, og tað fátal av plantum, sum tá var lagt undir velting, gjørdi heldur ikki spurningin so nógv átroðkandi sum nú. Síðani hevur traðarbrúkið í Føroyum ment seg ár undan ári, og samfelagið hevur gjøgnum lóggávuna roynt at fremja hetta brúkið, sum er eitt avgjørt innangarðsbrúk. Millum traðarjørð og uttangarðsjørð er eingin felagsskapur í ognarrætti, men uttangarðsjørðin hevur, sum nú er, brúksrættindi til seyðabit á flestum trøðum frá 25. oktober til 14. mai. Hesi brúksrættindini skaða traðarbrúkið almikið helst um várið og um heystið. Av tí at viddin av traðarjørð er skjótt vaksandi og longu er stór í samanburði við hin gamla markalagda bøin, og av tí at kravið um størri friðing á trøðunum økist samsvarandi veltingarhugin hjá monnum, vil spurningurin um at

Mava traðirnar óskerdar til egið brúk verða alt meira átroðkandi, sum tiðin liður.

Tingið noyðist tí at taka henda spurning upp til avgerðar, soleiðis at málið verður hent inn á eina fasta, men lættgongda leið.

Satt er tað, at lógin um „Haugers Styrelse og Drift m. m." undir givnum umstøðum gevur algongd til at fáa traðir friðaðar eftir § 36 og 37 í somu lóg. Ein dómur, sum sagdur er viðvíkjandi eini trøð í Gøtu, ásannar hetta. Minnilutin heldur tó, at tann mannagongd, sum ásett er eftir núgaldandi lóg er ov torfør og dýr og mælir til, at reglurnar fyri bøfriðing verða gjørdar greiðari og einfaldari, so at friðing verður lættari at fáa til vega bæði viðvíkjandi tíð og peningi.

Forslag:

I. Fra Flertallet:

Andragerne henvises til at forholde sig efter Reglerne i Kapitel 8 i Haugeloven af 18. Maj 1937 med Hensyn til Fredning af Indmark eller Afløsning af Vintergræsningsretten paa Indmarken.

II. Fra Mindretallet:

A) Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 172 om Haugers Styrelse og Drift m. m. af 18. Maj 1937.
1) I § 34 ændres „25. Oktober" til „11. November".
2) I § 34 ændres „14. Maj" til 14. April".
3) Subsidiært, hvis Pkt. 2 falder:
I § 34 ændres „14. Maj" til „1. Maj."

B. Tingið áleggur Føroya búnaðarráði til næstu vanligu tingsetu at leggja fram uppskot til greiðari og einfaldari reglur, hvareftir bøfriðing, harundir vetrafriðing, kann fáast til vega lettari enn nú bæði viðvíkjandi tíð og peningi.

31. okt. uppskot minnilutans fullu 8—0. Uppskot meirlutans samtykt við 12—1.

11. Studningur til uppdyrkan.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Tingið samtykti í fjør at geva landsnevndini heimild til at veita úr amtsgrunninum upp til 50.000 kr. sum studning til uppdyrkingararbeiði.

Áheitan er nú komin frá Føroya Búnaðarráð til figgjarnevndina um at fáa 20.000 kr. í eykastudningi til veltingarmenn, fyri at teir kunnu fáa hóskandi studning.

Figgjarnevndin hevur samtykt at seta fram soljóðandi

Uppskot:

Tingið játtar landsnevndini 20.000 kr. til bráfengis nýtslu til veltingarstudning.

7. okt. samtykt 19—0.

12. Keyp av traktor.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Til figgjarnevndina er latið rit frá Johs. A. Zimmers í Saksum um lán ella studning til keyp av traktori, plógvi og eini harvu, ið hann sigur kostar á goymslu £ 325.

Figgjarnevndin heldur seg ikki kunna mæla tinginum til at veita umsókta lán ella studning og setur tí fram

Uppskot:

Svarað verður umsøkjaranum Johs. A. Zimmers, Saksum, at umsókta ikki kann verða játtað.

5. nov. samtykt 13—0.

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

1. Eftirlit.

Álit:

Amtmaðurin hevur sent tinginum frágreiðingar frá sýslumonnunum í Norðuroyum, Eysturoy, Sandoy og Suðuroy. *Sýslumaðurin í Norðuroynum* sigur frá, at vegir, brúgvar og lendingar yvirhøvur eru í góðum standi. *Sýslumaðurin í Eysturoy* greiðir frá, at vegurin Fuglafjørð—Gøtu er nakað sliti, men annars í góðum standi. Harímóti treingir vegurin frá Gøtu til Sóldarfjørð og vegurin til Skipanes til umvæling. Vegurin frá Sóldarfirði til Nes við síðuvogi til Rituvík og *Aðuvík* verður nógv brúktur av bretsku herdeildini, sum nýtur tungar vognar. Hann treingir tí til nógv viðlikahald.

Vegurin Stroudur -Skála er heldur ikki góður eins og vegurin Eiði—Oyri er nógv slitin.

Sýslumaðurin í Sandoy sigur: Vegirnir í Sandi treingja nógv til áfyll. Brúgvar og lendingar eru í góðum standi. Uppgongdin í Stóra Dimun hevur ymisk brek. Soleldis er ein trætrappa ovast í klyvini rotin.

Í *Suðuroy* sigur sýslumaðurin, at vegirnir eru í góðum standi; tó er vegurin Lopra—Sumba enn ikki nóg miklð umvælaður, og í Porkeri eru fleiri vegir í ringum skill, serliga út eftir bakkanum og frá gørðum oman í bygdina.

Løgtingsins verkfrøðingur hevur sent tinginum soljóðandi frágreiðing:

„*A. almindeligt.*

Det bemærkes paa Forhaand, at jeg i det forløbne Aar ikke har kunnet afse Tid til en Befaring af alle Veje (Hovedveje og Biveje). *Veje, som ikke er nævnt i det følgende,* kan anses for at være i nogenlunde god Stand.

Om *Bivejе* (Opdyrkningsveje og Stikveje) kan i Almindelighed udtales, at man sjældent træffer dem i helt god Stand. Trafikken paa disse Veje er i Reglen ringe og foregaar mest periodevis. De er derfor hyppigt stærkt begroet med Græs og har Hjulspor, der stammer helt tilbage fra Anlæggets Tid. Selv hvor Færdslen paa Bivejene er minimal, kræves altid nogen Vedligeholdelse, f. Eks. Fyldning af Hjulspor og Borthugning af altfor frodigt Græs, og selvom disse Arbejder er lidet bekostelige, forsømmes de tit.

De besøgte *Broer og Landingssteder* har været i god og forsvarlig Stand.

B. *Hovedveje.*

1. Nordre-Øerne.

Vejene i og omkring Klaksvig er i ret god Stand, dog enkelte Steder noget slidte.

2. Østerø.

Vejen fra Gjov sydefter mod Funding er i god Stand.

Vejen Fuglefjord—Nordre Gøte er ret god, men nyt Slidlag er paakrævet paa ret lange Strækninger.

Vejen Nordre Gøte—Sydre Gøte og Gøte Gjov—Gøte Ejde er jævn og god, dog med Slidhuller paa førstnævnte Strækning og noget nedkørt paa sidstnævnte.

I Næs Sogn er Vejene i det store og hele ikke tilfredsstillende. Strækningen Gøte Ejde—Saltnæs incl. Skibenæs-Vejen er værst medtagen, men vil blive hovedrepareret i nærmeste Fremtid med Bidrag fra de engelske Styrker, som har brugt og stadig bruger Vejen stærkt. Ridevig Vejen er noget forbedret ved en Reparation sidste Efteraar af den værste Strækning. Avevig Vejen er ogsaa forbedret en Del, men er stadig meget ujævn. — Strækningen Saltnæs—Tolte—Næs er i god Stand efter Hovedreparation sidste Efteraar.

Vejen Skuale—Strænder er ret god. Der er foretaget Vedligeholdelsesarbejder, hvortil de engelske Styrker har bidraget ved at stille Lastbil til Raadighed.

3. Strømø.

Vejene ved Haldersvig er i god Stand, men bruges ogsaa meget lidt.

Vejen Kvivig—Kollefjord er i ret god Stand. Den er enkelte Steder noget slidt og ujævn, men Udbedringen skrider jævnt fremad. Vejen fra Kvivig mod Vestmanhavn er ogsaa ret god, dog har den sine Steder ret dybe Hjulspor.

Vejen Velbestad mod Thorshavn er nogenlunde. Derimod er Vejen Velbestad—Kirkebø i meget daarlig Forfatning, og en Hovedreparation er meget stærkt paakrævet.

4. Vaagø.

Hovedvejene paa Vaagø er i ret god Stand.

5. Sandø.

Vejen fra Skopen mod Sand til Hálsá Vatn er bragt i ganske god Stand.

Vejstrækningen beliggende i Sands Kommune er under al Kritik. Man har i Sommer forsøgt at udbyde Hovedreparation af ca. 10 km Vej i

Entreprise. Resultatet af Licitationen var, at der indkom eet Tilbud, der lød paa 25.000 Kr. for ca. 5 km Vej. Kommunen har derfor opgivet denne Fremgangsmaade og agter nu at foretage nødtørftig Reparation i Efteraaret.

Fra Sands Kommunegrænse til Vejgaffelen Skaalevig—Husevig er Vejen ogsaa meget daarlig, selvom man her har foretaget nogle Udbedringer. Fra Vejgaffelen til Skaalevig er Vejen nogenlunde, og Vejen til Husevig er ret god.

6. Sudero.

Vejen Frodebø—Tveraa—Trangisvaag—Ørdevig er i ganske god Stand, men noget ujævn. Der bruget særlig paa Fjordens Nordside Skærver til Vedligeholdelse, og det kniber med at holde Vejen forsynet med et passende Dæklag af leret Grus.

Vejen Ørdevig—Famien er i god Stand.

Vejen Vaag—Porkere er i ret god Stand.

Vejen fra Vaag mod Lobra trænger til nogen Istandsættelse før den endelig afleveres.

Vejen Sumbø—Lobra har længe været i daarlig Stand, men er nu meget forbedret paa Strækningen fra Sumbø til Hesten. Fra Hesten ned til Lobra venter man at faa repareret det værste i Løbet af Efteraaret".

Nevndin vísir á frágreiðingarnar og mælir til, at avskrift verður send vegstýrinum, og vegstýrið verður umbiðið at royna at fáa vegmenn og kommunnr undir umsjón av verkfrøðinginum at arbejða betri saman, so betri skil kann koma á viðlikahaldið av vegunum, serstakliga í Sandoy má nakað gerast.

Uppskot.

1) Avskrift av frágreiðingunum verður at senda kommununum, og samstundis verður tað álagt teimum at bøta um tey ávístu brek.

2) Avskrift av álitinum og frágreiðingunum verður at senda vegstýrinum.

10. oktober samtykt 16—0.

2. Lendingsviðurskiftini í Skálavík.

Álit frá *ríggjarnevndini:*

Tingið játtaði í 1939, sambart 2. og 3. ára veg- og havnaætlanina, til lendingina í Skálavík 7.000 kr. fyri 1940/41, 1941/42 og 14.000 kr. fyri 1942/43—1944/45.

Í riti av 28/12 1940 søkir sóknarstýrið í Skálavík landsnevndina um at fáa loyvi at nýta fyrsta árs tilskotið til dýpan av lendingini.

Biðið verður um, at sóknarstýrisformaðurin má fáa høvi at koma á landsnevndarfund fyri at greiða nærri frá málinum.

Løgtingsskrivstovan letur sóknarstýrið í riti av 3. januar 1941 fáa boð, at tess formaður kann koma á landsnevndarfund 7. og 10. januar 1941.

7. januar helt so landsnevndin fund. Limir av sóknarstýrinum í Skálavík og løgtingsmenn í Sandoynni vóru á fundi.

Samtykt varð at geva sóknarstýrinum loyvi at byrja dýpingararbeiðið við lendingina og at nýta peningin eftir 5 ára ætlanini plus 800 kr., sum vóru játtaðar í 1939. Hendu játtanin var treytað av, at arbeiðið fór fram eftir ætlan verkfrøðingsins, og at tað mátti gerast innanfyri tann játtaða peningin. Loyvi varð givið kommununi at taka eitt lán uppá 7.000 kr.

14. januar 1941 ger løgtingsskrivstovan verkfrøðing Ejrnæs og sóknarstýrið kunnugt við hesa landsnevndarinnar viðtøku.

Í ritum av 14. og 15. mars 1941 viðger løgtingsins álitismaður Kr. Jensen lendisviðurskiftini í Skálavík. Hann metir arbeiðið at koma at kosta um 19.000 kr.

Á fundi 27. mars 1941 samtykti landsnevndin at senda sóknarstýrinum í Skálavík Kr. Jensens kostnaðarætlan.

Í riti av 19. mars 1941 til løgtingsskrivstovuna sigur sóknarstýrið, at tað hevur samtykt at gera lendingina eftir Kr. Jensens uppdrátti og kostnaðarætlan. Tað biður um hjálp og loyvi at taka eitt arbeiðslán uppá 14.000 kr. Lánið ynskist soleiðis, at slátsins og løgtingsins partur av játtanini til lendingina fyri tey 3 seinastu árini av 5 ára ætlanini skal, so hvørt sum peningurin fellur til rindingar, nýtast til afturrindan av láninum, meðan kommununnar partur av láninum skal standa til afturrindingar í 20—25 ár.

Í avriti av gerðabókini fyri Skálavíkar kommunu verður greitt frá, at ósemja er komin í millum sóknarstýrisformannin og Hans Dalsgarð, sum sóknarstýrið hevði biðið til formann fyri arbeiðinum uppá lendingina. Sagt verður í hesum avriti, at sóknarstýrið hevði hildið fund við Hans Dalsgarð, og at tað á hesum fundi hevði spurt hann, um hann „fortsatte som Formand", ella um hann hevði sagt upp, verður sagt, at Dalsgarð svaraði, „at han var Formand for Landingsstedet, og at Forstanderskabet havde intet at sige over Arbejdet, medmindre det overskred Arbejdsplanen".

Upplýst verður, at meirilutin í sóknarstýrinum samtykti so at leggja málið fyri løgtingsskrivstovuna at spyrja, um sóknarstýrið soleiðis kann setast „ud af Funktion".

Tann eini sóknarstýrislimurin heldur sambart avritið, at sóknarstýrið longu, áðrenn arbeiðsformaðurin var ásettur, átti at halt kannað hansara „Kompetence og Myndighedsomraade", og helt annars fyrispurningin bert koma at tarna málinum.

Í riti av 21. juli 1941 gevur verkfrøðingur Ejrnæs hesa frágreiðing:

„Vedr. Landingsstedet i Skaalevig.

Den 10. ds. besøgte jeg Skaalevig og besaa det Arbejde, som er i Gang ved Landingsstedet. Jeg foretog visse Opmaalinger og konfererede med Forstanderskabsformanden Antonius Joensen og Arbejdsformanden Hans Jac. Christoffer Jensen, Skopen, som i Fællesskab leder Arbejdet.

Under Konferencen gjorde jeg Hr. Joensen opmærksom paa, at der blev arbejdet uden Bevilling, idet Landsnævnet, saavidt jeg vidste, havde vedtaget, at Tilskudet fra Lagtinget var betinget af, at Kr. Jensens Plan blev fulgt, og at Hans Dalsgaard var Formand. Hr. Joensen indrømmede Rigtigheden heraf, men erklærede, at Sagen vilde blive forelagt Lagtinget, og at den derefter sikkert vilde tage en anden Vending. Dette bekræftede min Formodning om, at de opstaaede Divergenser ikke blot er af personlig Art — hvad der er øjensynligt for enhver — men ogsaa har en politisk Baggrund. Sagen er saaledes kommet ind i et Leje, hvor den til en vis Grad falder udenfor mit Virkefeldt. Jeg skal iøvrigt oplyse, at jeg kun ad Omveje er blevet gjort bekendt med ovennævnte Landsnævnsvedtagelse, samt at jeg umiddelbart efter, at Striden mellem Antonius Joensen og Hans Dalsgaard var opstaaet, og før Sagen var kommet til Landsnævnets Kendskab, tilbød at tage til Skaalevig for at mægle Parterne imellem og hjælpe til med at planlægge en Arbejdsordning. Dette blev afslaaet af Hr. Joensen.

Om det indtil den 10. ds. udførte Arbejde skal jeg oplyse følgende, idet der henvises til vedføjede Skitse, hvis sorte Linier er Kopi af Kr. Jensens Skitse, og hvor der med rødt eller med rød Understregning er angivet det udførte Arbejde og hvad dertil hører.

Kr. Jensens Forslag gaar i det store og hele ud paa:

I. at opføre en Dækmur fra Skæret og indefter. II. at uddybe Bassinet ca. 50 cm og III. at bygge en Indfatningsmur paa Bassinets Landside med Stenopfyldning bagved og med et Baadeoptræk.

ad I. Dækmur. — Af dette Arbejde er intet udført.

ad II. Uddybning.

Formand Hans Dalsgaard stillede sin Kran op paa Skæret ved „A" og havde til Hensigt at arbejde sig over mod Landingsbroen. Han skønnede, at man burde nærme sig denne sidste med Varsomhed, da den hviler lige paa Bunden. Det var Meningen rent foreløbigt at oplægge de optagne Sten paa Klippeplateau'et nord for den projekterede Dækmur. Der ses ingen Grund til at kritisere den af Hans Dalsgaard valgte Fremgangsmaade. Da Dalsgaards Virksomhed var ganske kortvarig, er det umuligt at udtale sig om, hvorledes Arbejdet skred frem i denne Periode. (Det bemærkes i Forbigaaende, at jeg ikke har nogensomhelst Grund til at anse Hans Dalsgaard for ukvalificeret til at lede et Arbejde af denne Art.)

Efter Dalsgaards Afskedigelse har man valgt at placere Kranen paa Broen ved „B". Heller ikke mod denne Disposition er der noget at indvende, forudsat at man viser Forsigtighed, naar der uddybes nær ved Broen. Der er optaget en Del større Sten med Kranen, og i det med rød Punktering viste Område har man foretaget Sprængninger i Bunden, der hævdes at være et Slags Rev, og ligeledes sprængt større Sten. Sønderdelingen af Stenmaterialet har vanskeliggjort Ogtagningen, men det hævdes, at Fremgangsmaaden har været nødvendig. Størstedelen af det optagne Stenmateriale er meget skørt og egner sig ikke til Opbygning af Mure eller til Dæklag paa Havnepladsen. Der skønnes at være optaget mellem 20 og 30 m^3 ialt. Der foreligger ikke Dybdemaalinger i Havnebassinet, saaledes at det vil være umuligt at konstatere, hvorvidt den foreskrevne Udgravningsdybde bliver

opnaaet. Det kan forudses, at Udgravningen vil blive baade langvarig og bekostelig. Da Havnepladsen snart vil være færdigbygget — hovedsagelig med Materiale andetsteds fra — vil man i Fremtiden være henvist til at føre det optagne Materiale til Søs eller henlægge det paa Stranden syd for Broen.

III. Indfatningsmur og Havneplads.

Indtil den 10. ds. er ca. Halvdelen af Arbejdstimerne medgaaet til ovennævnte Arbejde. Man har ikke lagt Indfatningsmuren efter en krum Linie, som angivet af Kr. Jensen, men har gjort den vinkelformet, som vist, hvilket nærmest maa betragtes som en Forbedring. Indfatningsmuren er støbt paa et Fundament af et Lag Beton i Sække, der angives at være ført ned til mindst 50 cm under Bunden. Bag Muren er fyldt op med Materiale fra Uddybningen, ovenpaa hvilket man har lagt svære Sten, der hovedsagelig er taget fra Klippeplateau'et ved „C". (Dette er næppe helt heldigt, da disse Sten utvivlsomt medvirkede til at bryde Brændingen, der kommer østfra. Naar Dækmuren (I) er opført, vil dette Forhold muligvis være af mindre Betydning for Havnebassinet, hvorimod Kysten nok kan tænkes at blive mere udsat end før.) — Imellem de store Dæksten kiles ud med Flækker, der afjævnes med Cementmørtel. Den 10. ds. var Indfatningsmuren opført, ca. 45 m² af Havnepladsen var færdiggjort og ca. 30 m² belagt med store Dæksten. Disse Arbejder var godt udført. Der manglede endnu at udføre Baadeoptrækket samt ca. 140 m² af Havnepladsen.

Udgifter.

I Henhold til en foreløbig Opgørelse, der er tilsendt mig fra Forstanderskabet, er der til og med 10. ds. forbrugt ialt ca. 5180 Kr., der fordeler sig som følger:

	Uddybning	Havnepladsen
Materialer, Formandsløn, diverse	1400	1250
Arbejdsløn à 75 Øre pr. Time	1265	1265
	2665	2515

Uddybningsarbejdet har saaledes hidtil kostet ca. 100 Kr. pr. m³ mod de 60 Kr., som er beregnet i Kr. Jensens Overslag (se dette). Til Havnepladsen, der kun er knapt færdig, er der allerede brugt ca. 2515 Kr., medens der i Overslaget er regnet med ialt 2860 Kr.

Ved Bedømmelse af disse Resultater, maa man paa den ene Side holde sig klart, at der særlig ved Uddybningsarbejdet er en Del Startomkostninger, samt at Havnepladsen bliver større og bedre end forudsat i Projektet, men paa den anden Side maa man mærke sig, at Arbejdslønnen ved særlig Overenskomst er fastsat saa lavt som til 75 Øre i Timen, hvilket ikke er tidssvarende.

Forudsat at Overslagets andre Poster holder Slik, mener jeg, at der allerede nu efter et konservativt Skøn maa regnes med en Overskridelse paa mindst 7000 Kr. paa Overslagets første og sidste Post, nemlig:

150 m³ Stenbund at sprænge og optage for en Merpris af 30.— pr. m³	Kr. 4.500.—
Havneplads at fuldføre ..... ca.	— 2.500.—
	Kr. 7.000.—

Genpart af nærværende Skrivelse er tilsendt Forstanderskabet i Skaalevig."

Aftaná fund við arbeiðsformannin Hans Dalsgaard, sum var biðin um at greiða frá viðurskiftunum við lendingsarbeiði, og sum millum annað upplýsti, at sóknarstýrið skrivliga hevði tikið arbeiðsleiðsluna úr hondum hansara, samtykti landsnevndin at skriva til løgtingsverkfrøðingin og biðja hann kanna málið og royna at fáa arbeiðið aftur í gongd og ansa eftir, at tað fór fram eftir fyriliggjandi góðkendum byggingaruppdrátti og kostnaðarætlan.

Í skrivi av 28. mai 1941 biður sóknarstýrisformaðurin um at fáa rindað løgtingsins og státsins part av teimum 7.000 kr. lig 5.200 kr., og heldur formaðurin í brævinum, at hann er maður fyri at taka ímóti peninginum og nýta hann á forsvarligan hátt til lendingina, so hann kann koma til nyttu við tað sama.

Sóknarstýrisformaðurin sigur í hesum brævi, at kommununnar partur av arbeiðskostnaðinum kann kommunan sjálv veita til vega í Skálavík. Hildið verður fram, at sóknarstýrið er til reiðar at byrja arbeiðið aftur av nýggjum undir einum øðrum formanni. Tann nýggi formaðurin, sum sóknarstýrið tók til lendingsarbeiðið, er Hans Jacob Jensen úr Skopun.

30. mai 1941 heldur landsnevndin fund, hvarí lendingsviðurskiftini í Skálavík eru til viðgerðar. Meirilutin í nevndini úttalar á hesum fundi: Landsnevndin hevur givið stýrinum loyvi til longu nú at nýta allan studningin til lendingina til umbøtan av lendingini eftir ætlan Kr. Jensens við Hans Dalsgard sum formanni, settur av stýrinum, um ikki ingeniør Ejrnæs heldur Hans Dalsgard fyri ókvalificeraðan. Um stýrið ikki ger eftir hesum, er tað, sum landsnevndin hevur roknað við fyri at geva loyvi, burturdottið, og harvið eisini loyvi til at nýta studningin nú dottið burt.

Minnilutin P. Petersen „mótmælir, at nevndin tekur støðu einans eftir upplýsingum frá øðrum partinum. Tað verður skilað til, at stýrið eigur eftransingarrætt við arbeiðinum. Tann tekniska síðan verður latin upp í hendur av løgtingsingeniørinum."

Meirilutin helt fast við sína støðu og sagði, at báðir partar høvdu haft høvi til at geva upplýsingar. Meirilutin frálegði sær alt ansvar fyri tí endurgjaldi, sum Hans Dalsgard kundi fáa, um sakarmál kom burturúr.

Henda nevndarinnar viðgerð av málinum varð kunngjørd sóknarstýrinum av løgtingsskrivstovuni í riti av 4. juni 1941.

Í einum avritl av fundarbókini hjá Skálavíkar sóknarstýri viðvíkjandi fundi av 9. juni 1941 verður sum svar uppá Løgtingsskrivstovunnar rit av 4. juni sagt frá, at sóknarstýrið heldur fast við uppsøgn sína av Hans Dalsgard sum arbeiðsformanni, og sagt verður frá, at tað hevur tikið ein nýggjan arbeiðsformann, og sóknarstýrið krevur, at landsnevndin skal „respektera" sóknarstýrisavgerðina og rinda tilskotið eftir 2 ára ætlanini eins og tær fyrr nevndu 800 kr.

Søkt verður her aftur um at fáa 3 ára tilskotið og eitt arbeiðslán uppá 14.000 kr. Upplýst verður, at sóknarstýrið uppá spurning frá Hans Dalsgard, umanns hann skuldi halda fram við arbeiðinum, hevði kunngjørt honum, at tað holt fast við uppsøgn sína av 23. mai 1941.

Sagt verður, at sóknarstýrislimurin Tórur Dalsgard á hesum fundi kravdi, at arbeiðið skuldi haldast fram, og at sóknarstýrið skuldi samráðast við Hans J. Jensen úr Skopun um eina hóskandi samsýning fyri, at tað ólógliga hevði valt hann til arbeiðsformann, meðan formaður varð settur frammanundan fyri sama arbeiði.

14. juli 1941 verður av løgtingsskrivstovuni sagt sóknarstýrinum, at landsnevndin aftur hevur hildið fund um málið, og at A. Samuelsen, P. M. Dam og L. Zachariasen halda fast við ta støðu, sum sagt verður á fundi 30. mai, meðan P. Petersen og Kr. Djurhuus halda fram, at sóknarstýrið skal skipa fyri arbeiðinum undir eftirliti av løgtingsverkfrøðinglnum.

Í riti av 12. august 1941 sigur sóknarstýrið frá, at tað sum heild

vegna árstíðina hevur steðgað arbeiðinum, men heldur tó fram, at ætlanin er at gera eitt siudur aftrat. Stýrið biður um at fáa arbeiðið sýnað.

Greitt verður frá, at tað, sum gjørt er, høvuðsakliga er útdýpingararbeiði.

Biðið verður um at fáa rinduð $^3/_4$ av 2 ára peninginum eins og tær 800 kr., sum játtaðar vóru í 1939. Eisini verður biðið um at fáa rindað peningin, sum játtaður varð sambart 3 ára ætlanina, fyri at sóknarstýrlið kann vera fört fyri at rinda tað, sum gjørt er. Sagt verður frá, at arbeiðararnir hava arbeitt fyri 75 oyru um tíman, og at tað er bert teirra stóri athugi fyri at fáa lendingsarbeiðið gjørt, sum hevur fingið teir til at arbeiða fyri hesa løn.

Biðið verður um, at veitt verður arbeiðarunum eitt dýrtíðartillegg. Uppgerð er lagd við yvir arbeiðskostnaðin, sum liggur um 9.000 kr.

Í ritum atvikavist 21. september og 7. oktober 1941 viðvíkjandi lendingsarbeiðinum sigur løgtingsverkfrøðingurin:

„Vedr. Landingsstedet i Skaalevig.

Under Henvisning til min Indberetning af 21. Juli 1941 skal jeg yderligere meddele følgende:

Stedet blev besøgt den 13. ds. og jeg konstaterede, at Havnepladsen med Baadeoptræk var fuldført. Dette Arbejde er upaaklageligt udført.

Ved Afgivelse af den foreløbige Opgørelse af 10. Juli meddelte Forstanderskabet mig, at man kunde regne med, at Arbejdslønnen fordelte sig ligeligt mellem Uddybning og Havneplads. Anvendes samme Princip paa den sidst indgivne Opgørelse, faar man følgende Fordeling af de forbrugte 9125 Kr.:

	Uddybning	Havneplads
Materialer, Formandsløn, diverse	1535	3210
Arbejdsløn à 75 Øre	2190	2190
	3725	5400

Da der i Overslaget blev regnet med 2860 Kr. til Havneplads, er denne Post altsaa overskredet med 2540 Kr., saaledes som forudsat i Indberetningen af 21. Juli.

Uddybningen er foretaget Nordøst for Enden af den gamle Bro.

Der er ikke foretaget nogen Uddybning i det af den nye Havneplads omsluttede Bassin."

„Vedrørende Landingsstedet i Skaalevig.

Den 5. ds. besøgtes Stedet paany efter Henstilling fra Lagtingets Budgetudvalg og i Selskab med dette.

Herefter skal følgende supplerende Oplysninger gives i Tilslutning til Skrivelser af 21/7 og 21/9 d. A.

Indfatningsmur og Havneplads.

Om Indfatningsmuren er i Skrivelse af 21/7 sagt, at den „angives at være ført ned til mindst 50 cm under Bunden". Besigtigelse den 5. ds. under Lavvande viser, at dette ikke er Tilfældet, idet Sækkebetonlaget er lagt lige ovenpaa Bunden, muligvis efter en lettere Oprensning af denne.

Naar Bassinet til sin Tid skal uddybes 50 cm, maa Indfatningsmuren derfor understøbes. Til denne Understøbning vil medgaa mindst 10 m³ Sækkebeton.

Uddybning.

Det konstateres, at en stor Maskinbaad ikke kan sættes ud paa Nordsiden af den gamle Bro under Lavvande, til trods for, at det hævdes, at der er uddybet et Stykke ind langs Broen.

Ialt er der efter mit Skøn ikke uddybet mere end 40 - 50 m³.

Saafremt man bruger det af Kr. Jensen under 15/3 1941 udarbejdede Overslag som Fordelingsliste, vil det hidtil præsterede Arbejde kunne ansættes saaledes:

45 m³ Uddybning à 60,—	2.700 Kr.
Múrur og dráttur inni á botni etc.	2.860 Kr.
	5.560 Kr.
÷ fremtidig Understøbning af Mure, 10 m³ à 100 Kr.	1.000 Kr.
	4.560 Kr.

Nakrir ibúgvarar í Skálavik søkja í riti av 7. oktober 1941 til fíggjarnevndina um, at fram má verða hildið við arbeiðinum uppá lendingina. Teir halda tað arbeiði, ið gjørt er, eftir umstøðunum vera væl gjørt og av týdningi fyri bátabrúkið í bygdini.

Sum sæst av seinasta riti hava limir úr fíggjarnevndini verið í Skálavík fyri at kanna málið. Nevndin má harmast yvir ta ósemju, sum hevur verið um arbeiðið uppá at bøta landingsviðnrskiftini í Skálavík, og má, uttan at taka daga millum partarnar, halda fram, at tað er avgjørt neyðugt, at øll tey arbeiðir, sum tingið veitir studning til, megu verða gjørd eftir løgtingsverkfrøðingsins ætlan og forskriftum, og at ongar broytingar eiga at verða gjørdar uttan verkfrøðingsins samtykt, og er talan um broytingar, ið bera við sær, at arbeiðið verður dýrari, kunnu tær bert gerast við løgtingsins ella landsnevndarinnar samtykt.

Nevndin heldur greiðast vera, um arbeiðið skal haldast fram í Skálavík, at givið verður løgtingsverkfrøðinginum í hendi at skipa fyri til, sum eftir er at gera.

Minnilutin heldur, at tað er heinast, fyri at ikki misskiljing skal koma í aftur og tarna arbeiðinum, at løgtingsverkfrøðingurin avger formannsspurningin og tekur ábyrgdina fyri, at arbeiðið verður gjørt eftir fyriskipanini.

Nevndin mælir til, at Skálavíkar kommunu fyri tað gjørda arbeiði verður rindaður ein peningur, sum svarar til útrokning verkfrøðingsins av, hvat hetta arbeiði eftir Kr. Jensens pláni og kostnaðarætlan verunliga skuldi kostað.

Uppskot:

Frá allari nevndini:

Tingið rindar kommununi í Skálavík fyri tað gjørda lendingsarbeiði, sum í álitinum er umtalað, ein pening, sum svarar til tað, sum løgtingsverkfrøðingurin hevur roknað út, at tað eftir Kr. Jensens pláni og kostnaðarætlan skuldi kosta.

Frá meirilutanum (Kr. Djurhuus, Johan Poulsen, Poul Petersen og J. Paturssen):

Givið verður løgtingsverkfrøðinginum í hendi at skipa fyri tí, sum eftir er at gera av lendingsarbeiðinum sambart uppdrátt Kr. Jensens undir ábyrgd yvir fyri løgtinginum at arbeiðið fer fram eftir fyriskipanini.

Frá minnilutanum (P. M. Dam, J. P. Davidsen og L. Zachariasen):

Givið verður løgtingsverkfrøðinginum í hendi at skipa fyri tí, sum eftir er at gera av lendingsarbeiðinum, sambart uppdrátt og kostnaðaretlan Kr. Jensens.

Verkfrøðingurin avger formannsspurningin og hevur ábyrgdina fyri, at arbeiðið verður gjørt eftir fyriskipanini.

29. november uppskot nevndartinnar samtykt 18—0 og uppskot minnilutans 15—0.

---

3. Hækkan av vegstudningi (fimmára ætlanin).

Álit:

Løgtingsskrivstovan upplýsir, at hesir vegir av fimm ára ætlanini 1935/40 resta:

Oyndarfjarðar kommuna (Fjarðavegurin)		kr.	25.000,00
Gøtu kommuna (Fjarðavegurin)		kr.	20.000,00
Funnings kommuna (Gjógv—Funning, undir gerð)		kr.	6.500,00
Kollafjarðar kommuna (Oyggjarvegurin)		kr.	97.000,00
Haldórsvíkar kommuna		kr.	3.000,00
Kvívíkar kommuna (Kvívík—Vestmanna)		kr.	45.000,00
Kaldbaks kommuna (Oyggjarvegurin)		kr.	25.000,00
Havnar uttanb. (Hvítanesvegurin)	3.000,00		
— (Oyggjarvegurin)	27.000,00	kr.	30.000,00
Miðvágs kommuna (Uppdyrkingarvegir)		kr.	2.500,00
Húsavíkar kommuna (Uppdyrkingarvegir)		kr.	500,00
Porkeris kommuna (Porkeri—Hovi)		kr.	19.000,00
Vágs kommuna (Vág—Lopra)		kr.	10.000,00
Sunnbøar kommuna (Lopra—Vág)		kr.	4.000,00
		kr.	287.500,00

Gøtu kommuna vendi sær í summar til landsnevndina um at fáa arbeitt 1.000 metrar aftrat norðureftir av vegnum millum fjarða, so fólk kunna skera torv. Teir søktu um eykastudning, soleiðis at tey roknaði 70 oyru pr. tíma verða hækkaði til 1 kr.

Líknandi umsókn kom frá Havnar uttanbýggja kommunu viðvikjandi Hvítanesvegnum.

Landsnevndin samtykti 15. juli at svara, at nevndin vil mæla lógtinginum at ganga við til fyri tað arbeiði, sum verður gjørt aftaná 1. juli 1941 til 1. apríl 1942, at hækka tey roknaðu 70 oyrini til 1 kr. fyri tingsins studnings viðkomandi, soleiðis at tingið veitur sum eykastudning $^3/_4$ av hækkanini.

Fyri at fáa tað restandi vegarbeiði í gongd og fyri at skapa moguleikar fyri arbeiði at avhjálpa arbeiðsloysi samtykti landsnevndin at skriva til allar kommunurnar, sum hava vegir enn at gera eftir 5 ára ætlanini, at nevndin vildi mæla tinginum til at hækka studningin sum nevnt frammanundan.

Tað er nevndini kunnugt, at nakað av vegnum millum fjarða er gjørt í summar. Nevndin skal mæla til at góðkenna uppskot landsnevndarinnar og at mæla til at geva landsnevndini heimild til at taka líknandi støðu um neyðugt fyri tíðarskeiðið 1. apríl 1942 til 1. oktober 1942.

Uppskot:

1) Tingið góðkennir uppskot landsnevndarinnar.
2) Landsnevndini verður givið heimild til um neyðugt at játta líknandi hækkan fyri arbeiðið, sum verður gjørt viðvíkjandi hesum vegnum í tíðarskeiðinum 1. apríl til 1. oktober 1942.

20. sept. samtykt 15—0.

---

4. Studningur til brýr og lendingar.

Studningar úr økonomiska grunni.
Sí skjal 8 A.

5. Ætlan viðv. vegum og lendingum 1942/43.

Álit sí skjal nr. 10.

Broytingaruppskot frá nevndini:

II. Eysturoya sýsla.

B. Eykastudningur til vegætlanina 1940/42.
Í staðin fyri: „Nes kommuna $^3/_4$ av 14.000 kr."
verður sett:

Nes kommuna	$^3/_4$ av	11.000 kr.
Til vegin Glyvrar—Glyvradal	$^3/_4$ av	3.000 kr.

og í staðin fyri:

„Morskranes	$^3/_4$ av	800 kr."

og

„Skálabotn	$^3/_4$ av	1.200 kr."

verður sett:

Morskranes	$^3/_4$ av	1.200 kr.
Skálabotn	$^3/_4$ av	800 kr.

Samtykt. (Prentað inn í álitið.)

Broytingaruppskot frá Danbjørg og J. Nielsen:

I. Í uppskoti nevndarinnar í deild VI A verður sett:
Bygdini á Nesi við Vág í Suðuroy verður veitt $^3/_4$ av 3000 kr. sum studningur til akveg frá neystinum á Nesi til akvegin Vág—Porkeri.

II. Í nevndarinnar uppskoti verður sum nýggj deild VII sett:
Landsnevndin fær heimild til at nýta upp til 50.000 kr. at veita sum eykastudning til tær kommunur, sum áðrenn 1. juni 1942 verða tidnar við tey í uppskotinum nevndu arbeiðir.

Pkt. I samtykt (prentað í álitinum).
Pkt. II fall 3—0.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Gøtu kommuna hevur í summar bygt lendibrúgv í Norðragøtu, ið hevur kostað:

Tilfar	10.640 kr. 72 oyru
Arbeiðsløn	3.229 — 70 —
	13.870 kr. 42 oyru.

Kommunustýrið søkti landsnevndina og fekk loyvi at taka lán til brúgvina í Norðoya sparikassa 10.000 kr. Brúgvin varð gjørd, uttan at kostnaðarætlan ella uppskot varð lagt fyri ella góðkent av løgtingsverkfrøðinginum. Stýrið søkir nú um studning.

Verkfrøðingur tingsins hevur seinri sæð brúuna og sigur, at hon er góð og til góða nyttu.

Tað eigur ikki at verða so, at kommunur gera verk sjálvar og so aftaná koma og søkja studning.

Nevndin skal tó, sum málið liggur fyri, mæla til, at veittur verður studningur 6000 kr.

Uppskot:

Úr amtsgrunninum verður veittur til Gøtu kommunu studningur til lendibrúgvina í Norðagøtu 6000 kr.

Samtykt 21—0.

Broytingaruppskot frá Øregaard o. fl.:

Í staðin fyri broytingaruppskot nevndarinnar verður sett:

Úr amtsgrunninum verður veittur Gøtu kommunu studningur til lendibrúnna í Norðragøtu:

$^3/_4$ av kostnaðinum, ið var 13.870 kr. 42 oyru.

Fall 10—0.

Broytingaruppskot frá H. Iversen og fl.:

Landsnevndin verður heimilað til at veita Kvalvíkar kommunu sum eftirbevilling til lendibrúgv í Hósvík munin ímillum tað, ið varð játtað eftir 2 ára ætlanini og tað nú fyrliggjandi projekt.

Samtykt 14—0.

Nevndarálitið so broytt varð samtykt 18. nov.

---

6. Umbøtan av Hvannasundi sum grindavág.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Í fjør var av Viðareiðis- og Svínoyar kommunu mál lagt á tingbørð um at bøta um Sandoyri í Hvannasundi sum grindavág, sí løgtingstíðindi 1940, síðu 100.

Viðtikið varð at beina málið til landsnevndina at fáa kønan mann at kanna tað og veita kostnaðarætlan til vega. Landsnevndin skuldi so leggja málið aftur fyri tingið.

Í málinum liggur eitt ummæli frá verkfræðingi Ejrnæs við kostnaðarætlan og uppdráttí av, hvussu hana heldur arbeiðið skal vera gjørt.

Skotið er uppá at gera ein garð eftir Sandoyri út móti botnhellingini. Menn meina, at hesin garður vil verja fyri, at grindin sleppur norður um Sandoyri. Royndirnar hava víst, at grindirnar við tilhaldingina oftast eru sloppnar henda vegin.

Sandoyri er einasta plássið, ið grind kann doyggja á eystan fyri í Norðoyum. Í gomlum døgum skulu grindir vera deyðar í Viðvík, men tað ið menn, ið nú liva, minnast, eru allar royndir at drepa grind á besum plássi miseydnaðar.

Síðani 1916 til 1941 eru dripnir:

Ár:	*Hvalir:*	*Ilding:*	*Viðmerkingar:*
1916	47	13 gl. 17 sk.	
1931	387	134 gl. 1 sk.	
$^{2}/_{7}$ 1938	81	30 gl. 8 sk.	
$^{10}/_{7}$ 1938	25	5 gl. 16 sk.	meginparturin slapp.
1939	78	22 gl. 12 sk.	
1940	155	45 gl. 6 sk.	
	773	252 gl. 3 sk.	

Verkfrøðingurin ætlar kostnaðin at verða:

300 m³ ífyllu av gróti à 15 kr.	kr. 4.500
300 m³ av grótmurli à 10 kr.	kr. 3.000
Garðshøvur við avvísara	kr. 500
	kr. 8.000

Nevndin heldur tað vera av stórum týdningi at fáa gjørt umtalaða garð. Bert við einari olla tveimum griudum kann verða veidd ein størri virði enn kostnaðurin av garðinum, og tað vildi ikki verið annað enn rímligt, um skipað varð so fyri, at hesin virðismikli fongur sjálvur endurrindaði tær útreiðslur, ið hitt almenna hevði haft av eini ábót av Sandoyri. Nevndin mælir til, at peningur verður jattaður til ummælta garð, soleiðis at

hann verður afturgoldin av grindini við t. d. at selja $^{1}/_{10}$, til peningurin er afturgoldin.

Upskot.

1. Viðareiðis sóknar kommunu verður játtað úr økonomiska grunninum 8.000 kr. til byggjan av einum garði í Sandoyri sambart uppdrátti av verkfrøðingi Ejrnæs.

   $^{1}/_{10}$ av grindini, ið verður dripin í Ilvannasundi, verður seldur til endurrindan av tí uudir punkt 1 nevnda peningi.

2) *Ændring i Reglement for Grindefangsten paa Færøerne af 1. Juni 1940.*

   Til § 19 føjes:

   Ved hver i Kvannesund indtræffende Grindefangst udlægges forlods indtil videre 10 % af hele Fangsten, der sælges ved offentlig Auktion, til Dækning af Udgifterne ved Anlæg af en Stendæmning paa Sandoyri til Forbedring af Hvalvaagen.

30. sept. samtykt 18--0.

---

7. Endurgjald fyri lendi til almennar vegir.

Álit (Hans Iversen óheftur):

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune har henvendt sig til Lagtinget og anfører, at det paa store Pladser paa Færøerne i de sidste Aar har udviklet sig saaledes, at Grundstykker til nye Veje undertiden er blevet saa kostbare at erhverve, at Udgifterne har været større til denne Erhvervelse end til selve Vejanlægget. Forstanderskabet har derfor andraget Tinget om at ændre Lovgivningen paa dette Omraade, da Kommunerne ellers ikke bliver i Stand til at gaa i Gang med Vejarbejder. Det anføres, at det netop er de Jordejere, som afstaar Grundstykker, som Samfundet ved Vejanlæggene giver den største Fordel gennem Vejarbejde, idet deres tilstødende Jordarealer ofte stiger betydeligt i Værdi. Man skulde derfor tro, at det var gode

Betingelser, at de afstaar Arealerne uden Vederlag mod at faa Vejen.

Amtsfuldmægtig Hjorth-Nielsen har afgivet en Redegørelse for de gældende Lovbestemmelser. Disse findes i Lov af 7. Maj 1881, og herved bestemmes det, at hvis der ikke opnaas Enighed, skal Vederlagets Størrelse bestemmes ved 2 af Retten udnævnte Mænd, ligesom det udtales, at Erstatningen ydes efter Bestemmelserne i Forordning af 23. April 1845 om Jords Afstaaelse til Kirkegaards Udvidelse. Ifølge denne Forordning skal Ejerne have ikke blot Erstatning for Jorden, som saadan er værd, men ogsaa for det Tab, som han af særlige Aarsager maatte lide ved at miste Jorden.

Reglerne er Udtryk for Grundlovens Bestemmelse om, at Ekspropriation kun kan finde Sted mod Erstatning. Tilsvarende Regler er gældende i Danmark med Hensyn til Jords Afstaaelse til Landeveje, jfr. Plakat af 31. Juli 1801 og Lov af 20. August 1853. Efter disse Regler kan der ikke ske noget Fradrag i Erstatningen for den Værdiforøgelse, som Vejanlægget maatte tilføre den tilloversblevne Del af Grunden.

Nogle Ekspropriationslove, saaledes Lov af 14. December 1857 om Gader og Veje i København og Bygningslov for København af 12. April 1889, bestemmer derimod, at Værdiforøgelsen skal afkortes i Erstatningen, saaledes at denne endog vil kunne bortfalde.

Udvalget skal først fremhæve, at Kommunerne undertiden forsømmer at henvende sig til Ejerne, før Vejanlæg paabegyndes, og det bør indskærpes Kommunerne, at de altid bør følge Lovens Regler om at forhandle med Ejerne, forinden Grundstykkerne benyttes til Vejanlæg. Ellers vil der ofte bagefter opstaa Vanskeligheder. Ved Forhandling vil der som oftest kunne opnaas Enighed om Afstaaelsen, og ofte vil saadan kunne opnaas uden Vederlag eller mod ringe Vederlag. Herom bør der altid oprettes skriftlig Overenskomst. Hvis Enighed ikke kan opnaas, maa der foretages Ekspropriation.

Her paa Færøerne, hvor Ejerne i Modsætning til, hvad der er gældende forskellige andre Steder, som saadan er fritagne for Vedligeholdelsespligt med Hensyn til Veje, mener Udvalget, at det er rigtigt og retfærdigt, at der ved Ekspropriation tages Hensyn til Værdiforøgelsen, som finder Sted i Lighed med, hvad der bestemmes i Lov af 14. December 1857 indeholdende nogle Forskrifter om Gader, Veje og Vandløb i København § 10 og i Bygningslov for Staden København Nr. 77 af 12. April 1889, §§ 13 14.

Udvalget skal derfor fremsætte følgende

Forslag

til

Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder samt til offentlige Skoler paa Færøerne:

Til § 4 føjes:

Med Hensyn til Vederlagets Bestemmelse har de af Retten udmeldte Mænd at ansætte vedkommende Ejendom til sand Værdi i Handel og Vandel, men ved Erstatningens Fastsættelse bliver herved at afkorte den Forøgelse i Værdi, som den tilbageblivende Ejendom skønnes at opnaa. Som Følge heraf kan Erstatning for Afstaaelse endog helt bortfalde, naar den af Kommunen trufne Foranstaltning skønnes at medføre større Fordele for Ejeren, end det afstaaedes Værdi udgør. Denne Regel gælder ved alle Ekspropriationer, som kan foretages af offentlige Myndigheder paa Færøerne.

Broytingaruppskot frá J. Paturssyni:

Í uppskot nevndarinnar verður síðsta punktum (Denne Regel..... paa Færøerne) strikað.

21. okt. broytingaruppskotið fall 5—0. Nevndaruppskotið samtykt 21—0.

---

8. Studningur til viðlíkahaldið av Saxunarvegnum.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Sóknarstýrið fyri Haldórsvíkar og Saksunar sóknar kommunum søkir í brævi av 27. august 1941 tingið um studning til viðlíkahald av vegnum millum Hvalvík og Saksun.

Saksunar sókn hevur ábyrgd fyri viðlíkahaldi av hesum vegi, og verður umsóknin grundað við, at Saksunar sókn er ov fáment til at rinda viðlíkahaldsútreiðslurnar.

Sóknarstýrið hevur eisini vent sær til vegastýrið, ið hevur svarað, at veggrunnurin ikki kann veita umsøkta studning.

Nevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, heldur ikki, at tað liggur fyri hjá tinginum at veita studning til viðlíkahald av vegum út yvir tað, ið tingið veitir ígjøgnum vegagrunnin.

Uppskot:

Tingið kann ikki veita umsøkta studning.

20. sept. samtykt 13—0.

---

9. Vegur í bjørgunum á Trøllanesi.

Áitt:

Í 1937 samtykti tinglið at játta Mikladals kommunu 450 kr. til gerð av vegi í bjørgunum á Trøllanesi. Studningurin varð endurnýggjaður í 1939.

Kommunustýrið upplýsir, at arbeiðið av ymsum orsøkum ikki er gjørt enn og søkir um at fáa arbeiðið útsett til betri tíðir.

Nevndin setir fram hetta

uppskot:

Studningurin til veg í bjørgunum á Trøllanesi 450 kr. verður endurnýggjaður fyri 2 ár.

10. nov. samtykt 17—0.

10. Studningur til bátadrátt í Nólsoy.

15. nov. samtykt at senda málið til viðgerðar í landsnevndini.

11. Bøtan av brimskaða í Nólsoy.

21. nov. samtykt at senda málið til viðgerðar í landsnevndini.

12. Umvølan av lendingini í Hattarvík.

Álit (Kr. Djurhuus og J. Poulsen óheftir):

Løgtingsmaður S. P. Zachariasen hevur 21. november 1911 latið figgjarnevndina fingið rit frá sóknarstýrisformanni Ole G. Hansen í Hattarvík, har hann verður biðin um at leggja fyri tingið at veita Hattarvíkarmonnum ein studning uppá 10.000 kr. til umvølan av lendingini í Hattarvík. Sagt verður, at sóknarstýrið í Fugloy fyrr hevur søkt um studning, og at skrivstovustjóri Miteins skal hava lovað, at løgtingsverkfrøðingurin skuldi koma til Hattarvíkar fyri at kanna málið. Men verkfrøðingurin hevur ikki verið har enn. Greitt verður frá, at óveðrið í seinastu døgunum hevur farið illa við lendingini og brotið nógv burtur av henni.

Nevndin er samd um, at lendingin í Hattarvík má verða umvald, og at tingið skyldar at játta $^3/_4$ av tí peningi, ið arbeiðið sambart kostnaðarætlan løgtingsverkfrøðingsins vil koma at kosta.

Tá ið henda tingseta ætlandi bert vil koma at vara nakrar fáar dagar aftrat, og tað tessvegna ikki verða stundir hjá figgjarnevndini at fyrireika málið við at fáa kostnaðarætlan og uppdrátt til vega, mælir nevndin til at beina málið til landsnevndina at fyrireika og at geva henni heimild tingsins vegna til umskrivaða umvølingararbeiði úr amtsgrunninum at játta tað neyturvuliga uppískoyti til tann áður í hesl tingsetu til Hattarvíkar játtaða pening til vegir og lendingar.

Uppskot:

Málið verður beint í landsnevndina, ið fær í hendl at fáa til vega kostnaðarætlan og uppdrátt viðvíkjandi umvølan av lendingini í Hattarvík, og verður landsnevndin heimilað til tingsins vegna úr amtsgrunninum at játta

Fugloyar kommunu til nevnda lendingararbeiði $^3/_4$ av tí peningi, ið sambart ætlan løgtingsverkfrøðingsins ella ætlan hjá øðrum álitsmonnum tingsins er tørvandi uppískoyti til tann pening, ið tingið áður í hesi setu hevur játtað til vegir ella lending í Hattarvík.

24. nov. samtykt 15—0.

---

13. Ymiskir trafikvegir.

Álit:

Der foreligger Ansøgninger om Anlæg af forskellige Trafikveje nemlig:

1) Vejen Hove—Ørdevig,
2) — Trangisvaag—Kvalbø—Sandvig,
3) — Husevig—Dal,
4) — Bø—Sørvaag,
5) — Fútaklett—Øregjov,
6) — Skaale—Skaalebotn,
7) — Skibenæs—Skaalebotn,
8) — Ejde—Funding.

Nogle af disse Veje er projekterede, medens andre kun er gennemgaaet i Marken og Omkostningerne skønsmæssigt anslaaede, og for nogle foreligger intet Overslag.

Det er udenfor enhver Tvivl, at Vejbygning i det hele taget, og Trafikvejene (Hovedvejene) i Særdeleshed, er af den allerstørste Betydning for Udviklingen af vort Samfund. Af særlig trafikmæssig Betydning er det, at de større Bygder indenfor samme Ø har Vejforbindelse.

I Tiden indtil 1934 blev der fra Statens Side ydet til Udbygning af Trafikveje et Tilskud paa $^4/_5$ af den projekterede Byggesum. Derefter blev Tilskudene ændret til $^1/_2$ af den projekterede Byggesum, dog højst 100.000 Kr. om Aaret. Efter 1939 blev Tilskudet fra Staten fikseret til et fast Beløb af 100.000 Kr. pr. Aar i 2 Aar.

Da Forbindelsen med Regeringen for Tiden er afbrudt, vil der ikke kunne paaregnes noget Tilskud fra Staten for kommende Finansaar.

Lagtinget har vedtaget at yde følgende Beløb til Vejbygning og mindre Kajanlæg i kommende Finansaar:

Norderøernes Syssel	$^3/_4$ af	40.780	Kr.
Østerø —	$^3/_4$ „	113.360	—
Strømø —	$^3/_4$ „	40.360	—
Vaagø —	$^3/_4$ „	34.860	—
Sandø —	$^3/_4$ „	32.500	—
Suderø —	$^3/_4$ „	109.604	—
	Ialt	371.464.	Kr.

Hertil kommer Dyrtidstillæg.

Spørgsmaalet om Anlæg af de omhandlede Trafikveje vil blive genoptaget, og Udvalget anmoder Landsnevndin om at lade Lagtingsingeniøren foretage de nødvendige Undersøgelser og Beregninger, hvorefter Landsnevndin til næste ordinære Ting vil fremkomme med Forslag vedrørende Løsning af Sagen.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne og de interesserede Kommuner.

29. nov. samtykt 15—0.

IX. Havnir o. a.

1. Eftirlit við havnum.

Álit:

Overslag for 1941 og Afskrift af Regnskaber for 1940 er fremlagt for de forskellige Havne, og der henvises til disse.

Udvalget har haft Samraad med Lagtingets Ingeniør, som meddelte følgende Oplysninger:

1) *Klaksvig Havn.*

Der forefandtes i August en lille Sænkning i Dækket paa Kajen, men dette lovede Havnebestyrelsen at rette.

Vedrørende Fortøjningerne foreligger der ikke noget nyt, og disse er endnu ikke endeligt overtaget af Kommunen fra Staten.

2) *Vestmanhavn Havn.*

Denne forefandtes i god Stand.

3) *Kvivig Dækmole.*

Selve Dækmolen var i god Stand. Den paatænkte Uddybning er endnu ikke foretaget, men kan vente endnu et Aar i hvert Tilfælde.

4) *Midvaag Havn.*

Der tiltrænges Udkastning af Sten og Underbygning ved Molehovedet. Hertil er der bevilget paa 2 Aars Planen 1940/42 op til 5.100 Kr., og Ingeniøren vil forhandle nærmere med Forstanderskabet og Havnebestyrelsen om denne Sag. Pælene under Træbroen er ikke i god Stand, og der tiltrænges Udbedring. Ingeniøren mente dog, at denne kunde i hvert Fald udsættes et Aar; han vilde forhandle nærmere med Havnebestyrelsen.

5) *Sørvaag Havn.*

Vedrørende denne var intet at bemærke.

6) *Skopen Havn.*

Bolværket trænger til Fornyelse paa forskellige Steder. Ilejsebroen over den inderste Dam er svag. Der er intet foretaget for at udbedre disse Fejl siden sidste Aar, ligesom der heller ikke er foretaget nogen Uddybning.

7) *Hove Havn.*

Denne er i forsvarlig Stand.

8) *Trangisvaag Havn.*

Forefandtes i god Stand.

9) *Vaag Havn.*

Denne var ogsaa vel vedligeholdt.

Forslag:

Der gives Havnebestyrelserne Meddelelse om de Mangler, som Ingeniøren har paapeget, og det paalægges dem at afhjælpe Manglerne.

18. okt. samtykt 15—0.

---

2. Studningur til bátahavn í Hovi.

Álit:

Forstanderskabet for Hove Kommune ansøger om Tilskud til Uddybning af Indløbet til Havnen og til Udvidelse af Kajpladsen.

Lagtingsingeniøren har 19. September besigtiget Havnen og oplyser, at der tværs over det 9 Meter brede Indløb ligger en Tærskel, paa hvilken der er ca. 40 cm mindre Vand end i den øvrige Del af Indløbet. Dette er generende for Fartøjer, der ellers kunde benytte Indløbet. Tilsyneladende bestaar Bunden af Indløbet for en væsentlig Del af ret store Sten, der kan optages med Kran. Dog maa der sandsynligvis ogsaa foretages Bundsprængninger. Tærskelens Længde i Indløbets Retning skønnes at være 5—6 Meter.

Desuden ønsker Forstanderskabet at forlænge Kajen paa Indløbets Nordside med ca. 5 Meter. Dette finder Ingeniøren at være en rimelig Foranstaltning.

Kajen maa opføres af Beton paa Fundament af Sækkebeton, og der maa udsprænges noget i den skraa Klippebund. Der vil blive Brug for Assistance af en Dykker til begge Arbejder. Ingeniøren skønner, at begge de foreslaaede Arbejder kan gøres indenfor den af Forstanderskabet anslaaede Sum af 2.500 Kr.

Efter Samraad med Budgetudvalget skal Havneudvalget foreslaa, at der bevilges $^3/_4$ af Udgifterne til de foreslaaede Arbejder, dog højst $^3/_4$ af 2.500 Kr. Det er en Betingelse, at Arbejdet udføres under Tilsyn af Lag-

tingets Ingeniør, at denne godkender den af Forstanderskabet untagne Formand, og at man maa følge Lagtingsingeniørens Anvisninger, samt at der ikke maa foretages Ændringer uden Godkendelse af Ingeniøren.

Forslag:

Der bevilges Hove Kommune af Amtsfonden til de foran omtalte Arbejder ved Hove Havn $^3/_4$ af Udgifterne, dog højst $^3/_4$ af 2.500 Kr.

21. okt. samtykt 17—0.

---

3. Ymisk havnamál.

Álit (J. F. Øregaard óheftur):

Lagtinget vedtog i Fjor følgende:

„I. Lagtingskontoret anmodes om at lade følgende Kaj- og Havneanlæg undersøge og Planer og Overslag over Anlæggene udarbejde; naar de paagældende Forstanderskaber derom fremsætter Begæring nemlig:

1) En Havnekaj i Fuglefjord.
2) Et Havneanlæg i Nordregøte.
3) Et Kajanlæg i Strænder.
4) Et Havneanlæg i Lervig.
5) En Havn i Runavík i Kongshavn.
6) Et Kajanlæg i Saltangeraa.
7) Brúgv i Hvannasundi.

II. Lagtingets Ingeniør man forinden han gaar i Gang med Undersøgelsen paa hvert enkelt Sted sætte sig i Forbindelse med vedkommende Forstanderskab eller i alt Fald med dettes Formand.

III. Resultatet af Undersøgelsen m. m. forelægges næste Lagtingssamling."

Lagtingskontoret oplyser, at de paagældende Forstanderskaber ikke har fremsat direkte Begæring om Undersøgelse og Udarbejdelse af Planer, men Ingeniøren har, naar han har været rundt i Kommunerne, drøftet Sagerne med Forstanderskabsformændene, og Lagtingskontoret har anmodet Ingeniøren om en Udtalelse. Lagtingsingeniøren har derefter tilsendt Lagtingskontoret 3. September følgende Skrivelse:

„*Vedrørende Sag: Forskellige Havneanlæg* skal jeg oplyse følgende:

Kaj i Fuglefjord.

Ifølge et i 1939 udarbejdet Forslag kunde en saadan Kaj bygges for 190.000 Kr. Med de nuværende Priser vil Byggesummen blive *350.000 Kr.*

Havneanlæg i Nordregote.

Overslagssummen ifølge Forslag i 1939 var 156.000 Kr., og bliver med nugældende Priser *300.000 Kr.*

Kajanlæg i Strender.

Overslagssummen i Henhold til Forslag 1939 var 110.000 Kr. og bliver med nugældende Priser *200.000 Kr.*

Havneanlæg i Lervig.

Paa denne Plads har man Planer om at forlange en eksisterende Anlægsbro. Dette Arbejde er af ret betydeligt Omfang, og yderligere Havneanlæg maa derfor formentlig stilles i Bero indtil videre.

Havn i Runavik (Kongshavn).

Kajanlæg ved Sillangerau.

Et Anlæg paa et af de to nævnte Steder vil antagelig med nugældende Priser koste ca. *200.000 Kr.*

Landingsbro i Krunnesund.

Ifølge tidligere udarbejdet Forslag vil en Landingsbro her koste 48.000 Kr., og med nugældende Priser *90.000 Kr.*

For alle ovennævnte Anlæg gælder, at man vil faa Vanskeligheder ved at fremskaffe de nødvendige Materialier, Cement og Jern, i Særdeleshed sidstnævnte."

Udvalget har haft Samraad med Ingeniøren, som i al Almindelighed henstiller, at man udskyder yderligere Projekteringer af de omhandlede Havneanlæg, indtil man ved om og naar Anlæggene kan komme til Udførelse.

Amtmanden har oplyst, at under de foreliggende Forhold, hvor Forbindelsen med Regeringen er afbrudt, kan der ikke ydes Statstilskud for Tiden, og Lagtingets Budgetudvalg har ikke ment at kunne gaa ind for større Tilskud fra Lagtinget til de omhandlede Anlæg for Tiden.

For Fuglefjords Vedkommende har man ønsket, at den paatænkte Havnekaj anlægges paa et Sted noget længere inde mod Bygden end paatænkt i 1939, og Udvalget har gennem Forstanderskabet modtaget en Folkeadresse fra Fuglefjord angaaende Kajanlægget. I denne Adresse udtales Kravet om, at Anlægget projekteres „út úr kirkjuryggi" et Sted, som menes bedst egnet til Formaalet. Desuden ønsker man Anlægget paabegyndt straks paa Grund af den Arbejdsløshed, som er og ventes at blive. — Naar Arbejdet ønskes paabegyndt straks, maa det være Meningen, at Projekteringen skal ske straks, og at Arbejdet derefter straks paabegyndes. Men under Hensyn til, at Lagtinget ikke fra Staten kan skaffe Tilskud til Havneanlæg, saa længe Forbindelsen med Regeringen er afbrudt, og heller ikke fra Tingets Kasser kan skaffe Bevilling i Øjeblikket, vil det ikke være muligt at

komme videre i Aar end at faa Anlægget projekteret paa det Sted, hvor Befolkningen med Forstanderskabets Tilslutning ønsker det anlagt og derefter søger Sagen saaledes tilrettelagt, at den forelægges Bevillingsmyndighederne, naar dette kan ske, med Haab om et positivt Resultat. Udvalget er indforstaaet med, at Anlægget kan projekteres, men at Overslag over Omkostningerne vanskelig kan tilvejebringes, idet alle Priser ikke alene er høje, men stadig opadgaaende.

Forslag:

1) Landsnevndin anmodes om at foranledige, at der snarest ved Lagtingsingeniøren udarbejdes Planer m. m. over Havnekaj i Fuglefjord paa det Sted, som angivet i den i Betænkningen omtaldte Folkeadresse og Planer m. m. for de andre i Betænkningen omtaldte Anlæg, efterhaanden som Begæring derom fremkommer fra vedkommende Forstanderskab.

2) Sagen iøvrigt udsættes til næste Aar.

28. nov. samtykt 17—0.

---

4. Brúgvagjald fyri lendibrúnna í Norðragøtu.

Álit:

Gøte Kommune har i Sommer anlagt en Landingsbro i Nordregøte, som har kostet ca. 15.000 Kr., for hvilket der delvis er optaget Laan.

Kommunen ansøger om Tilladelse til at opkræve Afgifter for Broen i Nordregøte, ligesom man ogsaa mener, at i saa Tilfælde vil det være rigtigt at indføre Takster for Broen i Sydregøte.

Lagtingsingeniøren udtaler, at han nærmest maa fraraade, at der opkræves Bro- og Havneafgift for Landingsbroen i Nordregøte, da der kun kan blive Tale om forholdsvis smaa Indtægter, hvoraf en væsentlig Del vil gaa til Opkrævning ved Havnebetjent, og han mener, at Kommunen maa kunne forrente og afbetale det Beløb, som Broen har kostet uden Bronfgift.

Der er herefter forhandlet med Forstanderskabet, hvorunder dette erklærede, at man kunde indskrænke sig til en Passagerafgift, i hvert Fald foreløbig. En saadan Afgift vilde indbringe nogle Hundrede Kroner, og dette vilde have Betydning for Forrentningen af det paagældende Laan.

Passagerafgiften vil kunne opkræves af Føreren paa de paagældende Fartøjer i Lighed med, hvad der sker for Eksempel for Kvivig Dækmole, Midvaag og Skopen Havne.

Udvalget skal foreslaa og tilraade Indførelse af en saadan Passagerafgift.

Forslag:

Lagtinget indstiller, at Amtmanden paa Ministeriets Vegne approberer følgende Takst for Landingsbroen i Nordregøte:

Alle Passagerer over 4 Aar, som rejser til eller fra Nordregøte, betaler, naar de landsættes fra eller sættes om Bord i Skibe, af hvad Art nævnes kan, en Passagerafgift paa 25 Øre hver.

Førerne af de paagældende Fartøjer er pligtige til at opkræve Afgiften og indbetale denne til Forstanderskabet.

8. nov. samtykt 16—0.

---

5. Kríggsskaði -- Klakksvíkar havn.

Álit:

10. Oktober i Aar blev Klaksvig Havn beskadiget ved Bombeangreb af en tysk Flyvemaskine. En Bombe faldt tæt ved Kajen og eksploderede under Vandet. Den traf det mest saarbare Sted, nemlig Knækket mellem Kajen og Molen. Kutter „Fugloy" fik Stævnet revet op og sank i nogen Afstand fra Kajen. „Fimm systkin" sprang læk og maatte tages paa Bedding. Den yderste Betonkiste i Molen blev forskubbet ca. 50 cm. mod syd og næste Kiste er forskubbet nogle fau cm. mod Nord. Dens ydre Ende er sunket ca. 15—16 cm., og Laasen mellem to Kister gaber 13 cm. i den ene Side og 8 cm. i den anden Side. Kisterne indefter staar paa Plads, men Eksplosionen spores i Revner i Laasene. Betonvæggene, der forbinder Molens enkelte Kisterække med Kajens dobbelte Række, er fuldstændig slaaet bort, saaledes at der er en ca. 2 m. bred Aabning gennem Kajen. Der blev herved endvidere aabnet for Sandfylden i Kajen, men dennes Udflyden er imidlertid stoppet med en Plankeflage. En Kiste i Kajen er forskubbet ca. 8 cm. sydefter, men de øvrige har ikke flyttet sig. Rystelsen har dog slaaet Revner i næsten alle Laase, hvilket dog af Ingeniøren anses uvæsentligt. Betondækket over en af Kisterne er knust i store Flager og en Del af Brolægningen ødelagt. I Kajen er Brolægningen sunket paa flere

Steder over eksisterende hule Rum. Derimod synes der ikke at være slaaet Hul i Kisterne.

Forskellige andre Beskadigelser har fundet Sted.

Lagtingsingeniøren har afgivet Rapport om disse Beskadigelser og bemærker, at hans Undersøgelse er foretaget fra Kajens Overside og bør senere suppleres med en Dykkerundersøgelse. Han anser en Hovedreparation paa nærværende Tidspunkt uigennemførlig, dels fordi man ikke kan skaffe de nødvendige Materialer, dels fordi Kajen kan blive udsat for flere Angreb.

Ingeniøren mener, at man maa regne med en Udgift paa 100—120.000 Kr. efter nuværende Priser for en Hovedreparation.

Derimod mener Ingeniøren, at en midlertidig Reparation kan foretages, som kan bringe Havnen i brugbar Stand. Han foreslaar, at følgende Arbejder iværksættes:

1) Der støbes en Betonmur mellem Kajens 2 inderste Kister.
2) De bortsprængte Betonmure erstattes med Flager af Planker, der nedsættes samtidig med at der foretages Opfyldning bag dem med Betonblokke og Stenaffald.
3) Aabningen mellem Plankevæggene samt imellem forskellige af Kisterne dækkes af Jernbetonplader, og der støbes nødvendige Indfatningsmure over Plankevæggene.
4) Det knuste Betondæk over et Par af Kisterne fjernes.
5) Der fyldes op med Sand over et Par af Kisterne og videre udefter i fornødent Omfang. Over Sandfylden lægges et 15—20 cm. tykt Paklag af Brudsten, som dækkes af et 10 cm. tykt Lag Skærver. Disse befæstes med Ler og godt Vejgrus.

Omkostningerne ved Udførelsen af den foreslaaede midlertidige Reparation anslaas til ca. 10.000 Kr.

Forstanderskabet for Klaksvig Kommune har i Skrivelse af 20. d. M. henvendt sig til Lagtinget om Hjælp til en foreløbig Reparation, for at Havnen kan gøres brugbar igen. Det anføres, at Indtægterne i de sidste Maaneder er blevet mindre end hidtil, dels fordi Anløb af Trawlere saa at sige er ophørt, og dels fordi Indførsel og Udførsel af Varer er blevet mindre. Dertil er nu kommet, at saa at sige alle Skibe er flyttet væk fra Havnen og fortøjede andre Steder. Ferskfiskeeksporten er foreløbig standset. Havnens Indtægter Resten af Aaret vil derfor blive ret smaa. Man ansøger derfor om Hjælp i Form af Tilskud eller et billigt Laan eller muligvis dels Laan og dels Tilskud.

Havnebestyrelsen har faaet Afskrift af Lagtingsingeniørens Rapport og Forslag til midlertidig Reparation, og Forstanderskabet har vedtaget at følge Ingeniørens Forslag. Man har ogsaa allerede paabegyndt Reparationsarbejdet.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, er enigt med Forstanderskabet, Havnebestyrelsen og Ingeniøren i, at Hovedreparation maa vente, ligesom man mener, at en foreløbig Reparation er nødvendig.

Udvalget skal om Sagen iøvrigt udtale, at det er en Selvfølge, at Lagtinget her maa træde støttende til, hvis det bliver nødvendigt. Den forhaandenværende Situation stiller imidlertid meget store Krav til Lagtinget, og for hver Dag, som gaar, øges Kravene, hvoraf flere er ganske uafviselige. Man maa derfor fra Tingets Side udvise den største Forsigtighed i Bevillingsspørgsmaal, saa længe man ikke kan overskue, hvilke Krav den nærmeste Fremtid vil stille. — Hvis man ved Overvejelsen af det foreliggende Tilfælde fra Klaksvig maatte komme til det Resultat, at de af Ingeniøren forestaaende nødvendige Foranstaltninger ikke kan træffes uden Tingets Bi-

stand, maatte man ofre, hvad ofres kunde for at muliggøre, at Klaksvig Kajen kan benyttes, selv om dens Betydning maatte være nedsat paa Grund af den Skade, som er overgaaet den.

Udvalget er ved at gennemgaa det foreliggende Regnskab for Havnen i Klaksvig for 1940 kommet til det Resultat, at Klaksvig Havnekasse antagelig i dette Øjeblik raader over en likvid Kapital paa ca. 20.000 Kr. — Man har ved at forhøre i Færø Amts Sparekasse faaet oplyst, at Havnekassen utvivlsomt kan opnaa et Laan paa ca. 10.000 Kr., saafremt Kommunen maatte ønske dette. Udvalget føler sig overbevist om, at Lagtinget vil støtte Klaksvig Havn i det Omfang, Tinget formaar, naar Havnen faar Brug for Tingets Bistand. Men man skønner, at den foreløbige Foranstaltning, som nu straks skal træffes, kan udføres af Klaksvig Havnevæsen alene ved Hjælp af et Laan som anført, og et saadant Laan skønnes Havnekassen efter det foreliggende at være i Stand til at forrente og afdrage i Løbet af en passende Aarrække.

Forslag:

Lagtinget approberer, at Klaksvig Kommune for Kommunens Havnekasse i et af de færøske Pengeinstitutter optager et Laan paa indtil 10.000 Kr. til Bestridelse af de Udgifter, som maatte medgaa til en midlertidig Istandsættelse af Havne- og Kørekajen i Klaksvig i Overensstemmelse med det af Lagtingsingeniøren i Skrivelse af 15. Oktober 1941 fremsatte Forslag til en „Foreløbig Reparation af Havneanlægget".

Saafremt det maatte kræves, bemyndiges Landsnævndin til at yde Lagtingets Garanti for et saadant Laan.

Broytingaruppskot:

Til Udvalgsbetænkningens Forslag føjes som nyt Punkt:

Endvidere ydes Klaksvig Sogns Kommune (Havnen) et Tilskud paa 5000 Kr. til delvis Bestridelse af de Udgifter, som maatte medgaa til en midlertidig Istandsættelse af Havne- og Kørekajen i Klaksvig.

Beløbet udbetales af Amtsfonden (jfr. Forslag Post Ab i Sag Nr. 1—2/1941: Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin).

25. nov. broytingaruppskotið fall 12—0. Nevndaruppskotið samtykt 14—0.

X. Ymisk lógmál.

1. Lóg um valuta.

Áitt:

Tá ið løgtingið í fjør heyst hevði til viðgerðar lóguppskot til: *Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Seddelomløb, Valutaforhold og Handel med Udlandet m. v.*, hevði tingið væntað at fáa eitt memorandum frá bretska ríkisstýrinum viðvikjandi okkara peningaviðurskiftum, áðrenn viðgerðin í hesum máli varð gjørd. Biðað varð tá í longsta lagi eftir hesum memorandum, fyri at henda lógin, sum nú var í umbúna, kundi fáa við tað, ið neyðugt var at fáa við, viðvikjandi bretska ríkisstýrisins ynskjum.

Men av tí at einki memorandum kom, og tingsetan var langt útliðin, avgjørdi tann nevnd, sum hevði við hetta mál at gera, at føra lóguppskotið fram til avgerðar á tingið við hesum uppiskoyti:

„Ændringer i nærværende Bestemmelser kan, naar Lagtinget ikke er samlet, udfærdiges af Amtmanden efter Vedtagelse af Lagtingets Landsnævn. Saadanne Ændringer forelægges Lagtinget i dets første Samling efter Udfærdigelsen."

Henda avgerðin varð lógfest í § 17 í lógini: „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Seddelomløb, Valutaforhold og Handel med Udlandet m. v.", sum dagssett er 18. december 1940.

Um miðjan mars 1941 kom tað leingi væntaða memorandum frá bretska ríkisstýrinum saman við einum uppskoti til „Agreement between his Britannic Majesty's Government and the Administration of the Faroe Islands, for Regulating the Financiel Relations between the United Kingdom and the Faroe Islands."

Hetta uppskot til sáttmála millum Bretlands og Føroya um ymisk peningaviðurskifti landanna millum kom saman við nevnda memorandum til viðgerðar í landsnevndini. Nevndin fekk sett nakra broyting í uppskotið; í staðin fyri 2 menn komu 3 menn at sita í teirri nýggju valuta—central. Við sáttmálanum komu Føroyar inn í sterlingringin; tey lond, sum hará eru, standa fastari saman sína millum í handilsskapi, enn tey standa saman við onnur lond.

Hesin sáttmáli millum Bretlands og Føroya er dagssettur 27. mars 1941, og hann førdi við sær, at broyting mátti verða gjørd í lógini: „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Seddelomløb, Valutaforhold og Handel med Udlandet m. v.". Slíkar broytingar vórðu viðtiknar av landsnevndini og komu út í tveimum kunngerðum: „Bekendtgørelse Nr. 14 om Ændring af Kundgørelse Nr. 48 af 18. December 1940 om Seddelomløb, Valutaforhold og Handel med Udlandet m. v.", dagssett 27. mars 1941, og „Bekendtgørelse Nr. 19 om Ændring af Kundgørelse Nr. 48 af 18. December om Seddelomløb, Valutaforhold og Handel med Udlandet m. v.", dagssett 26. april 1941. Hesar broytingar í kunngerð nr. 48 hevur landsnevndin sum nevnt samtykt samsvarandi § 17 í lógini.

Undir viðgerðini í hesum máli í landsnevndini tók Poul Petersen serstøðu.

Minnilutin (Poul Petersen) setur ikki fram uppskot.

Meirilutin (L. Zachariasen, Dam, Djurhuus, Danielsen) mælir til at góðkenna tær samtyktir, landsnevndin hevur gjørt.

Uppskot

frá meiralutanum:

Tingið góðkennir tær broytingar, sum landsnevndin hevur samtykt í lóg um valuta o. a. av 18. des. 1940, sambart § 17 í somu lóg.

Broytingaruppskot frá Poul Petersen.

Sum petti 2 verður sett:

Eintak av teim skjølum, sum frammi hava ligið fyri landsnevndini í hesum máli, verða at leggja fram tingmonnum til kunngeringar.

14. okt. broytingaruppskotið fall 5—0. Meirilutauppskotið samtykt 16—9.

---

2. Lóg um yvirarbeiði.

Álit frá *ymsamálanevndini:*

For Lagtinget 1940 forelaa Andragende fra „Felaguum fyri handils- og skrivstovufólk" om, at Lov Nr. 119 af 17. Maj 1937 om Overarbejde sættes i Kraft paa Færøerne med nødvendige Ændringer.

Lagtinget vedtog, at der skulde fremskaffes yderligere Erklæringer fra Arbejdere og Arbejdsgivere, og at Sagen derefter skulde forelægges paany for Tinget (se Lagtingstidende 1940, Side 128).

Lagtingskontoret oplyser, at der 2. Maj afholdtes et Møde paa Lagtingskontoret mellem Bestyrelsen for ovennævnte Forening og Lagtingskontorets Chef. Det blev aftalt, at Foreningens Bestyrelse skulde lade Loven af 7. Maj 1937 trykke i Foreningens Blad og sende Lagtingskontoret 50 Eksemplarer, for at Kontoret kunde sende Loven til Erklæring hos Arbejderforeninger og Arbejdsgiverforeninger. Foreningen lod imidlertid ikke Loven trykke, og Lagtingskontoret tog saa selv Afskrifter af Loven og sendte den til forskellige Foreninger. Der foreligger Erklæring fra Havnar Arbeiðsgevarafelag gaaende ud paa, at Loven, hvis den sættes i Kraft, ikke vil gavne nogen af Parterne.

Ved Lovens Forelæggelse i sin Tid for Rigsdagen blev det særlig fremhævet, at Loven kun var tænkt som en midlertidig Foranstaltning til Afhjælpning af Arbejdsløshed. Dens Regler kommer kun til Anvendelse paa de i § 1 opregnede Fag, der navnlig er Industrien, Haandværket, Minedrift, Transport, Handel og Kontorvirksomhed samt Hotelvirksomhed. Derimod falder 3 store Erhverv — Landbruget, Fiskeriet og Skovbruget ligesom Havnearbejde — udenfor Loven.

Det er dernæst en Forudsætning for Lovens Anvendelse indenfor de nævnte Fag, at der findes Arbejdsoverenskomster, der definerer og fastsætter den normale Arbejdstid som Udgangspunkt og Bestemmelse af, hvad der forstaas ved Overarbejde.

I de Fag, der omfattes af Loven, og som kan paavise en normal overenskomstmæssig Arbejdstid, er Overarbejde forbudt som Hovedregel. Der gives dog visse Undtagelser.

Tilsynet med Lovens Overholdelse er lagt i Hænderne paa Organisationerne og Tiltale sker kun efter disses Begæring.

Loven forudsætter langt større Organisation, end der for Tiden findes paa Færøerne.

Dertil kommer, at Loven kun havde Gyldighed i Danmark til 1. April 1940, og det er ikke Udvalget bekendt, hvorvidt den er fornyet.

Loven, saaledes som den er formuleret, vil ikke hjælpe „Felagnum fyri handils- og skrivstovufólk", fordi Foreningen først og fremmest maa faa Overenskomst med en Arbejdsgiverforening om, hvad normal Arbejdstid er. Der findes ikke nogen saadan Arbejdsgiverforening. Hvis saadan Overenskomst forelaa, vilde Overarbejde være forbudt, og det synes i og for sig ikke at være dette, man tilsigter. Loven blev givet i Danmark ikke alene for at hjælpe paa Arbejdsforholdene for vedkommende Enkeltpersoner, men ogsaa og mest for at hindre, at en Arbejder tog Arbejde, som andre kunde faa, saaledes at Formaalet altsaa var, at flere Arbejdere kunde faa Arbejde.

Udvalget mener, at Loven ikke egner sig til at sætte i Kraft paa Færøerne selv med væsentlige Ændringer, og at Organisationerne selv maa og vil aftale passende Vederlag for Overarbejde og regulere saadant.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne.

Broytingaruppskot frá Øregaard:

For at skabe bedre Vilkaar for Personer, der er beskæftigede i Handels- og Kontorvirksomhed, skal vi foreslaa, at det bestemmes, at disse Personers normale Arbejdstid fastsættes til 42 Timer pr. Arbejdsuge. Det, der

arbejdes udover denne Tid, regnes som Overarbejde og betales med et Tillæg af 25 % af den aftalte Løn for de Timer, der overstiger 42 Timer ugentlig indtil 60 Timer og 50 % Tillæg for de Timer, der er over 60 Timer ugentlig.

Forslag

til

midlertidige Bestemmelser for Færøerne vedrørende Arbejdstiden for Handels- og Kontorpersonale.

§ 1.

Normal Arbejdstid er 42 Timer ugentlig. Spisetider medregnes ikke i den normale Arbejdstid.

§ 2.

Overtid lønnes pr. Time med et Beløb, der udregnes ved at dividere Maanedslønnen med 25 og derefter med 7, hvortil lægges 25 %.

Dog kan Arbejdsgiveren i den kommende Uge i Stedet for Overtidsløn give vedkommende fri de Antal Timer, der svarer til den Løn, som tilkommer vedkommende for Overtiden.

Fritiden maa dog kun gives samlet.

§ 3.

Overtrædelser af disse Bestemmelser straffes med Bøder, der tilfalder vedkommende Kommunes Hjælpekasse.

§ 4.

Disse Bestemmelser træder i Kraft 1. Januar 1942.

29. nov. uppskotið frá J. F. Øregaard fall 12—0 og uppskotið frá nevndini fall við 7—0.

3. Broytan av reglum um bjargingarløn.

Álit frá *fiskiviðnarvallini:*

Føroya Fiskimannafeleg hevur í skrívi $^{12}/_{10}$. 1910 søkt løgtingið um at fáa í lag broytan av reglunum í sjólógini § 228 um sundurbýtan av bjargingarløn, bæði hvat ið viðvíkir býting millum reiðarfið og mannskapið og serliga millum mannskapið, skiparin íroknaður. Felagið vil hava tað greitt, um eitt skip sum bæði hevur motor og segl við býtan av bjargingarløn má haldast fyri at vera „dampskip" ella seglskip, har manningin sambart sjólógina fær $^1/_2$ sum „dampskip" og $^1/_2$ sum seglskip.

Í bjargingarmálum hevur tað hent seg, at reiðarin hevur staðið uppá, at motorurin ger eitt fiskifar til „dampskip", meðan manningin heldur fast við, at skipið bert hevur hjálpimotor og tí má koma undir navnið „seglskip".

Felagið heldur, at av tí parti av bjargingarlønini, sum manningin eigur, fær skiparin ov nógv, meðan tað, ið eftir verður at býta millum manningina, verður í flestum førum pinkalítið.

Í fjør vár royndi F. F. við samráðing við Føroya skipara- og navigatorfelag at fáa í lag eina frivilliga broytan av reglum um bjargingarløn manningina millum, men skiparafelagið helt, at tílík skipan ikki kundi fáast í lag uttan við lóghroytan.

Uppskotið hjá Fiskimannafelagnum segði, at bjargingarlønin skuldi býtast millum manningina í samburð við tann pening, ið varð vunnin við fiskiveiðn, soleiðis at skiparin fekk 9 partar, bestimenninir $2^1/_4$ part, og tað, ið eftir varð, skuldi býtast millum manningina, íroknað bestimenninar. Tað varð skotið uppá, at skiparin fekk 20% av tí samlaða parti til manningina. Hetta vil svara til, at tey 9%, skiparin fær av fiskiveiðuni, at bestimenninir fingu 10%, og at hini 70% verða býtt javnt millum hitt mannskapið, kokkur og motorpassari íroknaðir.

Í skrívi $^{25}/_{10}$. 1910 sigur Føroya Fiskimannafelag, at felagið vil fáa vissu fyri, um eitt fiskiskip ið hevur hjálpimotor, skal viðgerast sum eitt „seglskip" ella eitt „dampskip".

Tað verður skotið uppá, at reiðarfið fær 60% av bjargingarlønini, tá ið skipið er eitt fiskifar við hjálpimotori, meðan reiðarin, sum higartil fekk 50%, tá ið farið var seglskip, og $66^2/_3$%, tá ið tað var dampskip, skuldi tann manningini tilkomandi bjargingarløn verða býtt millum skipara, bestamenn og manning í sama tingartali ávíkavíst 2—1—7.

Hesar reglur skuldu so serliga koma at galda fiskifør við vanligari manning, meðan skip, ið sigla niður til Onglands við fiski, mugu koma inn undir serligar býtingarreglur manningina millum, av tí at manningatalið á hesum skipum vanliga ikki er meir enn 6—8 manns.

Lóggávan viðvíkjandi bjarging er grundað á sjólóg $^1/_4$. 1892 og á kunngerð nr. 244, dags. 24. oktober 1913, har Danmark tekur lut í tí internationali konventión, ið varð undirskrivað í Brüssel 23. september 1910 um at fáa til vegar einsljóðandi reglur fyri ásigling og hjálp og bjarging til sjós.

Konventiónin ásetur einki um sundurbýtan av bjargingarløn. Í „Konvention om Tilvejebringelse af visse ensartede Regler om Hjælp og Bjærgning til Søs" stendur í art. 6, 3. stk.: „Fordelingen mellem Rederen, Skibsføreren og de øvrige Personer, der staar i hvert af de bjærgende Skibes Tjeneste, afgøres efter det paagældende Skibs nationale Lovgivning".

Sinærri broytingar eru seinni gjørdar $^{7}/_{6}$. 1937, samanber lógkunngerð $^{3}/_{9}$. og $^{17}/_{12}$. 1937 og anordn. $^{21}/_{8}$. 1938.

Minnilutin (S. P. Zachariasen og J. Fr. Øregaard) halda, at tær enn galdandi reglur um bjargingarløn innihildnar í § 228 í sjólógini av 1892, mega broytast viðvíkjandi Føroyar, serliga tá ein minnist til, at tær núgaldandi reglur eru næstan hálvthundrað ára gamlar og vórðu ásettar í eini tíð, tá Føroyar áttu ein lítlan skipaflota samanborið við nú, og at tær reglur, sum á sinni vóru settar, serliga vóru mettar uppá frakt- og ferðaskip, men av tí, at tað innan fyri nevndina ikki hevur kunnað fingist meiraluti fyri eini broytan, ið gongur í teirra leið, sum av Fiskimannafelagnum ávísi, vil minnilutin ikki seta fram uppskot, men vísa á tað útkast til uppskot, ið sett varð fram í fjør, tá hetta mál varð til viðgerðar. Uppskotið var soljóðandi:

„Til § 228 í sjólógini verður sett sum nýtt stykki:

„For Færøernes Vedkommende faar Rederiet af et Fiskefartøj med Hjælpemotor 60 % af Bjærgelønnen, medens Rederiets Andel i Bjærgelønnen forbliver uforandret som i Stk. 2, naar det bjærgende Skib er Sejlskib eller Dampskib. Mandskabets Andel i Bjærgelønnen paa ethvert Fartøj, der driver Fiskeri med Mandskabets procentvise Andel i Fangsten fordeles saaledes, at Skipperen faar 20 %, Bedstemændene 10 % og det øvrige Mandskab 70 %, heri iberegnet Motorpasser og Kok. Paa andre Fartøjer bliver Mandskabets Andel i Bjærgelønnen fordelt i Forhold til den Hyre, Mandskabet indtjener."

Tey síðani síðstu tingsetu innheintaðu umsnúni liggja við í málinum.

Uppskot.

Málið um broytan av reglum um bjargingarløn verður tikið aftur til viðgerðar, tá samband við norðanlondini er komið aftur í lag.

27. nov. samtykt 15—0.

4. Broytan av ferðapassreglum.

Uppskot frá Fólkaflokkinum:

Vísandi til álit í løgtingsmáli X-20/1940 (Broytan av ferðapassreglum) tingtíðindi blós. 146 verður sett fram soljódandi

Uppskot:

Tær nú nýttu ferðapassbøkur verða broyttar soleiðis: „Danmark" á permu og 1. síðu verður broytt til „Foroyar" og niðasta regla á sama síðu verður broytt so: „Nationalitet: Føroyingur, Féroé, Faroese, Færøer."

19. sept. fall við 10—0.

5. Broytan av socialu lógum.

Átit:

Tingið hevur til viðgerðar í ár:

Broytan av lóg um einkjubarnastuðning og broytan av lóg um invalidurentu, og er nevndin samd um at broyta hesar lógir soleiðis, at korini fyri einkjur við børnum og fyri avlaðisfólk kunnu gerast vael betri.

Tingið hevur nú í tvey ár havt til viðgerðar spurningin um *lóg um tvungna fólkatrygging.* Í fjor setti ein meiriluti (Dam, L. Zachariasen og O. F. Joensen) í ti nevnd, sum hevði við málið at gera, fram eitt lóguppskot:

„Forslag til midlertidige Bestemmelser om „Fólkatryggingargrunnur Føroya" (Færøernes Forsikringsfond)". Uppskotið miðaði ímóti at leggja okkara socialu hjálp um á fólkatryggingar grundarlag. Ein lóggáva, sum byggir á hetta grundarlag letur skattaborgararnar javnliga vita av, at teir gjalda fyri at tryggja seg og síni móti vanlagnu og í ellisárum, og at teir eru felags um at gera hetta saman við øðrum skattaborgarum.

Nevndin sigur seg principielt vera fyri tvungnari fólkatrygging og bendir á lóguppskotið, sum fram varð sett í hesum máli í fjor. Hetta uppskotið miðaði tá bert ímóti einum uppískoyti til okkara núverandi socialu lóggávu. Hon heldur fram, at hon hevur havt hug til at fremja eina viðarigangandi lóggávu á fólkatryggingar grundarlagt, um umstøðurnar vóru til

tess. Av tí at líkindini ikki ætlast at vera til at fáa nakað uppskot um fólkatrygging fram á tingi í hesi setu, vil nevndin í ár ikki lata atkvøðugreiðslu fara fram um málið.

Spurningurin um dýrtíðarviðbót til ellisrentufólk var saman við spurninginum um dýrtíðarviðbót yvirhøvur frá tí almenna havdur til viðgerðar í landsnevndini í januar mánaða, og var har samingur um at lata tingið taka á seg dýrtíðarviðbót til ellisrentu- og avlamisfólk frá 1. apríl svarandi til 4. stig (Portioner). Útreiðslan hjá tinginum av hesum tiltaki er sett til 66.000 kr. Tingið hevur í hesi setu góðkent ta av landsnevndini gjørdu viðtøku, og vil nevndin mæla til, at tingið góðkennir, at ellisrentufólk eins og avlamisfólk eisini komandi ár fáa dýrtíðarviðbót frá tinginum á líknandi hátt sum í ár.

Uppskot:

1. Tingið veitir ellisrentu- og avlamisfólki og sinnissjúkum o. ø. í heimarøkt dýrtíðarviðbót fyri fíggjarárið 1942/43 á líknandi hátt sum fyri hetta fíggjarárið.
2. Málið viðvíkjandi fólkatrygging verður beint í landsnevndina til fyrireikingar til næstu vanligu tingsetu.

24. nov. samtykt 15—0.

---

6. Broytan av lóg um invalidurentu.

Álit:

Vaulukkutryggingarráðið hevur 11. januar í ár skrivað til tingformannin, at ráðið 10. januar hevur samtykt at mæla til, at invalidurentan vegna dýrtíðina verður nógv hækkað, hóskandi til tað dupulta. Sorlnskrivarin heldur, hetta verða ovlítið.

Nevndin hevur tingað við amtmannin, lð upplýsir, at tað eru 156 avlamisfólk, og 25 av teimum fáa viðbót vegna hjálpaloysi.

Amtmaðurin heldur seg ikki kunna veita meirl studning til invalidurentu úr rikiskassanum, enn hann nú rindar.

Eftir lóg nr. 120, 15. mars 1939 um invalidutryggjan fáa hjún, har bæði uppfylla treytirnar fyri invalidurentu, 800 kr. árliga og einstøk og hjún, har bert annað uppfyllir treyturnar, 150 kr. árliga. Hartil verður lagt viðbót 30 kr. árliga og fyri hjún 60 kr. Um viðkomandi er so hjálpaleysur, at hann stødugt má hava hjálp av øðrum, og hann harumframt tessvegna er forðaður

í at átaka sær vinnu av nøkrum lýdningi, fær hann umframt sum viðbót 60 kr. árliga.

Harnæst kann eftir umsókn verða givið ein persónlig viðbót fyri eitt ár ísenn, um viðkomandi vegna sjúku, stóra forsorgarskyldu ella øðrum ársøkum er neyðstaddur.

Nevndin er komin ásamt um at mæla til, at avlamisviðbótin verður hækkað frá 30 kr. til 100 kr. fyri einstøk og frá 60 kr. til 200 kr. fyri hjún, eins og viðbótin fyri hjálpaleys verður hækkað frá 60 kr. til 150 kr.

Hesar meirútreiðslur verða at rinda av amtsgrunninum og útreiðslurnar vilja verða 13—14.000 kr. árliga.

Avlamisfólk vilja harumframt fáa dýrtíðarviðbót.

Amtmaðurin samtykkir uppskotið.

Uppskot

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne

om

Forhøjelse af de i Lov Nr. 120 af 15. Marts 1939 om Invalideforsikring § 5 fastsatte Tillæg til Invalidereenten.

§ 1.

Fra den 1. Januar 1942 og indtil videre forhøjes de i Lov for Færøerne Nr. 120 af 15. Marts 1939 § 5 fastsatte Tillæg til Invalidereenten saaledes:

a. Det i § 5, Stk. 2 omhandlede Tillæg for Invalidited ydes med 100 Kr. aarlig (for Ægtepar, naar begge opfylder Betingelserne for at opnaa Invalidereente, med 200 Kr. aarlig).
b. Det i § 5, Stk. 3 omhandlede Hjælpeløshedstillæg, ydes med 150 Kr. aarlig. Opfylder to samlevende Ægtefæller hver især Betingelserne for at oppebære Hjælpeløshedstillæg, nedsættes det med $^1/_4$ for hver.

Naar en Invalidereenteyder overgaar til at oppebære Aldersrente, beholder han disse Tillæg.

§ 2.

Merudgiften ved de forøgede Tillæg afholdes af Amtsfonden.

24. nov. samtykt 15—0.

7. Lóg um gjald av arv og gávum.

Fíggjarnevndin varð ikki liðug við viðgerð av málinum.

8. Lóg um rúsdrekka.

Álit:

Denne Sag, som er udsat fra i Fjor, er paany forelagt Tinget.

Et Mindretal (Johan M. F. Poulsen og A. Samuelsen) foreslaar, at Lovens Revision udskydes atter i Aar, saaledes at Sagen paany forelægges i den ordinære Lagtingssamling 1942.

Et andet Mindretal (Dam og S. P. Zachariasen) vil under de nuværende okstraordinære Forhold ikke fremsætte noget Forslag om Forandring i den nugældende Ædrueligheds-lovgivning og er derfor med til at foreslaa, at Revision af Ædruelighedsloven udsættes til den ordinære Lagtingssamling 1942.

H. Justinussen fremsætter intet Forslag.

Forslag

fra et Flertal (Dam, Johan M. F. Poulsen, S. P. Zachariasen og A. Samuelsen):

Revisionen af Lov Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. udsættes til den ordinære Lagtingssamling 1942.

27. nov. meirilutauppskotið samtykt 17—0.

9. Broytan av lóg um kommunuval.

Álit frá *kommunala nevndini:*

Under sidste Aars Lagtingssamling indkom der fra Valdemar Ejde, Nolsø, et Andragende om, at Reglen i § 2 i Bekendtgørelse af 17. Juli 1931 om kommunale Valg, hvorefter det er en Betingelse for Valgret ved de kommunale Valg, at Vælgeren har betalt hele sin til Udpantning forfaldne direkte Skat til Kommunen for det foregaaende Aar, maa blive ophævet. Paa Grund af Andragendets sene Fremkomst til Tinget, udsattes Sagen til i Aar. Spørgsmaalet om Ændring af den kommunale Valglov er atter i Aar rejst af „Føroya Arbeidarafelag". I Andragendet fra Arbejderforeningen, der repræsenterer 3625 Arbejdsfolk — Kvinder og Mænd — udtales, at man er fuldt ud enig med V. Ejde i, at den kommunale Valglov bør ændres som ovenfor paapeget.

Sagen har været tilsendt Amtet, der i en Sagen vedlagt Erklæring udtaler:

Spørgsmaalet om Ændring af nævnte Regel blev senest behandlet af Lagtinget i Samlingen 1934, da det blev vedtaget at indstille til Ministeriet at skærpe Reglen saaledes, at det blev gjort til en Betingelse for Valgret, at alle Skatterestancer var betalt.

I Skrivelse af 12. April 1935 henledte Justitsministeriet Opmærksomheden paa, at den foreslaaede Ændring var betydelig strengere end den i det øvrige Kongerige gældende Reget, hvorefter der kun kræves, at vedkommende skal have svaret sin til Udpantning forfaldne Skat i det Skatteaar, i hvilket Valget foregaar, samt i det foregaaende Skatteaar.

Ministeriet pegede derhos paa, at Ansættelsen af kommunale Pantefogeder formentlig vilde bringe større Orden i Indbetalingerne af Kommuneskat og derved bøde paa de uheldige Forhold, der fremkommer derved, at Vælgerne er i Stand til at skaffe sig Valgret ved at indbetale sidste Aars Restancer og samtidig lade ældre Restancer bestaa uherigfiget. Ved Lov af 16. Februar 1939 blev der givet Hjemmel for Inddrivelse af Kommuneskat ved Lønindeholdelse hos Arbejdsgiverne. Skatterestancerne er i mange Kommuner herved gaaet betydeligt ned.

Efter Amtets Opfattelse vil det være betænkeligt at afskaffe nogle af de Midler, der haves til Inddrivelse af Kommuneskat, hvad enten det drejer sig om direkte Foranstaltninger som Udpantning og Lønindeholdelse eller direkte Foranstaltninger saasom den i nærværende Sag omhandlede Bestemmelse, eller Bestemmelsen om, at Spiritus kun kan indføres af dem, der har betalt al forfalden Skat. Amtet stiller sig ogsaa tvivlende overfor, om Afskaffelsen af den omhandlede Bestemmelse vil møde Sympati fra Kommunernes Side. Under Henvisning til det anførte, mener Amtet ikke, at det vil være tilraadeligt at imødekomme de foreliggende Andragender.

Det kommunale Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet, Sørensen og Danbjørg, udtaler:

Forstanderskaberne for Kommunerne har nu mere end før Midler til deres Raadighed til at inddrive den Skattebørgerne paalignede Kommuneskat, hvorfor Bibeholdelsen af den omhandlede Bestemmelse ikke mere kan anses for paakrævet af Hensyn til Skattebetalingen. Hertil kommer, at Be-

stemmelsen lit kan komme til at virke uretfærdigt overfor de gode Skattebørgere, der betaler rettidigt, idet andre mindre gode Betalere blot ved at betale deres Skat for det sidste forudgaaende Skatteaar kan sikre sig Valgretten, uanset om de ellers staar i Restance for flere forudgaaende Aar. Sørensen paapeger desuden, at det ikke er sjælden, at den omhandlede Bestemmelse af ellers vel kvalificerede Folk udnyttes derhen, at vedkommende undlader at betale Skat blot for at være fri for at blive valgt ind i Forstanderskabet.

Flertallet skal derfor tilraade, at Loven ændres derhen, at enhver Mand og Kvinde, som ellers opfylder Betingelserne for Valgret, baade skal have Valgret og Valgbarhed, uanset om de har betalt deres Skat eller ikke.

Mindretallet (Johan Poulsen) finder ikke, at de skattemæssige Grunde for en Bibeholdelse af den paagældende Bestemmelse er saa vægtige, at man alene af den Grund skulde modsætte sig en eventuel Ændring særlig efter, at den omhandlede Bestemmelse er blevet fortolket derhen, at det kun er den direkte Skat til Kommunen for det sidst *foregaaende* Aar, der skal være betalt. Naar Mindretallet ikke paa nærværende Tidspunkt ønsker at fremkomme med Forslag til Ændring af den gældende Regel, saa skyldes det mere Hensynet til, at den foreslaaede Ændring er i Strid med det i al tilsvarende Lovgivning for Kongeriget gældende Princip om Betaling af en vis Andel af Skatten, og derfor under den nuværende Situation kun kan have ringe Mulighed for Gennemførelse.

Forslag

fra Flertallet (Danbjørg og Sørensen):

Lagtinget indstiller, at der i Bekendtgørelse Nr. 200 af 17. Juli 1931 om Regler for kommunale Valg i Landkommunerne paa Færøerne sker følgende Ændring:

I § 2 udgaar Ordene: „og har svaret sin til Inddrivelse ved Udpantning forfaldne direkte Skat til Kommunen for hele det forudgaaende Kalenderaar."

20. okt. uppskot meirilutans fall 8—0.

10. Broytan av jarðalógini viðv. torvskurð.

Ált frá *bónaðarnevndini* (P. Petersen óheftur).

Lagtingsmand P. M. Dam har ved Skrivelse, dateret April 1940 bl. a. forelagt Landsnevndin Spørgsmaalet om ved Lov at tillægge alle fattige Folk Tørveskær.

Sagen er af Landsnevndin forelagt Lagtinget og derefter overgivet nærværende Udvalg til Betænkning.

Landbrugsraadet har indhentet Erklæring fra samtlige Landbrugsudvalg, og fremgaar det af disse Erklæringer, at det kun meget sjældent er forekommet, at Personer, der har begæret Tørveskær, har faaet dette nægtet. Udvalgene gør dog opmærksom paa, at der flere Steder er saa lidt Tørvejord tilbage paa Grund af det meget Tørveskær, der gennem Tiderne har fundet Sted, at der paa saadanne Steder ikke længere kan skaffes Beboerne tilstrækkeligt Tørveskær. Enkelte Steder er Tørvejorden saa fjernt beliggende, at dette nedsætter ganske betydeligt Muligheden for en Udnyttelse af Tørvejorden.

I Skrivelse af 2. Oktober 1941 har Landbrugsraadet udtalt, at det ganske skal henstille, hvorvidt den gældende Lovgivning om Tørveskær skal ændres derhen, at det bliver Raadet, der i sidste Instans skal afgøre, hvorvidt Tørvejord bør udlejes af Fæstegodset.

Forøvrigt har Raadet henledt Opmærksomheden paa, at Tørveskær i sig selv indebærer en meget stor Fare for Jordforringelse, og i mange Tilfælde kolliderer med det Nydyrkningsarbejde der ønskes gennemført. Det maa derfor ved Afgørelsen af hele Tørveskærsspørgsmaalet meget stærkt overvejes, hvad der i det lange Løb er af mest samfundsnyttig Betydning — et foroget Tørveskær og en mulig deraf følgende formindsket Opdyrkningsmulighed, eller en Indskrænkning i Tørveskæret til Fordel for Opdyrkningen.

Undertegnede Udvalg skal bemærke:

Efter de foreliggende Oplysninger skønnes der ikke at foreligge Omstændigheder, der under almindelige Forhold skulde gøre en Ændring i bestaaende Lov (se Jordlovens § 15) nødvendig, men da der hersker Krig med deraf følgende besværlige Importforhold, kan der, saa længe Krigen varer maaske være Anledning til ved en midlertidig Bestemmelse at skabe Lovhjemmel for tvungen Afstaaelse af Tørvejord, naar Forholdene i de enkelte Tilfælde skulde være saaledes, at trængende ellers kom til at mangle Brændsel. Ifølge Jordlovens § 15 har Fæsteren Ret til med Samtykke fra Distriktets Landbrugsudvalg at sælge Tørv. Ved en Underretsdom af 8 Aug. 1910 er det fastslaaet, at Godsadministrationen (Landbrugsudvalg og Landbrugsraad) ikke imod Fæsterens Ønske kan bortleje Tørvejord. For at forebygge Vilkaarlighed fra Fæsterens Side kan det derfor, saa længe Krigen varer, formentlig være Grund til at ændre Lovgivningen derhen, at det i Tilfælde, hvor Fæsteren nægter at efterkomme Anmodning om at overlade ubenidlede Tørveskær, overlades til Distriktets Landbrugsudvalg at træffe Bestemmelse om, hvorvidt Tørveskær bør meddeles samt i bekræftende Fald, hvorledes og hvilken Erstatning der skal ydes herfor. En saadan af Landbrugsudvalget afsagt Kendelse bør dog kunne indankes for Landbrugsudvalget.

Det vil som Regel kun være Fæstegodset, der kommer til at yde Tørveskær til ubemidlede, idet det andet Gods — Odelsgodset — som Regel er fordelt paa saa mange Hænder, at dette i de fleste Tilfælde ikke kan yde Tørveskær til andre. Der er dog Undtagelser herfra, hvorfor Expropriationsbestemmelserne saavel af Hensyn hertil som af formelle Grunde bør omfatte det samlede Jordegods.

Ved Bestemmelse om, hvorvidt Tørveskær bør kræves afstaaet, vil Landbrugsudvalget ikke alene have at tage Hensyn til, at vedkommende Andrager er ejendomsløs, men ogsaa, at vedkommende er saaledes stillet, at det maa skønnes, at han ikke paa anden Maade kan skaffe sig fornødent Brændsel. Den Omstændighed, at en Andrager har vanskelig Adgang til sin Tørvejord, paa Grund af fjern Beliggenhed, bør kun i ganske særlige Tilfælde, og kun naar ganske særlige Omstændigheder taler derfor, medføre, at der skal tildeles vedkommende Tørveskær.

Under Henvisning til det saaledes anførte skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende

Forslag:

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Afstaaelse af Tørvejord til besiddelsesløse.

§ 1.

Ejere og Besiddere af Tørvejord kan tilpligtes for eet Aar ad Gangen mod Erstatning at afstaa Tørveskær til besiddelsesløse mod Vederlag efter Reglerne i nærværende Bestemmelser.

§ 2.

Ret til Tørveskær kan kun gives til besiddelsesløse Personer, der ikke har Adgang til Tørveskær. Som besiddelsesløs anses den, hvis skattepligtige Indtægt for det Aar, i hvilket Tørveskær søges, ikke overstiger 1200 Kr. bortset fra Børnefradrag og Forhøjelser eller Nedsættelse efter Ligningsskalaen.

Der kan ikke meddeles nogen enkelt Person Tilladelse til Tørveskær til mere end een Families Behov i eet Aar.

§ 3.

Tørveskær maa kun tildeles, hvor det skønnes foreneligt med landbrugsmæssige Hensyn.

Tilladelsen skal nøje angive, hvor Tørveskæret kan finde Sted, hvorledes Vederlag skal ydes samt eventuelle andre Vilkaar for Tilladelsen. Vederlaget fastsættes til en kontant Pengeydelse, der forfalder til Betaling, naar Tørvene er skaaret. Det skal saavidt muligt tilstræbes, at Vederlaget for Tørveskær bliver udredet ved Udførelse af Haugearbejde.

§ 4.

Færø Amts Repartitionsfond indestaar for Betalingen af Vederlag, der ikke er erlagt inden Udgangen af Aaret 1942. For de af Amtsfonden saaledes udlagte Beløb haves Udpantningsret.

§ 5.

Andragende om Tilladelse til Tørveskær rettes til Distriktets Landbrugsudvalg.

Saalremt der ikke gennem Forhandling kan skaffes Andrageren Tørveskær, indkalder Landbrugsudvalgets Formand med 3 Dages Varsel Andrageren samt Ejerne og Brugerne af den paagældende Tørvejord til Møde paa Aastedet.

Efter at der er givet Parterne Lejlighed til at udtale sig, træffer Landbrugsudvalget inden 2 Dage Afgørelse i Sagen, hvorom skriftlig Underretning meddeles Parterne.

Landbrugsudvalgets Afgørelse kan inden 14 Dage indbringes for Landbrugsraadet paa Færøerne, der efter at have indhentet Erklæring fra begge Parter, træffer den endelige Afgørelse i Sagen.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Der indsættes følgende nye Paragraffer:

§ 6.

Den, der for at opnaa Ret til Tørveskær, meddeler urigtige Oplysninger overfor Landbrugsudvalget eller som overtræder de for Tørveskæret fastsatte Betingelser, straffes, forsaavidt ikke højere Straf er forskyldt, med Bøde, der tilfalder Amtsfonden.

§ 7.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft den 1. April 1942 og bortfalder med Udgangen af Aaret 1942.

7. nov. broytingaruppskotið samtykt 13—0 og nevndaruppskotið so broytt við 15—0.

11. Revisión av lóg um einkjubarnastudning.

Álit:

Landsnevndin hevur lagt fyri tingið spurningin um revisión av lógini um einkjubarnastudning.

Amtmaðurin hevur greitt frá, at núgaldandi reglur eru reglugerð 4. desember 1939. Studningurin er:

160	kr.	árliga,	til	barnið	er	verðið	4	ár.
135	„	„	„	„	„	„	12	„
40	„	„	„	„	„	„	14	„

Í serstøkum førum kann studningur verða veittur, til barnið er 18 ár.

Um einkjan hevur ogn yvir 2.500 kr. plus 250 kr. fyri hvørt barn undir 14 ár, og um hennara inntøka er yvir 300 kr. árliga plus 50 kr. fyri hvørt barnl, fær hon einki.

Børn, sum hava ogn, harav teirra undirhald kann rindast, kunnu ikki fáa studning, tó verður ikki roknað við 600 kr. av ognum barnsins, tí hesar 600 kr. roknast til útreiðslur við konfirmatión o. a.

Ríkiskassin rindar helftina og amtsgrunnurin helftina av einkjubarnastudninginum. Útreiðslurnar hava tey seinasti ár verið ca. 35.000 kr. Í apríl fingu 87 einkjur við 233 børnum studning.

Nevndin mælir til, at treytin, at einkjan ikki má eiga 2.500 kr. plus 250 kr. fyri hvørt barn fyri at fáa studning, verður strikað, og mælir til at dýrtíðarviðbót verður veitt fyri hvørt barnið av somu stødd sum til einstøk ellisrentufólk, og at amtsgrunnurin rindar dýrtíðarviðbótina, ætlað til 16.000 kr. árliga.

Amtmaðurin samtykkir uppskotið.

Uppskot

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ændring i og Tilføjelser til Anordning Nr. 430 af 4. December 1939, hvorved Lov om Understøttelse til Børn af Enker af 29. April 1913 holdes i Kraft paa Færøerne.

§ 1.

§ 1, Stk. 2, i Anordning Nr. 430 af 4. December 1939 affattes saaledes:

„Trængende anses den Enke at være, hvis aarlige Indtægt ikke overstiger 500 Kr., dog med et Tillæg af 75 Kr. for hvert Barn under 14 Aar. Undtagelsesvis under særlige Omstændigheder kan Amtet dog efter Indstilling fra Kommunalbestyrelsen tillægge en Enke hel eller delvis Understøttelse, selv om hendes Indtægt overstiger fornævnte Beløb. I Betragtning kommer enhver Indtægt, som vedkommende Enke har haft, hvad enten Indtægten hidrører fra personligt Arbejde, vedvarende privat eller offentlig

Understøttelse (tidligere udbetalt Enkebørnsunderstøttelse dog undtaget), Pension eller Besiddelse af Formue eller Ejendom. Understøttelse fra „Forsikringsforeningen for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne" medtages ikke ved Beregningen af Aarsindtægten. For saa vidt paagældende ejer fast Ejendom (bortset fra eget Vaanhus) eller anden Formue, lægges der til den aarlige Indtægt 6 pCt. af den samlede Formues Beløb.

§ 2.

I Anordningens § 1, Stk. 4, udgaar Ordene „Formue eller".

§ 3.

Til den i Anordningens § 1, Stk. 3, fastsatte Understøttelse, ydes fra den 1. April 1942 og indtil videre et Dyrtidstillæg for hvert Barn af samme Størrelse som det enlige Aldersrentenydere tilkommende Dyrtidstillæg.

Dyrtidstillæggene afholdes af Amtsfonden.

§ 4.

Disse Bestemmelser træder i Kraft 1. Januar 1942.

24. nov. samtykt 16—0.

---

12. Lóg um pantsetan av fiski.

Álit frá *fiskivinnunevndini:*

Lógin um pantseting av fiski hevur verið í gildi í mong ár, seinast var lógin ásett at verða í gildi fyri 1940 og 1941.

Í løtuni er tað so, at øll okkara fiskivinna framleiðir einans ísfisk. Tað er tí ikki brúk fyri lógini, sum nú er, men umstøðurnar kunna skjótt broytast.

Tað kann tí haldast at vera rætt, at lógin verður endurnýggjað fyri 1942.

Uppskot:

Bráfengis lóg fyri Føroyar nr. 44 av 15. febr. 1940 um pantseting av fiski verður endurnýggjað fyri 1942.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Nevndin setir fram hetta

Uppskot

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Pantsætning af Fangst.

Bestemmelserne i Midlertidig Lov for Færøerne Nr. 44 af 15. Februar 1940 om Pantsætning af Fangst har Gyldighed indtil videre. Den i Lovens § 4 omhandlede Udslettelse af Pantebreve foretages efter Udløbet af hvert Aars Februar Maaned.

4. okt. broytingaruppskotið samtykt 15—0.

---

13. Broytan av lóg um frítíð við løn.

Álit frá *ymsamálanevndini:*

Føroya arbeiðarafelag har indsendt Andragende til Tinget, hvori anføres, at den nugældende Lov har virket i et Aar, og at mange Arbejdere og Funktionærer har faaet Fritid med Løn som tilsigtet, men paa den anden Side er der en hel Del Arbejdere, som ikke har faaet nævnte Fritid. Det andrages derfor om, at Loven ændres. Foreningen mener, at det vil være rigtigst at gaa over til en Ordning med Feriemærker.

Den største Vanskelighed er den, at Arbejderne skifter fra en Arbejdsgiver til en anden. Loven bestemmer, at det er en Betingelse for at faa Ferie med Løn, at Arbejderen skal arbejde mindst 4 Maaneder ad Gangen hos en Arbejdsgiver i vedkommende Aar før 1. September, og at Ferietiden skal falde i Tiden fra 1. Maj til 30. September, ligesom Arbejdsgiveren afgør, hvornaar Ferien falder indenfor dette Tidsrum.

Selvom en Arbejder har arbejdet hos en Arbejdsgiver i næsten et Aar, for Eksempel fra 1. Juni til 1. Juni, kan det hænde, hvis Arbejdsgiveren er modvillig, at han ikke faar nogen Ferie. Arbejdsgiveren kan i dette Tilfælde nægte ham Ferien fra 1. Juni, indtil 1. September, fordi han ikke har været 4 sammenhængende Maaneder i Arbejde, og næste Aar arbejder han hos vedkommende Arbejdsgiver kun i Maj Maaned, og Arbejdsgiveren kan bestemme, at han ikke ønsker, at Ferien skal falde i Maj Maaned, men senere, og hvis Arbejderen saa mister Arbejdet hos vedkommende Arbejdsgiver og nødsages til at tage Arbejde hos en anden, kan han, hvis den nye

Arbejdsgiver benytter samme Fremgangsmaade, komme til at arbejde Aar efter Aar uden at faa Ferie med Løn.

Loven om Ferie med Løn blev stadfæstet 20. September 1940, og ifølge denne har enhver paa Færøerne fast beskæftiget Arbejder, Funktionær eller Medhjælper Ret til Ferie med Løn en Gang indenfor hvert Kalenderaars 1. Maj til 30. September efter Lovens Regler.

Retten til Ferie med Løn indtræder, naar den paagældende har været beskæftiget uden væsentlige Afbrydelser hos samme Arbejdsgiver i 4 Maaneder forud for et Aars 1. September. Ferien skal være paa 2 Uger, der skal falde indenfor Tidsrummet fra 1. Maj til 30. September efter Arbejdsgiverens nærmere Bestemmelse. I Ferien tilkommer der den feriberettigede fuld Løn. Tvistigheder afgøres af Sorenskriveren som Voldgiftsmand.

Sagen om Ferie med Løn har flere Gange været til Behandling i Lagtinget, senest i 1940 (se Lagtingstidende 1940, Side 129).

Lagtinget havde i 1938 vedtaget et Forslag til Ferie med Løn i store Træk tilsvarende til den i Danmark gældende Lov. Ministeriet mente ikke at kunne gennemføre Forslaget som vedtaget og havde sendt Sagen tilbage til Amtmanden og Lagtinget til fornyet Udtalelse, men forinden saadan Udtalelse kunde foreligge, blev Forbindelsen afbrudt med Ministeriet.

Landsnevndin anmodede 13. Juni 1940 i Anledning af et fra Felagið fyri handils- og skrivstovufólk modtaget Andragende Amtet om at stadfæste det af Lagtinget i sin Tid vedtagne Forslag. Amtmanden tilstillede derefter Landsnevndin Sagens Akter og anførte, at Amtet havde store Betænkeligheder ved at anbefale Ferieloven sat i Kraft paa Færøerne uden meget væsentlige Ændringer, og disse Betænkeligheder var ikke blevet mindre under de nuværende ekstraordinære Forhold.

Ogsaa de rent praktiske Vanskeligheder, herunder Fremskaffelse og Salg af Feriemærker og Bøger, Etablering af en Ferielønd, Vejledninger med Hensyn til Lovens Gennemførelse etc. er forøgede nu, da Bistand fra Socialministeriet ikke kan opnaas.

Amtmanden anmodede derfor Landsnevndin om at optage Sagen til fornyet Behandling og til at føre en mundtlig Forhandling med Amtet om Sagen.

Resultatet af disse Forhandlinger blev et Forslag til midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ferie med Løn, som Amtet forelagde Lagtinget i 1940.

Det anføres i Bemærkningerne, at Forslaget var Resultatet af Forhandlinger med Amtet og Landsnevndin, og at der var opnaaet Enighed om Forslaget, der i enklere Form end det tidligere Forslag tilsigtede at gennemføre Hovedreglen om, at alle fast beskæftigede skal have Ferie med Løn 14 Dage hvert Aar.

Lagtinget vedtog Forslaget med mindre Ændringer.

Medlem af Udvalget (O. F. Joensen) maa mene, at de samme praktiske Vanskeligheder, som var til Stede i Fjor, foreligger stadig, og at Loven foreløbig har virket saa kort, at det er nødvendigt, at den opretholdes i sin Form endnu nogen Tid, medens Krigen varer. Noget andet er, at Loven maa og bør fortolkes saa gunstigt som muligt for Funktionærer og Arbejdere, saaledes at flest muligt opnaar Ferie med Løn, og saaledes er der i det af Føroya arbeiðarafelag nævnte Tilfælde ydes Ferie med Løn overensstemmende med Lagtingskontorets Fortolkning af Loven.

Loven vil utvivlsomt blive optaget til Revision og forbedret, naar Krigen er forbi.

Mindretallet Jacob E. Jacobsen skal udtale, at Andragendet bør imødekommes. Man kan forstaa, at den ikke fast aarlig ansatte Arbejder har vanskeligt ved at faa Fritid med Løn uden ved Indførelse af Systemet med

Feriemærker. En saadan Ordning maa kunne gennemføres, og dette maa kunne ske, uden at Udgifterne bliver uforholdsmæssigt store. Mindretallet J. E. Jacobsen stiller derfor nedenfor Forslag om Ændringer i de gældende Bestemmelser.

Udvalgsmedlem R. Rasmussen var fraværende paa Grund af Sygdom.

Forslag.

1. Fra *J. E. Jacobsen:*

Forslag

til

Ændring i Kundgørelse Nr. 28 af 20. September 1940 af midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ferie med Løn.

§ 1.

I § 1 ændres Ordene: „een indenfor hvert Kalenderaars 1. Maj—30. September efter nedennævnte Regler" til: „med 1 Dag for hver Maaned, i hvilken han har udført Arbejde i paagældende Virksomhed; har det udførte Arbejde været af kortere Varighed end 1 Maaned, sættes Ferieretten i Forhold til Beskæftigelsens Længde, dog saaledes, at der ikke regnes med Arbejde af kortere Varighed end 1 Uge (6 Arbejdsdage).

Som Afbrydelse af Tjeneston skal ikke anses saadan Fraværelse fra Arbejdet, som skyldes Sygdom, Ulykkestilfælde, tvungen Militærtjeneste, midlertidig Arbejdsstandsning af driftsmæssige Hensyn og Ferie i Medfør af disse Bestemmelser samt Fraværelse fra Arbejdet, der har været nødvendig i Anledning af Fødsel, jfr. Folkeforsikringslovens § 19, men Feriens Varighed sættes i Forhold til Beskæftigelsestiden og Feriegodtgørelsen."

§ 2.

§ 2 affattes saaledes:

Stk. 1. „Den aarlige Ferie, der tilkommer en i Henhold til § 1 ferieberettiget beregnes paa Grundlag af paagældendes Beskæftigelsesforhold i det foregaaende Aar fra 1. April til 31. Marts."

Stk. 2. „Ferien skal gives i Sammenhæng i Tiden mellem 2. Maj og 30. September; inden for dette Tidsrum fastsættes Tidspunktet for Ferien af Arbejdsgiveren."

§ 3.

§ 3 affattes saaledes:

Stk. 1. „I Ferien tilkommer der den ferieberettigede en Feriegodtgørelse efter følgende Regler:

Samtidig med, at en Person efter Reglerne i § 1 gennem en vis Tids Arbejde erhverver Ferieret, opnaar han Ret til en Feriegodtgørelse af 4 pCt. af den Løn, der er udbetalt ham for det Arbejde, der danner Grundlag for Ferieretten; Feriegodtgørelsen paahviler den eller de paagældende Virksomheder og udbetales til den ferieberettigede, naar Ferien skal holdes.

Stk. 2. De nærmere Regler fastsættes af Amtet i Overensstemmelse med Grundsætningerne i de herom, derunder om Feriemærkesystemet, gældende Bestemmelser i Bekendtgørelse Nr. 235 af 29. Juni 1938."

§ 4.

I § 4 ændres Ordet: „Lønneu" til: „Ferlegodtgørelsen."

§ 5.

Til § 5 føjes:

„Amtet kan efter indhentet Udtalelse fra Sorenskriveren (Dommeren) fastsætte, at disse Bestemmelser heller ikke skal komme til Anvendelse paa de Omraader, hvor de beskæftigede ikke er ringere stillede, end de vilde være ofter disse Bestemmelser; Afgørelsen træffes efter de i Lov Nr. 170 af 13. April 1938 § 1 og § 6 angivne Retningslinier."

§ 6.

§ 6 affattes saaledes:

Stk. 1. „Den ferieberettigede er forpligtet til at holde Ferie i det Antal Dage, som Ferieretten omfatter, og Retten til Ferieløn fortabes for Ferieperioden, hvis paagældende i Ferietiden paatager sig Arbejde mod Vederlag.

Stk. 2. Enhver Aftale, hvorved der gives Afkald paa den i disse Bestemmelser hjemlede Ret til Ferie med Løn, er ugyldig, og den Arbejdsgiver, der med en hos ham beskæftiget træffer saadan Aftale, straffes med Bøder, der tilfalder Færø Amts Fattigkasse.

Stk. 3. Overdragelse af Feriemærker er forbudt og straffes med Bøder, der tilfalder Færø Amts Fattigkasse."

§ 7.

Disse Ændringer træder i Kraft den 1. April 1942, saaledes at den Ferie, der tilkommer den ferieberettigede i Aaret 1943, beregnes paa Grundlag af de paagældendes Beskæftigelsesforhold i Tiden fra den 1. April 1942 til den 31. Marts 1943.

For Aaret 1942 gælder Bestemmelserne i Kundgørelse Nr. 28 af 20. September 1940 uændret, for saa vidt angaar de af disse Bestemmelser omfattede Personers Ret til Ferie med Løn.

Amtet bemyndiges til at træffe de nærmere Regler om Gennemførelsen af ovenstaaende Ændringer, saaledes at Grundsætningerne i de Bekendtgørelser og Cirkulærer, der er udfærdigede i Medfør af Lov Nr. 170 af 13. April 1938, saa vidt muligt følges.

Forslag

fra O. F. Joensen:

Afskrift af Betænkningen tilsendes Andragerne.

Broytingaruppskot frá Poul Petersen:

Í staðin fyri § 7 1 verður sett:

Amtet bemyndigos til efter indhentet Erklæring fra Landsnevndin at sætte disse Ændringer i Kraft med de dertil fornødne Overgangsbestemmelser.

§ 7 II verður lagt burturúr.

§ 7 III, sum nú er annað stykki:

Í staðin fyri: „Amtet bemyndiges" verður sett: „Iøvrigt bemyndiges Amtet efter indhentet Erklæring fra Landsnevndin".

24. nov. uppskotið frá minnilutanum J. E. Jacobsen §§ 1—6 samtykt við 13—0. Broytingaruppskotið frá Poul Petersen til § 7 samtykt við 13—0, og lógin so broytt samtykt við 13—0.

---

14. Broytan av løgtingslógini.

Alit:

Der foreligger et Andragende fra Lagtingspartiet Føroya fólkaflokkur (radikalt Selvstyre) gaaende ud paa, at Lagtinget skal samles til ordinær Samling Olajdag, og saaledes som foreslaaet i Lagtingssamlingen 1937 af Lagtingsmændene Mitens og Kallsoy.

Desuden foreligger der Andragende fra Herr Sverre Patursson om, at der i Lagtingsloven indføres en Bestemmelse om, at 100 Vælgere skal kunne danne et nyt Lagtingsparti og at Bestemmelsen om, at kun det Parti som har faaet et kredsvalgt Lagtingsmedlem valgt skal kunne faa Andel i Tillægsmandaterne.

Disse to Sager er henviste til undertegnede Udvalg og man skal i den Anledning tillade sig at udtale:

a) *angaaende Olajdag:*

Udvalgets Medlem Patursson henholder sig til Andragendet og stiller nedenfor et Forslag i Overensstemmelse hermed.

Medlemmerne Davidsen og L. Zacharlasen stiller Forslag om, at Landsnevndin bemyndiges til at gøre Indstilling om, at Lagtinget skal kunne samles en anden Dag end bestemt i Lagtingsloven § 16. Dette Ændringsforslag knyttes til denne § i Lagtingsloven.

Sambandspartiets Medlemmer Poulsen og Samuelsen stiller Intet Forslag. — Partiets Repræsentant vil motivere deres Stilling i Salen.

b) *angaaende Andragendet fra Sverre Paturssøn:*

Et Flertal af Udvalget (Davidsen, L. Zachariasen, Poulsen og Samuelsen) kan ikke gaa med til at foretage en Ændring i Lagtingsloven i den af Andrageren antydede Retning. Saafremt der blandt den færøske Befolkning er virkelig Stemning for Dannelsen af et nyt Parti vil der med Lethed blandt samtlige Lagtingsvælgere kunne skaffes det i Loven bestemte Antal Vælgere, som udkræves for at dette kan ske.

Forslag

fra *Paturssøn:*

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne

om

Ændring i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting med senere Ændringer.

§ 16, 1. Stk., ændres saaledes:

„Lagtinget samles efter forud afholdt Gudstjeneste aarlig i Tórshavn Ólavsøkudag, medmindre denne indtræffer paa en Søndag, i hvilket Tilfælde Tingets Aabning finder Sted den følgende Dag. Tingets Formand, eller hvis en saadan ikke findes, Aldersformanden, aabner Samlingen og fremlægger de Indkomne Sager, hvorefter Samlingen udsættes til første Tirsdag i Oktober".

Fra *Davidsen* og *L. Zachariasen:*

Landsnævnet bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at foretage Indstilling efter Lagtingslovens § 16, 1. Stk., (Lov Nr. 177 af 11. Maj 1935 § 2) om Tidspunktet for Lagtingets Aabning.

Uppskot Paturssons fall 4—0 og uppskot frá J. P. Davidsen og L. Zachariasen fall við 11—0.

15. Lóg um registar fyri ognar- og pantibrøv.

Álit frá *bónaðarnevndini:*

Ved Lov Nr. 353 af 22. December 1937 er der skabt Adgang til gebyrfrit at erhverve Ejendomsdom paa fast Ejendom.

Da denne Lov udløb den 1. Januar 1941, og der stadig skønnes at være Trang til en tilsvarende Lovbestemmelse, har Sysselmand Samuelsen fremsat Forslag om en fornyet Lovgivning paa dette Omraade.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, skal anbefale Tinget følgende

Forslag

til

Midlertidige Bestemmelser om Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne.

§ 1.

Alle Retsafgifter bortfalder i Sager, der inden 1. Januar 1946 anlægges paa Færøerne til Erhvervelse af Ejendomsdom paa fast Ejendom efter forudgaaende offentlig Indkaldelse.

§ 2.

Indtil 1. Januar 1946 bortfalder alle Gebyrer for Tinglæsning af Dokumenter, hvorved berigtiges Adkomst til Jord, med Hensyn til hvilken den i Sorenskriverembedets Jordfortegnelse ved denne Lovs Ikraftræden indtegnede Adkomst ikke stemmer med de paa nævnte Tid bestaaende rette Ejendomsforhold, eller med Hensyn til hvilken Jordfortegnelsen paa nævnte Tid mangler Angivelse af tinglæst Adkomst.

23. okt. samtykt 16—0.

16. Leingjan av lóg um útskifting.

Álit:

Lov for Færøerne Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udskiftning bortfalder den 1. April 1942, jfr. Lovens § 86.

Paa Foranledning af Færø Amt har Landbrugsraadet henstillet at søge udvirket, at Lovens Bortfald udskydes i hvert Fald foreløbig 1 Aar.

Dommeren har ogsaa tiltraadt, at Loven søges forlænget.

Færø Amt har derefter forelagt Lagtinget Sagen med Henstilling om, at Lovens Gyldighed forlænges foreløbig for eet Aar.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen overgivet til Betænkning, skal efter at have gjort Sagen til Genstand for nærmere Overvejelse anbefale, at Lovens Gyldighed forlænges, og fremsætter herefter følgende

Forslag

til

Midlertidig Bestemmelse for Færøerne om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udskiftning:

I § 86, Stk. 1, i Lov for Færøerne Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udskiftning ændres Aarstallet „1942" til „1943" og Aarstallet „1941" til „1942".

Broytingaruppskot:

Uppskot nevndarinnar verður pkt. I.

Sum nýtt pkt. II verður sett:

I § 6, 1. Stk., udgaar Ordene: „en Tiendedel" og i Stedet sættes: „en Tyvendedel".

I § 6, 2. Stk., udgaar Ordene: „en Tredledel" og i Stedet sættes: „en Sjettedel".

Sum nýtt pkt. III verður sett:

Tingið velur eina 3-manna millumtinganevnd til at koma fram við uppskoti til nýggja útskiftingarlóg fyri Føroyar, sum verður at leggja fyri tingið næstu vanligu tingsetu.

23. okt. broytingaruppskotið til pkt. II fall 5—0, til pkt. III fall 9—0. Nevndaruppskotið samtykt 22—0.

17. Broytan av lóg um kríggstryggjan av húsum og innbúgvi.

Álit:

Amtið hevur sent fíggjarnevndini uvrit av brævi frá tryggingarsambandinum Føroyar dagssett 14. oktober 1941. Sambandið søkir amtið um at fáa í lag ymsar broytingar í „Bestemmelser for Færøerne om Krigsforsikring af Bygninger". Tað, ið søkt verður um, er at fáa broytt lógina soleiðis, *at* búnýtirnar hjá einum, sum býr í húsum, sum hilt almenna eigur, verða tryggjaðar eins og hjá teimum, ið sjálvi eiga húsini, tey búgva í, *at* fleiri skaðar hjá einstøkum, sum hvør er undir 300 kr., skulu verða lagdir saman, og um teir so verða yvir 300 kr., skal kríggstryggingin rinda fullt skaðagjald ÷ 300 kr. Tey 20 %, sum tann, ið skaðan hevur liðið, eftir lógini eigur at bera sjálvur, skulu bara verða at taka av, tá ið talan er um „total Skade", *at* tey, sum ikki geva upp virði av húsum og búnýtum til tryggingarsambandið, verða at strafla, *at* tryggingarsambandið fær heimild at krevja eitt fyribils tryggingargjald so við og við, sum skaðar møguligt verða at henda. Hetta seinasta verður eisini grundað við, at tað er lættari at fáa tryggingargjaldið inn nú, tá ið ætlandi mikil peningur er millum manna, enn seinari, tá ið kanska miuni verður at vinna. Tryggingarsambandið heldur tó, at hetta ikki ber við sær, at kríggstryggingin er skyldug at rinda skaðabøturnar, áðrenn kríggið er at enda. Amtmaðurin hevur útarbeitt og viðlagt uppskot til umbidnu broytingar.

E. Thulesen, sóknarprestur, og fleiri í Vági hava í brævi av 10. oktober eisini biðið tingið um at fáa skipað so fyri, at búnýtirnar hjá teimum, ið búgva í húsum hjá tí almenna kunnu kríggstryggjast.

Partafelagið Tórshavnar skipasmiðja hevur í riti av 8. november 1941 reist spurningin um at fáa fyrireikað soleiðis, at sleipustøðir her á landi kunna tryggjast fyri krígsskaða. Víst verður á, at sleipustøðir eru serlig ávirki fyri spreingjukastan frá flúgvumaskinum, og at tær ikki sum viðurskiftini nú liggja á vanligan hátt kunnu sertryggjast móti kríggsskaða.

Formaðurin fyri vanlukkutryggingarráðnum, sorenskrivari Bonnevie, hevur ráðsins vegna í riti av 14. november 1941 biðið tingið tikið upp til umhugsunar at tryggja fólki, ið ikki er tryggjað móti kríggsvandum.

Nevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, kann í høvuðsheltunum góðkenna tað av amtmannlnum útarbeidda uppskot til broyting av lógreglunum fyri kríggstrygging av húsum í Føroyum. Samráðst hevur verið við umboðsmenn fyri tryggingarsambandið; amtmaðurin hevur luttikið í hesum samráðingum. Nevndin er samd um at seta fram amtmannsins uppskot við nøkrum fáum broytingum; hesar eru, *at* sóknarstýrini skulu verða skyldug at hjálpa sambandinum at fáa fram virðisuppgávurnar, og at landsnevndin fær heimild at samtykkja reglur viðvíkjandi kríggstrygging av leysum og føstum búnýtum eins og øðrum føstum ognum, enn teimum í grein 1 nevndn byggningum. Á sama hátt kann amtmaðurin og landsnevndin viðvíkjandi øllum

virki hjá kríggstryggingini gera nærru reglur fyri, hvussu langt tryggingin skal røkka, og hvussu hon skal skipast fyri, í hesum føri eisini viðvíkjandi búnýtum í leigaðum byggningum. Nevndin heldur ikki, at tað er beint at fara longur enn til 1500 kr., tá ið talan er um fulla rindan av „partiel Skade". Skaðar omanfyri 1500 kr. eiga at verða rindaðir eins og oyðiskaðar, nevniliga 80 % av virðinum. Til umrøðu hevur verið at minnka um frádráttarpeningin, av ti at hildið hevur verið, at ein skaði upp til 300 kr. hjá fátækum er tungur at bera uttan endurgjald; men hevur nevndin kortini ikki hildið seg kunna sett uppskot fram um broytan av hesum, tá tað er ilt at halda skil á, um smáskaðarnir ikki stava frá øðrum enn kríggshendingum. Nevndin er eisini kunnug við, at løgtingið hevur játtað nakað av peningi, ið millum annað er ætlaður at hjálpa teimum, sum hava fingið smáar kríggsskaðar á hús síni, men sum ikki sjálvi orka at gera allan skaðan aftur. Eisini er grund til at vóna, at hitt bretska stýrið vil verða sinnað at rinda hesar og aðrar skaðar, um teir standast av bretskum ávum.

Viðvíkjandi trygging av fólki, skipasmiðjum og øðrum, sum ikki er kríggstryggjað, heldur nevndin tað vera rettast at beina hesar spurningar til landsnevndina og amtið at viðgera og møguligt gera serligar reglur fyri.

Lógaruppskot:

I. Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Krigsforsikring af Bygninger.

§ 1.

I midlertidige Bestemmelser for Færøerne af 6. November 1940 om Krigsforsikring af Bygninger foretages følgende Ændringer og Tilføjelser:

a. Som ny § 8, Stk. 4, indføjes:

„Indbo tilhørende Brugeren eller Lejeren af Beboelseshuse, der i Henhold til Reglen i Stk. 1 ikke omfattes af Forsikringen, er krigsforsikret for et Beløb svarende til 15 % af den Forsikringssum, hvortil det paagældende Beboelseshus, dersom det omfattedes af Forsikringen, vilde være forsikret."

b. § 4, 2. Stk., affattes saaledes:

„Erstatning ydes kun med det Beløb, hvormed den samlede Skade ved een eller flere Begivenheder overstiger 300 Kr."

Som ny § 4, Stk. 3, indføjes:

„Ved partiel Skade ydes der, bortset fra det i Stk. 2 nævnte Fradrag paa 300 Kr., fuld Erstatning for de første 1500 Kr.s Skade. Erstatningen kan dog aldrig overstige den i Stk. 1 nævnte Forsikringssum."

c. Som nyt Punktum til § 8, Stk. 8, indføjes:

„Ejere af Indbo krigsforsikret i Henhold til § 3, 1. Stk., erlægger Forsikringsbidrag i Forhold til Indboets Forsikringsværdi."

d. Som ny § 9, Stk. 2, indføjes:

„Hvis Forholdene tilsiger det, kan Krigsforsikringsforbundets Forvaltningsnævn bestemme, at der inden Krigens Afslutning paalignes og opkræves et foreløbigt Forsikringsbidrag. De i nærværende Paragraf og i § 10 fastsatte Regler finder tilsvarende Anvendelse paa det foreløbige Forsikringsbidrag."

e. I § 11 rettes „Krigsforbundet" til „Krigsforsikringsforbundet".

f. Som ny § 15, Stk. 2 og 3, indføjes:

„Forvaltningsnævnet tilvejebringer en Fortegnelse over samtlige forsikringspligtige Bygninger og forsikringspligtigt Indbo paa Færøerne. Ejerne er pligtige til at indgive Anmeldelse til Forvaltningsnævnet om forsikringspligtige Bygninger og forsikringspligtigt Indbo.

Forstanderskaberne er pligtige til at yde Forbundet Bistand til Fremskaffelse af de paaberaabte Anmeldelser.

Undladelse af at indgive den omhandlede Anmeldelse straffes med Bøde, der tilfalder Amtsfonden."

g. Som ny § 20 a indføjes:

„Amtmanden kan med Lagtingets Landsnævns Tilslutning udfærdige Regler om Krigsforsikring af andet Løsøre end Indbo og af anden fast Ejendom end de i § 1 nævnte Bygninger. Paa samme Maade kan der for hele Forsikringsforbundets Omraade udfærdiges nærmere Regler om Krigsforsikringens Gennemførelse og Omfang, herunder om Krigsforsikring af Indbo i lejede Bygninger og Lejligheder."

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Amtmanden bemyndiges til at optrykke midlertidige Bestemmelser for Færøerne af 6. November 1940 om Krigsforsikringen af Bygninger med de foranstaaende Ændringer og Tilføjelser.

Bemærkninger til foranstaaende Forslag.

Bestyrelsen for „Tryggingarsambandið Føroyar" har i den som Bilag optrykte Skrivelse af 24. Oktober 1941 foreslaaet en Række Ændringer i og Tilføjelser til Kundgørelse Nr. 36 af 6. November 1941 om Krigsforsikringen af Bygninger, og nærværende Forslag, der er tiltraadt af Amtmanden, er udarbejdet i Overensstemmelse hermed.

Der tilvejebringes med Forslaget Hjemmel til at forsikre Indbo i Beboelseshuse tilhørende det offentlige, og som derfor tidligere ikke har været forsikret. Selve disse Bygninger er fortsat udenfor Forsikringen. Reglen vil særlig faa Betydning for Statens og Kommunernes Tjenestemænd.

Ved Forslaget til § 4, nyt Stk. 3, er tilsigtet at tilvejebringe Hjemmel for at betale fuld Erstatning (bortset fra Fradraget paa 300 Kr.) for alle mindre Skader (indtil 1500 Kr.) For en Skade paa 1500 Kr. betales herefter i Erstatning 1500 Kr. ÷ 300 Kr. = 1200 Kr. For en Skade, der overstiger 1500 Kr., kan Erstatning dog i intet Tilfælde blive mindre end den Erstatning, der ydes for en Skade paa indtil 1500 Kr. For en større Skade f. Eks. paa 3000 Kr. betales i Erstatning 80 % af 3000 Kr. ÷ 300 Kr. = 80 % af 2700 Kr. = 2160 Kr.

Der foreslaas yderligere tilvejebragt Hjemmel for at opkræve et foreløbigt Forsikringsbidrag. Det skønnes at være i de forsikredes Interesse, at Betalingen af Bidrag udstrækkes over et længere Tidsrum og saavidt muligt paabegyndes, medens der er en forholdsvis Pengerigelighed til Stede.

Forslaget til § 20 a. er fremsat mundtligt fra „Tryggingarsambandið Føroyar". Det er Hensigten med Udstedelsen af en supplerende Bekendtgørelse nærmere at fastsætte Forsikringsbetingelserne inden for Lovens Rammer, herunder hvilke Arter af Indbogenstande, der erstattes, hvorledes saadanne skal vurderes og, hvordan Skadeopgørelsen skal ske. Desuden vil man herigennem kunne løse de Tvivlsspørgsmaal, der kan opstaa vedrørende Krigsforsikringen af Indbo i lejede Lejligheder og Huse.

II. Spurningarnir viðvíkjandi kriggstrygging av fólki, skipasmiðjum og øðrum, ið ikki á annan hátt er kriggstryggjað, verður beindur til landsnevndina og amtmannin at viðgera.

Landsnevndin verður heimilað tingsins vegna at samtykkja møguligar lógreglur hesum viðvíkjandi.

27. nov. lógaruppskotið samtykt 16—0 og pkt. II samtykt 15—0.

XI. Strandferðaskip.

---

1. Smiril.

Álit (H. Justinussen óheftur):

Under nærværende Sag foreligger Regnskab for S/S „Smiril" for Tiden 1. April 1940 til 31. Marts 1941, og fremgaar det af Regnskabet, at der foreligger en ganske betydelig Stigning i Indtægterne for Passager- og Fragtbefordring med henholdsvis 12.197 Kr. 43 Øre og 19.998 Kr. 12 Øre, og har disse Indtægter i Regnskabsaaret udgjort:

Passagerbefordring	47.818 Kr. 48 Øre
Fragtbefordring	52.008 Kr. 90 Øre
For Postbefordring udgør Indtægten	29.400 Kr. 00 Øre
Af andre Indtægter er desuden for Extrature et Regnskabsbeløb paa	1.140 Kr. 09 Øre
Den reelle Indtægt er herefter	130.362 Kr. 38 Øre

Uanset, at Indtægterne som anført er steget ganske væsentligt, er Underskudet dog forøget, idet Udgifterne til Kul er steget med 38.525 Kr. 45 Øre til 94.073 Kr. 76 Øre.

Som Tilskud fra Lagtinget har „Smiril" i Regnskabsaaret faaet:

Fast Tilskud	12.000 Kr. 00 Øre
Til Dækning af Underskud.....	49.248 Kr. 64 Øre

For ca. 1 Aar siden blev der truffet en akkordmæssig Ordning med de britiske militære Myndigheder, saaledes at der for hvert Kolli, der for Militæret befordres med „Smiril", betales et Beløb af 75 Øre. For Befordring af de militære Personer, skulde Taksten være: a) De første 3 af en Afd. rejser gratis; b) de næste 10 betaler fuld Takst ÷ 33⅓ %. c) Flere end dem, der nævnes under a) og b) betaler fuld Takst.

Administrator har ved Skrivelse af 19. September d. A. rejst Spørgsmaalet om at optage en Forhandling med de militære Myndigheder om en Forhøjelse af den indgaaede Akkord.

Undertegnede Udvalg vil under Hensyn til de forøgede Kulpriser samt ogsaa i Betragtning af, at Assurancen nu kræver større Præmie, finde det naturligt, om alle Takster for saavel Befordring af Personer som Post samt Gods forhøjes forholdsmæssigt.

Udvalgets Opmærksomhed er blevet henledt paa, at der ikke altid ved Frankering af Gods, der sendes fra Thorshavn med „Smiril" fra Ekspeditionens Side er udvist tilstrækkelig Paapasselighed, saaledes, at der er stor Sandsynlighed for, at Gods er kommet for billigt igennem. Dette Forhold har Udvalget drøftet med Administrator og anmodet ham om at give Ekspeditionen fornødne Paalæg. Skulde der herefter konstateres Gentagelser af ovennævnte Art, bør Administrator efter Samraad med Landsnevndin antage anden Ekspeditør.

Efter Aftale med Udvalget har Administrator foreløbig truffet Aftale med Rederne for M/K „Streymur" og „Britons Pride" om en Forhøjelse af Taksterne med 33⅓ %.

I en anden Sag (Loyvi til fasta farleið) har Tinget bemyndiget Landsnevndin til bl. a. at fastsætte Takster for de private Rutebaades Vedkommende. Udvalget vil mene, at det mest praktiske herefter vil være, at Landsnevndin ogsaa bemyndiges til at fastsætte Taksterne for „Smiril", herunder ogsaa træffe Aftale med de militære Myndigheder om de for disse gældende Takster, for saa vidt Befordring af Personer og Gods med „Smiril" angaar.

Hvad en Forhøjelse af Posttilskudet angaar mener Udvalget ikke at burde foreslaa Tinget f. T. at andrage om en Forhøjelse heraf, idet der under den foreliggende Situation ikke fra Tingets Side bør gøres Krav paa større Ydelser fra Statens Side til færøske Formaal, end hvad der ordinært ydes.

„Smiril"s Besætning oppebærer foruden den faste Hyre Dyrtidstillæg efter tilsvarende Regler som gældende for andre af Lagtingets Tjenestemænd, samt desuden for Officerernes, Dæksfolkenes og Restaurationspersonalets Vedkommende Procenter henholdsvis af Fragtindtægt og Passager- og Restaurationsindtægterne.

Under Henvisning til den som Følge af Krigens Udvikling forøgede Fare ved Sejladsen har Besætningen anført, at de vil anse det paakrævet, at der ydes en højere Hyre svarende til de ved Sejladsen øgede Udgifter.

Udvalget, der meget vel kan se det berettigede i et saadant Ønske om Lønforhøjelse, vil dog finde det vanskeligt gennemførligt, naar Hensyn tages til „Smiril"s Økonomi. Der kunde dog maaske i Betragtning af at „Smiril" er nødvendig og til meget stort Gavn for Samtrafikken, samt i Betragtning af at Tingets Økonomi nu maa formodes at taale dette, at der ydes saavel Officerer som Besætning, saa længe Risikoen ved Sejlads er saa stor som nu, et passende Tillæg udover det ordinære Dyrtidstillæg med for Eksempel et vist Procent af det egentlige Dyrtidstillæg. Udvalget vil imidlertid mene, at det naturligste vil være, at den samlede Hyre for hver enkelt af saavel Officerer som øvrige Besætning retter sig noget efter, hvad der betales i andre Skibe, der befarer Farezonen. Da Udvalget ikke har Kendskab til, hvor megen Hyre der betales i saadan Sejlads og ikke kan naa at skaffe disse Oplysninger i indeværende Lagtingssamling, skal Udvalget foreslaa, at

Landsnevndin anmodes om at fremskaffe de fornødne Oplysninger samt derhos bemyndiges til paa Grundlag heraf eventuelt at bevilge „Smiril"s Besætning et passende Hyretillæg.

Ved at henvise til foranstaaende skal Udvalget herefter foreslaa følgende til Tingets Beslutning.

Forslag.

1) Regnskabet for „Smiril" for Tiden 1. April 1940 til 31. Marts 1941 godkendes.
2) Landsnevndin bemyndiges til:
   a) *at* godkende Antagelse af anden Expeditør i Thorshavn, ifald saadant maatte anses fornødent.
   b) *at* fastsætte Takster for Befordring af Personer og Gods samt om fornødent efter Samraad med Postvæsenet at foretage saadanne Ændringer i „Smiril"s Fartplan, der under Hensyn til de foreliggende Forhold maatte anses hensigtsmæssigst.
   c) efter Forhandling med de militære Myndigheder at fastsætte Takster for disses Benyttelse af „Smiril".
   d) paa Grundlag af indhentede Oplysninger udefra at bevilge saavel Officerer som Besætning et passende Farezonetillæg.
   e) at foranledige anvist af Amtsfonden de til „Smiril"s Drift fornødne Beløb.

Broytingaruppskot frá Poul Petersen og fl.:

Til petti 2 b í uppskotinum verður aftaná orðið „Gods" sett: herunder degressive gennemgaaende Billet- og Fragtsatser.

17. nov. fall broytingaruppskotið 6—0 og nevndaruppskotið samtykt 16—0.

2. Viðanes.

Álit A.

Den 24. Marts 1941 blev det af Landsnevndin enstemmigt besluttet at sælge „Viðanes" til Daniel Peter Højgaard, Jørgen Højgaard og Niclas Højgaard alle af Ridevig.

Der blev oprettet Købekontrakt, dateret 16. April 1941, og er ifølge denne Købesummen fastsat til 43.000 Kr., hvoraf 10.000 Kr. betaltes kontant ved Overtagelsen og Resten 33.000 Kr. saaledes:

Kr.	10.000	inden	$^{1}/_{1}$—1942,
„	5.000	„	$^{1}/_{1}$—1943,
„	5.000	„	$^{1}/_{1}$—1944,
„	5.000	„	$^{1}/_{1}$—1945,
„	5.000	„	$^{1}/_{1}$—1946,
og	Resten	inden	$^{1}/_{1}$—1947.

Købesummen forrentes med 6 % aarlig fra Købekontraktens Dato.

Som Sikkerhed for den til enhver Tid værende Rest af Købesummen blev der ifølge en samtidig med Købekontrakten udstedt Panteobligation givet 1. Prioritets Panteret i Fartøjet.

Ved Skrivelse af 16. Maj 1941 har Landsnevndin forelagt Lagtinget Sagen med Henstilling om Godkendelse.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen overgivet, har gennemgaaet de foreliggende Bilag. Udvalget finder, at den af Landsnevndin foretagne Afhændelse er forsvarlig og kan anbefale Tinget at godkende denne.

Forslag:

Tinget godkender det af Landsnevndin ved Købekontrakt af 16. April 1941 foretagne Salg af M/B „Viðanes".

22. okt. samtykt 17—0.

Álit B.

Fra Administrator for „Smiril" har undertegnede Udvalg faaet oversendt Regnskab med Bilag for „Viðanes" for Tiden 1.—20. April 1941, altsaa for den Tid af indeværende Regnskabsaar, indtil Fartøjet blev afhændet.

Ifølge det foreliggende Regnskab er der for Driften af „Viðanes" trukket et Beløb paa 3.727 Kr. 06 Øre paa „Smiril"s Kassekredit. Dette Beløb bør derfor atter refunderes „Smiril"s Konto.

Med Hensyn til Regnskabet finder Udvalget ikke Anledning til særlige Bemærkninger.

Forslag:

1) Det foreliggende Regnskab for „Viðanes" godkendes.
2) Af Amtsfonden overføres der til „Smiril"s Kassekredit i Føroya Banki et Beløb paa 3.227 Kr. 06 Øre som Dækning for „Viðanes"' Driftsunderskud.

7. nov. samtykt 16—0.

XII. Kommunal mál.

---

1. Decisión av kommunuroknskapum.

---

27. nov. restandi roknskapir fyri 1939 undantikið fyri Sands kommunu vóru góðkend og øll roknskapini fyri 1940 uttan fyri Lorvíkar, Nes, Haldórsvíkar, Miðvágs, Sørvágs, Skopunar, Froðbiar og Vágs kommunur.

Uppskot viðv. Sørvág kommunu o. fl.:

1. Skattaprocentin í Sørvágs kommunu er í ár 8,8. Kommunan skyldar til løgtingsgrunnar 18889 kr. 90 oyr.

Uppskot:

Álagt verður Sørvágs kommunu at rinda áðrenn $^{1}/_{3}$ 1942 í minsta lagi helvtina av skuldini til løgtinglið, um neyðugt við eykaútíknan.

2. Við at samanbera kassabók og roknskap fyri Kunoyar kommunu fyri 1940 kemur fram munur 708 kr. 18 oyr.

Uppskot.

Álagt verður løgtingsskrivstovuni at senda mann til Kunoyar at veita kommunustýrinum hjálp við at fáa roknskaparhaldið í rætt lag.

3. Roknskapini fyri Skopunar og Lorvíkar kommunu eru ikki innkomin.

Uppskot:

Álagt verður stýrunum fyri Skopunar og Lorvíkur kommunum at innsenda roknskapini fyri 1940 áðrenn jól, og um tey ikki koma til ta tíð, verður landsnevndin umbiðin at taka neyðturvilig stig.

Samtykt 16—0.

---

2. Ellisheim.

Álit:

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune søger i Skrivelse til Amtet af 6. Maj d. A. om Godkendelse af et Alderdomshjem i Tveraa paa samme Maade, som sket er for Thorshavns Alderdomshjems Vedkommende.

Der oplyses, at Alderdomshjemmet oprettes i Henhold til Forslag af Distriktslæge K. Nygaard, Tveraa, der gør gældende, at der er ca. 10 gamle Folk paa Tveraa, som trænger til at komme paa et Alderdomshjem, da de ikke kan faa den fornødne Pleje hjemme, idet de fleste af dem bor alene.

Udgifterne til Alderdomshjemmet er kalkuleret til 7.000 Kr. aarlig.

Kommunen andrager endvidere om, at Lagtinget i H. t. § 13 i Lov for Færøerne (Nr. 104—1933) om Aldersrente godkender Takster for Alderdomshjemmet i Tveraa paa 4 Kr. pr. Dag foruden Dyrtidstillæg fra 1. April 1941 at regne.

Sagen har siden cirkuleret mellem Amt, Forstanderskab, Kredslægen og Suderø Syssel og er af Amtet ved Paategningsskrivelse af 15. September d. A. forelagt Lagtinget.

Sagen er bilagt med:

1. Udkast til Reglement for Hjemmet.
2. Skitse over den som Alderdomshjem benyttede Bygning.
3. Kortfattet Beskrivelse af samme.

Da det er Amtet paa Socialministeriets Vegne, der skal godkende saavel Hjem (Bygning) som Reglement, vil Udvalget afholde sig fra en nærmere Udtalelse om denne Side af Sagen.

I for nævnte Forelæggelsesskrivelse af 15. September d. A. udbeder Amtet sig Tingets Udtalelse om, hvorvidt dette kan godkende, at Kommunen paatager sig Udgifterne ved Alderdomshjemmets Oprettelse og Drift, hvilke Takster Lagtinget i bekræftende Fald i Henhold til Lov Nr. 104 af 31. Marts 1933 § 13 maatte fastsætte for Refusion af Udgifterne vedrørende Aldersrentenyderes Ophold paa Alderdomshjemmet.

Thorshavn Byraads sociale Udvalg andrager i Skrivelse af 3. Oktober d. A. Lagtinget om at forny Approbationen af den for Thorshavns Alderdomshjem gældende Takst, der for Tiden er 2,50 Kr. pr. Dag pr. Alumne, saaledes at Taksten forhøjes fra 1. Januar d. A. at regne.

Udvalget har forhandlet med de interesserede Parter, Amtet paa den ene og Formanden for Frodebø Kommune samt Repræsentanter for Byraadets sociale Udvalg paa den anden Side om foreliggende Sag, og modtog under 10. ds. saalydende Skrivelse fra Amtet:

„Under Henvisning til mundtlig Forhandling vedrørende Godkendelse af Takster for et Alderdomshjem i Tveraa samt eventuelt Forhøjelse af Taksterne for Alderdomshjemmet i Thorshavn, skal man meddele, at Amtet — i Overensstemmelse med det for Tiden fulgte Princip om ikke at forøge Statskassens Bevillinger — vel er villigt til at Statskassen at yde Refusion til Alderdomshjemmet i Tveraa efter samme Takst 2,50 Kr. pr. Dag, som hidtil har været gældende for Alderdomshjemmet i Thorshavn, selvom dette betyder en Forøgelse af Statskassens Aldersrenteudgifter, men at man derimod ikke mener, at Statskassen kan yde Refusion efter højere Takster hverken for Thorshavn eller Tveraa Alderdomshjem".

Efter at have modtaget foran citerede Skrivelse fra Amtet, har Udvalget endnu een Gang forhandlet med før nævnte Repræsentanter for henholdsvis Frodebø Kommune og Thorshavns Byraad, og blev der under Forhandlingerne af disse stærkt betonet, at for saa vidt det offentlige d. v. s. Stat eller Lagting ikke vilde yde de paagældende Kommuner Refusion af et større Beløb end den hidtil gældende Takst for Thorshavns Alderdomshjem, nemlig 2,50 Kr. pr. Alumne pr. Dag, vilde det i Længden med evt. stadig stigende Priser paa alle Livsfornødenheder blive uhyre vanskeligt om ikke umuligt at fortsætte med Driften. Skal Krigen fortsætte endnu i nogen Tid, vil den voksende Boligmangel, som allerede er følelig i Thorshavn og de største Bygder, medføre, at Trangen til at have et Alderdomshjem vokser i samme Forhold. Det vil derfor i den kommende Tid være endnu mere paakrævet end hidtil at have et saadant Hjem for de gamle. Det blev endvidere anført, at den for det beromhandlede specielle Omraade gældende Socialovgivning, som ogsaa var tiltraadt af Tinget, havde ansporet de kommunale Myndigheder til at oprette Alderdomshjem; det offentlige var derfor efter d'Herrers Mening ogsaa moralsk forpligtet til at støtte, nu Vanskelighederne var større end nogensinde.

Som allerede nævnt er den aarlige Drift for Tveraa Alderdomshjem sat til 7.000 Kr., men der foreligger ikke noget Forslag til Budget.

Udvalget skal i denne Forbindelse bemærke, at der i Overslaget for Frodebø Kommune for indeværende Aar ikke ses noget Beløb afsat til Driften

af Alderdomshjemmet, skønt Taksterne søges approberet fra 1. April d. A, og Hjemmet saaledes maa antages at have været i Drift siden nævnte Tidspunkt.

Derimod har Udvalget faaet en Ekstraktudskrift af Regnskaberne for Thorshavn Alderdomshjem for Aarene 1938—1941, for 1941 dog kun for 1. Halvaar.

Af disse fremgaar, at den *aarlige* Udgift pr. Alumne for 1938 har været 1.090,43 Kr. og Udgiften *pr. Kostdag* ca. 2,99 Kr.

For 1939	har den aarlige Udgift pr. Alumne været	ca.	1.060,04 Kr.
	Udgift pr. Kostdag	ca.	2,90 „
For 1940:	Aarlig Udgift pr. Alumne	ca.	1.172,71 „
	Udgift pr. Kostdag	ca.	3,21 „
1941:			
1. Halvaar	Udgift pr. Alumne		935,12 „
	Udgift pr. Kostdag ca.		5,20 „

Af ovenstaaende ses, at Prisstigningen er særlig mærkbar for de 2 sidste Aar; Udgiften pr. Kostdag for 1941 ligger ca. 2 Kr. højere end for de foregaaende.

Gennemsnitsbelægningen har været 10 Alumner for den forløbne Del af Aaret.

For Thorshavns Alderdomshjem vil Driftsudgiften for indeværende Aar forudsat at Prisniveauet holder sig nogenlunde konstant, — fraregnet Afdrag og Forrentning af eventuelle Laan — herefter stille sig saaledes:

5,20 × 10 × 365	Kr. 18.980,00
Statskassens Refusion vil være:	
2,50 × 10 × $^{9}/_{10}$ × 365	Kr. 8.212,50
Kommunens aarlige Udgift af Driften bliver herefter	Kr. 10.767,50

For Tveraa Alderdomshjem vil den aarlige Driftsudgift med en gennemsnitlig Belægning paa 8 Alumner under samme Forudsætning m. H. t. Prisforhold blive:

5,20 × 8 × 365	Kr. 15.184,00
Statens Refusion: 2,50 × 8 × $^{9}/_{10}$ × 365	Kr. 6.570,00
Kommunens Part	Kr. 8.614,00

Heri ikke beregnet Leje af Bygning og andre eventuelle Udgiftsposter.

Udvalget kan dele de fremsatte Synspunkter m. H. t., at Trangen til Opretholdelse af de i Drift værende Alderdomshjem i den kommende Tid, hvor Boligmangelen vil gøre sig stærkere og stærkere gældende, vil kunne melde sig med en saadan Styrke, at de paagældende kommunale Myndigheder intet Valg har, selv om økonomiske Hensyn skulde tale derimod.

Udvalget finder det ligeledes naturligt, at Thorshavns Byraad samtidig med at søge om en Fornyelse af Approbationen, der udløb i 1938, søger om en Forhøjelse af Taksterne. Det fremgaar af de anførte Ekstraktuddrag af Regnskaberne for Thorshavns Alderdomshjem, at Prisstigningen har været ganske betydelig i de sidste Aar; Udgifterne pr. Kostdag for 1. Halvaar i 1941 ligger saaledes ca. 62$^{1}/_{2}$ % højere end de tilsvarende Udgifter for 1940. Det vilde derfor under normale Forhold kun være en naturlig Følge af

Prisudviklingen, at Refusionen forhøjedes tilsvarende. Paa den anden Side forstaar Udvalget, at Amtet under de nuværende vanskelige Forhold ikke ønsker at fravige det for Tiden fulgte Princip om ikke at forøge Statskassens Udgifter og saaledes kun mener at kunne yde Refusion paa den Takst, der var gældende, inden Forbindelsen med Danmark blev afbrudt. Da den Opgave, Alderdomshjemmene har at varetage, er særdeles betydningsfuld, er Udvalget sindet til at foreslaa, at Lagtinget som Dyrtidstillæg yder de paagældende Kommuner $^{9}/_{10}$ af Udgiften pr. Kostdag for hver enkelt Alumne af Beløb, der ligger over den paagældende Takst (2,50 Kr.) op til en vis Størrelse f. Eks. 4 Kr.

I Praksis betyder det:

Staten yder $^{9}/_{10}$ som Refusion af en Udgift af 2,50 Kr. pr. Kostdag.
Lagtinget yder $^{9}/_{10}$ som " " " — " 1,50 " " —
Stat og Lagting yder saaledes $^{9}/_{10}$ som Refusion af en Udgift paa 4 Kr. pr. Kostdag = ... 3,60 Kr.
Beregnes Udgiften pr. Kostdag til 5,20 Kr., bliver Kommunens Andel pr. Kostdag (5,20 ÷ 3,60 Kr.) — **1,60 Kr.**

Det vil i Virkeligheden ogsaa betyde, at den Del af Udgiften pr. Kostdag, der overstiger Taksten, halveres mellem Lagting og vedkommende Kommune.

Eks.: 5,20 ÷ 2,50 = 2,70 Kr., men 2,70 Kr.: 2 = 1,35 Kr., hvilket stemmer med Lagtingets Refusion: $^{9}/_{10}$ × 1,50 = **1,35 Kr.**

Et Flertal (Poulsen, Sørensen) har valgt 4 Kr. som Maksimumsbeløb for Lagtingsrefusionen, da man finder, at det er en Selvfølge, at de paagældende Kommuner ogsaa tager deres Part af Priisstigningen. Efter foran skitserede Ordning og med en aarlig Gennemsnitsbelægning af 10 Alumner vil selve Driften af Thorshavns Alderdomshjem beløbe sig til:

5,20 × 10 × 365	Kr. 18.980,00
÷ Statens Refusion: 2,50 × 10 × $^{9}/_{10}$ × 365.....	Kr. 8.212,50
	Kr. 10.767,50
÷ Lagtingets Refusion 1,50 × 10 × $^{9}/_{10}$ × 365	Kr. 4.927,50
Kommunens aarlige Underskud af Driften.....	Kr. 5.840,00

Lagtingets Dyrtidstillæg til Tveraa Alderdomshjem vil med en Gennemsnitsbelægning af 8 Alumner beløbe sig til Kr. 3.942,00. Frodebø Sogns Kommunes Andel vil blive Kr. 4.672,00 (Leje for Bygning og evt. andet ikke iberegnet).

Lagtingets samlede aarlige Udgifter til de 2 Alderdomshjem vil under nævnte Forudsætning herefter være: 4.927,50 plus 3.942,00 = *8.869,50 Kr.*

Udvalget skal foreslaa, at den nævnte Ordning gøres gældende for 2 Aar, og at Lagtingets Andel af de med Ordningen forbundne Udgifter afholdes af det Beløb (for indeværende og kommende Aar 100.000 Kr.), der er overladt til Landsnævnets Disposition til bedste for sociale Formaal.

Samtidig skal man foreslaa, at Lagtinget approberer, at Taksten — for saa vidt angaar Statskassens Refusion — for de omhandlede Alderdomshjem for et Tidspunkt af 2 Aar sættes til 2 Kr. 50 Øre pr. Kostdag pr. Alumne, regnet fra 1. Januar 1941.

Mindretallet (Danbjørg) er enigt med Flertallet i, at der har været

Trang til Oprettelse af 2 Alderdomshjem, og at det er nødvendigt at opretholde disse.

Kommunerne er med Rette gaaet ud fra, at en Takst svarende til de virkelige Udgifter vil blive godkendt, og at Kommunerne derfor kun skal yde $^{1}/_{10}$ eller i hvert Fald c. $^{1}/_{10}$ af Driftsudgifterne.

Da Udgifterne i disse unormale Tider utvivlsomt vil ligge paa mindst 5 Kr. pr. Dag pr. Alumne, vil Mindretallet foreslaa en Ordning, hvorefter Kommunerne faar refunderet 4 Kr. 50 Øre pr. Alumne pr. Dag.

Mindretallet er indforstaaet med, at Staten under de foreliggende Forhold kun refunderer $^{9}/_{10}$ af 2 Kr. 50 Øre = 2 Kr. 25 Øre pr. Alumne pr. Dag, og foreslaar, at Lagtinget som en naturlig Følge af de nu bestaaende Tilstande refunderer Resten af 4 Kr. 50 Øre eller 2 Kr. 25 Øre.

Forslag

fra *Flertallet* (Poulsen og Sørensen):

1. Lagtinget meddeler Approbation paa, for Thorshavns Alderdomshjems Vedkommende for et Tidsrum af 2 Aar, regnet fra 1. Januar 1941, for Tveraa Alderdomshjem, regnet fra den Dag, Hjemmet tages i Brug, til Udgangen af 1942, at Taksterne pr. Kostdag pr. Alumne fastsættes til 2 Kr. 50 Øre.
2. Ligger Udgiften pr. Kostdag over Taksten (2 Kr. 50 Øre), yder Lagtinget for det under Pkt. 1) nævnte Tidsrum et Dyrtidstillæg svarende til $^{9}/_{10}$ af det Beløb, Udgiften overstiger Taksten indtil 4 Kr. pr. Kostdag, saaledes som nærmere angivet i Betænkningen.
3. Det under Pkt. 2) nævnte Dyrtidstillæg afholdes af det til Landsnævnets Disposition stillede Beløb til Støtte af sociale Formaal (for indeværende Aar 100.000 Kr.)

Fra *Mindretallet* (Daubjørg):

I. Lagtinget approberer som Takst for Ophold paa Thorshavns Alderdomshjem og paa Alderdomshjemmet i Tveraa 2 Kr. 50 Øre for hver Kostdag pr. Alumne som Grundlag for Beregningen af Statskassens Refusion, for Thorshavns Vedkommende fra 1. Januar 1941 at regne og for Frodebø Sogns Kommunes Vedkommende fra den Dag, Hjemmets Drift er begyndt, og til Udgangen af 1942.

II. Af det Beløb, som Udgiften overstiger 2 Kr. 50 Øre pr. Dag pr. Alumne, refunderer Lagtinget af Amtsrepartitionsfonden $^{9}/_{10}$, dog højst $^{9}/_{10}$ af 2 Kr. 50 Øre pr. Kostdag pr. Alumne for det under Pt. I nævnte Tidsrum.

29. nov. uppskot minnilutans fall 8—0 og uppskot meirilutans samtykt 19—0.

3. Eftirstøður hjá Froðbiar kommunu.

Álit:

Gjaldstovan hevur í brævi til amtmannin 22. august í ár greitt honum frá, at Froðbiar kommuna hevur hesar eftirstøður:

Ríkiskassin:

Lán — Tvøroyrar skúla	kr. 11.999,50
einki goldið síðan 1934.	
Lán — embætislæknahúsini	kr. 7.226,46
síðan 1934 er bert goldið kr. 209,79.	

Amtsfondin:

Fyri amtsfondsálíknan, aldursrentu o. t.	kr. 26.250,01
(herav 11.149,26 alimentatiónarpeningur)	
Til kreditfeløg, goldið av amtsfondini	kr. 11.896,50
	kr. 57.372,47

Harnæst upplýsir gjaldstovan seinri, at kommunan umfram skyldar amtsgrunnituum fyri framgreiðslur fyri útskiftingarútreiðslur *kr. 4.387,18.*

Gjaldstovan mælir til at royna at fáa tilvegar eina skipan, hvarefti kommunan við skattaálíknan ella gjøgnum lán kann konvertera núverandi lán og betala skuld, ið er fallin at gjalda.

Amtmaðurin hevur lagt málið fyri tingið.

Løgtingsskrivstovan hevur upplýst, at umsókn er send fyri Froðbiar kommunu til Færø Amts Sparekasse um at fáa tilleggslán í sparikassanum, og hevur sparikassin bjóðað at veita lán uppá 170.000 kr. móti ábyrgd tingsins. Av láninum verður at rinda 5.525 kr. í rentum og avdrátti pr. hálvárliga termin, svarandi til 6,5 %, harav rentan er 5 % árliga.

Hetta lán er ætlað at nýta til at rinda tu skuld, sum kommunan sjálv (ikki elektricitetsverkið) hevur til sparikassan, skuldina til ríkiskassan og til „Danebroge", lívstryggingarfelag og aðra leysa skuld, men ikki skuldina til amtsfondin, sum kommunan ætlar at rinda við tilgóðahavandi hjá amtsfondini fyri vegarbeiðir o. a. og við at fáa innkravt skattaeftirstøður. Kommunan hevur biðið nevndina taka til umhugsunar at fáa strikað skuldina, sum stavar frá allmentatiónspeningi, sum lið í saneringini av kommununum.

Rokuskapurin fyri 1940 sýnir hetta:

Inntøkur:

Aldursrenturefusión	kr. 5.603,48
Einkjupeningarrefusión	kr. 1.973,83
Av fastari ogn	kr. 406,84
Álíknað	kr. 132.472,91
Annað	kr. 7.312,86
	kr. 147.769,92

Útreiðslur:

Skúlaskapurin		kr. 24.101,86
Fátækraútreiðslur		kr. 2.321,30
Aldursrenta		kr. 1.463,54
Jarðamøður		kr. 113,55
Vegir, lendingar o. t.	kr. 50.835,54	
÷ studning	kr. 14.651,48	
		kr. 36.184,06
Heilsuútreiðslur		kr. 1.055,15
Hjálpikassin		kr. 667,34
Kirkjugarð		kr. 11.489,56
Telefonstøðir		kr. 986,19
Viðvíkjandi fastari ogn		kr. 215,27
Amtsgrunnurin		kr. 12.201,82
Stjórnarútreiðslur, lønir		kr. 5.650,00
Aðrar stjórnarútreiðslur		kr. 6.114,25
Grind		kr. 986,14
Bókasavn		kr. 1.330,22
Politi		kr. 3.907,05
Brunareiðskøp o. t.		kr. 490,68
Eftirglvin skattur		kr. 7.532,74
Rentur og avdrátt		kr. 15.521,15
		kr. 132.331,87
Munur		kr. 15.438,05
		kr. 147.769,92

Fíggjarstaðurin var $^{1}/_{1}$ 1941 hesin:

Ognir:

Kontant	kr. 11.209,42
Eftirstøður	kr. 106.193,63
Grundstykkir	kr. 25.000,00
Hús o. t.	kr. 152.559,65
	kr. 294.962,70

Skuld:

Færø Amts Sparekasse	kr. 92.214,20
Tryggingarfelagið „Dannebroge"	kr. 27.781,85
Ríkiskassin	kr. 44.952,62
Amtsgrunninum, eftirlønargrunni lærara, sjúkrahúsum o. t.	kr. 40.528,22
Ymist	kr. 4.685,68
Elektricitetsverkið	kr. 47.759,07
	kr. 257.921,64
Munur	kr. 37.041,06
	kr. 294.962,70

Elektricitetsverkið hevði $^{1}/_{1}$ 1941 skuld til Færø Amts Sparekasse 35.900 kr. og til Kreditforeningerne 161.150 kr., men hevur sum ognir afturímóti transformatortorn, leidningar o. s. fr.

Elektricitetsverkið má haldast sjálvt at kunna rinda rentur og avdrátt til Færø Amts Sparekasse og Kreditforeningerne, og kommunan má kunna rinda so nógv av sínari skuld til verkið, at tað kann gjalda til løgtingið tær ca. 12.000 kr., sum tingið hevur goldið fyri verkið einaferð til Kreditforeningerne.

Á nýáram var skuldin hjá kommununi til sparikassan, burtursæð frá elektricitetsláninum, til Dannebrogø og til ríkiskassan ca. 165.000 kr., við eitt nýtt og langt sparikassalán 170.000 kr. kann kommunan fáa umlagt hesa skuld til meiri lagaliga rindan.

Til elektricitetsverkið skyldaði kommunan ca. 48.000 kr. og tað má krevjast, at kommunan afturrindar hetta við minnst 5.000 kr. árliga.

Til amtsgrunnin og á annan hátt skyldaði kommunan ca. 45.000 kr., men hevði kontant 11.000 kr. og 106.000 kr. í eftirstøðum. Ein stórur partur av hesum eftirstøðum má kunna innkrevjast í hesi tíð og harvið tær 45.000 kr. kunna verða goldnar.

Kommunan hevur mælt til at steika 11.000 kr. allmentatiónspening av skuldini til amtsgrunnin. Hetta heldur kommuniala nevndin seg ikki kunna mæla tinginum at gera beinan vegin, tí tað krevur, at aðrar kommunur eisini fáa tílíka skuld og líknandi skuld til tinglð t. d. til amtsfátækragrunnin eftirgivnan. Nevndin vil mæla til, at hesin spurningurin verður beindur til saneringsnevndina.

Nevndin mælir til at geva Froðbiar kommunu loyvi til at taka umsøkta lán í sparikassanum 170.000 kr., men ivast nógv í, um tað er beint, at tingið tekur ábyrgd fyri láninum.

Av tí at talan er um í hesi tíð at avloysa lán frá ríkiskassanum, skal nevndin tó undir teimum fyrliggjandi viðurskiftum mæla til ábyrgdina við teimum treytum, at kommunan pliktar seg til at rinda skuldina til elektricitetsverkið við minnst 5.000 kr. árliga, at stýrið krevur mest gjørligt inn av skattaeftirstøðunum og fær skil á skuldini til amtsgrunnin og á aðrari leysari skuld, og at landsnevndin hevur umsjón við, at fíggjarætlaninar hjá kommununi í framtíðini verða lagdar, so tær kunna halda, og at kommunan ikki gongur út yvir tær samtyktu ætlanir, eins og løgtingsskrivstovan hevur at ansa eftir, at allar kommunalar fíggjarætlaninar samsvarandi galdandi lógreglur í rættari tíð verða at senda til skrivstovuna.

Uppskot:

1. Tingið gevur Froðbiar kommunu loyvi at taka lán í Færø Amts Sparekasse 170.000 kr. at afturrinda og renta við 5.525 kr. pr. termin og tekur ábyrgd fyri hesum lánl undir teimum í álitinum nevndu treytum.
2. Spurningurin um at eftirgeva 11.000 kr., ið kommunan skyldar amtsgrunninum viðvíkjandi alimentatiónspeningi, verður beindur í saneringsnevndina

22. nov. samtykt 15—0.

4. Ábyrgd fyri láni til Skopunar kommunu.

Álit:

Løgtingsskrivstovan hevur við brævi, dagsett 10. sept. íár, sent hettar mál til avgerðar á tingi.

Skrivstovustjóri løgtingsins hevur verið í Skopun í februar og eftirkannað fíggjarstøðu kommununa og onnur kommunal viðurskiftir. Úrslitið („rapportur") av hesu eftirkanningarferð er viðlagt í málinum.

Av nevnda „rapporti" sæst, at

A.	Áliknað virði	*1937* 8500 kr.	*1938* 8700 kr.	*1939* 8900 kr.	*1940* 7900 kr.	*1941* 12000 kr.
B.	Skattaprocent	12	11	10	8	7,7
C.	Eftirstøður $^1/_4$	33500	35200	35200	35200	

Við saneringina fekk kommunan alla ta skuld, hon hevði, til Dronning Alexandrines Hospital fyri tíðina frammanundan $^1/_4$ 1938 kr. 4900,00, strikaða. Harumframt vóru tær 75.000 kr., ið løgtingið hevur útlagt fyri havnalán fyri kommununa eisini tiknar við, samstundis sum skuldin til sjúkrakassan varð niðurskrivað frá 9000 til 2000 kr.

Eftir samráð við skrivstovustjóran søkir kommunan sparikassan um láu til fylgjandi:

„Til rindan av sjúkrakassaskuldini	kr.	2.000,00
Nýggj skuld til Hospitalið	kr.	1.500,00
Skálavíkar kommuna	kr.	3.600,00
Húsavíkar kommuna	kr.	1.200,00
Sands kommuna (: jarðaskatt 700 kr.)	kr.	2.500,00
Johan H. Poulsen a conto	kr.	2.000,00
Bróstsjúkrahúsið	kr.	1.600,00
Pensiónsfondin	kr.	100,00
Skuld viðvíkjandi læknahúsinum	kr.	600,00
Til avloysan av núverandi sparikassaláni o. t.	kr.	600,00
	kr.	16.000,00

Hareftir skuldi kommunan í høvuðstrekkum skyida fylgjandi:

Amtsfondin	kr.	4.700,00
Johan Hendrik Poulsen	kr.	2.000,00
Jens M. Poulsen	kr.	700,00
Færø Amts Sparekasse	kr.	16.000,00
	kr.	23.400,00

Eftirstøðurnar 35.000 kr. haldast at vera ca. 20.000 kr. verdar.

Kommunan skyldar til ríkiskassan sum rest av havnaláni 90.000 kr. Hetta lán vil verða umlagt uppá enn longri tíð, og havnakassin og kommunan vilja kunna betala árliga ca. 3.000 kr., og restina má løgtingið fyribils leggja út.

Undir øllum viðurskiftum skal løgtingsskrivstovan ansa eftir, at sjálvur kommunukassin fyrst og fremst betalir allar vanligar útreiðslur, áðrenn krav verður gjørt til kommununa viðvíkjandi havnaláninum.

Kommunan hevur nú fingið Niels Poulsen, lærara, sum roknskaparhaldara, og er hann vælhóskandi til tílíkt."

Lánið er ætlað at afturrindast uppá 30 ár.

Í brævi skrivað annan mei í ár, svarar stjórin fyri „Færø Amts Sparekasse", at sparikassin ikki kan veita Skopunar kommunu tað umsokta lánið, uttan so verður, at løgtingið tekur ábyrgdina fyri at lánið verður afturrindað.

Kommunala nevndin, sum hevur fingið málið til umhugsunar, skal loyva sær at halda fram fylgjandi:

Um tann parturin av „sanoringini", ið er avgreiddur, skal geva fulla nytta, vil tað vera neyðugt eisini á annan hátt at rudda upp í kommununnar fíggjarligu viðurskiftum t. d. soleiðis, at øll ella meginparturin av tí leysu skuld, sum kommunan nú hevur, verður samlað í eitt lán, sum so kann afturrindast gjøgnum eitt longri áramál. Harvið kann tann árligi avdráttur og rindan av rentu av kommununnar skuld setast so lágt, at tað verður yvirkomuligt hjá kommununum at skaffa tann hartil neyðturviligu pening til vegis við álíkning á skattaborgarnar, men hettar er sjálvandi ikki nokk. Tá fíggjarstandurin hjá Skopunar kommunu hevur verið so vánaligur í tí farna tíðini, so er ein av grundunum tann, at skattarestanefrnar hava verið alt ov stórar ella við øðrum orðum sagt, tað hevur verið gjort ov lítið fyri at innkrevja skattin. Ein ounur grund er tann, at tað eftir nevndarinnar ætlan er álíknað alt ov lítið (sbr. yvirlitið yvir álíknaðan skatt fyri tíðarskeiðið 1937—41) í hvørt fall fyri tey seinastu árini, og um so er, er tað givið, at óskil verður úrslitið.

Nevndin má tí vera av tí áskoðan, at um løgtingið skal taka ábyrgdina fyri tí umsokta láni, verður tað neyðugt, at løgtingskanlórið umfram gjølla at eftiransa, hvussu kommunan skipar sínt viðurskifti, eisini fær at eftiransa, at tann av kommunustýrinum ásetta skattaálíkning er holl og tryggjandi.

Uppskot:

1. Løgtingið veltir Skopunar kommunu loyvi til undir ábyrgd tingsins í Færø Amts Sparekasse at upptaka tað í álitinum umtalaða lán 16.000 kr. Avdráttratíðin er ásett til 30 ár.
2. Tað undir pkt. 1. veitta loyvi og ábyrgd er treytað av, at yvirslagið fyri Skopunar kommunu í framtíðini skal sendast løgtingsskrivstovuni og góðkennast av skrivstovustjóranum fyri at vera bindandi.

23. okt. samtykt 13—0.

5. Jarðasøla – Porkeris kommuna.

Álit:

Sóknarstýrið fyri Porkeris kommunu søkir í brævi, dagssett 24. august í ár tingið um loyvi til at selja fylgjandi jarðastykkir:

Matr. nr. 109, stórt 290 m² til Aage Djurhuus, nr. 110, 280 m² til Svend Jensen, nr. 118, 252 m² til Elisabeth Lervig, nr. 129, 288 m² til Hendrik Vejhe Joensen, nr. 130, 300 m² til Johan O. E. Mortensen fyri 85 oyrur pr. m², matr. nr. 22 til Sigmund og Juel Sundberg fyri 300 kr., og matr. nr. 17—18—27 og 28 fyri 150 krónur hvørt.

Í umsóknini er greitt frá, at matr. nr. 109—110—118—129—130 skulu nýtast til húsagrundir og hava kostað kommununi í meðalprísi 60 oyrur pr. m²; hini matr. nr. 17—18—22—27—28 skulu nýtast til neystaplass og hava kostað tilsamans 500 krónur. Ætlanin er — sigur kommunustýrið — at vinningurin o. a. 400 kr. skal nýtast til at regulera prísir niðureftir á øðrum neystagrundum, sum vóru dýrari at keypa, og til endurgjald fyri rentutap.

Í 1938 søkti og fekk kommunustýrið loyvi til at selja tvey jarðastykkir, sum kommunan hevði keypt undir útskifting av innangarðsjørðini í Porkeri, men varð tað treytað av, at tann við søluni innkomni peningur skuldi nýtast sum eykaavdráttur av tí láni, ið varð tikið til keyp av hesi og aðrari jørð, og sum tingið hevði ábyrgdina av. (Sbr. tingtíðindi fyri 1938, blaðsiðu 175.)

Í einum øðrum brævi eisini dagssett 24. august í ár heitir sóknarstýrið á tingið og biður um, at hendan treytin verður strikað, soleiðis at sóknarstýrið frítt kann ráða yvir tí við søluna innkomna peningi. Hendan seinra umsóknin verður grundað við tí, at Porkeris kommuna hevur so stórar útreiðslur til ymisk kommunal mál, at tað fyri tíðina er ógjørligt út yvir vanliga rentu og avdrátt av láninum eisini at rinda eykaavdrátt.

Kommunala nevndin skal mæla til, at kommunan fær loyvi til at selja tey í álitinum nevndu matr. nr., tó soleiðis, at allur tann peningur, ið kemur inn við søluna, verður nýttur til afturrindan av láninum. Nevndin er eisini á einum máli um, at tað vildi verið ynskjandi, at kommunan í framtíðini, hvørja ferð tílíkar umsóknir verða sendar inn á ting, hevði givið eitt yvirlit yvir:

1) hvat ið er afturrinda av láninum (upprunaligt 11.000 kr.)
2) hvat selt er av jørðini (upprunaliga 17815 m²).
3) hvussu mikið er eftir av óseldari jørð.

Beinast hevði verið, um kommunan hevði havt eina serliga konto yvir hesar jarðir, so tað til eina og hvørja tíð sást, hvussu støðan var.

Samstundis sum vist verður á tað, ið fram er flutt í álitinum, skal nevndin mæla tinginum til at samtykkja hettar

Uppskot:

1) Loyvt verður Þorkeris kommunu at selja tey í álitinum nevndu matr. ur. undir teirri treyt, at peningurin verður nýttur til afturrindan av tí láni, ið upp varð tikið til keyp av hesi jørð.
2) Eitt eintak av álitinum verður sent kommunustýrinum fyri Þorkeris kommunu.

8. okt. samtykt 16—0.

---

6. Loyvi til Skopunar kommunu til eigindómskeyp.

Álit:

Sóknarstýrið fyri Skopunar kommunu hevur umsókn á tingi um at fáa loyvi til at keypa

a) frá Oliver Eystberg, keypmanni, Skopun, eitt jarðastykki „uttan fyri Stóraneyst", støðd 179 m², keypisum 1.050 kr., og
b) frá Jens Marius Poulsen, keypmanni, Skopun, neystatoft („Stóraneyst"), støðd 109 m² fyri 1.600 kr.

Sum skjal í málinum er viðlagt

1) keypikontrakt, dagsett 24. juni í ár viðvíkjandi tí fyrru jarðastykkinum, undirskrivað av O. Eystberg sum seljara og sum keypara vegna kommununa Johan M. Joensen. 700 kr. av keypisummini skulu rindast, tá ið kontraktin varð undirskrivað, tað sum frestar innan $^{31}/_{12}$ 1941. Um restpeningurin ikki verður goldin til ta ásettu tíð, verður hann at rinda við 5 % u. á. frá nevndu tíðarfreist.
2) Skjal (skjøti), dagsett 26. august í ár, undirskrivað av Jens M. Poulsen og Andrea Poulsen.

Í setuni 1939 játtaði tingið at volta sum studning til Skopunar havn 2.000 kr. Hesin peningur var ætlaður til at tryggja bátarnar fyri brim, tá ið uppgangur var. Eftir uppskoti av verkfrøðingi Fonsdal skuldi setast upp steyrar við tvørbjálkum, sum bátarnir kundu verða lyftir uppá, tá ið ódnarbrim var. Seinri hevur havnarstýrið fyri Skopunar havn tingast við Lands-

nevndina um hendan spurning og av henni fingið loyvi til at keypa tey framman undan nevndu pláss, sum tað so var meiningin at seta bátarnar á.

Hesi pláss liggja so langt frá sjóarmálanum, at bátar altíð kunnu standa vandaleysir har.

Kommunala nevndin, ið hevur málið til viðgerðar, skal mæla tinginum til at veita kommununi loyvi til at keypa jarðastykki frá O. Eystberg, tó prísurin má haldast at vera væl so høgur, nevniliga 5,87 kr. pr. m².

Harafturímóti heldur nevndin prísin á stykkinum frá Jens M. Poulsen ca. 14,68 kr. pr. m² vera so høgan, at hann ikki kann góðkennast. Stykkini liggja hvørt upp at øðrum og kunnu tí ætlast at vera av eins virði, munurin er bara tann, at einir neystaveggir standa á stykkinum hjá Jens M. Poulsen og fylgja við í keypinum, meðan hitt er óbygt; men má hetta ætlast at verða uttan virði fyri kommununa vegna ta nýtslu, hon ætlar at hava av hesum plássum. Prísmunurin kr. 8,81 pr. m² er tí ov stórur.

Nevndin skal mæla til, at tað verður givið landsnevndini upp í hendi at tingast við Jens M. Poulsen um ein meira hóskandi prís, og at hon — um tað eydnast — fær heimild til at geva kommununi tað umsøkta loyvi.

Uppskot.

1) Loyvi verður givið Skopunar kommunu at keypa jarðastykkið stórt 179 m² frá O. Eystberg, Skopun, soleiðis sum ásett í keypikontrakt av $^{20}/_{6}$ h. ár.
2) Landsnevndin verður biðin um at tingast við Jens M. Poulsen, Skopun, um ein meira lagaligan prís. Um so er, at tað eydnast at koma á samt um ein hóskandi prís, verður landsnevndin heimilað at velta tað umsøkta loyvi.

Broytingaruppskot frá J. Poulsen og A. Sørensen:

Til nevndarinnar uppskot verður sett sum nýtt pkt. 3):

„Um tingingarnar við Jens M. Poulsen ikki føra á mál, verður landsnevndin heimilað til at velta kommununi loyvi til at ekspropriera nevnda pláss."

Broytingaruppskotið og nevndaruppskotið samtykt 7. okt. við 16—0.

7. Loyvi til Froðbiar kommunu til eigindómssølu.

15/9 samtykt soljóðandi uppskot til gerðabókina:

Loyvi verðnr givið Froðbiar kommunu at selja til Haus David Sofus Hjalmar Joensen, Froðbø, matr. nr. 115 í Froðbø við úbygdum sethúsi fyri 1.200 kr.

8. Loyvi til Vágs kommunu til eigindómskeyp.

17/9 samtykt hetta uppskot til gerðabókina:

Loyvi verður givið Vágs kommunu at keypa av festinum hjá Jeser Jacobsen í Vági eitt jarðastykki 92,5 m² fyri 55,50 kr.

9. Ekspropriatión av sandi í Norðragøtu.

Álit (Danbjørg óheftur):

Málið viðvikjandi tøku av sandi í Norðragøtu til ábreiðslu á vegirnar í Gøtu kommunu varð sent inn á ting í setuni 1939, og samtykti tingið hettar ár soljóðandi uppskot:

„1) Sóknarstýrið í Gøtu verður biðið um at lata byggja eitt hóskandi tal av byrgjum fram gjøgnum Stóra til at savna áarmøl til ábreiðslu á vegirnar.
2) Skuldu royndir vist, at tað á hendan hátt ikki læst nóg nógv tilfar til at halda vegirnar í góðum standi, heitir tingið á sóknarstýrið um at tingast við bóndur og óðalsmenn í báðum Gøtunum og fáa í lag ein sáttmála, ið gevur sóknarstýrinum rætt til at nýta eina hóskandi nøgd av sandi til vegirnar í kommununi móti hóskandi gjaldi.
3) Um so verður, at tað ikki eydnast sóknarstýrinum at fáa ein tílíkan sáttmála í stand við íbúgvararnar, verður landsnevndin biðin um at halda fram við tingingunum. Eydnast tað heldur ikki landsnevndini at koma til ein rímiligan sáttmála, verður málið viðvíkjandi expropriatión av sandi at taka upp aftur til viðgerðar á tingi."

Síðan tá hevur sóknarstýrið greitt landsnevndini frá, at tað ikki hevur verið gjørligt at skaffa til vegis ta nøgd av áarmøli, sum skal til, um vegirnir skulu vera hildnir í góðum standi, eins og tað ikki hevur eydnast sóknarstýrinum at fingi sáttmála í lag við eigarnar.

6. septbr. í ár var landsnevndin í Gøtu fyri um møguligt við tingingar á staðnum at fáa sáttmála partarnar millum.

Uppskot til sáttmála varð undirskrivað av sóknarstýrinum vegna kommununa, landsnevndarlimunum vegna landsnevndina, meðan limirnir av hagastýrinum fyri teir 5 hagapartarnar í Norðagøtu ikki hava skrivað undir vegna eigarnar. Seinri er bræv komið, sum sigur, at hagastýrini fyri tveir hagapartar: „Fyri innan eld" og „Yviri á dal" vilju undirskriva sáttmálan, meðan teir, ið umboða hinar triggjar hagapartarnar, ikki vilja.

Harvið er sjálvur sáttmálin eins og tey tilboð, landsnevndin setti fram viðvíkjandi studningi til betongarðar til beinan av ánni og verju av bønum, dottin burt.

Tá ið allar royndir um at koma ásamt við tingingar vegna mótstøðu frá einum meiriluta av eigarnum hava verið uttan úrslit, er støðan tann, at málið um tøku (ekspropriatión) verður at taka upp aftur til viðgerðar, og skal nevndin harum siga hettar:

Tær galdandi reglur viðvíkjandi tøku av sandi og øðrum til kommunala nýtslu innihaldast í „Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder, samt til offentlige Skoler paa Færøerne". Tað sæst, at kommunustýrið er farið regluliga fram; tøkan er samtykt á stjórnarlundi, og varð samtyktin so send í „rekommanderaðum" brævi til teir eigarar, ið noktað høvdu sand og lýst í lýsingartalvum og á annan hátt sum fyriskrivað í lógini.

Norðragøtumenn mótmæltu innan fyri ta í lógini ásettu tíðarfreist og løgdu spurningin inn á ting, har hann hevur verið síðani. Síðan tá hava løgting og landsnevnd roynt einhvønn møguleika fyri at fáa semju partarnar

millum um spørningin, men hevur einhvør royND og eitthvørt tilboð altíð verið afturkastað av einum meiriluta av eigarnum. So statt vil nevndin mæla tinginum til at góðkenna ta samtykt, Gøtu kommuna hevur gjørt um tøku av sandi, av tí at tað almenna má hava sand til viðlíkahald av vegnum í kommununi, og eru tí eigarnir skyldugir at lata sand móti endurgjaldi, samanber lóg nr. 69 av $^{7}/_{5}$ 1881, § 5, hareftir kommunurnar hava rætt til at taka sand til viðlíkahald av vegum eftir teimum í lógini ásettu regium móti hóskandi endurgjaldi fyri virðið av sandinum og fyri annan skaða, ið tøkan kann voldað.

Av tí at tað neyvan verður gjørligt at fáa semju í lag um støddina av endurgjaldinum o. ø., verður tað ólvað neyðugt, at sorinskrivarin peikar út tveir menn, ið koma at taka avgerð um, hvussu nógvur sandur árliga kann takast uttan at valda mein, meta virði av sandinum og møguligt annað.

Uppskot:

1) Eftir øllum tí, ið fram er komið undir viðgerðini av málinum, er tað tingsins áskoðan, at samtykt sóknarstýrisins av $^{18}/_{3}$ 1939 um tøku av sandi til almenna nýtslu er tørvandi og eigur at standa við makt.
2) Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum í Gøtu, Norðagøtu boltfelag og Simon P. Hansen o. fl., Norðagøtu.

Broytingaruppskot frá Øregaard o. fl.

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar verður sett:

1. Álagt verður sóknarstýrinum í Gøtu at lata byggja eitt hóskandi tal av byrgjum fram gjøgnum Stórá, soleiðis sum av tinginum samtykt í 1939.
2. Skuldu royndirnar vísst, at tað á hendan hátt ikki fæst nóg nógv tilfar til at halda vegirnar í góðum standi, verður málið um expropriatión at taka upp aftur til viðgerðar á tingi næsta ár.

28. okt. broytingaruppskotið fall 4—0, nevndaruppskotið samtykt 16—0.

10. Loyvi til Vágs kommunu til eigindómskeyp.

Bræv um loyvi at keypa 1830 m² frá D. O. Olsen fyri 6000 kr. og 620 m² frá Elisabeth Dahl fyri 1900 kr.

20. okt. samtykt: „Umsøkta loyvi verður givið".

XIII. Ymisk studningarmál.

Sí fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin s. 4 og skjal nr. 8.

1. Studentaskúlin.

Álit:

Í tveimum ritum av 8. august hevur stjóriu fyri studentaskúlanum greitt frá skúlans yrki 1940—41 og sett fram kostnaðarætlan fyri 1941—42.

Skúlin byrjaði við 44 næmingum, og hava 5 tikið studentaprógv og 10 preliminerprógv. 16 vóru fluttir upp í studentaklassa, 15 upp í 2. klassa. Av 9 næmingum í 1. preliminerklassa vóru 8 fluttir upp í 2. klassa.

Um hvussu prógvtakingin er farin fram í ár, nú sambandið við Danmark hevur verið slitið, skrívar Nygaard stjóri:

„Av tí at sambandið við Danmark enn var slitið, og soleiðis ongar skrivligar uppgávur og eingir censorar kundu koma haðani, gjørdu Chr. Lützen, yvirlærari, og undirskrivaði uppskot til nevnd at smíða skrivligar uppgávur til tær ymisku eksamenar og eisini uppskot til censorar og sendu skúlastjórnini. Eksamen varð so hildin sum vanligt í mai—juni, og eins og í fjør vórðu prógvini hjá studentum og preliminaristum undirskrivað av amtmanninum sum formanni í skúlastjórnini.

Allir næmingarnir, sum vórðu innstillaðir av studenta og preliminerskeiðinum, komu igjøgnum."

Um skúlagongdina verður sagt:

„Hóast oksamensúrslitini í ár yvirhøvur eru sera góð, hevur hetta árið í mangar mátar verið meira trupult enn hini.

Eitt tað ringasta hevur verið at útvega tær neyðturvuligu bøkur. Myrkaleggingin hevur gjørt tað enn meira óhugnaligt at ganga í skúla um kvøldið; myrkt er úti og illa ber til at gloppa einum vindeyga fyri at fáa fríska luft inn í klassan. Eisini hevur undirvísingin ofta verið órógvað av luftalarmi; um páskatíð var so ringt, at kommunuskúlin varð stongdur fyri eina tíð; eisini realskúlin og seminariið tóku eina longri páskaferiu, og spurningurin um at steingja studentaskúlan eisini eina tíð varð fyrilagdur landsnevndini, sum svaraði, at vit skuldu gera, sum vit vildu, og so varð hildið áfram; tó fingu teir næmingar, sum ynsktu tað, loyvi til at fara heim; men teir allarflestu blivu verandi.

Tíbetur hendi einki, og hóast alt kom skúlaárið at enda við betri úrslitum enn nakrantið áður."

Sambart rit stjórans liggja útreiðslur og inntøkur skúlans soleiðis: Útreiðslurnar verða so:

I. *Lærarløn:*, eftir lønskipan samtykt av løgtinginum í seinasta tingsetu.

Kr. Haraldsen,	grundløn	um mán.	325,00 kr.	um árið	3.900 kr.
	dýrtíðartillegg	„ „	55,50 „	„ „	666 „
	1. aldurstillegg	„ „	27,50 „	„ „	330 „
	tilsamans	„ „	408,00 kr.	„ „	4.896 kr.
Erik Petersen,	grundløn	um mán.	325,00 kr.	um árið	3.900 kr.
	dýrtíðartillegg	„ „	55,50 „	„ „	666 „
	1. aldurstillegg	„ „	27,50 „	„ „	330 „
	1. eykatíma	„ „	10,00 „	„ „	120 „
	tilsamans	„ „	418,00 kr.	„ „	5.016 kr.
N. Ladegaard Petersen,	grundløn	um mán.	325,00 kr.	um árið	3.900 kr.
	dýrtíðartillegg	„ „	55,50 „	„ „	666 „
	1. aldurstillegg	„ „	27,50 „	„ „	330 „
	2. eykatímar	„ „	20,00 „	„ „	240 „
	tilsamans	„ „	428,00 kr.	„ „	5.136 kr.
J. E. Bergstedt,	grundløn	um mán.	325,00 kr.	um árið	3.900 kr.
	dýrtíðartillegg	„ „	18,50 „	„ „	222 „
	1. aldurstillegg frá $^{1}/_{10}$ 1941		27,50 „	„ „	275 „
	1. eykatíma	„ „	10,00 „	„ „	120 „
	3. eykatímar í 5 mánaðar				150 „
	tilsamans	„ „	?	„ „	4.667 kr.

T. Nygaard, grundløn	um	mán.	325,00	kr.	um	árið	3.900 kr.
dýrtíðartillag	„	„	37,00	„	„	„	444 „
2. aldurstillegg	„	„	55,00	„	„	„	660 „
fyristøðuløn					„	„	500 „
kantórhald					„	„	150 „
tilsamans			?				5.654 kr.

Læraralønir ialt	25.369 kr.
II. Húsalelga, hiti og reingerð	1.400 „
III. Ymist, o. u.	231 „
Samlaðar útreiðslur, o. u.	27.000 kr.

Inntøkur:

Skúlapeningur, o. u. 40 næmingar á 200 kr. um árið		8.000 kr.
Studningur frá státinum		
1. fyri 5 studentar	o. u.	2.000 „
2. fyri 10 preliminaristar	o. u.	1.400 „
Tilskot frá Havnar býráðt	o. u.	1.000 „
Samlaðar inntøkur	o. u.	12.400 „
Undirskot, o. u.		14.600 kr.

Í hesi fíggjarætlan eru hesar nýggju útreiðslur roknaðar við: 1 aldurstillegg til hvønn av teimum báðum lærarunum Bergstedt og Ladegaard Pedersen. Hin fyrri kom higar um miðjan oktober 1938 og eigir soleiðis eftir vanligum reglum at fáa sína fyrstu lønhækkan frá 1. oktober í ár. Hin seinri kom um somu tíð, men hevði tá virkað við Metropolitanskúlan frá august, og eigir hann soleiðis at fáa lønhækkan frá 1. august í ár. Eg sjálvur eigi sambart løgtingsviðtøkuna at fáa tvey aldurstilleggini, sum eg hevði við realskúlan, og fult dýrtíðartillegg fyri ein ógiftan yvir 40 ár.

Í skrivi av 10. oktober 1941 søkir Nygaard skúlastjórtum, at lærarar studentaskúlans skulu fáa somu løn og somu aldurstillegg og í heita takið somu kor, sum adjunktar hava í Danmark. Sum nakrar av teim grundum, sum kunnu førast fram fyri eini tilíkari lønumskipan, nevnir stjórin, at skúlin kann ikki væenta, at góðir lærarar vilja vera her fyri minni løn, enn teir annars kunnu fáa niðri í Danmark, tá ið kríggið einaferð heldur uppat; og úrslitið vil, heldur hann, uttan iva verða, at skúlin søkkur niður á eitt lægri nivean, og tá er meira tapt enn vunnið við at spara teir pengarnar.

Fyri seg sjálvan søkir hann um annaðhvørt at verða loystur frá studentaskúlanum ella at tryggja honum soleiðis, at hann kann siga plássið við realskúlan frá sær. Viðvíkjandi permissión síni frá realskúlanum sigur hann:

„Tingið samtykti at søkja skúlastjórnina um at geva mær permissión frá realskúlanum, og eg lat mær eftirlíka í hesum, um so var, at eg einki misti við tað. Men beint undan summarferiuni fekk eg bræv frá skúlastjórnini um, at eg kundi fáa permissión *í eitt ár,* men at *hetta so mátti trekkjast frá mínum tænastaaldri,* tó at eg nettupp hevði sett sum treyt, at eg ikki vildi missa nakað av mínum tænastualdri; men tíðin varð so langt útliðin, at eg fekk einki gjørt, og halda fram sum áður vildi eg ikki. Eg veit ikki,

um hetta lær nakað at týða, men skuldi tað verið, má eg søkja tingið um at góðgera mær tað eventuella tapið, eitt árs anciennitet. Síðani má eg søkja tingið um ein loysning uppá hetta, tí tann permissión, eg havi fingið, leypur út til summarferiuna; eg veit ikki, um hon kann leingjast, men eg vil, ið hvussu er, ikki missa fleiri árs anciennitet".

Lønini viðvíkjandi skrívar hann:

„Tann løn, eg higartil havi fingið sum fyristoðumaður við studenta- og preliminerskeiðinum, er 500 kr. um árið. Mær tykist hetta er alt ov lítið. Uttan at vilja nevna, hvat fyristøðumenn fyri studentaskúlar annars fáa, loyvi eg mær at minna á, hvat fyristøðumaðurin fyri lærararskúlan, við 14 næmingum í einum klassa, við eksamen 4. hvørt ár, fær. Eg haldi, at fyristøðumaðurin fyri studentaskúlanum, við 50 næmingum í 4 klassum við 2 eksamium um árið, átti, ið hvussu er, ikki at fingið minni".

At enda søkir hann um eina telefon til skúlan.

Í málinum er upplýst, at studentaskúlin ikki formelt er statsgóðkendur.

Nevndin hevur haft samráðingarfund við Nygaard stjóra og Hilbert amtmann um ymiskar spurningar skúlanum viðvíkjandi. Serliga varð haft á loftið:

1. hví ikki Nygaards árlov frá realskúlanum fyri at kunna vera heilt við studentaskúlan, kann telja við í hansara tænastualdur,
2. um tað hevur nakra ávirkan á tey rættindi, ið studentaprógv vanliga geva viðvíkjandi framhaldslestri við t. d. lærda skúla í Keypmannahavn, at skúlin formelt ikki er statsgóðkendur.

Til fyrsta spurningin helt amtmaðurin, at viðkomandi skúlalóg gjørdi tann mun á „Skole" og „Kursus", at tað bert vóru „Skoler", sum beinleiðis kvalificeraðu árlovstíðina at telja í útrokningini av tænastualdrinum. Og tá ið føroyski studentaskúlin mátti roknast við eitt „Kursus", helt hann tað ikki bera til hjá honum statsins vegna at avgera, at Nygaards árlovstíð skuldi roknast upp í tænastualdurin. Men skúlamáláraðlið kundi gera undantøk, og amtmaðurin segði, at roknast kundi við, at tað eisini viðvíkjandi Nygaard vildi gera undantak, so hansara árlovstíð við studentaskúlan verður at telja við í hansara tænastualdri. Amtmaðurin lovaði, at hann, ið hvussu var, vildi mæla til, at hetta varð gjørt, so skjótt sambandið var komið aftur í lag við rikisstjórnina í Danmark.

Viðvíkjandi statsins góðkennan av studentaskúlanum sigur skúlastjóri Nygaard, at tað formella ritið frá skúlamálaráðnum til góðkennan av skúlanum er ætlandi ikki vunnið fram. Men skúlin má vernnliga haldast at vera statsgóðkendur, tí fyri fyrst hevur hann fingið øll tey rættindi og lætta viðvíkjandi prógvtøkini, sum fylgir við statsgóðkennan, og sum privatskeið ikki fáa, tá ið tey ikki eru statsgóðkend. Til gjøllari frágreiðing og prógv fyri hesum hevur Nygaard latið nevndina fingið hjálagda rit frá undirvísingarinspektøri Højberg Christensen. Men annars eru amtmaðurin og skúlastjórin samdir um, at tað viðvíkjandi øllum framhaldslestri ikki skerjir studentaprógvið, um skúlin ikki skuldi verið góðkendur av statinum.

Við fundarslitið lovaði Nygaard, at hann so skjótt sum tilbar skuldi lata nevndina fáa at vita sína støðu til spurningin um at halda fram við studentaskúlanum.

Í brævi av 30. oktober 1941 hevur so Nygaard svarað uppá hetta spurning, har hann heldur fram:

„Á fundi í fíggjarnevnd løgtingsins 22. h. m., har løniðurskiftir hjá lærurunum við studentaskúlan vóru til umrøðu, varð eg biðin um at seta fram uppskot til skipan av míni egnu støðu.

Tað var ivaleyst best, um eg sum fyristøðumaður skúlans hevði mítt fasta pláss við pensiónsrættindum við hendan skúlan; men eg skilji fullvæl, at hetta kanska ikki ber so væl til nú, og at løgtinginum ikki dámar at binda seg til nakað, áðrenn ein endilig skipan kemur í lag. Heldur ikki dámar mær heilt væl at verða favoriseraður fram um hinar lærararnar. Eg skal tí skjóta upp, at tað aftur verður søkt til skúlastjórnina um, at mín permission frá realskúlanum verður longd, til ein endilig skipan av skúlamálinum kemur í lag, og at eg, sum amtmaðurin nevndi á sama fundi, fái ájáttan frá skúlastjórnini, at hon vil mæla til, at tann tíð, sum eg havi verið uttan fyri nummar, má roknast upp í mín tænastualdur, um so skuldi verið, at eg fór aftur til realskúlan, annaðhvørt tí studentaskúlin fór fyri bakka, ella eg ikki fekk pláss við tann nýskipaða skúlan. Viðvíkjandi míni løn loyvi eg mær at skjóta upp, at eg, antin eg verði fastsettur við studentaskúlan ella ikki, eins og hinir lærararnir verði løntur sum adjunktur við tí tænastualdri, eg nú havi við realskúlan, og at eg eins og hegartil fái eitt tillegg sum fyristøðumaður, men at hetta verður hækkað til tað sama, sum fyristøðumaður læraraskúlans fær; so vítt eg veit er hetta 100 kr. um mánaðan".

Sambart skúlastjórans rit fær:

Ein giftur adjunktur		kr. 5.256.00
ein giftur lærari við studentaskúlan		- 4.566.00
	munur	kr. 690.00
ein ógiftur adjunktur yvir 40 ár		kr. 4.760.00
ein ógiftur lærari, yvir 40 ár, við studentaskúlan		kr. 4.344.00
	munur	kr. 416.00

Tað kann roknast við 4 giftum og einum ógiftum lærara við skúlan.

Verða lærararnir løntir sum adjunktar og fyristøðumaður skúlans fær umframt eina stjóraløn sum fyristøðumaður læraraskúlans í Havn, 1.200 kr., vilja skúlans rakstraútreiðslur økjast við:

Til lærararnar 4 × 690 kr.	kr. 2.760.00
til fyristøðumannin 416 plus 1.200 : 500 kr.	kr. 1.116.00
telefongjald	kr. 80.00
Herafturat má roknast við, at skúlin ikki verður at fáa nakað statstilskot, so leingi kríggið varir.	
Tær ætlaðu inntøkur skúlans verða so statt at minnka við tí ætlaða statstilskotinum	kr. 3.400.00
Hin samlaða økjanin av skúlans ætlaða rakstraundirskoti, sum tingið skal rinda, verða sambart hetta	kr. 7.356.00

Nevndin heldur tað vera rætt og av stórum týdningi, at tingið roynir at skapa studentaskúlanum eitt hollt grundarlag at standa á, soleiðis at hann kann draga til sín tær bestu kreftirnar, ið ern falar at fáa og annars veita næmingunum eina undirvísing, ið kann metast javnt við ta fraegastu.

Nevndin setur tí fram uppskot um

1. at játta skúlanum ókeypis telefon,
2. at veita lærarunum ta umsøktu lønumskipan og skúlastjóranum 1.200 kr. sum stjóraløn, og
3. at veita teim ómúgvandi næmingum av bygd ein munandi studning.

Uppskot:

Frá allari nevndini:

1. Skúlastjóri Nygaard og hinir lærararnir við studentaskúlan verða frá 1. januar 1942 løntir sum adjunktar sambart ta av skúlastjóranum í málinum givnu uppgávu um, hvussu hesir verða løntir. Leiðarasamsýningin verður hækkað skúlastjóranum frá 500 uppí 1.200 kr. um árið.
2. Tingið játtar studentaskúlanum ókeypis telefon.
3. Landsnevndin verður heimilað úr økonomiska grunninum at veita ómúgvandi studenta- og preliminerskúlanæmingum ein hóskandi studning.

13. nov. samtykt 16—0.

---

2. Studningur til svimjingarhyljar.

Álit:

Til fíggjarnevndina eru beindar umsóknir til svimjingarhyljar frá:

1) Gjáar ungmannafelag, Gjógv.
2) Gøtu kommunustýri, Gøtu.
3) Kjartan Hentze og Andrass Simonsen, báðir úr Norðadali.
4) Kommunustýrið í Fugloyar kommunu, Kirkju.
5) Rituvíkar ungmannafelag, Rituvík.

Gøtu kommuna hevur gjørt svimjingarhylin. Hann hevur kostað um 7.000 kr. og verður, tá ið tilætlaði vegur og gyrði uttanum hylin eru gjørd, at kosta um 8.000 kr. falt. Hetta er ein prýðlligur og fyrimyndargóður hylur. Hinir hyljarnir eru lítið komnir á leið, ella menn hava enn ikki byrjað at byggja teir.

Higartil hevur tingið haft ta støðu at veita 100 kr. til teirra, ið fara undir at byggja svimjingarhyljar. Hesin peningur er givin meiri sum ein sømdarpeningur enn sum studningur, við tað at tingið metir byggjan av svimjingarhyljum at vera av alstórum týdningi, men hevur ikki hildið seg at hava verið fíggjarliga fært fyri at fara undir ta stóru uppgávu at byggja svimjingarhyljar krlng landið. Hetta er ein uppgáva, sum eigur at liggja í hondunum á ungdómunum sjálvum við hjálp frá kommununum. Tað beinleiðis at ofra pening og arbeiðismegi fyri at skapa møguleika fyri ítróttarfíðkan skerpir hugin fyri og kærleikan til eitt vakið og lívsterkt ítróttarlív.

Nevndin mælir til at halda fram við at veita eín sømdarpening til teirra, ið fara undir at gera svimjingarhyljar. Hígartil hevur verið latið 100 kr. til hylin. Nevndin skjýtur til, at hesin peningur verður hækkaður eitt sindur.

Uppskot:

Tingið veitir 1) Gjáar ungmannafelag, 2) Gøtu kommunustýri, 3) Kjartan Hentze, Norðadali, saman við Andrass Simonsen, Norðadali, 4) stýrið fyri Fugloyar kommunu og 5) Rituvíkar ungmannafelag 150 kr. til hvønn til svimjingarhyl, *ialt 750 kr.* úr økonomiska grunninum.

30. sept. samtykt 15—0.

---

3. Hvíldarheimið »Naina«.

Álit:

Bestyrelsen for Hvilehjemmet „Naina" har ved sin Sekretær Overassistent ved Post- og Telegrafvæsenet E. Jubiert tilsendt Tinget to Andragender, dateret henholdsvis 14/6 og 14/7 d. A.

I det førstnævnte ansøges om, at det nuværende faste aarlige Tilskud fra Lagtinget paa 1.000 Kr. forhøjes til 2.000 Kr. Samtidig har Bestyrelsen ansøgt Thorshavns Byraad om, at det faste aarlige Tilskud fra Byraadet forhøjes fra 500 til 1.000 Kr. I Andragendet af 14/7 oplyses, at Byraadet har forhøjet Tilskudet for 1941 med 500 Kr., fra 500 Kr. til 1.000 Kr. under Forudsætning af, at Lagtinget for samme Tidsrum forhøjer sit Tilskud fra 1.000 Kr. til 2.000 Kr. Saaledes foranlediget ændrer Bestyrelsen for Hvilehjemmet sin første Ansøgning til Tinget derhen, at det i Stedet for en Forhøjelse af det *faste* Tilskud søger om et ekstraordinært Tilskud paa 1.000 Kr., kun gældende for indeværende Aar. I Andragenderne oplyses, at Aaret 1939 kunde afsluttes med et lille Overskud paa 400 Kr., men fra Sommeren 1940 gjorde det nye Prisniveau sig fuldt ud gældende, og dette Aars Regnskab udviste da ogsaa et Underskud paa over 2.200 Kr. Da Bestyrelsen var klar over, at Aaret 1941 vilde være ganske umuligt at gennemføre uden Tilførsel af nye Indtægter, søgte og fik Hjemmet i Efteraaret 1940 Tilladelse til at foretage en offentlig Indsamling, som indbragte ialt 16.800 Kr. Heraf er 6.800 Kr. anvendt til at dække udestaaende Fordringer (ca. 4.000 Kr., som hidtil var dækket ved Laan) samt Gæld, saaledes at Hjemmet nu har en opsparet Reservekapital paa 10.000 Kr. Man har undersøgt Muligheden for en

passende Forhøjelse af Sygekassetakston, men dette har i hvert Fald foreløbig vanskeligt kunnet gennemføres; derimod har Centralforeningen vist Forstaaelse for Hjemmets Vanskeligheder ved at bevilge et Tilskud paa 1.000 Kr. for Aaret 1941.

Ifølge foreliggende Oplysninger er de for Hjemmet gældende Takster disse:

1) For Sygekassemedlemmer ..... 3 Kr. pr. Dag
2) For alle andre ..... 4 „ „ „

Eneværelse koster 1 Kr. ekstra pr. Dag.

Sygekasserne faar den ene Kr. refunderet af Kommunerne, saa deres virkelige Udgift pr. Patient pr. Dag er 2 Kr.

Samtlige Sygekasser paa Færøerne — fraregnet Kollefjord, Kalbak, Sand og Famjen Sygekasser samt Fortsættelsessygekassen — indlægger deres Medlemmer til Behandling paa Hvilehjemmet, ligesom praktisk talt alle Kommuner har vist Interesse og Forstaaelse overfor den Opgave, Hjemmet har paataget sig, ved at yde Sygekasserne den før nævnte Refusion.

Budgetudvalget, der har faaet Sagen til Behandling, skal udtale, at man med Interesse har noteret sig de foreliggende Oplysninger, og at man i Lagtinget som vist nok overalt paa Øerne med Sympati ser paa det Arbejde, der udføres fra Hjemmet, en Sympati, som formentlig kan siges at have givet sig synlige Udslag bl. a. ved de Tilskud, Hjemmet oppebærer fra forskellig Side samt i det efter Forholdene smukke Resultat, den i Fjor foretagne Indsamling har givet.

Efter alt foreliggende er det Udvalgets Skøn, at Hjemmets økonomiske Forhold for Tiden ikke er saadan, at en øjeblikkelig Forhøjelse af Lagtingets Tilskud skulde være nødvendig. Man kan dels henvise til den efter Omstændighederne ikke ubetydelige Reserve paa 10.000 Kr., dels finder Udvalget, at det maa være muligt gennem Forhøjelse af Taksterne for *Ikke-Sygekassemedlemmer* at tilføre Hjemmet større Indtægter. En Takstforskel paa 1 Kr. pr. Dag for Sygekassemedlemmer og andre, der ikke er Medlemmer af en statsanerkendt Sygekasse, er alt for ringe. Her burde Taksterne efter Udvalgets Mening være sat saa højt, at der var en passende Margin for en rimelig Fortjeneste.

Udvalget er paa den anden Side indforstaaet med, hvor vanskelige de nuværende Krigsforhold med stadig stigende Priser kan blive for en Institution som Hvilehjemmet, der arbejder med forholdsvis begrænsede konstante Indtægter, og man er her i Tinget ikke uvillig til, hvis Forholdene f. Eks. til næste Aar skulde udvikle sig saadan, at yderligere Støtte vil vise sig nødvendig, til den Tid at tage Spørgsmaalet op til velvillig Overvejelse.

Forslag:

Under Henvisning til det i Betænkningen anførte mener Tinget for Tiden ikke at kunne imødekomme Andragendet.

22. okt. samtykt 12—1. Seinri játtað 1000 kr. eykastudningur ella ialt 2000 kr. fyri 1942 — sí skjal nr. 7 D 3.

4. Studningur til Føroya Búnaðarfelags administratión.

Álit:

Føroya búnaðarfelag hevur í riti av 5. september 1941 søkt tingið um studning til felagsins almennu útlegg.

Í felagnum standa um 1300 limir, flestir av teim eru eisini limir í bygdabúnaðarfeløgum, tð standa sum undirdeildir í meginfelaginum.

Í felagsins riti verður greitt frá felagsins arbeiði og uppgávum.*) Vist verður á sum fyridømi, hvussu „De samv. danske Landboforeninger" og „De danske Landboforeninger" verða styðjaðar úr rikiskassanum. Hesi feløg hava soleiðis í árinum 1939/40 frá stati fingið yvir 2.000 kr. til sínar almennu útreiðslur og 800.000 kr. til serlig mál.

Viðlagt er eintak av rakstrarroknskapinum fyri árið 1940.

Hetta rakstrarroknskap vísir, at felagsins inntøkur røkka illa til felagsins rakstraútreiðslur. Felagsins einastu inntøkur stava frá limagjaldi kr. 793,17, medisinsølu 173,07, fræsølu kr. 103,65, tilsamans kr. 1.069,89. Útreiðslurnar eru fyri seinasta ár kr. 13.786,00. Tað er so statt talan um eitt beinleiðis driftsundirskot, ið hevur kunnað verðið goldið av felagsins kassapeningi frá 1939, ið er kr. 2.225,07.

Undirritaða nevnd, ið málið er beint til, heldur, at tað er eitt trot í frágreiðingini, at felagið ikki hevur givið greiniliga frásøgn um, hvussu felagsins fíggjarstandur yvirhøvur er, tá ið allar felagsins virkisgreinir eru tiknar við. Her verður serliga skotið til felagsius epla- og tøðhandil og felagsins ábyrgd fyri tað í Havn bygda eplahús. Men eftir tí, sum nevndin leysliga hevur frætt umvegis, er ikki væntandi, at felagið verður at fáa nakað yvirskot av hesum sínum virkjum.

Eitt meginbúnaðarfelag má haldast at vera ein avgjørt neyðturvuligur miðstovnur hjá tí føroyska búnaðarstattinum, men fyri at hesin miðstovni kann virka við ynskiligari kraft, má felagið ráða yvir tí neyðturvuliga umsitingarpeningi, sum av røttum átti at verið velddur til vega við limagjaldi. Tað at felagið ikki hevur so frætt limagjald, at tað kann rinda umsitingarútreiðslurnar, er ein avgjørdur veikleiki, sum felagið eigur at royna at bøta um við at hækka limagjaldið, og tá ið nevndin mælir til, at tingið játtar felagnum ein stuðul uppá 50 kr. um mánaðin, verður tað, um ikki beinleiðis treytað av, so gjørt í vón um, at felagið skipar fyri, at limagjaldið verður hækkað munandi.

Uppskot:

Úr amtsgrunninum verður frá 1. januar 1942 játtað Føroya búnaðarfelag 50 kr. um mánaðin sum studning til rindan av felagsins umsitingarútreiðslum.

---

*) Í frágreiðingini er tó ikki tikið við felagsins epla- og tøðhandil.

Henda peningajáttanin verður at halda fram, inntil annað verður viðtikið av tinginum, og ímóti, at felagið hvørt ár leggur fram fyri tingið rakstrarroknskap og frágreiðing um felagsins virki.

10. okt. samtykt 16—0.

---

5. Skúlabókagrunnurin.

Álit:

Stýrið fyri Føroya Skúlabókagrunn hevur í riti av 6. september 1941 søkt um at veita grunninum eina nýggja 5 ára studningsjáttan, nú hin gamla gongur út í ár, men at hækka studningin, ið var 500 kr., upp í 1.000 kr. árliga. Greitt verður frá, at grunnsins kassakredittur í Føroya Banka er komin niður í 117,81 kr., ið er øll skuldin hjá grunninum. Av lesibókini, øðrum bindi, sum grunnurin gav út í 1939, eru nú seld o. u. 800 eintøk. Eftir eru 2.180 eintøk. Handritið til 3. bind av lesibókini er liðugt, og skúlastjórnin hevur fingið tað til góðkenningar. Grunnsins ogn er upplagið av 2. bindi av lesibókini. Ætlanin er at geva út ymsar skúlabøkur, t. d. roknibók fyri fólkaskúlan av M. A. Jacobsen, Rasmus Rasmussen og Z. Sørensen; 1. part hevur skúlabókanevndin fingið. Ætlanin er at geva út 3 partar. Annar parturin er at kalla liðugur við og triðl er í umbúna.

Kostnaðurin til útgávuna av 1. parti er mettur til 1.400 kr.

Tingið hevur givið grunninum loyvi til at taka eitt lán uppá 3.000 kr. í Sparikassanum. Hetta hevur nevndin av ymsum grundum ikki gjørt. Av tí at pappír, arbeiðsløn og annað prenting viðvíkjandi er rokið upp og tær 3.000 kr. tessvegna ern ov lítið til ta ætlaðu útgávu av bókum, heldur nevndin tað vera neyðugt at lánloyvi og veðhald viðvíkjandi einum láni uppá kr. 3.000, verður hækkað uppí 4.500 kr.

Løgtingsmaður Jóannes bóndi Paturssson hevur sent tinginum avrit av einum riti til skúlastjórnina, har ið biðið verður um at heita á tingið at leggja tann neyðturvuliga pening av til skúlabókanevndina, so hon verður líggjarliga før fyri at fáa fram handrit og prenting á føroyskum máli í kenslugreinunum: Veraldarsøga, Føroya søga, roknibøkur, landalæra, urtalæra, og kanska fleiri.

Nevndin er á einum máli um, at tað er av stórum týdningi, at skúlabókagrunnurin ræður yvir nóg nógvum peningi til útgávu av føroyskum skúlabókum og mælir til, at tingið gongur við til eina nýggja 5 úru studningsjáttan uppá 500 kr. um árið frá 1. januar 1942.

Prentingararbeiði og pappír er dýrkað í stórum, síðan kríggið brast á, og er støðugt dýrkandi. Nevndin heldur tað tí verða beint at veita skúlabókagrunninum ein eykastudning fyri 1942.

Uppskot:

1) Tingið samtykkir at hækka tað í fjør givna veðhaldslyfti til Føroya skúlabókagrunn fyri eitt lán uppá 3.000 kr. í Færø Amts Sparekasse ella øðrum lánigrunni (sí Løgtingst. fyri tu vanligu tingsetuna 1940, bls. 33) til 4.500 kr.
2) Skúlabókagrunnínum verður í einum 5 ára skeiði frá 1941 úr økonomiska grunninum játtaður ein studningur uppá 500 kr. um árið, fyri 1942 ein eykastudningur uppá 500 kr., altso 1.000 kr. í alt fyri hetta árið.

30. sept. samtykt 18—0.

---

6. Studningur til einkju.

Álit:

Einkjan Jenhild Anthoniussen á Morskranesi hevur í brævi av 8. september 1941 søkt tingið um studning til sog og børnini. Hon sigur, at maðurin gekk burtur við „Guiding Star" í vár. Hon er bert 21 ár, situr eftir við 2 smáum børnum og kann einki forvinna til uppihald fyri seg og børnini. Tann pening hon fekk eftir mannin, hevur hon brúkt til at bygt sær eini hús á Morskranesi.

Nevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar úttalar:

Tingið hevur í fjør latið í hendi til landsnevndina tingsins vegna at lata til treingjandi. Henda umsókn er eitt av teim málum, ið sambart sína náttúru eiga at avgerest av landsnevndini, og skjýtur nevndin upp at beina málið til landsnevndina.

Uppskot:

Málið verður beint í landsnevndina at viðgera saman við teim socialu studningsmálunum.

1. okt. samtykt 17—0.

---

7. Barnablaðið.

Álit:

Í riti av 1. september 1941 hevur blaðstjóri á „Barnablaðnum" lærari J. Berg søkt um ein hóskandi studning til framhald av blaðsins útgávu. Hann vísir á, at tær dýru tíðirnar eisini hava rakt blaðútgávu, pappír og prenting eru t. d. vorðin mikið dýrari.

Nevndin mælir til at veita studning til framhald av „Barnablaðnum".

Uppskot:

Til framhald av útgávuni av „Barnablaðnum" verður játtað lærara J. Berg 400 kr. úr økonomiska grunninum.

Lærari Berg verður biðin um frágreiðing og rakstrarrokuskap til næstu tingsetu.

25. sept. samtykt 16—0.

8. Leikvøllir.

Álit:

Þorkerls kommuna søkir um studning til ein leikvøll, og lærari M. Johannesen hevur vent sær til løgtingsformannin um at fáa studning til ein leikvøll í Hovi.

Løgtingið samtykti í 1940 (sí løgtingstíðindi 1940, síðu 204):

„Med et aarligt Tilskud fra Amtsfonden paa 2.000 Kr. etableres der en Fond under Navnet „Fimleikagrunnur Føroya" med det Formaal at støtte Anskaffelse af Grundarealer til Idræts- og Legepladser ved de færøske Skoler og disse Pladsers Indretning til Formaalet, ligesom Fonden iøvrigt skal støtte Idræt i det Omfang, som dets Midler tillader."

Reglugerð fyri Fimleikagrunn Føroya er seinri góðkend, og landsnevndin í samráð við skúlastjórnina kann hereftir veita studning til leikvøllir o. t.

Umsóknin verður tí at senda til landsnevndina til viðgerð.

Uppskot:

Umsóknin verður at senda til landsnevndina.

31. oktober samtykt 15—0.

---

9. Kvæðaavskrivan.

Álit:

Løgtingsmaður Jóannes bóndi Patursson hevur í brævi av 9. sept. 1941 biðið tingið „um at leggja eina hóskandi peningarúgvu niður at vera fala at taka til, so skjótt sum líkindini vera til tess, til avskrivingar ella ljósmynding („fotografering") av øllum teim kvæðauppskriftum, ið eftir eru at fáa heimaftur." Hann vísir á, at bara ein helvt er avskrivuð og heimkomið av hesum kvæðaskatti, sum liggur á kongliga hókasavninum í Keypmannahavn. Tað avskrivingararbeiði, ið var byrjað, hevur, sigur hann, ligið á láni í eini 15—20 ár.

Fíggjarnevndin, ið málið er beint til, heldur, at tað er av miklum mentunarligum virði fyri Føroyingar at fáa savnað øll okkara kvæði, ið finnast bæði helma og úti, og loyvir sær at mæla tinginum at taka undir við umsøkjaranum í hesum máli.

Tíðirnar eru skiftandi, og eingin veit, hvørjar snertir vilja raka okkum av orrustuleikinum, ið nú fer fram har úti.

Hóast nevndin er samd um, at tingið árliga leggur ein hóskandi pening niður til umrødda endamál, er tað tí kanska beinast at lata taka avgerð hvørt ár fyri seg um peningahæddina.

Nevndin heldur 1.000 kr. vera ein hóskandi pening at leggja niður í ár at taka til kvæðaavskriving ella ljósmynding.

Uppskot:

Úr amtsgrunninum játtar tingið 1.000 kr. at leggja niður til avskrivingar ella ljósmynding av øllum teim kvæðauppskriftum, ið eftir eru at fáa heim aftur av kongliga bókasavninum í Keypmannahavn.

Peningurin verður at seta á sparikassabók, til samforðsla aftur kemur í lag við Danmark.

7. okt. samtykt 17—1.

---

10. Samsýning til skjalavørða A. Degn.

Álit:

Sum monnum kunnugt hevur skjalavørði Anton Degn gjørt eitt týdningarmikið søguligt og hagskírisligt høvundaarbeiði. Hann er í framhaldi við hesum arbeiði.

Hetta starv sítt er hann farin undir av eintingum. Hann hevur ikki notið aðra samsýning fyri hetta arbeiði enn frægdið, ið vísindamaðurin hevur av virki sínum.

Nevndin heldur tað vera samfelagsins skylda at veita tílíkum teknum landsins sømd sína. Og verður tí skotið til tinglið at gera skyldu sína móti skjalavørða Degn og veita honum eina sømdarsamsýning.

Uppskot:

Sum sømdarpening fyri vísindaliga høvundastarv sítt veitir tinglið skjalavørða Anton Degn í Havn hálvthundrað krónur um mánaðin frá 1. januar 1942.

4. nov. samtykt 21—0.

---

11. Stoypari.

Áiit:

Smiðjumeistari Hans Arge hevur í riti av 22. oktober 1941 vent sær til tingið við umsókn um lán og studning til „eitt lítið stoypari við einum lítlum nýmótans smeltiovni".

Hann biður um 7.000 kr. í láni og 3.000 kr. sum studning.

Í umsóknini verður vístá, at hann fyri 20 árum síðani byrjaði at fáast við stoyping; hevur hann enntá gjørt fleiri motorar, ið eru í brúk. Men stoyparlið, hann tá fekk sær, var bert primitivt, og hóast hann hevur stoypt hópin av maskinlutum bæði til motorar og trolarar, kann hann ikki við tí koma út yvir at gera øll tey so hardliga átroðkandi arbeiði, sum menn í hesum tíðum ikki — sum undan krígnum — kunnu fáa gjørt í útlondum. Av hesum umstøðum koma menn at liggja lavnir í teirra starvi, um teir ikki kunna fáa gjørt hesi arbeiði her á landi. Tað, ið verst vorðið er við, eru teir maskinlutir, ið gingnir eru fyri, og sum menn áður altíð ógvuliga skjótt kundu fáa frá teim útlendsku motorvirkjunum, haðani viðkomandi motorar eru komnir.

Nevndin er samd í, at tað er av allra størsta týdningi, at vit í hesum døgum eru so fyrirvikaðir, at vit sjálvir kunna stoypa og gera aftur maskin- og aðrar amboðslutir, sum okkum tarva fyri at halda fram við vinnu okkara á landi og á sjógvi.

Í tingsins rakstraætlan er settur ein vissur peningur til heimaídnaðin. Landsnevndin hevur fingið í hendi at sita um henda pening. Nevndin skjýtur tessvegna uppá, at umsóknin verður beind til landsnevndarinnar viðgerð og mælir til, at smiðjumeistara Hans Arge verður givið eitt hóskandi lán.

Uppskot:

Málið verður við tingsins viðmæli beint til landsnevndarinnar viðgerð.

22. nov. samtykt 17—0.

12. Samsýning til háskúlalærararnar.

Álit:

Løgtingsmaður J. Paturssøn hevur vent sær til tingið um at veita teimum háðum lærarunum á Føroya fólkaháskúla, Símuni av Skarði og Rasmus Rasmussen eftirløn.

Hesir menn eru á gamalsaldri. Teir hava slitið alla sína manndómsmegi á háskúlanum, sum teir á ungum aldri brutu sláð fyri.

Tað er nevndini ikki ókunnugt, at hesir báðir, Símun og Rasmus, hava sýnt eitt samarbeiði og starvsbrøðralag, sum verður at standa sum ein vøkur fyrimynd fyri komandi ættarlið. Annar hevur at kalla onga løn tikið fyri skúlastarv sítt. Hetta er gjørt fyri, at starvsbróðurin kundi fáa eina toluliga løn sum lærari við skúlan.

Lærarum, ið starvast í almennari tænastu er við lóg tryggjað eftirløn. Símun og Rasmus kunnu av sonnum sigast at hava gjørt eitt fyri almenningin útfyllandi skúlaarbeiði — og heldur nevndin, at teim, sum hartil eins og nevnt í stórum munni hava gjørt hetta arbeiði lønaloyst, nú á teirra gamalsaldri eigur at verða sýnt eln serlig tøkk og sømdarsamsýning fyri starv teirra. Nevndin loyvir sær tí at mæla tinginum til at veita teim eftirløn í sama mun, sum verður veitt fólkaskúlalærarum.

Uppskot:

Teim núverandi lærarum við Føroya fólkaháskúla, Símun av Skarði og Rasmus Rasmussen, verður, tá teir fara frá teirra starvi, úr amtsgrunninum veitt eftirløn í sama mun sum lærarunum við fólkaskúlan í Føroyum.

Landsnevndin ásetir til ta tíð tær nærri reglur fyri eftirlønini.

24. nov. samtykt 15—0.

13. Sømdarpeningur fyri skúlabókastarv.

Álit:

Hans Andr. Djurhuus, lærari, hevur skrivað eftir úbeitan av løgtinginum handrit til Føroyingasøgu og hevur boðið sær til at skriva handrit til veraldar- og norðlandasøgu, um hann $^1/_2$ ár kann verða leysur frá skúlanum og fáa fríar vikar.

Fyristøðumaður realskúlans heldur, at hetta ikki so væl ber til, men at H. A. Djurhuus kann gera tað starv, hann hevur boðið sær til at gera, á sama hátt, sum aðrir skúlamenn sum skriva lærubøkur, við at nýta sína frítíð til tess.

Nevndin kann tí ikki útvirka, at harra Djurhuus verður leysur frá skúlanum og fær fríar vikar, eins og nevndin ikki kann binda seg til, at hansara handrit til veraldarsøgu verður tikið, av tí at aðrir lærarar kannska eisini vilja útarbeiða tílíkt handrit, men nevndin vil mæla til, at veittur verður honum sum sømdarpeningur 300 kr. úr økonomiska grunninum vegna hansara skúlabókastarv, serstakliga hansara útgávu av Barnarímum og øðrum barnabókum, og vónar nevndin, at hann vil halda áfram við sínum starvi, hérundir eisini útarbeiða handrit til veraldarsøgu.

Annars er spurningurin um útgávu av skúlabókum til viðgerðar í skúlabókanevndini.

Uppskot:

Úr økonomiska grunninum verða veittar H. A. Djurhuus, lærara, 300 kr. sum sømdarpeningur fyri hansara skúlabókastarv.

24. nov. samtykt 14—0.

XIV. Ymist.

1. Decisión av amtskommunalum roknskapum.

28. nov. vóru roknskapini fyri 1940 góðkend undantikið Føroya vanlukkutrygging.

2. Kavarabúnin.

Álit:

Løgtingsskrivstovan hevur reist málið um søln av tingsins kavaragreiðum. Sambart hennara frágreiðing var tað tingið, „Færøernes gensidige Fiskeriforsikring" og Havnar kommuna, ið keyptu henda búna. Hvør rindaði sínar 900 kr. Ein serlig reglugerð er galdandi fyri nýtsluna av kavaragreiðunum.

Rakstrarroknskapurin viðvíkjandi kavaragreiðunum hevur ligið undir fútaskrivstovuni og liggur nú undir Føroya gjaldstovu. Tað er ein kavaragreiðugrunnur, sum elgur 1.000 kr. og reiðskapin.

Kavarabúnin sigist sjálvur at vera í vanligum standi.

Løgtingsskrivstovan hevur lagt spurningin um søla av greiðunum fyri „Færøernes gensidige Fiskeriforsikring" og Havnar kommunu. Bæði tryggingarfelagið og kommunan halda tað ikki vera neyðugt hjá tinginum at hava kavaragreiðir.

Havnar kommuna setur fram uppskot um, at Tórshavnar havn fær kavaragreiðirnar uttan at lata viðurlug fyri tær við teim treytum, at hon heldur tær í góðum staudi. Løgtingið skal fáa frítt ræði yvir tí peningi og møguligum eftirstøðum, ið búnin elgur. Tryggingarfelagið tekur undir við hesum uppskoti.

Fíggjarnevndin kann ikki mæla tinginum til at selja kavaragreiðirnar, serliga ikki nú, tá ið nógvar smáar bryggjur og lendingar eru bygdar og fleiri eru í umbúna at verða bygdar, og hitt almenna tessvegna hevur nógv brúk fyri kavaragreiðum.

Nevndin heldur vera neyðugt at gera ymsar broytingar í reglugerðini fyri kavaragreiðunum og setur fram uppskot til eina nýggja reglugerð. Nevndin heldur tað vera beinast, at umsitingin av greiðunum verður løgd undir løgtingsskrivstovuna.

Uppskot:

Í staðin fyri galdandi reglugerð fyri løgtingsins kavarabúna verður sett:

Reglugerð
fyri
umsiting og nýtslu av kavaragreiðum tingsins.

Gr. 1.

Kavaragreiðurnar verða í varðveitslu hjá løgtingsskrivstovuni undir tilsýni av løgtingsverkfrøðinginum.

Løgtingsskrivstovan hevur serligan umsjónarmann til kavaragreiðurnar.

Gr. 2.

Kavaragreiðurnar eru bara til nýtslu hjá tinginum; kortini kunnu tær undir serligum umstøðum lænast út. Leigan verður tá sett við serligum sáttmála. Undir vanligum umstøðum krevst hóskandi depositum.

Gr. 3.

Umsjónarmaðurin flýggjar út búnan eftir einum avgreiðingarseðli. Á henda seðil merkir hann tíðina, tá ið hann lotur greiðirnar frá sær. Tá ið greiðurnar verða innafturlatnar, merkir hann á seðilin tíðina fyri innlatingina, og avgreiður so løgtingsskrivstovuni seðilin. Skrivstovan krevur so ta ávaksnu leiguna. Samstundis sum seðilin verður flýggjaður aftur, sigur umsjónarmaðurin, um greiðirnar eru skaddar, og hvat tað eftir ætlan hansara verður at kosta at gera tær aftur. Skrivstovan skipar so fyri ábótini.

Gr. 4.

Kavaragreiðirnar umsitast av løgtingsins skrivstovu.
Kannaður roknskapur verður at leggja fyri tinglð.

11. okt. samtykt 16—0.

3. Loyvi til fasta farleið.

Álit:

Ved Lov Nr. 124 af 15. Marts 1939 om Rutefart er der skabt Lovhjemmel for Lagtinget til at meddele Tilladelse til Rutefart og i Forbindelse hermed at fastsætte nærmere Betingelser for Udøvelsen af Rutefart, bl. a. at der svares en Afgift til Amtsfonden, og at der overholdes nærmere fastsatte Takster.

Sagen om at meddele Tilladelse til Rutefart har været behandlet i Lagtinget, saavel i Samlingen 1939 som 1940, og meddelte Tinget i Samlingen 1940 visse Selskaber og Enkeltpersoner for Tiden indtil 1. Marts 1941 Tilladelse til Rutefart. Denne Tilladelse er derefter af Landsnevndin forlænget til indeværende Lagtingssamling.

Sagen er derefter forelagt Lagtinget og af dette ved første Behandling overgivet til undertegnede Udvalg, der skal tillade sig at udtale:

Det, der skal tages Stilling til, er dels hvorvidt den meddelte Tilladelse til Rutefart skal forlænges og dels hvilke Betingelser, der skal knyttes hertil, bl. a. om Tilladelsen skal betinges af en fast Afgift til Amtsfonden.

Udvalget mener ikke at burde tilraade Tinget at belaste de private Ruter med en Afgift, dels fordi Ruterne skønnes nødvendige for Samtraffikken, og at Ruterne efter de fremkomne Regnskaber ikke for Tiden synes at give noget større Overskud, og dels fordi en Afgift ikke synes at faa nogen større fiskal Betydning, navnlig ikke i Forhold til Tingets nuværende direkte og indirekte Skatteindtægter.

Det er herefter Udvalgets Mening, at Tinget for Tiden skal lade sig nøje med at gøre Tilladelsen til Rutefart afhængig af, at Bevillingshaverne underkaster sig Lagtingets eller et af dette valgt Udvalgs Regulering af Fragt og Passagertaksterne samt den for Ruterne gældende Fartplan.

Det skal i denne Forbindelse peges paa, at det ved Regulering af Taksterne vil være af Betydning, at den ene Rute tilpligtes for nedsat Takst at modtage Passagerer og Gods fra en anden Rute. Tilladelse bør desuden betinges af, at der afgives detailleret Regnskab for de enkelte Ruter.

Da hele Forholdet imidlertid, saaledes som Sagen nu foreligger, er af ekspeditionsmæssig Art, mener Udvalget, at det mest hensigtsmæssige herefter vilde være, om Tinget bemyndigede et staaende Udvalg til at meddele de fornødne Tilladelser til Rutefart og fastsætte de nærmere Betingelser herfor, alt dog i Overensstemmelse med det foran anførte, og skal Udvalget foreslaa, at Landsnevndin faar denne Bemyndigelse.

Forslag:

Idet Tinget henviser til det i Udvalgsbetænkningen anførte, bemyndiges herefter Landsnevndin til at meddele Tilladelse til Rutefart.

22. okt. samtykt 19—0.

4. Viðurlag til stevningsmenn.

Álit:

Ved Skrivelse af 30. Juni d. A. har Amtet forelagt Tinget Udkast angaaende Vederlag til Stævningsmænd for Forkyndelser i Straffesager m. v. Sagen har været forelagt Landsnevndin, som paa Møde den 16. Maj d. A. har vedtaget at godkende Forslaget.

Udvalget har intet at erindre imod Udkastet og skal stille følgende Forslag til Vedtagelse:

Forslag

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne angaaende Vederlag til Stævningsmænd for Forkyndelser i Straffesager m. v.

§ 1.

For Forkyndelser i Straffesager og beneficerede Sager samt for Forkyndelser i første Instans i de i Lov om Rettens Pleje § 225 Nr. 8 omhandlede Sager betales for hver Forkyndelse 60 Øre til Stævningsmanden, hvilken Afgift udredes efter Reglerne for beneficerede Sager. Politibetjente er dog pligtige uden Vederlag at besørge Forkyndelse i Straffesager.

§ 2.

Nærmere Regler angaaende Udbetaling af de hver enkelt Stævningsmand tilkommende Gebyrer fastsættes af Færø Amt efter Indstilling af Sorenskriveren (Dommeren) paa Færøerne.

§ 3.

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

24. okt. samtykt 17—0.

5. Dagpengar til elektricitetsnevndina.

Álit:

Ravmagnsnevndin hevur í riti av 13. juní 1941 til amtmannin skotið uppá, at dagpeningurin hjá limunum í nevndini, ið hevur umsjón við sterkstreymsvirkjum í Føroyum, ið eru 6 kr. fyri uttanbýggja limir, verður hækkaður møguliga til tað, ið løgtingsmenninir fáa goldið.

Ravmagnsnevndin søkir um, at Havnarmenninir í nevndini eisini fáa dagpening.

Figgjarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, heldur, at tað er rímiligt, at limirnir í ravmagnsnevndini koma undir somu dagpeningaskipan, sum er galdandi fyri løgtingsins milluntinganevndir.

Uppskot

til

Ændringer i midlertidige Bestemmelser om Tilsyn med Stærkstrømsanlæg paa Færøerne:

§ 1, 2. Stk., 2. Punktum, affattes saaledes:

Medlemmerne oppebærer 6 Kr. i Dagpenge for hver Mødedag; derhos oppebærer Medlemmer, der bor udenfor Thorshavn, 6 Kr. for hver Dag, de paa Grund af Rejse er nødsagede til at være borte fra deres Hjem og desuden godtgøres dem direkte Rejseudgifter.

27. sept. samtykt 15—0.

6. Útjavnan millum løgtingsskatt og kommunuskatt.

Álit:

Løgtingsmaður P. M. Dam hevur í riti til landsnevndina í apríl mánaða í ár millum aðrar týðningarmiklar spurningar reist spurningin um eina umskipan av skattaviðurskiftunum, soleiðis at tann samlaði kommunuskattur og løgtingsskattur hjá borgarum við teimum stóru inntøkunum verður at falla meiri eins, enn tilfelli er nú; løgtingsskrivstovan hevur sent málið til amtið til nummælis.

Amtsfulltrúi Hjorth-Nielsen hevur gjvið eina frágreiðing viðvíkjandi teirri millumkommunalu endurrindanini í Danmark sambart lóg nr. 100 av 14. apríl 1937 og tær broytingar hesum viðvíkjandi, sum eru gjordar til „socialreformin" av 1933. Sambart hesar lógásetingar fáa kommunurnar niðri í Danmark sociala endurrindan á 3 luttir:

frá 1. stati,
„ 2. einum millumkommunalum javningargrunni,
„ 3. einari millumkommunalari endurrindan.

Hin sociala studningsrindanin verður býtt soleiðis:

	Statur	mill.kom. javningargr.	mill.kom. endurr.	kommunan
Einkjubørn:	40/70	9/70	12/70	9/70
Ellisrenta:	40/70	9/70	15/70	6/70
Ymsar aðrar socialar útreiðslur:		21/70	28/70	21/70

Av avlamisrentuni rindar tó staturin og avlamisgrunnurin $^6/_7$, meðan $^1/_7$ verður afturrindaður.

Hin millumkommunali javningargrunnurin fær innløgur sínar serliga við einum felagskommunalum skatti á øllum leysum og føstum ognum og inntøkum í landinum. Undantiknar eru inntøkur, sum liggja niðanfyri 1200 kr.

Eins og amtskommunali skatturin í Føroyum verður hin millumkommunala endurrindanin í Danmark roknað eftir kommununna uppgávu av teirra skattainntøku í fólkatali, tó verður her eisini viðtikið grundvirðið í kommununi.

Tær útreiðslur, sum heimila til millumkommunala endurrindan, vera álíknaðar kommununi við

$^1/_3$ í mun til fólkatali,
$^1/_3$ í mun til inntøkurnar og
$^1/_3$ í mun til grundvirðið.

Ætlanin við teirri millumkommunalu javningini er á tvinnanda hátt at byrgja fyri, at útreiðslurnar hjá teirri einstøku kommununi til social enda-

mál ikki skulu verða kommununum ovtungar. Tað er so, at tað ofta er, sum tað ber á, annað hvørt tað eru fá ella serliga nógv av gomlum avlamisfólki, fátækum ella sjúkum, sum kommunan sambart lóg hevur forsorgarskyldu fyri.

Umframt til tað, sum er nevnt, veitir tann millumkommunali javningargrunnurin tilskot til skúlaskapin og sjúkrahúsini; tó verður ikki givin studningur til skúlabygningar og skúlans eftirløningarskipan. Hesi eru undantikin, tí at kommununar ikki eiga at fáa endurrindað útreiðslur til ótørvandi dýrar skúlabygningar.

Fyri Føroyar varð við finansplaninum gjøgnumført ein skipan, sum viðvíkjandi rindan av teim socialu útreiðslunum líkist nógv teirri nevndu skipan, menn hava í Danmark. Her varð við finansskipanini ein stórur partur av útreiðslunum fyri skúlaskapin og sjúkrahúsini flattur yvir á ríkiskassan ella amtsgrunnin. Ígjøgnum amtsgrunnin vóru hesar útreiðslur so statt fyri ein part javnaðar út á íbúgvararnar í øllum kommununum í Føroyum, og eru kommununar sjálvar eftir hesari skipan komnar til at bera bert $^{1}/_{10}$ av útreiðslunum til ellisrentu, meðan hinir $^{9}/_{10}$ verða goldnir av ríkiskassanum; harafturímóti rinda kommununar $^{9}/_{10}$ av hjálpikassastuðningi, meðan staturin rindar bert $^{1}/_{10}$, tað er tó her at viðmerkja, at tílík hjálp verður so lítið givin. Av útreiðslunum til einkjubørn rindar amtsgrunnurin helftina og ríkiskassin hina helftina. Á sama hátt verða lararanna grundlønir goldnar; staturin rindar øll løntilleggini hjá lararunum, viðvíkjandi forskotsliga goldnum alimentationarpeningi rindar staturin $^{3}/_{4}$ og kommunan rindar $^{1}/_{4}$ av tí, sum ikki verður aftur goldið av skuldarunum.

Nevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, ásannar, at skattaálíkningarviðurskiftini sum heild tikið eru enn ikki komin at liggja soleiðis at fólk yvirhøvur eru javnstillað viðvíkjandi at bera samfelagsins útreiðslur. Tað er avgjørt rætt at miða móti eini skipan, sum hefur hende óinvna. Men nevndin hevur ikki kunnað komið ásamt um leiðirnar móti hesum máli. Ein minnilutí (P. M. Dam, J. P. Davidsen og L. Zachariasen) heldur, at tað sum skjótast eiga at verða gjørdar ymsar fyriskipanir, sum ið hvussu er byrgja fyri einum ovstórum munni millum hin samlaða løgtings- og kommununskattin á somu inntøkuni í teimum ymsu kommununum, hetta ræður serliga viðvíkjandi teimum stóru inntøkunum. Tað er í seinasta ári hent, at menn hava roynt at sleppa sær burtur úr kommununum við einum nakað høgum kommununskatti og strangari inntøkukannan til kommunur við lágum kommununskatti og einari linari skattainntøkukannan, og hevur hetta borið við sær, at menn við somu stóru inntøkum bera ein so ólíkan samlaðan kommunu- og løgtingsskatt, at munurin telur í túsundum. Hetta er ótolandi rangt, og minnilutin heldur, at tað eigur at verða skipað soleiðis, at inntøkur yvir eitt vist mark eiga at koma at rinda sama samlaða kommunu- og løgtingsskatt; hetta kann gerast við, at ásett verður við lóg, at í teimum kommununum, hvar skattaprocentini liggja niðan fyri miðalskattaprocentini hjá kommununum í Føroyum, skulu inntøkurnar omanfyri nevnda mark til amtsgrunnin rinda millum tann lága kommununskattin og eitt av løgtingsins skattanevnd ásett skattaprocenttal.

Tað vil vera hóskandi at nýta tann á henda hátt innkomna løgtingsskatt sum studning til fátæk bygdabørn, sum ganga í skúla í realskúlanum í Havn ella í øðrum bygdum, har tey ikki hava heim.

Tá ið meirilutin hevur sagt seg hugaðan fyri, at málið verður viðgjørt í landsnevndini og lagt aftur fyri tingið í fyrstu vanligu tingsetu, vil minnilutin fyri at tena eini møguligari sumgongu í málinum ikki í ár sum ætlað seta fram uppskot til samtyktir, men einans í álitinum seta fram til landsnevndarinnar og amtsins umhugsunar nakrar greinir um, hvussu minnilutin hevur hugsað sær hetta mál sett í lóg:

A) **Midlertidige Bestemmelser**

for Færøerne om Regulering af Forholdet mellem Lagtingsskat og Kommuneskat.

§ 1.

I de Kommuner, hvor den kommunale Skatteprocent ligger 1 % eller mere under den gennemsnitlige Skatteprocent paa Færøerne, skal de skattepligtige, hvis Skatteindtægt er over 10.000 Kr. svare til Amtskommunen som Tillægsskat et Beløb, som svarer til Forskellen mellem, hvad de skulde have betalt som Kommuneskat, hvis Skatteprocenten var den gennemsnitlige, og det Beløb, de betaler som Kommuneskat.

§ 2.

Lagtingets Skattendvalg udregner Færøernes gennemsnitlige Skatteprocent paa følgende Maade:

Oplysninger indhentes om Skatteprocenten i hver Kommune, Folketallet i hver Kommune afrundes til Hundreder, saaledes at overskydende Tal under 50 bortkastes og 50 og derover forhøjes. For hver Kommune multiplieres dette af afrundede Folketal med Skatteprocenten, og alle disse Tal sammenlægges. Det derved fremkomne Tal dividéres med det samlede afrundede Folketal paa Færøerne, og derved udfindes den gennemsnitlige Skatteprocent.

§ 3.

Oppebørselskontoret foretager derefter Udregningen af den i § 1 omhandlede Tillægsskat og opkræver samme.

Om Skattens Forfaldstid, Forrentning og Udpantning gælder de samme Regler som personlig Skat til Amtskommunen.

B) Landsnevndin verður heimilað til at nýta tann pening, ið kemur inn gjøgnum hendan skatt, til studning til børn, sum ganga í realskúlar, ið liggja í øðrum bygdum enn teirra heimstað.

Uppskot:

Málið verður beint í landsnevndina, sum verður biðin um í samráðing við amtið at vlðgera tað og leggja tað aftur fyri tingið til næstu vanligu tingsetu.

26. nov. samtykt 20—0.

7. Fíggjarviðurskifti og dýrtíðarskipanir.

Álit sí skj. nr. 5, skj. nr. 6 og nr. 9.

Broytingaruppskot frá J. Patursson o. fl.:

I. Sum nýtt punkt til minnilutauppskotið:

A) 1. januar komandi tekur løgtingið fíggjarráðið í Føroyum í sínar hendur fyribils.
B) Landsnevndin starvar undir tingsins ábyrgd sum landstjórn fyribils.
C) Løgtingið verður slitið og nýtt val útskrivað, so skjótt sum líkindi verða til tað.

II. Til uppskotið í nevndarálitinum:
Pt. X verður lagt burtur úr.

29. nov. fall broytingaruppskotið og uppskot minnilutans við 4—0. Uppskotini í nevndarálitinum I A samtykt 17, I B fall 4—0, II samtykt 21, III við 17, IV—IX við 21 og X—XI við 16.

8. Maximalprísir.

Álit:

Spurningurin um maksimalprísir á føroyskum seyðakjøti og neytakjøti varð saman við spurninginum um mjólkapris reistur í landsnevndini í summar. Menn vóru yvirhøvur samdir um, at kjøtprísirnir vóru vorðnir alt ov høgir í samanburði við tann maksimalpris, sum tá galt fyri mjólk, og at tað lætt kundi føra til, at mjólkaframleiðslan minkaði við tað, at menn kundi fáa hug til at drepa mjólkaneyt fyri at njóta gott av teim óvanliga høgu kjøtprísum. Eisini kundi hugsast, at mjólklu kundi verða nýtt til kjøtframleiðslu.

Vørunevndin og Priskontrolraadet fekk síðan málið til viðgerður, og úrslitið av samráðingunum varð „Bekendtgørelse om Maksimalpris paa færøsk Lammekød og Okseksød" av 17. juli 1941. Henda kunngerðin skuldi galda til 15. septbr. í ár.

Løgtingið hevur nú havt spurningin um maksimalpris á seyðakjøti og neytakjøti til viðgerðar. Ein 5-mannanavnd hevur kannað málið.

Ein minniluti (J. Paturssen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meiraluti (Dam, L. Zachariasen, A. Samnelsen og O. J. Joensen) skjýtur upp, at tingið viðtekur hjálagda uppskot til maksimalprísir á føroyskum seyða- og neytakjøti.

Forslag

til

Bekendtgørelse om Maksimalpris paa færøsk Faarekød og Oksekød.

I Medfør af Lov Nr. 288 af 2. September 1939, jfr. Kundgørelse Nr. 33 af 23. Oktober 1940, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Indtil videre maa Prisen paa Faar og Faareprodukter ved Salg paa Færøerne ikke overstige:

1. Ved *Salg af hele Faar*, saaledes at Blod, Tælle Hoved, Indmad og Skind tilfalder Køberen uden særskilt Betaling

i Tiden indtil 15. November 1941 ..... 3.00 Kr. pr. kg.

fra 15. November 1941 og indtil videre ..... 3.50 Kr. pr. kg., beregnet efter Faarets Slagtevægt.

Ved Salg af Faar fra Producent skal Blod, Tælle, Hoved, Indmad og Skind medfølge.

2. Ved Salg af Faarekroppe eller Dele deraf

i Tiden indtil 15. November 1941 ..... 3.00 Kr. pr. kg.

i Tiden fra 15. November og indtil videre..... 3.50 Kr. pr. kg.

For særskilt Salg af Blod, Tælle, Hoved, Indmad og Skind gælder indtil videre ingen Maksimalpris.

3. Ved Salg af Skærpekød, Rastkød og Skinsekød, kogt eller ukogt,

i Tiden indtil 12. Marts 1942 ..... 4.00 Kr. pr. kg.

i Tiden fra den 12. Marts og indtil videre ..... 5.50 Kr. pr. kg.

Faarekød maa først sælges til den under 3 fastsatte Pris, naar mindst 14 Dage er hengaaet efter Slagtningen.

4. Ved Salg af Faarekroppe eller Dele deraf, der har været opbevaret i Kølehus (Iskød), er det efter 1. Januar 1942 tilladt at beregne en Pris paa 3.50 Kr. pr. kg.

5. Ved Salg af Kødpølser, der udelukkende inheholder Faarekød, 5.50 Kr. pr. kg.

Det er forbudt at falbyde Faarekødpølser, der indeholder Blandinger af Faarekød med Oksekød eller andre Stoffer.

7. Ved Salg af Faarerullepølse 6.50 Kr. pr. kg..

§ 2.

Indtil videre maa ved Salg paa Færøerne af færøsk Oksekød (Kød af Tyre, Okser, Køer og Kvier over 1 Aar) Prisen ikke overstige 2.20 Kr. til Producenten pr. kg., leveret slagtet Vægt og ved Salg gennem Mellemhandler 2.80 Kr. pr. kg. Kød som Gennemsnitspris ɔ: at Prisen ved Salg af Kød fra Mellemhandler til Forbruger *kan* overstige 2.80 Kr. pr. kg. for de mere værdifulde Stykker af en Oksekrop, naar Prisen paa de mindre værdifulde Stykker samtidig sættes saa meget under 2.80 Kr. pr. kg., at Sælgeren ialt for hele Kroppen opnaar højst 2 Kr. 80 Øre pr. kg i Gennemsnit.

§ 2, 2. Stk. er *saalydende:* Ved Salg af Kødpølser, der udelukkende er fremstillet af Oksekød, maa Prisen ikke overstige 5.00 Kr. pr. kg. Det er forbudt at falbyde Oksekødpølser, der indeholder Blandinger af Oksekød med andre Kødsorter eller Stoffer.

§ 3.

Udover de fastsatte Maksimalpriser maa ikke betinges, betales eller modtages særskilt Vederlag for Emballage, Forsendelse eller lignende udover, hvad Emballage, Forsendelse eller lignende bevisligt har kostet Sælgeren.

Alle Aftaler indgaaet før denne Bekendtgørelses Ikrafttræden om Køb og Salg af færøsk Fårekød eller Oksekød til højere Priser end Maksimalprisen er ugyldige.

§ 4.

Bestemmelserne i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 19. Oktober 1939 om Varepriser m. v., jfr. Amtets Bekendtgørelse af 18. November 1939, finder fremdeles Anvendelse ogsaa paa Køb og Salg af de i nærværende Bekendtgørelse omhandlede Varer.

§ 5.

Overtrædelse eller Forsøg paa Overtrædelse af de i nærværende Bekendtgørelse indeholdte Bestemmelser straffes efter Reglerne i Lov Nr. 288 af 2. September 1939.

§ 6.

Nærværende Bekendtgørelse træder i Kraft straks. Samtidig ophæves Bekendtgørelsen af 17. Juli 1941 om Maksimalpris paa Færøsk Lammekød og Oksekød.

12. sept., uppskotið samtykt 18—0.

9. Byggingarkønur ráðgevari.

Alit:

Tað hevur í teimum seinri árunum verið kent sum eitt stórt sakn, at tingið ikki hevur havt ein tílíkan kønan mann at ráða yvir, sum altíð kundi verið tinginum tøkur sum byggikønur ráðgevari, og sum skuldi havt tilsýn við øllum almennum bygningum og byggifyriføkum, ið løgtingið hevur ábyrgd fyri.

Samráðingar vóru fyri nøkrum árum síðan førdar við verkfrøðing Fonsdal um málið, og helt hann seg kunna gera arbeiðið móti hóskandi samsýning.

Vinnunevndin (Erhvervskommissionen) setti í sínt tíð uppskot fram um at setta á stovn ein byggigrunn, ið skuldi veita lán til bygging av nýggjum húsum. Um hettar kom í lag, vildi verið neyðugt at havt eftirlit við teimum húsum, hvar lán varð givið, og kundi tað ætlast at verið hóskandi, um hesin spurningur verð umhugsaður í sambond við hetta mál. Um hesin spurningur skal greiðast til fulnar, er tað eyðsæð, at hann er ov stórur og týðuingarmikil til at vera framíhjáyrki hjá manni.

So leingi sambandið við Danmark ikki er komið í rætt lag vegna kríggið, verður byggigrunnurin ikki stovnaður, og verður tí heldur ikki brúk fyri kønum umsjónarmanni í hesum sambandi.

Sum statt er, er almikið trot uppá alt byggitilfar, og einki er útiltið fyri, at tilfar í næstum til nakran mun kann skaffast til landið; tað kann tí heldur ikki roknast við stórvegis bygging, so leingi kríggið varar. Sum viðurskiftini eru, er tað heldur ikki so átroðkandi í løtuni at taka avgerð í hesum máli. Novndin heldur tað vera beinast at støðga at greiða málið fyri fyrst.

Uppskot:

Nevndin skal mæla til, at málið viðvíkjandi byggikønum ráðgevara verður goymt fyri fyrst.

11. okt. samtykt 16—0.

10. Lønhækkan til jarðamøður.

Álit (J. Patursson við fyrivarni):

Í skrivi av 25. august 1941 søkir hitt føroyska ljósmøðurfelagið um at fáa dýrtíðarviðbót til ljósmøðurnar. Sagt verður, at í Føroyum eru 28 ljósmøður í arbeiði, og nakrar sita við eftirløn.

Landsnevndin verður biðin um at leggja umsókn fyrt amtmannin.

Málið hevur verið lagt fyrt amtmannin, ið gevur eina gjølla frágreiðing um, hvussu ljósmøðurnar eru løntar, eins og undir hvørjum umstøðum lønásetingin er hend.

Greitt verður frá, hvussu dýrtíðarviðbótin fyri giftar tænustumenn er roknað.

Amtið heldur ikki, at ljósmøðurnar kunnu fáa dýrtíðarviðbót eftir teim reglum, sum eru galdandi fyri tænastumenn státsins, men er sinnað fyri at veita teim somu dýrtíðarviðbót sum honorarlønt fáa, nevniliga 15 % av grundlønini.

Í ritt av 23. august 1941 søkir ljósmøðurfelagið tingið um, at uppskotið, sum tingið 23. november samtykti um at hækka ljósmøðurlønina frá 400 kr. til 600 kr., verður sett í gildi.

Nevndin hevur haft málið til viðgerðar og skal úttala:

Viðvíkjandi teirri nevndu løgtingsins viðtøku liggur landið soleiðis, at amtmaðurin undir núverandi umstøðum ikki heldur seg til státsins vegna at ganga við til lógir ella lógbroytingar, ið áleggja státinum nýggjar útreiðslur, og má so statt málið um hækkan av ljósmøðranna grundløn bíða, til samband verður aftur við dansku ríkisstjórnina.

Tað er rættvist og rímiligt, at ljósmødrunum verður játtað ein dýrtíðarviðbót, sum samsvarar, hvat ið onnur fáa, sum eru lønað á líknandi hátt sum tær.

Nevndin skal tí mæla til, at ljósmødrunum verður veitt ein dýrtíðarviðbót samsvarandi til tað, ið til dømis honorarlønaði fáa.

Uppskot:

1) Viðvíkjandi lønhækkingarumsóknini verður vist til álitið.

2) Tingið mælir amtmanninum til státsins vegna at játta teim føroysku ljósmødrunum dýrtíðarviðbót eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri honorarlønaði, soleiðis at statur og løgting rinda hvør sína helvt av dýrtíðarviðbótini.

4. nov. samtykt 16—0.

11. Plantasjan í Trongisvági.

Áit:

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune har tilsendt Lagtinget Skrivelse af 3. September d. A., hvori Forstanderskabet krøver, at Kommunen overtager Pasning af Plantagen i Trangisvaag. I Skrivelsen anføres, at Kreaturer nedtramper Træerne, og at Kommunen ejer Plantagen, samt at det er rimeligt, at Kommunen passer samme. —

Sagen, som har været forelagt Amtet, er vedlagt Skrivelse af 29. September fra Færøernes Retskreds, Sorenskriver Bonnevie som Formand for Færøernes Plantningsudvalg.

Sorenskriveren (Dommeren) oplyser, at Fru Josephine Mortensen i April 1930 bad sig fritaget for Hvervet som tilsynsførende med Plantagen i Trangisvaag, og efter Anmodning af det danske Hedeselskab overtog Sysselmand Chr. Djurhuus derefter dette Hverv. — Endvidere udtaler Sorenskriveren, at Sysselmand Djurhuus har i denne lange Aarrække udført nævnte Hverv uden Vederlag, alene af Interesse for Plantningssagen. —

Sorenskriveren har i Sagens Anledning indhentet en Udtalelse fra Sysselmand Chr. Djurhuus, dateret 26. September d. A.

Sysselmand Djurhuus udtaler følgende:

„Idet henvises til den hoslagt tilbagefølgende Sag vedrørende Trangisvaag-Plantage tillader jeg mig at bemærke, at jeg i de Aar, jeg har haft Tilsynet med Plantagen, altid har følt det som en Æressag bedst muligt at værne om Plantagen og passe, at Planter og Buske ikke blev beskadiget, men fik den bedst mulige Røgt. Jeg formoder, at man i de andre paa Øerne værende Plantager har gjort den Erfaring, at Planterne kun vokser meget langsomt de første Aar, den samme Erfaring har jeg med Hensyn til Trangisvaag Plantage, men nu i de sidste Par Aar er Væksten øjensynlig og for mange Træers Vedkommende ganske betydelig.

Som Udvalget formentlig bekendt er Græsvæksten meget generende for de lave Planter. Dette er forsøgt afbødet ved Slaaning og Lugning, desuden har jeg som et Forsøg for en kortere Tid i Fjor og en kortere Tid i Aar under fornødent Kontrol ladet en Hest græsse i Plantagen, og viser Erfaringen, at Hesten har ædt Græsset uden i nogen Maade at beskadige Planterne. Det er saaledes absolut ikke rigtigt, saaledes som Forstanderskabet vil mene, at Kreaturer nedtramper Træerne. Der har ikke været andre Kreaturer i Plantagen end nævnte Hest. Hvad angaar Forstanderskabets Paastand om, at Kommunen ejer Plantagen og derfor bør passe denne bemærkes, at Kommunen gansko vist i Matrikulen staar noteret som Ejer af Plantagen, men kan Meningen dog næppe have været den, at Kommunen virkelig skulde være Ejer, i hvert Fald ikke i den Forstand, at Forstanderskabet frit skulde bestemme over Plantagen. Det maa formodes at være Plantningsudvalget, der fremdeles er den Myndighed, der har den egentlige Dispositions- og Bestemmelsesret over Plantagen.

Sluttelig bemærkes, at saafremt Udvalget fremdeles ønsker min Bistand ved Tilsynet, er jeg fortsat villig til at paatage mig dette paa samme Maade som hidtil".

Sorenskriveren anfører yderligere, at „da det offentliges Tilskud til Plantningssagen paa Færøerne formentlig er betinget af, at disse Forsøg

ledes af det danske Hedeselskab, og da Tilsynet med Plantagen i Tveraa af Hedeselskabet er overladt Sysselmand Djurhuus, bør der efter mit Skøn ikke foretages nogen Ændring med Hensyn til dette Tilsyn uden Forhandling med Hedeselskabet, og da en saadan Forhandling synes udelukket for Tiden, bør Sagens Afgørelse i al Fald udsættes indtil videre, saaledes at Sysselmand Djurhuus fortsætter sit Arbejde, for hvilket Plantningsudvalget er ham meget taknemmelig".

Udvalget, hvortil Sagen er henvist, er indforstaaet med de i Sagen givne Oplysninger fra Formanden for Færøernes Plantningsudvalg, Sorenskriver Bonnevie og Sysselmand Djurhuus.

Man gaar ud fra, at Plantagen maa blive passet bedst muligt. Iøvrigt henvises til Plantageudvalgets Formands Skrivelse, som anbefaler, at Sysselmand Djurhuus fremdeles varetager Hvervet som tilsynsførende med Plantagen.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune.

24. nov. samtykt 16 —0.

---

12. Eftirløn til tænastufólk tingsins.

Álit:

Frá telefondámum telefonverks Føroya løgtings er umsókn, dagsett 16. februar 1941, komin til tingið um at taka til viðgerðar spurningin um eftirløn til telefondámur og um at taka spurningin um lønskipanina við verkið til viðgerðar á breiðum grundarlagi.

Starvsfólk við telefonverkið hava mánaðarløn, fáa dýrtíðarviðbót eftir føroyskum prístali, og verður viðbótin útroknað eftir reglum, galdandi fyri danska ríkisins tænustufólk, eina ferð um árið. Hareftir kemur nýggj viðbót í gildi hvønn 1. apríl. So leingi prístalið er hækkandi, kemur viðbótin aftaná, men verður prístalið fallandi, kemur viðbótin afturfmóti at liggja hægri, enn vøruprísirnir um sonn tíð ásetta.

Nevndin heldur tí ikki, at tað í løtuni er grund til at broyta sjálva lønskipanina, eisini av teirri grund, at tað enn er so ivasamt, hvussu henda broytanin, sum nú fer fram í øllum prísum, fer at enda.

Annars mælir nevndin til, at spurningur[illegible] um eftirløn til fólk í

løgtingsins tænastu verður tikin upp á breiðnu grundarlagi. Tingið hevur áður, burtursæð frá *Løgtingsbeslutning af 25. og 26. September 1928*, einans viðtikið at geva einstøkum persónum eftirlønarrætt, men nevndin heldur tað vera tørv á nú at fáa sett upp einsljóðandi reglur viðvíkjandi eftirlon fyri øll tænastufólk tingsins. Eftir løgtingsavgerðini í september 1928 skuldu fólk í telefonverksins tænastu og fólk í tænastu á Bróstsjúkrahúsinum í Hoydølum átt sama eftirlønarrætt. Meðan sjúkrasystrar og økonoman á Bróstsjúkrahúsinum hava fingið eftirlønarrætt eftir teim í 1928 ásettu reglum hevur eingin persónur kunnað fingið eftirlønarrætt eftir hesum reglum við telefonverkið. Hetta kemur væl av tí, at tað hava verið tvær ymiskar nevndir (saumtorinnevndin og telefonnevndin), sum have havt við spurningin um at veita eftirløn eftir teim í 1928 viðtiknu reglum at gera. Nevndin heldur tað vera beinast, at spurningurin um eftirløn til fólk í tingsins tænastu verður viðgjørdur bert á einum stáði, og at hann verður lagdur undir landsnevndina.

Sum nú er, hava telefonverkið og bróstsjúkrahúsið hvørt sín eftirlønargrunn; telefonverksins grunnur er um 20.000 kr. og hin eitt sindur yvir 5.000 kr. Nevndin mælir til, at hesir grunnar verða lagdir saman í ein grunn, og at tingið aftrat í henda grunn leggur 25.000 kr., sum eftir fíggjarætlanini fyri amtsgrunnin ætlandi verða tøkar til hetta endamál.

Eisini mælir nevndin til, at fólk í tingsins tænastu, sum nú eru komin ov nógv til árs fyri eftir vanligari mannagongd at fáa eftirlønarrættindi, men sum kundu havt fingið hesi rættindini eftir løgtingssamtyktini í 1928, fáa eina serliga skipan gjørda fyri at kunna koma inn undir eftirlønarreglurnar.

Uppskot:

1. Tað verður álagt landsnevndini at koma fram við uppskoti til næstu tingsetu um felags eftirlønarreglur fyri fólk í tingsins tænastu.
2. Fólk í tingsins tænastu, sum nú eru komin ov nógv til árs fyri eftir vanligari mannagongd at fáa eftirlønarrættindi, men sum kundi havt fingið hesi rættindi eftir løgtingssamtyktini í 1928, fáa eina serliga skipan gjørda fyri at kunna koma inn undir eftirlønarreglurnar.
3. Telefonverksins eftirlønargrunnur og eftirlønargrunnurin fyri bróstsjúkrahúsið verða lagdir saman í ein grunn: *Eftirlønargrunnur løgtingsins*, sum verður stýrdur av landsnevndini gjøguum løgtingsskrivstovuna.
4. Tingið leggur aftrat í henda grunn 25.000 kr., ífall tær sambart fíggjarætlanini fyri amtsgrunnin verða tøkar til hetta endamál.

27. nov. samtykt 18—0.

13. Viðkan av Føroya almenna vøruhandli.

Álit:

Í løgtingstíðindi fyri 1939, síðu 247, undir tingmáli: *Framforsler vegna áfriðinum*, álit B, er greitt frá teim hendingum og umstøðum, sum hava ført til stovnan av einum landshandli fyri landsins rokning. Hendingarnar og umstøðurnar eru veraldarbardagin, sum brast á um 1. september 1939.

Eins og við byrjan av heimsbardaganum 1914—18 helt tingið tað hesa ferð vera neyðugt at seta á stovn ein landshandil til tryggjan fyri, at nøgdin av neyðsynjarvørum í landinum til eina og hvørja tíð var nóg stór, so at vit skuldu ikki koma at standa á berum, um tilflutningurin til oyggjarnar kom at fara óregluliga fram.

Nevndin, sum í teirri vanligu tingsetuni um heystið 1939 hevði málið til viðgerðar, var samd um at siga, at vørur máttu fáast skjótt til landið, „da Vanskelighederne tiltager for hver Dag, der gaar, og Fragterne stadig synes stigende." Annars var nevndin ikki samd um, á hvønn hátt landshandilin skuldi verða settur á stovn.

Ein meiriluti (Dam, J. P. Henriksen, Chr. Holm Jacobsen, Joen Rasmussen og A. Samuelsen) var samdur um at seta á stovn ein landshandil so skjótt sum gjørligt. Uppskot meirilutans varð viðtikið. Hesin handil skuldi eftir teirri reglugerð, ið gjørd varð fyri hann, mest arbeiða fyri at útfylla ella hjálpa um tey brek, sum vera kundi í privatum vorutilfluttningi til oyggjarnar. Á er sett í reglugerðini § 10, hvørji tey neyðturvulligu vørusløg eru, sum handilin skal halda. Tó verður skoytt upp í, at tey vørusløg, sum nevnd eru, hert ern vegleiðandi, og at tað annars vil vera at ansa eftir, hvussu nógvar vørur heilsølumenninir hava á goymslu.

Nevnt skal vera, at tann meiraluti, sum gekk saman um uppskotið, upprunaliga ikki var samdur, við tað at Dam og J. P. Henriksen yusktu landseinahandil við teim vørum, sum tingið ásetti sum neyðsynjarvørur, meðan Holm Jacobsen vildi hava landshandilin fyriskipaðan og leiddan av keypmonnunum, soleiðis at hitt almenna legði hin neyðturviligu peningin til.

Ein minniluti í nevndini (M. A. Jacobsen og Edw. Mitens) helt tað ikki vera neyðugt beinleiðis at seta á stovn ein landshandil, men ráddi til at velja eina nevnd, sum saman við amtmanninum skuldi fylgja við og kanna eftir vørunøgdini í landinum og fáa heimild til um neyðugt at taka landinum einarætt til innflutning av neyðsynjarvørum.

Sum tað sæst av tí, sum fram er ført, hevur tankin um at geva einum landshandli einarætt til innflutning av neyðsynjarvørum verið nógv framml í tingsetuni 1939. Har hevur tó eingin avgjørdur meiraluti verið fyri at taka sær um reiggj fyri beinavegin at føra tankan út í verk.

Tá ið málið um landshandilin er reist á tingi í ár av sjálvstýris- og javnaðarbólkinum, er tað gjørt í tí treysti, annaðhvørt at fáa ført ígjøgnum tankan um landshandil við neyðsynjarvørur ella at fáa viðka landshandilsins virkisumráði til at umfata flest møguligar vørur og soleiðis, at handilsins innkeyp av vørum frá útlandinum kann fara fram í størri nøgdum enn hígartil er gjørt, fyri harvið at gera innkeypini biligari.

Ein meiraluti í nevndini (L. Zachariasen, Dam, A. Samuelsen og O. F. Joensen) kann taka undir við at viðka landshandilsins virkisumráði,

soleiðis sum framført er, meðan ein minniluti (J. Patursson) heldur, at skal hesin stóri handilsskapur dugna landinum í tann mun, sum hann er ætlaður til, gerst tað noyðugt, at handilskønir menn og farmasiglingarkønir menn eru uppi í nevndini. So statt tilrøður minnilutin, at nevndin verður sett soleiðis saman, at løgtingið velur 3 nevndarmenn, keypmannafelagið ein og reiðarafelagið ein mann.

Harumframt vil minnilutin tilráða at gera nakrar broytingar í teirri núgaldandi handilsskipan. Tað er løgtingið, sum á Føroya vegna stendur í ábyrgd fyri teimum lántu peningum, sum landshandilin hevur í hondum. Tað kann tí ikki haldast at vera beint, at „amtmaðurin", sum ikki hevur fólkavalda ábyrgd, hevur tað vald í nevndini, sum tann núgaldandi skipan tilsigir honum. Tessvegna hevur minnilutin skotið upp, at alt ræðið verður flutt hagar til, sum ábyrgdin er, nemliga til nevndina. Samsvarandi hesi áskoðan setur minnilutin eisini uppskot um, at tað verður løgtingsskrivstovan, sum verður at hava ta dagligu eftirsansan við handlinum í honduni, sum ásett er í núgaldandi grein 7.

Meiralutin loyvir sær eisini at benda á, at við tað at ymsar vørur nú eru á bundnum lista og innfluttningurin av teimum soleiðis avmarkaður, vil tað vera høskandi, um tingið mælir *Færøernes Valuta-Central* til at lata landshandilin fáa mest møguligt av teim vørum, sum standa á bundnum lista, tí landshandilin vil betri enn heilsølumenninir kunna býta hesar vørur javnt út um landið.

Meiralutin má ásanna, at sum landshandilin nú fer fram, hevur hann nógv minni likindi til vinning av vørusølu, enn heilsølumenninir hava, og at viðurskiftini í so máta vilja vera nógv verri, tá prísfallið einaferð kemur á marknaðinum. Løgtingið hevur sjálvsagt tann møguleika, tá at tarna innfluttning av vørum soleiðis, at tær vørur, sum liggja í landinum, fyrst vera seldar. Men slíkt tiltak vil av nógvum bert verða uppfatað sum vørudýrkandi, og tingið vil liggja undir allari ábreiðsluni.

Eisini skal verða framført, at bygdakeypmenn, sum nú er, javnliga klaga um, at landshandilin hevur so lá vørusløg á goymslu, at tað loysir seg ikki at skriva til hansara eftir vørum.

Vegna tað í álitinum framførda loyvir meiralutin sær at seta fram fylgjandi

Uppskot:

I. *Frá meirilutanum:*

1. Tingið biður vørunevndina og amtmannin ansa eftir, at landshandilin, sum higartil mest hevur verið ein hjálparhandil, í framtíðini víðkar sítt virksumráði soleiðis, at handilin hevur í hondum keyp og søln av øllum vanligum keypmannsvørum í so stórum nøgdum sum gjørligt. Handilin eigur at hava á goymslu flest møguligt av teim vørum, keypmenn vanliga hava brúk fyri, herundir eisini klædnavørur o. t., og innkeyp av vørum frá útheiminum eiga at vera gjørd í so stórari nøgd, sum viðurskiftini loyva.
2. Fyri at tær innfluttningsvørur, sum nú standa á bundnum lista, kunna verða býttar so javnt út um landið millum keypmenn og harvið millum fólktð sum gjørligt, heitir tingið á Færøernes Valuta-Central um at geva landshandlinum innfluttningsloyvi til mest møguligt av hesum vørum.

II. *Frá minnilutanum* (J. Patursson):

A. a) Løgtingið setur eina 5-mannanevnd til at hava landshandilin í hondum, samansetta soleiðis at løgtingið velur 3 nevndarmenn, keypmannafelagið ein og útgerðamannafelagið (reiðarafelagið) ein mann.

b) Í øðrum lagi (subsidiært);

Løgtingið setur eina 7-mannanevnd til at hava landshandilin í hondum, samansetta soleiðis, at løgtingið velur 5 nevndarmenn, keypmannafelagið ein og útgerðamannafelagið ein mann.

B. **Reglement for Færøernes offentlige Vareforsyning:**

Til grein 4.

1) Burtur úr verður at leggja: „samt Amtmanden over Færøerne".

Til grein 5.

2) Í fyrsta petti verður at leggja burtur úr „og Amtmanden i Forening".
3) Í øðrum petti verður at leggja burtur úr „og Amtmandens" og at umskifta orðið „disses" til „dettes".
4) Í triðja petti verður at leggja burtur úr „Amtmanden sammen med".

Til grein 7.

5) Orðið „Amtmanden" verður lagt burtur úr og í staðin fyri verður sett: „Lagtingskontoret".

Í grein 6 og § 7 verður lagt burtur úr „og Amtmanden".

Til grein 8.

6) Í fyrsta petti verður lagt burtur úr „og Amtmanden i Forening".
7) Í sama petti gongur 2. punktum út.
8) Í øðrum petti verða orðini „og Amtmanden" og „eller Amtmanden" løgd burtur úr.
9) Í triðja petti verður orðið „Amtmanden" skift um við „Udvalgets Formand".

Til grein 9.

10) Orðini „og Amtmanden" verða at leggja burtur úr.

Uppskot minnilutans fall 4—0, meirilutauppskotið samtykt 14—0 hin 29. nov.

14. Bøtan um lønkor læraranna.

Álit:

Føroya lærarafelag hevur í riti av 8. september 1941 søkt tingið um at bøta um lønarkor læraranna.

Vísst verður á, at meðan arbeiðarar eins og nógv fastlønt fólk í privatum virki hava fingið dýrtíðarviðbót, ið svarar til teir hækkandi prísirnar, hava lærararnir bert í lítlan mun fingið dýrtíðarviðbót. Løn teirra rekkur tessvegna hjá nógvum als ikki til tær nógvu útreiðslurnar.

Greitt verður frá, at lærararnir hava vent sær til amtið sum statsins umboð, men vænta teir sær ikki at kunna fáa nakra dýrtíðarviðbót haðani nakað skjótt aftur.

Nevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, heldur, at tingið ikki í løtuni kann taka avgjørda støðu í hesum máli. Samráðst hevur verið við amtmannin. Hann heldur fram, at spurningurin um dýrtíðarviðbót til lærararnar um kyndilsmessuleitið verður tikin til viðgerðar, og at teir, um viðurskiftini eru til tess, kunna væenta, at teimum eins og øðrum tænastumonnum við fíggjarársins byrjan verður givin dýrtíðarviðbót. Verða tó viðurskiftini til ta tíð at liggja soleiðis fyri, at staturin onga ella bert lítla dýrtíðarviðbót kann geva, heldur hann, at tingið væl kann taka til umhugsunar at veita lærarunum uppískoyti til løn teirra.

Nevndin heldur, at lærarnum eins og øðrum íbúgvarum landsins tørva at fáa uppbot fyri dýrtíðina, men tá ið tingið aftiandi ikki verður samanum um kyndilsmessutíð, skjýtur nevndin til, at landsnevndin verður heimilað at taka avgerð um dýrtíðarviðbót skal veitast lærarunum og øðrum fastløntum og hvussu nógv.

Uppskot:

Landsnevndin verður heimilað tingsins vegna at taka avgerð um lærarum og øðrum fastløntum í almennari tænastu skal veitast dýrtíðarviðbót og hvussu nógv.

24. nov. samtykt 17—0.

15. Fornmenja rannsóknir.

Álit:

Løgtingsmaður J. Patursson hevur í riti av 8. september 1941 biðið tingið tikið upp aftur málið um fornmenja rannsóknir, ið var á tingi í fjør, sí tingtíðindi 1940, bls. 180. Umsøkjarin minnir á viðtøkuna á tingi 1914, sí tingtíðindi bls. 7, fylgiskjal 13 fyri hetta ár, men heldur nú vera ónýtligt tað uppskotið til friðingarreglur, ið tá var viðtikið, men sum ikki varð sett í gildi. Hann ræður til *at* gera seg kunnugan við uppskot til friðingarreglur fyri Kirkjuboargarð, sí lógtingstíðindi 1927, fylgiskjal 24, *at* kanna eftir, hvussu menn í Íslandi, Noregi og Danmark hava skipað fyri í fornmenjamálum, *at* miða seg eftir viðurskiftunum heima hjá okkum yvirhevur, og so burtur úr øllum hesum tilfari at skapa hóskandi reglur til varðveitslu av okkara fornmenjum.

Stýrið fyri Føroya Forngripafelag hevur eisini lagt á ting bønarbrøv, dagssett 25. juni 1941, ið gongur í sama ætt. Hildið verður fram, at manga staðni í Føroyum eru fornleivdir, t. d. gomul bú- og grevstrarpláss, ið eru í vanda fyri at týnast, og sagt verður, at tað ofta er heitt á felagið at taka sær av og bjarga okkara fornleivdum, ið tíðartýningin hevur sett tonn sína á. Men felagið er figgjarliga avmalitið, og uttan pening kann ikki eitt grevstrar- og kanningararbeiði gerast. Søkt verður um fyribils at fáa 1.000 kr. frá tinginum til hetta arbeiði.

Nevndin er á einum máli við umsøkjaraman, at tað er virðismikið fyri okkum sum fólk, at okkara fornmenjarlutir verða varðveittir. Mælt verður til, at tingið eftir førimuni dugnar fornmenjarmálinum, og heldur nevndin, at tað er beinast hjá tinginum at gera tað við at veita Føroya Forngripafelag, ið er stovnað til varðveitslu av fornminnum okkara, ein hóskandi styrk.

Nevndin ásannar, at tað er neyðturvuligt, at varðveitslan av okkara fornminnum verður løgd í eina fasta skipan, og loyvir sær tessvegna at skjóta til, at felagið til næstu tingsetu leggur fram uppskot til friðingarreglur o. a. m., ið tørvar at verða gjørt frá almennari síðn.

Uppskot:

1) Tingið játtar úr amtsgrunninum Føroya Forngripafelag 1.000 kr. at nýta til eftirkannan og varðveitan av okkara fornleivdum.
2) Føroya Forngripafelag verður biðið um til næstu tingsetu at leggja fram uppskot til friðingarreglur o. a. viðvíkjandi fornmenjarmálinum.

30. sept. samtykt 16—0.

16. Umsókn frá »Frelsens Hær«.

Álit:

I en Skrivelse til Lagtinget af 13. September d. A. ansøger Frelsens Hær om Tingets Medvirken til, at der gives Hæren Tilladelse til at holde evangeliske Møder i de færøske Skolelokaler.

I Andragendet gøres der opmærksom paa, at „Frelsens Hær" nu i ca. 17 Aar har arbejdet her paa Færøerne, og at Hærens Hovedopgave har været gennem Husbesøg og Møder at paavirke Børn og Voksne i samme Retning, som Folkekirken arbejder. I saa Henseende henviser man til en historisk Oversigt over Frelsesarmeens Oprindelse og Overførelse til Norge m.m., som findes i et Skrift betitlet „Femti års korstog for Gud og Norge" udkommet i Oslo 1937. Fra dette Skrift skal Udvalget anføre følgende:

„Som Frelsesarmeen er upolitisk må den også sies å være usekterisk. Armeens grunnlegger vilde aldri danne en sekt. William Booth ønsket å opreise en stor hjelpehær for Guds stridende kirke på jorden, en hær kjæmpende i alle land, blandt alle folk og bekjennelser med det ene store mål å vekke menneskene op av syndens søvn til å søke den frelse Jesus har forhvervet ved sin soningsdød på korset. Armeens forkynnelse omfatter det centrale i selve kristendommen slik som den er uttrykt i den apostoliske troesbekjennelse. Da Armeen således er inter-konfesjonell og ikke danner noe dissentersamfund (dens fleste medlemmer står i statskirken), faller det også av sig selv at den heller ikke benytter kirkeltge ceremonier eller sakramenter som heller ikke omfattes af dens troeslære eller forkynnelse.

Overfor de forskellige kirker og samfund pålegger Armeens „Ordrer og Regler" å undgå alt, som kan skade eller hindre deres arbeide. Det heter i nevnte regler at „en officer ikke må kritisere noe religiøst samfunds troesartikler eller skikker, heller ikke tale nedsættende om de enkelte presters eller predikanters optreden, selv om disse skulde angripe Armeen. Officeren bør heller ikke diskutere noen kirkes eller samfunds spesielle læresetninger, sakramenter, ceremonier eller fremgangsmåte".

Færø Amts Skoledirekton har under 12. Februar 1927 udsendt et Cirkulære om Benyttelse af Folkeskolens Lokaler. I dette Cirkulære indskærpes de Regler for Benyttelse af Skolelokalerne, som findes i Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 19de Marts 1889. — Af nævnte Cirkulære fremgaar bl. a, at der paa de Steder, hvor ingen Forsamlingshuse findes, kan Skolelokalerne med Skoledirektionens Samtykke benyttes i nedennævnte Øjemed, naar Forstanderskabet og Skolekommissionen er enige derom og Skolerne tidligere har været i Brug.

Af Præsten til Afholdelse af gudelige Forsamlinger, af andre Præster i Folkekirken og Lægprædikanter til Bibellæsninger, Søndagsskole og gudelige Forsamlinger samt af andre end Præst og Lærer i Øjemed, der er af Betydning for Undervisningen og Opdragelsen og deslige.

Det er forbudt, at Skolerne benyttes til Vælgermøder, til Møder i politiske Foreninger, af Sekterere til deres gudelige Forsamlinger, af selskabelige Foreninger saavel til Klublokale som til Afholdelse af Baller eller offentlige Skuespil og til private Forestillinger af Dilettanter eller Prøver

paa saadanne, ligesom overhovedet enhver Benyttelse af Skolelokalerne til Møder, hvor der skal erlægges særskilt Betaling for Adgangen, er forbudt.

Hvorvidt „Frelsens Hær" kan faa Tilladelse til Afholdelse af Møder maa saaledes efter de nuværende Regler afgøres af Færø Amts Skoledirektion, naar Betingelserne iøvrigt er opfyldt.

Udvalget formener under Hensyn til det oplyste, at en Ændring i disse Regler kun kan foretages efter Forhandling med Undervisningsministeriet, og en saadan Forhandling kan ikke for Tiden finde Sted.

Da Spørgsmaalet om hvorvidt „Frelsens Hær" opfylder Betingelserne for Opnaaelse af Ret til Benyttelse af Skolelokalerne skal afgøres af Skolodirektionen, mener Udvalget, at Sagen maa henvises til Direktionens velvillige Overvejelse og Behandling.

Forslag:

Denne Sag henvises til Skoledirektionen.

6. nov. samtykt 17—0.

---

17. Hini av amtmanninum greiddu mál.

Álit (H. Justinussen óheftur):

Nevndin hevur eftirkannað tey peningamál, ið eru ávíst av amtmanninum í tíðarskeiðinum frá $^{7}/_{10}$ 1940 til $^{30}/_{9}$ 1941.

Av tí at landsnevndarinnar avgerðir ofta eru at seta í samband við ymiskar útbetalingar, hevur nevndin eisini eftirhugt avskrift av gerðabók Landsnevndarinnar og setur fram hesar viðmerkingar:

$^{11}/_{7}$ 1941 er ávíst til vøruhundilin kr. 3.773— til lækkan av prísi uppá saltpetur. Tað átti at vera ansað eftir, at hetta bíliga saltpetrið kom toluliga javnt út um landlið.

$^{5}/_{5}$ 1941 er samtykt at lata til Kolavirkið 2 kr. pr. selt tons kol, samstundis sum maksimalprísurin á koli verður avtikin. Nevndin heldur tað ikki vera rætt at avgera hesi bæði í sama syfti.

$^{21}/_{4}$ 1941 er samtykt at lata lán til kolavirkið 11.500 kr. Her verður roknað við, at nóg góð tryggjan er fyri lánið.

Viðvíkjandi tilskotinum til kolavirkið, 2 kr. pr. ton, selt kol heldur nevndin, at nú, tá ið maksimalprísir uppá kol eru avtiknir, er eingin grund til at lata hetta tilskot.

Við at vísa á tað, sum frammanundan er fært fram, setur nevndin fram hetta

Upskot:

Tingið góðkennir tær avgerðir, ið tiknar eru av amtmanninum og Landsnevndini millum tingsetturnar.

21. nov. samtykt 18—0.

---

18. Sendimenn til Íslands.

Álit:

I den ordinære Lagtingssamling i Fjor (XIV-38/1940) behandledes Problemet, hvorledes der kunde gøres alt muligt for, at Fiskerne kunde komme i Arbejde. Krigen havde medført, at det hidtil af Fiskerskibene drevne Fiskeri maatte opgives, dels da de hidtidige Markeder for Saltfisk var lukket eller paa det nærmeste lukket for os, men navnlig fordi de Farvande, hvor Fiskeriet sædvanlig plejer at foregaa, ikke mere kunde besejles paa Grund af Minefare. Det blev derfor vedtaget, at Landsnevndin skulde foranledige, at flest mulige Baadfiskere kunde komme til Island i indeværende Aars Sommer, og Landsnevndin bemyndigedes ogsaa til i dette Øjemed at yde Fiskerne fornøden Støtte og Laan, hvor dette maatte være paakrævet. Samtidig blev det vedtaget at overlade til Landsnevndin at træffe Afgørelse om Udsendelsen af en Delegation til Island for at forhandle med den islandske Regering om de Spørgsmaal, som Tiden og Omstændighederne krævede Klarhed over.

I Februar Maaned d. A. udsendtes derefter en Delegation til Island, og Beretning om denne Delegations Forhandlinger med den islandske Regering findes gengivet i Lagtingstidende for 1940, Bilag Nr. 23. Det fremgaar heraf, at der opnaaedes Tilsagn om, at Færinger og færøske Skibe i Aaret 1941 i de under Forhandlingerne berørte Spørgsmaal (Baadfiskere og Fiskerskibe) i retslig Henseende vilde blive behandlet som hidtil, og at færøske Skibe vilde faa Licens til Fiskekøb i Island i hvert Fald indtil Udgangen af April Maaned d. A. I det hele taget blev der under disse Forhandlinger fra islandsk Side udvist største Forstaaelse og Imødekommenhed, hvad Færinger ogsaa er meget taknemmelige for.

Det viste sig dog, dels paa Grund af et forholdsvis godt Hjemmefiskeri og dels af andre Grunde, at kun ganske faa Baadfiskere tog til Island

i indeværende Aar. Dertmod har saa godt som alle Skibe, der ønskede det, i den første Halvdel af Aaret faaet Licens til Fiskekøb i Island, hvilket har været fordelagtigt saavel for Færinger som for Islændere, hvilke sidste herved har været i Stand til at sælge deres Fisk i større Omfang som fersk Fisk og til gode Priser, end Tilfældet vilde have været, hvis ikke de færøske Skibe købte Fisken fra dem i Island, men denne Sejlads har ogsaa krævet store Ofre fra det færøske Samfund af saavel Mandskab som Skibe.

I Begyndelsen af August Maaned d. A. blev der mellem Island og England oprettet en Overenskomst om Salg og Transport af Fisk fra Island til England, og herunder er det fastsat, at der fra den 5. August d. A. kun kan gives Licens til 30 færøske Fiskerslupper til Køb af Fisk i Island til Viderosalg i England.

Den 17. Maj d. A. ophævede Island den med Danmark gældende Union, og samtidig valgte Island sit eget Statsoverhoved.

Hvad Fiskeriet angaar har Færinger altsaa faaet Tilsagn til Udgangen af dette Aar at blive behandlet som hidtil i retslig Henseende. Udvalget kan ikke se rettere, end at den dansk-islandske Forbundslov (Lov Nr. 619 af 30. November 1918) efter Indholdet af Lovens § 18 sikrer færøske Erhvervsinteresser og andre færøske Interesser i Island samme retslige Stilling som hidtil, i hvert Fald indtil Udgangen af Aaret 1943. Den islandske Vedtagelse af 17. Maj d. A. ses ikke at kunne medføre nogen Ændring deri.

Hvis Situationen skulde udvikle sig i den Retning, at Forhandling med den islandske Regering er nødvendig vedrørende færøske Erhvervsspørgsmaal m. v., anser Udvalget det for nødvendigt, at den danske Gesandt i Reykjavik under saadan Forhandling bistaas af særlig eller særlige færøske sagkyndige.

Da Fiskeriet ved Island under normale Forhold har været af største Livsvigtighed for os Færinger, og Opkøb af Fisk i Island til Viderosalg i England i det foregaaende og indeværende Aar ogsaa har haft sin store Betydning for de færøske Skibe, er det af største Vigtighed, at der snarest muligt foreligger en Bekræftelse af, at Udvalgets Opfattelse af Færøernes Rettigheder overfor Island er rigtig. Udvalget er ogsaa overbevist om, at det gode Forhold, som altid har hersket mellem Island og Færøerne, stadig vil komme til at bestaa i Fremtiden.

Forslag:

1) Amtmanden anmodes om telegrafisk gennem den danske Gesandt i Reykjavik at forelægge den islandske Regering Lagtingets Anskuelse, at færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island — uanset Altingsresolutionen af 17. Maj 1941 — opretholdes uændret i Henhold til Forbundsloven i hvert Fald indtil Udgangen af Aaret 1943, og Gesandten anmodes samtidig om snarest muligt telegrafisk at afgive Svar herpaa.
2) Skulde Forholdene udvikle sig i den Retning, at Forhandling med den islandske Regering er paakrævet vedrørende færøske Erhvervsspørgsmaal el. lign., bemyndiges Landsnevndin til at vælge en eller flere Personer, der kan yde den danske Gesandt i Reykjavik fornøden sagkyndig Bistand under saadan Forhandling. De heraf opstaaende Udgifter dækkes af Amtsfonden.

Broytingaruppskot frá R. Rasmusseu:

Løgtingsformaðurin verður biðin um tingsins vegna at seta fram fyrispurning fyri íslendska ríkisstýrið um føroysku vinnu- og tignrættindi í Íslandt (smbr. íslandsk-føroyskan sáttmála av nov. 1941) sum haldast óbroytt, so leingi kríggið varar.

23. okt. fall broytingaruppskotið 5—0 og nevndaruppskotið samtykt 17—0.

Forslag til Beslutning.

Efter at Lagtinget er gjort bekendt med den islandske Regerings Standpunkt med Hensyn til Spørgsmaalet om færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island, udtales,

at Lagtinget forstaar den islandske Regerings Standpunkt saaledes, at færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island for Aaret 1942 vil blive uændret som efter Forbundsloven,

at Lagtinget uden at ændre sit principielle Standpunkt, hvorefter Forbundsloven ikke hjemler en Ændring i de gensidige Rettigheder og Pligter før efter Udgangen af 1943, for sit Vedkommende kan akviescere ved, at denne retlige Stilling fastslaas foreløbig for Aaret 1942, og

at Lagtinget gaar ud fra, at man for Tiden efter 1942 vil kunne opretholde den nuværende og nu for Aaret 1942 fastslaaede Stilling.

Uppskot samtykt 22. nov. við 17—0.

---

19. Skjótan av spreingiknøttum.

Álit:

Der henvises til Lagtingssag Nr. XIV-34/1940, som omhandler den Fare, løsrevne Miner betyder for mange Pladser her paa Øerne. Det tiltraadtes, at en Cirkulæreskrivelse herom udsendtes af Amtet til Thorshavn Byraad og samtlige Forstanderskaber, ligesom Lagtinget af Amtsfonden bevilgede indtil 10.000 Kr. til de i Cirkulæreskrivelsen omhandlede Foranstaltninger.

Af Politiet er gennemført en Ordning m. H. t. Nedskydning (Sænkning af drivende Miner ved Skydning) ved Bistand af lokale Personer. Der henvises til den fra Politimesteren herom modtagne, Sagen vedlagte Redegørelse, hvoraf fremgaar bl. a., at der til Udgangen af September Maaned d. A. ved Skydning af private (civile) Personer er sænket ialt 152 Miner. Udgifterne til Nedskydning af Miner beløb sig den 6. September d. A. til 9.066 Kr. 30 Øre (heraf Dusører 5.455 Kr. og Leje af Baad, Medhjælp m. v. 3.611 Kr. 30 Øre) = Betaling for Sænkning af 109 Miner. Der maa saaledes af Amtsfonden stilles yderligere Beløb til Raadighed til Nedskydning af Miner m. v. i Fremtiden.

Udvalget maa paapege, at der findes for faa Rifler blandt Civilbefolkningen til Brug ved Nedskydning af drivende Miner. Bygderne: *Halleruig, Svinø, Arnefjord, Lervig, Eldøvig, Tjørnevig, Midvaag, Sandvig, Kralbo og Sæmbo* ligger meget udsat for Drivminer, saa det er i højeste Grad paakrævet, at der forefindes Rifler ogsaa paa disse Pladser. Ligeledes bør det overvejes, om ikke Sysselmændene (eller enkelte af disse) kan forsynes med 1 à 2 Rifler, saaledes at bl. a. større Motorbaade kan medføre Rifle til Nedskydning af Miner, som antræffes i Nærheden af Kysten under Baadenes Sejlads til og fra Fiskepladsen.

Det bør tilkendegives alle, som deltager i Nedskydningen af drivende Miner, at man ved at skyde paa en drivende Mine kan beskadige den i Minen værende Sikringsmekanisme, saaledes at en drivende Mine fra at være ufarlig ved Skydning kan bringes til at være farlig for Sejlads og Bygder, og at der derfor ikke bør skydes paa Miner, uden at Skytten er nogenlunde sikker paa at kunne sænke dem.

Forslag.

1) Under Henvisning til det i Betænkningen anførte anmodes Amtmanden om i Forbindelse med Politimesteren at foranledige, at det til Nedskydning af drivende Miner nødvendige Antal Rifler fremskaffes snarest muligt og leveres til de i Betænkningen nævnte Pladser. Det forudsættes, at Udleveringen af saadanne Rifler medfører Pligt for Ihændehaverne til ogsaa at nedskyde Drivminer paa nærliggende Pladser.
2) Amtmanden anmodes om i Forbindelse med Politimesteren at sørge for, at de til Riflernes Betjening nødvendige Patroner altid forefindes i tilstrækkelig Mængde. Skulde det blive nødvendigt at betale for disse Patroner, vil Udgifterne hertil være at afholde af Amtsfonden.
3) Lagtinget bevilger af Amtsfonden indtil 20.000 Kr. til Betaling af Dusører, Baade, Medhjælp m. v. ved Nedskydning af Miner og til andre mod Minefaren forebyggende Foranstaltninger.
4) Amtmanden og Politimesteren bedes til enhver Tid holde Lagtingets Landsnævn underrettet om de Foranstaltninger, som træffes til Imødegaaelse af Faren ved Drivminer.

29. okt. samtykt 18—0.

20. Kríggstryggjan av arbeiðarum.

Álit:

P/f Tórshavnar skipasmiðja har henvendt sig til Tinget og anfører, at Selskabets Skibsværft er saaledes beliggende, at det kan udsættes for Bombeangreb, og Selskabet har derfor henvendt sig til Føroya Vanlukkutrygging om Forsikring af deres Arbejdere.

Føroya Vanlukkutrygging tegner imidlertid ikke Forsikring mod Krigsfare paa Landjorden, og Selskabet andrager derfor Lagtinget om at træffe Foranstaltninger, saaledes at Arbejderne ogsaa kan blive krigsforsikrede. Det anføres, at forskellige andre Virksomheder i Thorshavn og paa andre Pladser er udsat for lignende Fare.

Nærværende Udvalg, hvortil Sagen er henvist, skal anføre:

Der kan som nævnt ikke i Føroya Vanlukkutrygging tegnes Forsikring som ovenfor omhandlede. Spørgsmaalet bliver derfor, om man skal udvide Føroya Vanlukkutryggings Virksomhed til ogsaa at omfatte Krigsfare for Personer paa Landjorden, men denne Fare er meget forskellig for de forskellige Personer, forskellig for de forskellige Bygder og forskellig for de enkelte Virksomheder og Pladser indenfor samme Bygd. Der foreligger derfor et saadant Usikkerhedsmoment ved Bedømmelsen af Faren, at det vil være meget vanskeligt eller næsten umuligt at beregne Præmier paa et retfærdigt Grundlag: Saavidt Udvalget bekendt har man ikke i Almindelighed i andre Lande nogen Ulykkesforsikring for Folk paa Landjorden mod Krigsfare.

Noget andet er, at det offentlige, hvis der skulde ske Ulykker, maa antages at have den Opgave at yde efterladte Understøttelse.

Udvalget mener derfor ikke paa nærværende Tidspunkt at kunne fremsætte Forslag vedrørende Krigsforsikring af Folk paa Landjorden.

Forslag:

Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Andragerne.

6. nov. samtykt 17—0.

21. Hús til løgtingsverkfrøðingin.

Álit:

Løgtingsverkfrøðingur Ejrnæs hevur í riti til figgjarnevndina av $^{28}/_{9}$ 1941 reist spurningin um at flyta til Havnar at búgva.

Hann sigur frá, at sparikassastjóri Emil Olsen hevur boðið honum hús sínl til leigu fyri 225 kr. um mánaðin ella 2.700 kr. um árið. Húsini eru góð, men teim trýtur W. C., ið má vera innsett, áðrenn hann kann flyta í tey við familju síni.

Verkfrøðingurin vísur á prestahúsini í Sandagerði og heldur, at tey møguliga eisini kunnu fáast til leigu, men hesi hús hava onga ravmagnsinnsetan. Sakburin av hesum vil nerva hann mikið. Ein ravmagnsinnsetan vil koma at liggja um 1.600 kr.

Verkfrøðingurin heldur fram, at hansara løn er ikki so høg, at hann sjálvur kann rinda so stóra húsaleigu. Hann spyr tí, um løgtingið er sinnað fyri at leiga eini hús og lata hann fáa tey á tænastumannatreytir.

Tað hevur ofta verið á máli, at løgtingsins verkfrøðingur eigur at búgva í Havn, tí er miðstøðan í Føroynum og tí lættast hjá Føroyingum yvirhøvur at koma til.

Nevndin hevur eisini ta áskoðan, at løgtingsverkfrøðingurin eigur at búgva í Havn, fyri at tað skal veru tolnliga lætt hjá øllum Føroyingum at hitta hann. Men tá ið tað ikki við løgtingsverkfrøðingssessinum fylgir við, at tingið skal veita verkfrøðinginum hús, kann nevndin ikki mæla tinginum at átaka sær at leiga hús til løgtingsverkfrøðingin.

Tá ið nevndin heldur tað hava stóran týdning, at løgtingsverkfrøðingurin er at hitta í Havn hjá fólki kring Føroyar, verður skotið uppá at veita verkfrøðingi Ejrnæs 75 kr. um mánaðin til leigu av einum ella tveimum verilsum, sovirúmi og kantóri, í Havn.

Uppskot:

Løgtingsverkfrøðingi Ejrnæs verður úr amtsgrunninum játtað 75 kr. um mánaðin til leigu av einum ella tveimum verilsum í Havn.

Hesin peningur er treytaður av, at verkfrøðingurin hevur ávíst kantór í Havn, hvar ið fólk kunnu hitta hann.

5. nov. samtykt 16—0.

22. Viðurlag til sóknarfútan.

Álit:

Í løgtingssetuni í fjør varð samtykt at veita sýslumonnum í Vágum, Streymoy og Eysturoy eins og fútakantórinum til politistarnar í Havn samsýning fyri tollkrevjingararbeiðið.

Sóknarfútin suður í Vági søkir í riti av 23. oktober 1941 um eisini at fáa samsýning fyri tollkrevjingararbeiði sitt, sum hann sigur er eina mest í Føroyum. Sum prógv fyri hesum sigur hann, at í sama tíðarskeiði varð í tolli innkraft í Vága sýslu 9.000 kr., Streymoyar sýslu 8.000 kr., Eystnroya sýslu 8.000 kr., Norðoyar sýslu 37.000 kr., Trongisvági 27.000 kr. og suður í Vági 35.000 kr. Tollinnkrevjingararbeiði sigur hann seg sjálvan høvuðssakliga at gera.

Nevndin veit, at umsøkjarin eins og sýslumenninir yvirhøvur hava uppiborið samsýning fyri teirra tolluppkrevjingararbeiði. Men tá ið tað er gjørt nevndini kunnugt, at amtið hevur til umhugsunar at veita umsøkjaranum og sýslumonnunum eitt sorligt viðurgjald fyri teirra tollkrevjingarstarv og eftiransingararbeiði við valutanum, verður málið beint til amtið.

Uppskot:

Málið verður sent amtinum til viðgerðar.

18. nov. samtykt 14—0.

23. Hjálp til tolleftirlit.

Álit:

Løgtinglið samtykti í 1940 (sí løgtingstíðindi 1940, síðu 195) at geva landsnevndini heimild til í samráð við gjaldstovuna av tollpeningunum at nýta upp til 500 kr. árliga til hjálp til tolleftirlit á øðrum plássum enn Tórshavn, Tvøroyri, Klakksvík og Vági.

Samtykt varð av landsnevndini eftir samráð við gjaldstovuna at royna at fáa ein eftirlitsmann í Kongshavn við løn 200 kr. árliga og ein í Miðvági, ein í Sandavági og ein í Kvalba við løn 100 kr. til hvønn.

Gjaldstovan sigur nú frá, at hon kann fáa ein mann við Kongshavn, men hann krevur 600 kr., og roknað má verða við, at menninir í Miðvági, Sandavági og Kvalba krevja 300 kr. hvør. Útreiðslan verður soleiðis 1.500 kr., og um skipanin skal verða fullfíggjað, heldur gjaldstovan, at eftirlitsmenn áttu at verið í fleiri plássum, soleiðis at útreiðslurnar koma upp til 3000 kr.

Gjaldstovan flytur so fram, at síðan uppskotið varð samtykt á tingi, er valutaskipan og innfluttningskontrol komin, soleiðis at nú er meira tryggjan móti smuglan, og heldur gjaldstovan tí, at tað er beinari fyribils at steðga við at taka teir nevndu hjálparmenn til tolleftirlit.

Nevndin er av somu hugsan og setur fram hetta

Uppskot:

Málið steðgar fyri fyrst.

5. nov. samtykt 17—0.

24. Postsambandið við Slættanes.

Álit:

Napoleon Petersen, lærari, Slættanesi, hevur vent sær til tingið og greiðir frá, at eingin rutubátur siglur til Slættanes. Teir hava landpostboð tvørreisur um vikuna til Sørvágs, sama dag sum m/b „Ólavur" siglur í sundinum. Hann heldur, at hetta er rangvørt, tí „Ólavur" verður hægst tarnaður ein tíma hvønn dagin, um hann hevði lagt túrin um til Slættanesar. Hann biður løgtingið fáa í verk broytan av siglingsætlanini hjá „Ólavur", soleiðis at hon varð hendan:

Vestmanna — Slættanes — Fútaklett — Kvívík — Fútaklett — Slættanes — Vestmanna.

Umsóknin hevur verið til ummælis hjá postskrivstovuni her, og upplýsir hon, at 19. februar hevur skrivstovan sent Napoleon Petersen soljóðandi brev:

„Der kan ikke siges andet, end at Postvæsenet besørger al Post til og fra Slettenæs. Imidlertid kan Kontoret godt forstaa, at Beboerne i Slettenæs foretrækker at faa Postbesørgelsen udført ved M/B „Ólavur" og Kontoret har derfor undersøgt, om der kunde være Muligheder for at faa den af Dem skitserede Postbesørgelse med „Ólavur" gennemført, men det viser sig, at dette vil medføre saa store Meromkostninger (i Forhold til den nuværende Postbesørgelse til og fra Slettenæs), at Kontoret ikke under de nuværende Omstændigheder mener at kunne gaa med til nogen Omordning af Postbesørgelsen til og fra Slettenæs ved Benyttelse af Postbaaden „Ólavur"."

Postskrivstovan hevur framvegis sonnu støðu.

Nevndin kann, sum viðurskiftini eru, ikki mæla til at broyta ferðaætlanina hjá m/b „Ólavur".

Uppskot:

Avskrift av álitinum verður send umsøkjaranum.

22. nov. samtykt 13—0.

25. Føroya grótvirki.

Álit:

Tingið tók ábyrgd fyri kassakreditti, sum harra Sigmund Arge, Tórshavn, og harra Lars Larsen, Keypmannahavn, fingu í Føroya Banka til Grótvirkið.

Tingið hevur orsakað hesa ábyrgd rindað 4.641 kr. 20 oyru.

Harumfrant eru eftir 6.000 kr., sum tingið óivað noyðist at rinda.

Sigmund Arge er deyður, og løgtingsskrivstovan hevur boðað sorenskrivaranum frá kravinum.

Áheitan er komin frá arvingunum til tingið um at falla frá kravinum.

Av tí at proklama enn ikki er úti og yvirlit yvir støðuna í búgvinum tí enn ikki fæst, setur figgjarnevndin fram hetta

Uppskot:

Málið verður sent landsnevndini, og verður hon heimilað til at falla frá kravinum, sovítt hon heldur tað vera beint.

21. nov. samtykt 18—0.

26. Fyriskipanir vegna kríggsvanda.

Álit:

Hin 13. november 1941 varð lagt fram á tingborð uppskot frá A. Samuelsen, P. M. Dam og L. Zachariasen til lógarskipan til verju fyri fólkið móti loftsálopi og øðrum kríggsvandum.

Fíggjarnevndin hevur haft málið til viðgerðar og er sand um, at tað er av allrastørsta týdningi, og mælir tinginum til sum skjótast at samtykkja uppskotið.

Ein minnifluti (J. Paturssen og P. Petersen) skjóta tó til, at orðið „Amtmanden" í teim ymsu greinunum verður býtt um við „landsnevndin" ella latið burtur úr.

Uppskot:

I. *Frá allari nevndini:*

Tingið samtykkir uppskotið av 13. november 1941 til Midlertidige Bestemmelser om Foranstaltninger til Befolkningens Beskyttelse mod Luftangreb og andre Farer fra Krigshandlinger.

II. *Frá J. Paturssen og P. Petersen:*

Til § 3:
„Amtmanden — eller" verður lagt burturúr.

Til § 5:
„Amtmanden" verður lagt burturúr.

Til § 6:
Í staðin fyri „Amtmanden" og „Amtet" verður sett „Landsnævnet", og fyri „Statskassen" „Amtsfonden".

Til § 7:
Í staðin fyri „Amtet" verður sett „Landsnævnet".

15. nov. uppskotið frá J. Paturssen og P. Petersen fall 4—0 og nevndaruppskotið samtykt 18—0.

27. Friðhalgan av Toftavatni.

Álit (Davidsen, Djurhuus og Poulsen óheftir):

Løgtingið samtykti í fjør at seta niður 3-mannanevnd í máli: Friðhalgan av Toftavatni.

Millumtinganevndin hevur sent tinginum álit í málinum.

Fíggjarnevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, er samd um støðu millumtinganevndarinnar, men heldur tó, at grein 20 í jaktlógini gevur tørvandi heimild til ta her tilætluðu friðingarskipan.

Hartil mælir nevndin til, at hóskandi peningur av játtanini eftir landsnevndarinnar avgerð verður nýttur til at gera upp hólm á Sandsvatni.

Eisini mælir nevndin til, at Sverra Paturssyni, Kirkjubø, verður játtað úr amtsgrunninum eina árliga sømdarsamsýning fyri høvundastarv fuglalívinum til frama 600 kr. frá 1. januar 1942 at rokna.

Uppskot:

1) Landsnevndin fær heimild til úr amtsgrunninum at nýta upp til 1000 kr. til at lata gera upp aftur hólmar á Toftavatni og hólm á Sandsvatni.
   Landsnevndin skipar fyri nýtslu av hesum peningi.
2) Sverra Paturssyni, Kirkjubø, verður úr amtsgrunninum latin árlig sømdarsamsýning fyri høvundastarv fuglalívinum til frama 600 kr. frá 1. januar 1942.

Broytingaruppskot frá J. Poulsen o. fl.:

Í staðin fyri pkt. 2 í nevndarinnar uppskoti verður sett:

Sum sømdarpening fyri høvundastarv sitt fuglalívinum til frama verður veitt Sverra Paturssyni, Kirkjubø, 600 kr.

Peningurin verður at lata úr amtsgrunninum.

22. nov. nevndaruppskotið pkt. 1 samtykt 20—0 og broytingaruppskotið 19—0.

28. Vernd móti loft- og minuvanda.

Álit:

I Lagtingssamlingen i Fjor behandledes Spørgsmaalet: Minefaren (Lagtingssag Nr. XIV—40/1940: Vandin vegna spreingiknøttum). Anledningen hertil var den da foretagne Mineudlægning i færøske Farvande.

Det blev fra Lagtingets Side fremhævet:

at en Mineudlægning i færøske Fjorde og i Farvandene omkring Færøerne maatte blive farlig for Færøernes Befolkning og for alle, som sejler i færøske Farvande, idet Bund- og Strømforhold umuliggør, at Minerne kan blive liggende, og

at Minerne i Løbet af kort Tid vilde rive sig løs og derved gøre al Sejlads i Farvandene usikker og farlig samtidig med, at Drivminerne ogsaa vilde medføre Usikkerhed og Fare for Befolkningen i de færøske Bygder, hvoraf de fleste ligger ved Havet.

Af Lagtinget blev det dereftor vedtaget overfor de britiske militære Myndigheder at fremsætte Krav om,

at de Miner, som endnu maatte findes indenfor en paa et medfølgende Kort over Færøerne afmærket rød Streg, saavidt muligt i den allernærmeste Tid maatte blive optagne under Hensyn til, at Bund- og Strømforhold uvægerlig vilde medføre, at de rev sig løs og derved blev unyttige for Formaalet, medens de som Drivminer vilde medføre stor Fare for Færøernes Befolkning og alle, som sejler i færøske Farvande, og

at de Havarealer, som omfattedes af en paa nævnte Kort over Færøerne afmærket blaa Streg, saavidt muligt maatte blive forskaanet for Mineudlægning, idet disse Arealer omfatter de af færøske Fiskere mest benyttede Fiskegrunde og absolut maa anses for uundværlige for det færøske Fiskerierhverv.

Lagtingets Anskuelse vedrørende den i Fjor skete Mineudlægning i færøske Fjorde og i Farvandene omkring Færøerne har desværre vist sig at være alt for rigtig. I den senere Tid er der saaledes, skønt det i Fjor af de britiske militære Myndigheder blev hævdet, at løsrevne Miner (Drivminer) i Virkeligheden maatte anses for uskadelige, idet kun en meget lille Brøkdel af saadanne Drivminer angaves at ville være sprængfarlige, sket betydelige materielle Skader paa flere Pladser her paa Øerne ved ilanddrevne Miners Eksplosion, nemlig i Tjørnevig, Eldevig, Lervig, Sydregøte, Nordregøte, Midvaag, Arnefjord, Svinø og Sydredal Kalsø. At der hidtil kun er sket større materielle Skader og ikke nævneværdig Skade paa Mennesker, kan man kun takke Forsynet for. Befolkningen i de fleste af disse Pladser er under opstaaende Uvejr med Paalandsvind flygtet ud i Udmarken og har der søgt Ly i Udhuse under de mest elendige Forhold. Herved har de undgaaet at blive beskadiget ved selve Drivminernes Sprængning, men mange af disse Mennesker har sikkert paadraget sig Sygdomme under Opholdet i disse primitive Udhuse m. v. i forrygende Storm og Vinterkulde.

Samtidig med den store Fare fra Søen ved Drivminers Eksplosion er der ogsaa i den senere Tid opstaaet større Fare fra Luften, idet tyske Flyvemaskiner næsten hver Dag sværmer over Øerne og ikke sjældent foretager Angreb ved Nedkastning af Bomber og Skydning med Maskingeværer, og alt dette sker paa færøsk Omraade, som maa hævdes at være neutralt. Vi er klar over, at der hersker en Krig saa voldsom som aldrig før, og at

vi ikke kan undgaa at mærke Krigen og dennes Følger — det lille færøske Samfund har i Forhold til Folketallet indtil nu lidt et meget stort Tab af Menneskeliv og Skibstonnage —, men vi maa bestemt kræve, at alt, hvad der kan gøres, ogsaa bliver gjort for at beskytte færøsk Liv og færøsk Ejendom. Der skal ikke fremdrages Enkeltheder til Belysning af det heri fremførte, da dette skulde være overflødigt, men vi vil dog henvise til den Sagen vedlagte Skrivelse af 13. ds. fra Beboere i Klaksvig, hvilken Skrivelse samtidig er tilstillet Færø Amt.

I. *Drivminerne.*

Færøernes Lagting maa kræve, at der maa blive gjort alt muligt for, at saa mange Drivminer som muligt nedskydes af de britiske Vagtfartøjer. Lagtinget kan ikke stiltiende finde sig i, at vore Farvande er fulde af Drivminer, og at disse faar Lov til uhindret at drive videre, indtil de ved opstaaende Uvejr kastes ind mod Kysten, da dette rummer den allerstørste Fare for Befolkningen. Kan de britiske Vagtfartøjer ikke paatage sig denne Opgave, maa der sørges for, at et tilstrækkelig stort Antal af mindre færøske Fartøjer forsynes med Rifler og rigelig Ammunition til den mere end nødvendige Nedskydning af Drivminer. Der maa leveres det tilstrækkelige Antal Rifler og rigelig Ammunition til samtlige ved Søen liggende udsatte Bygder til Nedskydning af Drivminer. Der maa fra det britiske Militærs Side gøres alt muligt for Nedskydning af Drivminer, naar disse nærmer sig Kysten paa Steder, hvor britisk Militær er i Nærheden. Ilanddrevne Miner bør *uopholdelig* demonteres, og til dette Formaal maa det britiske Militær rundt om paa Øerne stationere et tilstrækkeligt Antal af Fagfolk til Demontering af ilanddrevne Miner (de største hidtil indtrufne Skader oplyses at være sket ved ilanddrevne Miner, som først har været skyllet op paa Land, har ligget tørre ved Lavvande, men ved det igen indtrædende Højvande er rullet rundt, indtil Eksplosionen har fundet Sted).

II. *Faren ved Luftangreb.*

Som neutrale har Færøerne altid ligget aabne og ubeskyttede. Krigen har medført, at Øerne er okkuperet af en krigsførende Magt, saaledes at Øerne nu udsættes for Angreb fra en anden krigsførende Magts Flyvemaskiner. Bortset fra ganske enkelte Pladser er der hidtil ikke oprettet noget Luftværn (Anti-Luftskyts) for Øerne, og dette synes de tyske Flyvere i høj Grad at drage Fordel af. Maskinerne flyver ganske lavt over de aabne Bygder og Fyr ikke alene nedkastende Bomber, men ogsaa affyrende Salver med deres Maskingeværer — og ingen Modstand kan ydes. Fra Pladser, som gentagne Gange har været udsat for Flyverangreb, flytter de fleste af Beboerne ret naturligt, og de faa tilbageværende Beboere flygter ud i Udmarken eller op i Fjeldene, saa snart en Flyvemaskine viser sig. Al Virksomhed lammes saadanne Steder, og dette vil faa de alvorligste Følger for Befolkningen, som paa disse Pladser fuldstændig afskæres fra at skaffe sig den til Livets Ophold nødvendige Fortjeneste.

Færøerne maa have Krav paa Beskyttelse, og Lagtinget maa forlange, at den Magt, som har okkuperet vore Øer, ogsaa giver os fornøden Beskyttelse i Form af Antiluftskyts og Flyvemaskiner i tilstrækkelig Mængde.

Udvalget forudsætter, at de nødvendige Foranstaltninger med Hensyn til Tilvejebringelsen af Beskyttelsesrum m. v. under Minefare og Luftangreb, hvilke Beskyttelsesrum nu er mere paakrævet end nogensinde tidligere, vil blive foretaget i Henhold til den ved Vedtagelsen i Lagtinget den

15. ds. gennemførte Kundgørelse Nr. 54 om midlertidige Bestemmelser om Foranstaltninger til Befolkningens Beskyttelse mod Luftangreb og andre Farer fra Krigshandlinger (Lagtingssag Nr. XIV-34/1941: Fyriskipan vegna kríggsvandan).

Forslag:

Færø Amt bedes fremsende nærværende Betænkning til den britiske Regering og til de herværende britiske militære Myndigheder.

20. nov. samtykt 17—0.

---

29. Skaðabøtur.

Álit:

Den sidste Maaneds haarde Storme fra Vest og Sydøst har ført Drivminer i større Mængder ind mod Kysten, og mange af disse Drivminer er eksploderet, hvilket har forvoldt store materielle Skader i flere færøske Bygder. Der skal henvises til de Skader, som paa denne Maade er overgaaet Bygderne Midvaag, Tjørnevig, Eldevig, Lervig, Nordregøte, Sydregøte, Sydredal, Kalsø, Arnefjord, Svinø m. fl. Mange Huse er haardt medtagne, saaledes at de er umulige at bebo. Et Antal Familier er herved blevet husvilde og har maattet søge Ly i andre Huse i Bygden eller i nærliggende Bygder, hvor de i smaa Huse maa opholde sig sammenstuvet i uforsvarligt Omfang. Hvad dette og det at blive jaget bort fra deres Hjem nu midt i Vinterens Hjerte betyder for de stakkels Mennesker, kan enhver forstaa uden overflødige Kommentarer.

Lagtinget fremsatte i Fjor, jfr. Lagtingssag Nr. XIV — 40/1940: „Vandin vegna spreingiknøttum", overfor de britiske militære Myndigheders Krav om, at de Miner, som endnu maatte findes indenfor et nærmere betegnet Omraade, saavidt muligt i den allernærmeste Fremtid maatte blive optagne, da Bund- og Strømforhold uvægerlig vilde medføre, at de rev sig løs. Det blev den Gang fra den britiske militære Myndigheds Side anført, at Drivminer paa det nærmeste maatte anses for uskadelige, da kun et meget ringe Antal af disse skulde kunne være sprængfarlige. At dette ikke har været rigtigt, har de mange Drivminers Sprængninger til fulde bevist, og det kan kun med største Beklagelse konstateres, at Lagtingets i Fjor fremsatte Anskuelse om Faren ved drivende Miner har vist sig at være alt for rigtig.

Det er paakrævet, at de beskadigede Huse, som i det hele taget kan istandsættes, snarest muligt bliver istandsat, saaledes at de igen kan blive beboelige, og saaledes at Familierne igen kan komme tilbage til deres Hjem og under levelige Forhold. Imidlertid er dette et meget vanskeligt Problem, da Krigen har medført, at Byggematerialer er meget dyrt og kun forefindes i utilstrækkelige Mængder. Det maa forventes, at Byggematerialer i tilstrækkeligt Omfang maa kunne faas under Medvirken fra de britiske Myndigheders Side og til forholdsvis billige Priser.

Der foreligger indtil nu kun Vurdering af Skader ved Minesprængning paa en Plads, nemlig i Tjørnevig den 28. Oktober d. A., hvor den materielle Skade er vurderet til 2005 Kr. 30 Øre, medens Arbejdslønnen til Skadens Udbedring er ansat til 3053 Kr. 50 Øre. For en Plads som Bygden Sydregøte vil Skaden næppe ligge under 200.000 Kr., og den her forvoldte Skade maa betegnes som katastrofal for Bygden.

Samtlige Bygninger paa Færøerne er krigsforsikret i Henhold til Kundgørelse Nr. 36 af 6. November 1940: „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Krigsforsikring af Bygninger". Efter disse Bestemmelser opkræves Forsikringsbidrag først efter Afslutningen af Krigen og med indtil 5 pCt. af den Forsikringssum, efter hvilken vedkommendes Bidragspligt bestemmes. Skader under 300 Kr. bæres af den forsikrede selv. Det forudsættes, at der gives Krigsforsikringen for Bygninger paa Færøerne fornøden Bemyndigelse til allerede nu at paabegynde Opkrævningen af en vis Procentdel af det Bidrag, som enhver Husejer her paa Øerne er pligtig til at betale, saaledes at der fra Krigsforsikringen snarest kan ydes de skadelidte Erstatning i tilladeligt Omfang.

Det maa fremhæves, at de af den britiske Marine i færøske Farvande foretagne Mineudlægninger maa være Anledningen til de hidtil indtrufne Skader ved Minesprængninger. Lagtinget maa derfor være af den Anskuelse, at den britiske Regering ved at lade disse Miner udlægge i færøske Farvande har paadraget sig Ansvaret for de Skader, som opstaar ved løsrevne Miners Ilanddrivning og Sprængning, og Lagtinget mener derfor, at der maa rettes Henvendelse til den britiske Regering om, at fuld Erstatning ydes for de saaledes opstaaede Skader. Færø Amt bedes foranledige, at specificerede, nøjagtige Vurderinger over alle Skader, der er forvoldt eller fremtidig forvoldes her paa Øerne ved ilanddrivende Miners Sprængning, fremskaffes snarest muligt, hvorefter disse Vurderinger bedes fremsendt til den britiske Regering med Krav om Erstatning. Landsnevndin bedes i det Omfang, det det er muligt, bistaa skadelidte Personer med Tilvejebringelse af det fornødne Byggematerialer m. v., hvorhos det endvidere foreslaas, at Landsnevndin i de Tilfælde, hvor dette maatte vise sig paakrævet, bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at garantere for Laan til Bygningers Reparation eller Genopførelse.

Forslag:

1. Færø Amt bedes foranledige, at specificerede Vurderinger over de ved Drivminers Sprængning her paa Øerne opstaaede og eventuelt senere opstaaende Skader fremskaffes snarest muligt.
2. Der fremsættes overfor den britiske Regering Krav om Erstatning for Skader, opstaaet her paa Øerne ved ilanddrevne Miners Sprængning.
3. Landsnevndin bedes i det Omfang, det er muligt, bistaa skadelidte Personer med Tilvejebringelse af det fornødne Byggematerialer m. v. til Reparation eller Genopførelse af krigsramte Bygninger, hvorhos

Landsnevndin i de Tilfælde, hvor dette maatte vise sig paakrævet, bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at garantere for Laan i dette Øjemed.

4. Landsnevedin bemyndiges til om fornødent at stille Midler til Raadighed til et samlet Indkøb af Byggematerialer m. v.

24. nov. samtykt 15—0.

---

30. Bræv viðv. íslandsarbeiðarunum.

Álit sí skjal nr. 12.

29. nov. samtykt 16—0.

---

31. Uppskot viðv. tingskipanini.

Í § 28 verður sum nýtt stykki sett:

Um tinglimur týðuliga vísir ósámiligan atburð ella nýtir handamakt, kann formaðurin lata hann beina út úr tingsalinum, og løgtingið kann, tá ið størri helmingur av tingmonnum greiður atkvøðu fyri tí, taka avgerð um, at tílíkur limur verður stongdur úti frá tingsalinum fyri nærri ásetta tíð.

I § 28 indsættes som nyt Stykke:

Skulde et Medlem udvise særlig upassende eller voldelig Optræden, kan Formanden lade den paagældende udvise fra Tingsalen, og Lagtinget kan, naar over Halvdelen af Tingets Medlemmer stemmer derfor, afgøre, at et saadant Medlem udelukkes fra Deltagelse i Tingets Møder for et bestemt Tidsrum.

29. nov. samtykt 18—0.

32. Landshandilin.

Frágreiðing frá amtmanni og vørunevnd:

(Vedrørende Tiden 1. September 1940—31. Maj 1941.)

I Henhold til § 9 i Reglement af 25. Oktober 1939 aflægges hervod i Fortsættelse af Beretninger af 4. Marts og 31. August 1940 følgende Beretning om Færøernes offentlige Vareforsynings Virksomhed i Tiden 1. September 1940 til 31. Maj 1941.

Vareforsyningen ledes fortsat af Johs. O. Joensen. Kontoret er paa Grund af Faren for Luftangreb paa Havneomraadet midlertidigt flyttet til andet Hus i Thorshavn.

Vareforsyningens Personale bestaar nu — bortset fra Lederen — af en Bogholder og 5 Kontorister.

Udvalget og Amtmanden har i den forløbne Tid holdt en Række Møder til Behandling af opstaaede Spørgsmaal og har søgt at fremskaffe de til Færøernes Forbrug nødvendige Varer.

En Fortegnelse pr. 15. Maj 1941 over Vareforsyningens Lager af de vigtigste Nødvendighedsartikler vedlægges. Paa Fortegnelsen er samtidig givet Oplysning om Købmændenes Beholdninger af samme Varer pr. samme Dato.

Afskrift af Vareforsyningens Regnskab for Finansaaret 1940/41 vedlægges. Det regnskabsmæssige Overskud for dette Aar har udgjort c. 60.000 Kr., efter at der er henlagt 40.000 Kr. til Imødegaaelse af Tab paa Debitorer.

Af det Beløb paa indtil 2 Mill. Kroner, der af Statskassens Midler er stillet til Raadighed for Vareforsyningen, var pr. 31. Maj 1941 trukket Kr. 1.472.845,93.

Fra Vareforsyningens Virksomhed er der særlig Grund til at fremhæve følgende:

Ved Bistand fra Danmarks Gesandt i London lykkedes det Vareforsyningen at faa saa meget Kunstgødning — bortset fra Kali — hjem fra England i Foraaret, at Forbruget i indeværende Sæson maa anses dækket.

Vareforsyningen har tilsagt Føroya Búnaðarfelag et Laan paa indtil 7.000 Kr. til Opførelse af et Kartoffelopbevaringshus i Thorshavn. Huset er omtrent færdigt.

Vareforsyningen har — til lønnende Priser — solgt ca. 1000 Tons Salt til islandske Købere. Restbeholdningen af Salt er herefter pr. 31. Maj 1941 ca. 6.500 Tons.

Det fra Salg af Læggekartofler og Kunstgødning i Foraaret 1940 hidrørende Mellemværende med Føroya Búnaðarfelag er endnu ikke afviklet, idet Vareforsyningen har et Tilgodehavende paa ca. 45.000 Kr. Der arbejdes stadig paa en Afvikling af dette Tilgodehavende.

Udvalget har stadig beskæftiget sig med Tanken om Hjembringelse af Varer fra U. S. A., og efter at Amtet for sit Vedkommende har givet Tilsagn om Anvendelse af den af Staten aabnede Dollarskredit til Indkøb i hvert Fald af Rugkorn, har man indhentet Oplysning fra U. S. A. om Priserne paa Rugkorn og arbejder stadig for Fremskaffelse af den nødvendige Tonnage.

Fra Grønlands Styrelse er via New York indkøbt 260 Tdr. saltet

grønlandsk Lammekød, der er ankommet fra New York til Reykjavik. Videreforsendelsen hertil søges ordnet snarest muligt.

For at fremskaffe billigere Fragt af Varer fra England lejede Vareforsyningen M/Sk. „YVONNA" til Transport af Isfisk og Hjemførelse af Varer. Skonnerten har gjort 2 Ture, hvorefter Lejemaalet er ophørt, da Ejeren ikke ønskede Fornyelse. Resultatet af de to Ture har været økonomisk tilfredsstillende, idet Varoforsyningen herpaa har haft et Nettooverskud paa ca. 41/42.000 Kr. Med „YVONNA" er desuden hjemført fra Skotland mellem 140 og 150 Tons Varer.

Med Hensyn til Vareforsyningens fremtidige Virksomhed kan kun siges, at man selvfølgelig bestræber sig for fortsat at faa saadanne Forsyninger hjem, som kan tjene til Betryggelse af Øernes Behov og samtidig virke prisregulerende, men man maa være klar over, at Vanskelighederne ved Fremskaffelse af Varer er i stadig Stigning.

Roknskapur $^{1}/_{4}$—1940 — $^{31}/_{3}$—1941.

Vørumongd $^{1}/_{4}$—1940	1.316.298	37
vørukeyp	1.165.373	14
balanee	320.310	60
	2.801.982	11
Vørusøla	1.571.715	29
vørumongd $^{31}/_{3}$—1941	1.230.266	82
	2.801.982	11
Bruttovinningur	320.310	60
Rentur	16.092	84
Kursvinningur	813	70
Flutt frá farna árinum	23.454	96
	360.672	10
Kostnaðir:		
Vørubyrgið:		
Leiga, arbeiðsløn o. t.	136.326	65
Skrivstova	29.578	74
Rentur	70.226	25
Avskrivan (uppá skuldarar o. a.)	41.153	09
Avlop	83.387	37
	360.672	10

Status pr. 31/8—1941.

Ogn:

Kassapeningur	1.602 93
Í banka	110.493 78
Vexlar	1.278 60
Vørur	1.230.266 82
Skuldarar	393.379 10
Innventar	4.330 00
Bygningar	3.700 00
Ísfiskkonto	10.947 39
	1.755.998 62

Skuld:

Ríkiskassin	1.522.845 93
Aðrir ognarar	109.765 32
Delcrederekonto	40.000 00
Netto ogn	83.387 37
	1.755.998 62

XV. Val av álitismonnum og nevndum.

I. Fólkatingsvalnevnd.

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johs. O. Joensen, handilsstjóri, Tórshavn, H. O. Hansen, direktørur, ibd., Nyholm Debess, rørleggjari, ibd., Richard Long, lærari, ibd., J. P. Henriksen, inkassator, ibd., Chr. Guttesen, málari, ibd., Ole Chr. Skaalo, chaufførur, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Olaf Nielsen, prentari, ibd., Clement Clementsen, keypmaður, ibd., Th. J. Jacobsen, telegrafistur, ibd., Johs. Simonsen, múrari, ibd., Andor Eirikstoft, timburmaður, ibd., Niclas Nielsen, kontórmaður, ibd., Joen Jacobsen, fiskimaður, ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastur limur.

Axel Hansen, prokuristur, Vestmanna.

b. Tiltaksmaður.

Hans Iversen, keypmaður, Kvívík.

C. Eystaroya sýslu.

a. Fastur limur.

S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði.

b. Tiltaksmaður.

Joh. M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum.

D. Norðoya sýslu.

a. Fastur limur.

Sofus Larsen, bakari, Klakksvík.

b. Tiltaksmaður.

Einar Waag, bryggjari, Klakksvík.

E. Vágu sýslu.

a. Fastur limur.

Poul Joensen, lærari, Sandavági.

b. Tiltaksmaður.

Chr. J. Olsen, keypmaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastur limur.

Gunnar Winther, revisor, Sandi.

b. Tiltaksmaður.

Hákun Dam, lærari, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmaður.

J. Baia, bankastjóri, Tvøroyri.

II. Løgtingsvalnevnd.

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johs. O. Joensen, handilsstjóri, Tórshavn, H. O. Hansen, direktørur, ibd., Audor Eirikstoft, timburmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Carl Jensen, direktørur, ibd., Chr. Guttesen, málari, ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Niclas Jacobsen, keypmaður, Kvívík, Poul Johs. Samuelsen, keypmaður, Haldórsvík, Chr. M. G. Johannesen, skipari, Vestmanna.

b. Tiltaksmenn.

Samuel Jacob Egholm, kongsbóndi, Streymnesi, Gunnar Dahl-Olsen, sýslumaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.

S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði, Joh. M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum, Jacob Simonsen, lærari, Gøtu.

b. Tiltaksmenn.

Johs. Petersen, træsmiður, Saltnesi, Samuel P. Hansen, Norðragøtu.

D. Norðuroyar sýsla.

a. Fastir limir.

Olaf Olsen, keypmaður, Klakksvík, Absalon Matras, keypmaður, Hvannasund, Alexander Enniberg, lærari, Klakksvík.

b. Tiltaksmenn.

S. M. Matras, Norðoyri, Debes Christiansen, Norðdepli.

E. Vága sýsla.

a. Fastir limir.

Nielas Rasmussen, keypmaður, Sørvági, D. P. Niclasen, keypmaður, Miðvági, Joen Ole-Jacobsen, óðalsbóndi, Bø.

b. Tiltaksmenn.

Michel Danielsen á Ryggi, lærari, Bø, Th. J. Thomsen, fiskimaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastir limir.

Gunnar Winther, revisor, Sandi, Anthonius Sørensen, keypmaður, Húsavík, J. Kristen Joensen, keypmaður, Sandi.

b. Tiltaksmenn.

Edvard Hjalt, træsmiður, Sandi, Johan Olsen, smiður, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastir limir.

Johan Djurhuus, lærari, Vági, Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri, Gunnar Petersen, kontoristur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn.

Daniel Oliver Holm, keypmaður, Hvalbø, Samuel Johansen, lærari, Vági.

3. Landsnevndin:

a. Fastir limir: P. M. Dam, Louis Zachariasen, A. Samuelsen, K. Djurhuus, Th. Petersen.
b. Tiltaksmenn: J. P. Davidsen, S. P. Zachariasen, Johan Poulsen, J. Danielsen, Poul Petersen.

4. Telefonnevndin:

a. Fastir limir: O. F. Joensen, J. Fr. Øregaard, A. Sørensen.
b. Tiltaksmenn: Hans Iversen, Hans Nolsøe, R. Rasmussen.

5. Bróstsjúkrahúsnevndin:

a. Fastir limir: J. Danielsen, Poul Petersen, J. Jacobsen.
b. Tiltaksmenn: O. F. Joensen, H. Justinussen, L. Zachariasen.

6. Stórhvalanevndin:

a. Fastir limir: J. P. Davidsen, J. C. Olsen, R. Rasmussen.
b. Tiltaksmenn: J. Fr. Øregaard, H. Iversen, H. Justinussen.

7. Vørunevndin:

a. Fastir limir: J. P. Davidsen, J. Fr. Øregaard, H. Nolsøe, A. Samuelsen, J. Rasmussen, J. Paturssen, S. Ellefsen.
b. Tiltaksmenn: P. M. Dam, J. Jacobsen, L. Zachariasen, O. F. Joensen, J. Poulsen, A. Sørensen, H. Justinussen.

8. **Skúlastjórnin:**

Johan Poulsen, J. Patursson, J. H. Danbjørg.

9. **Kirkjustjórnin:**

J. Fr. Øregaard, J. Poulsen, S. Ellefsen.

10. **Grannskoðarar til Færø Amts Sparekasse:**

a. Fastir limir: Haakon Dam, lærari, Sandi, Ankjær Jensen, statsautoriseraður revisor, Keypmannahavn.
b. Tiltaksmaður: S. Hvidtfeldt, bókahaldari, Tórshavn.

11. **Nevndin fyri Skipafelagið Føroyar:**

P. M. Dam, Johan Poulsen.

12. **Umboðsmaður tingsins á aðalfundi Skipafelagið Føroyar:**

Louis Zachariasen.

13. **Umboðsmaður tingsins á aðalfundi p/f Sjóvinnubankans:**

S. P. Zachariasen.

14. **Skúlabókanevndin:**

a. Fastur limur: Johan Poulsen.
b. Tiltaksmaður: Poul Niclasen.

15. **Stýrið fyri Føroya Vaulukkatrygging:**

a. Fastir limir: J. P. Henriksen, J. Poulsen, P. Petersen.
b. Tiltaksmenn: J. P. Davidsen, J. Danielsen, Th. Petersen.

16. **Umsjón við arrestini:**

Johannes O. Joensen, Zacharias Sørensen.

17. **Nevnd viðvíkjandi nevningagrundlistanum:**

(1 maður í staðin fyri Ole Johannesen, Húsavík, sum er vorðin ov gamal):
Jens Pauli Anthoniussen, Húsavík.

18. **Yvirbúnaðarstjórnin:**

(1 maður í staðin fyri Klement Magnussen, Skálavík, tð hevur biðið seg leysgivnan):
Martin Berg, lærari, Dal, Sandoy.

19. **Nevnd fyri grunnin „Føroyskt kirkjumál".**

Johan Poulsen, J. Fr. Øregaard.

20. **Dómsmenn:**

(8 sum ganga út við lutakast). Hesir vóru valdir:

Jens Chr. Olsen, navigatørur, Toftir.
O. F. Joensen, keypmaður, Klakksvík.
Haus Jacobsen á lag, keypmaður, Tórshavn.
Johannes Vardum, bankmaður, Tórshavn.

Elias Húsgarð, bóndi, Syðrugøtu.
Andreas Olsen, bátasmiður, Øravíkslíð.
S. P. úr Koroy, lærari, Gøtu.
Hans Dalsgarð, smiður, Skálavík.

21. Nevndin fyri Føroya Realskúla:

J. P. Henriksen, Tórshavn.

22. Búnaðarnevndin (1 tiltaksmaður í Vága sýslu):

Sigmund Frederiksen, Miðvági.

23. Yvirlíkningarstjórnin:

a. Fastir limir: Hans Jacob Jacobsen, búfrøðingur, Tórshavn, Martin Djurhuus, postassistentur, Tórshavn.
b. Tiltaksmenn: P. K. Mourítsen, Tórshavn, M. Winther Lützen, Tórshavn.

24. Stjórn viðvikjandi vinnulánsgrunni Føroya løgtings:

a. Fastir limir: P. M. Dam, L. Zachariasen, A. Samuelsen, Kr. Djurhuus, Poul Petersen.
b. Tiltaksmenn: J. P. Davidsen, S. P. Zachariasen, J. Poulsen, J. Danielsen, Th. Petersen.

25. Líkningarráð fyri Føroyar:

a. Fastir limir: Gunnar Mohr, Kanntórchef Mortensen, Poul Petersen.
b. Tiltaksmenn: Andor Eirikstoft, O. F. Joensen, Thorstein Petersen.

26. Prískontrolráði:

Jacob E. Jacobsen, Klakksvík, Martin Djurhuus, postassistentur, Tórshavn.

Tingið endaði 29. nov. og fundirnir vóru 83.

Skjal nr. 1.

ROKNSKAPIR

OG

FÍGGJARSTANDUR LØGTINGSINS

1940

Amts

Roknskapur

Inntøkur:

		Fíggjarætlan: Kr. øyr.	Kr. øyr.
I.	Jarðaskattur	8.500,00	10.226,82
II.	Løgtingsskattur	150.000,00	232.538,20
III.	Tollur	309.500,00	377.992,17
IV.	Rikisstudningur til vegir o. t.	100.000,00	43.987,50
V.	Skipagjald	10.000,00	4.775,75
VI.	Handilsloyvir	1.500,00	1.050,00
VII.	Vinningsbýti	6.000,00	10.000,00
VIII.	Ríkisstudningur	3.000,00	3.000,00
IX.	Áliknað kommununum	100.000,00	100.000,00
X.	Stuttleikaskattur		1.719,00
XI.	Ymist		10.700,00
XII.	Rentuinntøka løgtingsskatt		1.422,42
		688.500,00	797.411,86

grunnurin,

fyri 1940.

Útreiðslur:

	Fíggjarætlan: Kr. oyr.	kr. oyr.	kr. oyr.
A. *Løgtingskostnaður:*			
1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur	25.000,00	43.462,11	
2. Prenting o. t.	12.000,00	9.211,46	
3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi	3.000,00	7.367,44	
4. Skrivstovan	11.000,00	15.356,75	
			75.397,76
B. *Dóms- og lógreglumál*	8.000,00		5.337,59
C. *Valum viðvíkjandi*	2.000,00		1.912,50
D. *Læknar, sjúkrahús o. t.:*			
1. Studningur til sjúkrahúsini	55.000,00	129.803,27	
2. Bróstsjúkrahúsið	15.000,00	22.683,42	
3. Hvíldarheimið «Naina»	1.000,00	1.000,00	
4. Farsóttir o. t.	15.000,00	5.640,19	
5. Ljósmøður	2.000,00	2.320,75	
6. Løn og fluttningsútr. læknа	4.500,00	5.202,59	
7. Karantinútreiðslur	5.000,00	158,18	
8. Aðrar útreiðslur	3.000,00	4.262,89	
			171.071,29
E. *Ferðaútreiðslur sýslumanna*	1.500,00		1.597,00
F. *Skúla- og mentunarmálum viðv.:*			
1. Løn til lærarar	100.000,00	109.093,90	
2. Studningur til skúlabørn	1.400,00	1.400,00	
3. — til amtsbókasavnið	5.060,00	4.895,00	
4. Ferðaútr. hjá skúlabørnum	600,00	600,00	
5. Aðrar útreiðslur	1.800,00	2.000,00	
			117.988,90
G. *Landbúnaðinum viðv.:*			
1. Jarðagrunnurin	10.000,00	10.000,00	
2. Búnaðarnevndir	2.000,00	2.256,25	
3. Aðrar útreiðslur	500,00	1.005,81	
			13.262,06
H. Fiskivinnuni viðv.	5.000,00		15.178,91
I. Løgtingsverkfrøðingurin	7.000,00		5.556,10
K. Djóralæknin	2.200,00		2.217,00
L. Garanti fyri havnalán	12.000,00		1.615,43
M. Studningur til «Smiril»	32.000,00		71.351,57
N. Studningur til vegir og havnir	200.000,00		176.396,56
O. Til veggrunnin	10.000,00		10.000,00
P. Til einkjubørn	20.000,00		16.466,94
Q. Ymsar útreiðslur	3.300,00		6.920,66
R. Rentur	38.000,00		30.842,58
S. Kreppufyriskipanir			10.742,79
T. Studningur til «Viðanes»			3.437,28
U. Flutt til konto viðvíkjandi garanti fyri havnalán			50.000,00
			787.292,92
Avlop			10.118,94
	628.860,00		797.411,86

Figgjarstandur

Ognir:

		Kr. øyr.
1.	Eftirstøða av jarðaskatti	15.626,48
2.	— » skatti álíknaður kommununum	140.846,79
3.	— » løgtingsskatti	114.257,60
4.	Fyriframgreiðslur:	
	Alimentatiónsgjald	8.921,46
	Miðvág og Skopun havn	30.424,17
	Ábyrgd fyri kommunur til kreditfeløg	39.533,16
	Annað	32.005,02
5.	Hjá bankum og sparikassa	34.516,62
6.	Í millumrokning við ríkiskassan	101.600,75
7.	Kassabeholdningur	1.706,07
8.	Tilgóðar hjá vøruhandlinum	1.517.762,02
	Medicinkeyp	9.831,85
9.	Í millumrokning við ymisk fond o. t.:	
	Bróstsjúkrahúsið	37.203,87
	Studentaskeiðið	6.140,87
	Sjúkrahúsini	62.982,15
10.	Lutabrøv	130.000,00
	Skip	290.000,00
	Hús	335.000,00
		2.908.358,88

amtsgrunnsins 31. des. 1940.

Skuld:

	Kr. øyr.	Kr. øyr.
1. Kreditforeningen af Kommuner	207.564,65	
2. Universitetskvæsturen	83.255,22	
3. Færø Amts Sparekasse	89.050,00	
4. Ríkiskassin	166.484,15	
5. Føroya skiparafelag	7.500,00	
6. Føroya Banki	57.500,00	
		611.354,02
7. Kreppulán frá ríkiskassanum:		
Vøruhandilin		1.517.762,02
Medicinkeyp		9.831,85
8. Kavarabúnin		1.040,80
9. Amtsfátækragrunnurin		41.095,76
10. Økonomiski grunnurin		24.155,92
11. Kirkjugrunnurin		9.186,70
12. Tvøroyra sjúkrahús		3.440,99
13. Vegfondin		50.761,08
14. Grindagarnið		49,45
15. Konto fyri ábyrgd fyri havnalán		50.000,00
16. Ogn pr. 1. januar 1940		579.561,35
Avlop		10.118,94
		2.908.358,88

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. øyr.
I.	Innfluttningsgjald	40.500,00
II.	Stórhvalagjald	
III.	Gamli vøruhandilin	1.000,00
IV.	Renta	142,36
V.	Inntøkur av grindum	6.589,47
VI.	Flutt frá gl. vøruhandli	3.174,00
		51.405,83

Figgjarstandur

Ogn:

	Kr. øyr.
Obligatión hjá Gøtu kommunu	3.053,09
Eftirstøður	30,15
Í sparikassa	670,72
Lán	1.275,00
Gl. vøruhandilin (eftirstøður)	3.174,00
Í rokning við amtsfondin	24.155,92
	32.358,88

grunnurin.

fyri 1940.

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
A.	Brýr og lendingar	6.725,20
B.	Útreiðslur viðvíkjandi grind	1.830,23
C.	Føroya Fólkaháskúli	3.000,00
D.	Løgtingssøgan	350,00
E.	Forngripagoymslan	300,00
F.	Útgáva av føroyskum løgum	300,00
G.	Til handverkarar	150,00
H.	Studning til studerandi	1.300,00
I.	Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00
K.	Studentaskeiðið	12.000,00
L.	Skúlabókagrunnurin	500,00
M.	Eftirløn til frknr. Flagstad og Berg	1.749,93
N.	Útreiðslur til skjalasavnið	2.631,25
O.	Honorar til frk. Bærentsen	200,00
P.	J. H. O. Djurhuus	500,00
Q.	Minnisvarði í Klakksvík	200,00
R.	Felagið «Varðin»	500,00
S.	Føroya Ferðamannafelag	500,00
T.	Føroya Revaalifelag	250,00
U.	Sjómannsmissiónin	500,00
V.	Barnaheimið í Vestmanna	1.000,00
X.	Felagið «Røde Kors»	500,00
Y.	Avhaldsfeløgini	500,00
Z.	Roynd við træplanting	1.000,00
	Munur	12.919,22
		51.405,83

31. des. 1940.

Skuld:

	Kr. øyr.
Rakstraravlop	12.919,22
Jarðahvalsgrunnurin	670.72
Netto ogn pr. 31. des. 1939	18.768,94
	32.358,88

Løgtingsins

Roknskapur

Inntøkur:

	kr. oyr.
I. Løgtingsstudningur	12.000,00
II. Tórshavnar kommuna	1.000,00
III. Næmingar	7.420,00
Munur	2.512,68
	22.932,68

Rakstrarundirskot	2.512.68
Eftirstøður	2.770,00
Negativ nettoogn 31. des. 1939	858,19
	6.140.87

Studentaskeið.

fyri 1940.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
A. Læraraløningar	21.180,00
B. Leiga, ljós, hiti og reingeran	1.600,00
C. Undirvísingartilfar	133,68
D. Ymist	19,00
	22.932,68

Í millumrokning við amtsfondin	6.140,87

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
I. Rentur	1.091,88
II. Arvagjald	7.125,06
III. Grindagjald	76,70
IV. Sektir	521,00
V. Gjøld fyri handilsloyvi, firma og prokura	1.135,00
VI. Afturgoldin undirhaldspeningur	79,25
	10.028,89

Figgjarstandur

Ognir:

	Kr. oyr.
Obligatiónir (Oyndarfjørður og Sunnbøur)	7.939,11
Eftirstøður	26.855,85
Færø Amts Sparekasse*)	28.119,31
Í rokning við amtsfondin	13.076,45
	75.990,72

*) Arvagjald, harav tað mesta ólvað verður at afturrinda.

Løgtingsins.

fyri 1940.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Alimentatión	1.949,78
B. Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum	5.100,00
Munur	2.979,11
	10.028,89

31. des. 1940.

	Kr. oyr.
Rakstraravlop	2.979,11
Nettoogn 1. januar 1940	73.011,61
	75.990,72

Kirkju

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
A. Endurgjald fyri tiggjunda	7.800,00
B. Innfluttningsgjald	20.000,00
	27.800,00

Figgjarstandur

Ognir:

	Kr. oyr.
Í rokning við amtsfondin	9.186,70
Lán til «Indre Mission»	6.444,10
	15.630,80

grunnurin.

fyri árið 1940.

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
I.	Studningur til nýggjar kirkjur	9.660,05
II.	Umvølingar	5.460,30
III.	Prestafluttningur	9.600,00
IV.	Viðvíkjandi láni til Hvalbiar kirkju	300,00
V.	Ymist	199,60
	Munur	2.580,05
		27.800,00

31. des. 1940.

Skuld:

	Kr. øyr.
Til Tórshavnar kirkju	3.885,98
Lán viðv. Hvalbiar kirkju	3.000,00
Rakstraravlop	2.580,05
Nettoogn 31. des. 1940	6.164,77
	15.630,80

Telefonverk

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
I. Ognir í ársbyrjan	154.842,69
II. Telefonfelagagjald	68.744,65
III. Gjald fyri samtalur, telefontelegrammir, boðsending og eykagjald	142.467,08
IV. Inntøkur av telegrammum, ið verða telefoneraði frá ella til telegrafstøðina	8.035,51
V. Ymist	8.586,35
	382.676,28

Eftirlønargrunnur verksins.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1940	19.883,56

Figgjarstandur verksins

Ogn:

	Kr. oyr.
Sparikassa og bankum og eftirstøður	175.909,95
Lán til Klakksvíkar sjúkrahús	12.838,83
Kontant	31.905,19
	220.653,97
Bókførda virði verksins	1.123.200,00

Føroya løgtings.

fyri árið 1940.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Løn og skrivstovukostnaður		22.241,01
B.	Rentur og avdráttur		23.337,63
C.	Rakstur støðanna		51.759,39
D.	Viðlíkahald og eftirlit verksins		69.612,95
E.	Økjan verksins		2.903,81
F.	Ymist		15.562,34
G.	Avskrivaðar eftirstøður		859,09
H.	Ognir 31. desember 1940:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	121.250,80	
	Føroya Banki og Sjóvinnubankin	22.752,23	
	Eftirstøður	31.906,92	
	Lán til Klakksvíkar sjúkrahús	12.838,83	
	Kontant	31.905,19	
		220.653,97	
	Skuld fyri telegrammir	24.253,91	
			196.400,06
			382.676,28

31. desember 1940.

Skuld:

	Kr. oyr.
Store Nordiske Telegrafselskab	24.253,91
Munur	196.400,06
	220.653,97

Bróstsjúkrahúsið.

Sí roknskapin í «Frágreiðing viðvíkjandi bróstsjúkrahúsið fyri 1940.»

31. desember 1940.

	Kr. oyr.
Eftirstøður	19.906,67
Skuld til amtsgrunnin	37.203,87

Skúla

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
1. Eftirstøður frá 1939	2.724,65
2. Ríkisstudningur	27.561,84
3. Rentur	1.610,93
4. Refusión av Rerslev kirkjutiggjundum	14,33
5. Refusión av eftirlønarútreiðslum	280,60
6. Studningur til uttanbýggja næmingar	1.200,00
7. Studningur frá Tórshavnar bý	150,00
8. Næmingarnir	14.293,75
9. Læraraskúlin	600,00
10. Leiga	2.484,20
11. Hvalainntøka	123,60
12. Refusión	132,94
Munur	2.655,78
	53.832,62

grunnurin.

fyri árið 1940.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
1. Eftirløn	1.884,88
2. Læraraløn	37.101,78
3. Studningur til uttanbýggja næmingar	1.200,00
4. Løn roknskaparhaldarans o. t.	190,00
5. Skattur	1.007,00
6. Trygging	416,00
7. Umvølingar og keyp av nýggjum búnyttum	1.028,59
8. Ljós og hiti	5.194,00
9. Reingeran	3.096,61
10. Undirvisingartilfar o. t.	330,06
11. Aðrar útreiðslur	182,55
12. Eftirstøður pr. 31. desbr. 1940	2.201,15
	53.832,62

Grunnurin 31. desember 1940:	Kr. oyr.	
Rentuberandi peningur	36.490,92	
Í sparikassa, banka og kontant	8.840,82	
		45.331,74

Eftirlønargrunnur realskúlans.

	Kr. oyr.
31. desember 1940	11.809,72

«Smi

Roknskapur frá

Inntøkur:	Kr. oyr.
I. Farmagjald	52.003,90
II. Ferðapeningur	47.818,48
III. Eykaferðir	1.140,00
IV. Studningur úr amtsgrunninum	12.000,00
V. Postfluttningur	29.400,00
VI. Føroya Løgting	46.028,88
Munur	3.219,76
	191.611,02

Figgjarstandur

Ogn:	Kr. oyr.
«Smiril»	229.523,63
Tilgóðar hjá «Viðanes»	3.749,92
Sjóvinnubankin	69,07
Kassapeningur	4.063,78
	237.406,40

«Viða

Roknskapur frá

Inntøkur:	Kr. oyr.
I. Farmagjald	9.942,67
II. Ferðapeningur	1.565,00
III. Eykaferðir	2.647,00
IV. Postfluttningur	5.500,00
V. Amtsgrunnurin	3.437,28
Munur	3.669,92
	26.761,87

ril».

1. apríl 1940 til 31. mars 1941.

Útreiðslur:	Kr. øyr.
A. Kostarhald	11.389,50
B. Manningarløn	37.091,30
C. Kol	94.073,76
D. Tryggingargjald	8.415,56
E. Smyrjuolja, tvistur o. t.	5.572,70
F. Umsiting og umvøling	14.644,94
G. Administratión	2.000,00
H. Avgreiðslan í Havn, húsaleiga, løn o. t.	5.371,02
I. Telefon, telegr., prenting o. t.	1.610,63
K. Havnagjald	1.722,87
L. Eykafar	3.585,00
M. Postfluttningur	2.900,87
N. Rentur	1.760,52
O. Ymist	1.472,35
	191.611,02

31. mars 1941.

Skuld:	Kr. øyr.
Føroya Banki	19.316,08
Ríkiskassin	166.484,15
Vøruhandilin	18.341,84
Marinens kolagoymsla	1.950,00
Munur	31.314,33
	237.406,40

Rentur og avdráttur kr. 13.000 av láni frá ríkiskassanum er goldið úr amtsgrunninum.

---

nes».

1. apríl 1940 til 31. mars 1941.

Útreiðslur:	Kr. øyr.
A. Manningarløn	9.548,62
B. Olja, tvistur o. a.	8.158,65
C. Umsiting	3.440,87
D. Trygging	2.078,00
E. Havnaútreiðslur	317,50
F. Avgreiðslan í Havn	675,00
G. Postfluttningur	1.909,84
H. Prenting o. t.	233,39
I. Administratión	400,00
	26.761,87

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. desember 1940	1.536,78
Eftirlønarlegatið	2.791,52

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. desember 1940	2.456,16

Eftirlønargrunnur lærara.

Inntøkur:	Kr. oyr.
I. Rakstrargrunnur í ársbyrjan	19.499,46
II. Pensiónsfrádrag	4.770,43
III. Refusión av goldnari eftirløn	30.650,86
IV. Frá kommununum	18.409,07
V. Rentur	11.888,69
VI. Ríkisstudningur	14.000,00
VII. Løgtingssludningur	2.000,00
	101.218,51

Útreiðslur:		Kr. oyr.
A. Eftirløn		49.154,43
B. Flutt til kapitalkonto (rentur)		664,14
C. Løn roknskaparhaldarans, porto o. t.		631,88
D. Rakstrargrunnurin 31. desember 1940:	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparekasse	27.439,88	
Kassapeningur	23.328,18	
		50.768,06
		101.218,51

Kapitalkonto.

	Kr. øyr.
31. desember 1940: Obligatiónir	344.320,00
Færø Amts Sparekasse	19.538,37
	363.858,37

Trygging skúlahúsa.

	Kr. øyr.
Grunnurin 31. desember 1940:	
Færø Amts Sparekasse	25.060,90
Eftirstøður	1.045,27
Kontant	5,00
	26.111,17

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
Grunnurin 1. april 1940	12,67
Ríkisstudningur	8.000,00
Løgtingið	5.060,00
Tórshavnar kommuna	1.955,00
Ymist	47,92
	15.075,59

Útreiðslur:

		kr. øyr.
Løn		8.580,00
Ljós og hiti		1.527,91
Bókakeyp og innbinding		1.746,70
Rentur og avborgan		935,00
Útreiðslur til telefon, skatt og trygging		643,35
Umvælan		456,92
Reingeran, porto, frakt o. t.		971,80
Grunnurin 31. mars 1941:	Kr. øyr.	
Sjóvinnubankin	208,08	
Kassapeningur	5,83	
		213,91
		15.075,59

Skjalasavnið.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
Grunnurin 1. april 1940	164,29
Ríkisstudningur	1.850,00
Løgtingsstudningur	2.675,00
	4.689,29

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
Løn	3.900,00
Ljós og hiti	302,15
Rentur og avborgan	165,00
Umvølingar, innbindingar o. t.	150,84
Telefon, frakt og reingeran	55,10
Ymist	34,10
Grunnurin 31. mars 1941	82,10
	4.689,29

Kavarabúnin.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1940:	
Amtsfondin	1.040,80

«Hansenske Legat».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1941	343,82

«Fonden for forulykkedes efterladte».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1940	29.705,82

Grindagarnið i Vestmanna.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1940: Amtsfondin	49,45

Dr. phil. Jakob Jakobsens Legat.

Grunnurin 31. mars 1941	8.169,23

Yvirlit pr. 31. desember 1940.

Ogn:	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Telefonverkið (bókført til kr. 1.123,200,00)		500.000,00
2. Hús:		
Bróstsjúkrahúsini við innbúgvi	200.000,00	
Læknahúsini í Hoydølum	25.000,00	
Løgtingshúsið	20.000,00	
Skansahúsið	8.000,00	
Realskúlin	75.000,00	
Bókasavnið	70.000,00	
Farsóttarhúsið	12.000,00	
		410.000,00
3. «Smiril» 250.000 kr., «Viðanes» 40.000 kr.		290.000,00
4. Lutabrøv í Skipafelagnum og Sjóvinnubankanum		130.000,00
5. Kassapeningur, eftirstøður og fyriframgreiðslur o. a.:		
	Kr. oyr.	
a. Amtsgrunnurin	635.596,86	
b. Økonomiski grunnurin	32.358,88	
c. Fátækragrunnurin	75.990,72	
d. Kirkjugrunnurin	15.630,80	
e. Telefonverkið	220.653,97	
f. Bróstsjúkrahúsini	19.906,67	
g. Skúlagrunnurin	45.331,74	
h. Landsbókasavnið og skjalasavnið	296,01	
i. «Smiril»	4.132,85	
k. Studentaskeiðið	2.770,00	
l. Grindagarnið og kavarabúnin	1.090,25	
		1.053.758,75
		2.383.758,75

Skuld:	Kr. oyr.
A. Amtsgrunnurin	800.916,57
B. Kirkjugrunnurin	6.885,98
C. Telefonverkið	24.253,91
D. Bróstsjúkrahúsini	37.203,87
E. Økonomiski grunnurin og studentaskeiðið	6.811,59
F. «Smiril»	39.607,92
	915.679,84
Munur	1.468.078,91
	2.383.758,75

Kirkjurnar, eftirlønargrunnur lærara og einstakir aðrir serstakir grunnur eru ikki roknaðir uppí, eins og skuldin til ríkiskassan viðvíkjandi vørukeypi og ognir vøruhandilsins ikki eru tiknar við.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils.

UPPSKOT

TIL

FÍGGJARSAMTYKT

FYRI

AMTSGRUNNIN

1942

(LAGT FYRI LØGTINGIÐ 1941)

Amts

Inntøkur:

	1939	1940	1942
	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Jarðaskattur	8.500,00	10.200,00	8.500,00
2. Løgtingsskattur	48.900,00	232.500,00	600.000,00
3. Tollur	409.000,00	377.992,17	500.000,00
4. Ríkisstudningur til vegir	61.600,00	43.987,50	100.000,00
5. Skipagjald	10.500,00	4.800,00	5.000,00
6. Handilsloyvir	1.450,00	1.050,00	1.000,00
7. Vinningsbýti		10.000,00	6.000,00
8. Ríkisstudningur	3.000,00	3.000,00	3.000,00
9. Stuttleikaskattur			15.000,00
10. Áliknað kommununum	120.000,00	100.000,00	50.000,00
			1.288.500,00

grunnurin.

Útreiðslur:

		1939	1940	1942
A.	Løgtingskostnaður:	Kr. øyr.	Kr. øyr.	Kr. øyr.
	1. Tingmannaløn etc.	29.000,00	43.400,00	40.000,00
	2. Prentan o. t.	8.600,00	9.200,00	10.000,00
	3. Løgtingshúsið	3.400,00	7.400,00	4.000,00
	4. Skrivstovan	13.200,00	15.300,00	18.000,00
B.	Dóms- og lógreglumál	10.000,00	5.300,00	10.000,00
C.	Valum viðvíkjandi	2.500,00	1.900,00	2.000,00
D.	Sjúkrahús, læknar o. t.:			
	1. Sjúkrahúsini	66.300,00	130.000,00	175.000,00
	2. Bróstsjúkrahúsið	19.300,00	22.700,00	50.000,00
	3. «Naina»	1.000,00	1.000,00	1.000,00
	4. Farsóttir	7.000,00	5.600,00	7.000,00
	5. Ljósmøður	2.100,00	2.300,00	4.500,00
	6. Læknar	4.400,00	5.200,00	5.000,00
	7. Karanteneútreiðslur		150,00	1.000,00
	8. Annað	4.300,00	4.200,00	4.500,00
E.	Ferðaútreiðslur sýslumanna	1.400,00	1.600,00	2.000,00
F.	Skúla- og mentunarmál:			
	1. Læraraløntir		109.000,00	110.000,00
	2. Studningur til skúlabørn	1.400,00	1.400,00	1.400,00
	3. — » amtsbókasavnið	4.400,00	4.900,00	5.060,00
	4. Ferðaútreiðslur skúlabarna		600,00	600,00
	5. Annað	2.300,00	2.000,00	2.000,00
	6. Studningur til læraraskúlanæmingar			1.000,00
G.	Landbúnaðurin:			
	1. Jarðagrunnurin	10.000,00	10.000,00	10.000,00
	2. Búnaðarnevndir	1.900,00	2.250,00	2.500,00
	3. Annað	1.000,00	1.000,00	1.000,00
H.	Fiskivinna	5.000,00	15.000,00	5.000,00
I.	Løgtingsverkfræðingurin	8.000,00	5.500,00	10.000,00
K.	Djóralæknin	2.600,00	2.200,00	2.600,00
L.	Garanti havnalán		1.600,00	12.000,00
M.	«Smiril»	40.400,00	71.400,00	70.000,00
N.	Vegir og havnir	305.600,00	176.400,00	300.000,00
O.	Vegfondin		10.000,00	10.000,00
P.	Einkjubørn		16.500,00	20.000,00
Q.	Til grunnin fyri óarbeiðsførar fiskimenn			10.000,00
R.	Ymist	7.500,00	7.000,00	10.000,00
S.	Landsnevndin til uppdyrkingararbeiði			25.000,00
T.	Landsnevndin til ymisk yrkismál			10.000,00
U.	Til socialhjálp			100.000,00
V.	Rentur	36.500,00	30.800,00	30.000,00
X.	Kreppufyriskipanir (prískontrol, spreingiknøttar o. t.)		10.700,00	25.000,00
Y.	Til økonomiska grunn			50.000,00
Z.	» kirkjugrunu			20.000,00
Æ.	Ítmleikagrunnur Føroya			2.000,00
Ø.	Dýrtíðartillegg til ellisrentunjótarar o. a.			70.000,00
				1.249.160,00
	Munur			39.340,00
				1.288.500,00

Ad. *Inntøkurnar.*

Løgtingsskatturin er ætlaður til 600.000 kr. og tollurin til 500.000 kr. eftir núgaldandi satsum.

Ad. *Útreiðslurnar.*

Bróstsjúkrahúsið 50.000 kr. er ætlað og bróstsjúkrahúsnevndin vil seta fram nærri uppskot.

Ljósmøður 4.500 kr., harav dýrtíðartillegg (tingsins partur 2.000 kr.).

Einkjubørn 20.000 kr. Spurningurin um revisión av lógini er lagdur fyri tingið og studningurin verður at bækka samsvarandi møguligar broytingar.

Tórshavn, august 1941.

Landsnevndin.

UPPSKOT

TIL

FÍGGJARSAMTYKT

FYRI

ØKONOMISKA GRUNN LØGTINGSINS 1942

(LAGT FYRI LØGTINGIÐ 1941)

Skjal nr. 2 — 1941.

Økonomiski

Inntøkur:	Kr. øyr.
1. Grind	500,00
2. Stórhvalaveiða	0,00
3. Av innfluttningsgjaldi	50.000,00
Munur	75,00
	50.575,00

grunnurin.

Útreiðslur:	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Brýr og lendingar		10.000,00
B. Skúlamál:		
1. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	
2. Studentaskeiðið	15.000,00	
3. Skúlabókagrunnurin (5. studningur av fimm-ára játtan)	500,00	
4. Føroya Fólkaháskúli	3.000,00	
5. Læratanámskeið	500,00	
6. Studningur til bygdanæmingar á studenta- og preliminerskeiðinum	5.000,00	
		26.000,00
C. Vísindi, bókmentir o. t.:		
1. J. H. O. Djurhuus	500,00	
2. Varðin	1.000,00	
3. Føroya Forngripafelag	300,00	
4. Skjalasavnið	2.675,00	
5. «Føroya kvæði» (5. studningur av 9-ára játtan)	1.000,00	
6. Studningur til studerandi	1.500,00	
7. Til mentunargrunn	500,00	
		7.475,00
D. Ymist:		
1. Eftirløn til frk. Berg	1.400,00	
2. Honorar til frk. Bærentsen	200,00	
3. Fráhaldsfeløgini	500,00	
4. Barnaheimið	1.000,00	
5. Felagið «Røde Kors»	500,00	
6. Roynd við træplanting	1.000,00	
7. Studningur til handverkarar og jarðabrúkarar at læra og handilsskúlanæmingar	2.000,00	
8. Ítróttasamband Føroya	500,00	
		7.100,00
		50.575,00

Landsnevndin fær heimild at veita dýrtíðartillegg til skjalasavnið eftir somu reglum, sum eru galdandi fyr tænastumenn løgtingsins.

Tórshavn, 18. august 1941.

Landsnevndin.

UPPSKOT

til

fíggjarsamtykt fyri Fátækragrunn Løgtingsins 1942.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
1. Stórhvalagjald	0,00
2. Arvagjald	6.000,00
3. Gjøld fyri handilsloyvi	1.000,00
4. Sektir	1.000,00
	8.000,00

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Alimentatiónspeningur o. t.	2.000,00
B. Studningur til søknirnar	6.000,00
	8.000,00

Tórshavn, august 1941.

Landsnevndin.

UPPSKOT

til

figgjarsamtykt fyri Kirkjugrunn Løgtingsins 1942.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
1. Endurgjald fyri tíggjunda	7.800,00
2. Av innfluttningsgjaldi	20.000,00
3. Stórhvalagjald	0,00
	27.800,00

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Vanligar umvølingar	10.000,00
B. Kirkjugarðar	5.000,00
C. Prestafluttningur	2.400,00
D. Ymist	1.000,00
E. Rentur og avdráttur av láni til Hvalbiar kirkju	700,00
Munur	8.700,00
	27.800,00

Tingið hevur játtað til at klæða kirkjuna í Klakksvík við jarni 1500 kr.

Í 1939 er játtað til kirkju í Hovi 8.000 kr., harav er goldið 5132 kr. 98 oyr., og í 1940 játtað eykastudning 2000 kr.

Eftir løgtingssamtykt 1940 veitir grunnurin sum fyribils lán til trúboðarar 7200 kr.

Tórshavn, august 1941.

Landsnevndin.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' og Færøernes Tuberkulosestations Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Januar 1940 til 31. December 1940.

Ved Overlæge *Vilh. Magnussen.*

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset....	51	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	64	—
I Aarets Løb udskreves	66	—
Tilbage ved Aarets Slutning	49	—

De 66 Patienter fordeler sig saaledes:

1) Efter Hjemsted:

Akrar	1	Oyrabakki	1
Eiði	4	Porkeri	1
Gjógv	2	Rituvík	1
Haldórsvík	1	Skopun	1
Hósvík	1	Skúvoy	5
Húsavík	1	Strendur	1
Kirkja	2	Sunnbøur	1
Klakksvík	5	Syðragøta	1
Kollafjørður	1	Sørvágur	5
Kunoy	2	Toftir	1
Lambi	1	Tórshavn	9
Lopra	1	Tvøroyri	1
Miðvágur	4	Vágur	2
Mikines	2	Vestmanna	4
Oyndarfjørður	1	Viðareiði	3

2) Efter Alder:

Fra 5 Aar til 9 Aar	1	Patienter
— 10 — » 14 —	6	—
— 15 — » 19 —	11	—
— 20 — » 24 —	14	—
— 25 — » 29 —	13	—
— 30 — » 39 —	11	—
— 40 — » 49 —	7	—
— 50 — » 59 —	2	—
— 60 — » 69 —	1	—

3) Efter Køn: Mandlige ..... 41 Patienter
Kvindelige ..... 25 —

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.	40	Patienter
	TB i Ventrikelskyllevandet	2	—
Lukket, aktiv Tub. pulm.	15	—
Inaktiv Tub. pulm.	1	—
Pleuritis exsudativa	15	—

Komplikationer:

Achylia gastrica	5	Nefritis chron.	1
Anæmia	2	Panaritium	1
Ascites	1	Pleuritis exsudativa	5
Cancer abdominis	1	Salpingitis tub.	1
Enteritis tub.	4	Spondylitis tub.	1
Glukosuria	1	Tub. manus	1
Hernia inguinalis	1	Tub. urogenitalis	1
Hæmoptysis	6	Ulcus cruris	1
Laryngitis tub.	7		

Resultater:

Tilsyneladende helbredet	7	Uforandret	6
Betydeligt bedret	21	Forværret	2
Bedret	18	Døde	12

Særlige Behandlingsmaader:

Pneumothorax artificialis er anlagt og videreført hos 15 af de udskrevne Patienter.

22 Patienter er behandlet ambulant med Pneumothorax.

Der er givet Lysbehandling til 7 Patienter.

2 af de udskrevne Patienter er behandlet med Thoracoplastik.

Overflyttede Patienter:

Til Dronning Alexandrines Hospital overflyttedes 4 Patienter.

Til dette Hospitals Tuberkuloseafdeling overflyttedes 3 Patienter.

Der er foretaget 128 Røntgenfotograferinger og 777 Røntgengennemlysninger. (Tuberkulosestationen ikke medregnet.)

Færøernes Tuberkulosestation 1940.

Arbejdet ved Tuberkulosestationen er i Aar faldet i 2 Dele, nemlig
1) de daglige Konsultationer ligesom tidligere Aar og
2) Undersøgelser af Fiskerne.

Ved de daglige Konsultationer ved Tuberkulosestationen undersøgtes 367 ikke tidligere undersøgte Personer.
Disse fordeler sig saaledes:

Mænd: 116. Kvinder: 180. Børn: 71.

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.	10	Primærkompleks (forkalket)	3
Lukket, aktiv Tub. pulm.	22		
Tub. pulm. inactiva	16	Bronchitis	14
Pleuritis exsudativa	16	Infiltratio pulm. non tub.	1
Adenitis bronchiale tub.	21	Pleuritis exsudativa non tub.	1
Erythema nodosum	1	Empyem. pleuræ sequel	1
Conjunctivitis phlyctænularis	1	Asthma bronchiale	1
Pleurit. exsud. sequel	19	Ingen Forandringer	377

Af disse 367 Personer indlagdes de 33 paa Sanatorium eller Hospital.

Undersøgelse af Fiskerne.

Loven om tvungen Undersøgelse af Fiskerne med Henblik paa Tuberkulose er fra Nov. 1939. Der blev straks sat i Gang Tuberkulinundersøgelser paa Bygderne for at faa saa mange Fiskere tuberkulinprøvet som muligt, inden de egentlige Undersøgelser begyndte i Foraaret 1940. Tuberkulinundersøgelserne stod paa i December 1939 til April 1940. Enkelte Bygder blev ikke undersøgt. Tuberkulinundersøgelserne var frivillige. En Del Fiskere gav ikke Møde, da de allerede var taget paa Vinterfiskeri med Trawlerne.

Den egentlige Undersøgelse foregik i Foraaret og Sommeren 1940. Undersøgelserne foretoges ved Tuberkulosestationen ved Sanatoriet og bestod i Røntgengennemlysning med Blodsænkningsprøve, evt. Fotografering og Stethoskopi. De fleste Undersøgelser fandt Sted fra Midten

af April til Midten af Juni Maaned. Undersøgelserne gik glat uden Ventetid for Skibene. Det største Antal Undersøgelser paa en Dag var 180.

Der undersøgtes ialt 3267 færøske Fiskere samt 50 norske Sømænd.

Resultater af Tuberkulinundersøgelserne.

Af de de 3267 Fiskere var de 2895 (= 88,6 %) tuberkulinprøvet.
Af de de 2895 Fiskere var de 1533 (= 53 %) tuberkulinpositive.

Aldersfordelingen var følgende:

Alder	positive	negative	ikke tuberkulinprøvet
Under 15 Aar	2	16	1
15—19 »	111 (= 21,1 %)	415	19
20—24 »	261 (= 43,8 %)	335	57
25—29 »	280 (= 54,2 %)	237	57
30—34 »	241 (= 61,5 %)	151	48
35—39 »	195 (= 70,1 %)	83	52
40—44 »	196 (= 80 %)	49	44
45—49 »	112 (= 78,9 %)	30	34
50—54 »	73 (= 81,1 %)	17	22
55—59 »	42 (= 62,7 %)	25	18
60—64 »	19	4	14
65—69 »			6
70—74 »	1		

Resultaterne af den egentlige Undersøgelse.

Diagnoser.

Aaben Tub. pulm.	8	Empyem. pleuræ sequel	2
Lukket, aktiv Tub. pulm.	5	Morbus cordis	1
Inaktiv Tub. pulm.	34	Infiltratio pulmonis non tub.	2
Pleuritis exsudativa	3	Corpora aliena pulmonis (Hagl)	1
Pleurit. exsudativ. sequel	112	Ingen Forandring	3049
Primærkompleks (forkalket)	54		

Hos de 6 af Patienterne med aaben Tub. pulm. paavistes TB i Expectoratet ved direkte Mikroskopi ved første Undersøgelse af Expectoratet, hos de 2 andre paavistes TB først senere under Sanatorieopholdet, ogsaa ved direkte Mikroskopi af Expectoratet. Den ene af disse havde tillige exsudativ Pleuritis. Disse 8 Fiskere var med 8 forskellige Skibe. De blev alle indlagt paa Tuberkuloseanstalt straks. Foruden disse 8 Fiskere tilbageholdtes 6 andre med saa svære Infiltrationer i Lungerne, at man kunde vente, at de blev aabne i Løbet af Sæsonen. 3 af disse var kontrolleret ved Tuberkulosestationen tidligere og havde nu friske Infiltrationer i Lungerne.

Af 3267 Fiskere viste det sig, at 1043 var undersøgt tidligere ved Tuberkulosestationen.

Samlet Oversigt.

Antal Konsultationer	4551	
Antal Røntgengennemlysng.	4551	
Antal Røntgenfotograferinger	59	
Antal Blodsænkninger	4419	
Antal Expectoratundersøgelser	81	Af disse indeholdt de 11 TB.

22 Patienter behandledes ambulant med Pneumothorax.

For Dyrlægen undersøgtes en Del Mælkeprøver for TB, alle negative.

Udgifterne ved Fotografering afholdtes af «Føroya felag móti tuberklasjúku».

Der er i 1940 døde 24 Personer af Tuberkulose, heraf er 20 døde af Lungetuberkulose, 4 af extrapulmonal Tuberkulose.

Der er i 1940 anmeldt 32 nye Tilfælde af aaben Lungetuberkulose og 55 Tilfælde af lukket Tuberkulose.

Økonomisk Oversigt

ved Lagtingskontoret.

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været 20529.
Aarets Middelbelægning har været 56,09.
Overbelægning 1497 Dage.

Regnskab for Driften 1940.

Indtægt:

	1939 Kr. Ø.	Budget 1940 Kr. Ø.	1940 Kr. Ø.
A. Betaling for Patienter	19.658,00	20.440,00	20,529,00
B. Statskassens Tilskud	56.940,00	56.940,00	56.797,00
C. Have, Anlæg og Husdyr		2.000,00	2.934,15
D. Ambulante Røntgenfotograferinger	385,00	700,00	310,00
E. Refusioner af Begravelsesudgifter	713,00		892,50
F. Forskellige Indtægter	213,46		445,50
G. Underskud	21.183,42	18.040,00	35.464,31
	99.092,88	98.120,00	117.372,46

Udgift:

	1939 Kr. Ø.	Budget 1940 Kr. Ø.	1940 Kr. Ø.
1. Lønninger	18.647,86	20.120,00	21.195,11
2. Forplejningen	40.831,74	40.000,00	51.850,80
3. Brændsel og Belysning	19.258,79	16.000,00	22.781,57
4. Have og Husdyr	+ 203,30	1.600,00	1.393,43
5. Medicin	3.106,83	3.400,00	2.973,33
6. Bygninger	4.015,12	6.000,00	6.373,02
7. Inventar og Maskiner	4.192,52	2.200,00	3.396,86
8. Ambulant Røntgen	996,27	1.500,00	380,00
9. Vask og Rengøring	3.687,07	3.700,00	3.526,23
10. Forsikring og Afgifter	1.190,50	1.300,00	1.012,01
11. Kontorhold	1.028,12	1.000,00	841,27
12. Losning og Kørsel	714,98	500,00	686,25
13. Forskellige Udgifter	1.626,38	800,00	962,58
	99.092,88	98.120,00	117.372,46

Beholdning og Gæld.

		31. Dec. 1939 Kr. Ø.	31. Dec. 1940 Kr. Ø.
Beholdning:	1. Restancer for Patienter	16.730,72	18.891,42
	— „ amb. Røntgen	50,00	90,00
	— „ Begravelsesomk.	694,25	925,25
	2. Statskas. Tilskud for Okt. Kv.	14.352,00	
		31.826,97	19.906,67
Gæld:	Til Færø Amts Repartitionsfond	34.843,28	37.203,87

Bemærkninger ad Udgiftskonti.

ad Konto 1. Lønninger:

Løn til 1 Overlæge	3.816,66
— „ 1 Reservelæge	2.000,00
— „ 1 Oversygeplejerske	1.899,49
„ „ 2 Sygeplejersker	3.355,90
— „ 1 Økonoma	1.710,00
— „ 1 Portør	2.493,32
— „ 1 Inspektør	150,00
Pigelønninger og Medhjælp	3.148,00
Afløsning (Ferie og Sygdom)	1.079,04
Befordringsgodtgørelse til Reservelægen	100,00
Sanatoriets Bidrag til Pensionsfonden	712,50
Revision	120,00
Forskelligt	610,20
	21.195,11

ad Konto 2. Forplejningen:

Udgiften har været	51.850,80

Forplejningen har kostet Kr. 2,53 pr. Sygedag (sidste Aar Kr. 2,08)
— „ — Kr. 2,08 pr. Kostdag (sidste Aar Kr. 1,70)

ad Konto 3. Brændsel og Belysning:

206890 kg Kul	12.072,45
1642 hl Cokes	6.916,80
Elektricitet til Belysning	1.433,08
— „ teknisk Brug	161,46
Forskelligt	2.197,78
	22.781,57

ad Konto 7. Inventar:

Nyanskaffelser	3.099,26
Reparationer	297,60
	3.396,86

ad Konto 9. Vask og Rengøring:

Sæbe, Soda, Skurepulver m. m.	1.726,23
Vask af Tøj	1.800,00
	3.526,23

ad Konto 10. Forsikring og Afgifter:

Brandforsikring	890,01
Ulykkesforsikring	122,00
	1.012,01

ad Konto 11. Kontorhold:

Annoncer, Kontorrekvisitter m. m.	140,94
Telefonsamtaler og Telegrammer	69,23
Telefonabonnement	631,10
	841,27

Til de øvrige Konti ingen Bemærkning.

H. M. JACOBSENS BOGTRYKKERI
ACCIDENSTRYKKERI, THORSHAVN

Frágreiðsla

um

raksturin av telefonverki Føroya Løgtings fyri árið 1940.

1. Ymisk brek.

a. *Landlinjurnar.*

Klaki gjørdi nakað brot á linjur í Suðuroy og Sandoy 14.--15. mars 1940. Fyrri partur av vetrinum 1940—41 út móti hálvum januar var kavaleysur. Um miðjan mánaðin legðist nógvur kavi, og var seinni parturin av vetrinum ógvuliga kavamikil, men maksamur. Veðurlagið gjørdi í mínsta lagi skaða á linjurnar á hesum vetri.

b. *Sjókaðalarnir.*

Av tí at tann sjókaðal, sum keypslag var gjørt um, og sum ætlaður var at koma higar í januar, ikki var liðugur at senda frá Store Nordiske Kabel- og Traadfabriker, København, innan 9. apríl 1940, var ikki hugsingur um at fara undir at fáa kaðalsambandið við Hest og Sandoy aftur í lag. Størsti partur av tí o. u. 2 km langa afturgjørda kaðalinum gekk til ábót á syðra kaðalin í Kallsoyarfirði og norðara kaðalin í Vestmannasundi, so vit nú hava eftirliggjandi bert o. u. 600 m einlinjaðan og o. u. 800 m tvílinjaðan kaðal, og er tað heldur hættisligt at fara undir vetur við so litlum sjókaðali á goymslu.

2. Høvuðseftirsýni.

Høvuðseftirsýni av linjunum fór fram ymsar staðir, m. a. í Suðuroy, Sandoy og norðari parti av Streymoy.

Tilfar mátti nú verða spart mest gjørligt, av tí at trupult kundi væntast at verða at fáa úr Onglandi.

3. Nýbygging.

Nýggj linja var gjørd millum Miðvágs og Sørvágs. Millum Sandavágs og Sørvágs eru nú tvær linjur.

Eisini skal verða skilað til, at telefonverkið í januar—februar 1941 hevur lagt nýggja linju frá Tórshavn yvir Strendur til Toftir, sum einans steudur til nýtslu fyri bretsku hermaktina. Linjan er førd fram við douplering av sjókaðalum. Í apríl mánað 1941 fekk Kallsoy egna linju til Klakksvíkar eisini við douplering.

Tær nýggju telefonirnar, bretska hermaktin hevur fingið, hava kravt størsta partin av tí tilfarið, vit høvdu á goymslu, av okkum.

4. Støðir, telefonfelagar og telefonlinjur.

Um áramótið 1940--41 hevði telefonverkið 99 listaførandi støðir. Av ikki listaførandi støðum vóru 4 [Gjógvin, Hattavik, Skælingur og Syðradalur (S)], og umframt vóru 4 samtalustøðir (Kalbaksbotnur, Nesvík, Saltnes og Kolbeinagjógv). Av støðum, sum bert vóru radiostøðir, vóru við árs enda 5 (Fugloy, Nólsoy, Skúvoy, Hestur og Koltur). Umframt var radiostøð á Viðareiði, í Tórshavn, í Skopun og á Sandi, harumframt Dímun, sum er at rokna sum telefonfelagi av Sandi. Telefonstøðin í Tórshavn hevur eisini radiosamband við vitarnar á Mykinesi og Borðuni, sum annars verða roknaðir til telefonstøðir (í Mykinesi tó sjálv bygdin gjøgnum linju).

Við árs byrjan vóru 801 telefonfelagar við 970 apparatum og við árs enda 895 telefonfelagar við 1087 apparatum, 118 telefonfelagar vóru komnir aftrat og 24 fráfarnir.

Talið av telefonfeløgum við árs enda soleiðis sundurbýtt støðanna millum:

Ánirnar	1	Leynar	1	Skáli	3
Árnafjørður	1	Lopra	1	Skopun	2
Bøur	2	Lorvík	3	Strendur	15
Eiði	7	Miðvágur	12	Streymnes	1
Fámjin	1	Nes	1	Stykkið	1
Froðbøur	1	Norðdepil	1	Sunnbøur	3
Fuglafjørður	24	Norðradalur	3	Svínoy	2
Gjógv	2	Norðragøta	1	Syðradalur (K)	1
Haldórsvík	4	Norðskáli	1	Syðrugøta	9
Hósvík	1	Oyndarfjørður	2	Søldarfjørður	2
Hov	2	Oyrareingir	2	Sørvágur	14
Húsavík	1	Oyri	1	Todnes	5
Hvalbøur	7	Porkeri	3	Toftir	12
Hvalvík	2	Rituvík	2	Tórshavn	430
Hvannasund	1	Saltangará	7	Tvøroyri	76
Kaldbak	2	Sandavágur	6	Vágur	57
Kirkjubøur	2	Sandur	12	Velbastaður	1
Klakksvík	96	Selatrað	1	Vestmanna	28
Kvívík	6	Signabøur	1	Viðaraiði	5
Lambi	1	Skálavík	3		

Longdin av telefonlinjum var:

Linjur millum bygda:	570,0 km	tvíleiðara landlinjur.
	128,5 km	einleiðara landlinjur.
	32,9 km	tvíleiðara sjókaðal.
	4,9 km	einleiðara sjókaðal.
Innanbýggjalinjur:	320,0 km	tvíleiðara luftlinjur.
	290,0 km	tvíleiðara jarðkaðal.

5. Raksturin.

Inntøkan av telefonfelagagjaldi hevur verið kr. 68.744,00 móti kr. 64.167,00 í 1939. Tað er ein framgongd uppá kr. 4.577,00 móti eini framgongd uppá kr. 2.757,00 frá 1938 til 1939.

Tað eru førdar 233,190 gjaldsamtalur móti 204,800 í 1939. Tað er ein framgongd uppá 28,390.

Inntøkan av samtalum hevur verið kr. 102.470,00 móti kr. 86.290,00 í 1939 ella ein framgongd uppá kr. 16.180,00. Meðalinntøksn av hvørji samtalu hevur verið o. u. 43,9 oyru móti 42,2 oyru í 1939.

Í árinum 1940 eru send 14512 telefontelegramm móti 11272 í 1939. Tað er ein framgongd uppá 3240.

Inntøkan av telefontelegrammum var kr. 17.347,00 móti kr. 12.624,00 í 1939. Tað er ein framgongd uppá kr. 4.723,00 móti kr. 980 frá 1938 til 1939. Meðalinntøkan av hvørjum telegrammi var 120 oyru móti 112 oyrum í 1939.

Inntøkan av telegrammum var kr. 8.035,00 móti kr. 7.583,00 í 1939. Tað er ein framgongd uppá kr. 452,00 móti kr. 942,00 frá 1938 til 1939.

Ymsar inntøkur eru kr. 8.586,00 móti kr. 9.823,00 í 1939. Tað er ein afturgongd uppá kr. 1237,00 móti eini afturgongd uppá kr. 5.288,00 frá 1938 til 1939.

Øll ársinntøkan í 1940 er kr. 227.833,59 móti kr. 199.428,84 í 1939, t. v. s. hon er vaksin við o. u. 14,2 %.

Útreiðslurnar í 1940 eru:

Rakstrarútreiðslur (stjórnarútreiðslur, rakstur støðanna, umvøling, ymsar útreiðslur og ótøkar eftirstøður	kr. 160.034,78
Renta og avdráttur	— 23.337,63
	kr. 183.372,41
Nýbygging	— 2.903,81
	kr. 186.276,22

Ágóðin á roknskapinum er so statt kr. 41.557,00. Hetta er tað talið, verksins peningaognir eru vaksnar við í 1940. Taka vit nýbyggingarútreiðslurnar frá, skuldi raksturin hava givið ágóðan kr. 44.461,00.

Av tí at verkið ikki hevur fingið keypt tað tilfar, tað hevur ynskt at keypa í 1940, er alt telefontilfar minkað nógv á verksins goymslum í hesum ári, og vísir peningaágóðin ein ovgóðan figgjarstand, av tí at goymsluvørurnar ikki eru roknaðar uppí hvørki nú ella frammanundan.

Verksins lánskuld var við árs byrjan kr. 13.243,88 og við árs enda kr. 0,00. Verkið hevur hildið tað vera rættast at kvitta alla lánskuld beinan vegiu, hóast lántreytirnar ikki áløgdu tað.

Verksins útreiðslur verða skjótt vaksandi við tað at bæði tilfarsprísir og lønir eru gingin nógv upp. Tá nóg mikið tilfar fæst aftur, vil t. d. keyp av sjókaðali kosta nógvan pening.

Tórshavn, 1. januar 1941.

Louis Zachariasen.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils.

Nevndarálit

í

løgtingsmáli nr. XIV—8/1941:

Fíggjarviðurskifti og dýrtíðarskipanir.

Rit frá valutamiðstøðini 5/8 41.

Í riti av 5. august 1941 hevur valutamiðstøðin gjørt løgtinginum kunnugt, at bretski konsulin í einum memorandum til miðstøðina hevur gjørt vart við, at hitt bretska fíggjarmálaráðið er av teirri áskoðan, at ein inflasjón av álvarsligum lyndi er ikki at koma uttanum hjá Føroyum, uttan so er, at gjørdar verða fyriskipanir til verju móti henni. Skotið verður til *at* skerpa rationeringina, *at* hava eina gjølla príseftirænsan, *at* økja um skattingina og sparsemi í samband við ta inngyrðing av eksportstørlinginum, sum longu fer fram.

Hitt bretska fíggjarmálaráðið og Bank of England hava harafturat hildið tað verið ynskiligt, at fíggjarætlan ríkisins fyri Føroyar og fíggjarætlan løgtingsins verða arbeiddar saman til eina fíggjarætlan. Hildið verður, at tað møguliga ikki altíð gerst hjá amtinum at fáa veitt til vega tey neyðturvullgu lán til rímiliga rentu, fyri at kunna rinda útreiðslur ríkisins.

Hitt bretska fíggjarmálaráðið hevur tó í samband við hesa útsøgn sagt, at hetta seinasta kortini er ein innlendis-føroyskur spurningur, sum bretska stýrið ikki leggur seg uppí, so leingi sum ikki talan er um hjá tí at læna amtinum pening.

Valutamiðstøðin, sum hevur viðgjørt bretska fíggjarmálaráðsins memorandum, sigur seg at vera samd í tí, at tað er vandi til staðar fyri eini álvarsligari inflasjón í Føroyum, og heldur, at henda inflasjónin longu er komin.

Hin hjá einum parti av íbúgvarunum økta og hjá einum øðrum parti hellt sterkt økta keypikraft verður bildin at bera við sær eina ónáttúrliga príshækkan, táið trongt er um atgongdina til fría innførslu. Hartil verður lagt, at seðilumlopið er vaksið frá 2,4 milliónum á heysti 1940 til yvir 5 milliónir í juli 1941, altso meira enn príshækkanin ger rímiligt, og tá so atgongdin til keyp av einum hópi av vørum samstundis er nógv trongd, vil fólksins økta keypikraft og henda hjá fólkinum økta seðilmongd bera við sær, at menn royna at keypa ta vøru, sum er til fals, uttan inun til, um hon verunliga er verd peningin, sum verður latin fyri haua. Tá ið soleiðis mongdin

av peningi, t. v. s. keypikraftin er størri enn vanligt, meðan nøgdin av vørum, serliga tær vørur, sum verða nýttar til nýskapanir, verða minni enn vanligt, ber tað við sær, heldur valutamiðstøðin, ring prísviðurskiftl, og er tað til stóran skaða ikki hert tyri tann partin av fólkinum, sum ikki hevur finglð keypikraft sína økta í mun til príshækkanina, men eisini fyri hella tað føroyska samfelagið, tá ið prísirnir fara niður aftur.

Valutamiðstøðin hevur hugsað um, hvat ið er at gera mótl hesi inflasjón, og mælir til, at tikin verða til viðgerðar tey av amtinum í ritinum av 22. oktober til løgtingsins flokksformenn framsettu uppskot:

1) Eina kraftiga príseftiræansan,
2) Tvungnan valdgerðardóm í arbeiðsósemjum uttan automatiska lønjavnan eftir prístalinum, og
3) Eina kraftiga skatting av øllum eykainntøkum.

Valutamiðstøðin viðmælir eisini, at tilætlanir um eitt løgtingslán til avloysan av láni ríkiskassans til voruhandilin verða framdar, fyri at hitt føroyska fólkið harvið skal fáa betri atgongu til rimiliga rentu av teirra uppsparda peningi. Verður skotið til umhugsunar at ganga longri og at fáa lán í Føroyum eisini til at loysa út øll løgtingsins og kommununna uttanoyggjalán. Tílík lán, heldur valutamiðstøðin, vilja eggja fólkið til uppsparing, ið vil vera til gagns fyri oyggjarnar, tá ið tíðirnar falla aftur í vanligt lag, og tað vil binda ein part av tí peningi, sum annars, ið fall hann verður friur, vil virka at príshækkan.

Sagt verður, at tað er gjørt monnum kunnugt, at tað er møguligt at nýta hin bundna sterlingin til at seta í bretsk virðisskjøl.

Rit frá Foroya arbeiðsmannafelagi $^{26}/_{10}$—41.

Føroya arbeiðsmannafelag hevur í riti av 26. august 1941 vent sær til tingið við áheitan um fyriskipanir móti teim ræðuligu prísum bæði á innlendskum og útlendskum vørum. Hildið verður fram, at henda príshækkan serliga hevur rakt arbeiðarastættin, av tí at meginútreiðslurnar hjá arbeiðarunum liggja meiri í keypi av neyðsynjarvørum enn hjá ríkmannunum, hvørs meginútreiðslur ofta liggja aðrastaðni heldur enn í neyðsynjarvørum. Sagt verður, at ríkmaðurin kann veita sær dýrtíðarviðbót við at spara um luksusbrúkið, meðan arbeiðararnir einans kunnu fáa viðbót fyri dýrtíðina við at prísirnir á neyðsynjarvørunum verða hildnir niðri, ella við at arbeiðsløninni verður hækkað samsvarandi voruprísirnar. Vístverður kortini á, at ein lønhækkan ikki altið gevur ta neyðturvuligu viðbót fyri dýrtíðina, av tí at arbeiðsgevararnir í kríggstíð náttúrliga hava hug at minnka um arbeiðið, og ofta má arbeiðið steðga vegna tilfarstrot. Tá hetta hendir, er tað skilligt, at ein lønhækkan á pappírinum dugnar arbeiðarunum einki. Hann situr — uttan at kunna minnka kravið at fáa neyðsynjarvørur — eftir við arbeiðsloysinum. Felagið søkir tí um, at hitt almenna má leggja alla orkuna á at veita arbeiðarastættinum ta hjálp og verud, sum yvirhovur er møguligt at veita til vega, og skjýtur til, at løgtingið setur mest møguligt av almennum arbeiðum í verk, veitir arbeiðarunum tryggjan fyri, at teir í øllum arbeiðum bæði hjá tí almenna og privata fáa fulla viðbót fyri dýrtíðina, og biðjur felagið um, at at hitt almenna ikki longur gevur undirløn við at meta arbeiðskostnaðin út frá eini grundløn uppá 70 oyru um tíman, men letur kostnaðin av almennum arbeiðum rokna út við eini grundløn, sum í hvussu er ikki liggur niðanfyri meðallønina hjá limunum í Føroya arbeiðarafelag. Mælt verður til, at settur

verður ein stovni, sum fær makt og skyldu at fastseta prísirnar á øllum neyðsynjarvørum (matvørum, slitklædnavørum og brenni). Føroya arbeiðarafelag ynskir at verða umboðað í hesum prísásetingarstovna.

Rit frá amtmanninum $^{30}/_{8}$ og $^{22}/_{9}$—41.

Í riti av 30. august boðar amtmaðurin frá, at hann fer til Onglands, og biður hann um at fáa høvi, tá hann kemur aftur, at bera fram hugsan sína um brævið frá valutamiðstøðini av 6. august, eins og um, hvussu hann heldur skattingin eigur at fara fram í 1942.

Afturkomin úr Onglandi sendir amtmaðurin tinginum eitt bræv, dagssett 22. september. Hann vísir har á, at hann yvirfyri formonnunum fyri løgtingsflokkarnar hevur varskógvað viðvikjandi inflasjónini og boðið sær at útarbeiða neyðturvulig uppskot til fyribyrgjan av henni. Víst verður á, hvussu prishækkanin er farin fram frá 1. juli 1939 til 1. juli 1941, har prístalið sýnir eina vaksan frá 100 til 165. Tikið verður eisini til, hvussu seðilmongdin er vaksin frá 2,4 mill. til 5,6 mill., tá brævið varð skrivað.

Sagt verður frá, at Føroya útfluttningsyvirskot í tíðarskeiðinum frá apríl mánaða 1940 til august mánaða 1941 er um 20 mill. kr. 15 mill. av hesum eru vorðnar vinnulívinum tøkar í donskum krónum, við tað at ríkið hevur yvirtikið um 675.000 £ við samsvarandi skyldu í donskum krónum. Tær 5 milli. standa eftir til at veksla so við og við.

Hildið verður fram, at hetta stóra fluttningsyvirskot hevur eisini gjørt tað møguligt at avdraga í stórum muni tær skuldir, sum fiskivinnan var komin í, og samstundis økt um innskotið í bankum og sparikossum.

Eins og valutamiðstøðin heldir amtið, at hesin mikli peningur, sum ein partur av fólkinum hevur vunnið, hevur viðført eina ónáttúrliga prishækkan, serliga av tí, at innfluttningurin er trongdur í stórum. Henda prishækkan hevur ikki bara verið á innfluttum vørum, men eisini á heimavørum okkara, og heldur amtið, at hon bert kann fyribyrgjast og mótarbeiðast við fyriskipanum, sum vikna um keypikraftina hjá tjøldini, og sum beinleiðis miða ímóti at halda prísirnar niðri. Amtið heldur, at ein meira munandi príseftiransan enn tann, vit hava, er neyðug, og skjýtur uppá at umskipa núsitandi príseftiransingarráð og geva tí meira myndugleika.

Skotið verður til, at tað skal hava heimild til at áseta „prísstop" viðvíkjandi ynsum vørum, eins og skipað er fyri í hinum partinum av kongarríkinum. Um hetta og annað heldur amtið, at samráðst má verða við prískontrolráðið og umboðsmenn fyri handilin eins og við fútan. Heldur amtið tað avgjørt vera neyðugt at fáa eina tílíka hvassari príseftiransan, fyri at tann parturin av fólkinum, sum ikki hevur fingið lut í ríkidøminum, kann fáa neyðsynjarvørur til rímiligan pris.

Viðvíkjandi prístallinum, útroknað hvørt fjórðingsár, og almenlýsingini av tí heldur amtið, at tað er neyðugt, at hetta heldur uppat. Tí, verður sagt, tað er eingin ivi um, at tey tíðigu og vaksandi prístøllni hava í sær sjálvum eina ógvuliga skaðiliga ávirkan á prísútviklingini við tað, at hildið verður, at tað vaksandi prístalið beinleiðis eggjar teim handlandi til prishækkan, sjálvtum henda prishækkan ikki er neyðug av hægri útreiðslum, og ger hetta altso, at mótstøða fólksins mótí prishækkanini viknar. Hildið verður, at tá alt dýrkar, mugu eisini vørurnar dýrka. Eisini viðvíkjandi løningsspurninginum heldur amtið, at prístalið er skaðiligt. Tað er neyðugt, fyri at hava tak á prísútviklinginum, at eisini arbeiðaranna og funktioneranna keypikraft verður skorin niður undir núverandi viðurskiftum, sjálvt um krøv teirra um at fáa fulla viðbót fyri tær øktu útreiðslurnar til lívið ikki kunnu sigast annað enn at

vera rættvísar. Amtið meinar, at við undantak av teim ringast stillaðu í samfelagnum hevur eingin krav uppá við hægri lønum at kunna vera við at hava ta somu keypikraft sum áður, og serliga heldur amtið tað vera skeivt, um keypikraftin verður økt. Amtið meinar, at tað er eingin vegur uttanum bann móti verkfalli og verkbandi, og skotið verður til, at innføra tvungna valdgerðaravgerð í øllum lønósemjum. Víst verður á, at menn hava gingið henda veg í hinum partinum av kongarikinum.

Amtið heldur, at tað vil gagna málinum, at førdar verða samráðingar um, hvussu ein valdgerðarstovnur skal skipast, og sigur amtið seg altíð at vera fúst til slíka samráðing.

Hildið verður fram, at um løgtingið skuldi móti amtsins vón hildið fast við fjórðungsárliga prístalinum og ikki ynskt at forða eini automatiskari hækkan av arbeiðslønum og øðrum lønum, ið stendst av tí fjórðungsárliga prístalinum, er amtið í stórum ivi um framvegis at vera við at útarbeiða og almengera prístalið, av tí at amtið heldur seg hervið átaka sær ábyrgd fyri eini fyriskipan, sum eftir tess ætlan beinleiðis er skaðilig.

Amtið skjýtur til, at roynt verður við áleggjan av stórum skattum at taka burt nakað av teirri keypikraft hjá fólkgvarunum, sum eftir tess meining hava inntøkur, sum liggja omanfyri eitt hóskandi minstastig. Principielt heldur amtið uppá skatting av eykainntøku, tá ið hon liggur omanfyri eina hóskandi hædd.

Sagt verður, at teir persónar, sum ikki hava fingið teirra inntøkur hækkaðar samsvarandi prishækkanina, hava verunliga minni skattaevni enn áður, og heldur amtið, at hesir ikki eiga at fáa økt um skattin, meðan hinir, sum hava fingið inntøkur sínar øktar í stórum, eiga at verða skattaðir fyri at minnka um teirra avlopskeypikraft. Amtið mælir til, at tingið undir síni viðgerð av skattamálinum tekur upp aftur tað uppskot um meirainntøkuskatt, sum tað viðgjørdi ífjør.

Amtið ger viðmerkingar til tann verunleika, at ríkiskassin nú undir kríggstíðini ikki hevur fingið inntøkur sínar øktar í Føroyum, meðan løgtingið hevur haft høvi til at kunna troyta tey øktu skattaevnini meira enn samsvarandi tingsins bráfengis øking av útreiðslunum, og hóast, at løgtingið soleiðis eftir amtsins ætlan ikki sjálvt beinleiðis treingir til meira inntøku, ræður amtið kortini til eina sterka eykaskatting sum lið í stríðnum móti inflasjónini.

Amtið heldur eisini, at tað er beint nú at troyta skattaevnini fyri at økja um amtsgrunnsins fíggjarstyrki at taka ímóti teim ringu tíðunum, tá tær koma. Heldur amtið, at tað er ikki órimiligt, at tingið, so leingi tess fíggjarligu viðurskifti gera tað møguligt, á ein ella annan hátt letur ríkiskassan fáa lut í tí beinleiðis skattinum ella á annan hátt lættir um ríkiskassans útreiðslur í Føroyum, men tað sigur seg ikki vilja seta fram eitt beinleiðis uppskot um hetta. Ynskt verður tó, at tingið tekur spurningin til umhugsunar og samráðingar við amtið.

Rit frá bretska konsulinum 30/9 41.

Amtið hevur í riti av 1. oktober 1941 sent tinginum eitt avrit av skrivi frá bretska konsulinum, dagssett 30. september í ár. Í hesum skrivi sigur konsulin bretsku ríkisstjórnarinnar vegna, at bretska stýrið fegið hevur ásannað, at amtið hevur í kvittanum at seta fram uppskot til fyriskipanir móti inflasjón. Bretska stýrið skilir, at uppskotini snúgva seg um økjan av skattinum, ein eykaeggjan til uppsparan, rationering og strangari eftirlit við vøruprísunum.

Bretska stýrið altrar sog ikki við at siga tað sum sína ætlan, at slíkar fyriskipanir eiga at vera settar í gildi struks og røkka so langt, sum neyðugt er fyri at gjøgnumføra eina skilagóða festan av prísstøðuni. Menn hava ásannað, sigur bretska stjórnin, at inflasjón hóttar samfelagsins fíggjarliga lív, mókar burt so við og við lívsmegina, ger ein part av fólkinum arman til frama fyri aðrar, oyðileggur kredittin og álitið í handilslívinum og hevur ta álvarsamastu ávirkan á ta socialu javnvágina. Bretska stýrið biðjur amtmannin um at gera løgtingið og hitt almenna vart við hesa støðu stýrisins.

Rit frá Havnar arbeiðsmannafelag $^{2}/_{10}$—41.

Havnar arbeiðsmannafeleg hevur í riti av 2. oktober mótmælt amtmannsins bræv til løgtingið viðvíkjandi eini møguligari avtøku av prístalinum. Tað minnir á, at tað var tað, sum saman við Havnar arbeiðsgevarafelag heitti á løgtinglð um at fáa útroknað eitt prístal, so at arbeiðsløninirnar kunnu verða settar eftir teim hækkandi varuprísunum, og at arbeiðssemja hevur verið, síðan prístalið kom og arbeiðslønin roknað eftir tí. Felagið biður tingið átaka sær útrokningina av prístalinum, ífall amtið ikki vil vera við til tess longur.

Tíkið verður undir við tankanum um eina strangari eftiransan av vøruprísunum, og heldur felagið, at hetta átti longu at verið gjørt, og krevur, at eftransingarráðnum verður givið ræði til sjálvt at forða fyri allari ónáttúrligari príshækkan. Felagið heldur, at tá hetta verður gjørt, er einki grundarlag fyri at avtaka eina fjórðungsárliga útroknan og almengeran av prístalinum. Felagið mælir ímóti, at arbeiðsmannaløninirnar verða lækkaðar, og heldur fram, at tær ongatíð hava ligið nóg høgt í mun til minnstakravið til lívið. Flutt verður fram, at formaðurin fyri „De samvirkandi Fagforbund i Danmark" hevur sagt, at avgerðin um, at teir dansku arbeiðararnir ikki kunnu fáa fulla dýrtíðarviðbót, er órættvís, „en Parodi paa Retfærdighed". Víst verður á, at keypikraftin hjá arbeiðsfólkinum í Havnar arbeiðsmannafelag higartil ikki er komin á somu hædd, sum hon var 1. juli 1939, við tað at prístalið fyri tað fyrsta verður roknað eftir tí farna fjórðungsárinum, og fyri tað næsta ikki liggur á hædd við tað, sum tað av rættum átti at verið. Prístalið gevur sum kunnugt bert 0,85 fyri hvørt prístalsstig. Lønin, sum av rættum átti at verið 165 oyru ífall full dýrtíðarviðbót varð givin, er av hesi orsøk vorðið bert til 154 oyru um tíman.

Rit frá priseftiransingarráðnum $^{2}/_{10}$—41.

Nevndin hevur frá priseftiransingarráðnum fingið rit, dagssett 2. oktober 1941. Greitt verður frá tess egna uppruna, hvørjar uppgávur og hvønn myndugleika tí er givið. Sagt verður, at tess arbeiðl við at fáa upplýsingar viðvíkjandi prísunum var torført at byrja við vegna ójavnan millum fútan og ráðið um arbeiðsgrundarlagið fyri at fáa hesar upplýsingar. Ráðið bar seg undan at geva upp prísnoteringarnar, sum fútin kravdi fyri at gera tað umbidna arbeiðl. At enda verður sagt, at amtið avgjørdi trætuna við at geva ráðnum viðhald.

Ráðið heldur, at tann ásetti hægstiprísur fyri føroyskar vørur hevur virkað væl, meðan tað sigur seg at hava verið móti hægstaprísásetan fyri kolonialvørur. Tað heldur eina tílíka ásetan at ganga ímóti galdandi reglum um, hvat ið hin handlandi hevur rætt at rokna sær til reinvinnu av søluni.

Viðvíkjandi ráðsins arbeiði verður sagt, at tað valla hevur gjørt

gagn, sum ætlað. Orsøkin til hetta, sigur ráðið, er, at tess myndugleiki hevur verið ov nær skerdur. Tess arbeiði hevur verið gyrt innanfyri fylgjandi punktir:

a) Príseftiransingarráðið hevur ikki haft myndugleika til at áseta vørupris. Ráðið kann her aftur á møti avgera, at príshækkan ikki má fara fram, fyrrenn ráðið hevur gjørt tað neyðturvuligu príseftirkannan. Men setur maður tvørturímótl hesl avgerð prísirnar upp, kann ráðið einki annað gera, enn at lata sakina fara til politiið.
b) Príseftiransingarráðið hevur rætt til at áseta vegleiðandi príslýsingar, men hesir upplýsingar eru ikki bindandi fyri handilsmannin. Eisini kann tað hugsast, at søluprisir, sum liggja omanfyri prísin, sum ráðið hevur lýst sum vegleiðandi, eru samsvarandi við galdandi reglur fyri søluágóða.
c) Príseftiransingarráðið kann sambart amtsins kunngerðing 10. september 1939 loyva handlandi at hava hægri prisir enn ein møguliga ásettur maksimalprisur, um ráðlð heldur serligar grundir vera til tess.
d) Príseftiransingarráðið kann krevja allar neyðturvuligar upplýsingar viðvikjandi prísum, fyri at fáa greiði á, um menn hava roknað sær órímiligan ágóða ella havst at onkrum øðrum, sum er í stríð við kunngeranina av 9. oktober 1939.

Ráðið finnst at, at tað er so skipað fyri, at um tað ynskti at ásett hægstaprísir, kundi tað ikki gjørt tað. Til tess mátti serlig lógskipan verið sett í gildi, og er tað so statt nú, at um ráðið heldur ymsar vørupríslr vera ov høgar, kann tað fyrst fáa hosar broyttar við kannan av polltl, stevning og dómsfellan. Hetta vil taka so langa tíð, at tá ið dómur er feldur, eru kannska vørurnar longu seldar,og heilt onnur prisvlðurskifti vorðin. Aftrat hesum kemur so tað, at tað oftir galdandi lóg er ilt at avgera, nær prísirnir eru ov høgir. Handlandi hava sambart lógaravgerð rætt at taka vanligan ágóða pluss eina hóskandi uppásetan fyri kríggsrisiko. Hetta hevur fört við sær, at ráðið bert hevur halt 6 kærumál um vøruokrun fyri rættinum. Av hesum 6 fingu bert 4 bót. Bøturnar vóru smáar, 50—500 kr. Ráðið heldur hesa linu príseftirænsan saman við prístalinum og teirri øktu peningamongd millum manna vera orsak til ta stóru vørudýrkanina, sum hend er síðan kríggið brast á.

Greitt verður frá, at nógv hava grundað vørupríshækkanina við prístalshækkanini. Visir ráðið á, at í Danmark er viðvikjandi prísum settar nógv skarpari reglur og fyriskipanir enn her á landi galda. Tað heldur, at tørvur er á at ganga sonu leið, sum gingin er harniðri. Tað skjýtur uppá:

1) Príseftiræensingarráðið eigur at fáa myndugleika at áseta hægstaprís fyri vørur og har, sum hetta ikki ber til, at avgera hægstu reinvinnu við søluni. Ráðsins avgerð og hægstaprísásetan skal tó kunna verða tikin upp aftur av amtinum til nýggja avgerð.
2) Ráðið eigur at hava heimild til at steðga allari príshækkan í 3 mánaðar, soleiðis at handilsmenn ikki skulu hava høvi til at nýta undirsøkingartíðina til at hækka prísirnar og harvið ávirka ta endiligu prísavgerðina.
3) Ráðið eigur eisini at hava skyldu at viðgera allar vanligar klagur yvir vørupríslr, ið ongar serligar reglur eru fyri, eins og at viðgera og avgera vistarhalds- og restauratiónsprísir og annað meira príshækkan viðvíkjandi. Ráðið má ansa eftir, tá prísirnir verða ásettir, at vørurnar ikki hækkast við meiru enn teim øktu útreiðslunum, vørupríshækkanini plus eina rímiliga dýrtíðarviðbót.(Heldur ráðið, at tað er av týdningi, at eisini verður ansað eftir hækkanini av arbeiðsmannalønunum og øðrum lønum. Tað meinar, at tað ikki er møguligt at halda handilsmanninum aftur í vørudýrkan, um arbeiðsmannalønin støðugt hækkast. Ein meirluti

av ráðnum ræður tessvegna til at taka til umhugsunar avtøku av prístalsútroknan og kunngeran).

4) Ráðlð eigur at fáa heimild til at áseta farmagjaldið, sum skip okkara skulu hava loyvi at taka fyri vørufinttning til landlð. (Upplýst verður, at hetta farmagjald hevur ligið millum 70 300 kr. pr. tons, og heldur ráðið, at tað er rímiligt, at hægsta mark fyri farmagjaldinum verður sett um 75 kr. pr. ton).

5) Ráðið eigur at verða umskipað soleiðis, at tað koma bert 3 limir at sita í tí fyri at tess arbeiði kann fara skjótari fram. Tó verður mælt til, at fyristøðuntaður vøruhandilsins og 2 av keypmannafelagnum fáa høvi at vera til staðar á ráðsins fundum, men teir skulu ikki hava atkvøðurrætt.

Fyriuttan virki príseftiransingarráðsins og ta nevndu ansan eftir arbeiðslønunum heldur ráðið tað vera eitt lýðningarmikið lið í arbeiðinum móti príshækkanini, at vøruhandilin verður víðkaður til at handla við fleiri specialvørum, ið nú eru monopoliceraðar av einstøkum heildsølumonnum. Ráðið heldur tað eisini vera vert at taka til umhugsunar, um landshandilin ikki eigur at fara at fáast við smásøluhandil. Meinar ráðið, at nakað eigur at gerast fyri at til dømis Havnarfólk lættari kunnu fáa fisk til keyps. Hetta vildi lætt eftirspurningin eftir øðrum neyðsynjarvørum og soleiðis virkað móti príshækkanini.

Ráðið hevur samsvarandi hesum sett fram uppskot til „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Priser".

Rit frá Vágs arbeiðarafelagnum, „Framtiðini,".

Arbeiðarafelagið í Vági hevur lagt rit á ting um dýrtíðar- og onnur viðurskifti fólksins í hesum tíðum. Hildið verður, at tingið hevur gjørt ymsar fyriskipanir, sum ikki kunna sigast at vera sovorðnar, at tær styrkja um fólksins ovni at veita sær til vega tað neyðturvuliga til lívsins uppihald. Tingið verður biðið um at gera tað, tað kann, fyri at bøta um ólagið í okkara samfelagi, sum kríggið hevur borið við sær. Talað verður um, hvussu hart Føroyingar eru raktir av teirri bretskn fyriskipanini, ið so munandi hevur minnkað hægstaprísin av fiskinum og hartil lagt toll[1]) á fiskin, at tað valla er møguligt at halda fram við ferskfiskaútflutningi. Hann loysir seg hvorki hjá fiskimonnunum, skipsmonnunum ella útgerðarmonnum, um ikki ein umskipan av ferskfiskavlðurskiftunum verður gjørd.

Felagið heldur, at tingið eigur at taka valutaviðurskiftini, serliga vekslingarreglurnar fyri tann fremmanda pengan, til vlðgerðar.

Biðið verður um, at hitt almenna royndir at javna ta stóru peningamongdina, sum er komin til landa, soleiðis at hon verður okkara samfelagi til hjálpar fyri at fáa arbeiði í lag. Skotið verður til eitt samarbeiði við hin privata kapitalin og inntøkur tess almenna. Sum fyrimynd verður minnt á, at í Danmark er nú hitt almenna við at taka stór lán fyri at sota arbeiði í gongd. Hildið verður fram, at her í Føroyum eru nógvir arbeiðsleysir menn.

Felagið heldur eins og Havnar arbeiðsmannafelag og Føroya arbeiðarafelag, at prístalsskipanin skal halda fram og mælir ímóti øllum fyriskipanum, sum einsíðað ber við sær, at tann bæti í lønviðurskiftum, sum arbeiðarastatturin í samanhaldi hevur bart sær til, verður minnkaður ella burturtikin. Tað endar hræv sítt við at halda fram:

Sjófólkið, sum nú siglur, má vera tryggjað eina forsvarliga løn. Tann

---

[1]) Hesin tollur varð nakað skjótt avtikin.

lønójavni, sum nú teir siglandi hava, má verða javnaður, tí kríggsvandin og váðaverkið við siglingini er eins hjá øllum um borð.

Rætturin til at standa saman í lívsbardaganum má ikki verða skerdur. Stríðsevnini hjá arbeiðarastattinum má ikki viknast um.

Rit frá Føroya arbeiðarafelag $^{6}/_{10}$—41.

Føroya arbeiðarafelag hevur í riti av 6. oktober eisini mótmælt avtøku av prístalinum, og eins og Havnar arbeiðsmannafelag heldur tað fram, at prístalsskipanin hevur borið arbeiðssemju við sær, og at tað er at óttast fyri, um prístallið verður avtiklið, at tað við tað sama vil føra stríð við sær, sjálvtum forboð verður sett fyri verkbandi og verkfalli, og valdgerðarrættur verður niðursettur fyri at avgera allar lønósemjur.

Føroya arbeiðarafelag er tó á einum máli við amtmannin um, at tað avgjørt er neyðugt at fáa eitt príseftiransingarráð, sum er meira avgerandi í sínum arbeiði, og vísir felagið á umsókn sína av 26. august, stk. 3 d) viðvíkjandi einum prísásetingarstovna.

Amtsins ummæli av príseftiransingarráðsins riti.

Amtið hevur haft príseftiransingarráðsins rit til ummælis, og er samt við tí viðvíkjandi valdgerðarrættarspurninginum. Tað heldur fram, at tað framvegis heldur tað vera neyðugt, at tann fjórðungsárliga prístalsútrokning og almenngeran verður avtikin, men sigur tað, at hetta saman við banni av verkfalli, verkbandi og tvungnum valdgerðardómi í lønósemjum ikki á nakran hátt steingir úti møguleikan fyri hækkan av arbeiðsmannalønunum, um prísútviklingin ella onnur viðurskifti í samfelagnum annars skuldu talað fyri eini tílíkari hækkan. Valdgerarrætturin vil eftir amtsins hugsan kunna fáa tær neyðturvuligu vegleiðingar viðvíkjandi prísstøðuni gjøgnum kannan av prísunum á teimum týðningarmestu neyðsynjarvørum. Um prísútviklingin á hesum vørum gongur í hækkandi ætt, vil einki vera til bága fyri, at valdgerðarrætturin leggur eina tílíka prishækkan sum grund fyri eini møguligari hækkan av galdandi arbeiðsløn.

Amtið hevur einki ímóti príseftiransinnarráðsins uppskoti til „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Priser", men setir tó fram nakrar atfinningar og vegleiðingar:

Til grein 2: Amtinum dámar ikki, at serliga konir limir í handilssamtøkunum ikki kunnu gerast limir av ráðnum.

Til grein 4: Amtið heldur tað vera ivasamt, um tað er rætt at skráseta ta reinvinnu, sum teir handlandi hava, tá ið kunngeringin verður sett í gildi, av tí at henda reinvinna hevur í mongum førl verið hægri enn rímligt er.

Til grein 5: Amtið heldur, at tað er rímligt, at ráðið ásetir hægstapris fyri heimavørur, tá ið tað hevur í hendi at áseta hægstapris fyri innfluttar vørur.

Til grein 6: Amtið meinar, at summi vilja halda tað vera órímligt, at klagurættur verður hjá „vedkommende Handelsorganisationer", tá ikki allir handlandi eru limir av hesum felag.

Til grein 16: Amtið hevur einki ímóti, at sektarpeningurin eins og tann „konfiskeraði" peningurin, fer í amtsgrunnin.

Amtið endar brøv sítt við at siga, at tað heldur tað vera givið, at tað fær høvi til at gera sínar endiligu viðmerkingar, tá ið nevndin hevur tikið støðu til ráðsins uppskot.

Viðvíkjandi ráðsins mælan til at víðka vøruhandilin, heldur amtið, at menn elga at ansa sær her, so ikki óskeuja verður við tær bretskn útfluttningsmannainteressurnar og við tær lántreytir, sum fíggjarmálaráðið hevur sett viðvíkjandi handilsláninum. Sambart hesar treytir eigur vøruhandilin at vera „af supplerende Art".

Nevndarinnar og amtsins viðgerð av bretska ferskfiskatollinum.

Aftaná samráðing við amtmannin um forskfiskaviðurskiftini í samband við tann álagda bretska ferskfiskatollin og lága hægstaprís á ferskfiski skrivaði amtið hin 9. oktober 1941 fylgjandi brøv til hin bretska konsulin:

„Hr. Konsul.

Under et Møde i Lagtingets Budgetudvalg er det anført at de britiske Maksimalpriser paa færøsk Isfisk fornylig er nedsat betydeligt, at der desuden er paalagt Importørerne en betydelig Afgift til de britiske Myndigheder, og at disse Forhold maa forventes at medføre en fuldstændig Standsning i den færøske Export af Isfisk til Storbritannien.

Udvalget ønskede gerne til Brug under videre Drøftelser af Sagen autentisk Oplysning om

1. de hidtidige Maksimalpriser
2. de nye Maximalpriser
3. de nye Import-Afgifter
4. Begrundelsen for den stedfundne Nedsættelse af Maximalprisen og
5. Begrundelsen for den nye Import-Afgift.

Jeg tillader mig at henstille, om Hr. Konsulen maatte kunne fremskaffe de af Udvalget ønskede Oplysninger og vilde tilstille mig disse Oplysninger, som ogsaa vilde være af den største Interesse for Amtet.

Med Forsikringen om min mest udmærkede Højagtelse."

Amtið hevur sent fíggjarnevndini bretska konsulsins svar av 13. oktober. Í hesum brævi greiðir konsulin frá:

1) Hvussu hægstaprísirnir vóru undan seinastu hægstaprísásetan.
2) Hvussu teir nú ásettu hægstaprísirnir eru.
3) Hvussu stór fiskaavgiftin er til „Minister of Food".
4) At hann ikki er førur fyri at finna aðrar grundir fyri hægstaprísásetanini enn tær, sum liggja í umstøðunum hjá Bretlandi at fáa ferskan fisk.
5) At tollurin er álagdur fyri at javna út teir fyrimunir, sum fremmandir hava í Onglandi.

Spurningarnir, sum her eru drignir fram, snúgva sær um:

A) Inflasjónina, sum kríggið hevur borið við sær, og tey í samband við henni standandi mál sum príseftirsansan, prístal, landshandil, meiraiuntøkuskatt, møguleikan hjá teimum, ið hava vunnið væl, og at fáa sett pening í lán heima eins og uttanlanda.

B) Vinnu- og arbeiðsspurningurin og teir í samband við honum standandi spurningar: Bann mótl arbeiðssteðgi, arbeiðsloysisspurningurin —

ferskfiskafluttningurin og møguleikin fyri framhald av okkara fiskiskapi, hvussu vit skulu fáa brúkt okkara skip, so mest møguligt av okkara fiskimonnum kunnu sleppa til arbeiðis við teimum — økjan av jarðadyrkanini — heimafidnaðurin — almenn arbeiðir sum vegarbeiði — hjálp til tey ið ikki eru arbeiðsfør, ella ikki kunnu fáa arbeiði.

C) Inntøkumálini: Spurningurin um at broyta tolllógina og løgtingsskattin og møguligt at áleggja nýggjar skattir fyri at veita tinginum megi at loysa tær uppgávur, sum tíðin hevur ført við sær.

Fíggjarnevndin, ið hevur havt hetta fjølbroytta mál til viðgerðar, flytir fram niðanfyristandandi viðmerkingar.

Ein minniluti (J. Paturssøn og Poul Petersen) leggja fram serstakt álit við uppskotum, sum minnilutin í fyrsta syfti heldur um.

A. Inflasjónin.

Kríggið, sum nú leikar á, hevur eisini rakt okkum. Summum hevur tað borið møguleika at vinna pening í stórum, meðan tað hevur skotið onnur — tann størra partin — út í vinnuloysi, samstundis sum tað hevur borið við sær eina ræðuliga príshækkan og harvið skert lívsmøguleikan hjá øllum teimum, sum ikki hava fingið meirainntøku, ella enn verri sum av kríggsávunum hava mist teir inntøkumøguleikar, tey høvdu undan krígnum.

Vit eru so statt førd út í eina inflasjón, sum, um ikki byggt verður fyri henni, verður at føra okkara fólk og samfelag út í óføri.

Nevndin er á einum máli um, at tað er neyðugt at gera ymsar fyriskipanir, sum kunna byggja fyri ella í minnsta lagi linna um tær verstu fylgjurnar av kríggstíðunum.

Byggingar móti inflasjónini.

a) Umskipan av príseftiransingarráðnum og prístalsskipanini.

Sum nevnt eru vørurnar og at kalla alt tað, sum maður noyðist at keypa, farið upp í gjøgnum. Longu í kríggsbyrjanini vóru tingmenn bangnir fyri, at so fór at verða, og varð tí í tingsetu 1939 sett á stovn eitt príseftiransingarráð.

Sum hildið fram í teim nógvu skjølum í hesu søk, hevur tað vegna skipanina ikki eydnast hesum ráði at útinna tað, sum menn vónaðu, tað skuldi gera, nevniliga at byggja fyri eini órættvísari príshækkan. Nevndin er á einum máli um, at príseftiransingarráðið eigur at verða umskipað. Nevndin kann við undantak av ráðsins mælan til at avtaka prístalið taka undir við tess hugsan um, hvussu príseftiransingarráðið eigur at verða umskipað. Tað er tó at leggja aftrat, at tað ikki er minnst átroðkandi neyðugt at ansa eftir heilsøluprísunum.

Tað er havt á lofti, at prístalið, soleiðis sum skipað er, hevur tað við sær, at hvørja ferð tað fer upp, virkar tað eins og ein eggjari á teir handlandi at seta prísirnar upp. Bæði amtmaðurin og meirarintin í príseftiransingarráðnum hava tí skotið uppá at avtaka prístalið ella í minnsta lagi ikki at kunngera tað fjórðungsárliga sum nú.

Nevndin ásannar, at tað er nakað rætt í hesum, soleiðis sum umstøðurnar vóru, men heldur, at um hitt almenna ger tær neyðturvuligu fyriskipanir móti príshækkan sum til dømis við at áseta hægstapris og hægsta vinning á vørurnar, eru tað ikki grundir at kviða fyri, at prístalsútrokningin og kunngeran vil ávirka príshækkanina stórvegis. Nevndin kann tí ikki mæla til at avtaka prístalið, men má halda, at tað er neyðugt at hava tað í nakað broyttum skili sum vegleiðari fyri arbeiðslønirnar og at kunngera tað.

Eitt annað er, at tað vil vera rimiligt, at prístalsútrokningin og kunngeran verða latin príseftiransingarráðnum í hendi. Til tess ræður nevndin.

b) Landshandilsmálið.

Príseftiransingarráðið hevur sum nevnt skotið til sum eitt lið í arbeiðinum at forða príshækkan at víðka landshandilin og lata hann taka sær av sølunni av nógv fleiri vørugreinum, enn hann higartil hevur fingist við.

Nevndin heldur, at ráðið her er á beinari leið, og mælir til, at hetta verður gjørt. Annars er at siga, at landshandilsmálið er til viðgerðar í eini serligari tingnevnd, ið hevur sett fram uppskot til víðkan av landshandilinum.

c) Binda nýtsluna av okkara yvirskotspeningi á samfelagsgagnliga leið.

Tað er sum sagt flotin inn til landið ein hópur av peningi, men størsti parturin av honum er bara komin einum fátali av Føroyingum í hut, og tað er hildið fram, at hetta saman við tí, at algongdin til vøru- og annað keyp er vorðin trengri og trengri í hvørjum, hevur verið viðvirkandi til vørudýrkan. Teir pengasterku hava meira lagt í at fingið vøruna, enn hvat hon hevur kostað, og hava teir boðið um kapp hvør um annan. Tað er óivað, at so er, og at tað er tørvur á, at skipað verður fyri, at hesin horumrøddi yvirskotspeningur verður bundin til annað betri og meira samfelagsgagnligt endamál. Hetta kann sum ávist gerast millum annað við serligum skattalógum og við at veita peningamanninum møguleika at fáa ávøkstur av peninginum við at seta hann í ymsar fyritøkur ella læna hann til landið ella annan góðan innlendis ella útlendis lántakara.

Tað er at siga, at tingið hevur gjørt tey fyrstu stiginl á hesi leiðini við løgtingsskattinum í fjør og við viðtøkuna í hesi tingsetu um at útbjóða eitt løgtingslán uppá $1^1/_2$ mill. og meira, um tørvur er til tess.

B. Vinnu- og forsorgarspurningurin.

Í slíkum vandatíðum, sum nú standa á her á landi, er tað sjálvandi mikið umráðandi, at allir møgnleikar verða troyttir, at einki fer til spillis, at allir draga eina líni, at øll sovitt gjørligt sleppa uppí eitt positivt arbeiði fyri landið, seg og síni. Men tessverri er tað so, at vinnu- og arbeiðsloysi er ein hin størsti gallurin í samfelagi okkara í dag. Tað verður tí høvuðstak álitismanna fólksins at royna at skipa landinum soleiðis, at hetta vinnu- og arbeiðsloysi verður bast.

a) Fyriskipanir til verju av arbeiðsráðunum.

Tað er skotið uppá, at tað í hesi tíð er neyðugt at skipa so fyri, at trætur og ósemjur ikki tarna arbeiðum og oyðileggja inntøknmøguleikar. Í fjør varð tí sett fram uppskot um bann móti verkfalli og verkbandi. Hetta uppskot fall, tí ein meirilutur av tinginum helt eina tílíka fyriskipan, ið kann

vera eitt tvíeggjað svørð hjá felagunum, ikki vera, sum viðurskiftini tá lágu, so átroðkandl. Men tiðirnar tykjast at versna í hvørjum og harðna í átøkunum. Nevndin er samd um, at samfelagið, sum nú er statt, undir ongum fori orkar at bera eitt møguligt verkfall ella verkband, og at tað tí er neyðugt, at tað verður sett bann móti hesum, men eitt tílíkt bann má verða gjørt við varsemi og skynsemi. Haft má vera í huga, at tað er rett, tá arbeiðarastatturin flytir fram, at hann í sini stremban móti at fáa fullar lønsømdir ikki kundi sigast at vera komin á mál, tá ið veraldarorrustan, ið nú fer fram, brast á. Fyriskipanir til avgeran av lønsáttmálatrætum megu tí gerast soleiðis, at tær grundlønir, sum arbeiðarastatturin hevði vonnið sær, ikki verða skerdar, í hvussu er ikki so leingi prístalið er omanfyri 100. Og aftrat hesum er at leggja, at ein møgulig valdsavgerð regluliga heldur ikki eigur at lata prístalsstigini muna minni enn viðkomandi felag nú sina millum eru komin til søltis um.

Út frá hesum sjónarmiði mælir nevndin til, at bann verður sett ímótl verkfalli og verkbandi. Verður lønósemja, eigur seningarmaðurin, um partarnir ikki kunna semjast, at koma uppí. Eydnast tað honum ikki at fáa lønsáttmála flag, má løntrætun verða avgjørd av einum valdgerðarrætti. Prísefiransingarráðið verður tann stovni, ið kemur at kenna løn- og prístalsviðurskiftini eina best og heldur nevndin tí, at tað eigur at fáa løntrætuna til ummælis, áðrenn valdgerðarrætturin avger hana.

Viðvíkjandi avgerð í trætum millum reiðara- og fiskimannafelagini eigur valdgerðarrætturin at ganga út frá eini minnstigrundløn hjá fiski- ella sjómanninum uppá 500 kr. um mánaðin ella fyri einstakan túr og at viðgera løntrætur undir ávirkan av kriggsvanda við arbeiðnum, virkisins rentabliteti, livilíkindunum og dýrtíðarumstøðunum.

b) Skipan viðvíkjandi at fáa øll skip okkara í vinnu.

Tann størsti parturin av okkara mannkyni, sum ár eftir ár baldist á Suðurlandinum og við Grønlands strendir, hevur seinasta ár mestan ligið á landi — útiróðurin hevur tó summastaðni givið væl, men mong eru plássini, sum einki hava givið. Tey nógvu fiskiturkingarplássini, ið undan krignum á hvørjum ári uddu við arbeiðandi fólki sum vunnu væl av peningi við at vaska og turka tann fisk, sum fiskimennirnir drógu til landið, liggja nú kvirr sum oyðimerkir í teim stóru arbeiðsplássunum.

Her er hendur ein bakbrestur, sum hevur givið nógvum arbeiðaraheimum so hart eitt slug, at um teim ikki verður veitt hjálp, verður veitt arbeiði, vilja tey ganga til grundar. Tann ferskfiskaútfluttningur og ferskfiskaveiða, sum Føroyingar hava drivið, síðan kríggið brast á, hevur bert givið einum fátali arbeiðl. Minnl enn so øll skipini hava verið brúkt, og hvørt skipið, sum áður vanliga hevði 20—30 menn umborð, nýtir til ferskfiskasigling bert 6—7 menn, og nú er tað hent, at Ongland bert gevur nokrum skipum loyvi at flyta fisk frá Íslandi. Landsnevnd og amtið eiga at halda fram við at troðka á bretska stýrið um aftur at geva øllum føroyskum skipum loyvi at flyta ferskan fisk frá Íslandi á bretska marknaðin. Áskorðanin at taka ferskfiskatollin av aftur hevur tí betur eydnast væl. Hesin tollur er nú burturtikin.

Um skipini ikki verða brúkt tíl feskfiskaflutning ella at veiða við, verða so statt tey flestu av teim at liggja fyri ýla, liggja sum deyð minni um eitt elna ferð yðandi, um enn strævið og kargt arbeiðslív. Hetta má ikki heuda. Her má landið taka sær um reiggj. Landið má taka ábyrgdina fyri, at skipini verða brúkt, at skipini koma at tæna Føroyum — Føroya fólki.

Meirilutin í nevndini mælir tí til, at tingið í ár samtykkir lóg um, at tey skip, sum ikki verða brúkt í tænastu fólksins, hevur tingið rett at

taka í sína tænastu, uttan at skipaeigararnir, sum lótu skip síni liggja, tá fiskimenn okkara ynsktu at brúka tey, eiga at fáa meira fyri brúkið enn hóskandi part av møguligum yvirskoti, góða umsiting og gott viðlíkahald eins og fult endurgjald, um skip skuldi farist.

Fyri at avrika hetta, er tað neyðugt, at tingið ella landsnevndin velur eina vinnulívsnevnd, sum skal átaka sær hesa uppgávu. Henda nevnd eigur at verða sett við handils- og reiðarakønum monnum, ið av fullum huga vilja átaka sær at skipa fyri eini tíðkari almennari drift. Teim eigur at verða álagt ikki bert at finna tann veiðuhátt, sum gevur mest, men eisini at hava í huga, at tað ræður um at fáa flestar møguligar Føroyingar í arbeiði. Nevndin eigur tó, um henni tykir tað liggja best fyri, at kunna lata tøkuna av brúksrættinum av einum ella fleiri skipum í hendurnar á einum reiðara ella samtøkum.

c) Fremjan av arbeiðnum á landi.

Ongantíð hevur verið størri tørvur á at fáa tað úr jørð okkara, sum hon yvirhøvur kann geva undir hondum teirra arbeiðandi. Hilt almenna eigur tí at skipa so fyri, at tað av sonnum kann sigast, at gjørt verður tað, ið gerast kann, bæði av privatum og tí almenna fyri at vinna størstu grøði.

Tingið eigur tí í ár at játta so stóran studning til uppdyrking sum møguligt.

Vegarbeiði og onnur arbeiðir eiga at verða sett í gerð, so munandi, sum tingið yvirhøvur orkar.

d) Styrkreitan til treingjandi.

Um tað ikki eydnast — tí er at kvíða fyri — hjá olium at fáa so frætt arbeiði, at tey kuntu vinna nóg mikið til føði og klæðir, verður tað skylda hjá tí almenna at veita teim vinnu- og inntøkuleysu eins og teim treingjandi sjúku og orkuleysu peningaliga hjálp. Til hesa socialu uppgávu má verða settur ein munandi peningur.

C. Stimbran av okkara figgjarviðurskiftum.

Fyri at kunna avrika hesa veldigu uppgávu, sum ná stendur landinum fyri, er tað neyðugt hjá Føroya løgtingi at veita sær arbeiðsorkuna, tann neyðturvuliga pening.

Nevndin mælir tí til, at tingið í ár samtykkir skatta- og inntøkulógir, sum veita tinginum henda pening. Fyri at fáa skil á okkara landshúsarhaldi, hevur nevndin veitt til vega eitt yvirlit yvir, hvat ið gongur til Føroya almenna húshald frá státi og logtingi, og hvørjar innlogur státur og logting hava í Føroyum.

Eitt úrdráttur av hesum yvirliti sýnir tey figgjarligu viðurskiftini at liggja soleiðis:

Útreiðslur:	Ríkiskassin 1940/41: kr	Ætlun ríkiskassans 1941/42: kr.	Lögtingið 1940: kr.	Ætlun lögtingsins 1942: kr.
I. Embætismenn, skrivstovur teirra, eftirlönir o. a.	268.982,90	279.176,16	7.153,10	12.900,—
II. Lögtingið og skrivstovan	— —	— —	75.397,76	72.000,—
III. Dómsmenn, dómsmál o. t.	2.481,00	2.700,00	5.837,59	10.000,—
IV. Valum viðvíkjandi	255,75	250,00	1.912,50	2.000,—
V. Sjúkrahús, læknar, ljósmöður, farsóttir o. a.	281.720,08	289,277,20	171.071,29	262.660,—
VI. Læraralöningar, eftirlönir, læraraskúlin, realskúlin, studentaskeiðið, bókasavnið o.a.	450.691,87	477.074,00	138 120,15	182.260,—
VII. Landbúnaðurin (Jarðagrunnurin, royndarstöðan, húsdjóraalan, búnaðarráðgevarin, djóralæknin o. a.)	200 581,79	165.875,12	15.479,06	97.700,—
VIII. Sjóvinnan (navigutiónsskúlin vrakarar o. a.)	69.165,19	59,083,00	17.009,14	50.000,—
IX. Kirkjumál (prestarnir, kirkjugrunnurin o. a.)	100.264,42	117.724,48	20.000,00	20.000,—
X. Social mál (ellisrenta, einkjuhörn, sjúkrakassar, invalidufond, serforsorg, socialhjálp o. a.)	662.111,98	604.283,00	85 259,51	848.000, —
XI. Vitarnir	69.674,89	63.000,00	— —	— —
XII. Poststjórnin og postflutningur	291.908,23	341.000,00	— —	— —
XIII. „Smiril"	— —	— —	74.788,85	100.000,—
XIV. Vegir, havnir o. t.	30.235,50	110.000,00	244.757,19	471.640,25
XV. Rentur	24.580,57	66.598,00	30.842,58	30.000,—
XVI. Ymisk mentunarmál úr ökonomiska grunninum	— —	— —	6,799,93	9.655,—
XVII Skaðabøtur	— —	— —	— —	100.000,—
XVIII. Ymist	17.230,39	10.764,12	6,920,66	52.502,80
	2.475.843,66	2.586.805,08	852.829,51	1.822.318,05

Inntokur:	Ríkiskassin 1940/41:	Ætlan ríkiskassans 1941/42:	Lögtingið 1940:	Ætlan lögtingsins 1942:
	kr.	kr	kr.	kr.
A 1. Pensiónsfrádrug o. t.	11.477,33	10.513,00		
2. Gjaldstovan	5.000,00	5.000,00		
B 1. Dómsmenn	835,00			
2. Ymisk rættargjöld	30.782,15	31.100,00		
C 1. Ref. viðv. jarðamöður	7.856,25	4.000,00		
2. Ymsar ref. viðv. læknum	648,50	2.400,00		
D. Eftirlönir	5.669,17	5.930,00		
E 1. Jarðaskattur	3.936,70	3.936,70	10.226,82	8.500,00
2. Gjald fyri útskifting		1.000,00		
F 1. Prestafluttningur	2.400,00	2.400,00		
2. Endurgjald fyri tiggjunda			7.800,00	7.300,00
G 1. Refusión av ellisrentu o. t.	50.933,87	50.000,00	79,25	
2. Invalidufondin	13.506,73	14.000,00		
H. Vitarnir	4.113,24	4.000,00		
I. Poststjornin	190.472,44	183.500,00		
J. Sektir	300,00		521,00	1.000,00
K 1. Ymisk gjöld	431,00	360,00		
2. Skipagjald			4.775,75	5.000,00
3. Handilsloyvir			2.185,00	2.000,00
4. Stuttleikaskattur			1.719,00	15.000,00
5. Arvagjald			7.125,06	6.000,00
L. Aðrar inntökur	3.068,34		22.880,47	3.500,00
M. Lögtingsskattur			232,538,20	1.200.000,00
N. Tollur			438.492,17	500.000,00
O. Ríkisstuðningur til vegir o. t.			43.987,50	
P. Áliknað kommununum			100.000,00	91.000,00
Q Vinnlingsbýti			10.000,00	6.000,00
	331.270,72	318.430,70	882,380,22	1.845.800,00

Rakstrarætlan yvir Føroya almenna húsarhaldi.

Útreiðslur:

		Rikiskassin:	Løgtingið:	Filsamans:
I.	Embætismenn o. a.	279.176,16	12.900,—	292.076,16
II.	Løgtingið og skrivstovan	—	72.000,—	72.000,—
III.	Dómsmenn o. t.	2.700,—	10.000,—	12.700,—
IV.	Valum viðv.	250,—	2.000,—	2.250,—
V.	Sjúkrahús, læknar, farsóttir o. t.	289.277,20	262.660,—	551.937,20
VI.	Skúlamál	477.074,—	182.260,—	659.334,—
VII.	Landbúnaðurin	165.875,12	97.700,—	263,575,12
VIII.	Sjóvinnan	59.083,—	56.000,—	115.083,—
IX.	Kirkjumál	117.724,48	20.000, -	137.724,48
X.	Social mál	604.283,—	343.000,—	947.283,—
XI.	Vitarnir	63.000,—	—	63.000,—
XII.	Poststjórn og Postfluttningur	341.000,—	—	341.000,—
XIII.	„Smiril"	—	100.000,—	100.000,—
XIV.	Vegir, havnir o. t.	110.000,—	471.640,25	581.640,25
XV.	Rentur	66.598,—	30.000,—	96.598,—
XVI.	Mentunarmál (øk. gr.)	—	9.655,—	9.655,—
XVII.	Skaðabøtur	—	100.000,—	100.000,—
XVIII.	Ymist	10.764,12	52.502,80	63.266,92
		2.586.805,08	1.822.318,05	4.409.123,13
	Munur			23.481,95
				4.432.605,08

Inntøkur:

A.	Pensiónsfrádrag og gjaldstovan	15.513,—	—	15.513,—
B.	Ymiskrættargjøld	31.100,—	—	31.100,—
C.	Ymsar refuslónir viðv. læknamálum	6.400,—	—	6.400,—
D.	Viðv. eftirløn	5.930,—	—	5.930,—
E.	Jarðaskattur o. t.	4.936,70	8.500,—	13.436,70
F.	Prestafluttningur o. a.	2.400,—	7.800,—	10.200,—
G.	Refisión av ellisrentu	64.000,—	—	64.000,—
H.	Vitarnir	4.000,—	—	4.000,—
I.	Posttjórnin	183.800,—	—	183.800,—
J.	Sektir	—	1.000,—	1.000,—
K.	Ymisk gjøld	360,—	28.000,—	28.360,—
L.	Aðrar inntøkur	—	3.500,—	3.500,—
M.	Løgtingsskattur	—	1.200.000,—	1.200.000,—
N.	Tollur	—	500.000,—	500.000, -
O.	Álíknað kommununum	—	91.000,—	91.000,—
P.	Vinningsbýti	—	6.000,—	6.000,—
		318.439,70	1.845,800,—	2.164.239,70
	Rikiskassin veitir til Føroyar		2.586.805,08	
			÷ 318.439,70	2.268.365,38
				4.432.605,08

Eftir uppskoti landsnevndarinnar til fíggjarætlan fyri amtsgrunnin 1942 vóru útreiðslurnar ætlaðar 1.249.160 kr. 00 oyr. Tingið hevur hildið tað neyðugt at vaksa hetta tal til 1.822.318 kr. 05 oyr.

Inntøkur eiga tí sum framhildið at fáast til vegar at rinda hesar útreiðslur.

Her verður fyrst talan um beinleiðis skatt. Lóg nr. 202 av 15. mei 1939 um personligan løgtingsskatt ásetir, at tílíkur skattur verður goldin av skattainntøkum uppá 500 kr. og haryvir eftir hækkandi stigum. Av 500 kr. er skatturin 2 kr. og t. d. av 5000 kr. 132 kr., av 10.000 kr. 412 kr., av 20.000 kr. 1262 kr., av 50.000 kr. 4912 kr. og av 100.000 kr. 13.162 kr. og fyri tað, sum er yvir 100.000 kr. 20%.

Samtykt varð ífjør, at álíkningin fyri 1941 skuldi broytast og settar vóru serligar reglur um barnafrádrátt og samtykt, at skattainntøkur undir 1000 kr. ikki skuldu rinda hendan skatt, eins og skatturin varð álíknaður eftir meiri hækkandi stigum, enn lógin av 1939 ásetur.

Í uppskotinum til fíggjarætlan fyri 1942, uppsett í august, ætlaði landsnevndin løgtingsskattin, um hann verður líknaður eftir somu reglum sum ífjør, at geva 600.000 kr. Í brævi 28. okt. heldur gjaldstovustjórin hann at geva 1,2 mill. kr., og umtmaðurin er av tí hugsan, at hetta er heldur lágt sett.

Nevndin er samd um, at løgtingsskatturin ikki fyri 1942 kann álíknast eftir lógini av 1939, tí tað vil geva ovlítið, men heldur, at tað, sum viðurskiftini liggja nú, er beint at mæla til, at hann verður álíknaður eftir somu reglum sum ífjør.

Tollurin ætlast at geva í 1942 kr. 500.000, álíknað er kommununum 91.000 kr., stuttleikaskattur er ætlaður til 15.000 kr. og saman við øðrum inntøkum ætlast tingsins inntøkur at koma upp til 1.845.800 kr., t. v. s. nakað størri enn tær ætluðu útreiðslurnar.

Av tí, at øll viðurskifti vegna veraldarbardagan eru so út av lagi ótrygg, kann bera á, at nýggjar útreiðslur verða neyðugar, og ætlaðar inntøkur svíkja. Nevndin heldur tí — í hesi tíð ræður um at handla skjótt — tað vera beint at geva landsnevndini heimild til undir átroðkandi umstøðum tingsins vegna í samráð við amtið at samtykkja inntøkulógir. Sjálvsagt vil landsnevndin ikki gera hetta, uttan tað er heilt neyðugt.

Uppskot.

I. A. *Øll nevndin:*

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Priser.

§ 1.

Der nedsættes et Priskontrolraad for Færøerne med det Formaal at følge og kontrollere Priser og Prisudviklingen paa Færøerne.

§ 2.

Priskontrolraadet for Færøerne bestaar af set af Amtmanden og 2 af Lagtinget udpegede Medlemmer. Det af Amtmanden udpegede Medlem er Raadets Formand.

Chefen for Færøernes Oppebørselskontor deltager i Raadets Møder, naar dette ønskes.

Intet af Priskontrolraadets Medlemmer maa være interesseret i eller knyttet til Erhvervsvirksomhed, der berøres af denne Bekendtgørelse.

Raadet fastsætter selv sin Forretningsorden.

§ 3.

Der kan tillægges Raadets Formand og andre Medlemmer et aarligt Honorar samt Dagpenge, hvis Størrelse fastsættes af Amtmanden og Lagtingets Landsnævn.

Priskontrolraadet antager fornøden Medhjælp efter forud indhentet Godkendelse fra Amtet og Landsnævnet.

Udgifterne ved Raadets Virksomhed, herunder Udgifter til Medhjælp, Kontorhold og Rejser, afholdes af Amtsfonden.

§ 4.

De næringsdrivendes Fastsættelse af Varepriser — saavel ved Salg en gros som en detail — skal ske paa Grundlag af Varens faktiske Indkøbspris, d. v. s. de med Varens Indkøb eller Fremstilling samt Hjemførelse forbundne, nødvendige Omkostninger.

Det er forbudt at beregne en Konjunkturavance paa gammelt Lager.

Avancen maa kun beregnes til et rimeligt Beløb, saaledes at Udgangspunktet er den ved Salg af samme Vare før Krigen sædvanlige Avance (d. v. s. den absolutte Pengeavance, ikke Procentavance), og saaledes, at der hertil sker et rimeligt Tillæg under Hensyn til forøget Risiko, forøgede Omkostninger og almindelig Prisstigning.

§ 5.

For alle Varer kan Priskontrolraadet fastsætte og offentliggøre Maximalpriser og Maximalavancer.

Forinden Beslutning tages om Fastsættelse af Maximalpriser eller Maximalavancer, tilkalder Raadet Lederen af Færøernes offentlige Vareforsyning, 1 af „Føroya arbeiðarafelag" udpeget Repræsentant og 2 af Færøernes Kobmandsforening udpegede Repræsentanter, som dels skal være en Grossist og dels en Detailhandler.

Beslutninger om Fastsættelse af Maximalpriser eller Maximalavancer skal indføres i en særlig Bog, der underskrives af Raadets samtlige Medlemmer.

§ 6.

Beslutninger taget i Medfør af § 5 kan inden 8 Dage efter Offentliggørelsen indbringes for Amtet til Prøvelse i Samraad med Landsnævnet.

Skønner Amtet og Landsnævnet, at de givne Bestemmelser beskærer de handlendes Rettigheder paa urimelig Maade, kan Amtet give Priskontrolraadet Paalæg om at ændre Bestemmelserne.

§ 7.

For saadanne Ydelser, i hvilke Vare og Arbejde indgaar, samt for Brugs- og Lejeforhold og Befragtning, der ikke paa anden Maade er underkastet offentlig Kontrol, kan Priskontrolraadet paa tilsvarende Maade som i §§ 5 og 6 omhandlet fastsætte Maximalpriser.

Ved Behandlingen af Sager angaaende Fastsættelse af Maximalpriser efter nærværende Paragraf skal der saavidt muligt gives Repræsentanter for vedkommende Fag eller Erhverv Lejlighed til mundtlig Redegørelse for Raadet.

§ 8.

Urimelige Priser og Forretningsbetingelser samt Aftaler, Vedtagelser og Bestemmelser, der kan antages at medføre saadanne, er forbudt.

Bliver Raadet opmærksomt paa et Forhold som beskrevet i 1. Stykke, og lykkes det ikke ved Forhandling at bringe det paagældende Forhold til Ophør, kan Raadet give de i saa Henseende fornødne Paalæg, herunder paabyde Ændringer i Priser eller Forretningsbetingelser samt Ændringer i eller Ophævelse af Aftaler, Vedtagelser og Bestemmelser.

Paalæg, givne i Medfør af nærværende Paragraf skal indeholde en Frist, inden hvilken Paalægget skal være efterkommet, og kan inden 8 Dage efter dets Udfærdigelse indbringes for Amtet og Landsnævnet efter Reglerne i § 6.

§ 9.

Hvor Forholdene gør det paakrævet, kan Priskontrolraadet for et Tidsrum af indtil 3 Maaneder ad Gangen bestemme, at der for bestemte Varers, Ydelsers eller Branchers Vedkommende ikke uden Raadets Samtykke maa beregnes højere Priser end de paa en bestemt Dato lovligt gældende Priser.

Bestemmelser som omhandlet i 1. Stykke skal indføres i den i § 5, 2. Stk. omhandlede Bog og offentliggøres ved Raadets Foranstaltning.

§ 10.

Der meddeles i hvert enkelt Tilfælde Amtet og Landsnævnet en Udskrift af de i den i § 5, 2. Stk., omhandlede Bog indførte og offentliggjorte Vedtagelser.

Skønner Amtet og Landsnævnet at de givne Bestemmelser beskærer de handlendes eller Producenters Rettigheder paa urimelig Maade, kan Amtet give Raadet Paalæg om at ændre Bestemmelserne.

§ 11.

Varer, for hvilke der er fastsat Maximalpris eller Maximalavance, maa ikke under nogen Form, ej heller ved Auktionssalg, tilbydes, sælges eller købes til højere Pris end den fastsatte.

§ 12.

Det er forbudt i Reklamer, ved Skiltning eller paa anden Maade at søge at paavirke Efterspørgsel efter Varer ved direkte eller indirekte at henvise til forventede Prisstigninger, Vareknaphed eller lignende.

Det er ligeledes forbudt under nogen Form at avertere om Køb, Salg eller Bytte af NæringS- og Nydelsesmidler, Gødnings- og Foderstoffer, Brændsel, Belysningsstoffer, ubrugte Beklædningsgenstande (herunder Fodtøj), andre Manufaktur- og Tekstilvarer, Vaskemidler, Bygningsmaterialer samt Raavarer og Halvfabrikater eller Fabrikation uden Angivelse af den averterendes Navn eller Firma samt Bopæl eller Forretningssted.

§ 13.

Privates Erhvervelse af Varer til længere Tids Forbrug eller Forsyning end stemmende med Sædvane („Hamstring") er forbudt.

§ 14.

Nærværende Bestemmelser kommer ikke til Anvendelse paa Salg til Udlandet.

§ 15.

Priskontrolraadet er beføjet til at kræve sig meddelt, saavel fra offentlige Myndigheder som fra private, alle saadanne Oplysninger, som det finder nødvendige for dets Virksomhed, herunder ogsaa Regnskabsmateriaier,

og til at indkalde Personer til mundtlig Forhandling. Raadet er berettiget til at faa Adgang til Regnskaber og Regnskabsbøger og til paa Stedet at foretage de til Forholdenes Oplysning fornødne Undersøgelser.

Politiet er pligtig til at bistaa Raadet med Undersøgelser vedrørende Overholdelse af givne Prisforskrifter. Raadet skal dog ogsaa selv lade saadanne Undersøgelser foretage.

§ 16.

Priskontrolraadet udarbejder og offentliggør pr. hvert Aars 1. April og 1. Oktober et Pristal paa samme Grundlag som hidtil.

§ 17.

Overtrædelse af Forskrifterne i nærværende Bestemmelser eller nogen i Medfør af nærværende Bestemmelser given almindelig eller speciel Forskrift straffes med Bøde, Hefte eller Fængsel indtil 2 Aar.

Med samme Straf straffes den, som meddeler Priskontrolraadet eller andre offentlige Myndigheder urigtige eller vildledende Oplysninger eller fortier Forhold, der maatte være af Betydning for den paagældende Sags Behandling.

Begaas de omhandlede Overtrædelser uagtsomt, er Straffen Bøde og kan under formildende Omstændigheder bortfalde.

Bøder efter nærværende Bestemmelser tilfalder Amtsfonden. Idømmes Bødestraf, skal den fastsættes til mindst 10 Gange det Beløb, der er indvundet eller skønnes indvundet ved Overtrædelsen.

Udbytte, der indvindes ved Handlinger, som er strafbare i Henhold til nærværende Bestemmelser, eller et Beløb, der skønnes at svare hertil, vil ved Dom være at inddrage til Fordel for Amtsfonden.

Den, der findes skyldig til Straf for Overtrædelse af nærværende Bestemmelser, kan ved Dom frakendes Retten til at drive Næring for en bestemt Tid eller for bestandig.

§ 18.

Sager angaaende Overtrædelse af nærværende Bestemmelser eller nogen i Medfør af nærværende Bestemmelser given Forskrift behandles som Politisager. Tiltale finder Sted efter Anklagemyndighedens Bestemmelse.

Sagerne vil være at fremme med størst mulig Hurtighed.

§ 19.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Samtidig ophæves Bekendtgørelse af 12. September 1939 om Oprettelse af et Priskontrol-Raad for Færøerne samt Bekendtgørelse for Færøerne af 18. November 1939 om Varepriser m. v.

Bemærkninger til foranstaaende Forslag.

Ved Skrivelse af 2. Oktober 1941 har Priskontrolraadet paa Færøerne forelagt Amtmanden et Forslag til ændrede Bestemmelser for Færøerne om Prisregulering. Priskontrolraadet gør i Skrivelsen Rede for det hidtil udførte Arbejde og udtaler, at Erfaringen har vist, at de nugældende Bestemmelser i Bekendtgørelse af 18. November 1939 ikke giver Priskontrolraadet eller Domstolene tilstrækkelig Myndighed til at gribe ind overfor Prisstigningen, og at den siden 1939 stedfundne stærke Stigning i Prisniveauet for en stor Del skyldes denne Mangel.

Udvalget har paa Grundlag af Priskontrolraadets Forslag udarbejdet foranstaaende Forslag, som i det væsentlige er i Overensstemmelse med Raadets Forslag, og som er tiltraadt af Amtmanden. Til de enkelte Paragraffer bemærkes følgende:

ad § 1.

Priskontrolraadets Opgave er „at følge og kontrollere Priser og Prisudviklingen paa Færøerne." Det ligger heri, at Raadet ikke alene skal gribe ind paa Grundlag af Anmeldelser om urimelige Priser, men at Raadet af egen Drift skal følge og om nødvendigt gribe ind overfor en urimelig Prisudvikling indenfor en hvilkensomhelst Branche eller Varesort.

Priskontrolraadet skal i Modsætning til tidligere ikke alene kontrollere Varepriser, men ogsaa Priser paa Ydelser, hvori Varer og Arbejde indgaar, som for Eks. Fodtøjsreparation, Installationsarbejder o. lign. samt Priser paa Brugs- og Lejeforhold, som for Eks. Udleje af mobilerede Værelser, Kost og Logi m. v. og endelig Fragtrater, jfr. Forslagets § 7.

ad §§ 2—5.

Det foreslaas, at Raadets Medlemsantal indskrænkes til 3, mod tidligere 5, idet Antallet af lagtingsvalgte Medlemmer reduceres fra 3 til 2 og det af Købmandsforeningen valgte Medlem udgaar i Overensstemmelse med Reglen om, at intet af Raadets Medlem mer maa være interesseret i Erhvervsvirksomhed.

For at sikre Raadet tilstrækkelig sagkyndig Bistand er det i § 5 foreslaaet, at Raadet inden Beslutning tages om Fastsættelse af Maximalavancer eller Maximalpriser, skal tilkalde Lederen af Færøernes offentlige Vareforsyning og 2 Repræsentanter udpeget af Færøernes Købmandsforening (een Grossist og een Detaillist) samt for at sikre Varetagelsen af Forbrugerinteresserne endvidere en Repræsentant for „Føroya Arbeiðarafelag". Disse tilkaldte Repræsentanter skal ikke overvære Raadets Afgørelse og har ikke Stemmeret.

Det foreslaas som en ny Bestemmelse i § 5, at Priskontrolraadet faar Myndighed til at fastsætte Maximalpriser og Maximalavancer i alle Tilfælde, hvor det skønnes nødvendigt.

ad §§ 6—10.

Foruden den fornævnte Myndighed til at fastsætte Maximalpriser eller Maximalavancer foreslaas det i § 8 at give Priskontrolraadet Myndighed til i al Almindelighed at gribe ind over urimelige Priser og Forretningsbetingelser paa enkelte Varer eller hos enkelte handlende. Medens Raadet efter de tidligere Bestemmelser i saadanne Tilfælde var henvist til at foranledige Tiltale rejst mod den paagældende handlende, vil man nu kunne give bindende Paalæg om, at bestemte Priser ikke maa overskrides, eller at bestemte Forretningsbetingelser skal udgaa. Overtrædelse af saadanne Paalæg fra Raadet vil kunne straffes.

Det foreslaas i § 9 at give Raadet Myndighed til at fastsætte et „Prisstop" for bestemte Varer, Ydelser og Branchers Vedkommende. Et saadant „Prisstop" skal forhindre, at de handlende benytter den Tid, der nødvendigvis maa hengaa med Raadets Overvejelser til at foretage en Prisforhøjelse.

Raadets Bestemmelser om Maximalpriser og Maximalavancer, samt Raadets Prisforskrifter i de enkelte Tilfælde efter § 8 kan efter Forslaget inden 8 Dage indbringes for Amtet og Landsnævnet til Prøvelse.

ad §§ 11—19.

Det foreslaas i § 18, at „Hamstring" er forbudt. Under en herskende Vareknaphed er det nødvendigt at fastslaa, at ingen har Ret til at benytte særlige Forbindelser, økonomisk Evne eller andre Midler til at skaffe sig for stor en Andel i de eksisterende Beholdninger. Dette gælder selvom Varerne skaffes fra Udlandet. Efter færøske Forhold kan det ikke betragtes som Hamstring at indkøbe Mel i Sække, have en Tønde Olie paa Lager og at forsyne sig med „døgurðamat" for eet Aar.

I Følge § 16 skal Priskontrolraadet for Fremtiden udarbejde Pristallet, der vil blive offentliggjort 2 Gange om Aaret. Grundlaget for Beregningen skal være det samme som hidtil.

B. Frå *J. Paturssoni og P. Petersen:*

Til grein 2.

Í fyrsta petti fer orðið „Amtmanden" burtur úr og ístaðin fyri verður sett „Landsnevndins Formand".

Til grein 3.

Í fyrsta petti fara orðini „Amtmanden og" burtur úr.

Í øðrum petti fara orðini „Amtet og" burtur úr.

Til grein 6.

Í fyrsta petti fara orðini „for Amtet til Prøvelse i Samraad med Landsnævnet" burtur úr og í staðin verður sett „for Landsnevndin til Prøvelse."

Í øðrum petti fara orðini „Amtet og" burtur úr.

Til grein 8.

Í petti 3 fara burtur úr orðini „Amtet og".

Til grein 10.

Í fyrsta og øðrum petti fara orðini „Amtet og" burtur úr og orðið „Amtet" í petti 2 verður broytt til „Landsnevndin".

Viðmerkingar:

Hesi av minnilutanum framsettu uppskot samsvara upprunalíga tilætlan sjálvstýrisflokk tingsins, sum var tann, at tann av tinginum valda landsnevnd skuldi bera høvuðsábyrgdina fyri, at tær skipanir, sum løgtingið ásetur, og tey fíggjarviðurskiftur, sum tingið átekur sær, verða framd og uppihildin.

II. Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Afgørelse om Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold.

§ 1.

Ingen Strejke eller Lockout maa indtil videre iværksættes, men alle Uoverensstemmelser mellem Arbejdere og Arbejdsgivere om Løn- eller Arbejdsforhold skal afgøres efter nedenstaaende Regler.

§ 2.

Som Strejke betragtes enhver organiseret eller uorganiseret kollektiv

Arbejdsnedlæggelse hos een eller flere Arbejdsgivere indenfor et eller flere Fag eller Beskæftigelser med det Formaal at anvende Arbejdsnedlæggelsen som et Tvangsmiddel i Forholdet til Arbejdsgiverne.

Som Lockout betragtes enhver Udelukkelse af samtlige Arbejdere indenfor et eller flere Fag hos en eller flere Arbejdsgivere med det Formaal at anvende Udelukkelsen som et Tvangsmiddel i Forholdet til Arbejderne.

§ 3.

Naar bestaaende Overenskomster udløber eller opsiges, samt naar Uenighed opstaar om Løn- eller Arbejdsforforhold, hvor ingen Overenskomst er oprettet, skal vedkommende Organisationer eller Virksomheder og Personer straks optage Forhandling om Overenskomsterne eller om Arbejdsbetingelserne.

Dersom Enighed ikke opnaas, skal Sagen henvises til Mægling efter Reglerne i Lov af 31. Marts 1928 om Mægling i Arbejdsstridigheder. Saafremt Mægling ikke har ført til noget Resultat efter Forløbet af 14 Dage efter Forligsmandens første Forhandling med Parterne, skal Arbejdsstriden afgøres ved Voldgift efter nedenstaaende Regler.

§ 4.

Begæring om Voldgiftsafgørelse skal indgives skriftligt til Amtmanden, og skønner denne, at Betingelserne for Voldgiftsafgørelse er opfyldt, foranlediger han snarest nødsat et Voldgiftsnævn paa 5 Medlemmer efter følgende Regler:

1. Føroya Fiskimannafelag og Suðuroya Fiskimannafelag i Forening, Føroya Arbeiðarafelag, Færøernes Rederiforening og Føroya Arbeiðsgevarafelag opfordres til inden en af Amtmanden fastsat Frist hver at udpege et Medlem af Voldgiftsnævnet.

2. Udpeger en eller flere af de nævnte Organisationer ikke et Medlem inden den fastsatte Frist, udpeges vedkommende af Amtmanden.

3. De saaledes udpegede 4 Medlemmer indkaldes snarest muligt af Amtmanden til et Møde under Amtmandens eller udenfor Thorshavn eventuelt en af denne udpeget Persons Ledelse til Valg af Formand for Nævnet.

4. Formanden for Nævnet vælges af de udpegede 4 Medlemmer, saaledes at den Person, der opnaar mindst 3 Stemmer er valgt. Amtmanden eller dennes Stedfortræder har ikke Stemmeret.

5. Opnaas der ikke Flertal for Valg af en Person som Formand for Nævnet, underretter Amtmanden eller dennes Stedfortræder straks Sorenskriveren om det passerede, og Sorenskriveren eller en af denne valgt Person fungerer da som Formand.

§ 5.

Voldgiftsnævnet træffer, under Iagttagelse af nedenstaaende Forskrifter og efter at have indhentet Erklæring fra Priskontrol-Raadet paa Færøerne, snarest muligt Afgørelse i Sagen ved Afsigelse af en endelig Kendelse.

Ved Fastsættelsen af Arbejdslønninger skal Voldgiftsnævnet tage Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder, herunder Erhvervets Rentabilitet, Leveomkostningernes Niveau (Pristallet) og den med Arbejdet forbundne Krigsrisiko. Det skal endvidere iagttages,

a) at Lønninger for Arbejde i Land paa Færøerne, saalænge det for Færøerne offentliggjorte Pristal er 165 eller derover, ikke fastsættes under de ved nærværende Bestemmelsers Ikrafttræden i det paagældende Arbejdsforhold gældende faktiske Lønninger,

b) at der tilsikres Besætningen paa Trawlere og Fartøjer, der anvendes til Transport af Isfisk, en Minimumslønning af 500 Kr. maanedlig, for-

saavidt Beskæftigelsen varer en Maaned eller derover, og 500 Kr. pr. hel Tur, hvis Turen varer mindre end en Maaned, og den paagældende kun er forhyret for denne Tur. Dette gælder selvom Lønnen fastsættes til et lavere Grundbeløb med Tillæg af Procenter af Salget.

§ 6.

De i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1916 om den faste Voldgiftsret fastsatte Regler om Voldgiftsrettens Forretningsgang og Beføjelser kommer med de fornødne Lempelser til Anvendelse paa det i Henhold til § 4 nedsatte Voldgiftsnævn.

Udgifterne ved Voldgiftsnævnets Virksomhed afholdes af Amtsfonden.

§ 7.

Overtrædelse af nærværende Bestemmelser samt Undladelse af at efterkomme Voldgiftsnævnets Kendelse betragtes som Overenskomstbrud og de i den ulovlige Strejke eller Lockout deltagende Personer eller Virksomheder straffes med Bøder, der tilfalder Amtsfonden. Sagerne behandles som Politisager.

§ 8.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Bemærkninger til Forslaget.

Nærværende Forslag, som er udarbejdet paa Grundlag af det af Lagtinget i 1940 behandlede Forslag (Lagtingstidende 1940 Side 142) er anset nødvendigt for at sikre Arbejdsfreden paa Færøerne under de nuværende ekstraordinære Forhold.

Til de enkelte Bestemmelser i Forslaget bemærkes:

ad §§ 1 og 2:

Samtidig med at der gennemføres et Forbud mod Strejke og Lockout, har man i Bestemmelserne fastslaaet, hvad der forstaas ved Strejke og Lockout. Det fremhæves herved, at Begrebene forudsætter en *kollektiv* Arbejdsnedlæggelse eller Arbejdsudelukkelse og endvidere forudsætter, at denne tilsigter at virke som et Tvangsmiddel i Forholdet mellem Arbejderne og Arbejdsgiveren. Heraf følger, at der ikke kan tales om Strejke, hvis en enkelt Arbejder eller Arbejdere fratræder et Arbejde, selvom dette sker paa Grund af Utilfredshed med Aflønningen, idet dette ikke er en kollektiv Arbejdsnedlæggelse. Heller ikke kan der tales om Lockout, selvom en Arbejdsgiver afskediger alle de hos ham beskæftigede Arbejdere for Eksempel paa Grund af manglende Kapital til Virksomhedens Fortsættelse, idet Afskedigelsen i dette Tilfælde ikke tilsigter at virke som et Tvangsmiddel overfor Arbejderne.

ad § 3.

Bestemmelsen fastslaar, at Mægling i Arbejdsstridigheder ved Forligsmanden stadig skal finde Sted, inden Spørgsmaalet bringes for Voldgiftsnævnet.

ad § 4.

Det foreslaas at kalde Voldgiftsinstitutionen for Voldgifts*nævnet* i Stedet for Voldgifts*retten* for at undgaa Forveksling med den i Lov af 4. Oktober 1919 omhandlede faste Voldgiftsret.

ad § 5.

Tanken med Bestemmelserne her er, at Voldgiftsnævnet ikke uden et større Fald i Pristallet skal kunne nedsætte de ved nærværende Bestem-

melsers Ikrafttræden gældende Lønninger, men kun skal kunne nedsætte Lønninger, hvis Pristallet falder mere end 10 Points, og skal kunne afgøre alle Spørgsmaal om Stigning i Lønninger, hvad enten Kravet herom skyldes Stigning i Pristallet eller andet. Det forudsættes, at Voldgiftsnævnet ved sine Afgørelser om Lønstigninger i væsentlig Grad vil tage Hensyn til Erhvervets Rentabilitet, idet det paa den ene Side findes naturligt, at ogsaa et Erhvervs lønnede Medhjælp og ikke blot Arbejdsgiveren nyder godt af gode Rentabilitetsforhold indenfor Erhvervet, medens det paa den anden Side findes naturligt, at ogsaa den lønnede Medhjælp føler et Erhvervs mindre gode Rentabilitetsforhold.

Udvalget forudsætter endvidere, at Voldgiftsnævnet, hvad enten Pristallet stiger eller falder, saavidt muligt i sine Afgørelser vil afholde sig fra at nedsætte de ved nærværende Bestemmelsers Ikrafttræden gældende Grundlønninger og alene regulere Tillæggene til Grundlønningerne, ligesom man forudsætter, at Voldgiftsnævnet ved sine Afgørelser om en Stigning eller Fald i Lønningstillægget vil tage Hensyn til og for saa vidt muligt ikke formindske de ved nærværende Bestemmelsers Ikrafttræden bestaaende Aftaler mellem vedkommende Organisationer om, hvilken Indvirkning Pristallets Stigning eller Fald med et Point har paa Løntillægget.

Naar der i Punkt b) tales om en „hel Tur" forstaas herved, hvad enten der er Tale om en Indkøbs- og Salgstur eller om en Fiskeri- og Salgstur, en afsluttet Tur fra Færøerne, til Indkøbs- eller Fangstplads, til Salgsstedet i Storbritannien og tilbage til Færøerne.

III. *Frá nevndini*, tó taka J. Patursson og P. Petersen fyrivarni:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Benyttelse af Fartøjer.

§ 1.

Hvor Almenvellet gør det paakrævet, kan det offentlige midlertidigt overtage Brugen af færøske Fiskefartøjer, som ikke anvendes til Fiskeri eller Fragtfart.

Lagtingets Landsnævn træffer Bestemmelse om et Fartøjs Overtagelse efter nærværende Regler.

Overtagelsen sker for et bestemt Tidsrum, efter Udløbet af hvilket der gives Ejeren Valget mellem inden 1 Maaned at sætte Fartøjet i Drift igen eller paany at overlade Brugen til det offentlige paa de tidligere fastsatte Vilkaar.

For Brugen af Fartøjet tillægges der Ejeren en Erstatning, der i Mangel af mindelig Overenskomst, fastsættes af en Kommission bestaaende af tre Medlemmer, hvoraf Lagtinget vælger eet, Færøernes Rederiforening eet, medens Formanden udpeges af Retten. Kommissionen afsiger sin Kendelse inden 8 Dage. Det offentlige har Ret til inden 8 Dage efter Erstatningens Fastsættelse at give Afkald paa Brugen af Fartøjet mod at betale de med Erstatningens Fastsættelse forbundne Omkostninger.

§ 2.

Fartøjet tilbageleveres i samme Stand som ved Overtagelsen bortset fra almindeligt Slid. Forringelser derudover og Forbedringer betales henholdsvis af Brugeren og Ejeren. Der maa ikke foretages andre end nødvendige Forandringer eller Forbedringer ved Skibet.

Overtagelsen og Tilbagelevering af Fartøjet sker efter en Synsforretning, foretaget af 2 af Retten udmeldte Mænd.

Eventuelle Spørgsmaal om Erstatning for Beskadigelse og lignende under Brugen afgøres af den Kommission, der i Henhold til § 1 har fastsat Erstatningen for Brugen paa Grundlag af de foreliggende Synsforretninger.

§ 3.

Det overtagne Fartøj drives for Amtsfondens Regning. Det kan af Landsnævnet overlades et bestaaende eller nydannet Rederi eller Sammenslutning til Brug paa de Vilkaar, Landsnævnet bestemmer, men Amtsfonden hæfter i saa Fald vedblivende overfor Ejeren for de Forpligtelser, der følger af, at Fartøjet er overtaget til Brug i Medfør af nærværende Bestemmelser.

Fartøjet holdes under Brugsperioden sø- og krigsforsikret til fuld Værdi. Forsikringspræmien udredes af Amtsfonden.

Den i § 1 omhandlede Erstatning samt Erstatning efter § 2 for eventuel Forringelse af Fartøjet udredes af Amtsfonden.

§ 4.

De nærmere Foranstaltninger med Hensyn til Fartøjers Overtagelse og Drift i Henhold til disse Bestemmelser træffes af Landsnævnet.

§ 5.

Bestemmelserne i Kundgørelse Nr. 4 af 10. Maj 1940 om Brug og Udleje af Skibe, hjemmehørende paa Færøerne, forbliver uændret i Kraft.

§ 6.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Bemærkninger til Forslaget.

Det er af den mest vitale Interesse for Befolkningen paa Færøerne og for hele det økonomiske Liv paa Øerne, at Fiskerflaaden i størst muligt Omfang holdes i Drift. Det er først og fremmest Rederiernes Opgave at holde Flaaden i Drift, og saalænge Rederierne kan og vil løse denne Opgave, ønsker man ikke paa dette Omraade noget Indgreb fra det offentliges Side. Samtidig maa det imidlertid erkendes, at der vil kunne komme til at foreligge Tilfælde, hvor et Fiskefartøj er til Stede og egnet til Drift, hvor Skipper og Mandskab er for Haanden til Driften, men hvor Rederen af en eller anden Grund foretrækker at lade Fartøjet være ubeskæftiget. For disse eventuelle Tilfælde er det anset paakrævet, at der tilvejebringes Hjemmel for det offentlige til at holde Beskæftigelsen i Gang ved midlertidig Overtagelse af Brugen af vedkommende Fartøj mod Erstatning til Rederen.

Til de enkelte Paragraffer i Forslaget bemærkes følgende:

ad § 1:

Samtidig med at der ved Forslaget er tilsikret Rederen en Erstatning for Brugen, fastsat af en særlig dertil valgt Kommission, skal man pege paa, at det i den senere Tid har været almindeligt at udleje Fartøjer til Fiskeri saaledes, at Ejeren i Stedet for en fast Leje har modtaget Andel i Fiskeriets Udbytte. Det vilde være ønskeligt, om man ved Fastsættelsen af Erstatningen efter nærværende Paragraf i saa vidt Omfang som muligt følger den af Rederierne selv etablerede Praksis paa dette Omraade.

Det er anset nødvendigt at tillægge det offentlige Ret til inden 8 Dage efter Erstatningens Fastsættelse at give Afkald paa Brugen af det

paagældende Fartøj, idet der er Mulighed for, at Erstatningskommissionen fastsætter Erstatningen til et Beløb, som Landsnævnet ikke finder forsvarligt som Basis for en rentabel Drift. Der sker ikke herved Rederen nogen Uret, da Spørgsmaalet om Overtagelse til Brug overhovedet kun kan rejses overfor Fartøjer, som alligevel ikke anvendes af Rederen.

ad § 3:

Hvis et Fartøj overtages til Brug, maa det saavidt muligt sikres, at Driften ledes af sagkyndige Personer. Dette kan bl. a. ske ved at overlade Driften til et bestaaende eller nydannet Rederi eller Sammenslutning, som i saa Fald maa yde en passende Garanti overfor Amtsfonden, idet Amtsfonden stadig hæfter overfor Fartøjets Ejer.

IV. **Studningur til uppdyrkan.**

Til hetta endamál verður veitt upp til 75.000 kr.

V. **Yrkismál.**

Víst verður á rentufrí bátalán, sum eru givin c. 54.500 kr., og á vinnulánsgrunn Løgtingsins. Úr amtsgrunninum verður játtað harumframt 50.000 kr.

VI. **Ferskfiskavinnan.**

Landsnevndini verður álagt saman við amtmanninum at halda fram við samráðingunum við bretska stýrið um at veita føroyskum skipum bestu sølulíkindi í Bretlandi eins og óskerdan rætt at flyta ferskan fisk úr Íslandi á bretska marknaðin.

VII. **Setan í verk arbeiði móti arbeiðsloysi.**

Peikað verður á, at tinglið hevur játtað til vegir og lendingar úr amtsgrunninum fyri 1942/43 $^3/_4$ av c. 360.000 kr. (sí hjálagda skjal: Ætlan viðvíkjandi vegum og lendingum 1942/43) umframt $^3/_4$ av dýrtíðarvibót ætlað falt til 200.000 kr., at eftir er av 5-ára vegætlanum 1935—40 vegarbeiði fyri 250.000 kr., hartil tingið hevur játtað dýrtíðarviðbót ætlað 75.000 kr., at eftir er av 2-áraætlanini 1940—42 arbeiðir fyri ca. 320.000 kr. umframt $^3/_4$ av dýrtíðarviðbót, ætlað falt til 165.000 kr. Soleiðis er atgongd hjá kommununum at seta í verk vegarbeiðir fyri 1.370.000 kr., harav tingið veitir $^3/_4$.

VIII. Hjálp til tey, sum ikki eru arbeiðsfør.

Peikað verður á, at ríkiskassin játtar árliga til:

Ellisrentu	340.000
Einkjubørn	15.000
Sjúkrakassar	90.000
Fluttningskassar	15.000
Sjúkrahúsini	200.000
Undirhaldspening	12.000
Eftiransað uppihald sinnissjúkra o. t.	6.000
Ellisheim	20.000
Invalidirentu	8.000

Løgtingið játtar fyri 1942 til:

Sjúkrahús	240.000
Einkjubørn	20.000
Óarbeiðsførar fiskimenn	10.000
Sosialhjálp	100.000
Dýrtíðarviðbót til: ellisrentufólk, avlamisfólk, sinnissjúk í heimarokt, einkjubørn o. ø.	163.000

IX. Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om overordentlig Indkomstskat til Amtskommunen.

§ 1.

For Skatteaaret 1942 udskrives Indkomstskat til Amtskommunen efter de i Lov for Færøerne Nr. 202 af 15. Maj 1939 indeholdte Regler med nedennævnte Ændringer.

§ 2.

I § 1, Stk. 4, i Lov Nr. 202 af 15. Maj 1939 indskydes efter „Fradrag" følgende: „og Barnefradrag efter nedennævnte Regler" og til § 1, Stk. 4, føjes: „For hvert Barn, (det er Ægtebarn, Barn udenfor Ægteskab for Moderens Vedkommende, Stifbarn, Adoptivbarn og Plejebarn, for hvis Pleje der ikke ydes vedvarende Vederlag), som ved Begyndelsen af Kalenderaaret er under 15 Aar, og som ikke har Midler til at bekoste sit eget Underhold, gives et skattefrit Fradrag for hvert Barn, forsaavidt Indkomsten er under 3.000 Kr., paa 200 Kr.,

3.000 Kr.,	men	under	4.000 Kr.,	paa	150 Kr.
4.000 „	„	„	5.000 „	„	100 Kr.
5.000 „	„	„	6.000 „	„	50 Kr."

§ 3.

Bestemmelserne i Lov Nr. 202 af 15. Maj 1939 § 2, Stk. 1, affattes saaledes:

„Den i § 1 omhandlede Skat erlægges efter følgende Skala:

Udgør Skatteindtægten 1000 Kr., svares et Beløb af 7 Kr.

Er Indtægten over

Kr.				Kr.		Kr.		Kr.					
1.000	men	ikke	over	2.000	svares	7	af	1.000	og	2	pCt.	af	Resten
2.000	„	„	„	3.000	„	27	„	2.000	„	3	„	„	„
3.000	„	„	„	4.000	„	57	„	3.000	„	3½	„	„	„
4.000	„	„	„	5.000	„	92	„	4.000	„	4	„	„	„
5.000	„	„	„	6.000	„	132	„	5.000	„	4½	„	„	„
6.000	„	„	„	7.000	„	177	„	6.000	„	6½	„	„	„
7.000	„	„	„	8.000	„	242	„	7.000	„	8	„	„	„
8.000	„	„	„	10.000	„	322	„	8.000	„	9	„	„	„
10.000	„	„	„	15.000	„	502	„	10.000	„	10	„	„	„
15.000	„	„	„	20.000	„	1002	„	15.000	„	13½	„	„	„
20.000	„	„	„	30.000	„	1677	„	20.000	„	16½	„	„	„
30.000	„	„	„	40.000	„	3327	„	30.000	„	22	„	„	„
40.000	„	„	„	50.000	„	5527	„	40.000	„	28	„	„	„
50.000	„	„	„	75.000	„	8327	„	50.000	„	34	„	„	„
75.000	„	„	„	100.000	„	16327	„	75.000	„	38	„	„	„
100.000	„	„	„	200.000	„	26327	„	100.000	„	40	„	„	„
200.000	„	„	„	400.000	„	66327	„	200.000	„	41	„	„	„
400.000 og derover						148327	„	400.000	„	45	„	„	„

§ 4.

I Lov Nr. 202 af 15. Maj 1939 § 3 ændres „500“ til „1000“.

X.

Landsnevndin verður heimilað til tingsins vegna í samráð við amtið at samtykkja uppskot til nýggjar inntøkur, um viðurskiftini skuldi gjørt tað tørvandi.

XI. **Almenni fíggjarviðurskifti Føroya.**

Peikað verður á hjúløgdu skjøl:
roknskapur løgtingsins 1940, fíggjarætlan fyri amtsgrunnin 1942, fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin 1942 og roknskap fyri ríkiskassans inntøkur og útreiðslur viðvíkjandi Føroyum fyri fíggjarárið 1940/41 og fíggjarætlan ríkiskassans viðvíkjandi Føroyum 1941/42.

Fíggjarnevnd løgtingsins, 18. nov. 1941.

P. M. Dam. *J. P. Davidsen.* *J. M. Fr. Poulsen* *Kr. Djurhuus.*
Poul Petersen. *J. Paturssøn.* *L. Zachariasen.*

A/S. „Føre Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Minnilutaálit

i

Løgtingsmáli nr. XIV-8/1941:

Fíggjarviðurskifti og dýrtíðarskipanir.

(Minnilutin: Jóannes Patursson og Poul Petersen).

Á Løgtingi ífjør (Løgtingstíðindi 1940 bls. 17) førdi minnilutin í skattamálinum (Jóannes Patursson, Poul Petersen) fram:

„Tá Føroya stjórnarliga støða sum amt ikki longur kundi uppihaldast, so máttu landsins almennu fíggjarviðurskifti í sínu heild koma undir tingsins (fólksins) ræði.

Meirilutin á tingi samtykti tó 7. mai 1940, at amtmaðurin skuldi hava statsins kassa í sínum hondum uttan ábyrgd fyri nøkrum her á landi, meðan markið fyri fíggjarheimild Løgtingsins skuldi vera tað sama sum áður.

Henda tvining fastheldur meirilutin.

Bankaseðlaútgávu hava teir lagt í amtmannsins hendur, tó at afturímótivirðið (sterlingpundini) eina koma frá Føroyingum.

Á henda hátt hevur meirilutin enn meira ásannað, at landsins aðalfíggjarstovnar eru í hondunum á útlendskum manni.

Hin føroyski fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) hevur greiða støðu:

Allar almennar inntøkur og øll gjøld í e i n i fíggjarskipan — eitt stig nærri grundregluni: landsins almennu gjøld eftir landsins førimuni."

Í viðfylgjandi fráásøgn, borin upp á løgtingi 8. september 1941, er vist á fundarúrslit (resolutiónir) á almanna fundum um føroysk stjórnmál. Tað upplýsist at hesir fundir hava verið hildnir í tíðini frá 6. juli til 7. august 1941 í øllum Føroya sýslum, nemliga í Klakksvík í Norðuroya sýslu, í Fuglafirði í Eysturoya sýslu, í Tórshavn í Streymoya sýslu, í Scyrvági í Vágu sýslu, í Sandi í Sandoya sýslu, á Tvøroyri í Suðuroya sýslu, og at fundarfólkið, einmælt at kalla, hevur ásannað

1. a t føroyska tjóðin eigur fullan fólkarætt til at ráða fyri Føroyum, og
2. **a t tað er Føroya fólks vilji at taka ræði yvir sínum egna landi aftur.**

Tann 11. juni 1941 legði undirskrivaði Jóannes Patursson hetta bræv fram til landsnevndina:

„Sum tingmaður ynski eg mær til nýtslu frágreiðing um, hvat landsrakstur Føroya kostaði í ti farna árinum (1940) í lønum og skrivstovuútreiðslum. Útreiðslurnar ynskjast frámerktar, hvørt tær eru úr ríkiskassanum ella „amtskassanum". Frágreiðingin verður at umfara allar tær almennu stovnar og embætir í landinum, sum føroyskir ella danskir almanna peningar verða latnir til. — Skúla- og kirkjumálaútreiðslur eru í hesum viðfangi undantiknar."

Í hesi tingsetu hevur so løgtingsskrivstovan sett saman og tilsent nevndini eitt heilskapað føroyskt figgjarrokniskap við yvirskrift: „Yvirlit yvir rakstra-útreiðslur og inntøkur ríkiskassans 1940/41 og løgtingsins 1940 og ætlan ríkiskassans 1941/42 og løgtingsins 1942 viðvíkjandi Føroyum."

Í bræví frá „Valutacentralen" til „Lagtingets Landsnevnd" dagsett 5. august 1941, sum nevndin hevur fingið til ummælis er millum annað henda frásøgn:

„Det britiske finansministerium og Bank of England har yderligere peget paa ønskeligheden af, at statens budget for Færøerne sammenarbejdes til et budget, idet det rimeligvis ikke altid vil være muligt for amtet at tilvejebringe de for afholdelse af statens udgifter fornødne laan til en rimelig rente. Man har dog i denne forbindelse fremhævet, at dette spørgsmaal anerkendes at være et indre anliggende saalænge det ikke er nødvendigt, at den britiske regering stiller pengemidler til raadighed for amtet."

Í hjálagda skrivi frá Færø amt, 22. september 1941 til gjaldoyrisnevndina, er m. a. soleiðis tikið til orða, at tað „dels vilde være ønskeligt og ikke urimeligt, sålænge de økonomiske forhold tillade det, at lagtinget under en eller anden form overlod en del af den direkte skat til statskassen eller på anden måde aflastede statskassen."

Minnilutin vil halda, at tað sum her er framkomið, gevur løgtinginum neyðturvilig tilfar og líkindi til, út frá hesum grundarlagi, at seta í verk ta nýskipan av Føroya almenna figgjarlagi, sum er umráðandi nú og í næstu framtíð.

Í eftirstandandi áliti og viðmerkingum vil minnilutin geva grein fyri sína støðu og sínum uppskoti og fyrst bera fram eina stutta figgjarliga frásøgn:

Tað kann sigast, at figgjarrokniskapurin frá teirri tíð tá slíkur fyrst er ikomin her á landi yvirhøvur, hevur verið undir einum, alt fram til um 1856, tá konguligi handilin gav uppat. Í hesi tíð kann rokniskapurin fram til trúarskiftið, um 1540—50, kallast at hava verið á innlendskum hondum burturav. Aftaná hesa tíð var hann eisini innlendskur, tó so at deildir av honum vóru skipaðar, stýrdar ella eftiransaðar uttanífrá.

Inntil trúarskiftið fór allur skattur og almenn avnotir í Føroya tarvir, undantikið bøtur og annað, sum svarað var í kongsskatt, og ullin sum svarað var í pávaskatt.

Aftaná trúarskiftið fell pávaskatturin burtur. Ein nýggj útlendsk avnotaútreiðsla kom tá í staðin. Tað var gjaldið av teimum jarðum, sum kongarnir tá fóru at taka leigu av. Herumframt fór so út av landinum vinningurin av einavaldshandlinum.

Eitt tað síðsta ár, 1853, sum Føroya rokniskapur var í heilum líki, var avlopið av landsrokniskapinum: av handlinum og kongsleiguni 39.244 rikisdálar 82 skillingar. Haruppí vóru 7.900 dálar av uppspardari sjóvátryggingarpremiu.

Eitt tað fyrsta árið aftaná at Føroya rokniskapur regluliga fór at vera í tveimum, 1857—58, annar førdur í Keypmannahavn á fíggjarlógini dansku og annar hjá løgtinginum, vísti rokniskapurin á fíggjarlógini 8,175 rikisdálar í avlopi.

Í hesi 1000 ár frá o. u. 850 til 1853, hava Føroyar meðan tær høvdu rokniskap sær, verið mentar fíggjarliga at borið seg sjálvar. Herumframt hava Føroyar, serstakliga í teimum 300 árunum frá um 1550-1850 verið førar fyri á hvørjum ári í hesi longu tíð at latið stórtøkin avlop til eitt annað lands húsarhald (sjá m. a. Føroya søgu I, bls. 81—82).

Aftaná at Føroya rokniskapur regluliga fer sundur í tvey, so síður fór at verða, at hava ein løgtingsrokniskap og ein ríkisrokniskap, fer avlopið av Føroyum so við og við at minka, inntil tað heilt gevur uppat um 1875. Tað stendur so nøkur ár á jøvnum, hagartil umskiftið kemur í 70unum. Tá fer inntøkuhallin líðandi at koma til sjóndar.

Í fíggjarárinum 1905—06 er inntøkuhallin av Danmarks útreiðslum til Føroyar 52.330 kr.

Í seinasta fíggjarári 1940—41 er Danmarks føroyski inntøkuhalli vaksin til stívar 2.000.000 kr. Samtíðis berur løgtingið stívar 1.000.000 kr. í avlop á sínum rokniskapi.

Tað tørvar ikki at endurnýggja at høvdu Føroyar fingið politiskt frælsi samtíðis sum landið fekk fríhandil í 1856, hevði landshúsarhaldið sum tá gav avlop verið lætt at tikið.

Tað tørvar heldur eingin frásøgn um at høvdu Føroyar fingið fíggjarligt frælsi tá innløguhallin í 1906 á danska ríkisrokningini var 52,330 kr., hevði landshúsarhaldið enn verið lætt at tikið.

Nú innløguhallin í hesum seinasta ríkisrokniskaparárið er o. u. 2,000,000 er takið ikki so lætt, tó løgtingsavlopið er um 1.000.000 kr.

Men takast má tað, grundirnar eru hesar:

a) Danska fíggjarlógin sigur frá, at tann danski styrkurin til Føroyar er vaksandi ár undan ári. Tað er ikki væntandi, at Danmark, um vit koma aftur í fíggjarliga tingingar við hetta land, vil ella kann halda fram við, at bera hægri og hægri útreiðslur til Føroyar uttan so skuldi verið, at Føroyar vildu svara ríkisskatt til Danmark afturimóti, soleiðis sum tilætlað var veturin 1905—06, sjá Rigsdagstid. Folketinget 1908—09 II, bls. 4871. At svara danskan ríkisskatt, kann ikki ætlast at Føroyingar nakrantíð góðvilliga geva seg til. So hesin vegur kann ikki haldast at vera gongdur.

b) Tað er enn alt í ti óvissa, hvussu happið verður hjá Danmark aftaná at hesin bardagi er lokin. Tað sama kann sigast um Føroyar. Men eitt mega vit allir kunna vera samdir um, at standa vit Føroyingar ikki fíggjarliga sjálvbjargnir meðan ófriðurin herjar og standa vit ikki fíggjarliga sjálvbjargnir, tá bardagin einaferð gevur uppat, so liggur okkara fólki vátt undir føti. Verða vit í hesi tíð fíggjarliga uppihildnir av annara landa náðum, so vil okkara orð og okkara vilji vera lítið í metum, tá ið avtornar.

c) Í ti í nevndini framlagda „Færø Amts" brævi 22. september 1941, heldur „Færø Amt" sum áður nevnt fyri, at tað „vilde være ønskeligt og ikke urimeligt, om lagtinget saalænge de økonomiske forhold tillade det, under en eller anden form overlod en del af den direkte skat til statskassen eller paa anden maade aflastede statskassen". Minnilutin

kann ikki annað enn vera avgjørt innóti, at taka upp tann nýggja skattapolitikk, at skriva út føroyskar skattir, verið seg beinleiðis skattir ella tollar til danska statin. Allraminst kann minnilutin samtykkja at binda landið til skattagjald til Danmark „saalænge de økonomiske forhold tillade det", sum føra kann til óendaliga skattaskyldu. Haraftarímóti vil minnilutin „paa anden maade aflaste statskassen" nevnliga við, at Føroyar taka allar statskassans útreiðslur undir sítt ræði og sína ábyrgd.

d) Í brævi valutacentralens 5. august 1941 hevur bretska figgjarráðið og Bank of England mælt til, at tann føroyska figgjarskipan verður undir einum soleiðis at bæði løgtingsrokniskapurin og Føroya rokniskapur á donsku figgjarlóguni verða samandrignir í ein. Hetta heldur minnilutin verða á rættari leið og hevur sett uppskot um at so verður gjørt.

e) Tá bretska figgjarráðið og Bank of England samstundis taka til orða um, soleiðis sum tað á donskum máli liggur fyri í nevndini at (idet): „det muligvis ikke altid vil være let for amtet at tilvejebringe de for afholdelse af statens udgifter nødvendige laan til en passende rente", so er hartil fyrst at siga sum frammanundan nevnt, at støða minnilutans er tann, at løgtingið yvirtekur alla tað figgjarligu ábyrgd og figgjarligu skyldu, sum nú er á amtmannsins hondum. Sambart hesi støðu vilja tá øll amtmannslán í Føroya tarvir verða av ongum. Verður neyðugt hjá løgtinginum at taka lán, kann tað ætlast ikki at verða vandamikilt hjá tinginum at fáa tey neyðturvuligu, lagaligu lán, meðan figgjarstandir tingsins og Føroyalands er sum hann hevur verið og er.

f) Viðvíkjandi frammanundan nevndu lántøku igongur bretska stjórnin og Bank of England, at tílík lántøka (sagt á donskum máli), „er et indre færøskt anliggende, saalænge det ikke er nødvendigt, at den britiske regering stiller pengemidler til raadighed for amtet".

Her hevur tá bretska stjórnin týðuliga víst á, at meðan Føroyar eru sjálvbjargnar í figgjarviðurskiftum sínum, vil bretska stjórnin ikki koma sær uppímillum, í okkara stjórnarskipan ella okkara figgjarstjórnarlag. Haraftarímóti er eins týðuliga tilskilað, at skal amtmaðurin taka enskt lán til at halda figgjarrakstur Føroya igongd, so verður tað ikki eitt innanlenskt mál, hvussu Amtið umferð tann lánta bretska pening.

Tað er einki annað at siga síðani bretska herveldi tók Føroyar 13. apríl í fjør, enn at Føroyingum og Bretum yvirhøvur hava komið sær ásamt. Alt ørðvisi kunna viðurskiftini føra at verða, um Bretastjórn, vegna hesa umrøddu lántøku skuldi farið at gjørst luttakandi í okkara lands peningahúsarhaldið. So væl okkum kann eira saman við Bretlandsmonnum á frælsum grundarlagi, teirra og okkara, so vandamikil vil lagnan kunna verða okkum, sum tann pinkulitla tjóð, vit Føroyingar einaferð eru, um vit í hesi vandatíð, siga okkum undan at taka tey figgjarligu tøk, ið krevjast til at uppihalda okkara fulla sjálvbjargni. Nú eru Føroyingar bretskra manna javningar, tó vit eru lágir í gøtuni og teir teir høgu. Lita vit okkum ikki sjálvir til at bjarga landinum figgjarliga, gera vit okkum til „minnimenn", tá er allur javnrættur burturdottin, tá hava vit sjálvir flutt burtur hornsteinin undan okkara tjóðskapliga fólkarætti, tá hava vit liðað okkum úr felagsskapi við teimum tjóðum sum Chamberlain tilsegði fullan fólkarætt tann 3. sept. 1939 við hesum orðum: „Ongland berjist fyri fólkanna fulla sjálvavgerðarætti, fyri at tryggja frælsi

hjá teimum smáu tjóðunum" og Rosevelt tann 16. mars 1941 við hesum orðum: „Hvør tjóð hvussu lítil hon er hevur rætt at líva og virka sjálvstøðugt." Tá hava vit sjálvir gjørt bretska konsulins frásagn frá 14. apríl 1940 lítisverda har lovað var at av enskum ávum vildi einki umskifti verða gjørt á lúnum innlendska stýrislaginum (administration), samanber frammanundan nevnda bretsku frásøgn 5. august 1941.

Sum fyrr nevnt hava Føroyingar í meir enn 1000 ár ikki einans verið fíggjarliga sjálvbjargnir, men haraftrat verið førur fyri, ár um annað, at latið munagóðan styrk til eitt annað land. Minnilutin hevur, sambart frammanundan standandi frásøgnum frá øllum landsins sýslum, tað álit á Føroya fólki í dag, at tað ikki sigur seg burtur úr ætt, nú ið ástendur.

So statt stillar minnilutin hetta

Uppskot

til

Fíggjarlóg fyri árið 1942.

Samsvarandi samtykt Føroya løgtings kunnger landsstjórin (amtmaðurin) fylgjandi lóg:

I.

INNTØKUR

Fyri fíggjarárið 1942 verða inniløgur løgtingsins ætlandi so sum greint í §§ (1 og 2):

§ 1.

Ætlandi koma hesir skattir og tollar at geva:

1.	løgtingsskattur	kr.	1.275.000,00	
2.	tollur	-	750.000,00	kr. 2.025.000,00
3.	stempulskattur	kr.	75.000,00	
4.	skipagjald	-	10.000,00	
5.	gjøld av loyvum	-	2.000,00	
6.	arva- og gávugjald	-	30.000,00	
7.	rætlargjøld	-	30.000,00	
8.	stuttleikaskattur	-	20.000,00	kr. 167.000,00
9.	automobilskattur	kr.	10.000,00	
10.	gjaldoyrugjald (valutagjald) og seðlagerð	-	500.000,00	
11.	flutt frá 1941	-	300.000,00	
12.	vinningsbýti	-	10.000,00	
13.	rentur	-	00.000,00	
14.	álíknað kommunurnar	-	90.000,00	
15.	ymiskar inniløgur	-	50.000,00	kr. 960.000,00
				kr. 3.152.000,00

§ 2

RAKSTUR LØGTINGSSTOVNANA:

1) Postverkið
2) Telefonverkið
3) Seðilbankin
4) Landshandilin
5) Sjóvinnugrunnurin
6) Jarðagrunnurin
7) Vegagrunnurin
8) Skúlagrunnurin
9) Tryggingargrunnurin
10) Kirkjugrunnurin

II

GJØLD

Løgtingsins gjøld fyri árið 1942 verða ætlandi sum greint í §§ (3—14).

§ 3

Rentur av lánum løgtingsins	kr.	20.000,—

Sambart fíggjarætlanina fyri amtsgrunnin 1942 eru renturnar settar til kr. 30.000,—

Eftir løgtingssamtykt 1940 verður eykaavdráttur — 1,3 av tingsins skuld at rinda í ár.

Tann samlaða skuld tingsins er eftir ætlanini kr. 600.000,—

Tí verður rentan ætlandi minkað til kr. 20.000,—

§ 4.

Løgtingskostnaður

1)	tingmannaløn v. m.	kr.	40.000,—	
2)	prenting o. l.	-	10.000,—	
3)	løgtingshúsið	-	4.000,—	
4)	skrivstovan	-	18.000,—	kr. 72.000,—

(smbr. fíggjarætlanina fyri amtsgrunnin 1942)

§ 5.

Landsstjórnin og løgreglan

1)	sorinskrivarin og skrivstovan	kr.	27.640,—	
2)	fútin og skrivstovan	-	47.312,—	
3)	sýslumenninir og sóknarfútin	-	63.536,—	
4)	amtmaðurin og skrivstovan	-	56.576,—	
5)	gjaldstovan	-	53.820,—	
6)	eftirlønir	-	26.900,—	
7)	aðrar útreiðslur	-	3.392,—	
8)	løgtingsverkfræðingurin	-	10.000,—	kr. 290,000,—

(smbr. fíggjarætlan rikiskassans og amtgrunsins 1942)

§ 6.

Læknaskipan v. m.

a) fíggjarætlan ríkiskassan 1942:

1.	Amtslæknin	kr. 5.500,—	
2.	Fylkislæknar	- 18.577,-	
3.	Byggiútreiðslur	- 2.000,—	
4.	1 Bróstsjúkrulækni	- 10.000,—	
5.	6 kommunulæknir	- 20.000,—	
6.	Jarðamøður	- 13.000,—	
7.	Bróstsjúkrahúsið	- 57.000,—	
8.	Sjúkrahús	- 123.200,—	
9.	—	- 7.500,—	
10.	Dr. A. H. Tuberkladeild	- 20.000,—	
11.	Farsóttarútreiðslur	- 11.000,—	kr. 288.000,oo

b) fíggjarætlan løgtingsins 1942:

1.	Sjúkrahúsini	kr. 175.000,—	
2.	Bróstsjúkrahúsið	- 50.000,—	
3.	Naina	- 1.000,—	
4.	Farsóttir	- 7.000,—	
5.	Ljósmóður	- 4.500,—	
6.	Læknar	- 5.000,—	
7.	Karantenuútreiðslur	- 1.000,—	
8.	Annað	- 4.500,—	kr. 248.000,oo
			kr. 536.000,oo

(smbr. fíggjarætlan ríkiskassans og amtsgrunnsins 1942)

§ 7.

samferðslumál

a) vegir og havnir ... kr. 350.000,oo

Føroyar eru stutt á veg komnar við vega- og havnagerð.
Landið kann tí ikki verða fört fyri av rakstrinum at halda allar útreiðslurnar til hesi endamáls frama:

Tað verður skilað til, at tingið letur mest møguligt av rakstrinum 1942 — t. d. kr. 350.000,—

Harafturat so mikið sum gjørligt av avlopinum 1941 á socialrokningini.

Skotið verður til, at tingið longu nú tekur til umhugsunar, at veita veggrunninum aðrar inniløgur t. d. gjøgnum avgift av olju og bensini.

Samstundis verður reglugerðin tikin upp til umhugsunar.

b) „Smiril" (smbr. figgjarætlanina)	kr.	80.000,00
c) vitamál (smbr. figgjarætlanina)	-	70.000,00
d) postverkið	-	100.000,00

Hetta undirskot er sambart figgjarætlanini 1942. Tað verður vist á uppskot Fólkaflokksins 1940: Føroysk Frímerkið (løgtingstíðindi 1940 p).

Ætlandi vil hetta tiltak geva munandi til at fáa endarnar til at røkka saman.

§ 8 a

Kirkjumál . . . . . kr. 75.000,00

í figgjarætlanini ríkiskassans 1942 eru hesar útreiðslur mettar til kr. 109.000.
Hetta verður hildið at vera ov mikið.
Tað verður vist á, at jarðagrunnurin ætlandi skal keypa prestajørðina fyri ein pris sum er um 750.000,00 kr.
Rentan av hesum peningi vil hereftir ganga inn í kirkjugrunnin og nýtast til hesi endamáls frama.
Ætlandi vilja besar útreiðslur soleiðis kunna minkast til kr. 50.000,00

ad § 8 b

Kenslumál

a) figgjarætlan rikiskassans 1942:

1.	Læraraløningar l. l.	353.600,00	
2.	Eftirlønir	50.000,00	
3.	Læraraskúlin	12.500,00	
4.	Bókasavni og skjalasavni	9.800,00	
5.	Kvøldskúlar	8.400,00	
6,	Føroya fólkaháskúli	3.500,00	
7.	J. og H. A. Djurhuus.	1.800,00	
8.	Handilskúlar og tekniskir skúlar . . .	6.700,00	
9.	Realskúlin	30.000,00	
10.	Aðrar útreiðslur	724,00	
		477.024,00	
	minus refusjónir (eftirlønir v.m.) ca.	20.000,00	kr. 457.000,00

b) figgjarætlan løgtingsins 1942:

1. Læraraløningar	110.000,00		
2. Bókasavnið	5.060,00		
3. Studentarskúlin	20.000,00		
4. Aðrar útreiðslur	7.000,00	c.	143.000,00
		kr.	600.000,00

Tað verður vist til figgjarætlan ríkiskassans og tingsins 1942.
Frá eru drigin eftirlønir o. l.
Hesum endamál til frama verður skotið uppá at fáa sett á stovn eydnuspæl (lotteri) hvørs ágóði skal nýtast til uppihald av okkara skúlaskipan, soleiðis at hon so við og við kann koma at verða sjálveigandi.
Tað verður í hesum viðfangi vist á at Ísland hevur liknandi skipan.

§ 9.

Sjóvinnumál ..... kr. 100.000,00

Samtykt varð í tingsetuni 1940 at 1/4 av avlopinum av tingsins rakstri 1941 skuldi leggjast til ein sjóvinnugrunn.

Hesin fjórðingur er mettur til kr. 200.000,00. Skotið verður uppá, at tingið av rakstrinum 1942 letur kr. 100.000 til sjóvinnulig mál.

Hartil verður mælt til, at tingið longu nú tekur til umhugsunar at veita hesum grunni mest møguligar inniløgur, t. d. at áleggja eitt minni útflutningsgjald, ella geva grunninum part í eini hægri valutaavgift.

Samstundis verður reglugerð gjørd hesum grunni viðvikjandi.

§ 10.

Landbúnaðurin ..... kr. 100.000,00

a) figgjarætlan ríkiskassans 1942:

1. jarðagrunnurin	kr.	10.000,00
2. húsdjórafremjingin	-	20.000,00
3. djóralæknin	-	6.000,00
4. búnaðarráðgevarin	-	6.500,00
5. royndarstøðin	-	30.000,00
	kr.	72.000,00

b) figgjarætlan løgtingsins:

1. jarðagrunnurin	kr.	10.000,oo
2. djóralæknin	-	3.000,oo
3. búnaðarnevndir	-	3.000,oo
4. aðrar útreiðslur	-	1.000,oo
	kr.	17.000,00

Ætlandi verður studningurin til hesi endamáls frama sum higartil undantikið tann, ið latin hevur verið til jarðagrunnin til keyp av óðalsjørð o.l.

Tað verður skilað til, at landsnevndini ætlandi latið upp í hendi tørvandi pening á socialrokningini sum studning til veltingar o. l. — fyri 1941 kr. 5o.ooo,oo

§ 11.

Styrkveitingar

a) figgjarætlan ríkiskassans

1. Ellisrenta og ellisheim	400.ooo,oo	
2. Einkjubørn	10.ooo,oo	
3. Barnaheim	7.ooo,oo	
4. Sjúkrakassa	105.000,oo	
5. Serforsorg	33.221,oo	
6. Vanlukkutryggingarráðið	5.450,oo	
7. Sanering	3,ooo,oo	
8. Avlamisgjald	40.ooo,oo	
	ca. kr. 604.000,oo	
minus refusjón v. m. (Cl-2)	64.000,oo	54o.ooo,oo

b) figgjarætlan ríkiskassans:

1. Ellisrenta og ellisheim	70.ooo,oo	
2. Einkjubørn	20.ooo,oo	
3. Kreppufyriskipanin (25.000) (flutt til valutaráðið)		
4. Socialhjálp o. l.	70.ooo,oo	16o.ooo,oo
		7oo.ooo,oo

Hesi gjøld verða sum heild somu sum tey hava verið á ríkiskassans og tingsins roknskapum.
Tað verður tó skilað til, at tann styrkveiting, sum tingið hevur latið í 1941 verður umskipað, so hon hereftir verður latin í arbeiði til tey treingjandi, sum eru arbeiðsfør, men latin sum higartil til hini — sjúk, avlæmingar o. l. — (smbr. § 7 a)

§ 13.

Ymisk gjøld (økonomiski grunnurin)			kr.	30.000,oo
A) Brýr og lendingar			-	10.000,oo
B) Skúlamál:				
1. Eftirlønargrunnur lærara	kr.	2.000, -		
2. Studentaskeiðið	-	15.000, -		
3. Skúlabókagrunnurin (5 studningar av 5 ára játtan	-	500, -		
4. Føroya fólkaháskúli	-	3.000, -		
5. Læraranámskeið	-	5.000, -		
6. Studningur til bygdanæmingar á studenta- og preliminerskeiðinum	-	5.000, -	kr.	26.000,oo
C) Vísindi, bókmenta o. t.:				
1. J. H. O. Djurhuus	-	500,		
2. Varðin	-	1.000, -		
3. Føroya Forngripafelag	-	200,-		
4. Skjalasavnið	-	2.675,		
5. Føroya kvæði (5. studningar av 9 ára játtan	-	1.000,		
6. Studningur til studerandi	-	1.500, -		
7. Til mentunargrunn	-	500, -	kr.	7.475,oo
D) Ymist:				
1. Eftirløn til frk. Berg	kr.	1.400,- -		
2. Honorar til frk. Bærentsen	-	200,- -		
3. Fráhaldsfeløgini	-	500,- -		
4. Barnaheimið	-	1.000, -		
5. Felagið „Røde Kors	-	500,- -		
6. Roynd við træplanting	-	1.000,- -		
7. Studningur til handverkarar og jarðabrúkarar	-	2.000, -		
8. Ítróttarsamband Føroyar	-	500,	kr.	7.100,oo
			kr.	50.575,oo
(ad B 2 og 6 flutt til § 8b)			kr.	20.000,oo
			c.	30.000,oo

Rakstrar-

§ 1	a)	løgtingsskattur	1.275.000,—	
	b)	tollur	750.000,—	2.025.000,—
	c)	stempulskattur v. m. (3—8)		167.000,—
	d)	automobilskattur v. m. (9—15)		960.000,—

§ 2 Rakstur løgtingsstovnana:

1. Postverkið
2. Telefonverkið
3. Seðilbankin
4. Landsbandilin
5. Sjóvinnugrunnurin
6. Jarðagrunnurin
7. Vegagrunnurin
8) Skúlagrunnurin
9) Tryggingargrunnurin
10) Kirkjugrunnurin

3.152.000,00

yvirlit 1942

§ 3	Rentur av lánum løgtingsins		20.000,00
§ 4	Løgtingskostnaður		72.000.00
§ 5	Landstjórn og løgreglan		290.000.00
§ 6	Læknsskipan		536.000,00
§ 7	Samferðslan:		
	a. Vegir og havnir	350.000,00	
	b. Smiril	80.000,00	
	c. Vitamál	70.000,00	
	d. Postverkið	100.000,00	600.000,00
§ 8	a. Kirkjumál	75.000,00	
	b. Kennslumál	600.000,00	675.000,00
§ 9	Sjóvinnumál		100.000,00
§ 10	Landbúnaðurin		100.000,00
§ 11	Social mál		700.000,00
§ 12	Yrkismál		20.000.00
§ 13	Ymisk gjøld (økonomiski grunnurin)		30.000,00
	Munur		9.000 00
			3.152.000,00

INNTØKUR

ad § 1.

1. Tá inniløgur Føroya verunliga eru væl størri í 1941 enn 1940 kemur ætlanin ivaleyst at halda.
2. Tilflutningsmøguleikarnir verða avgerandi fyri hesa landsinniløgu, men um innflutningurin skuldi komið at minnka í nøgd, eru tó møguleikar fyri at áleggja eykatoll á luxusvørur til javnan av møguligum minni tolli á øðrum vørum (m. a. neyðsynøarvørum).
3. Ein fullfíggja stempullóggáva fæst vónandi í gildi í hesum fíggjarári. Ágóðin her er mettur eftir ætlan.

4- 8 Hesir snøklar, sum verða at økja við lóg (smbr. 6) vilja ætlandi tað, teir eru mettir til í ætlanini.

9. Hesin skattur er mettur eftir ætli, men er ivaleyst væl hægri.
10. Uttan at kenna umfar pundanna, verður tað hildið, at hendu inniløga er ein tann besta í landinum í løtuni.
    Í ætlanini er hon mett eftir ætli.
    Um viðurskiftini skuldu broytst munandi í so máta, so liggur allur ágóðin fyri 1941 niðurfyri (smbr. viðmerking til seðil bankans).
11. Tað er náttúrligt, at tann frii parturin av avlopinum av rakstrinum 1941 verður fluttur á rakstrinum 1942, sum fyribilstiltak.
12. smbr. fíggjarætlan tingsins 1942.
13. " " " "
14. " " " "
15. Her verður víst til fíggjarætlan tingsins 1942, t. d. jarðaskattur, tiggjundavloysing, hartil koma inntøkur av sektum v. m.

ad § 2.

Sum ávist í viðmerkingum til tær serstøku greinirnar er tað ætlað, at allir tingsins stovnar verða sjálvstýrdir. Teim verður útvega egnar inniløgur, meðan møguligt undirskot teirra verður at rinda av landsrakstrinum.

Tað verður annars at vísa til lógir og reglugerðir stovannana.

1. Postverkið.
   Hesin stovnur vildi ivaleyst borið seg væl betur, um hann átti seg sjálvur sum føroyskur stovnur, tí tá vildi hann m. a. fingið av postpeninginum av postflutninginum úr úthcimínnm (smbr. Verdenspostunionen).
   Annars verður vist til viðmerking til § 7 d: Føroysk Frímerki.
2. Telefonverkið.
   Hesin stovnur ber seg og eigur eisini at kunna bera umsiting og úrbygging verksins.
3. Seðilbankin (Landsbankin).
   Viðvikjandi heaum stovni verður vist til uppskot fólkaflokksins 1940 (tingtíðindi 1940 blðs. 11).
   Í ætlanini 1942 er tann ætlaði ágóðin settur inn á raksturin sum fyribilsskipan (smbr. omanfyri).

4. Landshandilin.
Hesin stovnur er ein fyribilsskipan, sum eigur at bera seg.
5. Sjóvinnugrunnurin.
Aðalyrkisevni Føroya er sjóvinnan. Landið eigur tí at hava umsjón við henni.
Tað verður tí skotið uppá, at tingið veitir hesum stovni mest møguligar inniløgur nú (smbr. viðmerking til § 9). Annars verður skilað til, at lóggávan átti at havt umsjón við, at útgerðarmenn løgdu størst møguligar bátspartar niður til endurnýggjan av yrkisevnunum eisini endurgjald fyri mist skip o. l. áttu at verða lagd niður til líkindi verða fyri endurnýgging.
Ríkiskassin átók sær í sini tíð ábyrgdina fyri ein meginpart av veðhaldinum undir kriggstryggininí.
Harafturfyri skal hann hava 40 pct. sum frammíhjáavnot av vinninginum.
Tað er náttúrligt, um tingið átekur sær hesa ábyrgd og at vinningurin til sína tíð fer inn í sjóvinnugrunnin.
6. Jarðagrunnurin.
Til frama fyri dyrkingararbeiði letur tingið mest møguligan studning av rakstrinum.
Annars verður vist til viðmerking til § 10.
7. Skúlagrunnurin.
Skúlaskipan Føroya er illa stillað, hon er at kalla ognarleys.
Her verða ikki tikin við okkara viðurskifti við Danmørk.
Tingið eigur tí skjótast gjørligt at gera stig til at veita hesum stovni egnar inniløgur, so hon ikki einans skal verða hildin uppi av landsrakstrinum.
[smbr. viðmerking til § 8 b].
8. Vegagrunnurin.
[smbr. viðmerking til § 8 a].
9. Tryggingargrunnurin.
Tað verður vist til viðmerkingar til § 11, samstundis verður skilað til, líkindini ætlast at vera tey bestu til nú at seta í verk eina fullfíggjaða fólkatryggingarlóggávu.
10. Kirkjugrunnurin.
Føroyska prestajørðin ella virði kemur um 750.000 og verður løgd til kirkjugrunnin [smbr. viðmerk. til § 8 a].

Samandráttur.

A: Fíggjarætlan ríkiskassans 1942:

a. gjøld		kr. 2.586.800,00	
b. inniløgur		- 318.400,00	kr. 2.268.400,00
frá gongur m. a.			
VIII 1) vrakarar	kr. 10.000,00		
2) Føroya Fiskaexport	- 2.000,00		
3) Flutt t. Sjóvinnug.	- 40.000,00		
IX 1) Kirkjugrunnurin	- 35.000,00		
XV Rentur	- 66.500,00		kr. 153.500,00
			kr. 2.115.000,00

B: Fíggjarætlan tingsins 1942:

gjøld		kr. 1.249.000,00		
frá gongur m. a.:				
X 9) Príseftiransing v. m. flutt til valutar	kr. 25.000,00			
10) social mál	- 65.000,00			
refusiónur do.	- 64.000,00			
XIII „Stuiril"	- 10.000,00			
XIV Rentur	- 10.000,00			
XV socialrokningini	- 50.000,00	224,000,00	1,025.000,00	
			kr. 3,140.000,00	

Sum ávist her eru fíggjarætlanir ríkiskassans og løgtingsins fyri 1942 við áðurnevndu undantøkum grundarlagið undir uppskoti minnilutans.

Dýrtíðarviðbøtur o. o. gjøld eru íroknaði.

Annars verður vist til viðmerkingarnar til hvørja einstaka grein.

Tær av minnilutanum tilætlaðu fíggjarligu nýskipanir, sum tørva lóggávu kunnu ikki takast við í fíggjarætlanini 1942, men landsnevndin fær tað álagt beinanvegin at fara undir at kanna fíggjarviðurskitfini eftir, gera uppskot til eina meira einfalda landsstjórn og hartil eftirkanna inntøkulíkindini sum ávist frammanfyri — alt tó uttan at skarva vælfingin rættindi einstaklinga.

Tingið kemur tá skjótast gjørligt saman fyri at viðgera slík mál, so tey kunnu koma í gildi innan hetta fíggjarárið.

Prentsmiðjan Ziska.

Nevndarálit

í

løgtingsmáli nr. I 2/1941: (Figgjarætlan fyri amtsgrunnin).

Landsnevndin hevur lagt fyri tingið uppskot til figgjarætlan fyri amtsgrunnin fyri 1942.

Nevndin mælir til at góðkenna uppskotið við hesum broytingum:

Ad *Útreiðslur.*

D. 1. Bróstsjúkrahúsið 50.000 kr. verður hæðkað til 63.660 kr., sambert tingsamtykt í brústsjúkrahúsmálinum.

D. 3. „Naina" 1.000 kr. verður hæðkað til 2.000 kr.

F. 1. Læraralønir 110.000 kr. Samtykt er at játta viðvíkjandi ítróttalæraranum 2.060 kr. Talan er um at bøta korini hjá ferðalærarum, og útreiðslurnar hartil ætlast til 7.000 kr. Á sama hátt er talan um hæðkan av løn hjá lærarum í Klakksvík og Vági meirútreiðsla 3.000 kr. og meirútreiðsla til vikarar ætlað 2.000 kr. Beinast er tí at hæðka tær ætlaðu 110.000 kr. til 124.000 kr.

Nýtt F. 7. Tingið hevur játtað til fornmenja rannsóknir 1.000 kr.

F. 8. Játtað er til kvæðaavskrivan 1.000 kr.

F. 9. Til A. Degn er játtað 600 kr.

F. 10. Til Sverre Paturssón 600 kr.

F. 11. Til friðhalgan av vøtnum 1.000 kr.

Nýtt G. 4. Føroya búnaðarfelag 600 kr. er játtað til administratión.

G. 5. Landbrúksráðnum er játtað 1.000 kr. til grísahald.

G. 6. Til húsdjóraalan 5.000 kr.

H. Fiskivinna, 5.000 kr. verður hæðkað við 45.000 kr., serstakliga til veitan av bátalánum gjøgnum landsnevndina. Til fiskiviðgerð kann verða talan um at nýta 6.000 kr.

I. Til skrivstovuhald hjá verkfrøðinginum er játtað 900 kr.

M. „Smiril", 70.000 kr. verður hæðkað til 100.000 kr.

N. Vegir og havnir 300.000 kr. Eftir uppskoti í málinum: Vegætlan 1942/43 er ætlað at játta $^3/_4$ av 362.364 kr. = 271.773 kr. og hartil dýrtíðarviðbót 150.000 kr. Til Ilovs havn er játtað $^3/_4$ av 2.500 kr. = 1.850 kr. og til lendibrúgv í Norðragøtu verður veitt 6.000 kr. Ialt verða hesar útreiðslur at seta til 429.623 kr.

S. Landsnevndini til uppdyrkingararbeiði 25.000 kr. Undan krígnum hevur vanliga tey seinastu ár verið veitt 50.000 kr. árliga úr ríkiskassanum og harvið 1 kr. pr. arbeiðsdag sum søndarpening. Nevndin mælir til, at henda samsýning verður hæðkað samsvarandi prístallnum, og ársakað av at amtmaðurin ikki ríkiskassans vegna nú kann veita tilíkan studning, mælir nevndin til, at tingið veitir upp til 75.000 kr.

T. Landsnevndin til ymisk yrkismál 10.000 kr. verður hæðkað til 20.000 kr.

X. Kreppufyriskipanir (prískontrol, spreingiknøttar o. t.) 25.000 kr. Hetta mælir nevndin at hæðka til 50.000 kr.

Y. Til økonomiska grunnin 50.000 kr. Hetta er samtykt at hæðka til 80.000 kr.

O. Dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar o. a. 70.000 kr. Av ti at prístallið er stigið, má henda útreiðsla fyri fíggjarárið 1942/43 ætlast so:

Ellisrentunjótarar	75.000 kr.
Invalidurentunjótarar	6.000 kr.
Sinnissjúk í heimarøkt	1.800 kr.
	82.800 kr.
Dýrtíðarviðbót til einkjubørn	16.000 kr.
Hækkan av viðbót til ellisrentunjótarar	14.000 kr.
	112.800 kr.

Umsókn er frá lærarafelagnum um dýrtíðarviðbót. Í øðrum málið verður mælt til at geva landsnevndini heimild til, um hon heldur tað neyðugt, til hesar tænastumenn eina í líknandi tilfellum at nýta upp til 50.000 kr. Tær samlaðu útreiðslur undir Ø verða tí at hæðka til 168.000 kr.

Nýtt A a Til telefonverkið er samtykt at rinda lán, sum verkið hevur veitt Klakksvíkar sjúkrahúsi 14.175 kr. 05 øyr.

Nýtt A b Til skaðabøtur 100.000 kr. Av óveðri eru skaðar hendir á lendingar og ymiskt annað. Landsnevndini verður tí givið í hendi at nýta 100.000 kr. sum fyribils gjald, lán ella studning til skaðabøtur.

Ad *Inntokur.*

Ad 2. Løgtingsskattur 600.000 kr. Hesin skattur kann eftir brævi frá gjaldstovuni og amtmanninum ætlast at geva 1,2 mill. kr.

Ad 4. Ríkisstudningur til vegir. Hetta kann ikki verða roknað við.

Ad 10. Álíkuað kommununum 50.000 kr. Hetta er samtykt at hæðka til 91.000 kr.

So statt setur nevndin fram hetta

Uppskot
til
figgjarsamtykt fyri amtsgrunnin 1942.

Inntøkur.

1.	Jarðaskattur	kr.	8.500,00
2.	Løgtingsskattur	„	1.200.000,00
3.	Tollur	„	500.000,00
4.	Skipagjald	„	5.000,00
5.	Handilsloyvir	„	1.000,00
6.	Vinningsbýti	„	6.000,00
7.	Ríkisstudningur	„	3.000,00
8.	Stuttleikaskattur	„	15.000,00
9.	Álíknað kommununum	„	91.000,00
		kr.	1.829.500,00

Útreiðslur.

		Kr.		
A.	Løgtingskostnaður:			
	1. Tingmannaløn o. a.	40.000		
	2. Prentan o. t.	10.000		
	3. Løgtingshúsið	4.000		
	4. Skrivstovan	18.000	kr.	72.000,00
B.	Dóms- og lógreglumál		„	10.000,00
C.	Valum viðvikjandi		„	2.000,00
D.	Sjúkrahús, lækuar o. t.:			
	1. Sjúkrahúsini	175.000		
	2. Brústsjúkrahúsið	63.660		
	3. „Naiua“	2.000		
	4. Farsóttir	7.000		
	5. Ljósmøður	4.500		
	6. Læknar	5.000		
	7. Karantinútreiðslur	1.000		
	8. Annað	4.500	„	262.660,00
E.	Ferðaútreiðslur sýslumanna		„	2.000,00
F.	Skúla- og mentunarmál:			
	1. Læraralønir	124.000		
	2. Studningur til skúlabørn	1.400		
	3. Ferðalagsútreiðslur skúlabarna	600		
	4. Studningur til læraraskúlanæmingar	1.000		
	5. Studn. til amtsbókasavnið	5.060		
	6. Annað	2.000		
	7. Fornmenja rannsóknir	1.000		
	8. Kvæðaavskrivan	1.000		
	9. Studn. til A. Degn	600		
	10. „ „ Sverre Patursson	600		
	11. Friðhalgan av vøtnum	1.000	„	138.260,00
			kr.	486.920,00

		flutt: kr.	486.920,00
G. Landbúnaðurin:			
1. Jarðagrunnurin	10.000		
2. Búnaðarnevndir	2.500		
3. Annað	1.000		
4. Føroya búnaðarfelag administratión	600		
5. Til grísahald	1.000		
6. Húsdjóralan	5.000		
		„	20.100,00
H. Fiskivinnan		„	56.000,00
I. Løgtingsverkfrøðingurin		„	10.900,00
K. Djóralæknin		„	2.600,00
L. Garanti fyri havnalán		„	12.000,00
M. „Smiril"		„	100.000,00
N. Vegir og havnir		„	429.623,00
O. Vegfondin		„	10.000,00
P. Einkjubørn		„	20.000,00
Q. Til grunnin fyri óarbeiðsførar fiskimenn		„	10.000,00
R. Ymist		„	10.000,00
S. Landsnevndin til uppdyrkingararbeiði		„	75.000,00
T. Landsnevndin til ymisk yrkismál		„	20.000,00
U. Til socialhjálp		„	100.000,00
V. Rentur		„	30.000,00
X. Kreppufyriskipanir (priskontrol, spreingiknøttar o. t.)		„	50.000,00
Y. Til økonomiska grunnin		„	80,000,00
Z. - kirkjugrunnin		„	20.000,00
Æ. Fimleikagrunnur Føroya		„	2.000,00
Ø. Dýrtíðarviðbót		„	168.000,00
Aa. Telefonverkið viðv. lán til Klakksvíkar sjúkrahús		„	14.175,05
Ab. Til skaðabøtur		„	100.000,00
Munur		„	7.181,95
		kr.	1.829.500,00

VIÐMERKINGAR:

1) Av avlopinum verða 25 % at nýta til eykaavbetalan av skuld, 25 % at leggja í socialgrunn tingsins og 25 % at leggja í vinnulívsgrunn løgtingsins.

2) Um avlop verður tøkt fyri 1941, verður landsnevndini gívið heimild til at leggja 25.000 kr. í „eftirlønargrunn løgtingsins", eins og nevndin verður umbiðin at gera uppskot til reglur fyri grunnin at leggja fyri tingið.

Fíggjarnevndin, 15. november 1941.

P. M. Dam. *J. P. Davidsen.* *L. Zachariasen.* *J. Poulsen.*

Kr. Djurhuus. *J. Paturssen.* *P. Pelersen.*

Nevndarálit

í løgtingsmáli nr. I-3/1941:

Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin

og løgtingsmáli VIII-4/1941:

Studningur til brýr og lendingar.

Uppskot til fíggjarsamtykt fyri økonomiska grunnin fyri 1942 er lagt fyri tingið av landsnevndini.

Fíggjarnevndin mælir til at samtykkja uppskotið við hesum broytingum:

Ad A. Brýr og lendingar 10.000 kr.:

Nevndin setir fram uppskot um at játta 20.017 kr. 25 oyri. Studningarnir verða veittir eftir teinnum umsóknum, sum liggja fyri, og teimum kostnaðarætlaðum, sum verkfrøðingur og áltismenn tingsins hava gjørt, og undir vanligum treytum. — Studningarnir eru bert galdandi, um arbeiðið verður gjørt í 1942.

Ad B. 2. Studentaskeiðið 15.000 kr.:

Fyrlstøðumaðurin hevur ætlað undirskotið til	14.600 kr.
Hertil kemur ætlað inntøka frá statinum, sum fyribils ikki er tøk	3.400 —
Til møguliga lønhækkan o. t.	4.500 —
	22.500 kr.

Ad B. 3. Skúlabókagrunnurin 500 kr.:

Tingið hevur samtykt at hækka henda studning til 1000 kr. fyri 1942.

Ad B. 4. Føroya Fólkaháskúla 3000 kr.

Hetta verður vegna dýrtíðina hækka til 4000 kr.

Ad C. Vísindi, bókmentir o. t.:

C. 4. Skjalasavnið 2675 kr. Hetta verður hækkað við 780 kr., svarandi til dýrtíðarviðbót fyri tann partin av lønini, sum tingið rindar til arkivarin.

C. 6. Studerandi 1500 kr. Hetta verður hækkað til 2500 kr. og at innbetala til amtmannin ríkiskassans vegna.

Nýtt pkt. 8. Barnablaðið 400 kr. Hetta er játtað.

Ad D. 1. Eftirløn til frk. Berg: Verður hækkað við dýrtíðarviðbót 200 kr.

Ad D. 4. Barnaheimið 1000 kr.: Landsnevndin fær heimild til at veita 500 kr. aftrat, um tørvur verður til tess.

Ad D 7. Handverkarar og jarðabrúkarar at læra og handilsskúlanæmingar 2000 kr. verður hækkað til 3000 kr.

Nýtt pkt. 9. Svimjingarhyljar 750 kr. Hetta er játtað.

Hereftir verða útreiðslurnar hækkaðar til kr. 80.782,25. Grunnurin hevði 1/1. 1941 tilgóðar hjá amtsgrunninum kr. 24.155,92. Nevndin mælir til, at inntøkutáttarin: Innflutningsgjald verður hækkaður til 80.000 kr.

Nevndin setur so statt fram hetta

Uppskot

til

fíggjarsamtykt fyri økonomiska grunnin 1942.

Útreiðslur.

	kr.	oyr.	kr.	oyr.
A. Brýr og lendingar.				
1. Svínoyareiði, 3/4 av 6000 kr. = 4500 kr. í 2 ár à	2250,00			
2. Brúgv um „Stóra", Klakksvík, 3/4 av 13200 kr. = 9900 kr. í 4 ár à	2475,00			
3. Fjørugarður í Fuglafirði: Til tilfar upp til	1000,00			
4. Lending við Sjógv á Strondum, 3/4 av 6800 kr. = 5100 kr. í 2 ár à	2550,00			
5. Umvalan av lendibrúgv í Norðragøtu: Til tilfar upp til	1650,00			
6. Lending í Syðrugøtu: Til tilfar upp til 4000 kr. í 2 ár à	2000,00			
7. Brimverja í Kirkjubø, undir fjørugarði, undir líkhúsi og 15 mtr. norðanfyri neystuni, 3/4 av 3228 kr.	2421,00			
8. Til umbøtan av havnaplássinum í Haldórsvík, 3/4 av 2100 kr. = 1575 kr. í 2 ár à	787,50			
9. Brúgv yvir „Høgadalsá", Kaldbak, 3/4 av 2060 kr. = 1545 kr. í 2 ár à	772,50			
10. Til betonmúr „yvir millum gjáir", Vestmanna	200,00			
11. Bátadráttur við Hvalbiareiði, 3/4 av 2000 kr. = 1500 kr. í 2 ár à	750,00			
12. Lendingin í „Vikargerði", Fróðbø, 3/4 av 5400 kr. = 4050 kr. í 2 ár à	2025,00			
13. Neystadráttur undir Tvøroyrabakka, 3/4 av 4545 kr. = 3408,75 kr. í 3 ár à	1136,25		20.017,25	

	kr.	øyr.	kr.	øyr.
B. Skúlamál:				
Flutt =			200 17,25	
1. Eftirlønargrunnur lærara	2000,00			
2. Studentaskeiðið	22500,00			
3. Skúlabókagrunnurin	1000,00			
4. Føroya Fólkaháskúla	4000,00			
5. Læraranámskeið	500,00			
6. Bygdanæmingar á studenta- og preliminærskeiðinum	8000,00			
7. Studningur til lærdaskúlalesnað	4000,00		42.000,00	
C. Vísindi, bókmentir o. t.:				
1. J. H. O. Djurhuus	500,00			
2. Varðin	1000,00			
3. Føroya Forngripafelag	300,00			
4. Skjalasavnið	3455,00			
5. „Føroya kvæði"	1000,00			
6. Studerandi í Danmark	2500,00			
7. Mentunargrunnurin	500,00			
8. Barnablaðið	400,00		9.655,00	
D. Ymist:				
1. Eftirløn til frk. Berg	1660,00			
2. Honorar til frk. Bærentsen	200,00			
3. Fráhaldsfeløgini	500,00			
4. Barnaheimið	1000,00			
5. „Røde Kors"	500,00			
6. Træplanting	1000,00			
7. Handverkarar og jarðabrúkarar at læra og handilsskúlanæmingar	3000,00			
8. Ítróttasamband Føroya	500,00			
9. Svimjingahvljar	750,00		9.110,00	
			80.782,25	

Inntøkur:

1. Grind	500,00
2. Stórhvalaveiða	— —
3. Av innflutningsgjaldi	80.000,00
Munur	282,25
	80.782,25

Viðmerkingar:

1) Verkfrøðingurin verður álagdur at gera kostnaðarætlan fyri:
   a) lendibrúgv í Ánanum, b) brúgv um „Stóra" í Funningi,
   c) lendibrúgv í Funningsfirði, d) lendibrúgv á Signabø,
   e) lending í Norðradali, f) viðkan av lending á Argjum,
   g) umvølan av Hvalbiareiði.
2) Studningur kann ikki verða veittur til lending Hans Jacobsens, Haldórsvík.
3) Svarað verður Jens P. Jacobsen og Carl Østerø, at studningur er játtaður til lendibrúgv í Skálabotni undir ætlanini 1942/43.

Fíggjarnevndin, 31. oktober 1941.

P. M. Dam. *J. P. Davidsen.* *L. Zachariasen.* *J. Poulsen.*
Kr. Djurhuus. *J. Paturson.* *P. Petersen.*

Statens Indtægter: Færøerne.

	Budget 1940/41:	Indtægt 1940/41:	Forslag 1941/42:
Pensionsfradrag (Finansm.)	6.440,00	4.261,13	4.130,00
Vragningsafgift	3.000,00	5,00	— —
Bøder		300,00	
Kredslæger Boligfradrag	1.890,00	1.890,00	1.890,00
Refusion Amtslægebolig		184,75	
Refusion vedr. Jordremødre		7.856,25	4.000,00
Indbet. v/ Dr. Stærmose		200,00	2.400,00
Finansinstitut		448,50	
4 Sysselmænd	1.483,00	1.483,20	1.483,00
Uvisse Indtægter	6.000,00	5.701,86	6.000,00
Sygefradrag		561,36	742,00
Politikontoret		2.224,05	2000.00
Domsmænd		835,00	
Præsternes Befordring (Kirkefonden)	2.400,00	2.400,00	2.400,00
Fyrvæsenet	2.000,00	4.113,24	4.000,00
For meget udbet. Flytteudg.		25,60	
Gebyrer for Udstykning	400,00	— —	1.000,00
Kongs- og Matrikulskat	3.250,00	3.936,70	3.936,70
Amtmanden	1.440,00	1.440,00	1.440,00
Chefen Oppebørselsk.	818,00	828,00	828,00
Overskud Amtets Kontorh.		815,89	
Tilskud Oppebørselsk.		5.000,00	5.000,00
Diverse (Island)		1.186,91	
Folketingsmands Rejse (250 Dollars)		1.313,50	
Refusion Særforsorg	12.000,00	11.335,94	12.000,00
— Aldersrente	38.600,00	38.595,54	38.000,00
— Særforsorg		240,00	
— Hjælpekasser		7,50	
— Enkebørn		574,50	
— Underholdsbidrag		180,39	
Diverse		262,50	
Gebyr Kedeltilsyn		30,00	
Stempling Almanakker		367,41	400,00
Eksamensafgifter		100,00	200,00
Retsgebyrer Dommeren	22.000,00	21.735,48	22.000,00

	Budget 1940/41:	Indtægt 1940/41:	Forslag 1941/42:
Lanternecertificater		64,00	60,00
Fartscertificater		332,00	300,00
Sparekassetilsyn		71,70	
Prøvekammeret		237,70	200,00
Eksamensgebyrer Handelsskoler		294,00	300,00
Skolefonden til Understøttelse Enke		200,00	200,00
Realskolen til Pensioner		694,96	680,00
Folkeskolelærere Halvdelen Pensionsfradrag		4.834,21	5.100,00
Statsgældskontoret		164,84	
Udenrigsministeriet		105,99	
Den færøske Invalidefond		13.506,73	14.000,00
Bolig Postmester og Kontrollør	1.788,00	1.788,00	1.788,00
Postvæsenet	135.000,00	188.684,44	182.012,00
	238.509,00	331.370,72	318.439,70
Renter og Afdrag Statslaan	90.000,00	174.132,08	90.000,00
Afdrag Kornkøb	50.900,00	50.895,20	
— Medicinkøb	18.000,00	20.676,55	
— Udrustningslaan	600.000,00	526,796,49	18.000,00
Kartoffelkøb		14,768,40	
Vareforsyningen		319.273,68	
Diverse		213,26	
Stempling Pengesedler		2.200,00	
Jordfonden til Stiftsmidlerne		34.687,50	84.000,00
Betaling for Kulkøb (Marinem.)		3.740,00	2.400,00
Universitetskvæsturen Renter og Afdrag Amtsf.	8.500,00	9.620,00	9.620,00
Grønlands Styrelse (diverse)		12.250,24	
Afdrag Thorsh. Skipasmiðja		750,00	1.500,00
Erstatning Varer „Amerika"		113.858,21	
Erhvervenes Laanefond Renter og Afdrag		77.513,61	20.000,00
	1.005.909,00	1.692.775,94	543.959,70

Statens Udgifter: Færøerne.

	Budget 1940/41:	Forbrugt 1940/41:	Forslag 1941/42:
A. Dyrlægen	6.050,00	6.050,00	6.325,08
Husdyrsygdomme	500,00	38,67	500,00
B. Landbrugsraadet	100.000,00	100.000,00	100.000,00
do. ekstraordinært	50.000,00	50.000,00	
C. Pensioner (Finansm.)	11.234,00	17.062,76	24.000,00
D. Toldassistenten Løn	4.483,00	4.674,12	
do. Dagpenge	2.190,00	2.190,00	
E. Overvrager og 5 Kontrollører	19.236,00	19.476,00	15.000,00
Kontorhold	750,00	745,76	750,00
Særlige Ydelser	750,00	160,00	200,00
Fornyelse Fiskerflaaden	50.000,00	4.146,95	
Tilsyn Føroya Fiskaexport	2.000,00	2.000,00	2.000,00
Afsavn Løn		2.240,00	1.400,00
Diverse		540,00	600,00
F. Kolonibestyrer Joensens Enke	1.719,00	1.869,03	1.964,12
Økonoma og 2 Piger Sygehus Færingerhavn		1.318,00	
Susanne Olsen		800,00	2.400,00
G. Danberg		2.500,00	3.000,00
G. Navigationsbestyrer og 1 Lærer	13.918,00	14.634,03	15.348,00
Erhvervskommissionen	770,00	769,99	805,00
Skibstilsyn (4 Mand)	10.780,00	10.779,99	11.270,00
Mærkning Fartøjer	1.000,00	391,16	1.000,00
Registrering Honorar	270,00	270,00	270,00
Prøvekammer	1.140,00	1.140,00	1.140,00
Anna Simonsen	800,00	800,00	800,00
Th. Handelsskole		1.085,00	1.200,00
Teknisk Skole Tveraa		1.500,00	1.500,00
„ „ Thorshavn		1.400,00	1.500,00
„ „ Klaksvig		2.500,00	2.500,00
Diverse		874,00	1.000,00
Th. Navigationsskole		6.000,00	6.000,00
Elevunderstøttelse		550,00	600,00
Skibsmaaling		121,80	150,00
Censurh. Navigationsskolen		1.122,00	1.200,00
Lægeundersøgelse Søfølk		650,00	650,00
Bank- og Sparekassetilsyn		100,00	100,00
Rejseudgifter m. v. Skibstilsyn		2.643,97	2.700,00
H. Amtslægen	4.787,00	4.787,00	5.500,00
3 Kredslæger	17.546,00	17.716,20	18.577,20
Bygningsudgifter	3.000,00	2.079,13	2000,00
1 Sanatorielæge	10.000,00	10.000,00	10.000,00
6 Kommunelæger	20.000,00	20.273,33	20.000,00
Jordemødre jfr. Indtægtspost	7.500,00	23.012,50	13.000,00
Sanatoriet	57.000,00	56.941,00	57.000,00
Sygehusene	98.700,00	111.875,50	123.200,00
Kysthospitalet	7.500,00	5.376,00	7.500,00
D. A. H. Tuberkuloseafd.	21.900,00	15.495,00	20.000,00

	Budget 1940/41:	Forbrugt 1940/41:	Forslag 1941/42:
Amtskommunen	3.000,00	3.000,00	3.000,00
Epidemiudgifter	10.000,00	11.103,27	11.000,00
Afholdsforeninger	500,00	500,00	500,00
Sanering Kommunerne		45.914,00	
Poul Johannesens Enke		3.054,00	2.100,00
Flyttegodtg. Læge		1.703,15	
Føroya felag móti tuberklasjúku		1.358,00	1.500,00
Tilsynsf. m. Bygninger		933,33	500,00
I. Dommeren	9.420,00	9.420,00	9.840,00
Dommerkontoret	17.721,00	15.979,90	17.800,00
Politimesteren	9.920,00	9.920,00	10.440,00
Politibetjent	4.680,00	4.680,00	2.090,00
Til 2 komm. Betjente	3.168,00	3.168,00	3.312,00
Politikontoret	28.932,00	39.369,67	27.000,00
6 Sysselmænd	29.028,00	29.153,00	31.386,00
1 Sognefoged	3.300,00	3.300,00	3.450,00
Kontorhold Sysselmænd	13.000,00	18.677,32	25.000,00
Bygninger	3.000,00	5.826,95	3.200,00
Dagpenge Domsmænd		2.238,58	2.500,00
Politibetjent Andreasen		810,00	3.240,00
2 Enker		1.135,00	1.280,00
Eftersøgning (Forlis)		23,50	
Politibetjent Djurhuus		300,00	
Sagførerhjælp		48,00	
Mønstringsgebyrer		194,10	
Beskikkede Sagførere		192,50	200,00
Interneering Flyvere		3.694,75	
Valglister		255,75	250,00
Konstitutionshonorar Politi		190,00	
K. 11 Præster	72.600,00	72.550,12	77.720,52
2 pension. Præster	3.100,00	3.107,96	3.593,96
Bygninger	10.000,00	6.188,12	18.000,00
Erstatning Tiende	7.800,00	7.800,00	7.800,00
Konstitutionshonorar		1.800,00	1.800,00
Husleje Provstin		700,00	2.100,00
Udg. Provstens nye Bolig		1.007,10	
Kontorhold		80,00	100,00
Offerpenge		429,13	500,00
Rejseudgifter		1.231,93	1.200,00
L. Husdyravlens Fremme	20.000,00	20.000,00	20.000,00
Forsøgsstationen	31.150,00	22.127,93	30.400,00
Landbrugskursus	1.300,00		
Landbrugskonsulenten	6.100,00	6.400,00	6.650,04
M. Fyrvæsenet fast Personale	37.000,00	31.187,23	36.000,00
Honorarlønnet Personale	15.000,00	16.296,97	17.000,00
Drift	18.000,00	18.890,69	19.000,00
N. Landinspektør	1.000,00	615,19	1.000,00
Udskiftning		1.050,00	1.000,00
O. Bankrente af Overskud	20.000,00	18.191,42	30.000,00
Andre Renter		3.815,02	4.000,00
Rente af Bevis vedr. Kirkeboruinen	300,00	98,00	98,00

	Budget 1940/41:	Forbrugt 1940/41:	Forslag 1941/42:
P. Amtmanden	20.372,00	20.372,00	22.076,04
Amtskontoret	32.000,00	31.530,00	32.000,00
Boligen	2.000,00	1.933,10	2.000,00
Særlig Ydelse		500,00	500,00
Chefen Oppebørselsk.	8.318,00	8.348,00	8.726,04
Kontoret	26.566,00	33.071,45	38.345,00
Kst. Fuldmægtig			5.749,08
Tjenestebolig	800,00	564,76	1.000,00
Islandsdelegation		1.073,54	
Q. Aldersrente	386.000,00	386.011,70	380.000,00
Aldersrente Jan. Kv. 1938	10.000,00	1.504,69	
Børn af Enker	15.000,00	17.004,11	10.000,00
Hjælpekasser	1.100,00	286,22	500,00
Børnehjem og Børnehaver	3.000,00	6.300,00	7.000,00
Sygekasser	80.000,00	88.527,00	90.000,00
Befordringskasser	15.000,00	13.357,00	15.000,00
Underholdsbidrag	5.000,00	11.350,12	12.000,00
Invalideforsikring	8.000,00		
Særforsorg	12.000,00	4.735,01	10.000,00
Forligsmænd	2.000,00	1.480,29	1.500,00
Ulykkesforsikringsraadet	5.170,00	5.280,00	5.430,00
Lægeundersøg. Invalideforsikrede	2.000,00		
Fonden for forulykkedes efterladte	216,00		432,00
Børn af Enker (Kommuner)		22.627,56	
Kontrolleret Familiepleje		1.274,27	6.000,00
Alderdomshjem		16.823,25	20.000,00
Carneges Heltefond		200,00	200,00
Hjemsendelse Sømænd		117,50	
Værgeraadsudgifter		1.613,78	2.000,00
Invaliderente		621,00	576,00
Særforsorg Pries		1.093,50	1.545,00
Maskintilsyn		1.188,00	1.212,00
Rejseudgifter		151,25	150,00
Rejsedirpt Ulykkesforsikringsraadet		562,00	
R. Deputat Skolevæsenet	221,00	221,00	224,00
Tilskud Realskolen	30.500,00	28.594,11	30.000,00
Lærerlønninger	274.000,00	317.736,18	350.000,00
Pensioner	44.000,00	57.102,85	50.000,00
Efterhidtægt	800,00		
Seminariet	12.000,00	11.775,93	12.500,00
Idrætsinspektør	900,00	899,00	900,00
Aftenskoler	8.000,00	3.794,30	8.000,00
Feriekursus	2.500,00		
Gymnastiksale	16.000,00	8.000,00	
Undervisningsmateriel	9.000,00		
Inspektion Bygdeskoler	1.000,00	307,20	500,00
Højskolelevtilskud	1.500,00	2.125,00	2.500,00
Bibliotek og Arkiv	9.850,00	9.850,00	9.850,00
Sløjdlære		400,00	400,00
Føroya Fólkaháskúli		1.000,00	1.000,00
J. H. O. Djurhuus		300,00	1.200,00

	Budget 1940/41:	Forbrugt 1940/41:	Forslag 1941/42:
H. A. Djurhuus			600,00
Alderstillæg Vandrelærere		1.800,00	2.700,00
Diverse		1,38	
Færøsk Kirketidende	270,00		
A. Løwe	300,00	300,00	300,00
Universitetskvæsturen Rente til Skolefonden		2.176,13	2.500,00
S. Hjemsendelse udenlandske Sømænd		169,00	
T. Tilskud Veje	100.000,00	30.235,50	100.000,00
Tilskud Vejfonden	26.000,00		10.000,00
U. Diverse	100.000,00		
V. Den færøske Invalidefond		38.520,47	40.000,00
X. Postvæsenet			
Løninger	157.000,00	157.573,51	180.000,00
Kontorhold	4.000,00	6.464,67	10.000,00
Befordring med postførende Fartøjer	120.000,00	100.822,40	120.000,00
Bygninger	4.000,00	3.937,33	5.000,00
Pensioner og Understøttelser	23.000,00	23.110,32	26.000,00
	2.183.058,00	2.475.843,56	2.586.805,08
Laan til Vareforsyningen	700.000,00	457.041,09	700.000,00
Udrustningslaan	650.000,00	518.253,45	
Diverse jfr. Indtægtspost (Stempling Pengesedler)		2.362,44	
Hypothekbanken Kupon af Obligationer		1.350,00	1.350,00
Rente af Statslaan		2.838,75	3.000,00
Erhvervenes Laanefond til Arbeidsmanna kolavirki		10.000,00	
	3.333.058,00	3.467.684,29	3.291.155,08

Nevndarálit

í løgtingsmáli nr. VIII-5/1941:

Ætlan viðvíkjandi vegum og lendingum 1942/43.

Løgtingsskrivstovan hevur lagt fram uppskot 2. september 1941 sum grundarlag fyri viðgerð av málinum. Nevndin hevur haft samráð við amtmannin og løgtingsverkfrøðingin og gingið ígjøgnum uppskotið og tær umsóknir, sum liggja fyri.

Viðvíkjandi uppskotinum, punkt 7, frá løgtingsskrivstovuni um ríkisstuðning upp til 100.000 kr. hevur amtmaðurin greitt frá, at hann kann ikki ríkiskassans vegna velta stuðning til vegir fyri 1942/43. Nevndin hevur í hesum spurningi tikið ta støðu, at um amtmaðurin ikki heldur seg kunna játta tær nevndu 100.000 kr., má tingið bera útreiðslurnar, um ikki samband er komið í lag við ríkisstýrið áðrenn 1. apríl 1942, og vil nevndin í hvørjum tilfelli mæla til, at umsóknin verður send til ríkisstýrið, tá samband aftur kemur í lag. Punkt 7 kann tí standa, sum tað ljóðar í uppskotinum frá skrivstovuni.

Nakrar kommunuur hava longu gjørt alt eftir 2-ára ætlanum, og aðrar eru skjótt lidnar. Vegna arbeiðsloysi kann tað verða neyðugt at seta í verk vegarbeiði. Nevndin setur tí fram uppskot til ymiskar eykastuðningar.

Til punkt 9 um, at kommunurnar fáa til vegar neyðturvulig arealir og vegtilfar, mælir nevndin, at tað verður sett, at kommunurnar eisini fáa til vegar sand, grús, grót o. t. til lendingar.

Í uppskotinum frá løgtingsskrivstovuni eru ikki tiknar við lendingar, sum vóru skitseraðar fyri 1942/43, men sum skrivstovan hevur hildið ikki koma at vera gjørdar.

Nevndin heldur, at hesir stuðningar eiga eisini at verða settir upp. Tó er at siga, at Eiðis kommuna hevur brúkt til vegir tær 7.000 kr., sum vóru játtaðar fyri 1940/42 til lending, og sama er viðvíkjandi Nes kommunu, sum hevur brúkt 2.000 kr., sum vóru játtaðar til lending í Sóldarfirði, eins og Kvalbiar kommuna hevur samtykt at nýta til veg tær 18.000 kr., sum vórðu játtaðar til lending. Hesar kommunur kunnu tí sjálvsagt ikki aftur nýta hesar stuðningar, men mugu søkja tingið um nýggjan stuðning.

Av 5 ára ætlanini restar at gera fyri ca. 250.000 kr., harav løgtingsins partur verður 100.000 kr. umfram dýrtíðarvíðbót. Av 2 ára ætlanini resta ca. 320.000 kr., harav løgtingsins partur verður yvir 100.000 kr. umfram dýrtíðarvíðbót.

Nevndin heldur tað vera beint longu nú at seta uppskot um, at 200.000 kr. av yvirskotinum frá amtsgrunninum í 1941 verða settar á eina konto til at bera tær útreiðslur, sum tingið hevur bundið seg til viðvíkjandi studningi til vegir eftir nevndu 5 ára og 2 ára ætlanum.

Uppskot:

I. Í tíðarskeiðinum 1. apríl 1942 til 31. mars 1943 verður veittur studningur úr amtsgrunninum til vegir og lendingar:

a) Norðoya sýsla	$^3/_4$ av	40.780 kr.	.....	30.585 kr.
b) Eysturoya „	$^3/_4$ „	107.360 kr.	.....	80.520 kr.
c) Streymoyar „	$^3/_4$ „	40.360 kr.	.....	30.270 kr.
d) Vága „	$^3/_4$ „	34.860 kr.	.....	26.145 kr.
e) Sandoyar „	$^3/_4$ „	32.500 kr.	.....	24.375 kr.
f) Suðuroyar „	$^3/_4$ „	106.604 kr.	.....	79.953 kr.
		362.464 kr.		271.848 kr.

II. Iljálagt verður sett fram uppskot viðvíkjandi býti innanfyri hvørja sýslu og til eykastudningar fyri 1940/42.

III. Byggikostnaðurin er útroknaður við arbeiðsløn 70 oyr. um tíman. Løgtingið veitir $^3/_4$ av dýrtíðarviðbót, soleiðis at dýrtíðarviðbótin roknast sum hækkan av nevndi tímaløn við prístillegginum.

IV. Viðvíkjandi studningum, sum eftir uppskotinum eru at ráða yvir, uttan at tað í uppskotinum eru settir ávístir vegir kann landsnevndin í samráð við kommunustýrið avgera, hvørjir vegir studningurin verður nýttur til.

V. Parturin, sum kommunurnar hava at rinda, verður $^1/_4$.

VI. Løgtingið rindar $^3/_4$, men sokir ríkiskassan um at veita sum studning helftina av tí, sum tingið soleiðis rindar, tó ikki yvir 100.000 kr. fyri 1942/43.

VII. Um nakað verður spart innanfyri eina sýslu, kann tað verða nýtt í somu sýslu eftir avgerð av landsnevndini.

VIII. Kommunurnar fáa til vegar neyðturvulig grundstykkir og vegtilfar eins og grús, sand og grót til lendingar uttan endurgjald, undantikið fyri fluttning.

IX. Av yvirskotinum hjá amtsgrunninum 1941 verða 200.000 kr. settar á konto til rindan av tí, sum Løgtingið hevur bundið seg til at veita sum studning viðvíkjandi vegum og lendingum.

Veganevndin, Tórshavn, 28. oktober 1941.

J. P. Davidsen. *P. M. Dam.* *S. P. Zachariasen.* *Joh. M. Fr. Poulsen.*
H. Iversen. *J. Pálursson.* *S. Ellefsen.*

Studningur til vegir og lendingar.

Fíggjarárið 1942/43.

I. Norðoya sýsla.

VEGIR.

Kommuna:	*Bygd:*	*Plass í bygdini:*		*Kr.:*
Fugloyar		At ráða yvir		2.000,00
Svínoyar	Svínoy	Vegir		2.500,00
Viðoyar	Viðareiði	Framhald av vegnum til Leitið	3.250,00	
		Leitið — Hvannasund 400 m	4.400,00	
			7.650,00	
	Hvannasund móti Leitinum	100 m	1.000,00	
	Norðdepil og umliggjandi bygdir	125 m	1.000,00	
	Múli	70 m	490,00	10.140,00
Klakksvíkar	Klakksvík	Til vegir	20.000,00	
	Árnarfjørður	Umbyggjan av 200 m	600,00	20.600,00
Kunoyar	Kunoy	Umbyggjan av 500 m	1.500,00	
	Haraldsund	At ráða yvir	500,00	2.000,00
Húsu	Syðradalur	At ráða yvir	1.000,00	
	Húsum	150 m	1.050,00	2.050,00
Mikladals	Mikladalur	125 m	1.000,00	
	Trøllanes	70 m	490,00	1.490,00
				40.780,00

II. Eysturoya sýsla.

A)

Kommuna:	*Bygd:*	*Plass í bygdini:*		*Kr.:*
Funnings	Funning	Vegurin Funning Húsarætt:		
		Brúgv um 1 gjógv	1.500,00	
		Umbyggjan av vegi o. t.	1.000,00	
		Framhald av vegnum Gjógv—Funning 200 m	2.000,00	4.500,00
			At flyta	4.500,00

Kommuna:	*Bygd:*	*Plass í bygdini:*		*Kr.:*
			Flutt...	4.500,00
Oyndarfjarðar	Oyndarfjørð	2 stikvegir 230 m..	1.840,00	
		Stikvegur í bygdini 36 m.....	360,00	
	Elduvík	Framhald av vegi til Álvbeygg 150 m .	1.500,00	3.700,00
Fuglafjarðar	Fuglafjørður....	Framhald av uppdyrkingarveg 600 m.....	4.500,00	
	Hellurnar	Framhald av veg millum Hellurnar og Laxá 200 m..	1.500,00	6.000,00
Lorvíkar	Lorvík	Framhald av uppdyrkingarveg 100 m.....		3.000,00
Gøtu	Syðrugøtu	Breiðavegurin 150 m	1.050,00	
		Uppi á Gjógv 150 m	1.050,00	
		Gøtugjógv 150 m..	1.800,00	
	Norðagøtu	Uppi í Geil 300 m .	2.100,00	6.000,00
Nes	Sóldarfjørð	Framhald av uppdyrkingarveg 125 m.....	1.000,00	
	Lamba	Framhald av veg úti í Kass 100 m ...	800,00	
	Skipanes.....	Vegur 50 m.....	400,00	
	Toftir	Vegur til Hamar 250 m.....	3.750,00	
		Framhald av veg Nes—Eðuvík 270 m.....	2.050,00	8.000,00
Sjóar	Strendir	Follendisvegur 100 m	900,00	
		3 brýr.....	700,00	
		Seblendisvegur 100 m	900,00	
		Strendur — Morskranes 150 m	1.500,00	
	Skála	Skála—Skálabotn 200 m.....	2.000,00	
	Selatræð	Vegur suðureftir 200 m.....	1.600,00	
	Morskranes	Vegur norðureftir 150 m.....	1.200,00	
	Skálabotn	Vegur 150 m.....	1.200,00	10.000,00
Eiðis	Eiði.....	Framhald av veg norður í Fløur 600 m.....	5.400,00	
		Umvølan av vegi frá skúlanum	1.600,00	
		At flyta...	7.000,00	41.200,00

Kommuna:	*Bygd:*	*Plóss í byggtini:*		*Kr.:*
		Flutt...	7.000,00	41.200,00
	Norðskála.....	Framhald av veg frá rættargerðum niðan á tippi 220 m.....	2.000,00	
	Oyri	Oyrabakka móti túgvunl 110 m	1.000,00	10.000,00
				51.200,00

TIL LENDINGAR:

Sambert skitserada ætlan í álitinum 1939:

Gjógv	1.200,00	
Funning	3.000,00	
Oyndarfjørður	5.350,00	
Lervík	5.500,00	
Søldarfirði	2.000,00	
Rituvík	6.000,00	
Toftir	6.000,00	
Morskranes	3.000,00	
Skálafirði	5.000,00	
Eiði	12.000,00	
Svináir	1.500,00	
Oyri	1.000,00	
Oyrabakka	1.610,00	
Norðskála.....	1.750,00	
og harumframt		
Ljósú	3.250,00	56.160,00
		107.360,00

B) *Eykastudningur* til vegætlanina 1940/42:

Oyndarfjarðar kommuna	3/4 av	4.000 kr.
Fuglafjarðar „	3/4 „	3.500 kr.
Hellunar	3/4 „	1.500 kr.
Gøtu „	3/4 „	6.000 kr.
Nes „	3/4 „	11.000 kr.
Til vegin Glyvrar—Glyvradal	3/4 „	3.000 kr.
Strendur	3/4 „	3.000 kr.
Morskranes	3/4 „	1.200 kr.
Skálabotn	3/4 „	800 kr.
Eiðis kommuna	3/4 „	5.000 kr.

III. Streymoyar sýsla.

A)

Kommuna:	*Bygd:*	*Plóss í bygdini:*		*Kr.:*
Haldórsvíkar	Haldórsvík	Framhald av veg...	2.000,00	
	Tjørnuvík	„ „ „ ...	5.000,00	
	Langasandur ...	Brúgv um eina á ..	1.100,00	
Saksunar	Saksun	Uppdyrkingarvegur .	500,00	9.600,00
Hvalvíkar	Hvalvík	Vegur 170 m.....	2.060,00	
	Hósvík	Til veg	2.000,00	
	Streymnes	Framhald av veg móti Nesvík o. a.....	2.000,00	6.060,00
Kollafjarðar	Kollafjørður	Framhald av veg norður í Sandi 300 m.....	2.400,00	
		Vegur í Sigmabø 200 m.....	2.000,00	4.400,00
Kaldbaks	Kaldbak	Framhald av veg til Høgadalsá 150 m.....		1.200,00
Havnaruttanb.		Framhald av veg móti Havnadali 100 m.	1.000,00	
		Til veg móti Sundi .	2.000,00	3.000,00
Kirkjubøar		At ráða yvir til veg ella lending		2.000,00
Kvívíkar	Stykkið	80 m til lendingina.	1.100,00	
		Framhald av veg yvir á Heygar	500,00	
	Leynar	130 m oman á sandin	1.300,00	2.900,00
Vestmanna	Vestmanna	Framhald av uppdyrkingarveg 1000 m.....		9.000,00
Hests	Hestur	Framhald av uppdyrkingarveg 100 m	1.200,00	
	Koltur.....	At ráða yvir til veg.	1.000,00	2.200,00
				40.360,00

Samhart skitsernda ætlan í nevndarráðiti 1939:

Lending í Hesti	5.000,00	
Lending í Nólsoy	2.000,00	
Harumframt:		
Lending á Stykkinum	1.700,00	
Lending í Leynum.....	2.800,00	
Lending í Tjørnuvík	1.100,00	15.900,00
		56.260,00

B) *Eykastudningur* til 1940/42:

Hvalvíkar kommuna $^3/_4$ av 3.000 kr.

IV. Vága sýsla.

Kommuna:	*Bygd:*	*Plóss í bygdini:*		*Kr.:*
Sandavágs	Sandavágur	125 m í Giljatrø ...	1.000,00	
	Slættanes	228 m frá lendingini	2.230,00	3.230,00
Miðvágs	Miðvágur	250 m í Eggjatrø		2.000,00
Sørvágs	Sørvágur	300 m á Longubrekku		2.000,00
Bíggjar	Bø	125 m í bønum		1.000,00
	Gásadal			1.000,00
Mykines	Mykines	Til lending		2.130,00
	Gásadal	Til lending		1.500,00

Eftir skitseraðum plani í løgtingsáliti 1939:

Lending í Mykinesi	2.000,00
Bátahavn í Sandavági	17.000,00
Koyrikai í Sørvági	3.000,00
	24.860,00

B) *Eykastuðningur* til 1940/42:

Miðvágs kommuna til umbøtan av bryggjusporini	$^3/_4$ av 5.000 kr.
Sørvágs „	$^3/_4$ av 2.000 kr.

V. Sandoyar sýsla.

Kommuna:	*Bygd:*	*Plóss í bygdini:*		*Kr.:*
Sands	Sandur	Til veg til lendistøð úti á støð	2.500,00	
		Framhald av vegnum Sand—Skarvanes .	2.000,00	4.500,00
Skopunar	Skopun	At ráða yvir til veg		3.000,00
Skálavíkar	Skálavík	Vegur gjognum Heiðatrø		2.000,00
Húsavíkar	Skarvanes	Til Skarvanesvegin .	4.000,00	
	Dalur	Til uppdyrkingarveg	2.000,00	
	Húsavík	Vegur móti lendingini	1.000,00	7.000,00
Skúvoyar	Skúvoy	At ráða yvir til veg		1.000,00
				17.500,00

Sambart skitseraða ætlan í álitinum 1939:

Lending í Skálavík	5.000,00
Harumfram:	
Lending í Skúvoy	10.000,00
	32.500,00

B. *Eykastuðningur* til 1940/42:

Sand	1.000 kr.
Dal	2.000 kr.

VI. Suðuroyar sýsla.

Kommuna:	*Bygd:*	*Plás i bygdini:*		*Kr.:*
Hvalbiar	Hvalbø		7.000,00	
	Sandvík		3.000,00	10.000,00
Froðbøar	Froðba	Vegur út á Høvdan 220 m á 8 kr. og vegur uppi á Llamri 77,5 m á 16 kr...	3.000,00	
	Tvøroyri	Veg undir Tvørbrekku	15.000,00	
	Trongisvágur ...	Vegur vestur í Mýrarnar 179 m og ein brúgv og uppdyrkingarvegur sunnan á, 37 m ialt.....	4.000,00	
	Øravík	Vegur oman á kaiuna . 824,00		
		Uppdyrkingarvegur 22 m (frá Haldan Mortensens trø).. 176,00	1.000,00	
	Øravikslíð	Vegur oman á Gálgan 100 m	1.000,00	24.000,00
Fámjins				3.000,00
Hovs	Hovi	At ráða yvir til veg		2.000,00
Porkeris				4.500,00
Vágs	Vágur	Framhald av veg til træðirnar á norðaru síðu o. a.		14.000,00
		Bygdini Nes við Vági verður veitt $^3/_4$ av 3000 kr. til akveg frá neystinum á Nesi til akvegin Vág - Porkeri.....		
Sunnbøar	Sunnbøur	Framhald av vegnum		8.000,00

Sambart álitinum 1939:

Lending í Sandvík	6.850,00
Lending í Hvalbø	14.668,00
Lending í Fámjin	4.918,00
Lending í Porkeri	14.668,00
	106.604,00

B) *Eykastudningur* til 1940/42:

Hvalbø	$^{3}/_{4}$ av 3.000 kr.
Sandvík	$^{3}/_{4}$ av 3.000 kr.
Fámjin	$^{3}/_{4}$ av 3.000 kr.
Froðblar kommuna	$^{3}/_{4}$ av 7.000 kr.

Tingið góðkennir, at nýtt verður í hesum fíggjarári til 100 m í Trongisvági 1.071 kr., 100 m í Froðbø 1.709 kr. og 100 m í Øravík ætlað 800 kr.

A/S „Pære Arnfjeldende"e Bogtrykkeri, Thorshavn.

Amtsfondsálíkningin fyri 1942.

Søknar kommuna	Fólkatal	Skattainntøka		Eftir skattainntøkuni ½		Eftir samtykt løgtingsins		Tilsanvans	
		Kr.	øyr.	Kr.	øyr.	Kr.	øyr.	Kr.	øyr.
Fugloyar	241	129435	—	296	—	204	—	500	—
Svínoyar	230	80000	—	183	—	167	—	350	—
Viðoyar	483	279745	—	640	—	360	—	1000	—
Klakksvíkar	1804	1945000	—	4452	—	4548	—	9000	—
Kunoyar	197	80827	—	185	—	165	—	350	—
Mikladals	139	66368	—	152	—	148	—	300	—
Húsa	176	106947	—	245	—	155	—	400	—
Oyndarfjarðar	400	141143	—	323	—	177	—	500	—
Fuglafjarðar	902	643678	—	1473	—	2027	—	3500	—
Lorvíkar	443	268775	—	615	—	335	—	950	—
Gøtu	584	317300	—	726	—	524	—	1250	—
Nes	1438	929480	—	2127	—	1173	—	3300	—
Sjóar	1000	426331	—	976	—	724	—	1700	—
Eiðis	933	403400	—	923	—	677	—	1600	—
Funnings	434	143400	—	328	—	272	—	600	—
Haldórsvíkar	427	166900	—	382	—	318	—	700	—
Saksunar	42	21650	—	50	—	100	—	150	—
Hvalvíkar	452	114497	—	262	—	238	—	500	—
Kollafjarðar	439	139000	—	318	—	182	—	500	—
Kvívíkar	494	293278	—	671	—	429	—	1100	—
Vestmanna	884	863860	—	1977	—	1023	—	3000	—
Kaldbaks	118	40000	—	92	—	108	—	200	—
Havnar uttanb.	322	224000	—	513	—	887	—	1400	—
Kirkjubøar	114	38865	—	90	—	210	—	300	—
Hests	131	33990	—	78	—	72	—	150	—
Nólsoyar	258	83800	—	192	—	208	—	400	—
Sandavágs	570	425770	—	975	—	1525	—	2500	—
Miðvágs	666	337600	—	773	—	1327	—	2100	—
Sørvágs	755	780655	—	1787	—	1813	—	3600	—
Bíggjar	113	52000	—	119	—	181	—	300	—
Mykines	144	56500	—	129	—	71	—	200	—
Sands	645	253170	—	580	—	420	—	1000	—
Skopunar	376	155724	—	356	—	244	—	600	—
Skálavíkar	217	101275	—	232	—	168	—	400	—
Húsavíkar	240	75250	—	172	—	128	—	300	—
Skúoyar	168	51429	—	118	—	82	—	200	—
Hvalbiar	819	250598	—	574	—	426	—	1000	—
Froðbiar	1939	1492139	—	3414	—	2586	—	6000	—
Fámjins	228	61422	—	141	—	159	—	300	—
Hovs	209	66068	—	151	—	149	—	300	—
Porkeris	436	157525	—	361	—	239	—	600	—
Vágs	1406	1000100	—	2289	—	3211	—	5500	—
Sunnbøar	775	218373	—	500	—	400	—	900	—
Tórshavnar	3440	6361150	—	14560	—	16940	—	31500	—
	26231	19878417	—	45500	—	45500	—	91000	—

Nevndarálit

í løgtingsmáli nr. XIV-38/1941:

Bræv viðvíkjandi Íslandsarbeiðarunum.

Løgtingið hevur frá Andreas Ziska, J. H. Hjalt, Andrea Árting, Tom Nieulajsen o. fl. fingið bræv, dagsett 20. november 1941, um, at tingið gevur gjølla frágreiðing viðvíkjandi 2 mannum, sum fóru til Íslands í summar at arbeiða fyri bretsku hermaktina, og sum ikki komu aftur við hinum mannunum, sum vóru har í sama ørindum.

Nevndin, sum hevur fingið hetta mál til viðgerðar, loyvir sær hervið at greiða frá, hvussu gangdin hevur verið í málinum.

Eftir fyrispurningi frá bretska konsulinum í Føroyum um at fáa føroyskar arbeiðarar til Íslands at arbeiða, kom lýsing fram í føroyskum bløðum, dagsett 16. mai 1941 og undirskrivað av Hilbert, amtmanni, og A. Samuelsen, landsnevndarformanni. Í lýsingini varð sagt frá, at bretska hermaktin ynskti at fáa upp til 800 Føroyingar til arbeiðis í Íslandi í aldrinum 20—50 ár. Tað stóð teim fritt fyri at melda seg til hetta arbeiði, og sagt varð frá, at Bretlendingar vildu tryggja teim eina arbeiðstíð, sum skuldi vara minnst í 3 mánaðir. Eisini varð akilað til, at lønin, sum hesir arbeiðarir skuldu fáa, skuldi vera tann sama, sum íslendskir arbeiðarir fingu, sum hesir menn skuldu arbeiða saman við.

Ferðingin til og frá Íslandi var ókeypis.

Menninir skuldu fáa rúm at búgva í, skuldu sjálvir halda seg við mat, men fáa fríar kokkar. Ásett varð eisini av bretsku hermaktini, at løgtingið til hesar ætlaðu 800 arbeiðsmennirnar skuldu velja 3 álitismenn, og skuldu hesir menninir vera millumnmenn hjá Føroyingum við bretsku hermaktina í Íslandi og við íslendsku yvirvoldina.

Tað vísti seg skjótt, at færri menn enn ætlað melduðu seg til hetta arbeiði, og tá ið ferðin skuldi vera gjørd til Íslands, vóru bert 249 menn, sum komu við til hesa ferð. Afturat hesum komu 2 Føroyingar, sum staddir vóru í Íslandi frammanundan í bretskari tænsta.

Teir menn, sum landsnevndin peikaði á sum álitismenn, vóru hesir: Joen Rasmussen, Sørvágur, Abraham Abrahamsen, Strendur, og Ellender Ellendersen, Fámjin. Av tí at so fáir menn komu við til hetta arbeiði, varð ikki brúk fyri meira enn 2 álitismonnum, og síðstnevndi kom tí ikki sum álitismaður til Ísland, men sum arbeiðsmaður.

Mánadagin 26. mai fóru menninir av stað úr Tórshavn við tí bretska skipinum „Ben-May-Chree". Skiptið fór fyrst inn á Skálafjørð — ætlandi tí bíðað varð eftir fylgiskapi av herskipi — og fór fyrst haðani kl. 8 á kvoldi 29. mai í fylgi við bretskum herskipi.

Meðan skipið lá á Skálafirði, fóru sumnir av monnunum at knarra um, at teir lógu her fyri onga løn, og tað vóru nógvir av monnunum, sum ongan mat høvdu tikið við sær heimanífrá, tó at teir vistu, at treytirnar vóru tær, at teir skuldu halda seg sjálvir við mat.

Eftir samráð gjøgnum antið við bretsku hermaktina í Føroyum, varð tá matur sendur til ferðina frá Havnini um borð á skipið á Skálafirði. Fram varð hildið fyri monnunum, at tað var ikki hóskandi at krevja løn, meðan teir bíðaðu, tá ið tað var í teirra interessu at fáa fylgiskap av herskipi, og tá teir fingu matin fyri hesa tíðina og ferðina til Íslands ókeypis.

Ferðin yvir um gekk annars vel, og aftaná at hava silgt í 26 tímar lógdu skipini at við bryggjuna í Reykjavík. Har stóðu vognar til reiðar frá bretsku hermaktini, og teir førdu so fólk og tað, menninir høvdu við sær út í leir í Skorjafjørð, og var hesin leirur gjørdur til 800 menn.

Dagin eftir, 31. mai, varð kontrakt fyrileggd fyri menninar, og stóð hará, at $^1/_3$ av lønini skuldi afturhaldast til tryggjan fyri gjald av skattaavgiftini og eventuelt útreiðslur fyri kost.

Annan dagin eftir at Føroyingarnir vóru komnir til Reykjavíkar, vóru álitismenninir uppi hjá danska gesantinum, sum spurdi, um Føroyingarnir høvdu nakrar pengar við sær. Teir svaraðu: nei. Hann tilbeyð teim tá at fáa frá sær sum forskot 15 kr. hvør og var hetta tilsamans o. n. 3.900 kr.

Álitismenninir fyri Føroyingum hildu tað ikki vera rett at setta inn í kontraktina, at $^1/_3$ av lønini skuldi afturhaldast til tey nevndu endamál, men heldur fáa danska gesantin í Reykjavík til at tryggja pliktigt gjald av hesum peningi, hæði tí at hann kendi betri til lógviðurskiftini í Íslandi, og tí at hann var biðin um at hava um hendir rindan av forskoti til familjurnar heima í Føroyum. Treytin um, at $^1/_3$ av lønini skuldi afturhaldast, gekk so út av kontraktini, móti at allur tann peningur, sum Føroyingar tjentu í Íslandi, varð goldin inn til danska sendimannin í Reykjavík. Sendimaðurin hevði so at stíla fyri forskotunum til løgtingsskrivstovuna og annars at gjalda tann pening, sum menninir beinleiðis skuldu fáa goldnan í hondina gjøgnum álitismenninar.

Álitismenn Føroyinga hildu tað avgjort vera hentast, um Føroyingar kundu keypa mattilfarið, teir skuldu brúka, frá bretsku hermaktini, eisini av teirri grund, at mattrot í Íslandi var til staðar. Tingið varð um hetta, og 2. juni komu partarnir so ásamt um, at Føroyingar kundu keypa mattilfarið sum tilskilað, og síðan varð kontraktin undirskrivað tann 6. juni.

Teir fyrstu dagarnar vildu sumnir av Føroyingunum ikki fara í arbeiði, av tí at kontraktin ikki var gjørd liðug, men 4. dagin í juni mánaða var tá arbeiðið byrjað.

Meðan hetta millumbilið fór fram, fingu álitismenn Føroyinga at vita, at bretska hermaktin hevði útpeikað til yvirformenn og formenn yvir Føroyingum Hjaltalin frá Tórshavn og Due Sørensen, fyribils búgvandi í Havn, komin í land frá danska skipinum „Amerika". Hvussu henda útnevningin annars er farin fram, er teim føroysku álitismonnunum ókunnugt.

6. juni var kontraktin liðug til undirskrivingar, og álitismenninir fóru út á arbeiðsplássið við hennl. Føroyingarnir vórðu kallaðir inn í holdum til at undirskriva kontraktina.

Sørensen, sum var vorðin yvirformaður, vildi sjálvur nokta og mældu eisini hinum til at nokta at undirskriva kontraktina av teirri grund, at hann sagði, at teim var lovað 10 kr. um dagin fyri tá tíðina, teir høvdu bíðað á Skálafirði, og hann vildi mæla til ikki at undirskriva, fyrrenn hesin peningur

var goldin. Ymsir menn tóku undir við honum, harmíllum Hjaltalin; eisini varð kravt, at tað skuldi standa í kontraktini, at teir fingu 2,43 kr. í tíman, sum tá var galdandi løn á staðnum. Álitismenninir vístu á, at hetta var óklókt, við tað at pristalið var hekkandi, og um tímalønin nú varð fastsetgd í kontraktini, vildu teir aldri fáa meira seinri. Hetta vísti seg at vera rætt, við tað at tímalønin seinri kom upp í 2,67 kr. í tíman. Tá ið menninir hoyrdu hesa frágreiðslu, kom maður av manni at skriva undir, og tað endaði so við, at kontraktin varð undirskrivað av øllum, sum tá vóru til staðar.

Aftaná hetta innstilladu álitismenn Føroyinga, at Sørensen og Hjaltalin vórðu koyrdir úr leirinum, men hetta hendi tó ikki við tað fyrsta.

Álitismenn Føroyinga, sum deils fingu teirra upplýsingar og stuðul frá danska sendimanninum, løgdu skjótt til merkis, at tey boð, her komu igjøgnum ofta líka aftaná vórðu kollrend av teim boðum, sum komu frá tí bretsku hermaktini, og av tí at bretska hermaktin stóð í jøvnum sambandi við danska sendimannin, máttu álitismenninir halda, at tann mótsettningur, sum her kom fram, var atvoldaður av teimum monnum, sum bretska hermaktin hevði tikið til yvirformenn.

Fyrsta kontanta gjald, sum goldið var Føroyingum, var goldið fríggjadagin 13. juni s. p. kl. 9, og vísti tað seg nú, at Føroyingar bert fingu 15 kr. goldnar fyri vikuna til hvønn mann. Ein partur av Føroyingunum var beinanvegin ógvuliga harmur um ikki at fáa meiri pening um hendur, og teir góvu álitismonnunum og danska sendimanninum í Reykjavík skuldina fyri, at hetta var hent. Sannleikin var tann, at tað var íslendska ríkisstýrið, sum gjøgnum Landsbankan í Íslandi ásetti, at Føroyingar ikki skuldu hava metri enn 15 kr. um vikuna goldnar til hvønn mann. Hetta varð eisini sligið upp í leirinum.

Meðan peningur varð goldin tann fyrsta dagin, trongdu einaferð 8—10 manns inn á skrivstovuna, og fórn hóttandi fram móti álitismonnunum. Móti sínum vilja vóru teir í hesum viðfangi noyddir til at lata fleiri pengar út, enn á var sett.

Frá hesum degi av fór ein agitatión fram millum teir føroysku arbeiðararnar og aðrastaðir um, at tað vóru álitismenninir, sum saman við danska sendimanninum í Reykjavík høvdu fingið ásett, at Føroyingarnir skuldu fáa so lítið av peningi goldið. Víðari varð agiterað við at niðurleggja arbeiðið, um ikki meira peningur kundi fáast til vegar.

Ismar Joensen úr Fuglafirði setti seg á odda fyri hesum, fekk eitt lista í lag, hvarí menn kundu teikna seg fyri at niðurleggja arbeiðið, um teir ikki fingu sína vikuløn goldna fullút, burtursið frá tí, sum annars skuldi verða goldið í Føroyum sum forskot.

14. juni kemur ein bretskur officerur í leirin og spyr, hvat tað vil siga, at fleiri Føroyingar ikki vóru mettir til arbeiðis henda dagin. Álitismenninir søgdu, at teir høvdu kenslu av, at nakað var í umbúna viðvíkjandi arbeiðsstøðgi, men teir vistu einki um, at tað skuldi henda í dag. Annar av álitismonnunum fór tá beinanvegin á arbeiðsplássið, kallaði formennirnir saman og bað teir hvør í sínum lagi tala við sínt hold um, hvørjir av monnunum ið vildu arbeiða, og hvørjir ikki. Allir, sum vóru á arbeiðsplásstnum tá í løtuni, játtaðu, at teir vildu arbeiða, men hinir, sum ikki vóru á plássinum, vórðu av Onglendingum roknaðir fyri at hava niðurlagt arbeiðið.

Um hetta bilið lá eitt føroyskt skip „Normanner" í Reykjavík, og Onglendingar ásettu, at teir, sum streikaðu, skuldu verða heimsendir við hesum skipi, og bóðu pláss fyri teimum um borð.

Onglendingar gjordu eitt lista yvir teir menn, sum høvdu niðurlagt arbeiðið, og bóru listan til danska sendimannin í Reykjavík. Á hesum lista var navnið á Ismar Joensen.

Annar av álitismonnunum varð kallaður oman til sendimannin við-

víkjandi spurninginum at góðkenna heimsendingina av monnunum, men hann hað um loyvi til gjøllari at umhugsa hetta. Aftaná tað, at álitismenninir høvdu talað saman um tað, sum her fyriforst, og vóru komnir til tað úrslit, at best var fyri hesa ferð ikki at senda nakrar menn heim, tí tað kundi valda ikki hert ófrið millum Føroyingar í Reykjavík, men eisini heima í Føroyum, og tí at teir vóru vísir í, at teir við slíkari heimsending ikki høvdu rakt teir, sum fyrst og fremst áttu at verið heimsendir, góvu teir sendimanninum tað svar, at biðja hann um at steðga tí, sum her var í umbána, fyri hesa ferð.

Menninir vórðu tí ikki heimsendir.

Um hetta bilið vórðu Hjaltalin og Sørensen settir frá sum yvirformenn.

Viðvikjandi matinum vísti tað seg, at maturin var góður, men breyðið var ov lítið, av tí at menninir einki rugbreyð fingu. So funnu álitismenninir eftir samráð við vissar Føroyingar uppá ráð at royna at fáa breyðkort í Íslandi, og hetta eydnaðist teimum við hjálp av einum manni, sum sat í íslendska handilsministerlinum. Breyðkortini vórðu so givin til ein bakara í Reykjavík, sum bakaði breyðini, koyrdi tey 2 og 3 ferðir um vikuna út í leirin, so menninir altíð fingu breyð, tá teir komu úr arbeiði.

Herafturat fingu Føroyingar tubbak og eigarettir sendanli frá Onglendingunum eina ferð um vikuna ókeypis til brúk í leirinum.

Um morgunin 12. juli kl. 10½ kom Ismar Joensen inn á skrivstovu Føroyinga og bað um eina rekvisition til ein frakka. Hetta var honum játtað, og álitismaðurin skrivaði rekvisition uppá ein arbeiðsfrakka, alt eftir teirri avtalu, sum gjørd var við íslendska ríkisstýrið, ein avtala, sum segði, at Føroyingar kundu fáa arbeiðstoy í Íslandi eftir rekvisition útyvir tann pening, teir fingu útgoldnan um vikuna. Ismar Joensen undirskrivar rekvisitiónina. Hann fær avtrykk av rekvisitiónini og sær tá, at tað er ein arbeiðsfrakki hann kann fáa. Hann er ógvuliga illur, brukar hørð orð mótl álitismanninum og krevur, at hann skal broyta tað, sum stendur í rekvisitiónini, annars vil hann — Ismar Joensen — geva honum ein, sum kundi rætta hansara hugsan. Hetta varð sagt í einum hóttandi tóna. 2 aðrir menn vóru til staðar á skrivstovuni. Teir skuldu eisini hava rekvisition. Álitismaðurin skuldi skunda sær til býin fyri at greiða ein spurning har viðvikjandi Grønlandskjøti, sum skuldi sendast til Føroyar við „Normanner". Hann bað menninar fara út og segði við hinar 2 menninar, um teir ikki vildu bíða við rekvisitiónini, til hann kom aftur. Í tí hann er við at fara, hevir Ismar Joensen nevan uppi og slær álitismannin aftanfrá. Í tí hann slær, sigur annar av hinum monnunum: „Slá ikki, tú ert óður". Álitismaðurin var komin inn aftur í skrivstovuna, setti seg við borðið, segði við annan av hinum monnunum, at minnast til, hvat her hendi. Síðan fóru menninir út, og álitismaðurin fór oman til Reykjavíkar.

Tá ið álitismaðurin var farin av stað, fór Ismar Joensen til Reykjavíkar við øðrum av teimum monnunum, sum inni vóru, var uppi hjá danska sendimanninum og spurdi um hann var meldaður fyri tað, sum farið var fram á skrivstovuni.

Sama dag um kvøldið kl. 10 kom Peter Solmunde við einum ella tveimum øðrum monnum úr Reykjavik og fór inn í proviantrúmið, har J. B. Joensen frá Gjógv sat og arbeiddi, og hevði hann við proviantin at gera. Peter Solmunde hevði góða kenning av brennivíni. Hann gerst gruggutur og kemur at togast við Joensen, og fað endar við, at hann fær lykilin á proviantrúminum frá honum. Joensen fór út, hinir fóru eisini út, men hvør fór sín vegin. Peter Solmunde helt so leiðlna móti barakkøkinum, har ljós var, men stongt, tí vakt var sett, breyt inn, kom til bendurs við vakthavandi kokk, sum fekk klæðini rivin á kroppinum.

Annar álitismaðurin kemur tá yvir í køkin og sær, hvussu vorðið er, men tá var Peter Solmunde farin.

Dagin eftir, 13. juli, skrivar amtsmaðurin bræv til danska sendimannin í Reykjavík um tað, sum hent var dagin frammanundan, og bað hann innstilla til brettsku hermaktina, at teir báðir menninir, sum høvdu gjørt hervork haruppí dagin fyri, Ismar Joensen og Peter Solmunde, vórðu burturvístir frá leirinum.

So gingu nakrir dagar.

Tann 24. juli kl. 8—9 s. p. kemur major Leathley niðan í leirin við egna vogni og einum lastvogni, sendi boð eftir Ismar Joensen og Peter Solmundi og krevur teir at koma við honum oman til Reykjavíkar. J. B. Joensen tekur klæðini hjá teimum í vognin við. Í ferðini oman til Reykjavíkar var eisini Joen Rasmussen og J. B. Joensen. Kaptain Leathley koyrir oman til politistøðina í Reykjavík, har menninir fara inn. J. B. Joensen tók teirra toy. Kaptain Leathley greiðir so frá, at har skuldu menninir vera í o. u. 2 timar, tí tá skuldi skip sigla úr Reykjavík, har menninir skuldu við.

Dagin eftir sendir Joen Rasmussen fjarrit til formannin fyri landsnevndini, A. Samuelsen, um, at menninir Ismar Joensen og Peter Solmundo vóru heimsendir. Tað er eisini kunnugt, at danski sendimaðurin í Reykjavík um sama tíð hevur sent fjarrit til amtið.

Tá hetta dagin eftir spurdist í leirinum, at menninir vóru farnir á politistøðina í Reykjavík, gjørdust fleiri av Føroyingunum illir, kravdu teir 2 menninar aftur, ella vildu teir niðurleggja arbeiðið. Kaptain Leathley kemur tá niðan í leirin, kallar arbeiðsformenninar saman og sigur teimum, at Ismar Joensen og Peter Solmunde kundu ikki koma aftur, tí teir vóru farnir frá Reykjavík.

Hetta hendi tann 25. juli.

Dagin eftir løgdu nakrir av Føroyingunum arbeiðið niður. Hjaltalin møtti fram og hótti menninar, sum vildu fara í arbeiði, men teir lótu sær hetta ikki bjóðað, og teir fóru allir í arbeiði við nøkrum fáum undantøkum.

Álitismenninir vendu sær so til danska gesantin og bóðu hann einki gera viðvíkjandi tí, sum líka nú var hent, men dagin eftir kom Hjaltalin fullur úr Reykjavík, hóttir ein av monnunum, sum henda dagin var farin í arbeiði, lovar ilt, so maðurin tók seg undan, fer inn í tjaldbúðina, har Hjaltalin ikki slapp eftir honum.

Álitismenninir vendu sær aftur til danska sendimannin, bóðu hann senda fjarrit til Føroya og spyrja amtmannin um, hvat ið hann visti at greiða frá Hjaltalins fortíð. Fjarrit kom so aftur úr Føroyum til danska sendimannin, og avskrift var send av fjarritinum til bretska generalin, polltimeistarin í Reykjavík, kaptainin, sum hevði tikið Hjaltalin til yvirformann, Altýðublaðið og teir føroysku álitismenninar. Síðan kom boð frá bretsku hermaktini um, at Hjaltalin var avsettur sum yvirformaður og skuldi fara burtur úr leirinum.

Hin 27. juli kom vognur eftir Hjaltalin og førdi hann oman til Reykjavíkar.

Tá ið 3 mánaðir vóru ginguir, og tann við kontraktini fast ásetta tíðin var farin, kravdu nógvir av monnunum at sleppa heim. Frá bretsku hermaktini kom boð um, at hildið skuldi verða fram við arðeiðinum til seinast í september mánaða. Hetta førdi við sær, at summir av monnunum vildu halda uppat at arbeiða, nakrir tí teir vildu sleppa heim til Føroya at gera heystarbeiði. Tingingar komu so í lag millum bretsku hermaktina og Føroyingarnar gjøgnum danska sendimannin. Bretlendingar hildu fram, at teir, sum vildu sleppa avstað, kundu fara, um teir ikki vóru ov nógvir í tall, men teir skuldu tá sjálvir gjalda ferð sína heim til Føroya, av tí at tað var avgjørt, at bretska admiralitetið sendi skip úr Onglandi seinrapartin í september eftir Føroyingunum fyri at føra teir heim. Einstakir menn fóru um hetta bili til Reykjavíkar og fingu sær arbeiði har, og varð hetta játtað teim av bretska

kaptaininum. Ein maður valdi at fara heim til Føroyar. Hinir vildu so allir halda fram við arbeiðinum.

Lønin vaks nú sambart prístalshækkanína, og arbeiðstímarnir vóru fleiri, av tí at arbeiðið var skipað nakað um. Barakkir skuldu vera bygdar at sova í, og mat fingu teir nu meira enn áður.

Arbeiðið í august og september mánaðum gekk uttan trupulleikar. Seinasti arbeiðsdagur var 19. september.

Hin 20. september fóru menninir um borð í skipið á Reykjavík, sum skuldi sigla teir heim til Føroyar.

Av orsøkum, sum eru Føroyingum óknanugar, kundi hetta skipið ikki fara av stað frá Reykjavík, og avgjort varð so gjøgnum danska sendimannin, at Føroyingarnir skuldu fara um borð á norska skipið „Bergensfjord", sum tá lá fyri at fara til Bretlands við fólki. Hetta skipið sigldi úr Íslandi 22. september. Av teim orsøkum, at tað skipið, sum Føroyingur upprunaliga skuldu fara heim við, varð liggjandi, meðan Føroyingur vórðu fluttir um borð í annað skip, gekk ferðin uttan um Føroyar til Bretlands, har teir komu til lands við Clyde-ánna 25. september.

27. september fóru Føroyingarnir um borð í „Ben-May-Chree" á ferð til Føroya, har teir komu á Skálafjørð 28. september.

29. september komu menninir til Tórshavnar.

Uppgerð av túrinum hjá Føroyingum vísir, at teir tilsamans hava vunnið yvir $^1/_2$ milj. ísl. kr.

Eftir samráðing millum danska sendimannin og býarstýrið í Reykjavík varð avgjørt, at Føroyingarnir í kommunuskatt fyri 4 mánaðir bert skulu gjalda 80 kr. pr. mann.

Hin 7. oktober kl. 17 var fundur hildin í løgtinginum fyri stongdum hurðum, har tingmaður Joen Rasmussen, sum hevði verið eum álitismaður í Íslandi, greiddi frá Íslandsferðini. Tingmenninir J. Patursson og R. Rasmussen gjørdu harða atfinning at tí, sum hent var í Íslandi, og skuldsettu Joen Rasmussen fyri at vera atvold í, at 2 menn — Ismar Joensen úr Fuglafirði og Peter Chr. Solmunde úr Sólarfirði — vóru horvnir. Teir kravdu upplýsing um, hvar hesir menninir vóru, og Joen Rasmussen segði seg ikki vita meira enn tað, hann hevði greitt frá í talu sini.

Herav okst harður orðadráttur, og undir hesum orðadrátti kom fram, at J. Patursson og R. Rasmussen vóru vitandi um, at faðir Ismar Joensens hevði fingið brev frá sonnum, sum lá sjúkur á sjúkrahúsi í London, og teir vóru fullút vitandi um alt, sum teir høvdu spurt um viðvíkjandi Ismar Joensen. R. Rasmussen helt enntá fram, at Ismar Joensen hevði skrivað í sínum brevi til faðir sín, at hann ynskti, at einki varð gjørt í hesum máli, fyrrenn hann sjálvur kom aftur til Føroyar.

Patursson setti fram soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Formannaskapur tingsins verður biðin um sum skjótast at gera allar neyðturvuligar útvegir fyri at fáa teir 2 Føroyingarnar — Ismar Joensen og Peter Solmunde — heim aftur til Føroyar, sum saman við øðrum Føroyingum í vár fóru til Íslands í Bretavinnu, men nú eru burtur frá Føroyum."

Uppskotið varð samtykt við 19 atkvøðum móti 0.

14. oktober kl. 19 var aftur tingfundur fyri læstum durum viðvíkjandi sama evni. J. Patursson setti fram fyrispurning, um einki svar var komið uppá viðtøkuna frá fundi fyri læstum hurðum um, hvar teir menninir eru, sum ikki eru heimafturkomnir úr Íslandi.

A. Samuelsen upplýsti, at amtmaðurin hevði telegraferað til gesantin í Reykjavík og hevði fingið til svar, at gesanturin hevði fyrilagt málið fyri bretsku myndugheit, men at enn einki svar var komið um, hvar menninir vóru.

J. Patursson setti fram hetta uppskot:

Uppskotið, sum løgtingið samtykti á loynifundi 7. oktober at fara

til gerðabókina í málinum um Ismar Joensen og Peter Salmunde, verður sent teim føroysku bløðunum."

Av tí at so fáir tingmenn vóru á fundi, varð uppskotið ikki tikið til avgreiðslu.

Tingfundur varð aftur hildin fyri stongdum hurðum 16. oktober kl. 16. Uppskotið frá J. Patursson frá seinasta loynifundi var upplisið. J. Patursson tók sitt uppskot aftur.

A. Samuelsen bað um at fáa uppskotið tikið upp aftur til viðgerðar.

J. Fr. Øregaard bað amtmannin um at upplýsa, hvat hann hevði kunnleika til, hesum máli viðvíkjandi.

Patursson helt fast við, at ikki var greitt at kvøða um uppskotið.

Amtmaðurin førdi fram:

„Eg telegraferaði sama dag til danska gesantin í Reykjavík og havi fingið svar aftur, at hann hevði sett seg í samband við bretsku myndugheitirnar. Amtið telegraferaði aftur í gjár til gesantin um at framskunda málið, men er enn einki svar komið. Amtið hevur eisini munnliga vent sær til enska konsulin her um tað sama, og eisini havi eg tonkt mær til at telegrafera til danska gesantin í London, fyri at hann kundi sett seg í samband við mannin sjálvan, men havi eg ikki gjørt hetta, tí eg ikki havi fingið mannsins adressu, sum R. Rasmussen lovaði mær á fundinum 7. oktober."

Djurhuus førdi fram:

„Eg sum fungerandi formaður á loynifundi 7. oktober bað løgtingsskrivstovuna fyrileggja uppskotið, sum viðtikið varð, fyri amtmanninum til framførslu. Eg bað tann 14. oktober Patursson lata meg fáa adressuna uppá mannin Ismar Joensen, sum liggur sjúkur í London, og havi eg fyrst nú í dag fingið hana, og skal eg geva amtmanninum hana og biðja hann seta seg í samband við mannin gjøgnum danska gesantin í London."

Djurhuus bað Patursson um at fáa brevið frá Ismar Joensen, sum hann hevur avskrift av, fyri kanuska at fáa upplýsingar úr tí.

Patursson førdi fram:

„Tað er privat, sum eg ikki kann útlevera, men eg haldi, at formaðurin skal biðja um adressuna frá rætta viðkomandi, men kann eg upplýsa, at Ismar Joensen nevnir einki um hin mannin, sum er burtur.

P. M. Dam setti fram uppskot um, at vald varð ein 5-mannanevnd til at gera eitt stutt, rætt referat av tí, sum er farið fram á tingi um arbeiðararnar, sum hava verið í Íslandi í Bretavinnu, serliga viðvíkjandi teimum 2 monnunum, sum vóru tiknir av enska herveldinum.

P. M. Dams uppskot varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakalli.

Ja atkvøddu: P. M. Dam, J. Patursson, S. P. Zachariasen, P. Petersen, J. Rasmussen, A. Samuelsen, J. Chr. Olsen, H. Justinussen, J. Nielsen, L. Zachariasen, A. Sørensen, S. Ellefsen, J. Fr. Øregaard, J. H. Danbjørg.

Atkvøddu ikki: Joh. Poulsen, J. Danielsen, Kr. Djurhuus, O. F. Joensen, H. Iversen, J. E. Jacobsen.

Burtur: H. Nolsøe, R. Rasmussen, Th. Petersen, J. P. Davidsen.

Biðað varð nú eftir upplýsingum frá amtinum viðvíkjandi hesum 2 monnum, sum burtur vóru staddir.

Tingformaðurin fekk 18. oktober soljóðandi bræv frá amtinum:

„Amtet har under Dags Dato tilskrevet Johs. P. Joensen, Fuglefjord, saaledes:

„I Anledning af Deres Brev af 15. Oktober 1941 vedrørende Deres Søn Ismar Joensen skal man meddele, at Amtet har rettet Henvendelser til de danske Gesandter i Reykjavik og London samt til den britiske Konsul her om Sagen for at faa Deres Søns nuværende Opholdssted konstateret. Gesandten i London er derhos anmodet om at yde Deres Søn al fornøden Assistance, forsaavidt han stadig maatte befinde sig paa St. James Hospital,

London. Denne Adresse er først meddelt Amtet den 16. ds. og er samme Dag meddelt videre til Gesandten i London.

Saa snart nærmere Oplysning om Deres Søn foreligger, vil der tilgaa Dem Underretning."

Hvilket herved meddeles, idet man samtidig bekræfter, at den herværende britiske Konsul den 16. ds. har oplyst, at han fra Storbritannien har modtaget telegrafisk Oplysning om, at Peter Solmunde har ladet sig forhyre ombord i et Fartøj, og at Ismar Joensen henligger som Patient paa et Hospital i London. De britiske Myndigheder har lovet nærmere Oplysning pr. Brev."

7. november kom skriv frá amtinum gjøgnum Løgtingsskrivstovunni, og ljóðar tað soleiðis:

„Det meddeles herved, at Amtet Dags Dato vedrørende Ismar Joensen og Peter Solmunde har modtaget Telegram fra Gesandten i London, hvilket Telegram i Oversættelse lyder saaledes:

„Deres Telegram Nr. 50 Ismar Joensen stadig paa Hospitalet, men nu oven Senge og i god Bedring. Han ønsker at vide, om Løn fra Island er sendt til Lagtinget. Peter Chr. Solmunde gør nu Tjeneste i britisk Skib under britisk Flag."

Idet Amtet iøvrigt henviser til samtidig hermed givne Meddelelser til de paagældende Fædre, hvom Underretning er tilsendt Herr Lagtingsformanden, skal man yderligere bemærke, at man samtidig hermed har anmodet Lagtingskontoret om at oplyse, hvorvidt Ismar Joensen har noget Tilgodehavende fra Arbejdet i Island. Naar Oplysning herom modtages, vil Amtet underrette Gesandten til videre Bekendtgørelse for Joensen, og hvis noget Tilgodehavende kan udbetales den paagældende, vil Amtet drage Omsorg for, at det stilles til hans Raadighed, eventuelt ved Overførsel til London."

Herefter synes der ikke Anledning til at foretage videre i Sagen fra Amtets Side."

Brev frá amtinum til lagtingsformannin ljóðar soleiðis:

„Amtet har under Dags Dato tilskrevet Johs. P. Joensen, Fuglefjord, saaledes:

„I Fortsættelse af Amtets Skrivelse af 18. Oktober 1941 skal man meddele, at Amtet i Dag fra den danske Gesandt i London har modtaget telegrafisk Underretning om, at Deres Søn, Ismar Joensen, stadig opholder sig paa Hospital i London, men at han nu er oven Senge og i god Bedring."

Hvilket herved meddeles."

Annað bræv til lagtingsformannin ljóðar soleiðis:

„Amtet har under Dags Dato tilskrevet Hans M. Solmunde, Solmundefjord, saaledes:

„I Fortsættelse af Amtets Skrivelse af 4. November 1941 skal man meddele, at Amtet i Dag fra den danske Gesandt i London har modtaget telegrafisk Underretning om, at Deres Søn, Peter Chr. Solmunde, gør Tjeneste om Bord i et britisk Skib under britisk Flag.

Amtet gaar ud fra, at det staar Deres Søn frit for at skrive eller telegrafere til Dem, naar han maatte ønske det, og hvis de maatte ønske at sende nogen Meddelelse til Deres Søn, er Amtet villig til at anmode Gesandten om at søge saadan Meddelelse viderebefordret til ham."

Hvilket herved meddeles."

Orsakað av teim upplýsingum, sum nú fyrilógu um Ismar Joensen og Peter Chr. Solmunde, helt løgtingið tað ikki vera vert tá at gera meira við hetta málið.

Mikudagin 26. november kom fjarrit til amtið um, at Ismar Joensen var á veg til at fara heim til Foroya.

Við tað at „Dagblaðið" fleiri ferðir og serliga eina ferð við navns undirskrift tekur málið um Ismar Joensen og Peter Solmunde til viðgerðar og ger harðar atfinningar viðvíkjandi atburðinum hjá føroyskum álitismonnum í Íslandi, og við tað at umsókn við nógvum undirskriftum orsakað av hesi blaðskriving kom inn til tingið um at geva frágreiðing um, hví menninir, Ismar Joensen og Peter Solmunde, vóru tiknir og burtursendir úr leirinum, tók løgtingið málið aftur til viðgerðar og valdi eina 5 mannanevnd til at kanna hetta mál.

Henda nevndin hevur her givið sína frágreiðslu viðvíkjandi Íslandsferðini og skal loyva sær at skoyla uppí:

Tær misskiljingar og teir trupulleikar, sum hava verið í Íslandi, eru komnar av nøkrum fáum monnum, og tað, sum teir mest hava hongt seg í, er, at ov lítil peningur hevur verið teim goldin beinleiðis haruppi, at byrja við 15 kr. um vikuna, og teir vildu skuldsetta álitismenninar saman við danska sendimanninum í Reykjavík til at hava fingið hesa skipan í lag.

Út yvir hesar 15 kr. kundu teir keypa sær tey klæði teim tørvaði.

Tað varð kunngjørt fyri teimum haruppi, at skipanin var komin frá íslendska ríkisstýrinum, og at hvørki álitismenninir ella danski sendimaðurin visti nakað um hetta frammanundan. So skjótt sum skipanin kom til teirra kunnleika, settu teir seg í samband við ríkisstýrið í Íslandi fyri at tinga um at fáa loyvi til at galda Føroyingunum meira pening, og skulu vit her seta upp úrslitið av hesum tingingum í bræví frá íslendska handilsráðharranum, dagsett 19. juni 1941:

„Under Henvisning til de med Gesandtskabet førte Forhandlinger om Lønningsudbetalingen til de færøske Arbejdere, tillader Ministeriet sig at meddele, at man i Betragtning af de af Gensandtskabet anførte Omstændigheder, kan billige, at den kontante ugentlige Udbetaling pr. Mand forhøjes fra ca. 15 Kr. til ca. 25 Kr.

Som allerede tidligere meddelt ser Ministeriet sig ikke i Stand til at tillade, at hele Arbejdslønnen udbetales i islandske Kroner, for det første fordi det af Hensyn til Varemangelen i Island er nødvendigt at begrænse Udlændinges Køb af importerede Varer mest muligt, og endvidere fordi dette vil bidrage til at trykke den islandske Kroneo Værdi".

Dagin aftaná at hetta skriv var komið, fóru tingingar fram við íslendska ríkisstýrið viðvíkjandi rekvisitiónum av arbeiðstoy, og varð tá avgerð tikin um, at rókningarnar uppá rekvisitiónirnar skuldu verða sendar til konsul Storr í Reykjavík, sum stóð íslendska ríkisstýrinum til svars fyri, at tað var arbeiðsklæðir, sum Føroyingarnir fingu gjøgnum rekvisitiónirnar.

Um somu tíð varð skipað soleiðis fyri, at Føroyingar kundu fáa neyðturvulig arbeiðsklæðir til brúks í ringum veðri hjá O. Ellingsens forrattning í Reykjavík, og varð hetta eisini givið sum forskot.

Herav vil tað kunna síggjast, at tað ikki eru teir føroysku álitismenninir olla tann danski sendimaðurin, sum hava tikið nakra avgerð um, hvussu nógvur peningur skuldi vera goldin Føroyingunum í Íslandi, men at tað var tað íslendska ríkisstýrið, sum hevði avgerðina í sínum hondum.

Uppskot.

Tingið tekur ímóti tí í ídlitinum givnu frágreiðing, sum verður at senda teim føroysku bløðunum.

Løgtingið, 28. november 1941.

Louis Zachariasen. *Jacob Nielsen.* *P. Petersen.*

J. Davidsen. *A. Samuelsen.*

A/S. „Faro Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VII-2/1941:

(Jørð til veltingar).

Nærværende Sag var til Drøftelse i den ekstraordinære Lagtingssamling 1940, og blev Sagen overgivet Lagtingets Varendvalg, der udsendte en Opfordring til Jordejere og Brugere af Jord om under Krigen at give det størst mulige Antal jordløse Personer Adgang til paa deres Ejendom at dyrke Kartofler, Roer og andre Grøntsager.

Denne Opfordring blev, saa vidt vides, efterkommet i stor Udstrækning.

Sagen er nu atter forelagt Lagtinget og af dette overgivet til nærværende Udvalg, der herefter skal udtale:

Ved Trøloven af 1894 aabnedes der Adgang for Besiddelsesløse til fra Fæstegodset at erhverve Haugejord til Opdyrkning. Denne Adgang til Opdyrkninger er udvidet ved Jordloven af 1937 — Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme ved ogsaa at omfatte Odelsgodset, idet nævnte Lov bestemmer, at Landbrugsraadet, naar Ejere af Jord, der er bekvemtbeliggende til Opdyrkning, ikke selv sørger for behørig Opdyrkning, eller Ejendomsforholdene eller Loddernes Størrelse skønnes at være til Hinder for en planmæssig Opdyrkning, *kan*, naar vedkommende Ejer modsætter sig Salg eller Udleje paa mindst vedkommende Opdyrkers og Hustrus Livstid, rejse Sag mod Ejeren ved Landvæsenskommissionen (respekt. Overlandvæsenskommissionen) om tvungen Afstaaelse, *og kan Landvæsenskommissionen* (respekt. Overlandvæsenskomm.) *kan tilsidesætte et saadant Afstaaelseskrav, for saa vidt det skønnes, at de Fordele, der herved opnaas, ikke overstiger de Ulemper, der forvoldes.*

Der har fra forskellig Side været anket over, at Behandling og Tilendebringelse af Opdyrkningssager har taget uforholdsmæssig lang Tid, naar Ejere og Besiddere modsætter sig en Afstaaelse, idet Sagerne i saa Fald kræves forelagt Grandestævne, Landvæsenskommission og ofte Overlandvæsenskommission før saa til sidst muligvis at ende med et Afslag. Hertil skal bemærkes, at Sager, der drejer sig om Udskiftning af Fæstejord ikke kræver Grandestævnebehandling jfr. §§ 78 og 79 i Udskiftningsloven af 27. Marts 1939, ligesom ogsaa Sager om tvungen Afstaaelse forøvrigt heller ikke kræver Grandestævnebehandling jfr. Jordlovens § 34 og § 39. At dette betyder en meget væsentlig Forkortelse af Ekspeditionstiden, naar Sagerne straks kan forelægges Landvæsenskommissionen, i Stedet for først Grandestævne, saaledes som Tilfældet var efter den gamle Traslov, er aabenbart.

Det maa saaledes siges, at de nye Lovbestemmelser saavel adgangsmæssigt som ekspeditionsmæssigt betyder et meget væsentligt Fremskridt. Ganske vist maa det samtidig indrømmes, at foreliggende Kendelser fra Landvæsens- og Overlandvæsenskommission maa føles som en Skuffelse for dem, der ansaa Adgangen for Besiddelsesløse til Opdyrkningsjord tilstrækkelig sikret gennem de anførte Lovbestemmelser.

Udvalget mener imidlertid ikke, at der er tilstrækkelig Anledning til at foreslaa Ændringer i de anførte Lovbestemmelser, idet man formener, at det snarere er det af Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionen anlagte Skøn, der ikke er faldet sammen med Lovens Aand og Forudsætningerne for denne, end det er selve Loven, der er mangelfuld.

Som allerede anført bestemmer Jordloven, at Landvæsenskommissionen kun kan tilsidesætte Krav om Afstaaelse af Opdyrkningsjord, naar Fordelene ved at paagældende Areal bliver opdyrket er mindre end den Ulempe, Afstaaelsen forvolder vedkommende Ejer. Ved Indlagelse af Haugejord egnet til Opdyrkning skulde det synes indlysende, at der i næsten alle Tilfælde opnaas en Fordel for Samfundet ved at Haugejord opdyrkes frem for at ligge hen som almindelig Haugejord og derved kun ydende en Brøkdel af den Afgrøde, Arealet ellers kan yde i opdyrket Stand. Efter de af Statens Forsøgsvirksomhed anlagte Forsøg, man det ogsaa anses tilstrækkeligt dokumenteret, at en Afstaaelse af Haugejord til Opdyrkning meget vel kan erstattes Haugens Ejere og Besiddere ved, at der ydes disse en fast aarlig Leje eller en Sum engang for alle tilstrækkelig stor til, at der paa andet egnet Sted i Haugen kan anlægges og kultiveres egnede Arealer til Græsning for Faar eller til Avling af Hø som Tilskudsfoder om Vinteren til Faarene. Selvfølgelig har saavel den, som afstaar Opdyrkningsjord, som Samfundet har Krav paa, at den, der faar Opdyrkningsjorden overdraget, virkelig udfører det Opdyrkningsarbejde, der var tiltænkt. For at paase, at dette bliver opfyldt, behøves imidlertid ikke nogen særlig Lovbestemmelse, idet det er Udvalget bekendt, at alle de nuværende Lejekontrakter og Skøder indeholder fornøden Bestemmelse om Opdyrkningspligt. Det maa formodes, at saavel Medlemmer af Landvæsenskommissionen som Overlandvæsenskommissionen ved fremtidige Skøn, og forinden en eventuel Kendelse afsiges, gør sig nøje bekendt med Forsøgsvirksomhedens Resultater og lader disse være vejledende med Hensyn til Bedømmelsen af Spørgsmaalet om den samfundsmæssige Nytte ved Opdyrkningen, ktr. den Privates Interesser og den denne tilkommende Erstatning.

Ved at henvise til det anførte mener Udvalget ikke at burde fremsætte Forslag til Lovændring, men skal blot foreslaa, at der tilstilles samt-

lige Medlemmer af Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionen Afskrift af nærværende Betænkning.

Forslag:

Der meddeles samtlige Medlemmer af Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionen Afskrift af nærværende Betænkning.

Búnaðarnevndin, 9. oktober 1941.

J. P. Davidsen. m. f. *L. Zachariasen.* v. f. *Kr. Djurhuus.* *H. Iversen.* *P. Petersen.*

A/S. „Faro Antillensis"'s Bogtrykkeri, Thorshavn.

RED: 10 X

Nasjonalbibliot
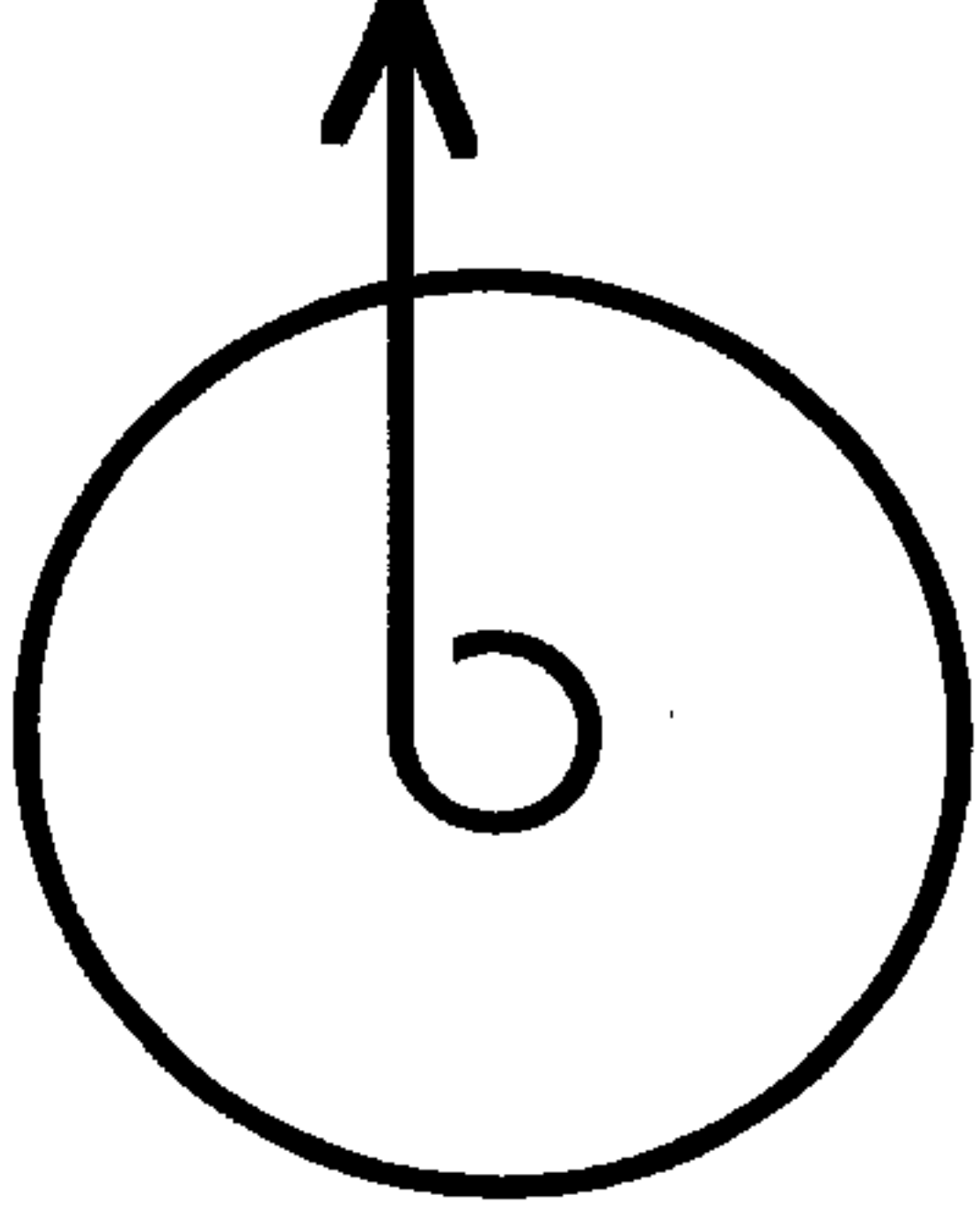
Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 1